VIII. Šumski zakoni i zakoni o lovu, sa svimi naknadnimi zakoni i naredbami. Uredjen po F. X. Kesterčaneku. Ciena for. 1.—.

IX. Zakoni i naredbe tičuće se uprave seoskih občina u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji. — 2. izprav. i popunj. izdanje. 720 str. Uredio Ivan pl. Žigrović-Pretočki, kr. žup. tajnik. Sa sistematičnim i alfabet. kazalom. Ciena for. 4.—.

X. Ustavno zakonoslovje. Sbirka ustavnih zakona i propisa valjanih u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji. — Sabrao, sustavno uredio i tumačem providio Milan Smrekar, kr. perov. žup. modruško-riečke. Ciena for. 1.20.

XI. Zakoni i propisi o izravnih porezih. Priručnik za državne i občinske činovnike, upravne odbore, odvjetnike, novčane zavode i u obće za svakoga komu treba upute u fin. zakonih. Uredio J. Sam. Kocian, min. perovodja kod kr. ug. fin. upravnog sudišta. Sa sistem. i alfabet. kazalom kao repetitorijem. Ciena for. 4.—

XII. Kazneni postupnik od 17. svibnja 1875. nadopunjen novelom od god. 1888. i tiskovni zakon od 17. svibnja 1875. sa svimi naknadnimi zakoni i rješitbami. — Uredio Adolf Rušnov savjetnik kr. sudb. stola u Zagrebu. Ciena for. 1.50.

XIII. Zakoni i propisi o biljegovini i pravnih pristojbah. Uredio J. S. Kocian, minist. perovodja kod kr. ug. fin. uprav. sud. Ciena for. 2.50

XIV. Zakon o zadrugah od 9. svibnja 1889., sa provedbenom naredbom te sa ostalimi popunjujućimi naredbami i propisi. Sastavio i tumačem providio Milan Smrekar, kr. perov. župan. zagrebačke. Ciena for. 1.—.

XV. Kazneni zakon o zločinstvih, prestupcih i prekršajih s naknadnimi zakoni i naredbami i sa svimi važnijimi rješitbami vrhovnog suda u Beču god. 1851. do 1889. Tekst zakona sa naknadnimi pojedinih ustanovah tičućimi se naredbami dozvolom vis. kr.hrv.-slav.-dalm. zem. vlade uredio Stj. Kranjčić tajnik kr. zem. vlade, odjela za pravosudje. Rješitbe sabrao i uredio Adolfo Rušnov, viećnik kr. sudbenog stola. Ciena for. 2.50.

XVI. Zakon o postupku u slučajevih smetana posjeda. Uredio A. Rušnov, savjetnik sudb. stola u Zagrebu. Ciena for. —.70.

XVII. Zakonski članak VI. od god. 1889. ob obranbenoj sili s obzirom na kandidate duhovničkog締 stališa, zaredjene svećenike i namještene duhovnike i obzirom na ženitbu. Priobćio i iztumačio Dr. Mato Matina, tajnik i zač. prisjednik nadb. duhov. stola, župnik sv. Petra i ravnatelj nadbisk. sirotišta u Zagrebu. Ciena for. —.50.

ZAKON O POBIJANJU
PRAVNIH DJELA

GLEDE IMOVINE INSOLVENTNA DUŽNIKA

OD 24. OŽUJKA 1897.

I

STEČAJNI ZAKON

OD 28. OŽUJKA 1897.

UZ UPORABU OBRAZLOŽENJA VLADINE OSNOVE.

TUMAČIO I OBRAZCE K STEČAJNOM ZAKONU SASTAVIO

ADOLF RUŠNOV,
VIEĆNIK KR. BANSKOGA STOLA.

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE L. HARTMANA (KUGLI I DEUTSCH)
ZAGREB, ILICA 30.

Predgovor.

O potrebi stečajnoga postupka pisalo se je u nas već dosta, a ne ima praktičnoga pravnika, koji je imao posla sa stečaji, koji nije uvidio neshodnost stečajnoga postupka, normiranoga u dosadanjem našem stečajnom redu od 18. srpnja 1853.

Osobito neshodnost postupka o likvidaciji i diobi stečajninske mase u našem dosadanjem stečajnom redu velika je bila zaprieka, da se nijedan stečaj, bio on, ma kako jednostavan, nije mogao brzo dovršiti. Za to je bila potreba, da se u nas uvede novi stečajni zakon.

Skraćen, jednostavan i praktično udešen stečajni postupak svakako doprinosi k tomu, da vjerovnici čim prije do svojega namirenja dodju. Nu neće se postići svrha stečaja, na ime da se dužniku, koji ne može da plati sve svoje vjerovnike, oduzme pravo slobodnoga razpolaganja sa svom njegovom imovinom, te ova uzme pod sudbenu upravu i upotriebi za namirenje svih dužnikovih vjerovnika po razmjeru njihovih tražbina, — ako ne ima zakona, koji može zapriečiti dužniku, da ne raznese koje kuda imovinu svoju, da ne prenese imovinu svoju na koga pouzdanika svoga, ili ju po što po to unovči, samo da ju ne dosegnu vjerovnici mu, ili da dužnik, u neprilici, što ne može da namiri sve svoje vjerovnike, možda samo u dobroj vjeri, u nastojanju, da svoju imovinu poveća, odnosno da dodje do imovine, sklapa vratolomne poslove, koji mogu imati posliedicom i protivno od onoga, što mu je svrha; — napokon ako ne ima zakona, koji može zapriečiti i treće osobe, bile to i samo njekoji vierovnici prezaduženikovi, da izrabljuju poznato im prezaduženo stanje dužnikovo, te da se namiruju i osiguravaju na štetu ostalih vjerovnika, koji se nisu mogli uputiti o imovinskom stanju dužnika, te su tako ostali nenamireni i neosigurani, čime nedvoj-

beno trpi obća vjeresija. Pošto u nas do sada nije bilo pozitivnoga zakona, koji bi sadržavao takovih zakonskih ustanova, — to je bila potreba, da se u nas uvede o tom posebni zakon.

Zakon takov je u naslovu ove knjige prvo navedeni, najme zakon o pobijanju pravnih djela glede imovine insolventna dužnika od 24. ožujka 1897., dočim je drugi u naslovu ove knjige navedeni zakon, najme stečajni zakon od 28. ožujka 1897., novi stečajni red, koji ima stupiti na mjesto dosadanjega našega stečajnoga reda od 18. srpnja 1853., te s kojim se želi polučiti brži i jeftiniji stečajni postupak.

Prvi gore navedeni zakon o pobijanju pravnih djela glede imovine insolventna dužnika nije izvorni proizvod našega zakonarstva. Isti se povadja, kako se priznaje i u vladinom obrazloženju osnove k ovom zakonu, za austrijskim zakonom od 16. ožujka 1884., ugarskim zakonom (§. 26. do 37.) zak. čl. XVII.: 1881.; njemačkim zakonom od 21. srpnja 1879.; a poglavitom mu je podlogom austrijski zakon, u kojem su takodjer sve ustanove o pobijanju stečajnom i izvanstečajnom složene u jednu cielinu.

Kako se sravnjivanjem našega gore navedenoga zakona o pobijanju sa austrijskim zakonom od 16. ožujka 1884. ustanoviti može, naš je zakon malom iznimkom prevod austrijskoga zakona od 16. ožujka 1884., samo što su u našem zakonu njekoje ne bitne ustanove izostavljene, a njeke razstavljene, te rokovi za pobijanje stranom na podlozi ugarskog zakona normirani.

Nedvojbeno je austrijski zakon o pobijanju jedan od najtežih austrijskih zakona; uz to mu redakcija nije sretna, a jezik veoma težko razumljiv tako, da ga i onaj, koji njemački veoma dobro znade, težko shvaća.

Iste te mane ima i naš gore navedeni zakon o pobijanju, samo da je isti kud i kamo još teže razumljiv od austrijskog zakona, jer je većina ustanova samo od rieči do rieči prevedena iz austrijskoga zakona tako, da su ustanove, koje su već u austrijskom zakonu dosta težko shvatljive, po našem zakonu još teže razumljive.

Bez komentara jedva da će taj zakon razumjeti onaj, koji se nije bavio temeljitim proučavanjem ne samo zakona, koji su mu

služili podlogom, već i motiva k istim zakonom izdanih i vrela njihovih.

Naš vrli učenjak, redoviti profesor hrvatskog sveučilišta dr. **Franjo Spevec**, redigirao je posebno izdanje zakona o pobijanju, koje je istodobno s ovim zakonskim izdanjem izašlo nakladom revne knjižare Kugli i Deutsch, koje se izdanje, obzirom na to, što je profesor Spevec bio izvjestiteljem pravosudnoga odbora hrv.-slav.-dalm. zemaljskoga sabora i što je po predlogu toga odbora i zakonska osnova prihvaćena, rek bi smatrati može poluslužbenim izdanjem.

K ovom svom izdanju napisao je profesor dr. Spevec uvod, sastojeći se iz tri djela: Iz historičkoga pregleda, pojma i pravne naravi pobijanja i obćenitih predpostava pobijanja. Ovaj se uvod može smatrati kratkim sistematičnim komentarom.

Kako se samo po sebi razumije, i gledom na obću poznatu svestranu i obsežnu pravničku naobrazbu toga učenjaka, niti ne treba iztaći, da je ovaj uvod proizvod točnoga proučavanja ne samo ciele literature, koja zasieca u gore navedeni zakon, već i pomnog iztraživanja vrela ovog zakona i temeljitoga shvaćanja načela istoga. Ovim kratkim svojim uvodom je profesor dr. Spevec ne samo mnogim prištedio trud, da sami proučavaju zakone one, koji su služili uzorom našem zakonu za pobijanje i obrazloženja k istim zakonom, da uzmognu razumjeti naš zakon o pobijanju, već je ovim uvodom nedvojbeno doprinjeo u obće k razjašnjenju ovoga zakona.

Nu i kraj ove izvrstne razpravice profesora dra Spevca držim, da neće biti moj kratki komentar k zakonu o pobijanju suvišan, sve dok ne dobijemo eksegetičnim načinom pisani komentar možda iz pera samoga profesora dra Spevca. Ako se uvaži, da su pojedine ustanove zakona o pobijanju veoma težko shvatljive, te da sudac prve molbe redovito imade toliko posla, da ne dospjeva, kada mu treba zakon rabiti, uputiti se istom iz sistematskoga tumača, već mu treba komentar takov, koji mu tumači svaki pojedini paragraf na pose, da već ima tumačenje kod onoga §-a, koji mu treba za rješavanje dotičnoga poslovnoga komada.

Dok ne dobijemo dakle drugi eksegetičnim načinom pisani

tumač od vještije ruke, držim da će ovaj moj tumač biti od koristi našim pravnikom s gore navedenoga razloga; jer će se po istom moći ravnati u svakomu pojedinomu slučaju, pa će naći odmah kod svakoga §-a i tumačenje ono, koje im treba.

Kao što naš zakon o pobijanju, tako se i naš stečajni zakon ne odlikuje osobitom jasnoćom, te se i može brojiti medju najnejasnije zakone, koje do sada imamo, Nejasnoći njegovoj ne pridonosi samo to, što nije dosta lahkim jednostavnim jezikom pisan, već što nije ni pregledan. Preglednost zakonu daju nedvojbeno i napisi nad pojedinimi ustanovami (marginalia). Ovi u našem zakonu manjkaju, takovih imademo samo kod pojedinih poglavja. Taj nedostatak iznenadjuje tim više, što su odlučni faktori isticali još u najnovije doba manjkavost mojega izdanja gradjanskoga zakona, jer su izpuštena iz istoga — mimogred budi rečeno bez moje krivnje, odnosno bez mojega uticaja, pače proti mojoj volji — marginalija, koji je prigovor posve opravdan bio, a ipak su nuždnija marginalija u stečajnom zakonu, nego li u obćem gradjanskom zakoniku, jer je stečajni zakon skroz praktični zakon, koji iziskuje brzo uredovanje i za to osobitu preglednost, da se odmah dotična ustanova, koja se u konkretnom slučaju treba i brže naći može.

Naš dosadanji stečajni red bio je svakako jasniji i pregledniji. Istina, da ne imadu ni stečajni zakoni, koji su našem stečajnom zakonu uzorom služili, marginalia; ali iz toga ne sliedi, što oni nisu pregledni, da mora i naš nepregledan biti. U ostalom austrijski stečajni zakon ima mnogo više napisa, te je svakako pregledniji, nego li naš stečajni zakon.

Naš novi stečajni zakon nije takodjer izvorni proizvod našega zakonarstva. Kako se ističe u vladinom obrazloženju osnove k ovom zakonu bili su pri izradbi osnove ovog zakona poglavito uzorom stečajni zakon ugarski (zak. čl. XVII. 1881.), stečajni zakon austrijski od 25. prosinca 1868. i stečajni zakon njemačkoga carstva od 10. veljače 1877.

Ako prispodobimo ustanove našega stečajnoga zakona sa sada navedenimi zakoni, koji su mu uzorom bili, to ćemo se uvjeriti, da je u prvom redu zakon njemačkoga carstva od 10. veljače 1877. upotrebljen, za tim u drugom redu ugarski stečajni za-

kon, dočim su samo njekoje ustanove uzete iz austrijskog stečajnog zakona. Ima pako u našem stečajnom zakonu ustanova, koje nije prihvatio ni ugarski ni austrijski stečajni zakon.

Nije mi ovdje zadaćom, da se upuštam u kritiku samoga novoga našega stečajnoga zakona. Ovo bi bilo sada i bez ikakove svrhe. Praksa će pokazati, koje li su ustanove shodne, koje li nisu. Neće li se koja ustanova shodnom pokazati, a po mnienju praktičnih pravnika, koji su zakonsku osnovu proučili, ima ih dosta neshodnih i nepraktičnih, morati će se i onako novela k stečajnom zakonu izdati.

Za sada moramo se zakona točno u svemu držati.

Nu upravo za to, da se mogu sve ustanove našeg stečajnog zakona čim više moguće po smislu istoga zakona izvršivati, treba ovom zakonu tumač; jer će glede njekojih ustanova biti praktični sudac u neprilici, kako da ih vrši, pošto mu u tom pogledu sam zakon u mnogih slučajevih ne daje jasnu uputu.

Tumač k našem stečajnom zakonu je tim više potreban, jer si, kako sam gore već iztaknuo, naš stečajni zakon nije uzeo uzorom samo jedan stanoviti jur postojeći stečajni zakon, već više njih, a uz to imade i njekojih ustanova u našem stečajnom zakonu, kojih ne ima u nijednom od zakona onih, koji su mu služili uzorom.

Mogao bi za to upravo proti smislu i duhu zakona uporabiti koju ustanovu onaj, koji bi tražio uputu u kojem komentaru zakona onih, koji su našem stečajnom zakonu bili uzorom, ako bi se toga komentara držao. Navlastito ne mogu se, osim za njekoje samo ustanove, uporabiti komentari austrijskoga stečajnoga zakona.

Moram iskreno priznati, da bi meni samomu, koji sam se specialno bavio sa proučavanjem stečajnih zakona, koji su služili našemu stečajnom zakonu uzorom, a i vreli njihovimi, veoma težko bilo komentirati naš stečajni zakon, jer su mu njekoje ustanove vrlo nerazumljive, da nije izdano obrazloženje k osnovi ovog zakona, sastavljeno po perovodji kr. zemaljske vlade, odjela za pravosudje dru J o s i p u M u d r o v č i ć u. Istom ovo obrazloženje omogućilo mi je pisanje komentara k stečajnom zakonu. Ovim pomno sastavljenim obrazloženjem razjašnjuju se mnoge

ustanove, koje bi se bez istoga bez dvojbe posve krivo shvatile i uporabile bile. Obrazloženje ovo gotovo je sam komentar k zakonu glede mnogih ustanova. Obziran sastavitelj toga obrazloženja uvidio je, da će u praksi biti mnogo meteža, ako se pojedina ustanova zakonska svestrano ne razjasni, pa si je dao truda, da svaki paragraf, u koliko je moguće bilo, da se previše ne udalji iz okvira obrazloženja zakonske osnove, tumači jasno i obširno. Obrazloženje ovo je plod neumornoga rada g. dra. Josipa Mudrovčića, u kojem se zrcali svestrana njegova temeljita pravnička naobrazba, te točno poznavanje svih u stečajni zakon zasiecajućih zakona i vrela k istomu. S tim obrazloženjem stekao si je g. dr. Josip Mudrovčić velike zasluge, jer samo ovo obrazloženje omogućuje točnu uporavu našega stečajnoga zakona. Za to će mu bit praktični pravnici iskreno zahvalni.

Nu ako je sastavitelj ovoga uzornog obrazloženja daleko i prekoračio djelokrug obrazloženja zakonskoga, te se upustio u samo komentiranje zakona, — što mu neka ne bude prigovorom, jer je za ovaj zakon to upravo nuždno bilo, — to ipak nije mogao tako daleko ići, da takodjer navede, kako valja pojedinu ustanovu zakona praktično vršiti.

Ali pošto je stečajni zakon ponajglavnije zakon praktičan, te pošto ima dosta ustanova u istom, koje će zadati mnogom poteškoća, kako bi ih praktično vršio, to sam za to držao za shodno, da popunjujem izvrstno zakonsko obrazloženje dra Josipa Mudrovčića sa praktičnim tumačenjem onih ustanova, glede kojih će ili biti mnogi u dvojbi, kako da ih vrši, ili glede kojih valja dati točan pravac, kako da se imadu vršiti, da se stečajna razprava bez potrebe ne zategne. Osim toga tumačio sam samo još one ustanove, koje su u obrazloženju ili mimoidjene ili samo nedostatno razjašnjene, valjda što ih je sastavitelj držao dosta jasnimi, dočim se je meni činilo, da se ne mogu smatrati tako jasnimi, da ih svaki razumieti može, te da nebi bilo moguće i krivo shvaćanje.

U većini slučajeva prihvatio sam u cielosti i tumačenje ono, što im daje dr. Josip Mudrovčić u obrazloženju vladine osnove, pa sam u mnogih slučajevih, u kojih sam to obnašao po-

trebnim, u cielosti priobćio obrazloženje vladine osnove kod tumačenja dotičnoga §-a.

Da se olahkoti uredovanje i da se pripomogne s jedne strane shvaćanju praktičnih ustanova zakona, a s druge strane, da se jednolično praktično uporavljuju zakonske ustanove, sastavio sam obrazce, koje sam dodao stečajnom zakonu.

Ovi su tako sastavljeni, da u tamo navedenih praktičnih slučajevih jamačno neće ni trebati propise zakona poiskivati, već će se jednostavno po dotičnom obrazcu moći odnosni praktični slučaj riješiti, čim će se znatno pospješiti uredovanje kod sudova.

Držim s toga, da će biti i ovaj tumač kraj izvrstnog obrazloženja zakonske osnove dra Josipa Mudrovčića, svakomu potrebni priručnik.

Kako kod svih mojih izdanja tumača, pomoćnika i priručnika svrha mi je samo ta, da olahkotim uredovanje, te dajem i sada za stečajni zakon praktičnim pravnikom, navlastito sudcem u prvoj molbi, koji ne imadu fizičnog vremena, da u svakom slučaju čitaju sve na stvar spadajuće zakonske ustanove, priručnik, kojim se mogu brzo uputiti, a kod riešavanja pojedinog poslovnog komada i naći za to potrebni obrazac.

U Zagrebu, mjeseca travnja 1897.

Adolfo Rušnov.

Sadržaj.

Zakon o pobijanju pravnih djela glede imovine insolventna dužnika.

ZAKON O POBIJANJU

PRAVNIH DJELA GLEDE INSOLVENTNA DUŽNIKA.

U V O D.

U sadašnjem našem pravu ne ima ustanova, po kojih bi se vjerovnik mogao osigurati proti tomu, da ga dužnik ne izigra.

Po naših bo materijalnih zakonih može dužnik slobodno razpolagati sa svojom imovinom, pa tako potaknut različitimi motivi može se lišiti onih sredstava, koja su potrebita, da dade vjerovniku, što mu je dužan, odnosno da mu naknadi interes. Vjerovnik, koji radi toga ne može dobiti namirenja za svoju tražbinu, ipak redovno ne može pobijati onih dispozicija dužnikovih, po kojih je ovomu postalo nemoguće, da podmiri vjerovnika; jer, kako se danas obćenito shvaća obvezno pravo, dužnik, premda dužnik, ipak slobodno razpolaže sa svojom imovinom, i čineći to, služi se svojim pravom.

U našem gradjanskom zakoniku ima samo jedna ustanova, i to u §-u 953., koja radi o razpoložbi dužnika na štetu vjerovnika njegovih, ter normira zato način, kojim si prikraćeni vjerovnik pomoći može.

Nu ta ustanova je nedostatna, jer se odnosi samo na darovne pogodbe, te izključuje svaku inu pogodbu, osim ako je ona samo prividno sklopljena pod drugim naslovom, a dokazati se može, da je po naravi svojoj, odnosno po sbiljnoj suglasnoj volji stanaka samo darovna pogodba.

Obća vjeresija nuždno zahtjeva, da se vjerovniku, koji ne može dobiti namirenja iz imovine dužnikove,

što je s njom po kojem pravnom dielu, inače po zakonu dopuštenom, bilo to i po pogodbi dvostrano obveznoj, razpoložio, daje pravo, da može pobijati dotično pravno dielo, ako je ono na štetu vjerovnika, a to ne samo onda, ako je isto počinjeno nakanom, da se vjerovnici oštete, već i bez ove nakane, ako objektivno sadržaje za vjerovnika nepravo pod stanovitim stegama, obzirom na narav odnosnog pravnoga posla i vrieme kada je sklopljeno. Ovo pravo pobijanja valja da radja tim pravnim učinkom, da se onaj pravni posao ima smatrati nevaljanim u pogledu tražbine dotičnoga vjerovnika tako, da ga ne veže, ter da se može putem ovrhe namiriti iz one imovine, kojom je dužnik po upitnom pravnom poslu razpoložio, kao da ju nije odsvojio.

U tom smislu izdane su već u godini 1877. u Njemačkoj posebne ustanove u stečajnom zakonu za pobijanje pravnih djela u postupku stečajnom, a posebnim zakonom od 21. srpnja 1879. o pobijanju izvan stečaja. Jednolični zakon izašao je pako u tom pogledu 16. ožujka 1884. u Cislitaviji. Po uzoru ovoga zakona sastavljen je naš novi zakon o pobijanju pravnih djela glede imovine insolventna dužnika.

U tom pogledu veli vladino obrazloženje osnove toga zakona, koja je prihvaćena kao zakon i po pravosudnom odboru i po saboru u cielosti, jedino što su njekoji §§ razstavljeni u više §-a, da se ne radi ovdje o tom, da se dokinu pravni odnošaji, kojimi je pri postanku im manjkao koji uvjet gradjanskoga prava (§ 865. i sljedeći obć. gr. zak.), već o tom, da treće osobe, vjerovnici, mogu pobijati kao bez moći pravovaljana djela pravna glede imovine dužnikove, ako postoje uvjeti pobijanju.

Vjerovnikom je samo do toga, da se podmire, a u tu svrhu im nije potrebno niti ne mogu pobijati pravnih djela kao ništetnih, već samo kao bez moći i to samo

naprama njim, vjerovnikom; dočim inače pobitna pravna djela sadržaju svoju pravnu moć prema svakomu, a napose prema dužniku samomu.

Pravno djelo postoji, nu smatra se kao da ne ima pravne moći prema pobijaču, koji je uspio pobijanjem. Pojam pravnoga djela obuhvaća sve, po čem subjektivna prava postaju, obstoje, mienjaju se i dokidaju; ovamo idu i propusti.

U obrazloženju osnove zakona iztiču se poglavito tri načela, naime 1) tko je što stekao, a znao je, da je druga stranka time htiela nanieti štetu svojim vjerovnikom, taj mora povratiti; 2) tko je što stekao bezplatno, mora povratiti još postojeću korist; 3) tko je znao, da je njegov dužnik jur obustavio svoja plaćanja, ili da je proti njemu predan predlog stečajni, pa je na to podmiren uz povredu zajedničkih interesa suvjerovnika, ili tko je, izrabljujuć poznato mu takovo imovinsko stanje druge stranke, sklopio šnjom posao, već po sebi štetan vjerovnikom njezinim, i taj mora da povrati, što je stekao.

Obći pako uvjeti pobijanja jesu: 1) da se vjerovnici sa svojimi zahtjevi novčanimi ili u novac pretvorenimi ne mogu namiriti iz imovine dužnikove; 2) da postoji koji od razloga pobijanja, naznačenih u zakonu; 3) da još nisu minuli rokovi ustanovljeni u zakonu.

Zakon o pobijanju pravnih djela glede imovine insolvetna dužnika ima posebnih ustanova o pobijanju pravnih djela u postupku stečajnom i posebnih ustanova o pobijanju pravnih djela izvan stečaja. Prve su sadržane u poglavju prvom, a druge u poglavlju drugom istoga zakona.

Glavna razlika ustanova jednih od drugih sastoji se u tom: Pobijanje u stečaju vrši se samo za stečajne, t. j. osobne vjerovnike.

Vjerovnici založni i oni, kojim pripada pravo re-

tencije i izlučbe, vrše pravo pobijanja samo po ustanovah izvan stečaja.

U stečajnom pobijanju ne mora pobijač — kako to mora u pobijanju izvan stečajnom — dokazati, da se vjerovnici ne mogu namiriti iz imovine prezaduženikove; jer je tomu dokazom otvoreni stečaj. Isto tako ne mora tužeći pobijač u stečaju — kako to mora izvan stečaja — sa zahtjevom, da se pravno djelo izjavi kao bez moći spojiti dalnji zahtjev, što ima tuženik, da učini ili trpi; nego je u stečajnom pobijanju dopustiv i samo zahtjev praejudicijalni, da se pravno djelo izjavi kao bez moći prema vjerovnikom stečajnim.

Izvan stečaja odpadaju slučajevi pobijanja, koji predpolažu obustavu plaćanja i predan predlog stečajni, o kojih govore §§. 6. i 7. zakona.

Pobijati se može izvan stečaja tužbom i prigovorom.

Za pobijanje izvan stečaja tužbom je uvjetom ponajprije, da je pobijačeva tražbina proti dužniku postala ovršivom, zatim da se vjerovnik ne može podmiriti iz imovine dužnikove, koja se nemogućnost dokazuje time, da je ovrha proti dužniku ostala bezuspješnom, ili da se mora uzeti, da bi ostala bezuspješnom. Ovò potonje uzima se onda, ako su već druge ovrhe ostale bez uspjeha, ili ako ima dužnik predmeta prikladnih za ovrhu u tako neznatnoj vriednosti, da je očito, da ne bi mogao vjerovnik iz njih svoju tražbinu pokriti, ili ako je vriednost istih već izcrpljena zalozi stečenimi po drugih vjerovnicih.

Iznimka od pravila, da vjerovnik kod pobijanja izvan stečaja tužbom, ima dokazati, da je tražbina njegova proti dužniku postala ovršivom, dopuštena je jedino u postupku pri diobi kupovnine. Po §-u 31. bo našega zakona o pobijanju može vjerovnik tražbinu svoju, i prije nego mu postane ovršivom, pri diobi kupovnine, polučene ovršnom dražbom, pobijati i tužbom, a ne samo prigovorom; jer tu vjerovnik brani već

pristojeće mu pravo na stvari, nastojeći odbiti pravo prednika, koji hoće takodjer, da se podmiri iz iste stvari, a kupovnina ne dotiče za podmirbu obojice.

Pobijanje prigovorom dozvoljeno je u svakom slučaju i prije nego tražbina vjerovnika proti dužniku postane ovršivom i to, kako se u obrazloženju osnove našega zakona o pobijanju iztiče, s razloga, što vjerovnik u takovu slučaju ne zahtieva namirenja iz predmeta, na kojem mu još ne bi pristojalo nikakovo pravo, već jedino hoće, da obrani od protivnikove navale pristojeće mu pravo — u pravilu pravo zaloga.

Uvjet, da se vjerovnik ne može podmiriti iz ine imovine dužnika, mora uvjek beziznimno dokazan biti.

Daljna je razlika izmedju pobijanja u stečaju i izvan stečaja ta, da se kod pobijanja u stečaju pobija za vjerovnike prijavljene i neprijavljene radi cieloga stečenja; jer se tu vjerovnici ne podmiruju izravno iz pobitnoga stečenja proti pobijanomu iz mase, ter pobitno stečenje mora za to prije doći u masu stečajnu, dočim se proti pobijanom ne može ni navesti obseg ukupne tražbine vjerovnika; stoga se pako i dotično pravno djelo može bez dalnje stege izjaviti kao bez moći prema vjerovnikom stečajnim. Naprotiv izvan stečaja pojedini vjerovnik pobija samo u toliko, u koliko treba, da se namiri njegova tražbina, a zato mora tražbinu naznačiti i staviti zahtjev, što druga stranka imade učiniti ili trpjeti u svrhu podmirbe.

Konačno ne ima se kod pobijanja izvan stečaja nikada stvar povratiti u imovinu dužnikovu, kao što ju mora dužnik povratiti kod pobijanja u stečaju u masu stečajnu; već on mora samo dopustiti, da se vjerovnik namiri iz stvari ovrhom kao da je u imovini dužnikovoj.

Ovo su glavne razlike u pobijanju izvan stečaja od pobijanja u stečaju.

Ovim zakonom o pobijanju stavljene su izvan krieposti ustanove §-a 953. obć. gradj. zakona.

Poglavje prvo.

Pobijanje pravnih djela u postupku stečajnom.

§. 1. Nakon otvorena stečaja mogu se prijašnja pravna djela, što se tiču imovine prezaduženika, pobijati u smislu propisa ovoga poglavja kao bez moći prema vjerovnikom stečajnim.

Obično prije otvorenja stečaja razpolaže vjerovnik svojom imovinom na štetu vjerovnika svojih bud tako, da ju prenese na svoje rodjake ili inoga pouzdanika svoga, bud da ju pošto po to unovči, da ne dosegne vjerovnikom njegovim, bud da sklapa vratolomne poslove, a ne riedko izrabljuju i vjerovnici poznato im prezaduženo stanje dužnikovo, te se namiruju ili osiguravaju na štetu ostalih vjerovnika, koji ne imaju prilike, da doznaju za prezaduženo stanje dužnikovo. Zato se moraju čuvati prava na takov način prikraćenih vjerovnika; valja ustanoviti zakonom pravno sredstvo, po kojem se mogu lišiti svake pravne krieposti za prikraćene vjerovnike pravna djela, koja su preduzeta u pogledu imovine prezaduženikove prije otvorenja stečaja, kada je već prezaduženik insolventan bio.

Ovo pruža nazočni zakon o pobijanju pravnih djela glede imovine insolventna dužnika, normirajući u §u 1., da se nakon otvorena stečaja mogu prijašnja pravna djela, što se tiču imovine prezaduženika pobijati u smislu propisa prvoga poglavja ovog zakona kao bez moći prema vjerovnikom.

Zakon ne veli ovdje, da se mogu pobijati prijašnja pravna djela prezaduženikova, koja se tiču imovine njegove, već govori u obće o pravnih djelih, što se tiču imovine prezaduženikove. Nije zato potrebno, da bude odnosno pravno djelo učinjeno po samomu dužniku, da se pobijati može; ono može biti učinjeno i

od inih osoba, a da dužnik kod toga nikako ili najviše pasivno učestvuje, kao što može biti takovo djelo ovrha, koju vodi treća osoba proti volji dužnikovoj na njegovu imovinu, kojom se ostalim vjerovnikom prouzročuje šteta na toliko, u koliko se oni time lišavaju predmeta ovrhe.

Pravo pobijanja nakon otvorena stečaja ne imadu pako vršiti pojedini stečajni t. j. osobni vjerovnici, koji su prikraćeni u svojoj tražbini pravnim djelom, počinjenim prije otvorena stečaja glede imovine prezaduženikove; ovo pravo je vlastan po §u. 13. ovoga zakona izvršivati samo upravitelj stečajnine, ili u tu svrhu posebno postavljeni zastupnik vjerovnika, ako upravitelj stečajnine neće da vrši to pravo, jer drži, da ne ima zato uvjeta, ili da neće biti od uspjeha, a vjerovnički odbor ili vjerovnička skupština je protivnoga mnienja.

Ovo pravo vršiti će upravitelj stečajnine ili zato postavljeni zastupnik stečajnine u ime svih stečajnih vjerovnika, te će isto, ako mu bude po sudu mjesta dano, radjati tim pravnim učinkom, da će biti pobijano djelo kao bez moći prema svim osobnim vjerovnikom stečajnim.

Po §u. 1. ovog zakona, nije vršenje prava pobijanja ovisnim učinjeno od nikakovog posebnog uvjeta; dovoljno je samo to, da je prezaduženik pod stečaj pao. Ne treba dakle dokaza, da je prezaduženik bio insolventan već onda, kada je pobijano pravno djelo nastalo, odnosno da u ono doba nije njegova imovina dosegla za namirenje svih njegovih dugova. Ovo ne zahtjeva zakon zato, što bi se takav dokaz u većini slučajeva nikako ili veoma težko polučiti dao, a uz to nebi uplivao na pravo pobijanja; jer dužnik je mogao u času dotičnoga pobijanoga pravnoga djela biti insolventan, a kasnije ipak se na toliko opet pomoći, da je u stanju bio sve svoje vjerovnike namiriti; ili nasuprot mogao je isti u času pobijanog pravnog djela imati toliko imovine, da je mogao sve svoje vjerovnike namiriti, a kasnije postati insolventan. Napose u posliednjem slučaju mogao je prezaduženik dotično pravno dielo poduzeti, jer je predvidio da će morati obustaviti svoja plaćanja. Da ne bude pako glede toga zloporabe, pravo je pobijanja ograničeno na stanovita pravna djela, a i ovisno učinjeno o stanovitom vremenu, o čemu govore ovdje sljedeći §§. nazočnoga zakona.

Pravo pobijanja u obće radja i u stečaju tim učinkom, da odnosno pobijano pravno djelo bezkriepostnim postaje jedino za stečajne osobne vjerovnike; samo pravno djelo ne postaje pako nevaljanim, ter ostaje u krieposti za ugovarajuće stranke i treće osobe, koje nisu stečajni vjerovnici. U obće pravo pobijanja po ovom zakonu radja onim istim pravnim učinkom, kojim i ono pravo pobijanja, koje su mogli prikraćeni vjerovnici vršiti do sada u nas po §u. 953. o. g. z.

§. 2. Pobijati se mogu pravna djela, koja je prezaduženik izveo tečajem posljednih deset godina prije otvorena stečaja u nakani, da ošteti svoje vjerovnike, ako je ta nakana bila poznata drugoj stranci.

Po ovom §u. mogu se pobijati bez iznimke, ne gledeć na vrst i narav, sva pravna djela, koja je izveo prezaduženik tečajem deset godina od dana otvorena stečaja natrag računajuć, ako je dokazano, da ih je izveo, da ošteti svoje vjerovnike, i ako je poznata bila ta nakana i drugoj stranci, s kojom je taj pravni posao sklopio. Nakana prezaduženikova na oštećenje vjerovnika, ne mora biti upravljena na stanovite vjerovnike; dovoljno je, ako je imao nakanu u obće prikratiti svoje vjerovnike na toliko, da je upitnim pravnim djelom, koje je izveo, oduzeo njima imovinu, iz koje bi se bili mogli namiriti, ili samo ovu umanjio, ili inim kojim načinom otegotio realiziranje njegove imovine putem ovrhe. Za drugu ugovarajuću stranku, s kojom je upitni pravni posao sklopio, je dovoljno, da je za ovu nakanu u onom času, kada je snjim isti posao sklopila, znala, a nije potrebno, da je imala sama zlu nakanu ili da je imala nakanu, da iz toga posla sebi ili trećoj osobi kakovu korist pribavi.

Niti gore navedeni rok od 10 godina kao ni svi ostali rokovi u sliedećih §ih navedeni za pobijanje pravnih djela nisu rok zastare po smislu §a 1478. o. g. z., na koji sudac ne može obzira uzeti, ako se ne prigovori, već je zakonski rok, na koji mora sudac ureda radi paziti. Nu u stečaju utrnjuje po §u 22. nazočnoga zakona pravo pobijanja, ako se ovo ne potjera po upravitelju stečajnine ili po zastupniku, postavljenom po odboru vjerovnika odnosno skupštini vjerovnika, tečajem 6 mjesecih nakon dana otvorena stečaja, ma da su rokovi za pobijanje, u §§. 2.—7. našega zakona ustanovljeni, medjutim minuli, samo da nisu izminuli do dana otvorenja stečaja.

§. 3. Pobijati se mogu naplatne pogodbe prezaduženikove, uglavljene tečajem posljednjih dviju godina prije otvorena stečaja sa ženitbenim mu drugom, ili sa bližimi rodjaci ili svojaci, u koliko se već samom pogodbom oštećuju vjerovnici stečajni, a druga stranka ne dokaže, da joj u vrieme utanačene pogodbe nije bila poznata nakana prezaduženikova, da ošteti svoje vjerovnike. Bliži su rodjaci dotično svojaci prezaduženikovi one osobe, koje su s njim ili sa njegovim drugom ženitbenim u rodu ili tastbini u

lozi uzpravnoj ili do drugoga koljena loze pobočne (§. 41. o. g. z).

Po ovoj zakonskoj ustanovi mogu se pobijati sve pogodbe, sklopljene uz plaću t. j. uz ugovorenu protučinitbu sa ženitbenim drugom, ili sa bližimi rodjaci ili svojaci, ako vrieme od dvie godine od dana sklopljene ove pogodbe do dana otvorenoga stečaja minulo nije, a da ne treba da dokaže pobijač nakanu prezaduženikovu na oštećenje vjerovnika svojih, niti da je druga ugovarajuća strana znala, da su tom pogodbom oštećeni vjerovnici, t. j., da je tom pogodbom umanjena imovina prezaduženikova, da stečajni vjerovnici ne mogu doći do podpunoga namirenja svojih tražbina.. Za protustranku, ako je ona gorenavedeni bližnji rod, predmnieva zakon, ili, da je bila u sporazumljenju sa prezaduženikom, ili da si je lahko mogla pribaviti znanja o njegovih imućtvenih okolnostih i saznati za nakanu prezaduženikovu. Ali zato ne izključuje zakon protudokaz, koji dopušta protustranki ob okolnosti, da joj nije u vrieme utanačene pogodbe bila poznata nakana prezaduženikova, da ošteti svoje vjerovnike. Ako ona može to dokazati, neće se zahtiev na pobijanje odnosnog pravnog posla mjesta dati. Dokaz prenavedeni moći će stranka redovito samo po indicijah voditi, nu taj joj je olahkoćen ustanovom §a 44. nazočnoga zakona, po kojem nije sudac u nijednom preporu o pobijanju vezan na zakonska pravila o dopustivosti i uvaženju dokaza, nego će na temelju savjestna izpitivanja dokaza odlučiti po slobodnom svojem osvjedočenju.

§ **4.** Pobijati se mogu bezplatne razpoložbe prezaduženikove, učinjene tečajem posljednjih dviju godina prije otvorena stečaja, u koliko prezaduženik nije bio na to po zakonu obvezan, ili u koliko se ne radi o navadnih prigodnih darovih. To pobijanje dosiže i mješovite, to jest dielom naplatne dielom bezplatne pogodbe prezaduženikove, u koliko su bezplatne.

Uz isti rok, koji je naveden u §u. 3 mogu se pobijati sve bezplatne razpoložbe, u koliko nije prezaduženik zato po zakonu obvezan, ili u koliko se ne radi o navadnih prigodnih darovih.

Pod bezplatnimi razpoložbami ne razumjevaju se samo darovanja, nego i bezplatni ustupi prava i odreknuća pripalih prezaduženiku imovinskih koristi, navlastito odreknuće njegovo na nasljedstvo, koje mu je pripalo.

izuzete su samo one bezplatne razpoložbe, na koje je prezaduženik po zakonu obvezan. Ove su miraz, koji su dužni dati roditelji, djedovi i babe kćeri odnosno unuci; zatim uzmirazje, što su mladoženji dali njegovi roditelji. Što su prigodni darovi, koji su takodjer izuzeti od pobijanja, neće biti u praksi dvojbeno. Ovamo bo spadaju darovi, koji se daju na imendan, božić, novo ljeto ili inom kojom svečanom prigodom, a i mali darovi, koji se daju služećoj čeljadi. Rieč „navadne" pred rieči „prigodne darove" daje jamstvo, da neće tko smatrati prigodnim darom, kada bi darovao prezaduženik dotičniku na imendan ili inom kojom svečanom prigodom n. pr. kuću ili drugi koji predmet neobične i znatne vriednosti; jer takov dar nije „navadni" prigodni dar.

§. 6. Pobijati se mogu, ako su izvedena tečajem posljednjih dviju godina prije otvorenja stečaja sliedeća pravna djela:

1. Osiguranje miraza, uzmirazja ili udovičke plaće imovinom muževom, a tako i povratak miraza dotično izručba uzmirazja ili udovičke plaće, u koliko muž u vrieme osiguranja ili povratka dotično izručbe nije bio na to obvezan bilo pogodbom, utanačenom bar dvije godine prije otvorena stečaja, bilo samim zakonom;

2. osiguranje obećana, a još nepredana miraza imovinom ženinom, ili predaja miraza obećana iz imovine ženine, u koliko žena u vrijeme osiguranja ili predaje nije bila na to obvezana bilo pogodbom, utanačenom bar dvije godine prije otvorena stečaja, bilo samim zakonom.

Prije svega valja ovdje istaći, da se ovaj §. razumije, da zakon u točki 1. ovoga §a predpolaže, da je muž pod stečajem, a u točki 2. da je žena pod stečajem.

Nadalje je točka 1. ovoga §a nejasna na toliko, što se po stilizaciji ustanove ove točke razumjevati može, da se rieči na koncu ove točke: „bilo samim zakonom" odnose i na osiguranje miraza, uzmirazja i udovičke plaće, premda se one, da ne budu u protuslovju sa ostalimi ustanovami iste točke, odnositi mogu samo na povratak miraza, dotično izručbu uzmirazja ili udovičke plaće.

Obrazloženje vladine zakonske osnove nerazjasnjuje ni malo u tom pogledu ovu točku

Valja nam se zato obazrieti na zakon, koji je bio našem zakonu o pobijanju uzorom, t. j. na cislitavski zakon o pobijanju od 16. ožujka 1884., na koji se u ostalom vladino obrazložanje

osnove našeg zakona o pobijanju kod gorenavedenoga §a pozivlje, a da ne ističe, da je promienio ustanovu §a 3. prenavedenog cislitavskog zakona, (koji odgovara §§om 3, 4. i 5. naše osnove), jedino samo u tom, što je uzeo strožiju ustanovu ugarskoga zakona glede roka pobijanja.

Točka 2. §a 3. cislitavskoga zakona o pobijanju je u tom pogledu mnogo jasnija,*) u istoj neima dvojbe, da je muž samim zakonom obvezan na povratak miraza dotično izručbe uzmirazja i udovičke plaće (naime u slučajevih §§. 1229. 1230, 1242, 1264—1366. o g. z.) Glede osiguranja miraza ima naš gradj. zakon jedino ustanovu u §a. 1245. o. g. z. koja, glasi: „Tko daje miraz ima pravo iskati od onoga, koji ga prima, primjereno osiguranje ili u isti čas, kada se daje miraz, ili poslje kada bi nastala pogibelj". Nu pobijanje takova osiguranja je upravo u §u. 5. našega zakona ograničeno na vrieme od dvie godine. Ovo dade se i iz vladinog obrazloženja osnove našeg zakona o pobijanju izvoditi, koja u tom pogledu veli: Dostatno je naime potvrdilo izkustvo, da su takova osiguranja, kojim se izvrgavaju vierovnici muževi, napose, kada se pomisli, da mirazu, uzmirazju i udovičkoj plaći nije svrha, da se vraća odnosno izručuje, dok još traje bračna zajednica, i kada se uvaži, da se sva ta pravna djela izvadjaju ne dugo prije očitog razsula imovine muževe, kada dotičnici to razsulo već predvidjaju."

Po prenavedenom ima se ustanova točke 1. §a 5. ovako tumačiti: Pod predpostavom, da je muž pod stečajem, dozvoljuje zakon: a) pobijanje osiguranja miraza, uzmirazja i udovičke plaće onda, ako se je prezaduženik pogodbom na to obvezao, ako još nije prošlo dvie godine od dana utanačene te pogodbe do dana otvorena stečaja; b) pobijanje povratka miraza, dotično izručbe uzmirazja i udovičke plaće, u koliko nije prezaduženik na to obvezan pogodbom utanačenom bar dvie godine prije otvorena stečaja ili samim zakonom.

Ako bi se uzelo, da se osiguranjem miraza po samom zakonu ima smatrati osiguranje predvidjeno u §u 1245. o. g. z., nastaje pitanje, kada se ima smatrati, da nastaje osiguranje ono, koje se po §u 5 našega zakona razumije osiguranjem pogodbom?

U ostalom za ovo sada navedeno tumačanje govori i obrazloženje vladine osnove točke 2. §. 5. našeg zakona o pobijanju. I ova druga točka §. 5. može se po granatikalnom tumačenju

*) Ova glasi: „Die Sicherstellung des Heiratsgutes, der Wiederlage oder des Wittwengehaltes auf ein Vermögen des Ehemannes, sowie die Rückstellung des Heiratsgutes oder die Ausfolgung der Wiederlage oder des Wittwengehaltes, sofern der Ehemann zur Zeit dieser Rechtshandlung zu derselben weder durch einen bei der Eingehung der Ehe oder bei Empfangnahme des Heiratsgutes geschlossenen Vertrag, noch im Falle der Beendigung der ehelichen Gemeinschaft durch das Gesetz verpflichtet war".

tumačiti tako, da se osiguranje obećana a još ne predana miraza iz imovine ženine, ako je žena u vrieme osiguranja bila obvezana samim zakonom, pobiti ne može, a ipak se izpostavlja iz vladinoga obrazloženja te zakonske ustanove, da se zadnje rieči „bilo samim zakonom" protežu samo na predaju miraza obećanog iz imovine ženine, a ne i na osiguranje miraza.

Vladino bo obrazloženje ove točke glasi ovako:

„Uzimlje se, da je žena pod stečajem, te uz jednako razmatranje, s kojega se u točki 2. (u zakonu točka 1.) sa naznačenimi tamo zahtjevi iz bračnih ugovora strože postupa, nego sa zahtjevi inimi, jednako postupa sa zahtjevi muževimi glede miraza, podvrgavajuć pobijanju osiguranje obećana, nu još ne predana miraza imovinom ženinom, zatim predaju miraza, obećana iz imovine ženine. I tu se izključuje pobijanje, ako je žena bila na osiguranje, dotično na predaju miraza obvezana pogodbom, utanačenom bar dvie godine prije otvorena stečaja ili je na predaju miraza bila obvezana samim zakonom (§. 1266 o. g. z.)".

Iz ovog dakle obrazloženja vidi se jasno, da se je mislilo samo na obvezu predaje miraza samim zakonom, a ne na obvezu osiguranja miraza samim zakonom, koja posliednja obveza u ostalom u obćem gradj. zakonu nije ni normirana, jer se miraz osigurava samo na zahtjev stranke, koja ga je dala, u času onom, kada daje miraz, a kasnije samo onda, ako bi nastala pogibelj. Jasnija bi bila svakako i ustanova točke 2. §. 5., da su se izpustile po svema rieči „samim zakonom." I ova točka je mnogo jasnije i shodnije redigirana u §u. 3. točki 3. cislitavskoga zakona o pobijanju*). par condicio omnium cr[illegible]

§. 6. Pobijati se mogu, ako su izvedena nakon obustave plaćanja prezaduženikovih ili nakon predanoga predloga stečajnoga, ili tečajem posljednjih 14 dana prije obustave plaćanja odnosno predloga stečajnoga: ona pravna djela, kojimi se naplaćuje ili osigurava vjerovnik, koji toga nije mogao zahtievati u obće ili ne tako (takovu izplatu, takovo osiguranje) ili ne u to vrieme, ako ne dokaže, da mu u vrieme izplate ili osiguranja nije bila poznata nakana prezaduženikova, da ga pogoduje pred ostalimi vjerovnici,

*) Ista ustanova glasi ovako: „Der Anfechtung unterliegt die auf ein Vermögen der Ehegattin bewirkte Sicherstellung der aus der Bestellung eines Heiratsgutes entstandenen Forderung des Ehemannes oder die Übergabe des aus dem Vermögen der Ehegattin bestellten Heiratsgutes an den Ehemann, sofern nicht die Ehegattin zur Zeit der Rechtshandlung zu derselben durch einen bei Eingehung der Ehe geschlossenen Vertrag verpflichtet war".

ili ako pobijač dokaže, da je vjerovnik u vrieme izplate ili osiguranja znao, da je prezaduženik jur obustavio plaćanja, ili da je proti njemu predan predlog stečajni.

Po ovom §u mogu se pobijati ona pravna djela, kojimi se naplaćuje ili osigurava vjerovnik, koji nije toga u obće mogao zahtievati t. j. koji u obće nije imao pravo na nikakovu tražbinu, što je bila neutuživa §§. 1432, 943. i 982. o. g. z., — te stoga nije imao pravo zahtievati ni izplatu iste, ili što nije mogao zahtievati osiguranje svoje tražbine, jer nije postojala ni pogodbena obveza niti zakonski uvjeti zato, ili koji nije mogao takovu izplatu ili takovo osiguranje zahtievati, koje je odnosnim pravnim dielom uzsliedilo (kao n. pr. datio in solutum, izpunjenje na drugom mjestu, osiguranje pokretninami, na mjesto prema obvezi nepokretninami) ili napokon ne u to vrieme t. j. u vremenu onomu, kada je izplata učinjena ili osiguranje uzsliedilo. Nu sve to onda, ako su sada navedena pravna djela izvedena ili: a) nakon obustave plaćanja prezaduženikovih, ili b) nakon sudu predanoga predloga stečajnoga, t. j. nakon sudu predane molbe bud po dužniku, bud po kojemu vjerovniku na otvorenje stečaja, ili c) tečajem posljednjih 14 dana prije obustave plaćanja po prezaduženiku ili kojem vjerovniku sudu podnešene molbe za otvorenje stečaja.

Zakon kaže nadalje, da se prenavedena pravna djela, ako su izvedena u vremenu jednoga od gorenavedenih rokova, pobiti mogu, ako pobijani ne dokaže, da mu u vrieme izplate ili osiguranja nije bila poznata nakana prezaduženikova, da ga pogoduje pred ostalimi vjerovnici, ili ako pobijač dokaže, da je vjerovnik u vrieme izplate ili osiguranja znao, da je prezaduženik jur obustavio plaćanja, ili da je proti njemu predan predlog stečajni.

Ovo se ima tako razumjevati:

Ako pobijač u gore pod a) i b) navedenih slučajevih dokaže, da je vjerovnik u slučaju a) znao za obustavu plaćanja prezaduženikovih, ili u slučaju b) da je predan bio predlog stečajni, ne ima se dopustiti, da pobijani dokaže, da mu nije bila poznata nakana prezaduženikova, da ga pogoduje pred ostalimi vjerovnici, jer je tad ova nakana neodlučna. Na ovaj dokaz ima se samo pripustiti u slučaju gore pod c) navedenom.

K prenavedenim pravnim djelom spada i ovršna pljenitba, koja je izhodjena u jednom od gorenavedenih rokova, te se i ova može pod spomenutimi uvjeti napadati. Namjera na pogodovanje od strane dužnika ne mora se izraziti samo u kojem činu, ona se može izraziti i u pasivnom držanju prezaduženika. Ako bo prezaduženik, koji zna, da jedan od njegovih vjerovnika ima

ovršivu izpravu u svojih rukuh, na temelju koje može za svoju tražbinu svaki čas ovrhu voditi na imovinu njegovu ne otvara stečaj premda zna, da ne može sve svoje vjerovnike namiriti, već pušta da prenavedeni vjerovnik proti njemu vodi ovrhu, ter istom onda zatraži otvorenje stečaja, kad se je rečeni vjerovnik sa svojom tražbinom ovršnim putem već osigurao, tad je svakako opravdana predpostava, da je prezaduženik ovim svojim pasivnim držanjem namjeravao pogodovati toga vjerovnika. Zato će se moći pobijati takova ovršna pljenitba, te će samo pobijanomu vjerovniku preostati pravo da dokaže, da mu nije bila poznata nakana prezaduženika, da ga pogoduje.

Već sa obustavom plaćanja sa strane prezaduženika nastaje za njega relativna nesposobnost dispozicije, ter je otvorenje stečaja samo deklarativni izraz suda o već postojećem sa obustavom plaćanja nastalom statusu cride, a nastupom relativne nesposobnosti dispozicije prezaduženika nastupa već pravo svih vjerovnika na razmierno jednako namirenje njihovih tražbina. S toga se može pobijati svaki pravni čin, koji jednom vjerovniku pruža namirenje ili osiguranje njegove tražbine, koje mu ne bi pripadalo, da je već nastupilo pravo svih vjerovnika na jednaku razmiernu podmirbu. Pod ovom predpostavom mogu se zato napadati i ovrhe i osiguranja izhodjena na temelju sudbenih presuda.

Ustanova §a 6. glede prava pobijanja pravnih djela. koja su izvedena nakon obustave plaćanja prezaduženikovih ili tečajem posliednjih 14 dana prije obustave plaćanja, odnosi se samo na protokolirane trgovce, što se i ističe u obrazloženju osnove k našem zakonu o pravu pobijanja.

Obustava plaćanja pako može se dokazati i konkludentnimi čini, t. j. ako su dokazane takove okolnosti, koje ne dopuštaju nikakove dvojbe, da trgovac ne može platiti.

Za obustavu plaćanja nije potrebno da je trgovac insolventan, ona može nastupiti ma da su mu aktiva veća od pasiva, samo da ne ima pri ruci odmah dovoljnih platila, da namiri sve svoje navaljujuće vjerovnike.

§. 7. Pobijati se mogu, ako su izvedena nakon obustave plaćanja prezaduženikovih ili nakon predana sudu predloga stečajnoga:

1. Pravna djela, kojimi se naplaćuje ili osigurava vjerovnik, koji je u vrieme izplate ili osiguranja znao, da su obustavljena plaćanja ili da je predan predlog stečajni;

2. pravni poslovi prezaduženikovi, ako se već njimi samimi oštećuju vjerovnici stečajni i ako je druga

* Rušnov: Zakon o pobijanju.

stranka u vrieme uglave takova pravnoga posla znala da su obustavljena plaćanja ili da je predan predlog stečajni.

Dočim se u §u 6. ustanovljuje, da se pobijati mogu ona pravna djela, kojimi se naplaćuje ili osigurava vjerovnik, koji toga nije mogao zahtjevati bud u obće ili ne tako, ili ne u to vrieme, kada je sliedio platež i osiguranje, normiraju se u §u 7 ona pravna djela, kojimi se naplaćuje ili osigurava vjerovnik, koji je bio vlastan zahtjevati već ili naplatu ili osiguranje. Ova pravna djela mogu se pobijati samo ako su izvedena nakon obustave plaćanja prezaduženikovih ili nakon predana sudu predloga stečajnoga; ali ne, kao što pravna djela navedena u §u 6., ako su izvedena 14 dana prije obustave plaćanja.

Pobijač imati će u slučajevih §a 7. dokazati, da je pobijani znao, da su u vrieme izplate ili osiguranja obustavljena plaćanja prezadužnnikova ili da je predan predlog stečajni. Pobijani neće moći prigovoriti, da mu u vrieme izplate ili osiguranja nije bila poznata nakana prezaduženikova, da ga pogoduje pred ostalimi vjerovnici.

Kako se već u točki 1. §a 7. jedino govori o pravnih djelih, kojimi se naplaćuje ili osigurava vjerovnik, ne može dvojbe biti, da zakon nije mislio na plaćanja, koja čini vjerovnik prezaduženiku. Nu ako se gledom nato i suviše iztiče ovdje u vladinoj osnovi k našem zakonu o pobijanju, da ako tko plati prezaduženiku dospjelu njegovu tražbinu, ne može se taj platež pobijati, ma platac i znao, da je predan stečajni predlog ili da su obustavljena plaćanja, to ipak za svaki slučaj nije neshodno da se to ovdje napominje.

U točki 2. ovoga §a navedeni pravni poslovi prezaduženikovi, ako se već njimi samimi oštećuju vjerovnici stečajni, jesu svi naplatne pododbe, koje se spominju već u §u 3., te koje se po ovom §u 7. pobijati mogu, ako su sklopljene nakon obustave plaćanja prezaduženikovih ili nakon sudu predanoga predloga stečajnoga, t. j. molbe za otvorenje stečaja, bila protustranka, koja mu drago. I za pobijanje ovih pogodba ima pobijač samo dokazati, da je druga stranka u vrieme uglave takovoga pravnoga posla znala, da su obustavljena plaćanja, ili da je predan predlog stečajni, dočim je neodlučno, da li je ovoj bila u vrieme utanačene pogodbe poznata nakana prezaduženikova, da ošteti svoje vjerovnike.

§. 8. Na osnovu §. 6. i 7. ne može se pobijati pravno djelo, koje je izvedeno prije posljednjih 6 mjeseci pred otvorenim stečajem.

Može se dogoditi, da je prezaduženik obustavio plaćanja i daleko prije, nego što je tražio budi on, budi koji vjerovnik proti njemu otvorenje stečaja. Valja zato radi sigurnosti prometa postaviti rok, uz koji mora najdulje sklopljeno biti dotično pravno djelo od onih navedenih u §. 6. i 7. ovog zakona, da se može vršiti pravo pobijanja. U §u 8. nazočnoga zakona ustanovljuje se taj rok na šest mjesecih od dana otvorena stečaja natrag računajuć, pa se zato ne može više pobijati pravno djelo na temelju §§. 6. i 7., koje je izvedeno prije šest mjesecih pred otvorenim stečajem.

§. 9. Na osnovu §. 7. toč. 1. ne može se zahtievati povratak mjenbenih izplata prezaduženikovih od takova primaoca, koji je po mjenbenom pravu morao primiti izplatu ili izgubiti pravo mjenbene zavrate proti drugim obvezanikom mjenbenim.

Plaćenu svotu mjenbenu mora u takovu slučaju povratiti posljednji mjenbeno-zavratni obvezanik, ili ako je ovaj na račun koga trećega prenio mjenicu, taj treći, ako je posliednjemu mjenbeno-zavratnomu obvezaniku ili tomu trećemu, kada je prenio ili dao prenieti mjenicu, bilo poznato, da su obustavljena plaćanja, dotično da je predan predlog stečajni.

Ovaj §. valja tako razumjeti:

Platež mjenbenoga duga, učinjen po prezaduženiku nakon obustave plaćanja prezaduženikovih ili nakon predane molbe za otvorenje stečaja, može se pobijati samo onda, ako mjenbeni dug nije izplaćen ~~po prezaduženiku kao mjenbenom obvezaniku~~ takovom posjedniku mjenice, koji gubi, ako ne primi platež, pravo zavrate proti svojim prednikom. Ako je pako mjenbeni dug izplaćen posjedniku mjenice, koji po mjenbenom zakonu mora da primi platež, jer inače gubi pravo zavrate, tad ostaju obvezani za mjenbenu svotu u slučaju otvorena proti prezaduženiku (kod mjenice tezice: prihvatniku; a kod mjenice vlastite: izdatniku) stečaja zadnji mjenbeno-zavratni dužnik (kod mjenice tezice izdatnik, a kod mjenice vlastite prvi naledjnik), ili ako je mjenica prenešena na trećega na njegov račun i njegovu korist, ovaj treći, ako je znao u prvom slučaju zadnji mjenbeno-zavratni dužnik, onda kada je prezaduženik mjenicu prihvatio, odnosno izdao, a u posliednjem slučaju odnosni treći, kada je mjenica na njega prenešena, da je prezaduženik onda obustavio bio svoja plaćanja ili da je jur podnešena bila molba za otvorenje stečaja.

U tumačenju ovog §a veli se u vladinom obrazloženju osnove k našem zakonu o pobijanju sljedeće:

„Propis §. 7., sada u zakonu §. 9., (sr. § 30 ugar. zak., §§. 8., 22. austr. zak., §. 27. njem. stečajnog zakona) u korist mjenbenoga vjerovnika je nuždan, jer bi inače mjenbeni vjerovnik bio u ovakovu položaju: Ako primi izplatu, a postoje uvjeti §. 5. toč. 2. za pobijanje, morat će ju povratit, — ako je ne primi, gubi pravo zavrate proti drugim obvezanikom mjenbenim (sr. §§. 41., 43., 61, 62., 112. toč 6., 7. §. 113. mjenb. zakona). Da se dopusti pobijanje takove izplate, znatno bi u vriednosti izgubile mjenice, najvažniji trgovački papiri. Samo valja imati na umu, da je izplata nepobitna samo onda, ako se uzkratom primitka gubi zavrata proti komu drugomu obvezaniku mjenbenomu.

Nepobitna će dakle biti napose izplata, koju primi posjednik mjenice od prihvatnika ili tezovnika, ako mu glasom mjenice jamči još bar jedan mjenbeni obvezanik, dakle bar još izdatnik tezice; dočim će se moći pobijati izplata, koju je posjednik primio od izdatnika vlastite recta-mjenice (§§. 8., 112. toč. 2. mjenb. zak.) ili koju je od prihvatnika primio izdatnik i ujedno remitent mjenice (§. 5. mjenb. zak.), jer tu osim platca ne ima inoga mjenbenoga obvezanika; tako i izplata izdatnika tezice ili naledjnika bilo tezice bilo mjenice vlastite, jer se uzkratom primitka takove izplate ne gubi pravo mjenbene tužbe proti inim obvezanikom mjenbenim; tako i izplata nakon podignuta prosvjeda radi neplateža, jer je uz prosvjed već uzčuvano pravo zavrate proti drugim dužnikom mjenbenim.

Alineja 2. §. 7. (sada u zakonu §. 9.) je naprotiv u zaštitu stečajne mase, jer bi vrlo jednostavno bilo pomoćju prve alineje svaku izplatu učiniti nepobitnom: Vjerovnik, pošto saznade, da je njegov dužnik obustavio plaćanja, ili da je proti njemu predan predlog stečajni, trebao bi samo potegnuti mjenicu na dužnika, tu mjenicu kao remitent (§. 5. mjenb. zak.) dalje prenieti, na što bi treći mogao, nepobitno primit izplatu od dužnika. Proti takovu postupku vjerovnika valja uzpostaviti uporabu §. 5. (sada u zakonu §. 7.) toč. 2. Izplatom tezovnika, dotično kod mjenice vlastite, izdatnika oslobadjaju se svi mjenbeni obvezanici; nu svi za slučaj neizplate po napomenutih glavnih dužnicih imadu pravo zavrate osim zadnjega zavratnoga obvezanika (izdatnika tezice, dotično prvoga naledjnika kod mjenice vlastite). Ovomu je obvezan jedino prvi dužnik, koji mu ne može platiti nepobitno u smislu 1. alineje. Zadnji zavratni obvezanik je svojim prenosom dobio valutu, pa kada glavni dužnik poslie plati ovlašteniku mjenbenomu, te po toj nepobitnoj izplati bude odlučeno, da će zadnji zavratni obvezanik prema svojim sliednikom zadržati svojim prenosom valutu, to je u stvari tako, kao da je zadnji zavratni obvezanik već u vrieme prenosa izplaćen po duž-

niku. Ako je dakle zadnji zavratni obvezanik u vrieme prenosa mjenice znao, da je njegov dužnik jur obustavio plaćanje ili da je proti njemu predan predlog stečajni, ne ima nikakova razloga, da se izključi pobijanje proti tomu prenosniku i da se ovaj pridrži na povratak plaćene mjenbene svote.

Nu tu opet valja razlikovati, dali je zadnji zavratni obvezanik radio na svoj ili na račun koga trećega. Taj treći može biti remitent, prvi naledjovnik, on može dati da drugi za njega potegne ter prenese mjenicu, on može operirat i bielom naledjom. Da se i u takovu slučaju tjera zadnji zavratni obvezanik, a ovaj da se drži svoga vlastodavca, bilo bi nepravedno, a često se nebi ni postigla svrha zakona, jer bi frandolosni vjerovnik, koji je doista obogaćen, lahko mogao naći koga, koji bi izdao i dalje prenio tezicu i neznajuć. da je tezovnik obustavio plaćanja ili da je proti njemu predložen stečaj, pa se u tom slučaju nebi mogao proti takovu izdatniku zahtievati povratak svote mjenbene. Često puta nebi takov zahtjev koristio, sve da su izdatniku i poznate napomenute činjenice, nu neposjeduje ništa, od kud bi se pobijač naplatio.

Stoga u takovu slučaju mora da povrati plaćenu svotu mjenbenu onaj treći, dakle možda onaj isti, koji je primio po 1. alineji po §. 7. (sada u zakonu §. 9.) nepobitnu izplatu, ako je u vrieme, kada je mjenicu prenieti dao, već znao, da je dužnik obustavio plaćanja ili da je proti ovomu predan predlog stečajni.“

§. 10. Pobijanje nije izključeno tim, što je pravno djelo utvrdjeno ovršivom osudom, ovršivom nagodom ili inim ovršivim naslovom, kao ni tim, što je izvedeno ovrhom do osiguranja ili namirenja.

U tumačenju ovog §a valja mi jednostavno pozvat se na tumačenje §a 6. Držim pako, da služi i na razjašnjenje ove zakonske ustanove opravdanje iste u vladinom obrazloženju osnove nazočnog zakona.

U tom pogledu veli se u prenavedenom obrazloženju:

„§om 8. (sada u zakonu §. 10.) popunjuju se propisi o pobijanju, jer bi, da se stvar ne shvaća tako, dvojben bio svaki uspjeh tih propisa. Vrlo je naime lahko strankam izhoditi pravomoćnu osudu ili ini naslov ovršivi ili pako zaodjeti ovrhom pobitnu izplatu ili osiguranje. Ovršivi naslovi i ovrhe i onako se tiču dotičnih stranaka, te bi se možda već i valjanom interpretacijom došlo do toga, što izričuo propisuje §. 8. (u zakonu sada §. 10.)

Pripomenuti je, da se ne pobija ovršivi naslov niti ovrha, uego dotično pobitno pravno djelo (darovanje, itd. izplata, osiguranje), jer je dotično pravno djelo samo utvrdjeno ovršivim naslovom, dotično je izvedeno putem ovrhe, nu posve će umjestno biti, da

se već u zahtjevu i tako u sudbenoj rješitbi to pravno djelo označi u savezu sa ovršivim naslovom tako, da ne bude o tom poslie dvojbe, te da nebi novom parnicom trebalo dokazivati taj savez".

§. 11. Pobijanje nije izključeno ni tim, što pravno djelo stoji u hotimičnom propustu.

Naš zakon o pobijanju ne navadja kakovi propusti prezaduženikovi se mogu pobijati, te prepušta to razsudi suda. Svakako pako moći će se samo takovi propusti prezaduženikovi pobijati usljed kojih je nastala šteta za vjerovnika; zato ne imadu biti predmetom pobijanja propusti oni, koji nisu sami uzrokom bili štete, t. j. kada bi bila ista štetna posljedica nastala sve da nije bilo dotičnoga propusta.

Propusti, koji će se moći pobiti, biti će ponajviše samo procesualne naravi u slučajevih onih, u kojih već sam gradjanski parbeni postupnik ne daje pravo na povratu u prijašnje stanje.

§. 12. Prema gornjim ustanovam mogu se pobijati i pravna djela glede još neuručenoga nasljedstva, proti komu je otvoren stečaj.

Ustanova ovog §a temelji se na propisu §a 547. o. g. z. te, obzirom na taj propis nebi je ni trebalo u zakonu o pobijanju. Vladino obrazloženje osnove našega zakona o pobijanju opravdava uvrštenje toga §a u zakon ovako: „§. 10 (u zakonu §. 12.) hoće da ukloni svaku dvojbu o tom da i pravna djela glede neuručenoga nasljedstva, izvedena u materijalnom stečaju nasliedstva, nadalje pravna djela očitovanih nasljednika i skrbnika nasliedstva mogu biti pobijana, kada se otvori stečaj na nasljedstvo.

Tu se radi o nasljedstvu još neuručenu, dakle o posebnoj masi imovinskoj, jer poslię uručbe je to imovina nasljednikova.

Ta ostavina može da je iza ostavitelja, koji je umro, pošto je bio obustavio plaćanja ili pošto je proti njemu bio već predan predlog stečajni, a može da je i takova, glede koje su te činjenice nastale tek poslie smrti ostavitelja. O tome ne može biti nikakove dvojbe, da se pravna djela glede imovine ostaviteljeve, izvedena još za živa ostavitelja u materijalnom stečaju, mogu pobijati, kada na ostavinu bude otvoren stečaj, jer se smrću ostaviteljevom, dakako ne ukidaju pobočne obveze onih, koji su pobitno što stekli.

Može biti i taj slučaj, da je očitovani nasljednik već u stečaju, pa mu pripadne ostavina, koja je već u materijalnom stečaju, tada će se, ako bude otvoren stečaj nad ostavinom, ovaj razpraviti razlučeno od stečaja proti nasljedniku".

§. **13.** Pravo pobijanja izvršuje tužbom ili prigovorom u pravilu stečajni upravitelj.

Ako proti mnienju stečajnoga upravitelja zaključi vjerovnički odbor ili vjerovnička skupština, da se ima tužbom pobijati koje pravno djelo, biti će vlastni, da postave u tu svrhu posebnoga zastupnika.

Ne dira se u pravo razlučnih ovlaštenika (§. 35. stečajnoga zakona), da i tečajem postupka stečajnoga kao izvan stečaja pobijaju pravna djela u svrhu, da obrane pristojeće im pravo na podmirbu iz stanovitih dobara prezaduženikovih, ili u svrhu, da obezkriepe pravo koga drugoga vjerovnika, koji se tiče istih dobara.

Ovaj §. je jasan. U stečaju ne može pojedini osobni vjerovnik izvršivati pravo pobijanja, na te je ovlašten upravitelj stečajnine. Nu ako upravitelj stečajnine neće da vrši to pravo, moći će vjerovnički odbor, ili kada takova ne ima ili kada vjerovnički odbor to neće, vjerovnička skupština zaključiti, da se ima tužbom pobijati stanovito pravno djelo. U takovu slučaju moći će vjerovnički odbor ili vjerovnička skupština postaviti posebnoga zastupnika, koji će u ime stečajnine tu tužbu podignuti.

Vjerovnici prezaduženikovi razlučni, t. j. vjerovnici založni ili kojim pripada pravo pridržaja, mogu pravo pobijanja poćerati sami glede onih pravnih djela, usljed kojih su prikraćeni u namirenju svojih tražbina iz dotičnih stanovitih dobara, na koja su stekli pravo zaloga ili pridržaja. Ali to svoje pravo pobijanja mogu vršiti samo na temelju propisa poglavja drugoga ovoga zakona, t. j. po propisih pobijanja izvan stečaja.

Da se pobijanje prigovorom vršiti može samo u parnici zapodjenutoj proti stečajnini na izpunjenje odnosnoga pravnoga djela, ako postoji zato koji od slučajeva predvidjenih u §§. 2—12, razumjeva se samo po sebi.

§. **14.** Pravo pobijanja pristoji:

1. Proti onomu, s kojim je prezaduženik pobitno ugovarao, ili koji je pobitno osiguran, podmiren ili pogodovan;
2. proti naslijedniku označene pod 1. osobe;
3. proti inomu neposrednomu pravnomu sliedniku naznačene pod 1. osobe, nu samo onda

a) ako mu je u vrieme njegova stečenja bilo poznato, da je prezaduženik izveo pravno djelo u nakani, da ošteti svoje vjerovnike (§. 2.), ili

b) ako mu se stečenje temelji na takovu pravnom djelu, koje bi se, da ga je izveo prezaduženik, moglo pobijati po §. 4., ili

c) ako je pravni sliednik koja od osoba, označenih u §. 3., a ne dokaže, da mu u vrieme njegova stečenja nisu bile poznate činjenice, na kojih se osniva pravo pobijanja proti njegovu predniku.

Proti dalnjemu pravnomu sliedniku pristoji pravo pobijanja samo onda, ako je prema ustanovam ovoga paragrafa osnovano i proti njemu i proti svakomu njegovu predniku;

4. proti nasljedniku koje osobe, označene u toč. 3.

U ovom §u navedene su osobe, proti kojim upraviteľj stečajnine, ili po vjerovničkom odboru ili po vjerovničkoj skupštini zato postavljeni zastupnik može podignuti tužbu na pobijanje, ili pravo pobijanja vršiti prigovorom.

Osobe te su:

1.) Onaj, s kojim je prezaduženik sklopio ugovor o pravnom poslu, koji se po propisih predidućih §a ovoga poglavja može pobijati. zatim onaj, koji se je na imovinu prezaduženikovu osigurao ili je po njemu pogodovan na način navedeni u §§. 4.—7. ovoga zakona;

2.) Unversalni nasljednik (baštinik) jedne od osoba navedenih pod točkom 1.;

3.) Singularni prvi nasljednik jedne od osoba navedenih pod točkom 1., t. j. onaj, koji je stupio u prava osobe, koja je sa prezaduženikom pravni posao sklopila, neposredno inim načinom nego putem nasljedstva, zatim:

svaki dalnji sliednik prvoga universalnoga ili singularnoga nasljednika;

4.) Universalni nasljednik koje osobe označene u točki 3.

Da se pravo pobijanja proti osobam navedenim po točki 1. vršiti može, treba dokazati samo ono, što je navedeno u §§. 2. do 7. ovoga zakona

Isto tako ne treba ino dokazati, ako se pravo pobijanja vrši proti kojoj osobi navedenoj pod točkom 2., p što universalni nasljednik stupa u prava i obzeze ostavnikove ter se s njim smatra jednom osobom.

Nu ako se pravo pobijanja vrši proti kojem u točki 3. navedenom neposrednom singularnom sliedniku jedne od osoba navedenih pod točkom 1., valja lučiti, da li je isti pravni sliednik koje od osoba naznačenih u §u 3. ovog zak. (t. j. ženitbenoga druga, ili bližjeg rodjaka ili svojaka po smislu §a 3. nazočnog zakona, odnosno §a 51. o. g. z.) ili nije.

Ako nije pravni sliednik koje od osoba naznačenih u §u 3., ima pobijač dokazati, da je istomu u vrieme, kada je stupio u prava prednika svoga (osobe one, s kojom je prezaduženik dotični posao sklopio), bilo poznato, da je prezaduženik izveo odnosno pravno djelo u nakani, da ošteti svoje vjerovnike, ili pako da mu se stečenje utemelji na takovu pravnom djelu, koje bi se, da ga je izveo prezaduženik, moglo pobijati po §u 4.; t. j. ako je isti pravni sliednik stupio u prava osobe, koja je dotični pravni posao sklopila sa prezaduženikom, bezplatnom razpoložbom njezinom, uč njenom tečajem poslıednih dvijuh godina prije otvorena stečaja proti prezaduženiku, u koliko nije na upitnu bezplatnu razpoložbu po zakonu obvezana bila.

Ako se pako pravo pobijania vršiti ima proti pravnomu sliedniku koje od od osoba naznačenih u §u 3. ovoga zakona, ne ima pobijač dokazati, da je dotičnoj osobi bilo u vrieme njezinoga stečenja poznato, da je prezaduženik izveo pravno djelo u nakani da ošteti svoje vjerovnike; — već nasuprot, ako hoće pobijani, da se ne daje mjesta zahtjevu pobijača, mora isti izriekom prigovoriti, da mu nisu u vrieme njegova stečenja bile poznate činjenice, na kojih se osniva pravo pobijanja proti njegovu predniku, te mora ovaj svoj prigovor i dokazati.

Pravo pobijanja proti dalnjem singularnom pravnom sliedniku osobe navedene pod točkom 3. §a 14. može se po drugoj stavci točke 3. §a 14. vršiti samo onda, ako je prema ustanovam ovoga §a osnovano i proti njemu i proti svakomu predniku, t. j. ako je pravo pobijanja pristojalo i proti svakomu njegovu predniku.

Ako je najme koji od njegovih prednika stekao nepobitno, t. j. ako se proti ovomu nebi moglo uspjeti pravom pobijanja, jer ne predleže zato zakoniti uvjeti, — prekinut je vez pobijanja, te se ne može ovo pravo vršiti niti proti sliedniku istoga. Ako je n. pr. drugi stečnik stekao nepobitno, stiče nepobitno i treći stečnik, ma i glede ovoga i postojali ini uvjeti točke 3. ovoga §a, ma on n. pr. i znao u vrieme svoga stečenja, da je prezaduženik pravno djelo prema prvom stečniku izveo u nakani, da ošteti svoje vjerovnike.

Proti universalnom nasljedniku svakoga singularnoga sliednika prvoga stečnika ima mjesta pravu istoga pobijanja, koje se je moglo vršiti i proti ostavniku, kojega je on baštinik, t. j. proti njegovom neposrednom predniku.

§. 15. Što je pobitnim pravnim djelom odsvojeno ili napušteno iz imovine prezaduženikove, mora se povratit u masu stečajnu.

U koliko se ne može povratit u naravi, valja naknaditi vriednost.

Pobijani u slučaju §§. 2. i 3. odgovara kao nepošten posjednik u smislu obćega gradjanskoga zakonika, a pobijani u slučaju §§. 5., 6., 7. mora povratiti sve koristi, koje je dobio posjedom stvari i naknaditi svaku štetu, nastavšu s njegova posjeda, u koliko joj je kriv.

Ovu ustanovu razjasnuje u opravdanju iste obširno i izcrpivo vladino obrazloženje k osnovi ovoga zakona, te je dovoljno da se ono ovdje navede. Isto glasi:

„K §. 13. (u zakonu §. 15. sr. §. 33. ugar. zakona, §. 7 ref. osnove novog ugarskog zakona, §. 17. austr. zakona, § 30. njem. steč. zakona.) Ako pobitno ustanovljeni ili priznani (srav. §§. 1396 i 1497. o. g. z.) dug još nije plaćen, ili ako je drugoj stranci pobitno oprošten njezin dug, dovoljno će biti i samo to, da se takovo pravno djelo izjavi kao bez moći prema vjerovnikom stečajnim, jer je tim već uzpostavljeno prijašnje stanje. Za takove slučajeve ne bi trebalo posebna propisa, jer to sliedi već iz §. 1., nu potrebni su posebni propisi u slučaju, ako je koja stvar prezaduženikova već predana u vlastnost ili pod zalog, ako je ustanovljena služnost na njegovoj stvari, ako je puštena njegova služnost na stvari druge stranke, u obće ako treba da druga stranka što stanovita učini, propusti ili trpi u svrhu, da se omogući podmirba vjerovni a iz dotične vriednosti. U tu svrhu će naime morati druga stranka povratiti primljenu stvar, izpravu (napose mjenicu) ili ustupljeno pravo, imati će dozvoliti brisanje uknjiženih prava (napose zaloga), trpiti ponovno izvršivanje puštenoga prava, dopustiti daljnje izvršivanje ustanovljenoga prava, a nije li moguća podpuna uzpostava prijašnjega stanja, morati će dati odštetu.

S toga se u §. 13. u zakonu §. 15. al. 1 i 2. postavlja obćenito pravilo, valjano za sve slučajeve, u koliko se drugdje neustanovljuje inače, pravilo naime, da se ima povratit u masu, što je pobitno odsvojeno ili napušteno iz imovine prezaduženikove, eventualno, da se ima naknaditi vriednost, u koliko se ne može povratiti. Ako je dakle treća osoba stekla proti pobijanomu zalog ili podzalog na pobitno stečenoj stvari ili zalogu, morati će pobijani naknaditi vriednost, u koliko ne može stvari povratit bez tereta, postojećega na korist treće osobe Prema tome je

nepotreban još naročit propis, kao što je §. 21. austr. zak , koji propis osim toga po svom slovu obvezuje pobijača, da dokaže nepobitnost stečenja treće osobe, i da naknadu vriednosti toga stečenja zahtieva samo od onoga, koji je stvar posjedovao, kada je treća osoba dotično pravo stekla, dočim ipak pobijač inače nigdje nije vezan, da pobija bilo proti prvomu stečniku bilo proti neposrednomu ili daljnjemu sliedniku po svom izboru i da od svakoga zahtjeva povratak onoga, što je pobitno stekao, sve dok ne ostvari svoga prava pobijanja.

U alin. 3. ovoga §. 13. i u §. 15 (u zakonu u §. 15. i 17. prave se medju raznimi vrsti pobitnih djela razlike u pogledu obsega obveze pobijanoga, te se §. 15. (u zakonu sada §. 17.) sr. kod toga §-a) tiče obveze pobijanoga radi bezplatnoga stečenja, dočim je u alin. 3. §. 13. označena obveza stečnika po ostalih vrstih pobitnih djela.

U §. 13. (u zakonu u §. 15 alin. 3.) luče se slučajevi pobijanja po §§. 2. i 3. s jedne i slučajevi pobijanja po §. 3. i §. 5. s druge strane, te je očito već po naravi tih pravnih djela opravdano, da se sa prvimi postupa strože. naime da se pobijani u prvih slučajevih smatra nepoštenim posjednikom, dočim pobijani u potonjih slučajevih mora povratiti sve koristi, koje je dobio posjedom stvari i naknaditi svaku štetu, nastavšu s njegova posjeda, u koliko joj je kriv. U prvih slučajevih mora pobijani kao nepošten posjednik osim toga naknaditi i koristi, koje bi zadobio prezaduženik dotično stečajni upravitelj; takov pobijani odgovara za svaku štetu, a da mu nije dopušten dokaz, da joj nije kriv, on jamči i za slučaj, koji ne bi stvari bio zadesio kod prezaduženika dotično u masi stečajnoj, nu po naravi stvari nebi ni takav pobijani nikad imao da odgovara za vriednost od osobite naklonosti (§. 335. o g. z.), jer takova vriednost dolazi u obzir samo za onakova ovlaštenika, kojemu pristoji pravo, da ima samu stvar, a vjerovnikom stečajnim ne pristoji pravo, da imadu stvar, već da se namire iz nje.

I sa pobijanim u slučajevih §. 3. i §§ 5. i 6. pa i sa pobijanim u slučaju §. 4., ter sa pobijanim nasliednikom (sr. §. 16.) postupa se kao sa posjednikom nepoštenim, pošto mu bude priobćeno pobijanje (§. 338. o. g. z.)."

§. 16. Po §. 15. osnovane obveze ostavitelja prelaze i na nasljednika. Time se ne dira u stegnuto jamčenje, koje nastaje po gradjanskom zakonu, kada nasljednik uvjetno prihvati nasljedstvo.

Ako je nasljednik obvezan povratiti predmetah u stečajnu masu, a ne jamči već po uručenoj tužbi kao nepošten posjednik, odgovara za trajanja svoga po-

sjeda u pogledu tih predmeta kao i ostavitelj samo onda, ako su mu poznate bile one okolnosti, na kojih se osniva pravo pobijanja proti ostavitelju. Istoga načela valja se držati pri prosudjivanju nasljednikove dužnosti odštetne, ako je tek za njegova posjeda nastala nemogućnost povratka predmetah.

Ustanove prve alineje §-a 16. osnivaju se na propisih §§. 548. i 802. o. g. z., te su uvrštene u ovaj zakon samo zato, da ne ima dvojbe, da nazočnim zakonom o pobijanju nisu preinačene ili stegnute ustanove obćenite nasljednoga prava obćeg gradj. zakonika o pravih i obvezah nasljednikovih prema vjerovnikom ostavnikovim.

Druga alineja sadržaje ustanove, koje se temelje na pravičnosti. Može se bo dogoditi da nasljednik niti ne zna, da je po pravu nasljedstva nješto prešlo u njegovu imovinu, što je pobitno stečeno po ostavitelju, t. j. što je ovaj stekao po takovom pravnom poslu, koji se po propisih ovoga zakona pobijati može, pa je zato mogao biti ostavitelj mala fide, a nasljednik ipak optima fide. Mala fide ostavitelja trajala je u takovu slučaju samo do smrti istoga, pa štetne posljedice do toga dana, koje se temelje na toj mala fides, stići će i nasljednika. Poslje smrti ostavitelja pako valja prosuditi po svih okolnostih i činjenicah, da li je nasljednik dalje mala fide radio, ili da li sa njegove strane ova možda nikad ni postojala nije. Po uručenoj tužbi, kojom se pravo pobijanja vrši, jamči nasljednik svakako kao nepošten posjednik po obćenitom propisu §-a 338. o. g. z.; inače pako odgovara on isto onako, kao što ostavitelj, nu samo onda, ako su mu poznate bile one okolnosti, na kojih se osniva pravo pobijanja proti ostavitelju. Ako mu te okolnosti poznate bile nisu, može se od njega tražiti povratak stvari ili naknada vriednosti kao od poštenoga posjednika samo po načelih §-a 1447. o. g. z., naime tako, da se tudjom štetom ne obogati.

§. 17. Što je tko stekao bezplatno (§. 4.) mora povratiti samo u koliko u vrieme pobijanja još posjeduje primljenu stvar ili njezinu vriednost.

Te pogodnosti ne ima stecilac:

1. Ako postoje ostali uvjeti (ne gledeć na to, da li je pravno djelo uz plaću ili bez plaće) još kojega zakonskoga razloga pobijanju (§§. 2., 3., 5.. 6., 7.);

2. ako je nepoštenim načinom prestao posjedovati primljenu stvar ili njezinu vriednost.

Ustanove ovog §-a osnivaju se na obćenitom pravnom načelu izraženom u §-u 952. o. g. z.

Ustanova prve stavke, da ono, što je tko stekao bezplatno, mora povratiti samo onda, ako u vrieme pobijanja još posjeduje i u koliko još posjeduje primljenu stvar ili njezinu vriednost, vriedi samo glede poštena stečnika, ali ne glede onoga, koji je doduše dotičnu stvar stekao bezplatno, nu proti kojemu govore još drugi razlozi pobijanja, navedeni u §§. 3, 5, 6, i 7; n. pr. ako je stecilac u vrieme stečenja znao, da je prezaduženik bio već obustavio svoja plaćanja, ili da je proti njemu predana molba za otvorenje stečaja, ili da je prezaduženik dotično pravno djelo, koje se pobija, učinio u nakani, da ošteti svoje vjerovnike.

Kada se uzeti ima, da je dotičnik nepoštenim načinom prestao posjedovati primljenu stvar ili njezinu vriednost, prosudjuje se po obćenitih propisih obćeg gradj. zakona o posjedu navlastito po §. 378. o. g. z.

§. 18. Ustanove §§. 15., 16., 17. uporavljaju se primjereno kod prosudjivanja obveza pobijanoga u slučaju, kada je pobitnim pravnim djelom ustanovljeno ili ustupljeno koje pravo, ili se je tko odrekao svoga prava, ili je obavljena izplata ili osiguranje.

Ovaj §. je uvršten u zakon, kako se to u obrazloženju osnove nazočnoga zakona iztiče, samo zato, da se ukloni svaka dvojba o tom, da se ustanove §§. 15., 16, i 17, koje slove o povratku tjelesnih stvari, primjereno imadu uporaviti i u slučaju, kada je pobitnim pravnim djelom ustanovljeno ili ustupljeno koje pravo, ili se je tko odrekao svoga prava, ili je obavljena izplata ili osiguranje.

§. 19. Pobijani može zahtievati, da mu se povrati protučinitba (to jest ono, što je temeljem pobitna pravnoga djela dao ili učinio prezaduženiku), u koliko se u masi stečajnoj može razlikovati predmet protučinitbe, ili u koliko je masa obogaćena vriednošću protučinitbe. Inače vlastan je protučinitbu zahtievati samo kao vjerovnik stečajni.

Ova zakonska ustanova ima pred očima samo slučajeve one, kada se pobija koji dvostrano obvezni posao, sklopljen po pobijanomu sa prezaduženikom, po kojem nije bio samo pobijani dužan što dati ili učiniti prezaduženiku, već i ovaj njemu zato dati što ili učiniti što. Kada se pobija takov pravni posao po upravitelju stečajnine ili po zastupniku, koga je zato vjerovnički

odbor ili skupština vjerovnika postavila i kad se traži od pobijanoga, da vrati ono, što je primio od prezaduženika, mora biti i pobijani vlastan po pravnom načelu izraženom u §-u 1435. o. g. z. tražiti od stečajnine, koja ima u rukuh svu imovinu prezaduženikovu, da ga rieši protučinitbe. Ali ovo može tražiti samo onda, ako se u masi stečajnoj nalazi sama stvar, te ako se ona može razlikovati od drugih u masi nalazećih se istovrstnih predmeta, ili, ako je u masi još vriednost protučinitbe, u koliko se je masa s njom na njegovu štetu obogatila. Ako ne postoje ti uvjeti, a pobijani je vlastan tražiti od mase odštetu, moći će to učiniti samo kao osobni vjerovnik stečajni, to jest, biti će dužan tada svoju tražbinu prijaviti u otvorenom izročnom roku proti stečajnini kao svaki ini osobni vjerovnik stečajnine.

§. 20. Pošto pobijani povrati predmet pobijane činitbe, oživljuje opet njegova tražbina, koja je bila utrnula s te činitbe.

Ovdje zakon misli samo na slučaj, ako se pobija jedino činitba, a ne dotični pravni odnošaj, koji je bio temeljem dotične činitbe, n. pr. ako se pobija stečena pljenitba, ili pravna djela, kojimi se vjerovnik naplaćuje prije vremena itd. Tu će moći vjerovnik, koji je izgubio parnicu, povedenu proti njemu na pobijanje dotične činitbe, čim povrati pobijanu činitbu, dotično čim bude glede iste stavljeno sve u prijašnje stanje, svoju tražbinu proti stečajnini prijaviti

§. 21. Zahtjev pobijačev ne može se prebiti sa zahtjevom pobijanoga, pristojećim proti prezaduženiku.

Upravitelj stečajnine ne vrši prava pobijanja u ime prezaduženikovo, već u ime vjerovnika stečajnih, prema kojim jedinim je pravno djelo bez moći, pa zato niti ne može biti preboja medju zahtjevom pobijača proti pobijanomu i zahtjevom pobijanoga, pristojećem mu proti prezaduženiku.

§. 22. Pravo pobijanja utrnjuje, ako se ne potjera sudbeno tečajem 6 mjesecih nakon dana otvorena stečaja.

Iz ustanova §§. 2. do 7. proizlazi, da je pravo pobijanja ovisnim učinjeno o stanovitom vremenu. iza kojega se ne može više vršiti. Nu u stečaju može se pravo pobijanja vršiti, ako vrieme za pobijanje, ustanovljeno u prenavedenih §-ih, nije minulo do dana stečaja. Da se ne ustanovi rok, do kojega upravitelj stečajnine ima to pravo svoje vršiti, produljila bi se nesigurnost za vjerovnike prezaduženikove, dotično za one, koji

su od njega dobili naplatu ili osiguranje, koja bi se mogla napadati po propisih prenavedenih §§. 2. do 7. na neizvjestno vrieme. Zato je valjalo ustanoviti rok, u kojem mora stečajnina budi po upravitelju budi po ad hoc zato postavljenomu zastupniku poćerati pravo pobijanja, a taj rok je ustanovljen dosta daleko na 6 mjesecih u §-u 27. nazočnog zakona.

U tom roku mora upravitelj, dotično od hoc postavljeni zastupnik stečajnine pravo pobijanja vršiti putem prigovora.

Poglavje drugo.

Pobijanje pravnih djela izvan postupka stečajnoga.

§. 23. Izvan stečajnoga postupka mogu se pravna djela glede imovine dužnikove u smislu propisah ovoga zakona pobijati u svrhu podmirbe vjerovnika kojega kao bez moći prema tomu vjerovniku.

I izvan stečajnoga postupka može svaki vjerovnik pravna djela glede imovine dužnikove, kojimi je oštećen glede prava namirenja svoje tražbine, dotično, kojimi se prikraćuje, da ne može doći nikako ili ne podpuno do namirenja svojega, pobijati u smislu posebnih propisa, sadržanih u ovom drugom poglavju zakona o pobijanju; dakle ne u smislu onih propisa, koji su sadržani u prvom poglavju za pobijanje u stečaju.

Zakon daje vjerovniku pravo pobijanja izvan stečaja samo pod predpostavom, da iz pobijanoga pravnoga posla rezultira za njega doista povrieda njegova prava podmirbe iz imovine dužnikove, dakle ne u slučaju onom, kad nebi ni onda, da uspije pravom pobijanja, mogao doći do namirenja.

Pravno djelo bo, koje je učinio dužnik u korist trećega, kao ni pravni posao, koji je sklopio sa drugom osobom, ne može vjerovnik pobijati u obće kao nevaljan, da bude za svakoga ili za ugovornike bez moći, već samo u pogledu njegove tražbine, glede koje ne može radi toga pravnoga posla doći do namirenja ili nikako ili samo diono.

On može pobijati pravno djelo samo u toliko, u koliko treba da se namiri njegova tražbina, a zato mora u tužbi ili u prigovoru svom naznačiti svoju tražbinu i staviti zahtjev, što treba druga stranka da učini ili trpi u svrhu podmirbe.

Vjerovnik ne može pravo pobijanja vršiti, kada mu je volja. on može to samo učiniti u vremenu, koje zakon odredjuje za pobijanje stanovitih pravnih djela u §§. 24—27., a i tad onda samo, ako ima ovršivu tražbinu. Prije nego mu tražbina postane ovr-

šivom može vjerovnik samo pri diobi kupovnine, polučene ovršnom dražbom, pobijati bilo tužbom bilo prigovorom.

O tome pobližje kod tumačenja §§. 28. i 31. ovog zakona. Opaziti valja ovdje samo još to, da se pravo pobijanja vrši samo proti onoj stranci, koja je s prezaduženikom pravni posao, koji se pobija, sklopila, ili koju je pogodovao, a ne i proti prezaduženiku samomu, pošto se sam pravni posao u obće ne pobija, nego samo u toliko, u koliko je time pogodovana druga strana, kojoj je upitni pravni posao na korist.

§. 24. Pobijati se mogu pravna djela, koja je dužnik tečajem posljednjih deset godina prije sudbenoga potjerivanja prava na pobijanje izveo u nakani, da ošteti svoje vjerovnike, ako je ta nakana bila poznata drugoj stranci.

Po ovom §-u mogu se pobijati pravna djela, koja je dužnik učinio na korist druge stranke, proti kojoj se pravno djelo pobija, bud razpoložbom jednostranom ili dvostrano obveznom pogodbom, ako nije još minulo od dana, kada je upitno pravno djelo po prezaduženiku izvedeno, pa sve dok je tužba na pobijanje sudu predana, ili pravo pobijanja prigovoreno deset godina, te ako pobijač dokaže, da je prezaduženik ovo pravno djelo izveo, da ošteti svoje vjerovnike u obće (dakle ne baš pobijača), ter ako je ta nakana poznata bila pobijanomu.

§. 25. Pobijati se mogu naplatne pogodbe dužnikove, uglavljene tečajem posljednjih dviju godina prije sudbenoga potjerivanja prava na pobijanje, sa ženitbenim mu drugom ili sa bližimi rodjaci ili svojaci; u koliko se već samom pogodbom oštećuju vjerovnici dužnikovi, a druga stranka ne dokaže, da joj u vrieme utanačene pogodbe nije bila poznata nakana dužnikova, da ošteti svoje vjerovnike. Bliži su rodjaci dotično svojaci dužnikovi one osobe, koje su s njim ili sa njegovim drugom ženitbenim u rodu ili tastbini u lozi uspravnoj ili do drugoga koljena loze pobočne (§. 41. o. g. z.)

Za tumačenje ovoga §-a valja sve, što je navedeno u tumačenju §. 3. samo da se ima svagdje izmieniti rieč „stečajni“ (vjerovnici) sa rieči „dužnikovi“ vjerovnici. Razlikuje se bo §. 25. od §. 3. samo na toliko, što se po §-u 3. pobijati mogu samo navedena pravna djela, ako su izvedena tečajem posljednjih

dviju godina prije otvorenja stečaja, a po §. 25., ako su izvedena tečajem posljednjih dviju godina prije predane tužbe na pobijanje ili vršenja prava pobijanja putem prigovora.

§. 26. Pobijati se mogu bezplatne razpoložbe dužnikove učinjene tečajem posljednjih dviju godina prije sudbenoga potjerivanja prava na pobijanje, u koliko dužnik nije bio na to po zakonu obvezan, ili u koliko se ne radi o navadnih prigodnih darovih. To pobijanje dosiže i mješovite, to jest dielom naplatne dielom bezplatne pogodbe dužnikove, u koliko su bezplatne.

Ovaj je §. suglasan sa §-om 4., samo da je izmienjena rieč „prezaduženik“ sa „dužnik“. Valja zato tumačenje navedeno kod §-a 4. i za nazočni §. 26. Glede roka, u kojem se može vršiti pravo pobijanja, dotično od kojega vremena na do kojega se isti računa, je ona ista razlika izmedju §-a 25. i §-a 3. ovog zakona, koju smo iztaknuli već gore kod §. 25.

§. 27. Pobijati se mogu, ako su izvedena tečajem posljednjih dviju godina prije sudbenoga potjerivanja prava na pobijanje, sliedeća pravna djela:

1. Osiguranje miraza, uzmirazja ili udovičke plaće imovinom muževom, a tako i povratak miraza dotično izručba uzmirazja ili udovičke plaće, u koliko muž u vrieme osiguranja ili povratka dotično izručbe nije bio na to obvezan, bilo pogodbom, utanačenom bar dvie godine prije sudbenoga potjerivanja prava na pobijanje, bilo samim zakonom;

2. osiguranje obećana, a još nepredana miraza imovinom ženinom, ili predaja miraza obećanoga iz imovine ženine, u koliko žena u vrieme osiguranja ili predaje nije bila na to obvezana, bilo pogodbom utanačenom bar dvije godine prije sudbenoga potjerivanja prava na pobijanje, bilo samim zakonom.

I ovaj je § suglasan sa §-om 5. ovog zakona sa istimi promjenami, koje su navedene i u tumačenju §. 25. i 26., te valja zato tumačenje §-a 5. u cielosti i za ovaj §.

§. 28. Pravo pobijanja pristoji svakomu vjerovniku, koji ima ovršivu tražbinu, bez obzira na vrieme, kada je nastala, nu samo u toliko, u koliko se vjerovnik nije mogao, ili se mora uzeti, da se nebi mogao podmiriti putem ovrhe na imovinu dužnikovu.

Pobijati se može tužbom ili prigovorom.

Već je navedeno kod tumačenja §a 23., da samo onaj vjerovnik, koji ima ovršivu tražbinu, može pravo pobijanja vršiti tužbom; ovo odredjuje izriekom §. 28., te dodaje još dalnji uvjet, da pristoji vjerovniku, koji ima i ovršivu tražbinu, pravo pobijanja samo toliko, u koliko se vjerovnik nije mogao, ili se mora uzeti, da se nebi mogao podmiriti putem ovrhe na imovinu dužnikovu.

Iznimka od toga pravila ustanovljena je u zakonu u §u 31., glasom kojega može vjerovnik i prije, nego mu postane tražbina ovršivom, samo pri diobi kupovnine, polučenoj ovršnom dražbom, pobijati, bilo tužbom, bilo prigovorom, a inače samo prigovorom; dakle prigovorom može pobijati u svakom slučaju a ne samo pri diobi kupovnine, a da ne treba, da bude tražbina njegova ovršiva. Po tom valja ustanova §a 28. samo onda, ako vjerovnik hoće vršiti pravo pobijanja prije diobe kupovnine tužbom, a ne kada hoće to svoje pravo vršiti prigovorom, t. j. u parničnom svom govoru na tužbu, podnešenu proti njemu po dotičniku, proti kojemu mu pristoji pravo pobijanja.

Kada pako vjerovnik vrši pravo pobijanja tužbom izvan diobe kupovnine, mora dokazati dvoje: prvo, da je njegova tražbina proti dužniku postala ovršivom, drugo, da se on ne može podmiriti iz imovine dužnikove. Tu nemogućnost dokazati će tim, da je ovrha proti dužniku ostala bezuspješnom. Uzeti se pako mora to onda, ako su već druge ovrhe ostale bez uspjeha ili da su premale vriednosti imovinski predmeti dužnikovi podvrgnuti ovrsi, ili da im je vriednost već izcrpljena zalozi, stečenimi po drugih vjerovnicih.

Što se tužbenoga zahtjeva tiče, to će taj glasiti u pravilu samo na to, da se pobijani osudi, da je dužan u svrhu podmirbe tužiteljeve tražbine trpiti ovrhu na dotičnu stvar, ili da je dužan priznati, da odnosni pravni posao za tužitelja kao prikraćenoga vjerovnika pravno ne obstoji, te da je s toga dužan dozvoliti, da se tužitelj iz dotične stvari, koju je po upitnom pravnom poslu stekao, namiri pod prietnjom ovrhe.

§. 29. Pravo pobijanja pristoji:

1. Proti onomu, s kojim je dužnik pobitno ugovarao, ili koj je pobitno osiguran, podmiren ili pogodovan;

2. proti nasljedniku označene pod 1. osobe;
3. proti inomu neposrednomu pravnomu slieduiku označene pod 1. osobe, nu samo onda

a) ako mu je u vrieme njegova stečenja bilo poznato, da je dužnik izveo pravno djelo u nakani, da ošteti svoje vjerovnike (§. 24.) ili

b) ako mu se stečenje temelji na takovu pravnomu djelu, koje bi se, da ga je izveo dužnik, moglo pobijati po §. 26. ili

c) ako je pravni sliednik koja od osoba, označenih u §. 25. a ne dokaže, da mu u vrieme njegova stečenja nisu bile poznate činjenice, na kojih se osniva pravo pobijanja proti njegovu predniku.

Proti daljnjemu pravnomu sliedniku pristoji pravo pobijanja samo onda, ako je prema ustanovam ovoga paragrafa osnovano i proti njemu i proti svakomu njegovu predniku;

4. proti nasljedniku koje osobe označene u toč. 3.

Ovaj je §. suglasan sa §. 14., koji ustanovljuje proti komu pristoji pravo pobijanja u stečaju.

Valja zato sve ovdje, što sam naveo u tumačenju §a 14.

§. 30. Ako je vjerovnik, prije nego mu je tražbina postala ovršivom ili prije nego se pokaže neutjerivost njezina ovrhom na imovinu dužnikovu (§. 28.), sudbenom ili javno-bilježničkom dostavom obaviestio samoga onoga, prema komu je izvedeno koje pravno djelo, naznačeno u §. 25., 26., 27. ili njegova nasljednika, da smiera pobijati to pravno djelo, ima se u §. 25., 26., 27. napomenuti dvogodišnji rok računati od dana dostave te ubavjesti, ako je u daljnjem roku od dvie godine iza te dostave sudbeno potjerano pravo pobijanja i ako se osim toga mora uzeti, da već u vrieme pomenute dostave vjerovnik nebi ovrhom na imovinu dužnikovu došao do podpune podmirbe.

Nije li takova ubavjest dostavljena samomu onomu, prema komu je izvedeno koje pravno djelo, nazna-

čeno u §. 25., 26., 27. ili njegovu nasljedniku, produljuje se navedenim načinom rok samo proti onomu pobijanomu, komu je takova ubavjest dostavljena.

Ustanovu ovog §a valja tako razumjevati:

Ako pravni posao, koji kani vjerovnik pobijati, spada u vrst pravnih djela, navedenih u §§ih 25., 26. i 27., a taj vjerovnik jošte ne ima ovršivu tražbinu, ili istina ovršivu tražbinu imade; ali se ne može poslužiti pravom pobijanja, jer jošte ne zna, hoće li moći svoju tražbinu ućerivati i u kojem iznosu iz slobodne imovine dužnikove, — tada si takav vjerovnik može održati rok pobijanja — ustanovljen u §§ih 25., 26. i 27. ovoga zakona — otvorenim do tada, kada postane njegova tražbina ovšivom, ili do časa kada će si pribaviti dokaz, da ovršenik ne ima dovoljne slobodne imovine, kojom bi mogao podmiriti svoju ovršivu tražbinu, — i to time otvorenim, da sudbeno ili po javnom bilježniku ubaviesti o svojoj nakani pobijanja pravnog djela onoga, proti kojemu kani postupati tužbom na pobijanje pravnoga posla, koji je isti sklopio sa dužnikom o stvari, iz koje se on (vjerovnik) hoće namiriti. Ako to čini, tad će mu se računati dvogodišnji rok za pobijanje od dana, kada će ta sudbena ili bilježnička ubavjest dostavljena biti onomu, proti kojemu se hoće pravom pobijanja služiti. U roku pako od dvie godine morat će pravo pobijanja potjerati.

Da izhodi takovu sudbenu ili bilježničku dostavu neće trebati ništa izkazati. Ali kada podnese tužbu na pobijanje dotičnog pravnog posla, proti kojemu je izhodio prenavedenu sudbenu ili bilježničku ubaviest, morat će izkazati (zasvjedočiti), da mu se prizna produljenje roka opravdanim, da on već u vrieme pomenute dostave nebi bio ovrhom na imovinu dužnikovu došao do podpune podmirbe.

Druga dosta nejasna stavka §a 30 glaseća: „Nije li takova ubavjest dostavljena samomu onomu, prema komu je izvedeno koje pravno djelo, naznačeno u §§ 25., 26. i 27. ili njegovu nasljedniku, produljuje se navedenim načinom rok samo proti pobijanomu, komu je takova ubaviest dostavljena“ ima se tako razumjevati:

Ako se ima pravo pobijanja vršiti po §. 29. točka 3. proti kojemu singularnomu neposrednomu pravnomu sljedniku jedne pod točkom 1. §a 29. označene osobe ili po točki 4. istoga §a proti nasljedniku koje osobe, označene u točki 3. toga §a 29., tad je dovoljno, da je dostava ubavjesti, navedena u prvoj alineji §a 30. (o kojoj je gore govora), ovim osobam uzsliedila, ako i nije dostava učinjena prvomu stečniku ili njegovomu universalnomu nasljedniku (baštiniku). Ako je nasuprot dostava uzsliedila pravodobno do rukuh prvoga stečenika i njegova baštinika, tad djeluje dostava ova i na one osobe, navedene u §u 29.

pod točkom 3. i 4. Ili drugimi riečmi: Ako je dostava gorenavedene ubavjesti obavljena samo proti prvomu stečniku ili njegovomu universalnomu nasljedniku (baštiniku), t. j. proti osobam, navedenim u § 29. pod točkom 1. i 2., tada se može pravo pobijanja vršiti u roku od dvie godine, iza obavljene ovim osobam dostave, i proti osobam navedenim u §u 29. pod točkom 3. i 4., jer bi inače mogle osobe navedene pod točkom 1. i 2. §a 29. osujetiti svako pobijanje time, što bi odsvojile dotični predmet trećoj osobi. Nasuprot za vršenje prava pobijanja samo proti osobam navedenim pod točkom 3. i 4. §a 29. nije nuždno, da bude dostava gorenavedene ubavjesti obavljena i do ruku osoba navedenih u točki 1. i 2. §a 29.

Shodnost §a 30. obrazlaže se u obrazloženju vladine osnove nazočnoga zakona o pobijanju kako sliedi:

„U §u 26. (sada u zakonu §a 30; sr. §. 33. austr. zak., §. 4. njem. izvan steč zak.) daje se vjerovniku pravo, da sudbeno ili po javnom bilježniku ubavjesti budućega pobijanoga o svojoj nakani pobijanja tim posliedkom, da se rok od 2 godine, označen u §. 23. (u nazočnom zakonu sada u §§. 25., 26. i 27.), ima računati od dana dostavljene te ubavjesti, a ne od dana potjeranoga prava pobijanja.

Može se naime dogoditi, da je pomenuti rok jur na izmaku, a vjerovnička tražbina proti dužniku još nije ovršiva ili se još ne može dokazati neutjerivost te tražbine na imovinu dužnikovu; može naime biti, da će dužnik u sporazumku sa budućim pobijanim nastojati, da otegne postupak bilo parbeni ili ovršni, ovaj potonji napose tim, da zavarava vjerovnika izkazujuć svoju imovinu, koju poslje dade s uspjehom izlučiti. Proti tomu mora se dati zaštita vjerovniku. Nu uvjetom se stavlja toj pogodnosti, da se najzad u roku od dvie godine iza ubavjesti potjera pravo pobijanja, dakle da u tom roku postane tražbina ovršivom i da se osim toga mora uzeti, da već u vrieme dostavljene pomenute ubavjesti vjerovnik nebi ovrhom na imovinu duznikovu došao do podmirbe. Ovo potonje je potrebno za to, jer pravo pobijanja ne može nikako nastati dok se vjerovnik može podmiriti iz imovine dužnikove, a pomenuta ubavjest svakako predpolaže, da je to pravo uvjetno (t. j. ako se za dvie godine podnese tužba) jur nastale.

Svrha je 2. alineje, da ukloni svaku dvojbu o tom, da produljaj roka proti komu sliedniku nastaje i onda, ako je ubaviest dostavljena samo tomu sliedniku, pa i ne bila dostavljena prvomu stečniku ili njegovu nasliedniku. Ako je naprotiv ta ubaviest dostavljena prvomu stečniku ili njegovu (universalnom) nasljedniku, vriedit će produljaj roka i proti svakomu sliedniku, jer bi inače možda neimućan prvi stečnik ili njegov nasliednik lahko

obezuspješio pobijanje time, da nakon minulih 2 godina pobitno stečeni predmet dade trećemu, proti komu se, kada produljaj roka ne bi vriedio i proti njemu, ne bi više moglo pobijati".

§. 31. Prije nego tražbina mu postane ovršivom, može vjerovnik samo pri diobi kupovnine, polučene ovršnom dražbom, pobijati bilo tužbom bilo prigovorom, u inih slučajevih samo prigovorom.

Na propis ovog §a osvrnuo sam se jur kod tumačenja §a 28. Po konačnoj ustanovi §-a 31. može se prigovorom pobijati u svakom slučaju, dakle ne samo u postupku uslied diobe kupovnine, prije nego tražbina pobijača postane ovršivom; ali ni u postupku diobe kupovnine neće moći tai prigovor staviti pobijač, bez da posebno dokaže, da se ne može sa svojom tražbinom namiriti iz inog imetka dužnikovog; imat će dakle pobijač i u ovom postupku, i u inih parnicah, takodjer u prigovorih svojih dokazati, da se mora uzeti, da se ne bi mogao podmiriti putem ovrhe na inu imovinu dužnikovu.

Ne treba ovdje ni iztaći, da se pod tužbom pri diobi kupovnine imadu razumjevati samo tužbe one, koje su previdjene u §§. 21. i 22. zakona od 17. prosinca 1876. (br. 1. sbornika od god. 1877). U ovih samo tužbah ne mora biti dokazano, da je tužiteljeva tražbina ovršiva; ali od drugoga uvjeta navedenoga u §u 28. naime od toga, da ima pobijač dokazati, dotično izkazati načinom navedenim u tumačenju §a 28., da se ne može nikako ili bar ne posvema namiriti iz druge imovine dužnikove, ili bar da se mora uzeti, da se ne bi mogao podmiriti putem ovrhe imovine dužnikove, kada će njegova tražbina ovršivom postati, ne oslobadja ga propis §-a 31.

§. 32. Pobija li se tužbom, valja sa zahtjevom, da se pobitno pravno djelo izjavi kao bez moći prama vjerovniku spojiti dalnji zahtjev, što ima tuženik da učini ili trpi u svrhu podmirbe vjerovnika.

Po ovom §u je u postupku pobijanja izvan stečaja naročito izključena tužba praejudicialna, već će tužitelj morati u tužbi staviti zahtjev, što da ima tuženik učiniti ili trpiti.

U tom pogledu veli vladino obrazloženje osnove nazočnog zakona o pobijanju sljedeće:

„Akoprem stečajni upravitelj neće u pravilu podizati tužba praejudicialnih, napose, kada se radi o tom, da se obezkriepi pravo, koje druga stranka mora potjerati, ako hoće da se namiri iz imovine stečajne, te koje po tom stečajni upravitelj može

sresti pobijanjem, kada potjera druga stranka, nu ipak u stečaju može biti posebnoga razloga, da se pobija i praejudicionalnom tužbom, napose, kada je druga stranka pobitno stekla osobnu tražbinu, pa ju neće da prijavi, dok ne mine rok ustanovljen u §u 20. (sada u zakonu u §u 22.). Takova razloga ne ima za pobijanje izvan stečaja. Osim toga se za vjerovnike stečajne prijavljene i neprijavljene, pobija radi cieloga stečaja, jer se tu vjerovnici ne podmiruju izravno iz pobitnoga stečenja proti pobijanomu, nego iz mase, ter pobitno stečenje mora zato prije doći u masu stečajnu, dočim se proti pobijanomu ne može ni navesti obseg ukupne tražbine vjerovnika. Stoga se dotično pravno djelo može bez dalnje stege izjaviti kao bez moći prema vjerovnikom stečajnim. Naprotiv izvan stečaja pojedini vjerovnik pobija samo u toliko, u koliko treba da se namiri njegova tražbina, a zato tražbinu mora naznačiti i staviti zahtjev, što treba druga stranka da učini ili trpi u svrhu podmirbe; druga stranka se može i osloboditi od pobijanja, ako namiri tu tražbinu.

Taj dalnji zahtjev glasiti će razno prema raznim zahtjevima; Ako je dužnik otudjio ili u zalog dao koju stvar, te ju druga stranka još posjeduje, biti će dalnji zahtjevi, da se pobijani osudi, da je dužan u svrhu podmirbe tužiteljeve tražbine trpiti ovrhu na dotičnu stvar, te će se na temelju pravomoćne osude, koja udovoljuje tomu zahtjevu, moći direktno proti pobijanomu izvesti ovršna pljenitba te stvari; tako će biti i u slučaju, ako je ustupljena pobijanomu koja tražbina ili mu oprošten dug, a on ustupljene tražbine još nije realizirao; ako je stečnik odsvojio ili pogoršao stvar ili realizirao ustupljenu mu tražbinu, ili stečenje inače ne postoji in specie, kao u slučaju dužnikove izplate novčane, zahtievati će pobijač, platež vriednosti ili odštete od visine svoje tražbine; pri diobi kupovnine polučene ovršnom dražbom, zahtievati će pobijač, da se pobijani izključi od namirenja, u koliko je potrebno, da se namiri tražbina pobijačeva itd."

§. 33. Protučinitbu ili ponovno oživjelu tražbinu može pobijani potjerati samo proti dužniku.

Protučinitbu ili ponovno oživjelu tražbinu ne može pobijani potjerati proti pobijaču, jer ovaj niti ne ima protutražbine. Proti dužniku pako mu ne utrne to pravo, jer se tužbom o pobijanju sam pravni posao u obće ne proglasuje ništetnim, već samo proti vjerovniku, pobijaču, u koliko je on prikraćen sa svojom tražbinom, dočim se dužnik sam niti ne utužuje, te zato u pravni odnošaj izmedju dužnika i pobijanoga niti ne dira.

§. 34. U koliko ne ima u ovom poglavju inih ustanova, imadu se propisi §§. 10., 11., 12., 15.,

16., 17., 18. i 21. primjereno uporaviti i u slučaju pobijanja pravnih djela dužnikovih izvan stečajnoga postupka.

K ovom §-u, prema kojemu valja u slučaju pobijanja izvan stečaja primjereno uporaviti ustanove, dane za slučaj pobijanja u stečaju, koji su sadržani u §§. 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18 i 21., ističe vladino obrazloženje osnove nazočnoga zakona, da valja pripomenuti, da pobijani ne ima nikad stvari povratiti u imovinu dužnikovu, kao što ju mora povratit u masu stečajnu, već da on mora dopustiti, da se vjerovnik namiri iz stvari ovrhom, kao da je u imovini dužnikovoj. Ova pripomena je obzirom na sadržaj prenavedenih §§-a, koji su citirani u §-u 33. posvema ovdje umjestna.

§. **35.** Pravo pobijačevo prestaje proti takovu pobijanomu, koji podmiri pobijačevu tražbinu proti dužniku.

Iz ovoga što je navedeno u tumačenju §-a 33, naime da tužba na pobijanje ne ide onamo, da se dotični pravni posao kao takav proglasi ništetnim, već da je svrha tužbe na pobijanje samo ta, da se pobijač namiri iz dotičnoga predmeta, koji mu je obzirom na odnosni pravni posao, koji je sklopio prezaduženik sa pobijanim, izmaknut iz imovine dužnikove, ter da se odnosni pravni posao samo zato, da se iz upitnoga predmeta namiriti može, u pogledu njega (pobijača) nekriepostnim izjavi, — to je naravna stvar, da, čim je pobijač namiren sa svojom tražbinom, njegovo pravo na pobijanje prestaje, i prestati mora.

§. **36.** Ako više vjerovnika pobija u jednoj ili u više parnicah isto pravno djelo, ne može pobijani odgovarati u svem više, nego je obvezan u smislu §§. 15. do 18.

Ovu ustanovu razjasnjuje u kratko, ali dovoljno, vladino obrazloženje osnove nazočnoga zakona ovako: Svaki vjerovnik ima pravo da pobija dotično pobitno pravno djelo, nu obveza pobijanoga prema svim vjerovnikom, je ipak samo jedna, te svaki vierovnik mora, u koliko je pobijani tu obvezu izpunio prema drugomu vjerovniku, priznati tu izplatu i prema sebi valjanom.

Medju vjerovnici ne odlučuje ni prioritet tužbe ni prioritet osude, već prioritet zaloga (pljenitbe) na predmetu, pobitno stečenu po drugoj stranci. Vjerovnici su, kada uspiju pobijanjem, u istom položaju, kao da je taj predmet u imovini dužnikovoj.

§. 37. Tužbom o pobijanju koga vjerovnika povedena parnica prekida se otvorenjem stečaja na imovinu dužnikovu.

Upravitelj stečajni može u takovu parnicu stupiti na mjesto vjerovnikovo ili odkloniti nastavak postupka.

Stečajni upravitelj mora vjerovniku ili pobijanomu sudbenom ili javno-bilježničkom dostavom priobćiti, što je odabrao.

Oteže li stečajni upravitelj, može i vjerovnik i pobijani zahtievati u stečajnoga suda, da upravitelju stečajnomu opredieli po kalendaru rok, u kojem valja da odabere i da stečajnomu sudu izjavi, što je odabrao. Sud će stečajni izjavu stečajnoga upravitelja odmah obznaniti parbenim strankam.

Ne dade li stečajni upravitelj izjave u odredjenu mu roku, uzimlje se, da odklanja nastavak postupka.

Prihvati li parnicu stečajni upravitelj, počimlju od dana dostavljene njegove izjave iznova podpuni zakonski rokovi parbeni, kako njemu tako i pobijanomu u korist.

Odkloni li stečajni upravitelj nastavak postupka, može ga svaka stranka obnoviti i nastaviti samo glede parbenih troškova.

Od dana dostavljene sudbene izjave koje stranke, da obnavlja parnicu glede parbenih troškova, počimlju obim strankam iznova podpuni zakonski rokovi parbeni.

Stečajni upravitelj, i pošto odkloni nastavak postupka, ne gubi prava, da do izminuća rokova, ustanovljenih ovim zakonom, samostalno potjera pristojeće mu pravo pobijanja.

Pravo pobijanja, kojim se je pojedini vjerovnik služio po ovom zakonu, u svrhu da može obraćati pojedine predmete, koje je odsvojio njegov dužnik, za svoje namirenje, prestaje biti nakon

otvorenja stečaja proti istomu dužniku, koji je postao prezaduženikom, posebno njegovo pravo. Niti potjeranje po zakonu pristojećeg mu prava pobijanja niti pravomoćna osuda ne daje vjerovniku, pobijaču, stvarno pravo na predmet, iz kojega se hoće namiriti sredstvom pobijanja dotičnoga pravnoga posla, uslied kojega je taj predmet došao od dužnika u ruke pobijanoga. U koliko nije vjerovnik na temelju u njegovu korist izposlovane osude jur izhodio ovrhu na dotični predmet, ili bar osiguranje, postao je časom otvorenog stečaja proti dužniku samo stečajnim vjerovnikom, te ne može više sam nastavit pravo pobijanja povedeno putem tužbe. Otvorenje bo stečaja ima pravni učinak, da ukupni vjerovnici dobivaju pravo svu imovinu prezaduženikovu, pa i onu, koja prezaduženiku pripadne do dovršenoga stečaja, uzeti u pohranu i upravu i obratiti ju na namirenje svoje. Pristoji zato, nakon otvorenja stečaja proti dužniku pobijačevomu, samo upravitelju stečajnine pravo nastaviti parnicu o pobijanju.

Nu pravo pobijanja vjerovnika prestaje otvorenjem stečaja proti dužniku njegovom samo u toliko, u koliko ga je potjerao bio tužbom, a ne i onda, kada ga je vršio bio prigovorom. Vjerovnik, koji sa prigovori vrši pravo pobijanja, t. j koji prigovara na tužbu dotičnika, koji je stvar od dužnika stekao, da odnosni pravni posao, po kojem je tužitelj odnosnu stvar od dužnika stekao, u pogledu njega (vjerovnika), obzirom na postojeće razloge zakona o pobijanju pravnu kriepost ne ima, služi se pravom pobijanja samo sredstvom obrane, koje se njemu uslied otvorenoga proti dužniku stečaja oduzeti ne može. Pobijaču naime, koji se takovim prigovorom služi, nije svrha, da se stvar, koja je oduzeta iz imovine prezaduženikove, opet u istu povrati, već samo da održi svoje pravo, koje je jur na istu stekao.

Ako je pobijano bilo pravo po kojemu vjerovniku dužnikovu putem tužbe, mora se upravitelju dati pravo, ne samo da nastavi parnicu, već da, ako to drži za potrebno, podigne posebnu tužbu na pobijanje, ako nisu minuli rokovi; jer vjerovnik, koji je već tužbu podignuo bio, moguće da nije valjano vodio parnice, a možebiti, da njegovim zahtjevom nije izcrpljena ni pobojna obveza pobijanoga.

Stečajni upravitelj može i odkloniti posvema parnicu na pobijanje, koju je jur zametnuo bio koji vjerovnik. I u takovu slučaju ne ima pravo pobijač, da na svoju ruku nastavi parnicu iz istih gorenavedenih razloga. Njemu pristoji jedino pravo, ako scieni, da bi parnica bila od uspjeha i na korist stečajnini, a po tom i njemu, koji je postao stečajnim vjerovnikom, na to upozoriti vjerovnički odbor ili vjerovničku skupštinu, te će tad ovaj organ odlučiti, da li se ima parnica nastaviti, u koju će svrhu isti moći povjeriti nastavak parnice i posebnom zastupniku.

Nu vjerovnik, koji je jur prije otvorenja stečaja tužbom potjerao pravo pobijanja, može nakon otvorena stečaja nastaviti

istu samostalno glede parbenih troškova. Isto pravo pristoji i pobijanomu. Time se ne dira u pravo stečajnine, jer na parbene troškove takove parnice, koja je nastala prije stečaja, ne ima stečajnina nikakova prava. Ovo su privatne odštetne tražbine, koje imade bud vjerovnik proti pobijanomu, budi ovaj proti vjerovniku, a nikada tražbine, koje imade vjerovnik proti prezaduženiku, jer on nije parbeća se stranka u parnici, koja se vodi radi pobijanja kojega pravnoga diela.

U tu svrhu, da može vjerovnik a i pobijani nastaviti eventualno parnicu radi parbenih troškova, odredjuje zakon, da mora upravitelj stečajnine ubavjestiti vjerovnike i pobijanoga sudbeno ili javno-bilježničkom izpravom, da li će parnicu nastaviti ili ne.

Odredba zakona, po kojoj, ako stečajni upravitelj prihvati parnicu, zakonski rokovi počimlju teći od dana dostavljene njegove izjave, osniva se na propisih stečajnoga zakona.

§. 38. Ako je komu vjerovniku po §. 30. produljen rok za pobijanje, a prije podignute tužbe bude otvoren stečaj proti dužniku, važi taj produljaj i za upravitelja stečajnoga, kada vrši pravo pobijanja, nu samo uz one uvjete i u onom obsegu, kako bi vlastan bio pobijati i dotični vjerovnik.

Ova je zakonska ustanova jasna, te se razumije sama po sebi, pa se zato primećuje u obrazloženju vladinom samo to, da kao što tužbom pojedinoga vjerovnika proti minuću rokova očuvano pravo pobijanja dolazi u prilog svim vjerovnikom stečajnim, tako isto da je dosliedno, da im bude u prilog i ubaviest, koja je prema §-u 30. ovog zakona ravna tužbi.

§. 39. Na temelju osude, izrečene na tužbu o pobijanju, može nakon otvorena proti dužniku stečaja samo stečajni upravitelj povesti ili nastaviti ovrhu proti pobijanomu.

Toga prava ne ima stečajni upravitelj, u koliko je vjerovnik na temelju izrečene osude jur podmiren ili osiguran; nu takova podmirba ili osiguranje može se pobijati prema propisu §. 7. toč. 1.

U tumačenju ovoga §-a dovoljno bi bilo pozvati se na tumačenje §-a 37 Pošto bo vjerovnik ne stiče prava stvarnoga na predmet, iz kojega se sredstvom pobijanja dotičnoga pravnoga posla, po kojem je taj predmet došao od dužnika u ruke pobijanoga, namiriti hoće, dok nije na temelju osude, koju je izhodio u parnici ovoj na njegovu korist, stekao na upitni predmet ovršnu

pljenitbu budi na podmirbu budi na osiguranje, te pošto vjerovnik nakon otvorenja stečaja proti dužniku ne može više ovrhe ni na namirenje ni na osiguranje voditi, ako i imade pravomoćnu osudu, već postaje tad osobnim stečajnim vjerovnikom, to sliedi odtuda, a i iz propisa stečajnog zakona i naravi stečaja, da na temelju takove još neovršene osude može samo upravitelj povesti ovrhu.

Nu, ako je takov vjerovnik na temelju prenavedene osude jur stekao pravo zaloga, postao je založnim vjerovnikom, pa kao takav može on nastaviti ovrhu do namirenja po propisih stečajnog zakona na zalog samostalno. U takovu slučaju može upravitelj stečajnine samo napadati upitno po vjerovniku stečeno pravo zaloga, kojim je osigurao svoju tražbinu, jedino ako predleži koji razlog pobijanja po §. 7. točke 1. ovog zakona.

U pravilu ne može upravitelj stečajnine napadati ni pravno djelo, kojim je bio vjerovnik izplaćen. Ovo mu pravo pristoji takodjer po propisu §-a 7. točke prve ovoga zakona samo onda, ako je isti (vjerovnik) u vrieme plateža znao, da su obustavljena plaćanja ili da je predan predlog stečajni.

§. 40. Ako je parnicom, povedenom na tužbu pobitnu koga vjerovnika, izvojšteno imovine u korist mase, valja iz te imovine naknaditi vjerovniku pobijaču troškove, koje je imao vršeć pravo pobijanja.

Ovaj §. misli na slučaj, ako upravitelj stečajnine nastavlja po propisu §-a 37. parnicu na pobijanje, koju je započeo bio prije otvorenja stečaja vjerovnik stečajni, te ako u takovoj parnici upravitelj stečajnine uspije sa pravom pobijanja, a time pribavlja stečajnini imovine, ima iz ove naknaditi troškove parbene, koje je imao dotični vjerovnik, dok je parnicu prije otvorenja stečaja vodio.

Dakako ako su troškovi veći nego li je vriednost predmeta, koji je usljed te parnice utjelovljen u stečajnu imovinu, imat će prenavedeni vjerovnik samo pravo troškove u razmiernom iznosu zahtjevati.

§. 41. Nakon dovršena stečaja ne mogu se više potjerati prava na pobijanje, koja su nastala prije otvorena stečaja.

U obrazloženju toga §a veli vladino obrazloženje osnove nazočnoga zakona o pobijanju, da se ovaj §. obzire osobito na to, da je prometu vrlo štetna preduga nesigurnost. U §u 25. do 27. naznačeni rok od 2 godine može se po §u 30. produljiti na dalnje dvie godine; mnogi stečaji traju po 2—3 godine, pa bi tako u slučaju tužbe, podignute prije otvorena stečaja, nesigurnost stečenja trajala oko 6 godina.

Stečajni upravitelj će i onako sigurno pobijati, gdje se je nadati uspjehu. Osim toga je potreban obzir na pobijanoga, koji bi razdieljenom dužnikovom imovinom i dovršenim stečajem izgubio pravo, dano mu po §§ 19. i 20., te bi se imao samo držati dužnika, kojega je insolventnost uvjetom pobijanja.

§. **42.** Propisi §. 37. do 41. ne uporavljaju se na tužbe pobitne realnih vjerovnika, podignute u svrhu, da obrane pristojeće im pravo na podmirbu iz stanovitih dobara dužnikovih, ili u svrhu da obezkriepe pravo koga drugoga vjerovnika, koje se tiče istih dobara.

Po stečajnom zakonu (§ 35) namiruju se vjerovnici, kojim po smislu istoga zakona pristoji pravo na razlučenu podmirbu (kamo spadaju založni vjerovnici, vjerovnici, kojim pripada pravo retencije i t. d.) iz stanovitih predmeta stečajne imovine (zaloga, retenirane stvari prezaduženika i t. d.), te samo preostatak, koji se pokaže nakon podmirbe tih vjerovnika, ide u obću masu stečajnu. Na te stanovite predmete vode ti vjerovnici ovrhu po obćenitih ovršnih propisih kao vjerovnici izvanstečajni.

Po §-u 13. točki 3. ne dira se u prava ovih vjerovnika, da i tečajem postupka stečajnoga kao izvan stečaja pobijaju pravna djela u svrhu, da obrane pristojeće im pravo na podmirbu iz stanovitih dobara prezaduženikovih. Na ove vjerovnike imadu se po §-u 42. uporavljati i propisi §§ 37. do 41. ovog zakona na tužbe, koje su oni vlastni samostalno podignuti na podmirbu izdotičnih stanovitih dobara dužnikovih, ili u svrhu da obezkriepe pravo kojega drugoga vjerovnika, koje se tiče istih dobara.

Poglavje treće.

Zajedničke ustanove.

§. **43.** Zahtieva li pobijač koje od privremenih sredstvah osiguranja, dopustivih prema postojećim zakonom, ne mora se zasvjedočiti pogibelj, ako pobijač dade sigurnost za štetu, koja bi mogla pobijanomu nastati s dozvole privremenoga sredstva osiguranja.

Pobijač može kod parničnoga suda zahtievati, da se predana tužba zabilježi u gruntovnih knjigah, ako provedbi zahtjeva tužbenoga treba gruntovnoga unosa i ako ima uvjetah za dozvolu privremenoga koga

sredstva osigurajnoga. Bude li tužba zabilježena, osuda će, izrečena na takovu tužbu, imati moć i proti osobam, koje steku gruntovnih prava tek pošto gruntovnomu sudu stigne zamolba, da se provede zabilježba.

Pobijač ima pravo na sva privremena sredstva osiguranja, dozvoljena po poglavjih 18. do 20. privremenoga našega parbenoga postupnika. Kada se traži sekvestracija ili zabrana, neće trebati zasvjedočiti nikakovu pogibelj, ako dade sigurnost za štetu, koja bi mogla pobijanomu nastati od dozvole privremenoga sredstva osiguranja. Pošto se po našem postupniku mora, kada se traži sekvestracija po §-u 427. grpp. u svakom slučaju dati sigurnost, to će pobijač samo u slučaju, ako zabranu traži po propisu §-a 407. grpp., a ne dade sigurnost, imati izkazati vjerodostojnimi svjedočanstvi ili načinom drugim, da je radi pomanjkanja drugih dovoljnih platila tražbina njegova u pogibelji; dočim to ne bude trebao izkazati ni u slučaju §. 407. grpp. onda, ako dade sigurnost.

Zabilježbu tužbe, ako provedbi zahtjeva tužbenoga treba unosa u gruntovnih knjigah, moći će pobijač samo onda tražiti, ako se za njegovu tražbinu može dozvoliti privremeno sredstvo osiguranja, (dakle u slučajevih §§-a 388, 427, 407. i 468. grpp.), ali pošto zakon ne odredjuje, da mora za zabilježbu tužbe dati kakovu sigurnost, to će u slučaju, kada traži zabilježbu tužbe na pobijanje, morati pobijač izkazati vjerodostojnimi svjedočanstvi ili načinom drugim, da je njegova tražbina u pogibelji.

§ 44. U nijednom preporu o pobijanju nije sudac vezan na zakonska pravila o dopustivosti i o uvaženju dokaza, nego će na temelju savjestna izpitivanja dokazah odlučiti po slobodnom svojem osvjedočenju.

Pobija li se tužbom, valja postupati ustmeno prema propisom gradj. parbenoga postupnika od 16. rujna 1852. (br. 190 d. z. l.) ako ne ima uvjeta postupniku maličnom po zakonu od 3. listopada 1876. (sbor. br. 88.).

Odlučna prisega u smislu gradj. parb. postupnika od 15. rujna 1852. u dokaz toga, da je komu bilo što poznato ili da mu nije bilo poznato, dopustiva je samo tako, da se prisegom mogu potvrditi takove

okolnosti čina, od kojih se ima zaključiti to znanje li neznanje.

Po ovom §-u dokinuta je u svih preporih o pobijanju zakonska legalna teorija, te će sud odlučiti po slobodnom svom osvjedočenju o pitanju, da li ima mjesta pravu pobijanja ili ne.

Pošto zakon ne luči u tom pogledu, da li se pravo pobijanja vrši tužbom ili prigovorom, to će sudac imati i onda odlučiti po slododnom svom osvjedočenju o tom, da li ima mjesta pobijanju, kada se vrši pravo pobijanja, prigovorom. Nu po mojem mnienju imat će se u slučaju, ako se vrši pravo pobijanja prigovorom, samo to pitanje, da li je umjestno pobijanje, riešiti po slobodnom osvjedočenju sudca, a ne i ostala pitanja, koja budu pokrenuta u tužbi proti pobijaču dotično u parnici, u kojoj pobijač vrši pravo pobijanja prigovorom.

Dakako čim zakon ustanovljuje, da sudac u preporu o pobijanju nije vezan na zakonska pravila o dopustivosti i uvaženju dokaza, nego da će na temelju savjestna izpitivanja dokaza, odlučiti po slobodnom svom osvjedočenju, neće se imati držati propisa §-a 155. gradj. parb. post. o završnih svjedocih na prigovor protivnika, ni propisa §. 156. gradj. parb. post. o svjedocih sumnjivih, a napokon niti §. 158. i 159. gradj. parb. postupnika o dokaznoj moći kazivanja svjedoka, već će po slobodnom osvjedočenju svojem imati brižljivo uvažiti svekolike okolnosti, koje djelovati mogu na nepristranost svjedoka i na vjerodostojnost kazivanja njihovih.

Isto tako neće sudac biti vezan na dokazna pravila o sudbenom izpovidjenju sadržana u poglavju sedmom gradjanskoparbenoga postupnika, već će po svojem slobodnom razsudjenju uvažiti ili ne uvažiti izpovidjenje sudbeno ili vansudbeno po svih ostalih okolnostih i činjenicah.

Ustanova zadnje alineje §-a 44. glede glavne prisege nije nova, ova vriedi i sada po obćenitom propisu sadržanom u §-u 233, gradj. parb. postup., ali pošto se u praksi upravo u pogledu formulacije glavne prisege mnogo grieši, to je shodno, da se u zakonu izriekom ustanovi, da se prisegom mogu potvrditi samo okolnosti čina, od kojih se ima zaključiti na znanje ili neznanje.

Vladino obrazloženje osnove nazočnoga zakona trsi se, da dovede, koliko je moguće u sklad ustanovu §-a 44. sa protivnom legalnom teorijom našeg parb. postupnika, te veli u tom pogledu sljedeće:

U parnicah o pobijanju raditi će se o tom, da li je i prije više godina izvedeno koje fraudulozno pravno djelo, da li je prezaduženik imao nakanu, da ošteti svoje vjerovnike, da li se osiguranje ili povratak tiče miraza ili druge koje tražbine, da li je tko u prodaji kojoj morao opaziti razsipanja, da li su obustavljena

plaćanja, da li je stečniku poznata bila nakana ostetna, da li mu ta nakana ili nakana pogodovna nije bila poznata, da li je tko hotimično što propustio, kolika odšteta ide pobijača i t. d. To su takovi predmeti dokaza, da će uz uporabu propisa našega redovitoga gradjanskoga postupnika od 16. rujna 1852. o dopustivosti i uvaženju dokaza često neopravdano podleći materijalna istina, koja treba da i u gradjanskom postupku steče uvaženja — dakako u skladu sa slobodnim razpolaganjem parbenih stranaka.

Stoga se smatra osobito važnom i nuždnom ustanova §. [illegible], kojom se uvadja slobodno prosudjivanje dokaza u svakom slučaju priepora o pobijanju, bio on uveden tužbom ili prigovorom. Dakako da je sa slobodnim osvjedočenjem u uzku savezu neposrednost, nu takova novost bi zahtievala promjenu postojećih propisa bar o postupku pred našimi sbornimi sudovi u gradjanskih stvarih, a to pitanje nije prikladno, da se ovdje riešava. Da pako posrednost nije nespojiva sa slobodnim prosudjivanjem svih okolnostih, primjerom su i §§., 43. i 47. maličnoga zakona i §§. 279., i 289. kazn. postupnika, po kojih se takodjer na temelju spisah odlučuje po slobodnom osvjedočenju.

Osnova nadalje donekle uredjuje dokaz odlučnom prisegom, dopustiv prema propisom redovitoga gradjanskoga postupnika. U koliko se naime ne mora postupati po zakonu bagatelnom (sr. §. 62. toga zakona), biti će dopustiva i odlučna prisega kao dokazalo i u prieporih o pobijanju; nu pošto je i znanje ili neznanje činjenicom, koja bi se direktno mogla dokazivati prisegom odlučnom, treba to izrično izključiti, ter dozvoliti to dokazalo samo glede činjenica, od kojih se ima zaključivat na znanje ili neznanje, jer bi inače učestale prisege o znanju i neznanju, koje bi pokraj nedosežnosti toga nutarnjega stanja samo davale povoda bezuspješnim kaznenim iztragam.

Za slučaj, ako se pobija tužbom, odredjuje osnova postupak ustmen (protokolaran) prema propisom gradj. parb. postupnika od 16. rujna 1852., u koliko ne ima uvjeta postupku bagatelnom; izključuje dakle pismen postupak na tužbu, a to zato, jer je potrebno, da se u parnicah pobojnih postupa brže i da se sudac slobodnije kreće. Kada se u pismenoj parnici prigovara pobitnost, taj prigovor dakako ne može više da mienja već povedena pismena postupka.

§. 45. Parnica o pobijanju može se s razloga, što je pobitno pravno djelo kažnjivo po kaznenom zakonu, obustaviti samo onda, ako je kaznena iztraga jur u tečaju i ako izreka sudca gradjanskoga stoji

do izreke kaznenoga sudca u pogledu krivnje pobijanoga.

Ustanova ovog §-a imala bi vriediti za sve parnice u obće po smislu i duhu zakonskih propisa §-a 2. našega parbenoga postupnika, ter se u praksi počima udomljivati takovo shvaćanje i u nas, dočim je ono u judikaturi cislitavskoj već prevladalo. Nu radi jednolične prakse je potrebno, da se ta ustanova u zakonu izriekom normira.

Ustanovom §-a 45. je dakle normirano, da se gradjanska parnica ne ima već tada obustaviti, ako se izkaže, da je kaznena prijava povedena, već samo onda, ako je kazneni postupak jur u tečaju, dakle ako su bar izvidi odredjeni.

§. **46.** Zakon ovaj stupa u život istodobno sa zakonom stečajnim, pa tada gube svoju kriepost svi protivni zakonski propisi o istom predmetu.

Na pravna djela, izvedena prije toga vremena, ne uporavlja se ovaj zakon.

Protivnih zakonskih propisa ovomu zakonu doduše ne imamo, jer se propis §-a 953. o. g. z. ne može smatrati protivnim propisom, pošto mu je svrha ona ista, koja i ovom zakonu, samo da je propis stegnut jedino na darovanje, te nije tako detailiran, kako su propisi glede pobijanja bezplatnih pravnih djela u ovom zakonu. Nu pošto su u ovom zakonu sadržani propisi o pobijanju darovanja, to ovaj zakon kao noviji ukida sam po sebi propis §-a 953. o. g. z. kao stariji zakonski propis, pa je prema tomu novim zakonom zakonski propis §-a 953. o. g. z. izvan krieposti stavljen.

§. **47.** Provedba ovoga zakona povjerava se banu.

Stečajni zakon.

DIO PRVI.

Materijalno pravo stečajno.

Poglavje prvo.

Obćenite ustanove.

§. 1. Pravna kriepost otvorena stečaja nastaje početkom onoga dana, kojega bude otvorenje stečaja po sudu zaključeno.

Nazočni naš stečajni zakon dieli se u tri diela, od kojih prvi radi o materijalnom pravnom pravu stečajnom, drugi o stečajnom postupku, dočim treći sadržaje kaznene i prelazne ustanove. U prvom dielu ustanovljuje se, kako djeluje otvoren stečaj na pravni odnošaj prezaduženika prema njegovim vjerovnikom, dužnikom i trećim osobam; drugi dio sadržaje propise, što imade sud učiniti, kada valja otvoriti stečaj, kako da teče stečajni postupak i što imadu ovlaštenici raditi, da ostvare svoje zahtjeve u pogledu imovine stečajne. Treći dio napokon sadržaje kaznene ustanove o prekršajih, koji se počiniti mogu na štetu vjerovnika, u koliko čin ne pada pod štrožije ustanove kaznenoga zakona, i prelazne ustanove.

U §u 1. sadržana je obćenita ustanova, kada pravna kriepost otvorena stečaja nastaje, t. j. kada počimaju pravni učinci stečaja. U tom pogledu se razlikuje ustanova nazočnog stečajnoga zakona od §a 60. stečajnoga zakona, koji je u krieposti bio u nas do dana, kada je uveden nazočni stečajni zakon u tome, što §. 60. prenavedenoga stečajnoga zakona normira, da pravni učinci, skopčani s otvorenjem stečaja, nastaju glede svekolike stečajne imovine početkom onoga dana, kojega izrok stečajni na sudnici suda stečajnoga bude pribijen, dočim po §u 1. nazočnog stečajnoga zakona pravna kriepost otvorena stečaja nastaje onim

danom, kada sborni sud zaključi u sjednici otvorenje stečaja, ili kad inokosni sud o tom stvori pismenu odluku, negledeć kada je odluka izdana i odpravljena.

Da li je ta odredba shodnija, nego li ona §a 60. starog stečajnog zakona, bilo bi sada u zalud razpravljati, kada imamo već zakonsku ustanovu, koje se držati moramo.

Vladino obrazloženje osnove nazočnog zakona iztiče, da je sigurnije, da se dan otvorenja stečaja opredieljuje po sudbenom zaključku nego pribićem; jer bi sa pribićem sudbeni podvornik mogao zakasniti, — pa dodaje da, obzirom na §. 81., po kojem se izrok ima istoga dana, kojega sud zaključi otvorenje stečaja odmah izdati i na sudnici pribiti, nije gore iztaknuta razlika od osobite važnosti u pogledu samoga dana, kojega ima početi kriepost otvorena stečaja.

Svakako imat će sud, koji otvori stečaj, ne samo istoga dana pribiti oglas na sudnici, kada odluči, da se stečaj otvoriti ima, već i odmah dostaviti dati učestnikom u sudbenom odpravku odluku, kojim otvara stečaj.

§. 2. Masu stečajnu tvori svakolika ovrhi podvrgnuta imovina, koja prezaduženiku pristoji u vrieme otvorena stečaja i koja ga dopane tečajem postupka stečajnoga.

Ne ide u masu stečajnu, što prezaduženik za trajanja stečaja privredi marom svojim.

Masu stečajnu ne tvori samo svakolika ovrhi podvrgnuta imovina, koja je prezaduženikova u vrieme otvorenja stečaja, već i sve ono, što ga dopane i za vrieme otvorenja stečaja (nasljedstvom, darovanjem, sgoditkom, igrom na burzi itd.). Nu po drugoj stavci §a 2. ne ide u masu, što prezaduženik za trajanja stečaja privredi marom svojim, t. j. ono što radnjom svojih ruku zaslužuje.

Ovdje nastaje pitanje, da li ima ostati prezaduženiku sve, što on zasluži marom svojim i ako prekoračuje ono, što je njemu i njegovoj obitelji potrebno za nuždno uzdržavanje? Ovo pitanje ne riešava zakon. Pošto prezaduženik ne ima nikada novčanih sredstava na svoje razpolaganje, neće niti moći kakovu veću radnju preduzimati, koja bi mu nosila više, nego što će biti njemu i njegovoj obitelji potrebno za uzdržavanje. Nu ako bi više privredio, morao bi višak ići u masu, da ne bude protuslovja sa prvom stavkom ovog §a i smisla ustanove §a 4. Po slovu riečih zakona pako imao bi i taj višak ostati prezaduženiku. Ovako tumači ovaj §. i vladino obrazloženje osnove k ovom §u.

Veli se bo u obrazloženju vladinom o tom doslovce sljedeće:

„Naš stečajni red, (ovdje misli osnova dosadanji naš stari stečajni red) te ugarski i austrijski zakon priteža masi stečajnoj ne samo onu imovinu, koju prezaduženik posjeduje u vrieme otvorena stečaja, već i onu, koja ga dopane i koju privredi tečajem postupka stečajnoga, te se samo od privrede izuzimlje onaj dio, koji je nuždan za uzdržavanje prezaduženika i njegovih. Naprotiv tomu njemački zakon steže masu stečajnu samo na onu imovinu, koja prezaduženiku pripada u vrieme otvorena stečaja.

Osnova drži, da valja ostati pri sadanjem zakonu, osim jedino u pogledu privrede. Ono naime, što prezaduženik za vrieme stečaja privriedi marom svojim, ne priteže osnova u masu stečajnu i to ne samo zato, da se tim prezaduženik u vlastitom i u interesu svojih vjerovnika pobudi na privredu, već i obzirom na §. 5., po kojem je prema vjerovnikom stečajnim ništetan svaki pravni čin prezaduženikov u pogledu imovine stečajne, te bi na oveću smetnju u pravnom prometu, ako se prihvati u pomenutih zakonih iztaknuto razlikovanje, ništetnost pravnih čina prezaduženikovih u pogledu privrede bila uvjetovana tim, da privreda ciela ili dielom (po izreci suda) nije potrebna za uzdržavanje prezaduženikovo i njegovih i da po tom ide u masu stečajnu. Napokon bude li prezaduženik stegnut u privredjivanju, biti će tim siljen, da privredjuje na tudje, kada ne može na svoje ime“.

Ne ima pako nikakove dvojbe, čim zakon izriče, da masu stečajnu tvori svakolika ovrhi podvrgnuta imovina, da se u stečaj ne imadu potegnuti sve one stvari, koje su po zakonu od 18. siečnja 1888. (br. 24. sbornika) iz ovrhe izuzete; ako se takove stvari pometnjom uvrste u stečajninski našastar, prezaduženiku pripada pravo zahtjevati molbom na stečajni sud, da se iz stečajnine izluče.

§. 3. Iz stečajne mase podmiruju se zajednički svi osobni (stečajni) vjerovnici, koji su već u vrieme otvorena stečaja imali koj imovinski zahtjev proti prezaduženiku.

Naš stečajni zakon pozna dvie glavne vrsti vjerovnika: Vjerovnike, kojim u smislu ovoga zakona pripada pravo na razlučenu podmirbu i vjerovnike stečajne, odnosno vjerovnike osobne. O prvih govori se u §§. 35.—48., a o drugih u §§. 49.—61. ovog zakona.

Pravo na razlučenu podmirbu pripada vjerovnikom založnim i onim kojim ovaj zakon priznaje jednako pravo sa založnimi vjerovnici. U red prvih spadaju oni vjerovnici, koji su stekli pravo zaloga po pogodbi, sudbenoj izreci i po zakonu (kamo se imadu brojiti i vjerovnici navedeni u §u 44. pod točk. 1., 2. i 5., jer i

ovi su samo vjerovnici kojim se po zakonu, najme stečajnom zakonu podieljuje pravo zaloga), zatim oni vjerovnici, kojim pripada pravo pridržaja (kao po §§. 305. i 306. trg. zak.), ter koji se usporedjeni sa založnimi vjerovnici. U red drugih, t. j. onih, kojim stečajni zakon podieljuje pravo jednako sa založnimi vjerovnici, spadaju: suvlastnici prezaduženikovi (§. 36) i vjerovnici nasljedstva, zapisovnici i nuždni nasljednici (§. 37) pod stegama u zakonu ovomu navedenim.

Stečajni vjerovnici su svi oni osobni vjerovnici prezaduženikovi, koji imadu tražbina proti njemu, koje su nastale već u vrieme otvorena stečaja, a nisu stekli prije otvorenja stečaja ni pravo zaloga ni pravo pridržaja, te ne spadaju ni medju vjerovnike navedene u §§. 26. 38. i 44. ovog zakona.

Osobe, koje imadu zahtjeva na pojedine u stečajnu masu potegnute stvari, o kojih govore §§. 27.—30. nazočnog steč. zakona, nisu vjerovnici stečajni, jer oni ne traže stvari prezaduženikovih niti namirenja iz njegovih stvari. Pod osobami, navedenimi u §§. 27.—30. ovog zakona u obće, razumjevaju se one osobe, kojim pripada pravo izlučne tužbe u slučaju ovrhe na dužnikove pokretnosti po propisu §a 447., našeg gradj. parb. post.

U § 3. ovog stečajnog zakona govori se samo o osobnih vjerovnicih prezaduženikovih, koji su navedeni u §. 50.—55.

Glede ovih vjerovnika ustanovljuje se u §u 3., da su morali imati u vrieme otvorenja stečaja koji imovinski zahtjev, te da se namiruju zajednički. Ovo sliedi iz naravi i svrhe stečaja i pojma stečajne mase. Stečajnu masu bo sačinjava samo prezaduženikova imovina, te postupak stečajni ima samo svrhu, da se imetak prezaduženika, koji ne može platiti, obrati na namirenje vjerovnika po zakonitom redu. Stečaj je pravni odnošaj posebne vrsti ovrhe u procesualnom pravu, koji se stvara odredbom suda u stanovitih u zakonu predvidjenih slučajevih, ako dužnik ne može da udovolji plateźnim svojim dužnostim, po kojem pravnom odnošaju gubi dužnik samo pravo slobodnoga razpolaganja s cielom svojom imovinom, koja može biti predmetom svrhe; ter se ta njegova imovina uzima pod sudbenu upravu i obraća ovrhom, koja se ima ureda radi provesti, za namirenje svih prezaduženikovih vjerovnika, koji imadu novčanih tražbina, po redu prvenstva, ustanovljenom u zakonu.

Moraju zato svi zahtjevi stečajnih vjerovnika biti imovinski, a uz to i novčani. Ne može se dakle u stečaju zahtievati, ni da se izvede kakova radnja, na koju se je obvezao prezaduženik, niti da se dade kakova ina stvar osim novca, ali se može zahtievati odšteta, što se ne izpuni obveza prezaduženikova.

Po svrsi stečajnoga postupka namiruju se tražbine vjerovnika stečajnih zajednički t. j. redom u zakonu ustanovljenim. U koliko imovina za podpuno namirenje svih vjerovnika ne dotiče,

dieli se ista redom u ovom zakonu ustanovljenim porazmierno, t. j. u razmierju iznosa njihovih tražbina.

§. 4. Vjerovnička skupština odlučuje (§. 97) o tom, ima li se prezaduženiku davati nuždno uzdržavanje iz stečajne mase. Do sastanka vjerovničke skupštine odlučuje o tom privremeni odbor vjerovnički, dotično sud, ako privremeni odbor vjerovnički nije postavljen.

Prezaduženiku, koji si ne može sam ništa privrieditì za uzdržavanje svoje i svoje obitelji, može se dati nuždno uzdržavanje iz stečajne mase.

O tome, ima li se prezaduženiku davati nuždno uzdržavanje, odlučuje u pravilu vjerovnička skupština, i to na obćem ročištu likvidacijonalnom, jer se to mora zaključiti iz toga, što se §. 4. poziva na § 97. Nu pošto će redovito prezaduženiku trebati već prije sredstva za uzdržavanje njegovo i obitelji mu, to će imati pravo opredieliti mu to uzdržavanje na njegov zahtjev vjerovnički odbor, dotično sud nakon saslušanja vjerovničkoga odbora. Ako nije vjerovnički odbor postavljen, a pogibelj silna, te će nužda prezaduženikova zahtjevati bezodvlačnu odredbu, moći će mu sud predbježno odrediti nuždno uzdržavanje dok se ne bude sastala vjerovnička skupština.

Nastaje ovdje pitanje, da li je sud ovlašten odmjeriti prezaduženiku stanovitu svotu za nuždno uzdržavanje, ako prezaduženik taj zahtjev stavlja, kada je već postavljen vjerovnički odbor, a vjerovnički odbor uzkraćuje prezaduženiku nuždno uzdržavanje? Po slovu zakona nebi sud bio u ovom slučaju ovlašten mimo predloga vjerovničkoga odbora odlučiti, da se ima prezaduženiku dati nuždno uzdržavanje, jer se u zakonu veli izrekom, da o tom odlučuje vjerovnički odbor. Nu ako se sudu čini zahtjev prezaduženika pravednim, moći će o tom saslušati sve vjerovnike; što može učiniti i tako, da će im priobćiti odlukom zahtjev prezaduženika, te ih pozvati, da se očituju pismeno o tom, da li na to pristaju, pa tom svom pozivu dodati, da će se uzeti za onoga, koji se ogluši, da privoljuje na to, da sud prezaduženiku ustanovi nuždno uzdržavanje.

U čemu se ima nuždno uzdržavanje sastojati, te na koji način će se njemu moći iz stečajne mase davati, ima sud, ako to nije već vjerovnički odbor, odnosno vjerovnička skupština ustanovila, nakon saslušanja upravitelja stečajnine odrediti.

§. 5. Kada počme kriepost otvorena stečaja, prestaje prezaduženikovo pravo, da upravlja i razpolaže masom stečajnom.

To pravo izvršuje prema propisom ovoga zakona stečajni upravitelj.

Prema vjerovnikom stečajnim ništetan je svaki pravni čin, što ga prezaduženik poslie toga vremena preduzme u pogledu imovine stečajne.

Pošto je svrha stečaja ta, da se sva imovina prezaduženikova upotrebi za podmirbu vjerovnika prezaduženikovih, a ta se svrha nebi mogla postići, da se ne izključi prezaduženikovo upravljanje i razpolaganje masom, to odredjuje zakon, da od dana, kada počima kriepost otvorena stečaja, t. j. od dana, kada sud zaključi, da se otvori stečaj, prestaje pravo prezaduženikovo, da upravlja svojom imovinom, koja od toga dana sačinjava masu stečajnu, pa se to pravo po postojećem zakonu ima povjeriti trećoj osobi, koja se zove stečajnim upraviteljem. Ovaj se ima postaviti istom onom odlukom, kojom se otvara stečaj. Tko može biti stečajnim upraviteljem odredjuje zakon u §u 88.

Zadnja alineja §a 5. je naravska posljedica predhodnih ustanova, a potrebna je zato, što prezaduženik nakon otvorena stečaja ostaje djelatno sposoban, te mu je samo svako djelo, koje on učini na štetu mase, nevaljano, t. j. ništetno jedino prema vjerovnikom stečajnim. Usljed toga može upravitelj mase za trajanja stečaja ustati radi takovih djela proti osobam, s kojimi ih je prezaduženik sklopio, da se za stečajninu proglase ništetnimi; ali ništetnost istih ne može napadati stranka, koja je sa prezaduženikom pravno djelo sklopila; jer ono nije samo po sebi ništetno, nego samo u toliko, u koliko su njim prikraćeni stečajni vjerovnici.

Ništetno je za masu stečajnu svako prezaduženikovo djelo počinjeno cieloga dana onoga, kada je stečaj otvoren proti njemu; dakle ako je stečaj otvoren poslie podne, biti će ništetno i djelo prezaduženikovo počinjeno već prije podne, jer po §u 5. pravna kriepost otvorena stečaja nastaje p o č e t k o m dana, kojega bude otvorenje stečaja po sudu zaključeno.

U koliko se imadu nevaljanimi i nekriepostnimi smatrati pravni poslovi, koje je prezaduženik poduzeo prije otvorenja stečaja, kojimi su njegovi vjerovnici oštećeni, ustanovljuje se u §§. 1.—20. zakona o pobijanju pravnih djela glede imovine insolventna dužnika.

Posebni propisi obćega gradjanskoga zakona normiraju u konkretnih slučajevih u zakonu ustanovljenih (§§. 1024, 1210, 1226. 1260, 1261 i 1262. o. g. z.) posebne pravne učinke, kojimi radja stečaj.

§. 6. Upravitelju stečajnomu pristoji i pravo, da u ime prezaduženika uvjetno (§. 802. o. g. z.) prihvati nasljedstvo.

Pošto masu stečajnu tvori po §u 2. ne samo svekolika ovrhi podvrgnuta imovina, koja prezaduženiku pripada u vrieme otvorena stečaja, već i ona, koja ga dopane i tečajem postupka stečajnoga, te pošto glede sve te imovine zastupa masu stečajnu stečajni upravitelj, to ima i pravo, da u ime prezaduženikovo prihvati nasljedstvo. Ova ustanova sadržana je već i u našem dosadanjem stečajnom redu. Tamo se pako kaže na koncu §a 61· ne samo da otvorenjem stečaja dobivaju ukupni vjerovnici pravo nastupljivati baštine s priuzdržanjem pravnoga dobročinstva nadjevnika već i primati zapise. Nazočni naš stečajni red ne govori ništa o primanju zapisa, ali se to samo posebi razumije.

U tom pogledu veli vladino obrazloženje osnove sliedeće: „Glede zapisa ne spominje osnova, da ga može prihvatiti stečajni upravitelj, jer se zapis stiče i bez prihvata (§. 684. o. g. z.)

§. 7. Ako tko nakon otvorena stečaja plati (§. 1412. o. g. z.) prezaduženiku, što bi imao platiti u masu stečajnu, vriedi to samo u toliko, u koliko je plaćena vriednost dospjela u masu stečajnu.

Ako je izplata posliedila prije prvoga oglasa stečajnoga izroka u službenom listu, oprašta se platac svoje dužnosti, ako se ne dokaže, da mu je u vrieme izplate otvorenje stečaja bilo poznato.

Platac se oprašta svoje dužnosti i onda, ako je platio poslie toga prvoga oglasa, nu dokaže, da mu u vrieme izplate otvorenje stečaja nije bilo poznato.

Ova je ustanova sama po sebi jasna te ne treba tumačenja. U obrazloženju vladinom osnove ovoga zakona veli se glede ovog §a sljedeće:

„Propis alin. 1. u skladu je sa § 5., a iznimka od toga, naznačena u alin, 2. i 3., opravdana je obzirom na sigurnost prometa, koji ne podnosi, da se od dužnika zahtjeva osobita opreznost na imovinske odnošaje njegova vjerovnika, te da se kao po §u 62. steč. reda (razumjeva naš do ovog zakona u kriepost bivši steč. red) sili na ponovnu izplatu i onda, kada plaćajuć ne zna, da je stečaj otvoren. Tu iznimku ustanovljuje i ugarski i njemački zakon.

U pogledu znamenovanja izplate prema ovoj ustanovi upućuje se na §. 1412. o. g. z., po kojem izplata znači izpunjenje obveze.

Prema propisu alineje 2. dužnik može platiti i na sam dan otvorena stečaja, samo ako stečaj u vrieme izplate još nije otvoren. Proti tomu može biti zaštite po §u 76.

§. 8. Nakon otvorena stečaja ne može ni prezaduženik niti se mogu proti prezaduženiku povesti ni nastaviti parnice o imovini, koja ide u masu stečajnu.

§. 9. Ako u vrieme otvorena stečaja još ima u tečaju povedenih po prezaduženiku parnica glede imovine, koja ide u masu stečajnu, preuzimlje ih stećajni upravitelj u onom stanju, u kojem su bile u vrieme otvorena stečaja.

Isto vriedi i glede parnica, tekućih proti prezaduženiku radi izlučbe kakova predmeta iz mase stečajne ili radi razlučene podmirbe ili takova duga, koj se ima smatrati dugom stečajnim.

Rokovi, koji još nisu protekli prije otvorena stečaja, počimlju teći upravitelju stečajnomu prvim danom iza dostave dotične sudbene rješitbe na njegove ruke. Ako stečajni upravitelj odmah odustane od tužbe dotično prizna zahtjev, ne može druga stranka zahtievati naknade parbenoga troška kao duga stečajnoga.

§. 10. Koje tražbine valja u smislu ovoga zakona prijaviti, valja ih prijaviti i onda, ako su već uparničene, dosudjene ili nagodjene. Tekući parbeni postupak privremeno se obustavlja.

Rokovi u takovih parnicah, koji do otvorena stečaja još nisu minuli, počimlju iznova teći prvim danom iza ročišta likvidacionalnoga.

U §§. 8. 9. i 10. normira se, što ima biti iza otvorenja stečaja glede parnica, koje se tiču imovine prezaduženikove aktivne i pasivne, koja spade po §u 3. ovog zakona u stečajninu. U tom pogledu ustanovljuje se u §u 8. samo u obće, da nakon otvorena stečaja ne može ni prezaduženik, niti da se mogu proti prezaduženiku samomu povesti i nastaviti parnice glede imovine, koja ide u masu stečajnu; dočim se ustanovljuje napose 1) u §u 9. alineji prvoj, što ima biti s parnicami, povedenimi po prezaduženiku prije otvorenja stečaja, kojimi je isti tražio koji imovinski predmet (novčanu tražbinu, pokretnu ili nepokretnu stvar i t. d.) ako se one još u tečaju nalaze iza otvorena stečaja; 2) u §u 9. alineji drugoj, što ima biti s parnicama nedo-

vršenim još kod otvorenja stečaja a povedenim proti prezaduženiku radi izlučbe kakova predmeta iz njegove imovine, koja sada sačinjava stečajnu imovinu, ili radi podmirbe kakova duga vjerovnika, koji ne spada medju osobne stečajne vjerovnike, već koji ima pravo po §§. 35.—48. steč. zakona na razlučenu podmirbu, ili napokon glede duga, koji se ima smatrati dugom stečajnim t. j. glede jednoga od onih dugova, koji su spomenuti u §u 32. ovoga zakona; 3) u §. 10. alineji prvoj, što ima biti s parnicama povedenim prije otvorena stečaja, a ne dovršenim kod otvorenja stečaja, proti prezaduženiku po vjerovnicih, koji se smatraju po ovom stečajnom zakonu osobnimi vjerovnici, ter koji su navedeni u §§. 50.—55. ovog zakona.

Ustanova §a 8. odredjuje dosljedno svrhu stečaja i pravni učinak, koji je spojen sa otvorenjem stečaja glede imovine prezaduženikove. O tom je bilo razpravljano kod tumačenja §§. 3. i 5. nazočnoga zakona, da najme prezaduženik iza otvorena stečaja ne može biti strankom u parnici sa trećom kojom osobom, ako se parnica tiče imovine njegove bud aktivno bud pasivno, t. j. da ne može voditi parnice u korist svoju kao tužitelj, koja smiera onamo, da se poveća njegova imovina, niti da ne može voditi kao tuženik parnicu, u kojoj zahtjev tužbe ide onamo da se krnji, dotično umanjuje njegova imovina; već može takove parnice nakon otvorena stečaja proti njemu voditi odnosno nastavljati samo stečajni upravitelj

Od ovog obćenitog pravila izuzeta je samo ona imovina prezaduženikova, koja je izuzeta iz ovrhe, koja se dakle u stečajninu potegnuti ne može,kao i imovina ona, koju si je nakon otvorenja stečaja prezaduženik privredio marom svojim (§ 2. druga alineja).

U svih pako parnicah, koje se ne tiču ni aktivno ni pasivno imovine prezaduženikove, već u kojih se od njega zahtjeva, da osobno što uradi, propusti ili trpi, u parnicah štatutskih n. pr. u parnicah ob očinstvu, o razstavi, nevaljanosti braka itd. ostane parbena sposobnost prezaduženikova i iza otvorena stečaja neograničena, te u svih ovih parnicah može biti on osobno tužitelj i tuženik.

Valja još dvoje opaziti. I osobni stečajni vjerovnici mogu, po sada rečenomu potjerati proti prezaduženiku one zahtjeve, koje ne mogu ostvariti proti stečajnini, jer se tiču koje osobne ne imovinske činitbe prezaduženikove n. pr , da naslika sliku, na koju se je obvezao. Nu odštetu za osobnu činitbu, koju prezaduženik ne može ili neće da vrši, morat će ti vjerovnici kao novčanu tražbinu prijaviti proti samoj stečajnini.

Glede pojedinh vrsti parnica, navedenih u §§. 9. i 10., koje su gore u ovom tumačenju razredjene pod točkami 1., 2. i 3., valja opaziti sljedeće:

Parnice navedene gore pod toč. 1. i 2. preuzimlje upravitelj stečajnine u onom stanju, u kojem su bile u vrieme otvorena stečaja, te ih ima i odmah nastaviti, u koliko po stanju stvari drži, da će uspieti u ovih parnica, a nije glede istih sklopio nagodu ili na koliko u parnicah pod 1) navedenih ne odustane tužbe ili u parnicah pod 2) navedenih ne prizna tužbeni zahtjev.

Ali za te njegove čine imati će upravitelj izhoditi predhodno privolu vjerovničkoga odbora, a prije likvidacionalnog ročišta, u slučajevih navedenih u §u 148. ovog zakona, i privolu stečajnoga suda.

Ako upravitelj nastavlja parnice gore pod točkom 1) i 2) navedene, tada počimlju rokovi, koji nisu još protekli prije otvorenja stečaja, teći upravitelju stečajnine prvim danom iza dostave dotične sudbene rješitbe na njegove ruke. Po tome imati će sud sve rješitbe, glede kojih nisu još rokovi protekli, upravitelju stečajnine na novo dostavljati, ne gledeć na to, da je odnosne rješitbe jur prezaduženik jednom primio. Tako n. pr. ako je osuda, koja je u redovitoj parnici po prvomu sudu izrečena, prezaduženiku dostavljena prije otvorenja stečaja 5. siečnja 1897., a stečaj bude otvoren dne 15. siečnja iste god., imat će se osuda ova pvnovno dostaviti upravitelju stečajnine, te će 14 dnevni rok za priziv teći istom od dana onoga, kada je osuda ta dostavljena upravitelju stečajnine.

Zadnja alineja §a 9., koja normira, da ako stečajni upravitelj odmah odustane od tužbe dotično prizna zahtjev, ne može druga stranka zahtievati naknade parbenoga troška kao duga stečajnoga, ne ima se tako razumjevati, da se u takovu slučaju ne može dosuditi stranki, koja nadvlada, parbeni trošak, već tako, da ona ne će moći taj njoj dosudjeni parbeni trošak zahtievati kao prvenstvenu stavku po §u 32, već samo kao tražbinu spadajuću medju tražbine osobnih vjerovnika stečajninskih. U tom pogledu veli vladino obrazloženje osnove nazočnoga zakona sljedeće:

„Posliednja alineja (§a 9.) u skladu je sa načeli osnove, po kojih procesualna djela samo upravitelja stečajnoga mogu osnovati dug stečajni (§. 32.), dočim tražbina s takova djela prezaduženikova može biti samo tražbinom stečajnom, t. j. dolazi do podmirbe porazmjerno sa drugimi osobnimi tražbinami, u koliko tužitelj ne ima prava na razlučenu podmirbu i glede parbenih troškova, kako je to obično kod tražbina hipotekarnih".

U pogledu parnica, navedenih gore pod točkom 3.), koje su napomenute u §u 10 ovog zakona, valja ovdje opaziti, da su to parnice glede onih tražbina, koje valja prijavljivati u stečaju po propisu §. 114. i sljedećih ovoga stečajnog zakona. Zato se ne mogu one parnice odmah iza otvorenja stečaja nastavljati, već valja čekati, dok dotični prijavitelj ne prijavi svoju tražbinu; jer isti može odustati od svake prijave na likvidaciju, čime odustaje

i od parnice proti stečajnini, a može biti i slučaj, da mu se njegova tražbina na ročištu likvidacionalnom likvidira, pa tad prestaje sama po sebi parnica.

S toga se razloga u §u 10. i odredjuje, da se u ovih parnicah tekući parbeni postupak privremeno obustavlja, ter da rokovi u takovih parnicah, koji do otvorena stečaja još nisu minuli, počimlju iznova teći prvim danom iza ročišta likvidacionalnoga, i to kod ovih parnica ne samo za upravitelja stečajnine, već i za vjerovnika, tužitelja.

§. 11. Poslie otvorena stečaja ne može se na temelju duga prezaduženikova steći na predmete stečajne mase sa pravnom krieposti proti vjerovnikom stečajnim ni pravo vlastnosti, ni pravo založno ili priuzdržno, niti se može dozvoliti niti provesti osiguranje, zabrana ili ovrha.

§. 12. Gruntovni unos, odredjen poslie otvorena stečaja, valja samo onda, ako je dotični podnesak ili zamolba primljena kod gruntovne oblasti prije otvorena stečaja.

I nakon otvorena stečaja može se na predmete stečajne mase dozvoliti i provesti ovrha u svrhu ostvarenja prava razlučnoga ili izlučnoga.

Otvorenim stečajem ne dira se u pravo vjerovnikovo, stečeno prije otvorena stečaja, da se iz zaloga namiri bez sudbenoga posredovanja.

Ako je gruntovna molba za uknjižbu ili predbilježbu prava zaloga ili inoga stvarnoga prava na nekretnine prezaduženikove ili na u njegovu korist uknjižene tražbine podnešena prije dana, nego što je sud stečajni zaključio, da se otvori stečaj proti njemu, ima se ista molba izravno riješiti i odnosni gruntovni unos i u gruntovnici provesti. Nasuprot molbe gruntovne, upravljene proti prezaduženiku, a podnešene na dan, kada je stečaj otvoren, imadu se odbiti.

Nakon otvorena stečaja ne može nijedan osobni vjerovnik stečajni steći više nikakovo pravo stvarno na prezaduženikove nekretnine, niti ne može na iste ovrhu voditi, ako nije jur stekao pravo zaloga budi na nekretnine ili pokretnine prezaduženikove. Takov bo vjerovnik postao je, čim je stekao prije otvorenja stečaja pravo zaloga, vjerovnikom razlučenim, t. j. vjerovnikom, kojemu pripada po smislu §a 35. ovoga zakona pravo na raz-

lučenu podmirbu iz zaloga, pa može voditi kao takov vjerovnik ovrhu na stvar, na koju je stekao pravo zaloga po obćenitih ovršnih propisih.

Zadnja stavka §a 12. odnosi se na vjerovnike, koji su dobili za pokriće njihove tražbine, proiztičuće iz posla trgovačkoga, ručni zalog, ter su stranke pismeno uglavile, da se vjerovnik može namiriti bez posredovanja suda (§. 306. trg. zakona).

§. 13. Prijavom u stečaju prekida se zastara upravo tako, kao i tužbom sudbenom (§. 1497. obć. gradj. zak.).

Za tumačenje ovog §a dovoljno je, da se ovdje navede vladino obrazloženje, koje glasi:

„Naš sadanji stečajni zakon ne ima posebne ustanove o zastari, jer se tražbine stečajne moraju potjerati tužbom (§. 76.), a tužbom se prekida zastara po obć. gradj. zakonu (§. 1497.)

Ustanova §. 15. ugarskog zakona posve je singularne naravi (sr. i §. 89. mjenb. zakona), da naime već otvorenje stečaja prekida započetu zastaru tako, da u slučaju, gdje je možda jur minulo 29 godina zastare, ova počimlje iznova teći i to tek iza dokončana stečaja. Stečaj se ne može smatrati ni zapriekom zastari (§§. 1494. do 1496. o. g. z.), pošto se vjerovnici baš pozivlju, da potjeraju svoja prava.

Stoga, i da se izključi dvojba o tom, da je prijava stečajna u tom pogledu ravna tužbi, opravdana je ustanova §. 13. osnove, koja se u tom slaže s austrijskim (§ 8.) i njemačkim (§. 13.) zakonom. Tako je glasila i vladina osnova ugarskoga zakona.

Alineja 3. austr. zakona suvišna je, u koliko ustanovljuje isto, što je i u §u 1497. o. g. z., da naime postupak treba uredno produljiti, ako se hoće, da tužba (prijava) prekine zastaru, a ne opravdana, u koliko u protivnom slučaju (t. j. u slučaju, da se postupak uredno ne produlji) vrieme od prijave do pružene vjerovniku mogućnosti, da nastavi parnicu ili podigne tužbu, ne uračunava u rok zastarni, dočim se po §u 1497. o. g. z. posve opravdano u takovu slučaju zastara ima smatrati neprekinutom“.

Poglavje drugo.

Pobijanje pravnih djela.

§. 14. U koliko se mogu pobijati pravna djela glede imovine prezaduženikove, preduzeta prije otvorena stečaja, odredjuje posebni zakon.

Poglavje treće.

Izpunjivanje pravnih poslovah.

§. 15. Ako je prezaduženik prije otvorena stečaja sa svoje strane izpunio dvostrano obveznu pogodbu, može upravitelj stečajni od druge stranke zahtievati, da ju izpuni. — Ako prije otvorena stečaja ne izpuni pogodbe prezaduženik, nego ju izpuni druga stranka, ne može ova zahtievati, ni da se izpuni pogodba, ni da joj se vrati, što je platila (§. 22).

§. 16. Ako dvostrano obvezne pogodbe nije do otvorena stečaja izpunio nikako ni prezaduženik ni druga stranka, ili ako ju je izpunila koja stranka samo djelomice, može upravitelj stečajni mjesto prezaduženika izpuniti pogodbu i zahtievati od druge stranke, da ju izpuni. Na zahtjev druge stranke odrediti će sud rok, u kojem se upravitelj stečajni mora očitovati, da li zahtieva, da se pogodba izpuni, jer inače toga više ne može zahtievati.

Ako je prezeduženik sklopio prije otvorenja stečaja sa drugom kojom strankom dvostrano obveznu pogodbu, a ovu sa svoje strane jur izpunio prije otvorenja stečaja, dočim protustranka do toga dana sa svoje strane protučinitbu vršila nije, može stečajni upravitelj od druge stane zahtjevati, da ona pogodbu izpuni, t. j. da dade ili vrši ugovorenu protučinitbu. Nasuprot, ako je prezadženik sklopio prije otvorenja stečaja sa drugom strankom dvostano obveznu pogodbu, ter je ova pogodbu sa svoje strane naprama prezaduženiku prije otvorenja stečaja izpunila, ali ju nije izpunio prezaduženik, ne može ona zahtjevati sa svoje strane od stečajnine, da se izpuni pogodba, ni da se njoj vrati, što je u izpunjenju pogodbe dala. Ali obzirom na ustanovu § 22., na koji se §. 15. pozivlje, može ona, ako se obveza prezaduženika prema njoj sastoji u platežu novca, izpunjenje ove obveze tražiti od stečajnine kao stečajni osobni vjerovnik. U svakom drugom slučaju ima pravo tražiti za neizpunjenu po prezaduženiku protučinitbu samo odštetu u gotovom novcu.

Ako je dakle n. pr. prezaduženik sklopio sa drugom strankom zamjenbeni ugovor, po kojem su mienjati imali medjusobno konje tako, da je prezaduženik drugoj stranci imao dati svoga konja, a ona opet njemu konja svoga, te je ista predala svoga konja prezaduženiku prije otvorenja stečaja, dočim on svoga konja njoj do

otvorenja stečaja nije u zamienu dao, neće ona moći tražiti izpunjenje ovoga zamjenbenoga ugovora tako, da joj stečajnina preda prezaduženikova konja, već će samo pravo imati tražiti odštetu u novcu za konja, kojega je dala prezaduženiku, a ovaj odštetni iznos imati će ona prijaviti kao stečajni (osobni) vjerovnik proti stečajnini u otvorenom prijavnom roku. Ako je pako ona prezaduženiku konja prodala, i njemu prije otvorenja stečaja konja predala, prezaduženik je pako njoj kupovninu dužan ostao; imati će ona pravo tražiti od stečajnine cieli iznos kupovnine, ali takodjer samo kao osobna stečajna vjerovnica, pa će imati zato isti iznos kupovnine prijaviti unutar prijavnoga roka, te imati pravo tražiti samo razmierno namirenje iz stečajne obćenite mase, koliko će već po diobnoj kvoti na njezinu tražbinu odpasti.

Ako se radi o pogodbi, koja nije nikako ili samo djelomice izpunjena, tad zakon u §-u 16. upravitelju stečajnine stavlja na volju, hoće li, da se ta pogodba izpuni ili ne. Ako hoće, da se takova pogodba izpuni, mora da ju izpuni i protustranka. Ako pako upravitelj stečajnise neće da se pogodba izpuni, ne ima ni u ovom slučaju protustranka pravo, da traži izpunjenje pogodbe od upravitelja stečajnine, odnosno od stečajnine. Razumjeva se pako da ako upravitelj stečajnine zahtjeva, da protustranka izpuni pogodbu, da ju mora i sam sa svoje strane, dotično sa strane stečajnine izpuniti u mjesto prezaduženika. N. pr. ako je koja stranka sklopila s prezaduženikom prije otvorenja stečaja kupoprodajni ugovor, po kojem je prezaduženiku prodala konja za 100 for., ali je stečaj otvoren proti prezaduženiku prije nego što je ona njemu konja predala, a on joj kupovninu platio, tad može upravitelj stečajnine zahtjevati od iste stranke, da pogodbu ovu izpuni, t. j. da preda konja stečajnini, ali tad mora i stečajnina njoj platiti podpuno ugovorenu kupovninu od 100 for.

Da se pako takova stranka zaštiti od neizvjestnosti u kojoj je radi spomenutoga prava upravitelja stečajnine, dozvoljuje joj konačna stavka §-a 16. ovog stečajnog zakona, da može zahtjevati od stečajnoga suda, da ustanovi upravitelju stečajnine rok, unutar kojega se ima očitovati, da li zahtjeva izpunjenje. Ovomu zahtjevu imati će stečajni sud bezuvjetno zadovoljiti, te upravitelju stečajnine ustanoviti rok u tu svrhu, nakon izmaka kojega neće više moći zahtjevati izpunjenje dotične pogodbe.

§. 17. Ako je ugovorena dobava pokretnih stvarih, koje imadu tržnu ili burzovnu cienu, a ugovoreno vrieme izpunjenja dospieva nakon otvorena stečaja, može stečajni upravitelj kao i druga stranka (§. 22.) zahtievati samo naknadu štete radi neizpunjenja. Vi-

sina te odštetne tražbine jednaka je razlici medju ugovorenom kupovninom i onom cienom tržnom ili burzovnom, koju imadu takove stvari u mjestu izpunjenja ili mjerodavnom za to mjesto tržištu u poslovih, utanačenih prvoga dana iza otvorena stečaja i uz isto vrieme izpunjenja.

Ako se radi o dvostrano obveznoj pogodbi, po kojoj je imao ili prezaduženik protustranci (stranci, s kojom je pogodbu ovu ugovorio) dobaviti pokretnih stvari, koje imadu tržnu ili burzovnu cienu, ili pako protustranka prezaduženiku dobaviti takovih pokretnih stvari, a u jednom ili u drugom slučaju ugovoreno vrieme izpunjenja dospieva nakon otvorena stečaja, prestaje takova pogodba kriepostnom biti i za stečajninu i protustranku danom otvorena stečaja, te ne može ni upravitelj stečajnine zahtjevati izpunjenje takove pogodbe. Pri tom ne odlučuje ništa, da li je kupovnina ciela ili dielom jur plaćena. Ako je pri tom prezaduženik kupcem, upravitelj stečajni neće moći zahtjevati izpunjenje obveze dobavljačeve; nu moći će zahtjevati gledom na propis §-a 22. ovog zakona povratak kupovnine, u koliko je plaćena, i razliku ciene u visini medju ugovorenom kupovninom i onom cienom tržnom ili burzovnom, koju imadu takove stvari na mjestu izpunjenja ili na zato mjesto i za upitne stvari mjerodavnom mjestu tržištnom prvoga dana iza otvorenoga stečaja. Ako je naprotiv prezaduženik dobavljačem, druga stranka kao osobni (stečajni) vjerovnik neće takodjer moći iskati izpunjenja, ali moći će tražiti povratak možda plaćene kupovnine, i razliku ciene u visini medju kupovnom i onom cienom tržnom ili burzovnom, koju imadu dotične stvari u mjestu izpunjenja ili na zato mjesto i ove stvari mjerodavnom mjestu tržištnom prvoga dana iza otvorena stečaja. Ali oba zahtjeva moći će ona staviti samo kao vjerovnik stečajni, t. j. morat će ih prijaviti u otvorenom prijavnom roku proti stečajnini, u koliko ne ima prava na razlučenu podmirbu, naime, u koliko nije jur stekla za ovu svoju tražbinu pravo zaloga ili pridržaja.

Vladino obrazloženje osnove ovog zakona opravdava ustanove ovoga §-a kako sliedi:

„Ciena ovakovih predmeta, koji se imadu dobaviti, često i znatno se mienja, osobito u vrieme kriza, te je upravitelju stečajnom težko izabrati, bi li iskao izpunjenje ili nebi, a i druga stranka mora što prije znati, pri čem je. Sa takovom dobavnom pogodbom je u savezu cieli niz sličnih pogodaba, te se poremeti cieli taj niz, ako na jednom mjestu zapne: Kupac prezaduženikov se je obično već drugom komu obvezao na dobavu, a dobavljač

prezaduženikov po svoj prilici je od koga drugoga kupio, te mora što prije znati i to potonji (dobavljač prezaduženikov), mora li tražiti drugoga kupca, a prvi (kupac prezaduženikov) mora li predmete drugdje kupiti.

S toga je najbolje, da svi interesenti odmah (otvorenim stečajem) znadu, da li će se takove pogodbe i kraj otvorena stečaja izpunit ili neće. Obzirom na narav stečaja, koja zahtieva, da se što prije pozna stanje mase i masa unovči, ustanovljuje se, da se kraj otvorena stečaja takove pogodbe neće izpuniti.

Što se tiče dana, kojega treba da se sklope novi poslovi, nuždni uslied toga neizpunjenja, te koji će poslovi cienami odlučiti o visini odštete, nije tomu sgodan po ugarskom zakonu (§. 21.) odredjeni dan otvorena stečaja; jer stečaj može biti otvoren tek poslie zaključene burze, te druga stranka ne bi ni mogla toga dana sklopiti novoga posla, nego bi morala obzirom na ciene toga dana eventualno platiti odštetu, dočim bi ciene sliedećih dana možda odlučile protivno; Na dan otvorena stečaja ciena je burzovna viša nego je po prezaduženiku obećana, pa druga stranka mora platit razliku kao odštetu, a isto je tako, ako je burzovna ciena niža, nego je obećana po drugoj stranci; nu druga stranka na dan otvorena stečaja nije mogla sklopiti novoga posla, dočim su sliedećih dana ciene već ine, naime u prvom slučaju niže, a u drugom više“.

§. 18. Ako je prezaduženik uzeo koju stvar u najam ili zakup, a stvar mu je jur predana, može upravitelj stečajni kao i druga stranka pogodbu odpoviediti u roku, opredieljenu zakonskimi propisi ili mjestnim običajem, ako nije ugovoren kraći rok.

Ako je prezaduženik dao koju stvar u najam ili zakup, pravni odnošaj ostaje netaknut, nu i dobrovoljna prodaja stvari, obavljena u stečaju po upravitelju stečajnom, ima glede pripustivosti odpoviedi kriepost prodaje ovršne (§§. 1120. 1121. o. g. z.). Uporava ustanovah §§. 1117., 1118. o. g. z. nije tim izključena.

§. 19. Ako je prezaduženik uzeo u najam ili zakup, a stvar mu u vrieme otvorena stečaja još nije predana, može druga stranka odustati od pogodbe, kao da nije ni sklopljena.

Na zahtjev stečajnoga upravitelja odrediti će sud rok, u kojem se druga stranka mora očitovati, da li odustaje od pogodbe, jer se inače ima uporaviti ustanova §. 16.

U §§. 18. i 19. uredjuju se najamni i zakupni odnošaji obzirom na pravne učinke, kojimi radja stečaj. U pogledu najma i zakupa mogu glede stvari spadajućih u stečajnu masu biti sliedeći odnošaji:

1) Prezaduženik je uzeo koju stvar u najam ili zakup a stvar mu je jur predana prije otvorenja stečaja.

2) Prezaduženik je dao koju stvar u najam ili zakup prije otvorenja stečaja.

3.) Prezaduženik je uzeo u najam ili zakup koju stvar, a ova mu u vrieme stečaja još nije bila predana.

Odnošaji pod 1) i 2) navedeni riešavaju se u §-u 18 a odnošaj pod 3.) rješava §. 19.

Na 1). Ako je prezaduženik uzeo koju stvar u najam ili zakup a stvar mu je predana, ostaje najamna i zakupna pogodba u krieposti nakon otvorenoga stečaja; ali i upravitelj stečajnine i druga stranka, koja je prezaduženiku dala stvar u najam ili zakup, imadu pravo odpovjedati, negledeć na trajanje najma utanačeno u najamnom ili zakupnom ugovoru, u roku opredieljenom zakonskimi propisi ili mjestnim običajem, u koliko nije po najamnom ili zakupnom ugovoru kraći rok za odpovjed ugovoren. Ako je kraći rok ugovoren, ovlašteni su i upravitelj stečajnine i najmo- ili zakupodavac odpovjedati i u tom kraćem roku. Nasuprot ako je ugovoren za odpovied dulji rok, nego li onaj, koji je opredieljen zakonskimi propisi ili mjestnim običajem, ne veže ovaj dulji rok nakon otvorena stečaja ni jednu ni drugu stranku. Nu ako upravitelj stečajnine odpovieda najam ili zakup u kraćem (zakonskom) roku, nego li je onaj koji je bio najamnom ili zakupnom pogodbom ugovoren, pristoji uporabodavcu po §-u 22. pravo tražiti u novčanoj svoti proti stečajnini odštetu, ako ima radi toga štete; ali ovu može prijaviti na stečajnu masu amo kao osobni vierovnik

Na 2.) Ako je prezaduženik dao koju stvar u najam ili zakup, uporabna pogodba ostaje i nakon otvorena stečaja u krieposti onako, kao što je sklopljena, dotično pravni odnošaj, temeljeći se na odnosnoj uporabnoj pogodbi ostaje netaknut. U obće se prosudjuju prava i dužnosti uporabodavca, kojega reprezentira nakon otvorena stečaja u ovom slučaju stečajnina, i uporaboprimca, i tada jedino po propisih poglavja dvadeset i petoga obćeg. gradj. zakonika uključiv §§. 1117. i 1118. o. g. z. Jedino se dobrovoljna prodaja u uporabu dane stvari, obavljena

u stečaju po upravitelju stečajnom ima smatrati ravnom ovršnoj prodaji, ter ovakova prodaja radja istim pravnim učinkom za uporaboprimca kao što i ovršna prodaja, pa se stoga imadu glede uporabnoga odnošaja u slučaju takove prodaje uporavljivati propisi §. 1121. obćeg gradj. zakonika.

Na 3.) Ako je prezaduženik sklopio sa uporabodavcem uporabnu pogodbu prije otvorena stečaja, ali mu stvar nije prije otvorena stečaja predana na uporabu, — može uporabodavac nakon otvorena stečaja odustati od pogodbe kao da nije sklopljena. Ako to ne čini, smatra se, da ne odustaje od pogodbe. U takovu će slučaju imati upravitelj stečajnine pravo obzirom na obćeniti propis §-a 16. ovoga zakona, zahtjevati od uporabodavca, da pogodbu izpuni, dočim to pravo kod uporabne pogodbe gubi, ako protustranka odustaje od pogodbe. Da se pako osigura upravitelj stečajnine, da uporabodavac pozvan na izpunjenje pogodbe ne odgovori pozivom na blagodat, koju mu daje §. 19. steč. zakona, da odustaje od pogodbe, može zahtjevati od stečajnoga suda, da ustanovi drugoj stranki rok, u kojem se mora očitovati, da li odustaje od uporabne pogodbe i to pod inakom prietnjom posljedica §-a 16. Na ovaj zahtjev mora stečajni sud opredieliti uporabodavcu rok, u kojem će se on morati očitovati, da li odustaje od uporabne pogodbe. Ako uz taj rok neda nikakovo očitovanje, moći će upravitelj stečajnine od njega zahtjevati, da izpuni pogodbu uporabnu; u tom slučaju dakako morati će i on istu pogodbu izpuniti onako, kako ju je ugovorio prezaduženik, te ugovorenu najamninu ili zakupninu platiti. Nu ako upravitelj stečajnine, koji je izhodio sudbeni poziv na uporabodavca, da se očituje u zapornom roku, da li odustaje od uporabne pogodbe, ne zahtjeva, da se pogodba uporabna izpuni, imati će opet uporabodavac pravo tražiti, da se u tu svrhu opredieli po smislu §-a 16. rok zaporni upravitelju stečajnine, te će stečajni sud po propisu ovoga §-a dalje postupati.

Ciela razlika obćenite ustanove §-a 16. od one §-a 19. sastoji se dakle u tom, da je kod uporabne pogodbe dano uporabodavcu pravo, da se može osigurati proti eventualnom zahtjevu upravitelja stečajnine, da se uporabna pogodba izpuni time, da očituje da odustaje od uporabne pogodbe; dočim ovo pravo kod ostalih pogodba po §-u 27. ne ima, već mora svaku dvostranu obveznu pogodbu, koja nije do otvorena stečaja po nijednoj stranci izpunjena, izpuniti na zahtjev upravitelja stečajnine.

Shodnost ustanove §-a 19. obrazlaže se u vladinom obrazloženju osnove ovog zakona ovako:

„Oni razlozi, koji su kod §. 18. navedeni za to, da se drugoj stranci kao uporabodavcu dade pravo odpoviedi u slučaju, kada je predmet uporabe već predan na uporabu, opravdavaju alineju 1. §-a 19., da druga stranka može odustati od pogodbe, kao da nije sklopljena, u slučaju, ako predmet uporabni prije otvorena

stečaja nije predan prezaduženiku. U takovu slučaju druga stranka ne ima nikakova prava na odštetu

Alineja 2. naredjuje, da na zahtjev stečajnoga upravitelja sud stečajni treba da opredieli drugoj stranci primjeren rok, u kojem ima očitovati, hoće li se poslužiti pravom, koje joj daje alineja 1. Ako druga stranka promaši taj rok, ili ako izjavi, da ne odustaje od pogodbe, onda u takovu slučaju — predmet nije predan prezaduženiku — nije praktična odpovied, o kojoj se radi u §u 18. alin. 1., već uporava §a 16., po kojem upravitelj stečajni može zahtjevati, da se pogodba izpuni, ako mu je tako priličnije, ili pako to propustiti, dakle ne izpuniti. Ako upravitelj stečajni ne zahtjeva izpunjenja — stečajni upravitelj ne ima prava kao druga stranka, da odustane od pogodbe — može druga stranka tražiti naknadu eventualne štete.

§. 20. U kućanstvu, gospodarstvu ili privrednomu poslu prezaduženikovu nastupljen odnošaj službovni može odpoviedit i jedna i druga stranka u roku, odredjenu zakonskimi propisi ili mjestnim običajem, ako nije ugovoren kraći rok. Ako rok odpoviedni nije tako odredjen, opredieljuje ga na predlog koje od stranakah stečajni sud.

Zakonska ustanova ovoga §a misli na pogodbe službovne, t. j. poglavito one pogodbe, koje su navedene u §. 15. sl. d) našega sudovnika, naime pogodbe izmedju privatnih učitelja, služinčadi i njihovih gospodara; zatim izmedju trgovaca i njihovog pomoćnog osoblja po shvaćanju naslova šestoga prvoga diela našega trgovačkoga zakona, napokon izmedju obrtnika i posjednika djelaonica s jedne strane i njihovih dietića, šegrta i poslenika s druge strane.

U obrazloženju vladinom osnove stečajnog zakona veli se glede ovoga §a, da valja naglasiti, da se tu radi o službovnom odnošaju, dakle ne o naručenu djelu ili kojoj pojedinoj usluzi; već ob odnošaju, koji obsiže posve ili bar poglavito privrednu djelatnost službenikovu u trajnom obavljanju istovrstnih usluga bez obzira na to, da li te usluge stoje samo u tjelesnom ili pak u takovu radu, koji predpolaže osobito strukovno znanje ili dapače znanstvenu naobrazbu.

Glede rokova odpoviedi ovakovih službovnih ugovora su propisi oni isti kao kod uporabne pogodbe. Razlika se sastoji u tom, da ako rok odpoviedi nije ugovoren, a nije ustanovljen glede dotičnoga službovnoga odnošaja niti u zakonu niti po mjestnih običajih, da u takovu slučaju svaka stranka (stečajni upravitelj

ili dotična u službovnom odnosu u poslu prezaduženikovu stojeća stranka) može tražiti od suda, da opredieli rok za odpovied dotičnog službovnog ugovora.

§. 21. U koliko postoje posebne ustanove inih zakona o krieposti otvorena stečaja glede pojedinih pravnih odnošaja, nenapomenutih u §§. 17.—20., valja uporaviti te posebne ustanove.

U koliko postoje posebni propisi glede pojedinih pravnih odnošaja, koji se tiču izpunjivanja pogodaba ili prestanka pravnih odnošaja, na koje upliva otvorenje stečaja glede stranke, koja je kao ugovornik ili inim načinom kod dotičnog pravnog posla udioničtvovala, imadu se ti pojedini propisi uporaviti i u stečajnom postupku na koliko nisu u protuslovju sa propisi ovog stečajnog zakona navedenimi u §§. 17—20. Na pr. §. 1210: o. g. z., §. 98. točke 3, i 144. trg. zak. o razriešenju družtvenoga odnošaja, kada se otvori stečaj nad imovinom člana družtvenoga, §. 936. o. g. z. o krieposti promijenjenih odnošaja i napose izgubljena povjerenja u pogledu obveze, da se u buduće sklopi pogodba, §. 1204. o. g. z o krieposti otvorena stečaja nad imovinom punovlastitelja i punovlastnika, §§. 1226. i 1260. do 1262. o krieposti otvorena stečaja u pogledu bračnih odnošaja imovinsko-pravnih i t. d.

§. 22. Ako radi otvorena stečaja ne bude izpunjena koja obveza prezaduženikova ili se razrieši koj pravni odnošaj njegov, može druga stranka pristojeću joj radi toga odštetu dotično — ako samo prezaduženik nije izpunio svoje obveze novčane — izpunjenje zahtievati samo kao vjerovnik stečajni, u koliko ne ima prava na razlučenu podmirbu.

U tumačenju ove ustanove dovoljno je jednostavno pozvati se na tumačenje §-a 15., kod kojega je već na ovu zakonsku ustanovu obzir uzet.

Samo radi podpunosti sliedi ovdje vladino obrazloženje osnove stečajnog zakona glede ovoga §-a. Ono glasi:

I ova se ustanova tiče ne samo dvostrano obveznih pogodaba, na koje se jedine odnose §§. 15. do 20, već i inih pravnih odnašaja (§. 21).

Već je u §. 15. rečeno, da druga stranka ne može zahtjevati, da joj se vrati, što je platila (§. 1412. o. g. z.) prezaduženiku, jer bi to bilo opravdano samo onda, kada bi se pogodba imala smatrati, kao da nije sklopljena (kako je to n. pr. u slučaju kada je odsvojena i predana koja stvar pod uvjetom resolutivnim, koji

se izpuni, pa se stvar sada može izlučivati, sr. §. 27.), dočim se tu samo mienja način izpunjenja: drugoj stranci naime pristoji osobno pravo, da ište naknadu štete radi toga, što ne dobije ugovornoga izpunjenja. I sa zahtjevi kondikcionalnimi (§§. 1174., 1431., 1435. o. g. z.), pošto su naravi osobne, postupa se jednako.

U §. 22. ne daje se pravo na odštetu, već se tu radi ob odšteti pristojećoj po inih propisih radi toga, što se ne izpuni koja obveza pogodbena ili se razrieši koji odnošaj prezaduženikov (sr. §. 17. osnove, §§. 1293., 1296., 1298., 1323., 1324. i dr. o. g. z., §§. 272. do 275. trg. zak.). Nu ob odšteti ne može se govoriti kada se radi o neizpunjenu prezaduženikovu dugu novčanom; u tom naime slučaju predmet obveze ostaje isti, pa će druga stranka moći zahtjevati ne doduše izpunjenje podpuno, kako glasi pogodba (koje izpunjenje se spominje u § 15.), već izpunjenje stečajno, t. j. morati će tražbinu prijavit u svrhu likvidacije, pa će se namirit samo u koliko dosegne obća masa stečajna, ako ne bude imao prava na razlučenu podmirbu. Ako je dakle druga stranka kupila kakovu stvar od prezaduženika, koji je nije predao do otvorena stečaja, ne će druga stranka moći tu stvar zahtjevat iz mase ni onda, ako je već platila kupovninu, nego će moći tražiti novčanu naknadu štete, nastavšu joj s toga, što stvari nije dobila (visina te štete često će se ravnati u takovu slučaju po visini plaćene kupovnine, a može biti i viša); nu ako je druga stranka prodala i predala koju stvar prezaduženiku, ili mu je dala novčani zajam, a prezaduženik nije do otvorena stečaja platio kupovnine dotično vratio zajma, nema u tom slučaju razloga zakonskoj novaciji (§. 1376. o, g. z.), da se naime dug pretvara u novčani dug, te će druga stranka zahtievati stečajno namirenje naslovom pogodbe kupoprodajne dotično zajma, a ne odštete. S toga ni osnova kao ni austr. zak. (§. 22 sl. b.) u takovu slučaju ne govori ob odšteti, već ob izpunjenju prvobitne pogodbe.

Austrijski zakon razlikuje slučajeve, kada je druga stranka izpunila posve (sl. b.) i kada je izpunila samo dielom, a stečajni upravitelj ne zahtjeva izpunjenja („ne stupa u posao“ — sl. c.), te u prvom slučaju daje drugoj stranci pravo samo stečajne tražbine, dočim u drugom slučaju može zahtjevati povratak protučinitbe, u koliko se ova može razlikovati u masi (alin. predposl. §. 22.). Ta razlika ničim nije opravdana, a kako je nepravedna vidi se na ovakovu slučaju: Ako tko proda i preda 100 volova, ne može zahtjevati nego kupovninu kao stečajnu tražbinu, ma se u masi još nalazilo i svih 100 volova, nu ako proda 100, a preda samo 99 volova moći će zahtjevati povratak svih volova, koji se još nalaze u masi (i osim toga kupovninu za manjkajuće i eventualnu odštetu kao stečajne tražbine).

Poglavje četvrto.

Preboj.

§. 23. U koliko koj vjerovnik ima pravo na preboj, ne treba svoje tražbine prijaviti u postupku stečajnom.

U koliko ima vjerovnik pravo na preboj ustanovljuje se u §-u 24. Ako i ustanovljuje §. 23., da vjerovnik, koji hoće da vrši pravo preboja ne treba tražbinu svoju, koju hoće da prebije sa prezaduženikovom tražbinom, prijaviti u postupku stečajnom, to ipak zakon vjerovnika time ne riešava dužnosti, da za trajanja stečaja izjavi prema upravitelju stečajnom, da izvršuje svoje pravo preboja, koje mu pristoji po §-u 24.; jer se ureda radi na preboj obzir ne uzimlje, i ipso jure ovaj ne uvažuje.

Ovo će učiniti vjerovnik najprikladnijim načinom tako, da to priobći pismenim podneskom, upravljenim proti upravitelju stečajnine, stečajnom sudu, a može učiniti izjavu ovu i ujedno sa prijavom svoje tražbine; jer zakon mu ne zabranjuje prijaviti tražbinu proti stečajnini, već samo izriče, da to potrebno nije. Da treba takove izjave proizlazi već iz ustanova §-a 25.; jer valja prosuditi, da li imade uvjeta za preboj, dotično da li je preboj dopustiv ili nije.

§. 24. Pravo vjerovnikovo na preboj ne izključuje se tim, da prebojne tražbine ili koja od njih u vrieme otvorena stečaja još nisu dospjele ili su uvjetne, ili predmetom tražbine vjerovnikove nije novac.

Još nedospjelu tražbinu vjerovnikovu valja u svrhu preboja proračunati po §. 56.

Vjerovnik može u svrhu preboja odgodno uvjetne svoje tražbine, za slučaj, da se izpuni uvjet, zahtievati osiguranje do visine svoga duga, što ga mora platiti u stečajninu.

Kojim tražbinam vjerovnikovim nije predmetom novac, valja ih u svrhu preboja proračunati po §. 57.

Pošto po §-u 56. otvorenim stečajem dospjevaju sve tražbine proti prezaduženiku, to se dosliedno toj zakonskoj ustanovi izriče u §-u 24., da se pravo vjerovnikovo na preboj ne izključuje time, da tražbine njegove, koje hoće da prebije sa prezaduženikovom tražbinom, koju imade proti njemu, u vrieme otvorena stečaja nisu dospjele ili su samo uvjetne. Isto tako ne moraju se tražbine vjerovnika sastojati u novcu; ali u svrhu da se vrši

preboj, valja ih novcu proračunati. Kako treba pri tom postupati odredjuje se u §-u 57.

Još nedospjele pako tražbine vjerovnika ne uzimaju se u preboj u cielom iznosu, već samo po računu, koji se ustanovljuje u §-u 56.

U tom pogledu veli se u vladinom obrazloženju osnove steč. zakona, da se neokamaćena tražbina vjerovnika mora proračunati po §-u 56. alineje 2.; nu ako vjerovnik hoće da upotriebi preboj svoje tražbine sa nedospjelom neokamaćenom tražbinom prezaduženikovom, da ne može zahtjevati, da se prezaduženikova tražbina snizi po §-u 56. alineje 2.

Što se tiče vjerovniku danoga prava na preboj i u slučaju, kada je njegova tražbina odgodno uvjetna, veli se u prenavedenom vladinom obrazloženju, da valja uvažiti, da se u stečaju radi o razdiobi ciele imovine prezaduženikove, pa da je takov vjerovnik očito u pogibelji, da će izgubiti i ono, što on duguje prezaduženiku, dakle, što ima u svojim rukama. Stoga zahtieva pravičnost, da se takovu vjerovniku dade pravo preboja i po tom pravo osiguranja (naplatiti se ne može tražbina odgodno-uvjetna) za njegovu odgodno-uvjetnu tražbinu do visine njegova duga, što ga mora platiti u masu, te po tom vjerovnik, koji ima tražiti od mase n. pr. 1000 for. pod uvjetom odgodnim, a mora platiti u masu 500 for. bezuvjetno, može tražiti osiguranje samo do 500 for. dočim će 500 for. morati prijaviti kao tražbinu stečajnu.

§. 25. Nije dopustiv preboj u stečaju:

1. ako je tko stekao tražbinu proti prezaduženiku prije ili poslie otvorena stečaja, a dug je njegov, po kojem što mora platiti u masu stečajnu, nastao tek nakon otvorena stečaja;

2. ako je tko što bio dužan prezaduženiku već prije otvorena stečaja, a proti njemu steče tražbinu tek nakon otvorena stečaja, ma postojala ta tražbina na korist drugoga koga već i prije otvorena stečaja;

3. ako je tko prije otvorena stečaja bio što dužan prezaduženiku, pa je na temelju pravnoga posla, s njim sklopljena, ili na temelju prenosa prava ili na temelju podmirbe kojega vjerovnika stekao i protutražbinu proti prezaduženiku istina još prije otvorena stečaja, nu u vrieme, kada ju je stekao, već je znao, da je prezaduženik obustavio svoja plaćanja ili da je predloženo otvorenje stečaja.

Ustanova toč. 3. ne može se uporabiti, ako je od vremena, kada je protutražbina stečena, pa do otvorena stečaja jur minulo šest mjeseci ili ako je vjerovnik bio obvezan da preuzme protutražbinu ili da podmiri vjerovnika prezaduženikova, a u vrieme, kada se je na to obvezao, nije znao niti da su obustavljena plaćanja niti da je predloženo otvorenje stečaja.

Glavnom prisegom ne može se dokazati tvrdnja, da su naznačene činjenice bile poznate, ili da nisu bile poznate, nu dozvoljen je dokaz glavnom prisegom glede takovih čina, od kojih se ima zaključivati na to znanje ili neznanje.

U §-u 25. navedene su tražbine, medju kojimi se ne dopušta preboj u stečaju. Po ovom §-u ne može se prebiti:

1) tražbina stečajnine iz pravnoga posla sklopljena po upravitelju stečajnine u ime stečajnine sa osobom, koja ima iz inog pravnoga posla, sklopljena sa samim prezaduženikom, tražbinu proti prezaduženiku sa ovom njezinom tražbinom, svejedno da li je ta tražbina nastala prije ili poslje otvorena stečaja proti prezaduženiku; t. j., ako koji vjerovnik prezaduženikov sklopi pravni posao s upraviteljem stečajnine u ime stečajnine, iz kojega je nastala tražbina za stečajninu proti njemu, ne može se tražbina ova prebiti sa tražbinom, koju ima isti vjerovnik prezaduženikov proti prezaduženiku, svejedno kada je ta tražbina proti prezaduženiku nastala.

Ne može se nadalje prebiti:

2) tražbina prezaduženikova, koja je nastala prije otvorena stečaja proti osobi, koja je iza otvorena stečaja proti samomu prezaduženiku stekla tražbinu, s ovom njezinom tražbinom, ma da nije ovu tražbinu prvobitno imala proti samom prezaduženiku, već proti kojem njegovom predniku, u kojega prava je ovaj stupio budi po universalnoj budi po singularnoj succesiji. Ako je dakle n. pr. tko svoju tražbinu, koju je prije otvorena proti prezaduženiku stečaja imao proti kojemu vjerovniku prezaduženikovom, ustupio tomu vjerovniku iza otvorena proti prezaduženiku stečaja, ne može se ova tražbina kompenzirati sa tražbinom, koju imade prezaduženik proti istomu vjerovniku, ma da je ta tražbina nastala prije otvorena proti njemu stečaja.

Konačno ne može se prebiti:

3). Tražbina prezaduženikova, koja je nastala prije otvorena stečaja proti osobi, koja ima i proti njemu protutražbinu, stečenu na temelju pravnoga posla ili na temelju prenosa prava ili na temelju podmirbe kojega prezaduženikova vjerovnika, takodjer

još **prije** otvorena stečaja, s ovom protutražbinom nu samo onda, ako je ona u vrieme, kada je protutražbinu stekla, znala, da je prezaduženik obustavio svoja plaćanja ili da je zatraženo bud po njemu samomu, bud po kojem vjerovniku otvorenje stečaja, u koliko nije od vremena, kada je ova protutražbina stečena, pa do otvorena stečaja, jur minulo šest mjesecih, ili u koliko nije vjerovnik ovaj (koji je stekao prenavedenu protutražbinu) bio obvezan, da preuzme ovu protutražbinu ili da podmiri vjerovnika prezaduženikova koji mu je tu protutražbinu ustupio, a u vrieme, kada se je na to obvezao, nije znao niti da su obustavljena plaćanja po prezaduženiku, niti da je predana molba za otvorenje stečaja.

U konačnoj stavci §a 25. normira se, da se ne može dokazati tvrdnja, da je vjerovnik gorenavedeni pod točkom 3), koji ima protutražbinu proti prezaduženiku, koja je nastala proti njemu prije otvorena stečaja, **znao**, niti da su obustavljena plaćanja prezaduženikova, niti da je predloženo otvorenje stečaja, glavnom prisegom, dotično, da se ne može o znanju ili neznanju pružiti dokaz glavnom prisegom, već da se glavnom prisegom dokazati mogu samo činjenice i okolnosti one, od kojih se ima zaključivati na to znanje ili neznanje.

Ovo je doduše ustanova, koja već sliedi iz zakonskih propisa o glavnoj prisegi, koji su sadržani u našem gradj. parb. postupniku, ali obzirom na to, što se u tom pogledu u praksi još mnogo grieši, veoma je shodno, da je u samom zakonu izrekom normirana.

§. 26. Ako ovozemac svoju tražbinu proti prezaduženiku ustupi inozemnomu dužniku prezaduženikovu, pa inozemac uporabi pravo preboja, dopustivo po zakonu inozemnom, nu nedopustivo po §. 25. ovoga zakona, mora ovozemac, ako je svoju tražbinu ustupio poslije otvorena stečaja, ili ako je u vrieme ustupa znao, da su obustavljena plaćanja, ili da je predloženo otvorenje stečaja, naknaditi u masu štetu, nastavšu joj tim ustupom.

I tu valja primjereno uporaviti posliednju i predposliednju alineju §. 25.

Ova ustanova ima se tako razumjevati: Ako je ovozemni vjerovnik prezaduženika poslije otvorena stečaja ili prije toga, znajući da je prezaduženik jur obustavio svoja plaćanja, ili da je on sam ili koji od vjerovnika njegovih zaiskao otvorenje stečaja, ustupio svoju tražbinu, koju je imao proti prezaduženiku, osobi **prebivajućoj u inozemstvu**, koja je dužnik prezaduženikov,

t. j. proti kojoj ima prezaduženik tražbinu, a ona je po inozemskih zakonih tamo (t. j. u inozemstvu) vršila preboj glede ove njoj ustupljene tražbine sa prototražbinom prezaduženikovom, koji preboj nebi mogla ona, dotično, koji nebi mogao odnosni ovozemni vjerovnik, koji joj je tražbinu svoju ustupio, u ovozemstvu vršiti, jer se radi o tražbinah, glede kojih po §u 25. našeg steč. zakona nije dopustiv preboj u stečaju, — tad mora ovakov vjerovnik naknaditi u masu štetu nastavšu joj tim ustupom. Iznos te štete sačinjavati će onaj dio prebijene tražbine njegove — koju bi morao, da ju nije ustupio, prijaviti kao osobni (stečajni vjerovnik) proti stečajnini — koji dio ne bi bio iz stečajne mase do namirenja došao.

Ustanova §a 26. odnosi se dakle samo na stečajne odnosno osobne vjerovnike stečajnine. Pod inozemstvom razumjevaju se po ovom §u zemlje one, u kojih nije u krieposti ovaj stečajni zakon.

Poglavje peto.

Izlučba.

§. 27. U pogledu stvarnih ili osobnih pravnih zahtjeva, da se iz stečajne mase izluče predmeti, koji nisu prezaduženikovi, valja se držati zakona, koji vriede izvan stečajnoga postupka.

Pravo izlučbe u stečajnini razjasnuje se temeljito i izcrpivo u obrazloženju vladine osnove nazočnoga stečajnog zakona, zato je dovoljno, da se navede ovdje obrazloženje ovo: Isto glasi:

Stečajna masa obsiže po §. 2. samo imovinu prezaduženikovu, a zato se predmeti, koji nisu prezaduženikovi, nego su samo dospjeli pod upravu stečajnu, mogu izlučivat iz mase. Izlučni ovlaštenici ne zahtievaju ništa iz imovine prezaduženikove, te po tom nisu ni stečajnimi (§. 3.) ni razlučnimi (§. 35.) vjerovnici. Ako im stečajni upravitelj ne izdade njihovih predmeta dobrovoljno (sr. §. 148, toč. 3.), mogu ih zahtievati tužbom proti upravitelju kao da ni ne ima stečaja (§§. 140., 159.) Da li je koji predmet prezaduženikov ili nije, odlučuje se po gradjanskom pravu, te se po tom prosudjuje i pravo izlučbe, u koliko sama osnova ne sadržaje propisah o tom (§§. 28. do 30.)

Zahtjev izlučni može biti osnovan na pravu stvarnom (na pr. pravu vlastničtva) ili na pravu osobnom; samo se i u potonjem slučaju mora imat na umu, da predmet nije prezaduženikov (na pr. dana je koja stvar prezaduženiku na ostavu, na posudu, u najam), jer ako je prezaduženikov, a druga stranka ima samo osobno pravo, da zahtieva taj predmet (na pr. kupljenu, a još nepredanu

stvar) iz imovine prezaduženikove, ne radi se o zahtjevu izlučnom već o zahtjevu stečajnom, tražbini stečajnoj.

Izlučivat se mogu tjelesne stvari, vjeresijski papiri, mjenice, (dane možda samo na inkasaciju), služnosti (nu sr. i §. 47, i 48.), osobne tražbine proti komu trećemu (n. pr. ustupljene su po prezaduženiku prije otvorena stečaja, ili ih je prezaduženik stekao samo kao komisionar, sr. §. 147. trg. zakona) itd., dapače isto pravo zaloga, ako se radi o tom, da li pravo zaloga na stvari koga trećega pristoji prezaduženiku ili izlučitelju, ali ne razlučna prava u pogledu stvari prezaduženikovih, koja uredjuju §§. 35. do 46.

Izlučivat se mogu predmeti samo iz mase, a ne može se zahtievat od upravitelja, da pribavi one predmete, koji su već dospjeli razpoložbami prezaduženikovimi u vlast koga trećega. Eventualni odštetni zahtjevi radi toga kao i radi pogoršanja stvari, kako su u masi, mogu se potjerat samo kao stečajne tražbine (sr. §. 117.).

§. **28.** Ako je prezaduženik prije otvorena stečaja ili upravitelj nakon otvorena stečaja otudjio predmete, koji bi se mogli izlučiti iz stečajne mase, može izlučni ovlaštenik zahtievati, da mu se ustupi pravo na još neizpunjenu protučinitbu dotično, da mu se izruči protučinitba, u koliko je dospjela u masu nakon otvorena stečaja.

Ako se u stečajnini nalaze stanovite stvari, kojih nije vlastnik prezaduženik, imade pravo onaj, kojemu po §u 27. pripada na tu stvar pravo izlučbe načinom razloženim gore kod §a 27 istu stvar iz stečajnine izlučiti. Ako je pako ta stvar nakon otvorena stečaja odsvojena, stupa na mjesto stvari kupovnina za istu podignuta, dotično protučinitba za istu ugovorena. Nalazi li se ta kupovnina ili protučinitba u stečajnoj masi, biti će svaki, kojemu pripada pravo izlučbe na dotičnu odsvojenu stvar, ovlašten tražiti od stečajne mase, dotično od upravitelja stečajnine, da mu odstupi kupovninu za odsvojenu stvar, dotično protučinitbu za istu stečenu, ako je već po stečajnini primljena, ako pako nije još primljena, biti će dotičnik ovlašten od stečajnog upravitelja zahtievati, da mu se odstupi pravo na ovu protučinitbu, da isto potjerati može proti onomu, koji si je pribavio tu stvar, a dužan je za nju dotičnu protučinitbu dati.

§. **29.** Prodavalac može zahtievati povratak robe, poslane prezaduženiku, a po ovom još podpuno neizplaćene, ako roba nije prije otvorena stečaja dospjela

na opredieljeno mjesto i u držanje prezaduženika ili koga trećega za prezaduženika.

Nu i u tom slučaju može se upravitelj stečajni poslužiti svojim pravom, ustanovljenim u §. 16.

Ovaj §. se odnosi samo na trgovačke poslove, što proizlazi već iz izraza „robe“, kojim se ustanova ovog §a služi, dočim inače zakon ovaj govori o „stvari“. Kada je dakle roba uslied pravnog posla sklopljena sa prezaduženikom, koji se pravni posao po trgovačkom zakonu trgovačkim poslom smatrati ima, poslana na koje opredieljeno mjesto (dakle na mjesto različito od onoga, u kojem je trgovački posao sklopljen), te još prije otvorena stečaja nije dospjela na upitno opredieljeno mjesto i u držanje preduženika ili kojega trećega za prezaduženika, tad može u takovu slučaju druga stranka, koja je sa prezaduženikom sklopila taj trgovački posao (prodavalac), ako prezaduženik nije podpuno još izplatio kupovninu, izlučiti robu dospjelu u masu, kojim god načinom, (n. pr. što je upravitelju stečajnine nakon otvorenja stečaja po odpravniku poštarskomu uredu ili željeznici predana).

Nu u tom slučaju može po konačnoj stavci §a 29. upravitelj stečajni poslužiti se svojim pravom, ustanovljenim u §u 16. t. j. može izplatiti svu kupovninu, te time izključiti izlučbu.

§. **30.** Supruga prezaduženikova može zahtievati izlučbu koje stvari samo onda, ako dokaže, da ju je ili posjedovala već prije sklopljena braka, ili da ju je stekla doduše poslie sklopljena braka, ali ne sredstvi prezaduženikovimi.

Supruga ne može izlučivati stvarih, koje je prezaduženik rabio u svom obrtu, osim ako je na tih stvarih bilo vidivo, da su njezine.

Ovaj §. temeljito i izcrpivo tumači vladino obrazloženje ovog steč. zakona, te je zato dovoljno, da se ovo obrazloženje vodje navede. Ono glasi:

„I žena može biti stečajnim i razlučnim vjerovnikom, te izlučiteljem u stečaju muževu kao i svaki drugi; nu obzirom na to, da narav bračne zajednice jedva podnosi pravu medju imovine ženine i muževe, obzirom na izkustvo, da se medja u pravilu hotomično pomiče na štetu vjerovnika muževih, hoće i osnova, da proti tomu zaštititi vjerovnika, otežčavajuć položaj ženin.

U §u 30. radi se samo o izlučnom pravu ženinom, te alin. 1. ide dalje nego §. 1237. o. g. z. (koja veli: „Kada je dvojba,

uzima se, da tečevina dolazi od muža"), jer žena kao izlučitelj mora dokazati, ili da je izlučivani predmet posjedovala već prije sklopljena braka, ili da je ona taj predmet stekla doduše poslje sklopljena braka, ali sredstvi inimi, a ne sredstvi (ne samo novcem nego ni inom imovinom, dakle ni plodovi miraza, a ni radnjom) muževimi t. j. prezaduženikovimi; toga dokaza u slučaju stečaja proti mužu ne oslobadja ženu ni ta okolnost, što je ona u posjedu, ni što je gruntovnom vlastnicom, ni što zadužnice glase na njezino ime.

I kraj te ustanove ipak ženi neće biti težka izlučba imovine, koja je u istinu njezina, napose one imovime, koju je doniela mužu; dakle joj napose glede miraza, koji nije prešao u vlastnost muževu, neće biti težak dokaz, da ga je ili posjedovala prije sklopljena braka, ili da ga je stekla poslje toga i to ne sredstvi prezaduženikovimi (§§. 1227. i 1228. o. g. z.). Glede miraza, prešavšeg u vlastnost muževu, žena je osobnim t. j. stečajnim vjerovnikom, te se prema tomu ima shvatiti §. 1260. o. g. z. Žena će najme u stečaju muževu moći zahtievati osiguranje dotično uživanje samo stečajne kvote njezine osobne tražbine miraznе.

Stoga je i opravdana ustanova alin. 2. §. 30., po kojoj žena ne može izlučivati dapače ni predmeta, koje je posjedovala prije sklopljena braka, ni predmeta, koje je stekla poslje sklopljena braka baš inimi, a ne sredstvi muževimi, ako je te predmete prezaduženik (njezin muž) rabio u svom obrtu, a nije na samih predmetih bilo vidivo (po napisu ili inače), da su njezini. Opravdano je naime, da one imovine, koju obrtnik rabi u obrtu svom i koja mu je često poglavitom polugom vjeresije, žena prezaduženikova ne može izlučivati u stečaju. Time nije izključeno, da žena odštetnu svoju tražbinu glede takove svoje imovine, koje ne može izlučivati, prijavi kao stečajni vjerovnik.

Ustanova §a 30. steže samo ženu u stečaju muževu, a ne i muža u stečaju ženinu.

Poglavje šesto.

Dugovi i troškovi stečajni.

§. 31. Iz stečajne mase valja prije svega namiriti stečajne troškove i dugove, i to iz one mase za koju su nastali.

U dvojbi uzimlje se, da stečajni dugovi i stečajni troškovi terete obćenitu, a ne koju posebnu masu.

Osim tražbina, koje su nastale proti stečajnini uslied obveza preuzetih po prezaduženiku prije otvorenja stečaja, dodju do namirenja iz stečajnine i tražbine takove, koje nastaju povodom

otvorenja stečaja Ove tražbine su stečajni troškovi i stečajni dugovi. Razlika izmedju jednih i drugih sastoji se u tom, da su prvi nuždni izdatci, koji su spojeni sa samim stečajnim postupkom te koji su potrebni, da se stečajni postupak provesti može; dočim su stečajni dugovi tražbine trećih osoba proti stečajnini, koje su nastale uslied aktivnog djelovanja organa stečajnih bez sudjelovanja prezadužnikova, ili uslied propusta istih u pravnih poslovih, koji nespadaju ni na upravu stečajnine, niti su nuždni, da se stečajni postupak provesti može.

Druga stavka §a 31., veli, da se u dvojbi uzimlje, da stečajni dugovi i stečajni troškovi terete obćenitu masu, a ne koju posebnu masu.

Za razjašnjenje ove stavke valja pripomenuti, da imovina prezaduženikova, na koju su stekli vjerovnici razlučni pravo posebne podmirbe, sačinjava posebnu masu, pa se samo ona imovina, na koju imaju pravo podmirbe osobni t. j. stečajni vjerovnici u pravom smislu, naime ona imovina, koja nije obterećena nikakovim zalogom niti nije po zakonu postala predmetom prava pridržaja, za stanovite vjerovnike, smatra obćenitom masom stečajnom. Troškovi i dugovi stečajni, koji se odnose na upravu prenavedenih posebnih masa, odnosno, koji su nastali iz pravnih poslova preduzetih po upravitelju stečajnine za ove posebne mase, imadu se namiriti iz ovih posebnih masa kao prvenstvene stavke, pa samo u koliko nebi mogli doći do namirenja iz ovih posebnih masa, imadu se isti izplatiti iz obćenite stečajne mase. Ne može li se pako ustanoviti, koji se troškovi i dugovi stečajni odnose na pojedinu posebnu stečajnu masu, to se tad uzima, da spadaju na obćenitu stečajnu masu, te se imadu iz ove namiriti.

Na posebnu masu spadaju samo troškovi, koji su potrebni bili za upravu i realiziranje iste mase, a ne i troškovi otvorenja stečaja i inventure, jer ti troškovi nisu bili potrebiti vjerovnikom, koji imadu pravo na razlučenu podmirbu, da dodju do namirenja svojih tražbina. Ne imadu se stoga troškovi ovi niti po razmjeru vriednosti posebne mase iz iste namiriti. Troškovi likvidacije ne mogu biti nikada troškovi posebne mase, jer vjerovnici, koji imadu pravo na razlučnu podmirbu, ne imadu svoje tražbine proti stečajnini prijaviti, pa ne mogu zato za njih nastati nikakovi troškovi likvidacije.

Troškovi i stečajni dugovi uživaju prvenstvo pred svimi tražbinami osobnih (stečajnih) vjerovnika, a oni spadajući na posebnu masu stečajnu imadu prvenstvo pred svimi založnimi vjerovnici, kako se to ustanovljuje u §u 34. Troškovi se podmiruju prije stečajnih dugova.

Vladina osnova je po uzoru ugarskog stečajnoga zakona dala prvenstvo stečajnim dugovom pred stečajnimi troškovi, te je opravdala to navodeći, da su dugovi stečajni tudje sastojine mase,

te da se dotičnih vjerovnika ne tiče, što su u svrhu diobe mase medju vjerovnike prezaduženikove nuždni troškovi stečajni. Nu pravosudni odbor hrv.-slav.-dalm. zem. sabora zauzeo je protivno stanovište, držeći se pri tom austr. steč reda, koje je svakako pravilnije i pravednije već i s razloga shodnosti, jer troškovi uprave moraju svakako uživati prvenstvo pred svimi inimi tražbinami, pošto su to troškovi potrebni, te se ne može zahtievati, da ih upravitelj iz vlastite svoje imovine podmiri, ako bi stečajni dugovi izcrpili svu masu. Uz to svi noviji ovršni zakoni daju prvenstvo troškovom ovrhe pred svimi drugimi tražbinami odnosno dugovi ovršenikovimi, te novija judikatura daje to prvenstvo i troškovom sekestracije, a stečajni troškovi su ravni troškovim ovim, jer im je ista svrha kao što i prenavedenim troškovom.

Ovaj nazor saborskog pravosudnog odbora prihvatila je napokon i zem. vlada te je tako ustanovljeno i u zakonu, a po tom su izpravljeni §§. 31. i 34. onako kao što sada glase, dočim je nedokučivim načinom ostao red §§. 32. i 33. onakav, kao što je bio u samoj osnovi, naime navode se u §u 32. najprije dugovi a zatim u §u 33. troškovi, mjesto obratno, što bi svakako odgovaralo logičnom poredanju §a.

§. 32. Stečajni dugovi jesu:

1. tražbine, osnovane na pravovaljanih činih stečajnoga upravitelja;

2. tražbine na temelju dvostrano obveznih ugovora prezaduženikovih, u koliko zahtieva upravitelj stečajni, da se izpune (§. 16), ili u koliko se imadu i bez toga izpunjavati za vrieme nakon otvorenja stečaja (§§. 18., 20. i 21.):

3. tražbine s protupravna obogaćenja mase.

Ovdje se nabrajaju dugovi stečajni, te se navadjaju kao stečajni dugovi:

1) tražbine, osnovane na provaljanih činih stečajnoga upravitelja, t. j. tražbine takove, koje imadu stranke pravo zahtievati od upravitelja stečajnine iz poslova i pravnih čina po njemu preduzetih, a nisu im prouzrokovane po prezaduženiku, u koliko su ti čini preduzeti po stečajnom upravitelju unutar djelokruga njegovoga. Ovamo spada i tražbina prezaduženikova za radnje, koje je obavljao u korist stečajne mase, ako je u tu svrhu najmljen po upravitelju stečajnine;

2) tražbine proti upravitelju stečajnine, odnosno proti stečajnini, temeljeće se na dvostrano obveznih pogodbah, sklopljenih po prezaduženiku prije otvorena stečaja, koje je upravitelj stečajnine po §u 16. ovog zakona odlučio izpuniti, pa zato zahtievao

i izpunjenje istih od druge stranke ili na pogodbah, predvidjenih u §§. 18., 20. i 21. ovoga zakona, koje je upravitelj dužan izpuniti nakon otvorenja stečaja.

Ovamo spada i tražbina najmodavca proti stečajnoj masi na najamnini, dospjeloj za vrieme otvorena stečaja;

3. tražbine s protupravna obogaćenja stečajne mase, t. j tražbine, koje imade proti stečajnoj masi stranka, koja je sa prezaduženikom pravni posao sklopila, koji se za stečajninu po propisu ovog stečajnog zakona ili propisu zakona o pobijanju pravnih djela glede imovine insolventna dužnika smatrati ima ništetnim, u koliko se u masi stečajnoj nalazi predmet protučinitbe, te se isti može razlikovati od ostalih predmeta iste vrsti ili u koliko je masa obogaćena vriednošću protučinitbe. Inače je takova stranka vlastna protučinitbu zahtievati samo kao vjerovnik stečajni.

Sve te tražbine, koje se smatraju po §u ovom dugovi stečajnimi, ne imadu stranke prijaviti proti stečajnini u svrhu likvidacije, jer nisu stečajni vjerovnici. Oni imadu svoje tražbine potjerati proti upravitelju stečajnine tužbom, na koju će se razpravljati po redovitom postupku, ali pred stečajnim sudom. Tužbeni zahtjev valja uviek upravljati proti upravitelju stečajnine, ali zahtjev iste ima glasiti, da se ima odnosna tražbina namiriti iz stečajnine, u koliko ne predleži slučaj, po kojem ima upravitelj stečajnine osobno jamčiti. Nu slobodno je strankam prenavedenim prije, nego što će nastupiti put parnice, obratiti se molbom na stečajni sud, dokazajući svoju tražbinu, da naloži upravitelju stečajnine, da njima namiri dotične njihove tražbine. Ako sud obnadje, da su tražbine istinite, odredit će nakon saslušanja upravitelja, ako ovaj ne bude imao temeljitih prigovora, te u koliko će dosegnuti zato stečajna imovina, da upravitelj upitne stečajne dugove izplati; u protivnom slučaju uputit će stranke na redoviti put parnice.

§. 33. Stečajni troškovi jesu:

1. troškovi otvorenja stečaja, nadalje svi troškovi u tu svrhu, da se ustanovi, osigura, uzdrži, upravlja, unovči i razdieli stečajna imovina;

2. troškovi, spojeni sa ustanovljivanjem tražbina stečajnih, u koliko u smislu ovoga zakona ne idu na teret pojedinih vjerovnika;

3. porezi i javne daće, koji terete masu, te dospievaju poslie otvorena stečaja;

4. najnuždniji troškovi liečenja i pogrebni, ako je prezaduženik umro nakon otvorena stečaja u podpunu siromaštvu;

5. troškovi uzdržavanja, dozvoljeni prezaduženiku (§. 4.).

Prva stavka ovoga §a je jasna. Pod troškovi spojenimi sa ustanovljivanjem tražbina stečajnih, valja razumievati troškove upraviteljeve za likvidacionalna ročišta, a i troškove upraviteljeve u parnicah, povedenih po stečajnih vjerovnicih na priznanje likvidnosti njihovih tražbina. Trošak, koji ima stečajnina naknaditi u parnici nadvladavšem tužitelju, smatra se dugom stečajnim po §u 32. točki 1. obzirom na propis §a 138. steč. zakona.

Pod troškovi, koji idu na teret pojedinih vjerovnika, koji se spominju u §u 2. kao izključeni iz stečajnih troškova, razumievati valja troškove pojedinih vjerovnika, koji su spojeni sa njihovim sudjelovanjem u postupku stečajnom, te koji po §u 55. točki 2. ovog stečajnog zakona iz stečajne mase ne dolaze do izplate.

Poreze i javne daće, koje terete masu, te dospievaju poslje otvorena stečaja, koje se navode pod točkom 3. gornjeg §a kao stečajni troškovi, valja da upravitelj stečajnine plati, a da ne treba zato ni poziva; jer je dužnost svakoga upravitelja, da poreze i javne daće, koje su skopčane sa stvarju, s kojom upravlja, plati, pošto i ti troškovi spadaju na upravne tekuće izdatke.

Pod točkom 4. uvršteni najnuždniji troškovi liečenja spadaju medju stečajne troškove, ako su nastali poslje otvorena stečaja; ako su nastali prije otvorena stečaja, ne spadaju oni medju prvenstvene stavke t. j. ne smatraju se tad stečajnimi troškovi, već tražbinami stečajnih vjerovnika, te spadaju u prvi razred osobnih (stečajnih) vjerovnika. Isto valja glede troškova pogreba prezaduženikova; i ovi spadaju samo onda kao troškovi stečajni u prvenstvene stavke, ako su nastali iza otvorena stečaja, t j. ako je prezaduženik umro iza otvorena stečaja.

Ovi se troškovi uvrštuju zato medju prvenstvene stavke, jer zahtjeva čoviečnost, kako se to ističe u vladinom obrazloženju osnove ovoga steč. zakona, da se one izplate iz stečajnine, pošto se ne mogu uvrstiti medju tražbine stečajne, jer nisu nastale prije otvorenja stečaja.

Iz istoga razloga uvršteni su i troškovi uzdržavanja prezaduženika, u koliko mu je takovo dozvoljeno po §u 4. medju prvenstvene stavke.

Troškovi stečajni imadu se platiti, čim su ustanovljeni i dospjeli i čim ima u stečajnoj masi zato dovoljne imovine.

§. 34. Čim se pokaže, da iz razpoložive mase ne mogu biti podpuno podmireni svi još postojeći stečajni troškovi i dugovi, valja ih podmiriti porazmjerno i to troškove prije dugova, a od prvih prije svega izdatke u gotovu.

Već je iztaknuto u tumačenju §a 31., da se stečajni troškovi namiruju pred stečajnimi dugovi. Nu ako masa ne dosegne ni za namirenje stečajnih troškova, valja ih podmiriti porazmjerno. Isto to valja glede stečajnih dugova, ako masa dosegne doduše za podmirenje svih stečajnih troškova u podpunom iznosu, ali ne dosegne za podmirenje svih stečajnih dugova.

Da se imadu redom podmirivati stečajni troškovi, i stečajni dugovi onako, kako su razvršteni u §§ih 32. i 33., naime tako, da se u slučaju, ako masa ne dosegne za namirenje svih stečajnih troškova ili svih stečajnih dugova, imadu namiriti ponajprije u cielom iznosu troškovi, navedeni pod točkom 1. §a 32, a zatim oni pod točkom 2. i t. d., a da se istom onda troškovi imadu podmirivati porazmjerno, ako ne ima više gotovine u masi, koja bi dosegla za troškove, navedene pod jednom sliedećih točka §a 33., iza već u cielom iznosu namirenih troškova predhodne koje točke, ne ustanovljuje zakon, već odredjuje jedino, da se od troškova stečajnih, ako masa nebi za namirenje svih tih troškova dosegla, podmiriti imadu ponajprije izdatci u gotovu.

Imade dakle podmirivanje stečajnih troškova i stečajnih dugova sliediti sliedećim redom: 1) stečajni troškovi, a ako se ne mogu svi stečajni troškovi navedeni pod točkom 1. do 5. §. 32. podmiriti: a) izdatci u gotovom, t. j. troškovi oni, koji su plaćeni po upravitelju stečajnine ili iz stečajne mase u gotovom, kao troškovi za stečajni izrok, za inventuru, za procienu i t d., dakle ne zaslužba upravitelja; b) ostali troškovi navedeni u §u 33. u svih točkah 1. do 5. porazmjerno; 2) stečajni dugovi. Ako za namirenje svih troškova navedenih pod toč. 1.—3. §a 32. masa ne dosegne svi u ovih točkah navedeni dugovi porazmjerno.

Poglavje sedmo.

Razlučba.

§. 35. Vjerovnici, kojim u smislu ovoga zakona pristoji pravo na razlučenu podmirbu, namiruju se iz stanovitih predmeta (posebnih masa) stečajne imovine prezaduženikove, te samo preostatak, koj se pokaže nakon podmirbe tih vjerovnika, ide u obću masu stečajnu, iz koje se podmiruju stečajni vjerovnici.

Razlučni vjerovnici mogu svoje tražbine potjerati i kao vjerovnici stečajni, u koliko im je prezaduženik i osobno obvezan (§. 3.).

Već je u tumačenju §a 3. u obće u glavnih crtah rečeno, koji se vjerovnici po našem stečajnom zakonu imadu smatrati vjerovnici razlučnimi. Pošto je u tom pogledu naš stečajni zakon bitno različit od austrijskoga stečajnoga zakona, to valja ovdje o razlučnih vjerovnicih nješto obširnije govoriti tim više, što se odnosni propisi stečajnog zakona ne odlikuju osobitom jasnoćom.

Razlučni vjerovnici (seperatistae ex jure crediti) razlikuju se od izlučnih vjerovnika (seperatistae ex jure dominii) u tome, što se pravo razlučnih vjerovnika proteže na imovinske objekte, koji pripadaju prezaduženiku te spadaju na stečajnu masu, dočim je pravo izlučnih vjerovnika stegnuto samo na stvari, koje ne spadaju na imovinu prezaduženikovu ali su potegnute u stečajnu masu, bud što se nije znalo za odnosna izlučna prava, bud što nisu ova bila priznata. Pravo razlučnih vjerovnika mora biti pravo stvarno, koje daje vjerovniku pravo namirenja iz stanovitih stvari iz stečajne imovine.

Austrijski stečajni red zove zato razlučne vjerovnike realnimi vjerovnici za razliku od osobnih (stečajnih) vjerovnika. Po austr. stečajnom redu su razlučni vjerovnici samo oni vjerovnici, kojim pripada pogodbeno, sudbeno ili zakonsko založno pravo ili pako pogodbeno ili zakonsko pravo retencije (pridržaja), koje se pako posliednje pravo, kad je stečeno prije stečaja, založnim pravom smatrati ima.

Naš stečajni zakon, koji se je u pogledu razlučnih vjerovnika držao njemačkoga stečajnog zakona, ne označuje nam pobliže razlučne vjerovnike, već kaže naprosto, da su vjerovnici razlučni oni, kojim u smislu ovoga zakona pristoji pravo na razlučenu podmirbu. I obrazloženje vladine osnove steč. zakona veli jednostavno: „Razlučni vjerovnici u smislu osnove su ne samo založni već i ini vjerovnici (sr. napose §§. 36, 37, 44, točk. 1, 2, 5, 7.) kojim pristoji pravo, da se namire iz stanovitih predmeta stečajne mase i to podpuno, u koliko dosižu obterećene posebne mase“. A dodaje još k tomu sliedeće: „Obćenito je načelo svim razlučnim pravom, da su svakomu poznata“. To je sve, što nam vladino obrazloženje u tumačenju razlučnih vjerovnika kaže.

Razlučni vjerovnici su po tom svi oni, koji su stekli prije otvorena stečaja pravo zaloga ili pravo retencije (koje se pako i po našem stečajnom zakonu smatrati ima jednakim pravu zaloga) na pojedine na stečajninu spadajuće bud pokretne bud nepokretne stvari, a osim ovih još i oni vjerovnici, koji su navedeni u §§ih 36., 37. i 44. točki 1, 2, 5. i 7. ovog zakona, od kojih se pako vjerovnici, navedeni u §. 44. pod toč. 1, 2, 5. i 7. takodjer samo

založnimi vjerovnici smatrati imadu, jer im se podieluje zakonsko pravo zaloga na stvari navedene u ovih točkah §a 44., dakle samim stečajnim zakonom.

Po tome se ne da nikako drugačije definirati pojam razlučnih vjerovnika, nego tako, kao što zakon i obrazloženje osnove istoga čini, najme da su razlučni vjerovnici oni vjerovnici, koji imadu pravo na razlučenu podmirbu u smislu ovog zakona, ter bi se samo moglo točnije kazati, da su razlučni vjerovnici oni u ovom zakonu naznačeni vjerovnici, koji imadu pravo namiriti se iz stanovitih predmeta stečajne imovine prezaduženikove.

Koji su to u zakonu označeni vjerovnici o tome pobliže kod tumačenja §§. 36., 37. i 44. ovog zakona.

Razlučni vjerovnici ovlašteni su namiriti se iz onih predmeta, iz kojih im po zakonu ovomu pripada pravo razlučne podmirbe po propisih izvan stečajnih t. j. istim onim načinom, kojim bi se bili mogli namiriti iz istih predmeta, da nije proti prezaduženiku stečaj otvoren; dakle oni, koji su stekli pravo zaloga po propisih obćeg gradj. zakona, po obćenitih ovršnih i propisih gradj. parb. postupnika i ovršnih novela; a oni koji su stekli pravo zaloga po propisih trgovačkog zakona, navlastito po §§ih 305. i 306. trg. zakona, po propisih u ovih §ih navedenih i t. d. Samo će vjerovnici sve sudbene podneske, koje će podnieti nadležnomu sudu po propisih izvan stečajnih za ostvarenje svoga prava podmirbe (ovrhe) upravljati morati proti stečajnini prezaduženikovoj, zatupanoj po upravitelju iste. Nadležni realni sud biti će ovlašten preduzeti ovršnu dražbu, dočim ima diobu kupovnine obaviti, gledom na propis §a 164. ovog steč. zakona, stečajni sud dotično onaj sud, u kojega je uredovno sjedište stečajnoga povjerenika.

O tom pobliže kod tumačenja §a 164.

Razlučni vjerovnici predzaduženikovi, ako su podjedno i njegovi osobni vjerovnici (dakle n. pr ne samo hipotekarni vjerovnici), a ne mogu doći do namirenja iz zaloga, odnosno stvari, na koju im pripada pravo posebne podmirbe, mogu za taj slučaj prijaviti svoje tražbine i na obćenitu masu stečajnu. Oni ne moraju čekati s ovom prijavom dok pokušaju ućerati svoju tražbinu iz zaloga, odnosno predmeta, na koji im pripada pravo posebne podmirbe, a ovrha im ostane posvema ili stranom bez uspjeha, već mogu svoje tražbine prijaviti na obću stečajnu masu i prije toga Nu iz obće mase dobiti će porazmiernu podmirbu samo onog diela svojih tražbina, koji ne bude namiren iz posebnih masa (§. 167. ovog zakona). Ni prava glasa u vjerovničkih skupštinah ne imadu oni, u koliko dolaze do podmirbe iz posebne mase (§. 132. ovog zakona).

Razumieva se pako, da mogu razlučni vjerovnici, koji su podjedno osobni vjerovnici prezaduženikovi, napustiti svoj zalog odnosno

svoje pravo posebne podmirbe, te prijaviti svoje tražbine lih kao osobni (stečajni) vjerovnici, ali tad moraju u odnosnoj prijavi izriekom iztači, da su napustili zalog ili pravo posebne podmirbe.

§. 36. Tko je suvlastnik sa prezaduženikom, ili je s njim u družtvu kakovu ili inoj kojoj zajednici, može zahtievati razlučenu podmirbu svojih na tom odnošaju osnovanih tražbina iz diela prezaduženikova, koj se pronadje diobom ili inim razvrgnućem.

Prezaduženik može imati pokretnina i nepokretnina u suvlastničtvu sa trećom kojom osobom, a može biti u ortačtvu, u družtvu ili u zajednici s inom kojom osobom. Iz ovog suvlastničtva, zajednice ili ortačtva može imati dotični suvlastnik ili suortak tražbina, nastalih iz toga odnošaja prema prezaduženiku time, što je imao izdataka i plateža, na koje je bio obvezan po upitnom suvlastničkom ili ortačkom odnošaju. Takove su tražbine n. pr. tražbine radi troškova oko zajedničke stvari, tražbine o regresu radi solidarnoga jamčenja i t. d.

Glede tražbina ove vrsti (a ne možda tražbine u ime dobitka iz odnosnog ortačkog posla, u obće ne tražbine radi koristi iz ortačkog posla ili zajednice proti prezaduženiku glede kojih se dotični suvlastnik ortak smatrati ima samo osobnim stečajnim vjerovnikom) smatra zakon suvlastnika ili ortaka prezaduženikova razlučnim vjerovnikom, komu pripada pravo razlučne podmirbe kao izvan stečaja iz dotičnog suvlastničkog diela, odnosno diela imovine, koja je spadala u zajednicu do dana otvorena stečaja, u koliko je suvlastničtvo ili ta zajednica postojala još danom otvorena stečaja.

Ako je glede nekretne imovine to suvlastničtvo u gruntovnici unešeno, biti će namirenje ortaka jednostavno; on će tražiti jednostavno ovrhu na suvlastnički dio nekretnina prezaduženikovih. Ako pako nisu glede stvari, koja je spadala u zajednicu dielovi opredieljeni, tužiti će ponajprije takov vjerovnik eventualno tužbom, da se izluči dio prezaduženikov, odnosno, ako je on jedini ortak prezaduženikov, voditi će ovrhu do namirenja.

Razumieva se, da takov vjerovnik mora imati, da potjera ovo svoje pravo načinom izvan stečajnim, ovršnu izpravu, ne ima li takovu, morat će predhodno svoju tražbinu proti prezaduženiku, kojega će zastupati upravitelj stečajnine, utužiti.

Glede ovog §a veli se u vladinom obrazloženju osnove k nazočnom stečajnom zakonu sliedeće:

„Ekonomički i razlozi pravičnosti zahtievaju, da se pri izlučivanju diela pojedinih članova iz koje zajednice taj dio izluči obterećen razlučnim pravom za one tražbine članova zajednice, koje su osnovane na odnošaju zajednice, dakle n. pr. tražbine

radi troškova oko zajedničke stvari, tražbine o regresu radi solidarnoga jamčenja za obveze zajedničke i t d. I po osnovi kao što po njemačkom i ugarskom zakonu mora da zajednica još postoji u vrieme otvorena stečaja.

Ako prezaduženikov dio nije u vlasti upravitelja stečajnoga tako, da bi ga mogao bez zaprieke unovčiti (a to se može reći kod zajednice gruntovne, kada su dielovi opredieljeni; ako gruntovni dielovi nisu opredieljeni, morat će upravitelj stečajni radit o tome, da se opredieIe), tražit će stečajni upravitelj kao izvan stečaja ustanovljenje ter izlučenje diela prezaduženikova (sr. i §. 225.); ako je naprotiv obratan slučaj, tako će postupati druga stranka, t. j. izlučivat će svoj dio (§§, 27. do 30). Na to će druga stranka moći na ustanovljeni dio prezaduženikov potjerati pravo razlučno".

Valja još ovdje konačno opaziti, da će svaki suvlastnik ili ortak zajednice imati pravo i za vrieme stečaja tražiti izlučenje svoga diela predmeta zajednice iz stečajne mase, u koliko je ovaj potegnut u stečajninu, ali u tom pogledu ne smatra se razlučnim vjerovnikom, već ovlaštenikom, komu pripada pravo izlučbe, pa će to svoje pravo vršiti moći po propisih §§a 27. i 28. ovog zakona.

§. 37. Vjerovnici nasliedstva, zapisovnici i nuždni nasliednici imadu pravo na razlučenu podmirbu iz predmeta ostavštinskih, koji uručbom dospiju u masu stečajnu.

To vriedi kako glede baština, pripadših prezaduženiku prije otvorena stečaja, nu do toga vremena mu još neuručenih, tako i glede baština, pripadših mu za trajanja stečaja.

Po našem steč. zakonu idu u masu stečajnu i baštine, pripadše prezaduženiku prije otvorena stečaja, ako mu i nisu još do toga vremena uručene, tako i one pripadše mu za trajanja stečaja.

Nu vjerovnici nasliedstva, zapisovnici i nuždni nasliednici imadu pravo jednako kao založni vjerovnici, ako i nisu stekli nikakova prava zaloga na predmete dotične ostavine, potegnute u stečaj prezaduženika (nasliednika), namiriti se iz tih predmeta kao izvan stečaja; smatraju se dakle naprama stečajnini glede ovih predmeta vjerovnici razlučnimi. Oni će se po tom iz tih predmeta moći namiriti podpuno ako dosegne vriednost istih za to, te će u masi stečajnoj ostati za namirenje osobnih vjerovnika stečajnine samo ako što od vriednosti upitnih stvari preostaje.

Svoj zahtjev na namirenje poćerati će oni proti upravitelju stečajnine ovršnim putem po obćenitih propisih ovršnih. A ako ne imadu ovršive izprave, morati će svoju tražbinu utužiti proti

stečajnini, zastupanoj po upravitelju stečajnine sa zahtievom, da se dozvoli namirenje iz odnosnih stvari, pripadših prezaduženiku kao baština dotičnog ostavnika.

Nije izključeno, da može upravitelj stečajnine uz privolju vjerovničkog odbora i odobrenje suda stečajnoga, a da se ne upušta u parnicu, priznati zahtieve vjerovnika nasliedstva i nuždnih nasliednika, koji ne imadu ovršivu izpravu, te ih namiriti iz stvari ostavnikovih, nalazećih se u stečaju.

U obrazloženju nazočnog §. 37. veli se u vladinom obrazloženju osnove sliedeće:

„Po našem pravu, ako na ostavinu ne bude otvoren razlučen stečaj (§§. 26., 40. steč. reda), mora se provesti ostavinska razprava i nasliedniku ostavina uručiti, da s njom uzmogne razpolagati (§. 797. o. g. z., §. 174. car. patenta od 9. kolovoza 1854.). Prije uručbe ne mogu se iz ostavine namiriti vjerovnici nasljednikovi, ako i mogu steći osiguranja uz stege §. 822. o. g. z. (sr. i §. 74. grunt. reda). Prema tomu je dosliedno, da se ostavina prije uručbe ne uzimlje u masu u svrhu podmirbe vjerovnika prezaduženoga nasliednika.

Ne ima potrebe, da se u tom ovdje što mienja, nu predaleko ide dosadanji steč. red. (kao i ugarski i austrijski zakon), kada odredjuje, da samo čista ostavina, t. j. nakon odbitka svih tereta, ima doći, u masu, jer ako vjerovnici, zapisovnici i nuždni nasliednici ne zahtievaju svoga prava, ne može u masu doći čista ostavina, osim ako bi se predmeti dotičnih tražbina dali u pohranu za ovlaštenike ili bi se čekalo, dok ta prava zastare.

S toga to treba inače urediti. Po osnovi idu u masu stečajnu i baštine, koje nisu još uručene prezaduženiku prije otvorena stečaja i baštine, koje mu pripadnu za trajanja stečaja (§§. 2., 6.), a u ni jednom od ta dva slučaja pomenuti ostavinski interesenti u vrieme otvorena stečaja nisu vjerovnici nasljednikovi, te po tom ne mogu biti ni vjerovnici stečajni (§. 3.). Da se nakon uručbe radi njih izdaje nov izrok i ustanovljuje novi rok prijavni i novo ročište likvidacionalno, nebi im to možda ni bilo od oveće koristi, napose, ako je ina imovina prezaduženikova skoro već podieljena i ako je još nenamiren znatan dio prijašnjih tražbina prezaduženikovih, koje bi pri diobi nasliedjene imovine učestvovale sa tražbinami novimi (to jest tražbinami baštinskih pomenutih vjerovnika), a ipak bi se time zategao, poskupio i komplicirao postupak stečajni.

Stvar se ta riešava jednostavno i pravedno, ako se pomenutim ovlaštenikom dade pravo razlučno na predmetih ostavinskih, koji uručbom dospiju u masu. Tako se postizava u pravednoj mjeri svrha, za kojom ide i naš i austrijski i ugarski zakon, da se naime ti ovlaštenici namire iz ostavine prije, nego se ova upo-

triebi na podmirbu stečajnih vjerovnika, a ti ovlaštenici imadu samim sebi pripisati eventualnu štetu, koja im nastane tim, što svoga prava ne potjeraju za vremena, dok se naime predmeti ostavinski ne upotriebe na podmirbu vjerovnika stečajnih; pravni njihov položaj u stečaju po tom nije gori nego bi bio izvan slučaja stečaja, gdje bi ostavina došla u razpoložbu dužnika (naslieduika) samoga na mjesto u sigurnije ruke uprave stečajne"

§. **38.** Iz kupovnine, koja se poluči ovršnom prodajom nepokretnine, ter iz prihoda, polučenih od te nepokretnine ili njezine kupovnine, namiruju se prije svega posebni dugovi i troškovi, koji u smislu §. 31. terete posebnu tu masu, a zatim sliedeći razlučni zahtievi i sliedećim redom:

1. od zadnje tri godine prije otvorena stečaja zaostali, nekretninu tereteći porezi i obćinski nameti, vodnoregulatorna podavanja, obroci uknjižene tražbine zemljištno-odkupne zaklade, ter ina potraživanja, kojim su po zakonu dana prava i pogodnosti državnih poreza nu tako, da porez i obćinski namet dolazi do namirenja prije ostalih, u ovoj točki napomenutih dugovina;

2. neuknjižene prenosne pristojbe, koje terete nekretninu, ter nisu starije od dvie godine prije otvorena stečaja; ali od više takovih samo jedna, koju odabere zastupnik erara. Isto vriedi glede trogodišnjih takovih zaostataka, ako su unutar prve dvie godine uknjiženi (§. 39. zak. čl. XXXIV.: 1881.);

3. tražbine realnih vjerovnika prema pristojećem im prvenstvu;

4. tražbine, napomenute pod toč. 1. i 2. starije od tri dotično dvie godine, u koliko po zakonih terete nepokretninu, a još nisu zastarile;

5. kamati, rente, i ina opetujuća se podavanja, stariji od onih, koji su naznačeni u §. 39., u koliko im pristoji pravo zaloga, a još nisu zastarili;

6 razlučne tražbine, osnovane po §§. 36., 37. sa medjusobno jednakim prvenstvom.

U ovom §u naveden je red, kojim imadu doći do namirenja tražbine iz kupovnine ovršnom dražbom prodanih nekretnina, ako traži ovršnu dražbu koji od razlučnih vjerovnika. Ustanove u tom pogledu sadržane u §u ovom posve su jasne. Obzirom na navedena u tumačenju §a 31. imadu doći do namirenja troškovi pred dugovi. Nastati će ovdje samo pitanje, kako će se ustanoviti troškovi, koji terete posebnu masu, pa imadu doći do namirenja u prvom redu kao prvenstvene stavke. Glede toga upućujemo na tumačenje §a 164. ovog zakona. Dražbu nepokretnoga dobra obaviti će uviek nadležni realni sud, ali diobu kupovnine gledom na propis §a 164., samo nadležni stečajni sud, dotično onaj sud, kod kojega je uredovno sjedište stečajnog povjerenika. Ovo posliednje biti će obzirom na §. 84. točku 2. onda slučaj, kada će sudbeni stol kao stečajni sud postaviti kojega člana kot. suda svoga područja stečajnim povjerenikom, tada će naime imati obaviti diobu kupovnine onaj kot. sud, kod kojega je namješten dotični sudbeni urednik, koji je postavljen sudbenim povjerenikom. O tome pobližje kod tumačenja §a 84. i 164. ovog zakona.

Kako valja obaviti diobu kupovnine, dotično, kojim redom imadu doći do namirenja tražbine iz posebno po razlučnom vjerovniku prodanih pokretnina, na koje je stekao pravo razlučno, t. j. koje sačinjavaju posebnu masu, ustanovljuje se u ovom zakonu u §u 42.

Ne ustanovljuje se pako izriekom u našem stečajnom zakonu, na koji način valja obaviti diobu kupovnine nekretnina, ako ne traži prodaju koji razlučni vjerovnik, već ako se prodaje nekretno dobro po stečajnom upravitelju po propisih ovog stečajnoga zakona, a na nepokretnom dobru ima založnih vjerovnika.

Ako i ne ima u tom pogledu izrične ustanove u zakonu ovom, to ipak ne ima dvojbe, da se i dioba kupovnine obaviti ima u takovu slučaju analogno ustanovam §a 38., t. j., da će imati doći do namirenja iz kupovnine nepokretnoga dobra prije troškovi i posebni dugovi, koji se tiču nepokretnoga dobra, a zatim redom tražbine navedene u §. 38. pod točkami 1.—6., a preostatak kupovnine da će se imati staviti u obćenitu masu stečajnu. O tome pobližje kod tumačenja §a 145 i 167.

§. 39. Posliednje tri godine prije otvorena stečaja zaostali kamati, rente i ina plaćanja, koja se opetuju, imadu jednako prvenstvo sa glavnicom dotično samim pravom na rente ili na opetujuća se plaćanja.

Koji se vjerovnici upućuju na položenu kod suda kupovninu, proračunavaju im se kamati samo do dana zadnjega diobnoga ročišta.

Prva alineja §a 39. temelji se na postojećih zakonskih propisih te nije nova ustanova. Ustanova sadržana u drugoj alineji, koja je nova, te se ne slaže ni sa ustanovami do sada u nas u krieposti bivšega stečajnoga reda a ni sa onimi našega gradjansko-parbenoga postupnika, opravdava se vladinim obrazloženjem osnove nazočnog stečajnog zakona, kako sliedi:

„Alineja 1. ove ustanove slaže se sa postojećim pravom, nu alineja 2. sadržaje inu odredbu, nego je u §u 149. steč. reda, jer je sa poteškoćami i zavlačenjem skopčano računanje kamata prema potonjoj ustanovi, po kojoj se svakomu vjerovniku, upućenom na položenu kod suda kupovninu, proračunavaju kamati do 30. dana (nu sr. i §. 172. steč. reda) iza kako je rješitba suda o redu glede njihove dugovne stavke zakonitu moć zadobila; a po toj ustanovi često ipak neće dobiti tekućih kamata sve do dana izplate. S toga osnova odredjuje, da se u takovom slučaju računaju kamati do dana zadnjeg diobnog ročišta“.

§. 40. Tereti li koja tražbina nerazdieljeno više stečajninskih nepokretnina, valjati će od svake takove nepokretnine prinieti u svrhu podmirbe takove tražbine razmjeran dio. Dio taj ima stojati prema cieloj tražbini, kao što kupovninski preostatak od pojedine nepokretnine, koj se pokaže nakon podmirbe prednjih tražbina, stoji prema sbroju takovih kupovninskih preostataka od svih tih zajednički obterećenih nepokretnina.

Slobodno je vjerovniku, da se po svom izboru podmiri iz jedne nepokretnine ili iz više njih, nu vjerovnici, koji su iza njega na redu, da se podmire iz tih nepokretnina, a radi toga izbora dobiju manje, nego da je podmirba posliedila razmjerno iz svih nepokretnina, mogu zahtievati, da se iz kupovnine ostalih nepokretnina izluči bezteretno za nje onaj dio, koj bi po gornjem razmjeru odpao na podmirenu tražbinu.

Nisu li ostale nepokretnine još prodane, naznačeno pravo kasnijih vjerovnika dobiva prvenstvo podmirene tražbine, te se ima s tim prvenstvom i uknjižiti u gruntovnici, a ujedno izbrisati podmirena tražbina.

Vjerovniku, kojemu za njegovu tražbinu jamči više hipoteka zajednički, prosto je zatražiti, da se ciela njegova tražbina namiri samo iz jedne hipoteke, ali tada mogu vjerovnici, koji su iza

njega uknjiženi na istom dobru, iz kupovnine dobra, kojega se je podpuno namirio, ter koji su uslied toga prikraćeni, što je navedeni vjerovnik tražio namirenje svoje tražbine samo iz toga jedinoga nepokretnoga dobra, koje i njima služi hipotekom, u mjesto da je tražio namirenje svoje tražbine razmjerno prema kupovnini iz svih hipoteka, koje mu zajednički jamče, zahtievati, da dodju do namirenja s onom svotom, kojom su navedenim postupkom njihovoga pred njima uknjiženoga vjerovnika prikraćeni, i to iz one kvote, koja bi po navedenom računu odpala na tražbinu spomenutoga vjerovnika iz kupovnine, postignute sudbenom prodajom ostalih nepokretnih dobara, koja mu za tu njegovu tražbinu zajednički jamče.

Ako nisu ostala dobra, koja odnosnom vjerovniku za njegovu tražbinu zajednički jamče, još prodana, tad stupaju zahtievi iza njega na navedenom dobru kasnije uknjiženih vjerovnika na mjesto tražbine prenavedenoga, gornjim načinom namirenoga vjerovnika, ter ima stečajni sud te tražbine ovih vjerovnika u onom iznosu, u kojem nisu do namirenja došle iz kupovnine prodanoga dobra, ureda radi uknjižiti dati na ostala dobra, s prvenstvom tražbine dotičnoga namirenja vjerovnika.

Ovu zakonsku ustanovu razjasniti će sliedeći primjer:

Ako n. pr. hipotekarna tražbina, uknjižena na nepokretnih dobrih **A**, **B**, **C** i **D**, iznosi 6000 for., a ostatak kupovnine svih ovih ovršno prodanih nepokretnih dobara, koja za ovu tražbinu zajednički jamče, jest 24.000 for., dočim ostatak kupovnine (naime kupovnina, koja preostaje nakon izplate vjerovnika uknjiženih pred navedenom tražbinom) od nepokretnog dobra **A** iznosi 1000 for; od nepokretnog dobra **B**, 5000 for.; od nepokretnog dobra **C**, 8000 for.; a od nepokretnog dobra **D**, 10000 for., to se tad ukazuju sliedeće proporcije:

$$\begin{aligned}
&A.\ x : 6000 = 1000 : 24000\ (x = 250)\\
&B.\ x : 6000 = 5000 : 24000\ (x = 1250)\\
&C.\ x : 6000 = 8000 : 24000\ (x = 2000)\\
&D.\ x : 6000 = 10000 : 24000\ (x = 2500)
\end{aligned}$$

Upitnom hipotekarnom vjerovniku, za kojega je uknjiženo na sve prenavedene nekretnine pravo zaloga za tražbinu od 6000 for., prosto je istina, da cielu svoju tražbinu namiri iz jednoga samoga od gorenavedenih nepokretnih dobara, koja zajednički za nju jamče; ali tad mogu vjerovnici, koji su iza njega uknjiženi na upitnom nepokretnom dobru, te koji su uslied toga, što je upitni pred njima uknjiženi vjerovnik tražio namirenje samo iz nepokretnog dobra, koje i njima služi hipotekom, u mjesto, da je zaiskao namirenje svoje tražbine proporcionalno iz svih hipoteka, koje mu zajednički jamče, prikraćeni — jer im tako preostaje manje od kupovnine za namirenje njihovih tražbina — zahtievati, da dodju s onom svotom, s kojom su prikraćeni, do namirenja

one kvote, koja bi po gorenavedenom računu odpala na spomenutoga vjerovnika za njegovu tražbinu iz kupovnine postignute ovršnom dražbom ostalih nepokretnih dobara, koja mu za tu njegovu tražbinu zajednički jamče Zato su ovlašteni pri diobi kupovnine upitnih ostalih nepokretnih dobara zajedničke hipoteke navedenoga hipotekarnoga vjerovnika tražiti, da se svota, koja bi iz ove kupovnine pripala ovomu hipotekarnomu vjerovniku za njegovu tražbinu od 6000 for., da nije jur namiren iz prve hipoteke, upotriebi za namirenje njihovih tražbina u onom iznosu, u kojem su prikraćeni bili kod diobe kupovnine prvo prodanog dobra.

Ako je n. pr. upitni vjerovnik sa svojom tražbinom od 6000 fr. podpunoma do namirenja došao iz nepokretnog dobra D, tad bi bili ovlašteni vjerovnici, koji su iza njega uknjiženi na ovom nepokretnom dobru, tražiti, da budu namireni iz one kvote kupovnine, koja pripada navedenom vjerovniku za njegovu tražbinu od 6000 for. iz nepokretnih dobara **A**, **B** i **C**, naime iz iznosa od 250 for., 1250 for. i 2000 for.

Ovako se ima postupati, ako su sva nepokretna dobra, koja odnosnom vjerovniku zajednički jamče jur razprodana, kada se obavlja dioba kupovnine postignuta sudbenom prisilnom prodajom jednoga dobra, pa se znade, koliko je postignuta kupovnina i za ostala nepokretna dobra.

Pita se pako, kako će se onda postupati, ako je samo jedno nepokretno dobro, koje zajednički jamči sa drugimi, za tražbinu jednoga vjerovnika pod ovrhu uzeto i prodano?

U takovu slučaju valja ustanoviti vriednost ostalih još neprodanih nekretnih dobara, jamčećih zajednički za tu tražbinu (što se može učiniti na način propisan u §u 5. točke 6. ovršne novele od 17. prosinca 1876. najjednostavnije po godišnjem redovitom porezu), te zatim po iznosu kupovnine jur prodanog dobra i vriednosti ostalih neprodanih dobara zajedničke hipoteke ustanoviti proporcijom na gorenavedeni način aproksimativno kvotu, koja ima služiti za namirenje one tražbine, za koju upitne nekretnine zajednički jamče. Na ovu se kvotu imadu osigurati vjerovnici, koji su prikraćeni bili prigodom diobe kupovnine prvo prodanoga nepokretnoga dobra od zajedničkih hipoteka uknjižbom prava vlastničtva za njihove prikraćene tražbine.

Ako je n. pr. tražbina **X**-a od 4000 for. uknjižena zajednički na nekretnih dobrih **A**, **B** i **C**, od kojih je samo dražbi izvrgnuto dobro **A**, valja ustanoviti vriednost nepokretnih dobara **B** i **C** u svrhu, da se može ustanoviti na gore razloženi način, koja svota ima odpasti za namirenje vjerovnika **X**-a iz svakoga od gorenavedenih nepokretnih dobara, koja im zajednički jamče. Ako je na takov način, recimo, ustanovljeno, da bi odpalo za namirenje tražbine **X**-a iz nepokretnog dobra **A** 1000 for., iz nepokretnog

dobra **B** 2500 for.. a iz nepokretnog dobra **C** 500 for, a vjerovnik **X** se je namirio već iz kupovnine prodanog dobra **A** cielom svojom tražbinom od 4000 for., tad su vjerovnici, koji su iza njega uknjiženi na dobru **A** prikraćeni na toliko, što je uzeto za namlrenje tražbine **X**-a iz kupovnine nepokretnog dobra **A** 3000 for. više, nego što bi na tražbinu njegovu odpalo, da je tražio dražbu svih nekretnih dobara **A**, **B** i **C**, koja mu za tu tažbinu zajednički jamče, te da je ista tražbina iz kupovnine svih ovih dobara preporcialno došla do namirenja. Za to će imati oni vjerovnici pravo, da se onaj dio njihovih tražbina, s kojimi nisu došli do namirenja iz kupovnine nepokretnoga dobra **A**, uknjiži pravo vlastničtvo na tražbinu **X**ovu uknjiženu na još ne prodana nepokretna dobra **B** i **C** i to na dobru **B** na dionom iznosu te tražbine od 2500 for., a na dobru **C** na dionom iznosu te tražbine od 500 for. Ako to zahtievaju prikraćeni vjerovnici kod diobe kupovnine ovršnom dražbom prodanog nepokretnog dobra **A**, imati će sud, izdavajući diobnu osnovu, ureda odrediti tu uknjižbu.

Valja pako ovdje izrekom iztaći, d a s e u p o r a v i t i i m a p r o p i s §a 40. o v o g s t e č a j n o g z a k o n a s a m o t a d a, a k o t o k o j i o d g o r e n a v e d e n i m n a č i n o m p r i k r a ć e n i h v j e r o v n i k a n a r o č i t o z a h t i e v a, a nikad ne ureda radi.

Kod diobe kupovnine nekretnina, kojih je prezaduženik samo suvlastnik, ima se takodjer postupati analogno §u 40. steč. reda, ako se je jedan vjerovnik, koji je uknjižen na više suvlastničkih djelova podpunoma namirio iz diela jednog suvlastnika.

Vladino obrazloženje osnove nazočnog zakona je u tumačenju §a 40. posve kratko. Sve što nam ovo kaže je sliedeće:

„U praksi pojavile su se velike potežkoće u slučaju, kada se tražbina, za koju postoje simultane hipoteke (sr. §. 106. i slied. grunt. reda), namiri samo iz jedne hipoteke, a po tom budu prikraćene kasnije uknjižene tražbine, koje bi takodjer došle do namirenja, da je prednja tražbina podmirena razmjerno iz svih zajedničkih hipoteka."

Te potežkoće hoće osnova da ukloni ovom iz austr. zakona preuzetom ustanovom, koja se je pokazala posve shodnom, tako da se uporavlja i izvan slučaja stečaja.

Tu postavljena formula je ova: $X : t = o : O$

$$X = \frac{t - o}{O}$$

gdje je **X** onaj dio kupovnine jedne simultane hipoteke, kojim ova ima doprinieti podmirbi tražbine, osigurane simultanimi hipotekami, te koj dio valja uviek proračunati, **t** ciela tražbina, koja je osigurana zajedničkimi hipotekami, **o** preostatak kupovnine jedne takove nekretnine, koji se pokaže nakon odbitka tražbina,

stojećih pred simultano osiguranom tražbinom, ostatak dakle, iz koga se tražbina ta ima podmiriti, O napokon sbroj svih takovih kupovninskih preostataka od svih zajednički obterećenih nekretnina."

§. 41. Pravo založno na pokretnoj tjelesnoj stvari daje pravo na razlučenu podmirbu samo onda, ako je založni vjerovnik ili tko treći za njega stekao i očuvao držanje stvari. Predaju same stvari nadomiešta predaja skladištnoga lista (§§. 434. 441. zak. čl. XXXVII.: 1875. o pravu trgovačkom) ili sličnih papira, kojih predaja je izjednačena predaji same stvari;

Pravo zaloga na pravih daje pravo na razlučenu podmirbu samo onda

1. ako je dužnik založenoga prava obaviešten o založbi; ili

2. ako je založni vjerovnik ili tko treći za njega stekao i očuvao držanje stvari, koja je predmetom prava, ili držanje izprave, koja je izdana o tražbini dotično pravu imovinskom, ili držanje knjižnoga izvadka o knjižnih tražbinah po smislu §. 304. zak. čl. XXXVII.: 1875. o pravu trgovačkom; ili

3. ako je založba gruntovno uknjižena.

Pravo na razlučenu podmirbu daje zakon založnomu vjerovniku samo onda, ako vjerovnik ima zalog (stvar, koja sačinjava zalog) u svom držanju tako, da može u svako doba razpolagati sa stvari, a da i drugi mogu spoznati, da je zalog u faktičnoj njegovoj vlasti. Osim toga treba da je držanje stvari ne samo stečeno nego i očuvano, tojest treba da vjerovnik drži zalog još u vrieme stečaja. Pravo zaloga kod kojega je predaja stvari u zalog dane vršena samo očitovanjem (constitum possessorium) ne ima krieposti u stečaju. Simbolička predaja zaloga dopuštena je po stečajnom redu samo ako je ova učinjena skladištnim listom ili sličnim papirom, kojega predaja je izjednačena predaji same stvari (§a 379. trg. zak.).

U pogledu prava zaloga sudbenoga t. j. stečenoga pljenitbom na pokretnine ne ima u našem stečajnom zakonu posebne ustanove. Isto se naprosto samo nabraja pod točkom 6. §a 44. te se navadja tamo, da jednako pravo na razlučenu podmirbu, kao i vjerovnikom založnim naznačenim u §u 41., pristoji i onim, koji su plienitbom stekli pravo zaloga na zaplienjenih pokretninah.

Pravo zaloga sudbenom plienitbom stiče se samom obavom sudbene plienitbe; ne treba za to posebne kakove predaje; ali mora svakako plienitba tako biti izvedena, da pravo zaloga na zaplienjenih predmetih svaki poznati može. Moraju s toga stvari biti tako popisane u plienitbenom zapisniku, da se nedvojbeno razlučiti mogu od stvarih iste vrsti, ili pako mora biti na svakoj stvari vidljivo, da je zaplienjena, i na korist kojega vjerovnika je zaplienjena (n. pr. tako da je na pojedinoj stvari priliepljena cedulja po sudbenom izaslaniku, da je sudbeno zaplienjena pozivom na broj dotičnog pljenitbenog zapisnika).

Ovakova obilježba neće biti potrebna samo onda, ako su stvari zaplienjene stavljene pod uzki zatvor ili predane u pohranu trećoj osobi; u koliko ovoj nisu predane u pohranu i zaplienjene stvari drugih vjerovnika.

Na zaplienjene stvari, glede kojih nisu ti oprezi upotriebljeni, neće se moći vršiti pravo razlučene podmirbe.

U ostalom ako svi učestnici (upravitelj stečajnine i ostali vjerovnici, koji su stekli sudbenu pljenitbu ili izvansudbeno pravo zaloga na dotične pokretnine) pristaju, da se konstatuje identičnost dotičnih stvari zaplienjenih za vjerovnika, koji hoće pravo izlučno vršiti inim načinom (saslušanjem sudbenog izaslanika, cienca i osoba, koje su kod plienitbe udioničtvovale), neće to moći sud uzkratiti. Po tom ne će se moći ex primo decreto ni odbiti molba vjerovnika, koji će zatražiti od stečajnog suda, de se na takav način identičnost konstatuje, ali svakako imati će se o toj molbi ovi učestnici saslušati, i konstatovanje te identičnosti izvesti samo na trošak samog ovrhovoditelja, ako na to svi učestnici pristaju.

Ustanovljuje se nadalje u §u 41., kada pravo zaloga na imovinskih pravih (kao na tražbinah, na izvršivanje uživanja, na pravu zaloga na dio u kojem družtvu ili nasliedstvu, na pravu povlastičnom i t. d.) daje pravo na razlučenu podmirbu, te se veli, da ono daje to pravo samo onda:

1) ako je dužnik založenoga prava jur ubavielšten o založbi, koja ubaviest biva kod sudbenog zaloga sudbenom odlukom;

2) ako je založni vjerovnik ili tko treći za njega stekao i u vrieme otvorena stečaja još u držanju imao stvar, koja je predmetom prava, ili ako je imao u to vrieme još izpravu, koja je izdana o tražbini dotično o odnosnom pravu ili izvadak iz trgovačke knjige po smislu §a 304. trg. zak. o tražbinah, osnivajućih se na trgovačkih poslovih, providjen založnom izjavom, u koliko je samo založenje u knjizi trgovačkoj ubilježeno pri stavki tražbine dane u zalog;

3) ako je pravo zaloga, koje je stečeno na nekretninah gruntovno uknjiženo.

§. 42. Iz kupovnine, koja se poluči ovršnom prodajom pokretnine ter iz prihoda, polučenih od te pokretnine ili njezine kupovnine nakon otvorena stečaja, namiruju se prije svega posebni dugovi i troškovi, koji u smislu §. 31. terete posebnu tu masu, a zatim sliedeći razlučni zahtjevi i sliedećim redom:

1. založne tražbine (§§. 41. 44.) prema pristojećem im prvenstvu;

2. kamati, rente i ina opetujuća se podavanja, stariji od onih, koji su naznačeni u §. 39., u koliko im pristoji pravo zaloga, a još nisu zastarili;

3. razlučna prava, osnovana po §§. 36. 37. sa medjusobno jednakim prvenstvom.

Ustanove §§. 39. i 40. imadu se i ovdje uporaviti.

Ovdje odredjuje zakon, kako se ima postupati kod diobe kupovnine posebne pokretne mase, t. j. ako se ovršnim putem prodaju na molbu kojega razlučnoga vjerovnika pokretnine one, na koje mu pripada obzirom na njegovo pravo razlučno pravo voditi samostalno ovrhu u svrhu, da svoju tražbinu namiri.

I iz ove mase namiruju se prije svega troškovi i dugovi, koji terete posebnu ovu masu t. j. oni troškovi, koje je imao stečajni sud odnosno stečajni upravitelj za upravu ovih pokretnina, ali ovim predhode troškovi samog vjerovnika koje je imao za dražbenu prodaju ovih pokretnina. Troškovi ovi ustanovljuju se istim načinom, kao što kod diobe kupovnine nekretne imovine, prodane po kojem založnom vjerovniku. Medju troškove, koje valja namiriti iz ove posebne mase, ne spadaju troškovi otvorenja stečaja, inventure i likvidacije. U koliko se neće moći nedvojbeno ustanoviti, što je izdano za upravu pokretnina, sačinjavajućih upitnu posebnu masu, neće se moći primiti prijava nikakovih troškova, već valja istu uputiti na diobu obćenite stečajne mase.

Iza troškova i dugova, koji se tiču posebne ove mase, dolaze do namirenja založni vjerovnici navedeni u §§. 41. i 44., te uživaju vjerovnici navedeni u §u 44. posebno jednako pravo s onimi navedenimi u §u 41, t j. ne dolaze do namirenja prije vjerovnici založni navedeni u §u 41. a istom onda oni u §u 44, već jedni i drugi redom onim kako su stekli pravo zaloga, koji se red ustanovljuje po obćenitih zakonskih normah kao kod diobe kupovnine u redovitom parbenom postupku.

To isto valja glede vjerovnika, navedenih u §u 36. i 37., koji imadu takodjer medjusobno jednako prvenstvo, ali ovi dolaze

do namirenja istom u trećem redu kako se vidi iz inače dosta jasne ustanove §u 42.

U konačnoj ustanovi §a 42. veli se, da se imadu i ovdje ustanove §§. 39. i 40. uporaviti. Do uporabe §a 40. doći će samo onda, ako je isti vjerovnik stekao pravo zaloga odnosno pravo razlučno na više posebnih masa. Nu kao i kod nekretninah tako i kod pokretninah uporaviti će se zakonska ustanova §a 40, ako će to tko od prikraćenih vjerovnika izriekom zahtievati. Dioba kupovnine obavlja se u obće po propisih ovršnog zakona od 17. prosinca 1876. (br. 1. sbornika od god. 1877.)

§. 43. U koliko carine, potrošarine i druge javne daće, te kazni imovinske radi dohodarstvenoga kakova prekršaja terete robu, proizvode i predmete i u koliko one u tom imadu prvenstvo i pred istimi založnimi vjerovnici, to ustanovljuju posebni zakoni.

§. 44. Jednako pravo na razlučenu podmirbu, kao i vjerovnikom založnim naznačenim u §. 41. pristoji:

1. gostioničarom radi tražbina za stan i gošćenje gosta na pokretnina, koje je gost donio, a oni pridržali;

2. umjetnikom, tvorničarom, rukotvorcem i radnikom radi zasložbe i troškova na stvarih, koje su prigotovili ili popravili i koje su još u njihovu držanju;

3. najmodavcem i zakupodavcem na stvarih, na kojih im u smislu §. 1101. obć. gradj. zakonika pristoji pravo zaloga radi najamnine i zakupnine;

4. onim, kojim po trgovačkom ili mjenbenom zakonu pristoji pravo založno ili pridržno na stanovite stvari, na tih stvarih;

5. onim, koji su što koristno potrošili na stanovite stvari, na tih stvarih, u koliko su pridržane, te samo radi tražbina, nastalih tim odnošajem, u koliko ne premašuju još postojeće koristi;

6. onim, koji su pljenitbom stekli pravo zaloga, na zaplienjenih pokretninah;

7. odvjetnikom radi parničnih troškova i nagrade na onoj imovini, kojom je stečajna masa po dotičnoj parnici povećana.

Po §u 44. daje se zakonsko pravo zaloga osobam navedenim pod točkami 1. i 2. na stvari tamo navedene. Najmodavcem i zakupodavcem, o kojih govori točka 3., pristoji zakonsko pravo zaloga jur po propisu §a 1101. o. g. z. Pod točkom 4. spominju se one osobe, kojim po trgovačkomu zakonu pristoji pravo zaloga ili pridržaja (retencije).

Ni one osobe, navedene pod točkom 4. nebi trebalo ovdje izriekom spomenuti, jer se ove razumievaju već pod onimi navedenimi pod točkom 6., koje su pljenitbom stekle pravo zaloga na zaplienjenih pokretninah, ter kojim pristoji sudbeno pravo zaloga po obćenitih propisih §a 41. ovog zakona, pa smo o ovih i govorili kod tumačenja ovog §a.

Pod točkom 5. podieluje ovaj stečajni zakon zakonsko pravo zaloga onim, koji su što koristna potrošili na stanovite stvari, na tih stvarih, u koliko ti troškovi ne premašuju još postojeće koristi.

Ovo se ima tako razumievati: Založni vjerovnici, koji imadu pravo po trgovačkom zakonu namiriti se izvansudbeno iz ručnoga zaloga, kao i oni vjerovnici, kojim pripada pravo pridržaja, te koji se po stečajnom zakonu smatraju ravnimi založnim vjerovnikom, vlastni su namiriti se iz zaloga odnosno pridržane stvari realiziranjem iste po zakonskih propisih; ali dužni su podjedno ono, što po odbitku tražbina njihovih preostane od kupovnine dotičnoga zaloga odnosno pridržane stvari, predati masi stečajnoj. Osim ovih vjerovnika imadu pravo pridržati stvari prezaduženikovih oni, koji su na stvari prezaduženikove, koje u njegovu stečajninu spadaju, što trošili — što je bilo potrebno, da se uzdrže stvari ove, ili čime su umnožene koristi istih stvari, a dosliedno tomu i povećana vriednost same stečajne mase — u svrhu namirenja svojih tražbina, koje su u ime toga troška nastale; ali samo u toliko, u koliko troškovi ovi ne premašuju iznos koristi onih, koje od upitnih stvari još postoje, odnosno u koliko se je time stečajnina obogatila, dakle sve do iznosa ovih još postojećih koristi.

Višak, koji će postignuti prodajom tih stvarih, morat će oni svakako u stečajnu masu dati.

Glede slučaja točke 7. §a 44. veli se u vladinom obrazloženju osnove nazočnog steč. zakona, da se mora istaći, da odvjetnik kao zastupnik stranke prema dotičnoj parbenoj stvari stoji u takovu odnošaju, po kojem svatko može poznati, da glede nje ima i troškova i zaslužbine, pa je opravdano i to pravo razlučno na pose, kada se daje samo u slučaju, ako je masa dotičnom imovinom povećana.

Po točki 7. §a 44. ima odvjetnik samo radi onih parničnih troškova i nagrade zakonsko pravo zaloga, dotično pravo pridržaja na one stvari ili na onaj novac, koji je on pribavio ste-

čajnoj masi time, što su te stvari, dotično što je odnosna svota, — koja pripada stečajnoj masi, prisudjena po sudu prezaduženiku u dotičnoj parnici.

Po tome imati će odvjetnik pravo, ako je od prezaduženikova dužnika ućerao stanovitu novčanu svotu, pridržati si od iste toliki iznos u ime troškova i nagrade, koliko mu bude u to ime po sudu obredjen u ovoj parnici. Ne ima pako pravo pridržati si stvari ili novac, koji je prisudjen prezaduženiku u jednoj parnici za namirenje troškova i nagrade, što no ih je imao zastupajući prezaduženika u drugoj parnici.

Još je naglasiti — kako se to čini i u vladinom obrazloženju osnove —, da u toč. 1. do 7. naznačeni odnošaji pravni moraju postojati u vrieme otvorena stečaja, i da slied tih točaka ne označuje reda namirenja, već da o tom odlučuje prvenstvo pristojeće po gradjanskomu pravu.

§. 45. Tko nakon otvorena stečaja ili znajuć, da je predloženo otvorenje stečaja, ili da su obustavljena plaćanja, ustupi stečajnu tražbinu komu u inozemstvu obitavajućem držaocu kakova predmeta stečajninskoga, ili u namjeri, da ju steče takov inozemac, komu posredniku, mora naknaditi u masu stečajnu štetu, nastavšu joj tim, da ustupovnik po pravu inozemnom a proti ustanovam ovoga zakona uporabi pravo razlučno na tom predmetu.

I tu se ima primjereno uporaviti posliednja i predposliednja alineja § 25.

Ovaj §. se osniva na istom pravnom načelu kao i §. 26., te valja i za isti tumačenje §a 26. Šteta za masu bit će u slučaju navedenomu u §u. 45. onaj iznos, koji je masa izgubila time, što se je inozemni cessionar namirio po inozemnih zakonih iz stvari, koja bi inače spadala u stečajninu, po odbitku one svote, koja bi njegovom cedentu bila pripala, da je svoju tražbinu prijavio na stečajnu masu kao osobni (stečajni) vjerovnik.

§. 46. Iz kupovnine polučene ovršnom prodajom kojega rudnika, ili koje druge imovine, podvrgnute sudbenosti rudarskoj, ter iz prihoda, polučenih od te imovine ili njezine kupovnine nakon otvorena stečaja, namiruju se prije svega posebni dugovi i troškovi, koji u smislu §. 31. terete posebnu tu masu, a zatim sliedeći razlučni zahtjevi i sliedećim redom:

1. od zadnje tri godine prije otvorena stečaja zaostali, rudnik tereteći porezi, obćinski nameti, ter ina potraživanja, kojim su po zakonu dana prava i pogodnosti državnih poreza;

2. neuknjižene prenosne pristojbe, koje terete rudnik, ter nisu starije od dvie godine prije otvorena stečaja; ali od više takovih samo jedna, koju odabere zastupnik erara. Isto vriedi glede trogodišnjih takovih zaostataka, ako su unutar prve dvie godine uknjiženi (§. 39. zak. čl. XXXIV.: 1881.);

3. plaće stražećega osoblja i radnika na prodanom rudniku, u koliko nisu starije od godine dana prije otvorena stečaja;

4. tražbine škrinja bratovštinskih gledé prinosa, ubranih od radnika ili uztegnutih od njihovih plaća, a manjkajućih u blagajni;

5. zadnje godine prije otvorena stečaja zaostale pristojbe za pravce nasliedne i kotarne, za pravce pomoćne, ter ini prinosi za zavode rudokopne, nadalje pristojbe u ime vodarine, sdonjarine i motkovine, kao i takse za službosti rudokopne;

6. tražbine realnih vjerovnika prema pristojećem im prvenstvu;

7. tražbine, napomenute pod toč. 1. i 2. starije od tri dotično dvie godine, u koliko po zakonih terete rudnik, a još nisu zastarile;

8. kamati, rente, i ina opetujuća se podavanja, stariji od onih, koji su naznačeni u §. 39., u koliko im pristoji pravo zaloga, a još nisu zastarili;

9. razlučna prava, osnovana po §§. 36. i 37., sa medjusobno jednakim prvenstvom.

I ovdje se uporavljaju ustanove §§. 39. i 40.

Ovaj §. je suglasan sa §. 17. do ovog zakona u nas u krieposti stojećega stečajnoga reda, te se temelji na propisih §§. 268. i 269. rudarskoga zakona.

§. **47**. Pravo služnosti ostaje i nakon ovršne prodaje stvari, obterećene tim pravom, ako se tim ne

krnje prava vjerovnika, koji su prije stekli pravo zaloga.

Ako bi pako tim bila povredjena prava starijih založnih vjerovnika, prestaje i pravo služnosti, a odtud nastajuća tražbina odštetna namiruje se, kao da je osigurana pravom založnim sa prvenstvom prestaloga prava služnosti.

§ 48. Kada pred teretom služnosti ima osiguranih tražbina, valja narediti ročište radi saslušanja molitelja dražbe, ovlaštenika služnosti, stečajnoga upravitelja i založnih vjerovnika o tom, da li će se polučiti kupovnina, dovoljna za podmirenje tih tražbina, ako se dražbuje zalog obterećen pravom služnosti.

Bude li po razsudi suda vjerojatno, da će se prednje tražbine namiriti, ako se zalog dražbuje sa teretom služnosti, ili ako se tako slože svi napomenuti u prvoj alineji interesenti, koji se očituju, ima se dražba obaviti sa teretom, a ne poluči li se tako dovoljna kupovnina za podmirenje prednjih tražbina ima sud odrediti ureda radi novu dražbu zaloga bez tereta služnosti.

Kako u odluci, kojom se odredjuje dražba zaloga sa teretom, tako i u dražbenom izroku valja naznačiti, da će se odrediti nova dražba, i to bez tereta, ako se prvom dražbom ne poluči kupovnina, potrebna za podmirenje prednjih tražbina. To treba da bude naznačeno i u dražbenih uvjetih, u kojih se imadu po mogućnosti točno označiti i prednje tražbine i služnost sama.

U §u 47. ovog zak. ustanovljuje se, kako se postupa kod diobe kupovnine nekretnih dobara, ako su ova obterećena sa pravi služnosti.

U tom pogledu ustanovljuje se u obće u §u 47., da se u pravilu ovršnom prodajom nekretnina ne dira u pravo služnosti, s kojimi su one obterećene, t. j. da služnost preuzima u pravilu novi kupac, ali samo u toliko, u koliko se tim ne krnje prava vjerovnika, koji su prije stekli prava zaloga. Ako bi pako time bila povriedjena prava starijih založnih vjerovnika, t. j. onih,

kojih pravo zaloga je u gruntovnici na odnosnih nekretninah uknjiženo prije dotičnoga prava služnosti, (naime ako ovi vjerovnici ne bi mogli doći do podpunoga namirenja iz diela kupovnine, koji odpada na njihove uknjižene tražbine prije stavke o uknjižbi odnosne služnosti), tada ne može ovlaštenik prava služnosti zahtievati vršenje prava iste služnosti, već samo odštetu za istu u novcu, dočim služnost kao takova prestaje, te se iz gruntovnice brisati ima. Nu ta odštetna svota pristoji mu poput založnog vjerovnika sa onim prvenstvom, pod kojim je pravo služnosti u gruntovnici uknjiženo bilo.

Kako se ima u tom pogledu postupati prije nego što se razpiše dražba nekretnina, da će moći vjerovnici, uknjiženi prije služnosti doći do namirenja svojih tražbina iz kupovine pravom služnosti obterećena dobra, normira se napose u §u 48. ovog zakona.

Ako se iz gruntovnice vidi, da je na nekretnom dobru, koje se ima na molbu vjerovnika, kojemu pripada pravo razlučno, uknjiženo pravo služnosti, tada ima realni sud, prije nego što dozvoli dražbu, narediti ročište za saslušanje molitelja dražbe, ovlaštenika služnosti, stečajnoga upravitelja i svih založnih vjerovnika o tom, da bi se je nadati, da će se polučiti kupovnina, dovoljna za podmirenje tih tražbina, ako se dražbuju nekretnine obterećene pravom služnosti.

Ako se svi prenavedeni učestnici složili budu, da se nekretnine imadu dražbovati sa teretom služnosti, t. j. tako da dostalac preuzima služnost onako kako je uknjižena, ili ako ne budu u tom složni, ali se može temeljito nadati, da će se polučiti moći kupovnina, iz koje će se moći vjerovnici, uknjiženi prije ovlaštenika služnosti, podpunoma namiriti, razpisat će sud dražbu sa teretom služnosti. Ne polući li se na toj dražbi dovoljna kupovnina za podmirenje prije služnosti uknjiženih tražbina, neće sud odobriti dražbu, već će podjedno istom odlukom razpisati novu dražbu ureda radi, na kojoj će se prodati nekretnine bez tereta služnosti, te će ovu okolnost izrekom iztaknuti u odluci i dražbenom oglasu.

Zadnja stavka §a 48. odredjuje, da se u prvoj dražbenoj odluci i dražbenom oglasu ima izrekom navesti, da će se odrediti nova dražba i to bez tereta, ako se prvom dražbom ne poluči kupovnina za podmirenje prednjih tražbina.

Valja još ovdje iztaći, da je shodno, da se u dražbenih uvjetih označe ne samo po iznosu i imenih vjerovnika tražbine onih vjerovnika, koji su uknjiženi prije prava služnosti a i sama služnost, ter i okolnosti navedene u zadnjoj stavci §a 48., već i eventualni odštetni iznos po vriednosti služnosti, koji ima stupiti na mjesto služnosti, ako bi se nekretnine bez te služnosti prodale, o čemu bi se imali i svi učestnici saslušati. Svakako je pako uputno, da stranke sporazumno već na ročištu, koje se ima odrediti po gorenavedenom propisu za saslušanje svih učest-

nika, ustanove vriednost služnosti, za slučaj onaj, bude li se dotična nekretnina dražbovala bez tereta služnosti, čime će se znatno olahkotiti postupak kod diobe kupovnine.

Poglavje osmo.

Stečajni vjerovnici.

§. 49. Što ostane od stečajne imovine nakon podmirbe razlučnih ovlaštenika te dugova i troškova stečajnih, ima se upotriebiti na podmirbu stečajnih vjerovnika po redu, ustanovljenom u sliedećih paragrafih.

Koji su stečajni vjerovnici navedeno je već u tumačenju §a 3. Ovi imadu pravo namirenja samo iz one stečajne imovine, koja preostaje, nakon što su namireni stečajni troškovi i stečajni dugovi, zatim vjerovnici, kojim pripada po ovom zakonu pravo na razlučenu podmirbu.

Ako razlučni vjerovnici ne traže sami namirenje iz stvari, na kojih im pripada pravo razlučne podmirbe, ne gube oni time pravo, da budu namireni iz stečajne imovine sa prvenstvom pred stečajnimi vjerovnici iz kupovnine onih stvari, na kojih im pripada pravo razlučne podmirbe, ako su stekli sudbeno pravo zaloga na upitnih stvarih, dakle ovršnu pljenitbu ili pravo zaloga na nekretnine. Oni gube samo pravo razlučne podmirbe glede onih stvari, glede kojih im zakon dozvoljuje to pravo dok imadu stvari ove u svom držanju, a oni su, bez da su to pristojeće im pravo vršili, pustili, da si dotičnu stvar, koju su držali, prisvoji stečajna masa.

Ako dakle upravitelj stečajnine prodaje nepokretno dobro obterećeno sa pravi zaloga, ili ako proda pokretnine, glede kojih je sudbeno ustanovljeno, da je na iste stečena ovršna pljenitba, tad će se imati obaviti o tom slučaju razlučna dioba kupovnine postignute glede ovih stvarih, te će i onda stečajni vjerovnici imati pravo samo na ostatak, koji preostaje iza namirenja ovih založnih vjerovnika, osim ako će ovi napustiti svoje pravo zaloga, dotično ako ne budu svoje pravo na razlučnu podmirbu kod diobe kupovnine prijavili; u tom slučaju dakako da spada u obću stečajninu onaj dio kupovnine, koji bi odpao inače na upitne založne vjerovnike.

U obću stečajnu masu, iz koje imadu pravo namirenja samo stečajni vjerovnici, imade se staviti i sve, što je unišlo prodajom zaloga i stvari, na koja pristoji u zakonu ovom navedenim razlučnim vjerovnikom pravo posebne podmirbe, a preostalo je nakon namirenja tražbina dotičnih razlučnih vjerovnika.

Iz ove sveobće stečajne mase namirit će se ponajprije troškovi stečajni i stečajni dugovi načinom propisanim u §u 160. odnosno nakon što budu ustanovljeni troškovi onako, kako je ustanovljeno u §u 166.

Iza podmirenja stečajnih troškova i dugova imadu se namiriti stečajni vjerovnici po redu ustanovljenom u §§. 50.—55.

§. **50.** U prvi razred idu:

1. zadnje godine prije otvorena stečaja zaostale plaće, hranovine i ine zaslužbine osoba, koje su se obvezale na trajne radnje u kućanstvu, gospodarstvu ili privrednom poslu prezaduženikovu, ma bile i djecom prezaduženikovom i ostavile njegovu službu i prije otvorena stečaja;

2. primjereni troškovi liječenja i pogreba, ako je prezaduženik umro prije otvorena stečaja i u koliko ti troškovi nisu stariji od jedne godine prije otvorena stečaja;

3. zadnje tri godine prije otvorena stečaja zaostali porezi, carine, potrošarine i druge javne daće, koje se ubiru poput poreza;

4. tražbine malodobnika i skrbljenika glede imovine, koja je po zakonu pod upravom otčinskom, tutorskom ili skrbničkom, u koliko su tražbine putem pravde potjerane tečajem triju godina iza prestavše uprave.

§. **51.** Ne dotiče li masa, da se podmire sve tražbine prvoga razreda, valja se držati naznačenoga reda, a tražbine, koje su naznačene pod istom točkom, podmiruju se iz nedostatne mase porazmjerno.

U tumačenju ovih §§a valja da se ovdje najprije navede dotično obrazloženje osnove ovog zakona glede §a 50.

Ono glasi:

„Obzirom na pojavivše se dvojbe ustanovljuje se (sa ugarskim zakonom) u točki 1., da ta prednost ide istu djecu prezaduženikovu i one osobe, koje su prije otvorena stečaja ostavile njegovu službu, a dotične radnje mogu biti i radnje po komadu i radnici ne moraju biti u stanu i na hrani kod prezaduženika; nu radnje mora da se osnivaju na trajnom odnošaju i da su od važnosti za imovinu prezaduženikovu (dakle ne idu onamo učitelji,

odgojitelji itd.); u pogledu naravi radnja vriedi i ovdje opazka učinjena kod §. 20. Ta se ustanova odnosi samo na zaslužbine, odpadajuće na vrieme prije otvorena stečaja, dočim su zaslužbine, odpadajuće na vrieme poslie otvorena stečaja, dugom stečajnim (sr. §. 32 točka 2)

U točki 2. izpušteni su pogrebni troškovi, kada je prezaduženik umro poslie otvorena stečaja, koje troškove naš stečajni red (t. j. onaj, koji je do ovog zakona u krieposti bio) takodjer uvršćuje u 1. razred (§. 20. točka 1.). Osnova naime te troškove ubraja medju troškove stečajne.

Pod toč. 3. idu i troškovi dotično prinosi, o kojih rade §. 160. zakona od 31. prosinca 1891. o vodnom pravu, §. 63. zakona od 26. svibnja 1891. o komasacijah, §. 24. zak. čl. XIV. 1891. o okružnih blagajnah.

Točka 4. osnove prema §. 21. točki 1. steč. reda ipak steže pogodnost malodobnika i skrbljenika u toliko, da tu pogodnost izključuje, ako su jur minule tri godine nakon prestavše uprave, a tražbine tečajem toga vremena nisu potjerane putem pravde bilo tužbom, bilo prigovorom, jer se naime u takovu slučaju mora uzeti, da su bivši malodobnici dotično skrbljenici kreditirali tu imovinu svojim bivšim zakonitim zastupnikom, ter se s njimi mora postupati kao s inimi vierovnici."

Glede prve točke valja poprimiti vladino obrazloženje o tumačenju iste točke u sliedećem: Zakon veli, da pod točkom 1. §a 50. navedene osobe valja da su se obvezale na trajne radnje. Pita se, koja se radnja ima smatrati trajnom? Ovo se može ustanoviti samo od slučaja do slučaja. Ali kao obćenito pravilo može se uzeti, da se trajno smatraju u službi oni, koji su ili na stanovito dulje vrieme se obvezali dotičnu službu ili radnju obaviti ili koji su uzeti na neizvjestno vrieme kao službenici ili radnici. Kako i kada se plaća odnosno zaslužba po ugovoru izplatiti ima, nije odlučno. Svakako pako ne spadaju ovamo nadničari. Medju osobe navedene u točki 1. §a 50. spadaju osobe one, koje ne rade samo rukama dotično ručna djela, već i one, koje su što privriedile, što je od važnosti za imovinu prezaduženikovu, umnimi djeli, kao što su to n. pr. ravnatelji, upravitelji i činovnici tvornice, koja je bila vlastničtvo prezaduženika. Odštetne tražbine koje imadu staviti osobe navedene pod točkom 1. §a 50 ne spadaju ovamo, ako su i osnovane na odnosnom službovnom odnošaju. Nu odštetnom tražbinom ne može se smatrati tražbina, koju koja od prenavedenih osoba staviti ima na temelju pogodbe ili zakona za stanovito vreme, ako je bila po prezaduženiku odpuštena iz službe bez zakonom ustanovljene ili ugovorene odpoviedi.

Na točku 2. valja opaziti, da naš stečajni zakon, dozvoljuje prvenstvo samo troškovom liečenja, koji se odnose na bolest

prezaduženika, a ne i na članove obitelji njegove, koje je dužan uzdržavati

Na točku 4. valja primietiti, da se tamo navedene tražbine odnose na one, koje proizviru iz ustanova §§. 262. i 263. o. g. z., te koje imadu pravo malodobnici i skrbljenici staviti proti otcu, tutoru ili skrbniku glede uprave s njihovim imetkom, ako račun o upravi nije u redu pronadjen, ne samo dok su malodobni (koje se tražbine dakako tad potjerati imadu po skrbniku ad hoc ili drugomu zato postavljenomu tutoru za prenavedene malodobnike), već i onda, ako su postali punodobni, te im je imetak predan pod vlastitu upravu, a nije položen konačni račun (§. 216 izv. p. p.). Nu svakako uživaju pravo prvenstva samo tražbine, koje se temelje na naslovu protuuredne uprave sa imetkom dotičnoga za vrieme njihove malodobnosti, dotično dok su bili pod skrbstvom, a ne i tražbine, koje imadu s inog naslova proti tutoru ili skrbniku.

Ustanova §a 51. jasno odredjuje, da se, ako masa ne dotiče za podmirbu svih tražbina, imadu namiriti tražbine po redu navedenom u §u 49. tako, da se tražbine, koje nisu uvrštene pod istom točkom podmiruju iz nedostatne mase porazmjerno t. j. tražbine navedene pod svakom pojedinom točkom namiruju se napose porazmjerno tako, da se ponajprije namiruje sve tražbine navedene pod točkom 1., a zatim, ako masa ne dotiče za dalnje stavke, one pod točkom 2. porazmjerno sa cielim preostatkom gotovine stečajninske tako, da tražbine navedene pod ostalimi točkami ne dobiju ništa. Ne dosiže li pako masa ni za namirenje tražbina navedenih pod točkom 1, tad se samo one tražbine porazmierno namiruju iz ciele stečajne imovine, dočim sve ostale tražbine navedene pod točkami 2.—4. ne dobiju ništa.

§. 52. U drugi razred idu sve tražbine, koje nisu uvrštene u ini koj razred, te se podmiruju porazmjerno, ako masa ne dotiče.

U drugi razred spadaju svi stečajni vjerovnici, koji su po §. 22. do sada u nas u krieposti bivšeg stečajnog reda bili vjerovnici trećeg razreda.

§. 53. Posliednje tri godine prije otvorena stečaja zaostali kamati i rente idu u isti red, u kojem je glavnica, dotično i samo pravo na rente.

Ovaj je §. suglasan sa §. 23. steč. reda, koji je bio do ovoga zakona u nas u krieposti samo da su izpušteni kamati, tekuće za vrieme stečaja do diobe stečajnine, koji obzirom na ustanovu §a 55. iz stečajnine ne dolaze do izplate. Po §u 53. dakle dolaze kamati, koji su zaostali tri godine prije otvorena

stečaja glede tražbina koje spadaju na prvi i drugi razred s jednakim prvenstvom do namirenja kao i sama tražbina od koje se plaćati imadu. Isto se tako imadu namiriti zaostatci od godišnjih renta u onom redu, u kojem stoji tekuća renta.

§. 54. U treći se razred uvršćuju, te se, ako masa ne dotiče, imadu namiriti porazmjerno zaostatci kamatni i rentovni ili inih opetujućih se plaćanja, koji ne idu u isti red sa glavnicom, dotično samim pravom na rente ili na ina plaćanja, koja se opetuju.

Ovaj je §. suglasan u bitnosti sa §. 24. steč. reda, koji je bio prije ovog zakona u nas u kriepošti, samo da su se po ovom §u imali u četvrtom razredu namiriti oni neizplaćeni kamati i rente, koje ne uživaju jednakoga reda s glavnicom ili s tekućom rentom.

§. 55. Iz stečajne mase ne dolaze do izplate:
1. kamati, tekući od otvorena stečaja;
2. troškovi pojedinih vjerovnika, spojeni sa njihovim sudjelovanjem u postupku stečajnom;
3. tražbine darovne;
4. globe radi prekršaja ma kakovih.

Ustanove ovog §a jesu sasvim jasne. Valja pako samo iztaći, da se ove, odnose samo na tražbine stečajnih (osobnih) vjerovnika, a ne (naročito ustanove točke 1. i 2. nazočnog §a) i na tražbine vjerovnika razlučnih, t. j. onih, kojim pripada pravo posebne podmirbe na temelju prava založnoga sudbenoga ili izvansudbenoga ili ovim jednakoga prava gledom na propis §§. 36. 37. i 44. ovog zakona. Imat će stoga založni vjerovnici, koji su izhodili prisilnu sudbenu prodaju zaloga budi pokretnoga budi nepokretnoga, pravo kod diobe kupovnine prijaviti kamate kao do sada po propisih ovršnog postupka, sadržanih u našem gradjansko-parbenom postupniku.

Ovo se naglasuje i u vladinom obrazloženju osnove §a 55., u kojem se pogledu tamo veli ovo: „U ostalom je primjetiti, da se ciela ustanova §a 55. tiče kako to upućuje već njezin položaj samo tražbina stečajnih, a ne prava razlučnih (§. 35 i slied.)“

§. 56. Otvorenim stečajem dospievaju sve tražbine proti prezaduženiku.

Neokamaćene tražbine, koje se imadu platiti prije dospjelosti, uzimlju se u račun iznosom, koj zajedno sa zakonskimi svojimi kamati, proračunanimi od dana

otvorena stečaja do ustanovljenoga vremena dospjelosti, odgovara cielom iznosu tražbine.

Uz iste odbitke sbrajaju se i pojedina opetujuća se plaćanja opredieljena iznosa i od opredieljena trajanja. Nu taj sbroj ne može biti veći od glavnice, koja daje tolike zakonske kamate na godinu, kolika su godišnja naznačena plaćanja.

Ovo je nova ustanova, koja je sama po sebi dosta nejasna, ali jedva da će doći kad do uporabe, jer vriedi takodjer samo za stečajne vjerovnike, a ne i za založne, odnosno razlučne vjerovnike. Vladino obrazloženje ustanove ove, trsilo se je po mogućnosti ovu zakonsku ustanovu razjasniti. Nu pošto se ovdje radi o dosta kompliciranom računu, to nije ni obrazloženju ovom pošlo za rukom, da račun sasvim jasno predstavi; ali nije ni moguće da se račun ovaj tako jasno razloži, da bude svakomu razumljiv, koji nije sam vještak u računanju.

Valja s toga prepustiti računanje interusuriuma računarskom vještaku, pa će imati zato sud, ako će ikad u priliku doći, da će morati rabiti ovu ustanovu, u koliko mu neće biti upravitelj stečajnine sam računarski vještak, povjeriti prenavedeno računanje takovomu vještaku. Najpraktičnije je pako, kada dodje ovakova tražbina do prijave, da upravitelj stečajnine putem nagode sa vjerovnici i prijaviteljem, na samom likvidacionalnom ročištu ustanovi svotu, koja će se prijavitelju priznati likvidnom u ime tražbine neokamaćene, koja još nije dospjela. — Aproksimativno dade se interusurium ustanoviti i po nevještaku, a i time će se sigurno svaki zadovoljiti.

Pratične vriednosti ima jedva ustanova §a 56.; jer odbitak interusuriuma biti će uviek tako neznatan, da se neće ni opaziti kod porazmierne diobe tražbina stečajninskih vjerovnika.

Pošto je vladino obrazloženje što se tiče samoga tumačenja §a 56. izcrpivo, jer sadržaje svestrano tumačenje istoga, te pošto se račun sam ne može inače izložiti, nego što je navedeno u osnovi, to valja ovdje u cielosti priobćiti samo vladino obrazloženje ovoga §a:

Isto glasi:

„Očito bi nepravedno bilo, da vjerovnik sa svojom nedospjelom tražbinom čeka, dok se možda razdieli sva imovina prezaduženikova, pa zato i osnova daje takovom vjerovniku nedvojbeno pravo na izplatu nedospjele tražbine, kao i dospjele. Nu ako je takova tražbina neokamaćena, mora vjerovnik trpiti odbitak medjukamata (interusurium.) Interusurium je ona probit, koju bi vjerovnik, dotično šteta, koju bi dužnik imao tim, što vjerovnik prije dospjelosti dobije kamatonosan predmet neokamaćena

duga. Ako je dug okamaćen, onda ne ima ni te probiti dotično štete u ranijoj izplati, te je u tom pogledu okamaćen dug nedospjel ravan okamaćenu dugu dospjelu. S toga se interusurium može i mora odbijati samo od onih nedospjelih tražbina, koje nisu okamaćene. Taj odbitak je u stečaju svakako opravdan. Jednakost naime ovih stečajnih tražbina zahtieva, da onim danom, kojim prestaju teći kamati za tražbine okamaćene i jur dospjele, počimlje i odbitak interusurija od tražbina neokamaćenih i još nedospjelih. (Taj dan je po ugar. zakonu dan izplate (§§. 64., 191.), a po njem. zakonu (§ 56.) i osnovi (§. 55.) dan otvorena stečaja. Odbitak od dana izplate ne preporučuje se ni sa stanovišta ugar. zakona (po kojem se iz mase plaćaju i kamati, tekući poslje otvorena stečaja do dana izplate), jer je taj dan nestalan.)

Naš zakon (§. 68., ovdje obrazloženje misli naš stari steč. red). a tako i austr. zak. (§. 14.) odredjuju samo to, da je vjerovnik dužan primiti izplatu prije dospjelosti, pa odbitak medjukamata (interusurium) bezkamatne tražbine po tih zakonih nije dozvoljen. Jedino u slučaju, ako vjerovnik, kada ga stečajni upravitelj potjera kao dužnika, hoće da svoju nedospjelu tražbinu prebije sa svojim dugom, mora po §. 20. austr. zakona trpiti odbitak interusurija, dočim naš zakon (t. j. do sada u kriepoati bivši steč. red) ne pozna toga odbitka ni u tom slučaju (§. 111.)

Što se tiče proračunavanja nedospjele neokamaćene tražbine, osnova se sa njemačkim i ugarskim zakonom drži metode Hoffmanove: mora se naime uviek pronaći iznos, koji bi zajedno sa svojimi zakonskimi kamati, zaračunatimi od dana otvorena stečaja do dana dospjelosti, bio ravan cielom iznosu nedospjele tražbine. Ako se prema tomu taj nepoznati iznos označi sa x, broj godinah od otvorena stečaja do dospjelosti sa g, cieli iznos nedospjele tražbine sa t, to će se x uz zakonski kamatnjak od 6% proračunati po ovoj formuli:

$$x : t = 100 : 100 + (6.\ g)$$

$$x = \frac{100.\ t.}{100 + (6.\ g)}$$

Ako se hoće da proračuna taj iznos obzirom na mjesece ili dane, dakle na pr. obzirom na 5 mjeseci ili 5 dana, to se u račun mjesto broja (g) stavi $^5/_{12}$ dotično $^5/_{365}$.

Prema toj formuli proračuna se dotični iznos tražbine od na pr. 1000 for., dospjevajuće tek 18 mjeseci nakon otvorena stečaja, ovako:

$$x : 1000 = 100 + (6\ .\ \tfrac{18}{12})$$

$$x = \frac{100000}{100 + 9\ .\ 109} = 917{\cdot}43 \text{ for.}$$

po čem se ima 917 for 43 nvč. prijaviti kao stečajna tražbina.

Ako su takove nedospjele tražbine okamaćene sa nižimi od zakonskih kamata, dakle na pr. sa 2% ili 3%, onda se u račun mora uzeti razlika kamatnjaka, dakle u naznačenom primjeru 4% dotično 3% (ako je naime zakonski kamatnjak 6%), te će po tom iznos, koji se mora proračunati, biti veći nego da se uzme u račun cieli zakonski kamatnjak.

Još postoje metode o proračunavanju pomenutoga iznosa i to Karpeovljeva i Leibniova, nu prva je neizpravna, jer jednostavno odbija od nedospjele tražbine zakonske kamate, odpadajuće na nju od dana otvorena stečaja do dana dospjelosti, po čem bi svaka glavnica kraj kamatnjaka od 6% bila izcrpljena za 16 godina i 8 mjeseci, to jest tražbina, koja dospieva tek 16 godina 8 mjeseci nakon otvorenja stečaja, ne bi dobila ništa.

Leibniova metoda naprotiv uzimlje u račun i kamate od kamata neosnovano predpolažuć, da vjerovnik i uviek pravodobno dobije dospjele kamate i da ih odmah, kad ih dobije, uviek može opet ukamatiti.

U alin. 3. radi se o opetujućih se plaćanjih o p r e d i e l j e n a i z n o s a i o p r e d i e l j e n a t r a j a n j a, a ne o rentah ili inih plaćanjih, koja ili nisu opredieljena iznosa ili nisu opredieljena trajanja, koja po tom idu pod ustanovu §. 57. U §. 56. alin. 3. radi se dakle o tražbini, postojećoj već u vrieme otvorena stečaja u opredieljenu iznosu, nu razdieljenoj na rate, dospjevajuće u stanovitih razdobjih nakon otvorena stečaja, te po tom svaku ratu valja proračunati po propisu al. 1. 2., i na to sve rate sbrojiti.

Taj sbroj će biti stečajna tražbina, koja se ima prijaviti, nu ako bi tako sbrojena glavnica nosila na godinu zakonske kamate veće od godišnjih opetujućih se plaćanja, valja tu glavnicu sniziti tako, da budu godišnji zakonski kamati njezini ravni godišnjim opetujućim se plaćanjem".

§. 57. Nenovčane tražbine, pa tražbine, kojim novčani iznos nije opredieljen ili nije izviestan, ili nije utanačen u zakonskoj vriednoti, uzimlju se u račun u vriednosti procienbenoj izraženoj u vriednoti zakonskoj.

U §u ovom ustanovljuje se, da stečajni (osobni) vjerovnici sve tražbine proti stečajnini mogu prijaviti samo u novčanom iznosu, jer mogu doći do namirenja iz stečajne mase samo u novcu. Ako dakle vjerovnik proti stečajnini ne ima već novčanu tražbinu, nego inu tražbinu, sastojeću se u stanovitoj činitbi, imat će istu procieniti u novcu te ju zatim prijaviti u dotičnoj u novcu ustanovljenoj procienbenoj vriednosti.

Po obrazloženju vladine osnove steč. zakona spadaju k tražbinam, predvidjenim u ovom §u, i t r a ž b i n e r e n t o v n e i i n e

tražbine neizviestne, koje se proračunavaju tek po vjerojatnosti. Da se medju tražbine u §u 57. navedene uvrstiti imadu i rentovne tražbine i ine tražbine neizviestne, iztaknuto je već u obrazloženju alineje 3. §a 56 vladine osnove. Ovo bi doduše u samom zakonu izriekom iztaknuto moralo biti, da se odstrani svaka dvojba glede toga; ali obzirom na gore iztaknuto obrazloženje vladine osnove, kao i gledom nato, što se na nijednom inom mjestu u ovom zakonu ne govori o tražbinah neizviestnih i rentovnih, valja i na rentovne tražbine uporavit obćenitu ustanovu §a 57.

Po prenavedenom je dakle zakonski propis u pogledu namirenja renta i inih dospjelih tražbina bitno različit u nazočnom stečajnom zakonu od propisa §a 68. stečajnog reda, koji je do ovog zakona u nas u kriepošti bio, a i onih sadržanih u §§. 14., 67. i 190. ugarskog stečajnog zakona i §§. 14., 15. i 182. austr. steč. zakona. U tom pogledu veli se u obrazloženju vladine osnove:

„Naš postojeći, te ugarski i austr. zakon odredjuju kapitalisovanje rente, uzporedjujuć rente kamatam, n. pr. godišnja renta iznosi 100 for.; tolike kamate, uzamši u račun kamatnjak od 5%, nosi glavnica od 2000 for., pa se od tih 2000 for. računa odpadajuća kvota, dakle n. pr. 500 for.; ako stečajne tražbine dolaze u stečaju do podmirbe sa 25%; tih 500 for. ostaje vezano, dok traje renta, a kad ova prestane, ima se tih 500 for podielit. Ipak u pravilu neće biti prikladno ni rentovnom ovlašteniku, da sada dobiva godišnje 25 for. mjesto 100 for., ni stečajnim vjerovnikom, da moraju čekati možda 10 i više godina, dok pomenutih 500 for. dodje do diobe. Ako se naprotiv u navedenom slučaju dade sa vjerojatnošću ustanoviti (pri čem će pomagati napose i tablice zavoda osigurateljnih), da će renta trajati 10 godina, da bi po tom ovlaštenik dobio u svemu 1000 for., sva je prilika, da će biti pogodnije i rentovnom ovlašteniku, da dobije odmah na ruku svojih 25%, t. j. 250 for., i steč. vjerovnikom da 250 for. odmah dodje pod diobu".

Po ovom vladinom obrazloženju §a 57, imadu se rente doduše kapitalizirati, pa tad dotična, tim načinom dobivena glavnica, uzeti u obzir kod konačne diobe sveobće stečajnine, — ali ne tako, da će od kvote, koja će po diobnom ključu odpasti na upitnu rentovnu glavnicu, imati pravo pobiranja renta dotični rentovni ovlaštenik, dok mu to pravo pripada, dočim će odnosna kvota glavnice ostati u sudbenom pologu u korist ostalih stečajnih vjerovnika, koji imadu iza rentovnoga ovlaštenika doći do namirenja, te medju njih podieliti istom onda, kada prestaje pravo rentovnoga ovlaštenika na pobiranje renta; već se imade proračunati kako dugo, t. j. koliko godina, će vjerojatno moći rentovni ovlaštenik još uživati dotičnu rentu (ovako, kako to zavodi, koji osiguravaju život računaju trajanje života), pa će tad rentovni ovlaštenik dobiti odmah izplaćenu svu rentu za cielo

ono vrieme, dokle bi vjerojatno trajalo njegovo pravo na pobiranje rente od one kvote, koja će prigodom diobe sveobće stečajne mase odpasti na rentovnu glavnicu, dočim će se preostatak odmah razdieliti medju stečajne vjerovnike.

Ako dakle ostajemo kod gorenavedenoga primjera vladinog obrazloženja §a 57., te uzmemo, da dotični rentovni ovlaštenik ima pravo na godišnju doživotnu rentu od 100 for., koja odgovara glavničnom iznosu od 2000 for. (računajuć da renta predstavlja kamatnjak od 5%), a tražbine stečajnih vjerovnika da dolaze po diobnom ključu do namirenja samo sa 25%, tad će i na gorenavedenu rentovnu glavnicu od 2000 for. odpasti samo 25%, dakle iznos od 500 for. Ako se nadalje po prije spomenutom računu izpostavlja, da će rentovni ovlaštenik živjeti još 10 godina, iznositi će svota, koju imade u ime renta još potegnuti, ukupno 1000 for. Nu pošto ciela rentovna glavnica od 2000 for. dolazi do podmirenja samo sa 25%, dakle samo u iznosu od 500 for., imati će i rentovni ovlaštenik pravo samo na 25% od ukupne svote, koju bi imao u ime renta dobiti, dakle od iznosa od 1000 for., što čini 250 for. Ovaj će mu se iznos i odmah u cielosti iz stečajne mase doznačiti, dočim će se ostali iznos od 250 for. od prenavedene kvote od 500 for., koja ima od glavničnoga iznosa rente od 2000 for. iz obćenite stečajne mase do namirenja doći, podieliti medju preostale stečajne vjerovnike.

Vladino obrazloženje osnove opravdava ovaj način računanja rente prigodom diobe stečajne mase time, što veli, da bitnost prava na rente nije u tom, da ovlaštenik ima pravo na prihode, već u tom, da ima pravo na glavnicu samu, razdieljenu na dielove. U tom da je pravo rentovno ravno pravu na rate; nu razlika da je svakako u tom, da je broj rentovnih dielova neizviestan, a po tom i samo glavno pravo, dočim je broj rata uviek izviestan. I kod renta to pravo na sva pojedina plaćanja postoji već s početka, te se podizanjem pojedine rente troši pravo samo. Konačno iztiče se, da u stečaju treba po mogućnosti dovršiti odnošaje pravne.

§. 58. Tražbine uz uvjet razrješujući mogu se potjerati kao tražbine bezuvjetne, nu vjerovnik ima dati sigurnost za slučaj, da se uvjet izpuni, u koliko je na to obvezan u smislu gradjanskoga prava.

Tko ima tražbinu uz uvjet odgadjajući, može zahtievati osiguranje za slučaj, da se uvjet izpuni, samo u toliko, u koliko je prezaduženik na to obvezan u smislu prava gradjanskoga.

Inače odlučuje u oba slučaja sud stečajni po razsudi svojoj obzirom na vjerojatnost izpunjenja uvjeta, da li se ima i u kojem iznosu dati sigurnost; nu u ni jednom slučaju sigurnost ne ima biti veća od onoga razmjernoga diela tražbine, kojim se ona podmiruje iz stečajnine.

Tražbine pod uvjetom razrješujućim, uzimaju se u račun kod diobe kupovnine stečajne mase kao b e z u v j e t n e, a samo onda moraju vjerovnici dati sigurnost, ako su na to obvezani po izričnih propisih obćeg gradj. zakona, a inače samo onda, ako stečajni sud obnalazi uvaženjem svih okolnosti, da je ta sigurnost nuždna. U takovu slučaju samo uzkraćuje im se izplata, ako i d o k vjerovnici ne dadu sigurnosti, ali tada na takove tražbine odpadajući dielovi (kvote) iz stečajne mase prigodom diobe iste, pridržavaju se u sudbenom pologu, sve dok sigurnost ne bude dana ili uvjet se ne izpuni. Ako dotični vjerovnik i poslje diobe za takovu tražbinu, ovisnu od uvjeta razrješujućega dade sigurnost, izplatiti će mu se ona; ne da li sigurnosti do vremena, kada se uvjet izpuni, a isti se izpuni, dieli se dotični za takovu tražbinu u sudbenom pologu pridržani iznos medju druge stečajne vjerovnike.

Tko ima tražbinu uz uvjet o d g a d j a j u ć i ne može zahtievati izplatu već samo osiguranje za slučaj, da se uvjet izpuni; ali samo onda, kada je to osiguranje utemeljeno na izričnih propisih obćeg. gradj. zakona, ili ako ovo obnalazi stečajni sud obzirom na vjerojatnost izpunjenja uvjeta shodnim. Ovo se osiguranje sastoji u tome, da se na istu tražbinu odpadajući dio iz stečajne mase pridržaje kod suda, sve dok ne nastupi uvjet. Ne nastupi li pako uvjet do konačne diobe, te ne ima li vjerovnik ni pravo tražiti osiguranja, tad se takova tražbina kod konačne diobe ne uvažuje.

Kod ustanove §a 58. nije se držao naš zakon austrijskog steč. zakona već ugarskog steč. zakona, po kojem stečajni sud odlučuje obzirom na okolnosti konkretnoga slučaja o dužnosti osiguranja bez obzira na to, da li ta dužnost postoji po gradjanskom pravu.

§. 59. Solidarni sudužnici i poruci prezaduženikovi mogu one iznose, koje bi po preuzetoj obvezi tek poslije imali platiti i koje bi im morao naknaditi prezaduženik, prijaviti u stečaju (§. 58. al. 2. § 171.) sve dok vjerovnik ne ostvari svoga prava u stečaju.

Sudužnici i jamci prezaduženikovi, koji su prije stečaja ili nakon otvorenja stečaja na tražbinu vjerovnikovu, za koju su jamčili,

što odplatili, vlastni su naknadu dotičnih odplata prijaviti proti stečajnini kao svaki ini drugi osobni vjerovnik stečajnine, u koliko im pristoji pravo zavrate proti prezaduženiku po obćenitih propisih gradjanskoga prava.

Ovo smatra naš stečajni zakon, da se samo po sebi razumije, pa za to ne ima glede toga ni izrične utanove.

U §u 59. obazire se naš stečajni zakon jedino na one iznose, koje bi solidarni sudužnici ili jamci imali po preuzetoj dužnosti tek poslje platiti, t. j. na one iznose, koje bi mogao od njih zahtievati vjerovnik obzirom na to, što su sudužnici ili jamci prezaduženikovi po obvezi, koja ih kao takove tereti po gradjanskom pravu. Tražbine sudužnika i jamaca, koje bi im mogle nastati usljed onih iznosa, koje će tek platiti imati, kada će od njih vjerovnik u svoje vrieme platež zahtievati, smatraju se tražbinami odgodno uvjetnimi, naime pod tim uvjetom odgodnim, da sudužnik dotično jamac doista upitne iznose i plati, pa će moći prijaviti sudužnici i jamci one iznose sve dok vjerovnik, za tražbinu kojega su preuzeli platežnu obvezu, ne prijavi sam svoju tražbinu proti stečajnini. Ako dakle vjerovnik **A** ima tražbinu od 1000 for. proti prezaduženiku **C**-u za kojega je preuzeo jamstvo **B**., a od kojega nije do sada vjerovnik **A** tražio izpunjenje jamstva t. j. platež, tada će moći **B** prijaviti iznos od 1000 for. kao svoju tražbinu proti stečajnini prezaduženika **C**-a, koja će mu nastati, ako bi morao za vjerovnika **A**-a platiti, što mu tada putem zavrate pristoji pravo naknade od prezaduženika **C**-a. Ovu prijavu primiti će stečajni sud kao učinjenu za tražbinu odgodno uvjetnu, te će se u obzir uzeti kod konačne diobe samo u toliko, u koliko se prije predane osnove diobne dokaže, da je uvjet izpunjen, da je **B** doista platio **A**-u 1000 for.; a da **A** nije sam svoju tražbinu prijavio proti stečajnini **C**-a, jer u posliednjem slučaju mora se iz stečajnine platiti tražbina **A**-ova, pa tad utrne pravo jamca **B** tražiti kakovu naknadu proti stečajnini.

§. **60.** Ako se proti više ili proti jednomu od više solidarnih sudužnika otvori stečaj, može vjerovnik sve do podpune podmirbe zahtievati iz svake stečajnine izplatu svoje tražbine cielim, u vrieme otvorena stečaja još postojećim iznosom.

Pošto vjerovnik bude podmiren, a u stečajnini kojoj preostane što od diela, njemu odredjena, nastaje glede toga suviška pravo zavrate, kao izvan stečaja (§. 896. o. g. z.), te se može zahtievati, da se u pojedinu masu stečajnu povrati, što je iz nje razmjerno suviše plaćeno.

Za tumačenje ovoga §a dovoljno je, da se navede obrazloženje vladine osnove glede toga §a. Ono glasi:

„Kada tko ima više solidarnih sudužnika, može od svakoga iskati cieli dug bez obzira na to, da li je jedan ili više njih ili su svi pali pod stečaj. O tom ne može biti dvojbe; nu dvojbe nastaju o tom, da li djelomična izplata jednog sudužnika, posliedivša nakon otvorena stečaja drugoga sudužnika, umanjuje onaj iznos solidarnoga duga, koji je postojao u vrieme otvorena stečaja proti drugomu sudužniku, koji je prema tomu bio odlučan za prijavu i proračunavanje dividende u tom (drugom) stečaju. Osnova u skladu sa njemačkim zakonom ustanovljuje, da je za prijavu i proračunavanje dividende u stečaju svakoga od takovih dužnika odlučan onaj iznos, koji je postojao u vrieme otvorena stečaja, pa da vjerovnik može iz svake stečajnine zahtievati izplatu svoje tražbine „cielim u vrieme otvorena stečaja još postojećim iznosom". Takovo riešenje toga pitanja odgovara naravi solidarne obveze, koja zahtieva, da se obveza namiri sredstvi svih sudužnika, pa da vjerovnik bude podpuno namiren, ako sbroj dividenda u svih stečajih dosegne 100%. Inače, ako bi se naime pri proračunavanju dividende odbijali iznosi, plaćeni poslie otvorena stečaja, vjerovnik ne bi došao do podpune naplate ni onda, ako sve mase zajedno dadu i više od 100%; n. pr. A. B. C. duguju solidarno 1200 for., vjerovnik prijavi cielu tražbinu u svih trih stečajih, nu akoprem stečajnina A. izplaćuje 50%, stečajnina B. 40%, napokon stečajnina C. 30%, dakle svě ukupno 120% ipak izgubi 252 for. jer iz prve stečajnine dobije 600 for. (naime 50% od 1200), iz druge 240 for. (naime 40% od 1200—600) iz treće 108 for. (naime 30% od 600—240.).

Cieli u vrieme otvorena stečaja postojeći iznos može vjerovnik zahtievati dakako samo — „do podpune podmirbe"; jer ako je vjerovnik podpuno podmiren, ma i poslie otvorena stečaja, ne ima više ništa zahtievati (§. 893. o. g. z.).

Djelomična izplata prije otvorena stečaja djelomično je dokinula obvezu svih sudužnika (sr. §§, 893., 1412. o. g. z.), pa kada je u vrieme otvorena stečaja prema tomu postojao dug samo neplaćenim ostatkom, može se i u stečaju uvažiti kao tražbina stečajna samo tim ostatkom, a ne više prvobitnim iznosom. Djelomična izplata i poslie otvorena stečaja snizuje zahtjev na podpunu izplatu prvobitne tražbine, dakle zahtjev izvan stečajni, ali ne snizuje, kako je to gore iztaknuto, jur osnovana zahtjeva stečajnoga, zahtieva naime, koj ne ide ni na podpunu izplatu ni na izplatu u obće, već na to, da se prizna tražbina izpravnom i da se uvrsti u koji razred, a tek kod diobe će se pokazati, u kojem iznosu će prijavljena tražbina biti plaćena, da li će ta izplata prebegnuti još dužni ostatak. U tom pogledu, da naime vjerovnik ne može potjerati prvobitne ciele

tražbine u stečaju, ako je prije otvorena stečaja dielom namiren, može biti dvojbe po slovu austrijskoga i ugarskoga zakona, nu ne ima dvojbe po njemačkom zakonu i osnovi, jer odredjuju, da vjerovnik može potjerati tražbinu samo iznosom, „u vrieme otvorena stečaja još postojećim".

Alineja 2. radi o regresu medju masami, o kojem ne može biti govora u tom smislu, da bi se za jednu masu, iz koje je na odplatu solidarnoga duga plaćeno (kao i drugim vjerovnikom) na pr. 50%, tražio regres iz druge mase, iz koje je plaćeno svima na pr. 30%, već u tom smislu, da se medju masami izravna izplata u slučaju, ako dividende svih masa zajedno iznose preko 100%, pa ostane u kojoj višak, kao što je to u primjeru gore iztaknutom o solidarnom dugu od 1200 for. Tu naime sve mase daju zajedno 120%, pa kad jedna (A) plati 50%, (dakle 600 for.), druga (B) 40%, (dakle 480 for.), dolazi na treću (C) samo još 10% (dakle 120 for.), prem ova izplaćuje sa 30% (dakle ovdje 360 for.). Višak od 20% (to jest 240 for.), koji je ostao u masi C, a odpao bi na izplatu solidarnoga duga, da nije izplaćen iz masa A i B, mora se medju masami porazmjerno podieliti tako, da na svaku dodje doista onaj dio solidarnoga duga, koji na svaku odpada prema njezinoj snagi, izraženoj u gornjih postotcih. Račun bi po tom bio ovaj, i to za masu A:

$$x : 1200 = 50 : (50 + 40 + 30)$$

$$x = \frac{1200 \cdot 5\not{0}}{12\not{0}} = 500 \text{ for.}$$

Za masu B:

$$x : 1200 = 40 : (50 + 40 + 30)$$

$$x = \frac{1200 \cdot 4\not{0}}{12\not{0}} = 400 \text{ for.}$$

Za masu C:

$$x : 1200 = 30 : (50 + 40 + 30)$$

$$x = \frac{1200 \cdot 3\not{0}}{12\not{0}} = 300 \text{ for.}$$

te bi od viška od 240 for. odpalo na masu A 100 for. i na masu B 80 for. što su ove suviše platile, dočim bi u masi C ostalo 60 for. za druge vjerovnike.

§. 61. Glede tražbina inozemnih vjerovnika mjerodavni su medjunarodni ugovori, postojeći o tom.

Ne ima li takovih ugovora, imadu inozemci jednaka prava sa ovozemci, ako inozemna država daje sličnu pogodnost ovozemcem. Ta se zamjenitost (reciprocitet) u pravilu predmnjeva, nu ima li sudac dvojba o tom, može uputiti inozemca, da u opredieljenu roku

javnimi izpravami dokaže, po kojih načelih država, kojoj pripada, postupa prema ovozemcem.

U slučaju potrebe valja zaiskati uputu kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade, odjela za pravosudje. Istomu vladnomu odjelu treba izviestiti, kada sud u pomanjkanju zamjenitosti učini iznimnu kakovu odredbu.

Te ustanove imadu se uporaviti i u slučaju, kada inozemac nakon otvorena stečaja prenese svoju tražbinu na ovozemca.

Ustanova ovog §a osniva se na obćenitih pravnih načelih te je jasna, da joj ne treba nikakova tumačenja.

DIO DRUGI.

Stečajni postupak.

NASLOV PRVI.

Redoviti postupak stečajni.

Poglavje prvo.

Obćenite ustanove.

§. 62. Za stečajni postupak nadležan je onaj sudbeni stol, u području kojega prezaduženik redovito prebiva ili je zadnji put prebivao. Ako je to prebivalište u području kotarskoga suda, koj ima sudbenost trgovačko-mjenbenu, biti će taj kotarski sud nadležnim sudom stečajnim.

Ako se ne može ustanoviti zadnje redovito prebivalište prezaduženikovo, ili ako nije nikad prebivao u Hrvatskoj i Slavoniji, nadležan je sud, u području kojega ima nepokretnih dobara prezaduženikovih, dotično, ako ni tih ne ima, u području kojega prezaduženik ima pokretnina.

Za stečajni postupak proti protokoliranu (§. 216.) trgovcu nadležan je sud, kod kojega je protokolirana njegova tvrdka, dotično njegova tvrdka glede glavne

nastane, ako mu je podružnica protokolirana kod drugoga suda. Za stečajni postupak proti članovom javnoga družtva trgovačkoga dotično javnim drugovom komanditskoga družtva (§. 224.) nadležan je isti sud, koji je nadležan za stečajni postupak proti družtvu.

Za stečajni postupak proti posjedniku rudnika nadležan je glede ciele njegove imovine stečajne (§. 63.) onaj sud, koji je nadležnim sudom rudarskim.

Od više nadležnih sudova onaj će voditi stečajni postupak, kod kojega je prije predan predlog na otvorenje stečaja.

Banski stol može razpravu stečajnu na predlog ili ureda radi s važnih razloga oduzeti nadležnomu sudu, ter ju putem delegacije povjeriti drugomu sudu.

Po nazočnom stečajnom zakonu su samo oni kotarski sudovi, koji imadu sudbenost trgovačko mjenbenu, nadležni stečajni sudovi; ini kotarski sudovi nisu u nijednom slučaju za stečajni postupak nadležni. Nu kotarski sudovi, koji imadu mjenbenu trgovačku sudbenost nisu nadležni samo za trgovačke stečaje, t. j. za stečajni postupak proti trgovcu, već i za svaki drugi stečaj proti prezaduženiku koji prebiva u području toga suda. Ako prezaduženik ne prebiva u području kot. suda, koji ima mjenbeno trgovačku sudbenost, biti će nadležan za stečajni postupak samo sudbeni stol, u području kojega ima prezaduženik svoje prebivalište ili ga je zadnji put imao. Ako n. pr. prezaduženik, koji je krčmar, prebiva u Jaski, neće biti nadležan za stečajni postupak, kr. kot. sud u Jaski, već kr. sudbeni stol u Zagrebu, ako pako prezaduženik, koji je krčmar, prebiva u Karlovcu, biti će nadležan kr. kot. sud kao trgovačko-mjenbeni sud u Karlovcu, premda nije prezaduženik trgovac.

Ovo isto valja glede ustanove druge alineje §a 62. Ako se ne može ustanoviti zadnje redovito prebivalište prezaduženikovo, ili ako nije nikada prebivao u Hrvatskoj i Slavoniji, nadležan je samo onaj sudbeni stol ili kot. sud, koji ima mjenbenu trgovačku sudbenost, u području kojega ima nepokretnih dobara prezaduženikovih, dotično ako ni tih ne ima, u području kojega prezaduženik ima pokretnina.

Ako dakle n. pr. prezaduženik, koji nije nikada u Hrvatskoj i Slavoniji prebivao, imade nekretnina u Jaski, neće biti nadležan za stečajni postupak kot. sud u Jaski, premda je isti nadležna realna oblast, već sudbeni stol u Zagrebu.

Alineje treća i četvrta §a 62. posve su jasne. Glede alineje pete, koja ustanovljuje, da će od više nadležnih sudova onaj voditi stečajni postupak, kod kojega je prije predan predlog na otvorenje stečaja, opažuje obrazloženje vladine osnove, da je ova ustanova shodnija od dotičnih ustanova ugarskoga i austrijskoga zakona, po kojih za nadležnost u takovu slučaju odlučuje ranije otvorenje stečaja, jer bi se po ovih moglo dogoditi, da predhodni postupak mora obavljati više sudova istodobno i da stranke moraju na više strana sudjelovati, a i to da bi se prije moglo dogoditi, da više sudova istodobno otvori stečaj.

§. 63. Stečajni postupak obsiže svekoliku (§. 2.) pokretnu imovinu prezaduženikovu, ma gdje bila, te njegovu imovinu nepokretnu, koja je u području kraljevinah Hrvatske i Slavonije.

§. 64. Kad se otvori stečaj u Ugarskoj, a prezaduženik ima nepokretne imovine u Hrvatskoj i Slavoniji, valja glede te imovine otvoriti ureda radi razlučen stečaj.

U §u 64. ima zakon posebne ustanove, samo kada se otvori stečaj u **Ugarskoj**, a ne i onda, kada se otvori stečaj u zemljah Austro-Ugarske države izvan granica Hrvatske i Slavonije, dakle ne i za zemlje zastupane u carevinskom vieću. U ovom §u se odredjuje da valja kada se otvori stečaj u Ugarskoj, a prezaduženik ima nekretne imovine u Hrvatskoj i Slavoniji, glede te imovine otvoriti **ureda radi razlučen** stečaj, koji je **samostalni** stečaj, a ne možda posebni stečaj u smislu §§. 52. do 56. stečajnog reda od 18. srpnja 1859., koji je bio do ovog stečajnoga zakona u nas u krieposti.

U slučaju stečaja otvorena u kraljevinah i zemljah zastupanih u carevinskom vieću, valja postupati glede nekretne imovine, ležeće u Hrvatskoj i Slavonije, po sljedećem §u 65., po kojem će glasom zadnje alineje ovog §a, biti takodjer u takovu slučaju nadležan samo onaj ovozemni stečajni sud, u području kojega leže upitne nekretnine, ali ovozemni nadležni stečajni sud neće tad **ureda radi** otvoriti stečaj, već samo onda, ako postoje uvjeti za otvorenje stečaja po ovom zakonu.

§. 65. Kada se proti prezaduženiku otvori stečaj
a) u Hrvatskoj i Slavoniji, a on ima pokretne imovine u inozemstvu, ili
b) u inozemstvu, a on ima pokretne imovine u Hrvatskoj i Slavoniji, tada, u koliko medjunarodnimi

ugovori nije inače naredjeno, valja u slučaju a) zahtievati od inozemne vlasti izručbu pokretnina u ovozemnu masu stečajnu, a u slučaju b) izručiti pokretnine inozemnoj oblasti stečajnoj, ako ju zahtieva i ako se inozemna vlast drži istih načela prema ovozemnim sudovom.

Sudovi hrvatsko-slavonski imadu u svakom slučaju uzkraćene izručbe pokretnina izviestiti kralj. hrv.-slav.-dalm. zemalj. vladi, odjelu za pravosudje.

Od propisa gore pod b) navedenoga izuzimlje se glavnica inozemnih poduzeća ovdje uložena i namienjena za tjeranje poslova ovozemnih, kao i temeljna glavnica u smislu §§. 211., 435., 453. i 461. zak. član. XXXVII. : 1875. o pravu trgovačkom, koje imovine hrv.-slav. sudovi ne imaju izručiti već glede nje otvoriti razlučen stečaj, ako postoje uvjeti, naznačeni u §§. 71. do 74. ili u §§. 219. i 223.

U koliko medjunarodni ugovori ne odredjuju inače, stečajni postupak glede nepokretnina u inozemstvu ne ide u nadležnost sudova hrvatsko slavonskih. Za stečajni postupak glede nepokretnina u Hrvatskoj i Slavoniji nadležan je samo sud hrvatsko-slavonski.

U ovom §u sadržana pravna načela nisu nova za nas. Iste ustanove sadržane su u §u 6. prijašnjeg našeg steč. reda od 18. srpnja 1859. Jedino je nova ustanova ona predposliednje alineje §a 65., koja opravdava svrhu glavnice inozemnih poduzeća, uložene u Hrvatskoj i Slavoniji, jer je ona namienjena samomu tjeranju poslova ovozemnih.

Ovdje bi mogla nastati samo dvojba, što se ima smatrati pod inozemstvom, a to tim više, što se po našoj domaćoj judikaturi (vidi rješitbu kr. stola sedmorice od 24. ožujka 1892. br. 3916 od god. 1891. Mjesečnik od god. 1892. str. 386.) imadu razumjevati pod inozemstvom samo zemlje izvan Austro-Ugarske mornarkije. Po tome ne bi spadala na inozenstvo ni Ugarska ni zemlje zastupane u carevinskom vieću.

Nu obzirom na ustanovu §a 63. mora se uzeti, da se ustanova §a 65. odnosi i na zemlje zastupane u carevinskom vieću, a glede pokretne imovine i na Ugarsku. Po tome imati će se i u slučaju onom, ako prezaduženik ima pokretne imovine u Ugarskoj ili u Austriji, dotično u zemljah zastupanih u carevinskom vieću, ista potegnuti u ovozemnu stečajnu masu, a u slučaju, da se proti

prezaduženiku otvori stečaj u Ugarskoj ili u zemljah zastupanih u carevinskom vieću, izručiti pokretnine, kojih imade u Hrvatskoj i Slavoniji stečajnoj oblasti prenavedenih zemalja.

U tom pogledu ne daje nam obrazloženje vladine osnove nikakovo pobližje razjašnjenje. Tamo se glede §a 65. jedino kaže sljedeće:

„Ova ustanova je samo posljedica načela, izraženoga u §u 63, a u skladu je i sa postojećim našim (ovdje obrazloženje misli dosadanji naš steč. red) te ugarskim i austrijskim zakonom. Iznimka, sadržana u alin. 3., u pogledu izručbe pokretnina u inozemstvo, osnovana je tamo navedenimi ustanovami §§. 211, 435, 453, 461. trgovačkoga zakona, jer nebi ujamčena bila namjena tu spomenutih glavnica za poslove ovozemne, da sa u inozemstvo izručuju i te glavnice ovozemnih poduzeća.

§. 66. Stranke se u postupku stečajnom obavješćuju pribićem kod suda, u koliko ovaj zakon u pojedinih slučajevih ne odredjuje inače.

Stečajnoga upravitelja i vierovnički odbor valja obaviestiti svagda i posebnom dostavom.

Javni oglas vriedi osim u slučaju §. 77. kao valjana dostava i onda, kada zakon propisuje još i posebnu dostavu, a uzimlje se, da je ubaviest javnim oglasom obavljena trećega radnoga dana iza objelodanjena prvi put oglasa.

Javni oglas objelodanjuje se bar jedno-kratnom uvrstbom u službenom listu za to odredjenu.

Obavlja li se dostava putem pošte, uzimlje se, da je ubaviest na poštu predana, ako se poštanskom svjedočbom dokaže, da je pod naslovom onoga, koga valja obaviestiti, na poštu predan preporučen list, a ubaviest se smatra obavljenom petoga dana, sliedećega iza predaje na poštu.

Stečajni upravitelj obavlja svoje ubaviesti redovito bez osobite formalnosti, ako treba, putem pošte ili posredovanjem suda.

U ostalom treba se držati obćih propisa, postojećih za dostave u gradjanskih stvarih tim, da u onih slučajevih, gdje ovaj zakon odredjuje dostavu prema propisom izvanstečajnim u obće, nije potrebna dostava na vlastite ruke i da dostavu učestniku, koj je u

inozemstvu ili se ne zna, gdje je, nadomiešta pridržanje sudbenoga odpravka kod suda za dotičnoga učestnika, komu ga valja izručiti na zahtjev.

Naš stečajni zakon pozna tri načina, kojim valja stranke u stečajnom p stupku ubavjestiti o sudbenih odredbah. 1) pribićem kod suda, 2) javnim oglasom, 3) dostavom sudbene odredbe ili odluke.

Kada se mora ubaviest obaviti pribićem, a kada oglasom, odredjeno je u zakonu na odnosnih mjestih.

Nu bila dostava odredjena zakonom ili pribićem ili oglasom, imati će se svagda o dotičnoj sudbenoj odredbi obavjestiti posebnom odlukom stečajni upravitelj i vjerovnički odbor.

Po prvoj stavci §a 66. ima se smatrati redovitim načinom obavješćenja učestnika pribićem. Nu obzirom na to, što se u niekojih slučajevih po nazočnom zakonu ubavješćivanje ima obaviti ne samo pribićem, već i dostavom odluke sudbene, kao na pr. u slučajevih, navedenih u §u 94, 153, 156, 192.. 193, 202. i 203., to neće biti ništetnost, ako se učestnici i u onih slučajevih ubavješćuju dostavom sudbenih odluka, pače da se ne previdi, koji slučaj, u kojem valja ubaviest obaviti dostavom sudbene odluke, biti će u praksi shodno, da se redovno i obavi ubaviest sudbenom odlukom, u koliko nije u zakonu izrekom odredjeno, da se ima ubaviest obaviti samo javnim oglasom.

Gdje se pako ubaviest pribićem u zakonu još posebno izrekom propisuje, valja svakako istu ovim načinom obaviti, ako se i dotična odluka dostavi svim učestnikom. Ovakov način ubaviesti propisuje zakon u §§. 99, 173, 176. i 144 alin. 2. i 148. toč. 9.

Ubaviest javnim oglasom odredjuje se u zakonu osim u slučaju otvorenja stečaja, i u slučaju dignuća stečaja uz privolu svih vjerovnika (§. 156.) ili nakon provedene konačne diobe (§ 184.) ili nakon pravomoćno potvrdjene nagode prinudne (§. 205).

U inih slučajevih ne biva ubavješćivanje vjerovnika i ostalih učestnika javnim oglasom.

Dostava sudbenih odluka biva po obćenitih propisih gradjanskog parbenog postupnika. dotično §§. 18. i 19. minist. naredbe od 3. travnja 1854. br. 72. d. z. l,; ali u vlastite ruke ne mora da dostava bude obavljena; dovoljno je, da primi dotičnu odluku koji ukućanin osobe, kojoj je ona namienjena.

Ako je učestnik, kojemu se ima dostaviti sudbena odluka, u inozemstvu ili ako se ne zna, gdje je, ne treba se držati u stečajnom postupku formalnosti propisanih u §. 81. i 85. gradj. parb. post.; ne treba dakle njemu postaviti skrbnika, niti izdati izrok, već se ima jednostavno pridržati za njega odredjeni sudbeni odpravak odluke kod suda, te će se ovaj njemu na zahtjev uručiti.

Ustanova alineje šeste §a 66., po kojoj stečajni upravitelj obavlja svoje ubaviesti redovito bez osobite formalnosti, ako treba putem pošte ili posredovanjem suda, ima se tako razumievati, da stečajni upravitelj u slučajevih, kada ima on sam izdati pozive, n. pr., kada sazivlje vjerovnički odbor, kada pozivlje prezaduženika, da sudjeluje pri sastavu bilance i t. d., može odnosne učestnike pozvati k dotičnim uredovanjem kratkim putem ustmeno ili pismeno ili putem koje treće sudbene osobe. Samo ako ovako kratkim putem obavljena ubaviest ne bi imala uspjeha ili je očekivati, da neće imati uspjeha, a prisutnost dotičnih učestnika kod odnosnog uredovanja biti će nuždna, obaviti će upravitelj dostavu poziva putem pošte ili posredovanjem suda.

Ustanova alineje 5. glede dostave putem pošte opravdava obrazloženje vladine osnove sa razlozi shodnosti, jer da će se velik dio dostava obaviti putem pošte, pa da će obzirom na brzinu i sigurnost poštanskoga prometa biti za dokaz obavljene dostave dovoljno konstatovanje vremena odaslanja poštom i protek roka od 5 dana iza toga, a da ne treba uviek u spisih imati potvrde o dostavi samoj.

Po tom biti će dovoljno, da bude u spisih poštarska predatnica o predanom na pošti preporučenom listu, s kojim je na odnosnoga učestnika odpravljena dotična sudbena odluka, a dostava smatrati će se da je obavljena, odnosno, da je dotičnu odluku primio naslovnik najkasnije 5 dana, iza kako je preporučeni list predan na poštu.

Razumieva se, ako spisom prileži dostavnica dotično povratnica, t. j., ako je ova sudu za vrieme po pošti povraćena, da tada vriedi kao dan dostave samo onaj dan, koji je na dostavnici ili povratnici označen kao dan, kada je dotičnik primio odnosnu odluku.

§. 67. Ne može se zahtievati, da se produlje rokovi u svrhu potraživanja ili očuvanja pravah učestnikom opredieljeni ovim zakonom samim ili u granicah ovoga zakona sudom stečajnim, ako su valjano priobćeni. Radi promašena takova roka nije dopustiva ni molba za povratu u prijašnje stanje.

Ovim §om ustanovljuje se, da ne ima mjesta produljivanju rokova, opredieljenih samim ovim stečajnim zakonom ili pako po stečajnom sudu odredjenih na temelju ovog zakona, ako su oni valjano priobćeni. Zatim ustanovljuje se u ovom §u, da ne ima mjesta povrati u prijašnje stanje radi promašena roka.

Rokovi se smatraju valjano priobćenimi, ako je odnosna odredba suda, kojom se ustanovljuje stanoviti rok, valjano proglašena

(oglasom ili pribićem, u slučajevih kada to zakon odredjuje) ili dostavljena učestnikom po propisu ovog stečajnog zakona (u slučajevih, u kojih valja ubavješćivanje dotičnih učestnika obaviti dostavom sudbene odluke). Ako rokovi ovakovim načinom nisu priobćeni, ne obvezuju učestnike, već valja tad novi rok ustanoviti te isti priobćiti onako, kako to zakon propisuje i to ili ureda radi ili na zahtiev kojega učestnika.

Ustanovu zakonsku, da ne ima mjesta povrati u prijašnje stanje ni radi promašenoga roka ni ročišta u stečajnom postupku opravdava obrazloženje vladine osnove time, što takove povrate obzirom na zakonske propise ovoga zakona ne treba, jer se i kasnije prijave bez povrate uzimlju u obzir (§§. 124, 125, 170. i 180)., pošto izostanak od ročišta ne prieči razprave o prijavi, a bude li ovoj prigovoreno, ostaje vjerovniku još otvoren put pravde (§§. 126, 128, 133. i 134), napokon, jer su za diobu dani potanki izcrpivi propisi, tako da možda propušteno podnešenje prigovora proti osnovi diobnoj ili ne dolazak na ročište za razpravu prigovora neće biti od važnosti (§§. 165—172.).

§. 68. Pravne liekove treba predati u roku od 14 dana iza ubaviesti. Gdje se ubaviest obavlja osim javnim oglasom ili pribićem još inim kojim načinom, počimlje taj rok prvim danom iza obavljene ubaviesti oglasom, dotično pribićem, ako nije bilo oglasa (§. 66.).

Dani, koje pravni liek treba da stigne poštom, uračunavaju se u gore spomenuti rok.

Proti dvim jednako glasećim riešitbam u stečaju nije dozvoljen daljnji pravni liek.

Gdje je po ovom zakonu nedopustiv pravni liek, ima ga prva molba ureda radi odputiti.

U pravilu je za pravne liekove u stečajnom postupku rok od 14 dana. Ovaj se računa od dana iza ubaviesti i to: ako se tiče osoba, koje valja po zakonu u svakom slučaju ubavjestiti odlukom (naime stečajnoga upravitelja ili vjerovnički odbor), ili ako je odredjeno po zakonu ubavješćivanje stranaka samo prema propisom izvan-stečajnim, (t. j. dostavom odluke učestnikom) od dana dostave dotične odluke odnosnom učestniku, koji ulaže pravni liek. U svakom drugom slučaju počimlje taj rok prvim danom iza obavljene ubaviesti pribićem za sve učestnike, osim za gore navedene, ma da su ovi i dobili ubaviest posebnom odlukom, a ako je sliedila ubaviest oglasom, prvim danom iza obavljene obaviesti oglasom.

Pošto ima stečajni sud u svakom slučaju, kada je po ovom zakonu nedopustiv pravni liek, isti ureda radi odputiti, imat će

isti odputiti ureda radi i pravni liek, koji bude podnešen u stečajnom postupku proti dvim jednako glasećim rješitbam.

Ovdje valja još to iztaći, da ustanova §. 68. o rokovih i pravnih liekovih ne vriedi za postupak parbeni, koji bude poveden, da se ustanove prigodom likvidacije prepornimi ostavše tražbine, o čemu govore §§. 133. i 134. ovoga zakona. Parnice ove razpravljaju se po postupniku onom, koji valja na iste uporaviti obzirom na narav odnosne tražbine, pa se i rokovi za pravne liekove računati imadu tada po propisih onih, koji su ustanovljeni u dotičnom postupniku. Tako će se n. pr. razpravljati parnice o tražbinah trgovačkih po zakonu od 3. listopada 1876. o trgovačko mjenbenom postupku, pa će se tad pravni liekovi imati sudu predati u roku od 8 dana nakon dostavljene dotičnoj stranci sudbene rješitbe, s kojom se ne zadovoljava.

Isto tako, ako se parnica ima voditi pred kot. sudom, a uvjeti postupka maličnoga za odnosnu tražbinu postoje, razpravljati će se i dotična likvidacionalna parnica po maličnom postupku, te će nezadovoljna stranka proti konačnoj osudi moći uložiti jediuo žaobu ništovnu u roku 8 dana.

§. 69. Što se nakon valjane ubaviesti učestnikah ustanovi razpravom u stečaju, ne može nitko napadati na tom osnovu, što nije mogao sudjelovati kod razprave. Radi nepristupa na ročište nije dopušteno opravdanje.

Ova ustanova izriče, da ne ima mjesta povrati u prijašnje stanje radi promašenoga razpravnoga ročišta, niti da može stranka, koja se je na kojem ročištu u stečajnom postupku oglušila, opravdati se radi nepristupa na ročište, ma da joj doista nije bilo moguće bez njezine krivnje doći na razpravno ročište. Zato ne može nijedna stranka, koja je po propisu zakona valjano pozvana bila na razpravno ročište, napadati ono, što se ustanovi na tom ročištu bez nje samo zato, što nije ona kod toga ročišta učestvovala.

§. 70. Stečajni sud može narediti izvidjanja i saslušanja svjedoka i vještaka, u koliko je to potrebno, da se objasne okolnosti u stečaju (§. 2. toč. 5. car. pat. od 9. kolovoza 1854. br. 208. d. z. l.).

Tako će sud napose postupati i u slučaju, ako je dvojbena prezaduženost, ili je preporna tražbina vjerovnika, koji zahtieva otvorenje stečaja.

Osim u postupku parbenom, koji se vodi pred stečajnim sudom, može stečajni sud u svakom slučaju, ako to obnalazi za potrebno

narediti ureda radi izvidjenja, navlastito saslušati svjedoke i vještake po propisu izvan parbenom. Ovo će stečajni sud imati ponapose učiniti, ako je, kad bude zamoljeno otvorenje stečaja po kojem vjerovniku ili nasliedniku, dvojbena prezaduženost.

Obrazloženje vladine osnove veli glede ove ustanove sljedeće: „Ova je ustanova od osobite važnosti, jer se njom u svih slučajevih (osim §§. 72. do 78. još napose i §§. 94, 95, 131, 132, 147, 148, 151, 154, 195. i 201.) u kojih je potrebna odluka suda u stečaju (ne u parnicah, koje se vode za trajamja stečaja), propisuje izvidjenje ureda radi svih okolnosti, koje su od važnosti za odluku sudbenu. Ustanova ta odgovara naravi postupka stečajnoga, koji je poglavito izvanparben, te se može shodno razvijati samo uz uredovno izvidjanje i slobodnije prosudjivanje svih okolnosti. Tim putem se i postupak pospješuje a može se i preduaresti mnoga parnica, koja bi inače nastala“.

Poglavje drugo.
Otvorenje stečaja.

§. 71. Stečaj se ima otvoriti odmah, kada tko sam zaište otvorenje stečaja.

Takov zahtjev može se staviti i kod najbližega kotarskoga suda, koj će dotični predlog odmah odstupiti nadležnomu stečajnomu sudu.

Novi naš stečajni zakon ne nabraja redom slučajeve, kada valja stečaj otvoriti, kako je to navedeno u našem stečajnom redu od 18. srpnja 1859. u §§. 26.—28., pa nije zato ni tako pregledan, kako je bio stari stečajni red.

Slučajevi, kada valja stečaj otvoriti, sadržani su u nazočnom stečajnom redu u §§. 71, 73. i 74.

Kao što u našem starom stečajnom redu, tako i u nazočnom novom stečajnom zakonu, razlikuje se, da li je prezaduženik trgovac ili nije trgovac.

Ali neprotokolirani trgovac uzporedjuje se u našem stečajnom zakonu sa netrgovcem, ter za neprotokolirana trgovca vriede one iste ustanove, koje i za netrgovca.

Pod kojimi uvjeti valja otvoriti stečaj proti protokoliranu trgovcu ustanovljuje se a §§. 219.—233. U obće o stečaju proti protokoliranu trgovcu sadržani su posebni propisi u naslovu drugom drugog diela ovog stečajnog zakona.

Po našem stečajnom zakonu valja stečaj otvoriti; 1) kada zaište sam prezaduženik (§. 71); 2) ako otvorenje stečaja proti

ostavštini zatraži koji nasliednik ili skrbnik ostavinski (§. 72); 3) ako zahtieva otvorenje stečaja koji osobni vjerovnik prezaduženikov (§. 74.).

Po nazočnom stečajnom zakonu ne ima slučaja u kojem bi ovlašten bio sud ureda radi otvoriti stečaj proti prezaduženiku. Ne odredjuje isti to ni onda, ako tko, o kom se znade, da mu je stanje imovinsko poremećeno, pobjegne ili se sakriva. Zašto je zakon izpustio slučajeve našeg starog stečajnog reda, u kojih je sud mogao ureda radi otvoriti stečaj, navedeno je u obrazloženju vladine osnove (§. 71.) ovog stečajnog zakona, koje je ovdje dolje doslovce odtiskano. O shodnosti ili neshodnosti te ustanove ne ima se ovdje razpravljati, pošto je osnova zakonom postala, koji se ima vršiti.

U prenavedenom obrazloženju vladine osnove k §. 71. nazočnog stečajnog zakona tumači se i pojam prezaduženosti. Pošto je ovaj u istom posve jasno obrazložen, te pošto se cielo ovo obrazloženje dolje priobćuje, to odpada potreba, da se o prezaduženosti ovdje ponapose još govori.

U §u 71. sadržan je, kako je već gore iztaknuto, slučaj otvorenja stečaja, kada to prezaduženik sam zatraži. U takovu slučaju ima se stečaj bezodvlačno otvoriti, a da ne treba nikakovih predhodnih izvidjenja, ponapose ne saslušanje samog prezaduženika, i to ni onda ne, ako ne obloži svoju molbu za otvorenje stečaja sa izkazom o stanju njegovih aktiva i pasiva. Dovoljno je, da prezaduženik jednostavno zatraži otvorenje stečaja bez ikakovog obrazloženja i dokaza o njegovoj prezaduženosti.

Zakon veli u §u 71., da se takov zahtjev može staviti i kod najbližjega kotarskoga suda, koji će dotični predlog odmah odstupiti nadležnom sudu — razumjeva se stečajnom sudu.

Obzirom na to, što je ta ustanova uvrštena samo kod §a 71., koji govori o otvorenju stečaja na molbu samoga prezaduženika, moglo bi se zaključiti, da samo prezaduženik može staviti zahtjev na otvorenje stečaja osim kod nadležnog stečajnog suda i kod najbližeg kot. suda. Nu obzirom na ratio legis, ne može se opravdati ovaj nazor. Ne ima bo razloga, zašto nebi vjerovnik mogao staviti zahtjev na otvorenje stečaja proti svom dužniku kod svoga najbližega suda, ako ovaj i nije nadležni stečajni sud. Razumieva se, da će tad dotični sud imati jednostavno molbu odstupiti, nu bezodvlačno, nadležnom stečajnom sudu, bez da će učiniti sam kakovu odredbu u vlastitom djelokrugu; navlastito neće on odrediti na molbu vjerovnika za otvorenje stečaja ni saslušanje prezaduženika, jer zakon ne ovlaštuje na takovu odredbu drugi sud, do jedino nadležni stečajni sud. Ovaj sud moći će zamoliti za saslušanje učestnika drugi sud.

Pošto jedino stečajni sud, a ne drugi sud može odredbu izdati glede osiguranja imovine prezaduženikove, to neće moći ni sud, kod kojega je po §u 71. zatraženo otvorenje stečaja, izdati nikoju odredbu glede osiguranja imovine prezaduženikove, ako zato ne dobije ovlaštenje stečajnog suda. Svakako pako ima paziti i dotični sud na to, da se ne raznosi imovina dužnikova, te ako je pogibelj u odvlaci imati će po mogućnosti i brzojavno prijaviti stečajnom sudu ovu pogibelj, da učini u tu svrhu shodnu odredbu.

Obrazloženje vladine osnove §a 71. kaže u tumačenju ovog §a sliedeće:

„Osnova postavlja uvjetom otvorenja stečaja prezaduženost (insuficiencija, Ueberschuldung), t. j. stanje u imovini dužnikovoj takovo, da su aktiva veća od pasiva; dočim je u stečajnom zakonu za njemačko carstvo nemogućnost plateža (insolvencija, Zahlungsunfähigkeit) t. j. takovo stanje u imovini dužnikovoj, u kojem dužnik više ne može da plaća svojih dugova (bez obzira na to, da li su veća aktiva ili pasiva), obćenitim uvjetom otvorenju stečaja. Osnova pozna insolvenciju kao razlog otvorenju samo trgovačkog stečaja; ovaj naime valja otvoriti ne samo onda, kada postoji prezaduženost, već i onda, kada nastupi insolvencija u pojavu obustave plaćanja (sr. §. 223.), dočim se po njemačkom zakonu ne otvara nijedan stečaj prije nego nastupi insolvencija, ma prije i postojala prezaduženost.

To shvaćanje osnove, po kojem se stečaj proti trgovcu može otvoriti ne samo u slučaju prezaduženosti, već i u slučaju obustave plaćanja bez obzira na to, da li postoji prezaduženost, dočim se stečaj proti netrgovcu može otvoriti samo u slučaju prezaduženosti, poglavitim je razlogom i osnovinoj diobi postupka stečajnoga u redoviti (naslov prvi) i trgovački (naslov drugi).

Osnova drži, da je prezaduženost doista toli nezdravo stanje, koje u pravilu samo umjetnim i opet nezdravim načinom može udovoljivati dospievajućim obvezam, koje po tom opravdava otvorenje stečaja. Kod trgovacah dolazi k tomu još obzir, da obustava plaćanja trgovačkoga, što dulje traje, to znatnijih bludnja i štete prouzroči u prometu trgovačkom, pa da s toga valja u takovu slučaju odmah otvoriti stečaj tim više, što će skoro u svakom takvom slučaju doista postojati i prezaduženost. S toga i osnova misli, da joj je ostati pri takovu shvaćanju našega sadašnjega te ugarskoga i austrijskoga zakona.

Još valja riešiti pitanje, je li opravdano, da se stečaj može otvorit i ureda radi (sr. §. 26. alin. posljed. §§. 28., i 190. steč. reda)?

Osnova sa njemačkim i austrijskim i ugarskim zakonom drži, da nije; vjerovnik neka pazi sam, u kakovu je stanju imovinskom

njegov dužnik, a neka se ne naslanja na sud, da će ovaj imati tu brigu; otvorenje stečaja toli je važan čin, da bi ga sud težko mogao poduzeti bez predloga interesenta, napose kada se pomisli na to, da se otvorenjem stečaja može prekinuti možda vrlo uharan posao prezaduženikov, ter ne samo tim nanieti šteta vjerovnikom samim, nego i tim, što imovina, padša pod upravu stečajnu, mnogo gubi od svoje vriednosti; sudovi napokon jedva su kada i uporavljali ustanovu, po kojoj su imali stečaj otvarati ureda radi, pa nije opravdano, da se vjerovnici takovom ustanovom zavadjaju na štetnu nebrigu.

Stoga se može stečaj otvoriti samo na predlog i to prema §a 71. ponajprije na zahtjev samoga prezaduženika. Tu se veli, da se na takov zahtjev ima stečaj odmah otvoriti, to jest bez izvidjanja, da li su prezaduženikova pasiva veća od aktiva; dosta je, da to tvrdi prezaduženik."

(Obrazac za molbu za otvorenje stečaja po §u 71. predleži pod I. na kraju ove knjige).

§. 72. Ako otvorenja stečaja proti nasliedstvu ne zahtievaju svi očitovani nasliednici ili skrbnici nasliedstva već samo jedan ili više njih, može se otvoriti stečaj bez saslušanja ostalih samo onda, ako bude vjerodostojno zasvjedočeno, da dugovi nadilaze aktivnu imovinu. Inače valja sve očitovane nasliednike ili skrbnike nasliedstva pozvati na ročište u svrhu razprave o predlogu stečajnom.

Ako je koja ostavština prezadužena, nema razpravni sud nikada ureda radi otvoriti stečaj, odnosno, ako nije sam nadležni stečajni sud, uredi radi odstupiti razpravne spise stečajnom sudu u svrhu otvorenja stečaja. On može otvoriti stečaj samo onda, ako to zatraži koji nasliednik, ili ako ne ima još očitovanih nasliednika, ako to zaište skrbnik ostavinski, ili napokon, ako to traži koji od vjerovnika nasliedstva

U §u 72. ustanovljuje se samo postupak, ako otvorenje stečaja traži očitovani nasliednik ili skrbnik ostavinski, dočim se postupak, kada traži otvorenje stečaja koji vjerovnik nasliedstva, ravna po §§. 73. i 74. ovog stečajnog zakona.

U pravilu treba za otvorenje stečaja proti ostavštini privole svih očitovanih nasliednika ili skrbnika ostavštine. Ako traži otvorenje stečaja samo jedan očitovani nasliednik ili samo nekoji od očitovanih nasliednika, imat će sud odrediti saslušanje svih očitovanih nasliednika Bez saslušanje ostalih nasliednika morati će sud otvoriti stečaj samo onda, ako bude vjerodostojno zasvjedočeno, da dugovi nadilaze aktivnu imovinu.

U tom pogledu neće uviek biti dovoljnim dokazom našastar, učinjen o ostavštini, jer može biti zatajena imovina ostavnikova, a može biti imovine, za koju nije znao sudbeni izaslanik, koji je načinio našastar. Zato je uputno, da rapravni sud svaki put, kad koji nasliednik zatraži otvorenje stečaja, saslusa sve nasliednike. Shodno je uz to svakako, da sud prije nego otvori stečaj, saslusa uz očitovane nasliednike, odnosno skrbnika ostavinskoga, i sve vjerovnike ostavinske u svrhu pokušaja nagode tim više, što može po §u 73. izvan parbenoga postupnika i koji vjerovnik preuzeti ostavinsku imovinu jure crediti. Svakako nije nazočnim stečajnim zakonom izvan krieposti stavljena ustanova §a 73. izvan parbenoga postupnika, koje sa mora razpravni sud držati i onda, ako koji nasliednik traži otvorenje stečaja.

Ako koji vjerovnik traži proti ostavštini otvorenje stečaja, imati će stečajni sud u svakom slučaju na odnosnu molbu vjerovnikovu saslušati zastupnika ostavštine, dakle očitovane nasliednike ili skrbnika ostavinskoga, pa zatim postupati onako, kako to §. 73. ovog stečajnog zakona propisuje. Vjerovnik imati će svoju tražbinu zasvjedočiti istim onim načinom, kako to propisuje §. 73.

Ako koji vjerovnik zatraži otvorenje stečaja proti ostavštini, na koju se još nitko nije nasliedno očitovao, te za koju nije još postavljen zakoniti zastupnik, imat će stečajni sud postaviti toj ostavštini skrbnika način te ovoga saslušati načinom propisanim u §u 73. za saslušanje prezaduženika. Isto tako postavit će stečajni sud skrbnika način očitovanom naslieduiku, koji bi se imao saslušati za ostavštinu u prenavedenom slučaju, ako je pobjegao ili se sakriva ili se ne zna za njegovo prebivalište.

§. 73. Zahtieva li koj vjerovnik, da se otvori stečaj, te vjerojatno zasvjedoči, da imade ma i ne dospjelu tražbinu, a dugovi dužnikovi da nadilaze njegovu aktivnu imovinu — to potonje uzimlje se vjerojatno zasvjedočenim napose onda, ako se proti dužniku vode ovrhe radi novčanih tražbina — naredit će sud najdalje na treći dan ročište i na to ročište pozvati dužnika prema propisom gradjanskoga postupnika o dostavi prve odluke na tužbu tom uputom, da popisom svoje imovine i dugovine potvrdi, da mu dugovi ne nadilaze njegove aktivne imovine.

Ako je dužnik u inozemstvu ili se ne zna, gdje je, treba mu, ako ne ima valjana zastupnika (§§. 66., 81., 85. gradj. parb. postup.) bez javnoga oglasivanja

postaviti skrbnikom osobu, koja bi znala dati valjane ubaviesti o njegovih imovinskih odnošajih.

Ako dužnik dotično skrbnik mu ne posluša upute, naznačene u prvoj alineji, a vjerovnik ne odustane od svoga zahtjeva, ima se, osim ako postoji koj slučaj, naznačen u §. 78., stečaj odmah otvoriti.

Odgoda ročišta dopustiva je uz privolu vjerovnika, koji su zahtievali, da se otvori stečaj. Samo s važnih razloga može sud odgoditi ročište i bez privole tih vjerovnika.

Ako sud pronadje očito neosnovanim zahtjev, da se otvori stečaj, ima ga odbiti ne korediv ročišta.

Po §u 27. prijašnjeg steč. reda od 18. srpnja 1859, imalo se je, kada je otvorenje stečaja zaiskao jedan ili više vjerovnika prezaduženikovih, narediti kratkodobno ročište a dužniku naložiti, da ili navaljujuće vjerovnike osigura ili da podnese popis o stanju sve svoje imovine i svih svojih dugova, i time dokaže, da može namiriti svekolike svoje vjerovnike.

Po §u 73. nazočnog stečajnog zakona pozvati će se na ročište dužnik jedino tom uputom, da popisom svoje imovine i dugovine potvrdi, da može platiti sve svoje dugove, t. j. da doprinese izkaz svojih aktiva i pasiva u dokaz, da može namiriti svekolike svoje vjerovnike. Ne ima se pako dužniku naložiti, da navaljujuće vjerovnike osigura. U obrazloženju vladine osnove opravdava se to time, jer ako bi se dužniku naložilo, da osigura navaljujuće vjerovnike, nukale bi se tim stranke na sklapanje pobitnih pravnih djela, koja su upravo po zakonu o pobijanju zabranjena.

Po §u 73. nazočnog steč. zakona ima se prezaduženik pozvati na ročište prema propisom gradjanskoga postupnika o dostavi prve odluke na tužbu dakle tako, da se njemu mora poziv u vlastite ruke dostaviti.

Dalnje ustanove §a 73. su jasne. Ovdje valja samo razjasniti, što će imati vjerovnik izkazati, ako hoće da traži otvorenje stečaja?

Zakon veli u §u 73., da mora vjerovnik vjerojatno zasvjedočiti samu tražbinu svoju i da dugovi dužnikovi nadilaze njegovu imovinu, t. j. da je dužnik, proti kojemu traži otvorenje stečaja, prezadužen. Kako ima vjerovnik izkazati svoju tražbinu ne ustanovljuje se u zakonu. U obrazloženju vladine osnove k §u 73. veli se u tom pogledu sliedeće: „Vjerojatno zasvjedočiti (glaubhaft machen), može se bez dvojbe svimi dokazali dopustivimi po gradjanskomu postupniku (napose i knjižnimi izvadci), a da i

nije potrebna formalna izvedba tih dokaza; jedino prisega stranaka očito nije za to prikladna (sr. §. 70.). Zasvjedočiti se može sigurno i mjenicom. Već sam izraz „vjerodostojno“ ili „vjerojatno zasvjedočiti“ upućuje, da se tu ne radi o dokazu, nego je dovoljno, da se sudu pruži jamstvo za to, da je tvrdnja po svoj prilici istinita.

Tražbina vjerovnikova ne mora biti dospjela, jer baš nedospjele tražbine, koje se još ne mogu potjerati imadu osobita interesa, da se dužniku zapriečí posvemašnji rasap njegove imovine. Naprotiv odgodno uvjetne tražbine, o kojih još nije izviestno, da u obće postoje, osnova ne smatra prikladnom podlogom za predlog stečajni“.

Obzirom na prenavedena može se postaviti sljedeće obćenito pravilo: Dovoljno će biti zasvjedočena tražbina vjerovnika, ako vjerovnik prinese takovih izprava, koje ako se priznadu za istine, podpuno posvjedočavaju tražbine po propisih gradj. parb post., dakle, ako prinese takove izprave, uslied kojih se može po §u 408. gradj. parb. post. dozvoliti zabrana bez da je vjerovnik dužan dati sigurnosti. Jedino kod trgovaca može se dopustiti kao prikladna izprava za posvjedočenje njegove tražbine izvadak iz njegovih trgovačkih knjigah, ako je isti providjen zaporkom, da se slaže sa glavnom knjigom iz koje je izvadjen, i da trgovac svoje trgovačke knjige uredno vodi. U svakom inom slučaju imati će sud shodnim načinom osvjedočiti se o istinitosti tražbine vjerovnikove. Ovo će imati učiniti ureda radi po propisih izvanparbenoga postupnika; na što ga ovlašćuje propis §a 70. ovog stečajnog zakona.

Svakako imati će vjerovnik, koji traži otvorenje stečaja, već u molbi izpravom zasvjedočiti svoju tražbinu. Ako ova izprava ne daje sudu dovoljna jamstva o istinitosti tražbine vjerovnikove, imat će istom stečajni sud uredovati po propisu §. 70. ovog stečajnog zakona, pa će odrediti predhodno ročište za ustanovljenje istinitosti tražbine vjerovnikove. Na ovo ročište moći će i prezaduženika pozvati, što će u svakom slučaju i shodno biti, ali dakako tada ne uputom navedenom u §. 73. t. j ne dodatkom, da popisom svoje imovine i dugovine potvrdi, da može platiti sve svoje dugove. Na ovom ročištu moći će sud saslušati i svjedoke o istinitosti tražbine vjerovnikove, te ove i zapriseći, ako je nuždno, jer u tom pogledu ne ograničuje zakon u §u 70. uredovanje suda stečajnoga.

Isto tako moći će sud postupati, ako drži, da po vjerovniku prinešena izprava dovoljno dokazuje njegovu tražbinu, ter ako na ročištu urečenom po §u 73. prezaduženik stavi temeljitih prigovora proti izpravi odnosno proti obstojnosti same tražbine.

Za otvorenje stečaja morati će vjerovnik izkazati svakako, da ima prezaduženik uz vjerovnika, koji traži otvorenje stečaja, bar još jednog vjerovnika. Samo onda, ako zasvjedoči, da će se moći

pobijati koje pravno djelo glede imovine prezaduženikove po zakonu o pobijanju pravnih djela glede insolventna dužnika, ne mora izkazano biti, da ima prezaduženik još jednoga vjerovnika. O tom pobliže kod tumačenja §a 78.

U pogledu zasvjedočenja prezaduženosti dužnika, veli se u zakonu, da se prezaduženost uzimlje vjerojatno zasvjedočenom napose onda, ako se proti dužniku vode ovrhe radi novčanih tražbina. Rieč „napose" pokazuje dosta jasno, da zakon ne uzimlje, da je samo onaj prezadužen, proti kojemu se vode ovrhe radi novčanih tražbina. Nu ni ovrhe, koje su u tečaju proti dužniku nisu uviek dokazom prezaduženosti, jer se mogu voditi ovrhe i proti dužniku, koji može plaćati, ali neće da plati s inoga kojega uzroka. Zato se ne može smatrati, da je po zakonu već u svakom slučaju dovoljno dokazano, da je tko prezadužen, ako se proti njemu vode ovrhe. Ali biti će to onda nedvojbeno dokazom, ako su se ovrhe bezuspješno vodile. U svakom slučaju, ako bude prezaduženost dvojbena, imat će sud po §u 70. steč. zakona ureda radi i u tom pogledu učiniti shodne izvide. Ako bude kod stečajnoga suda notorno, da dužnika više vjerovnika tjeraju ovrhom ili u obće da ne plaća svoje dugove, neće trebati, da vjerovnik sam ove okolnosti izkaže.

Obćenito može se ovdje tvrditi, da se imadu u stečajnom postupku, dok se radi o postupku izvanparbenom, sva ona dokazala — osim saslušanja stranaka poput svjedoka — rabiti, koja propisuje malični postupnik, ter da se ista imadu izvesti a i uporabiti po propisih istog postupnika.

(Obrazci za molbu vjerovnika za otvorenje stečaja, zatim za odluku suda na istu i za razpravni zapisnik prileže pod II., III. i IV. na kraju ove knjige.)

§. 74. Zahtieva li koj vjerovnik na temelju vjerojatno zasvjedočene tražbine, da se otvori stečaj proti dužniku, koji je pobjegao ili se sakriva, a ne može se tomu slutiti drugi koj razlog nego da ne može platiti, narediti će sud za razpravu predloga stečajnoga ročište, a dužniku će bez javnoga oglasivanja postaviti skrbnika.

Isto vriedi i u slučaju kada se zahtieva otvorenje stečaja proti ostavini, a nasliednik je pobjegao ili se sakriva ili je nepoznat.

U ovom §u odredjuje zakon, da u slučaju, ako koji vjerovnik na temelju, po propisu §a 73. vjerojatno zasvjedočene tražbine, zatraži otvorenje stečaja proti dužniku, koji je pobjegao ili se sakriva, ne mora podjedno i izkazati prezaduženost dotičnoga

svoga dužnika, jer se ova tad predmnieva, u koliko ne predleže činjenice i okolnosti, iz kojih proizlazi, da je iz inog kojega razloga pobjegao ili se sakrio. Ako je notorno, da nije prezadužen, neće sud na molbu vjerovnika otvorit stečaj, već njegovu molbu odbiti. Ako pako ne budu imućtvene okolnosti dužnikove sudu poznate; ali se znade, da je pobjegao iz inoga razloga, a ne zato što ne može platiti, tad će stečajni sud molbu vjerovnika za otvorenje stečaja vratiti na popunjenje time, da dokaže, da je dužnik prezadužen.

U svakom će pako slučaju sud postaviti dužniku, koji je pobjegao ili za koga se ne zna, gdje boravi, skrbnika, bez da će izdati izrok i isti javno oglasiti, a podjedno će odrediti ročište za saslušanje vjerovnika, koji traži otvorenje stečaja i skrbnika. Razumieva se, da će prosto biti na tom ročištu skrbniku dokazati, da njegov skrbljenik nije prezadužen, pa će se tada, ako ovim dokazom uspije, molba za otvorenje stečaja odbiti morati.

§. 75. Kako valja postupati, kada koj trgovac obustavi svoja plaćanja, odredjuje se u §§. 219. i 223.

§. 76. Sud može odmah prigodom predhodnoga riešenja predloga stečajnoga, a i poslie tečajem predhodnoga postupka odrediti, što je potrebno, da se imovina prezaduženikova sačuva i dotle, dok se otvori stečaj. Napose može dozvoliti privremenu sekvestraciju dužnikove imovine, zabranu na njegove tražbine i pokretnine, koje su u rukuh trećih osoba, dužniku obćenito zabraniti, da što odsvoji od svoje imovine. Bude li takova zabrana odsvojna javno oglašena, vriediti će §. 11. ovoga zakona kao da je stečaj otvoren.

Ako bude odbijen predlog stečajni, valja odmah dokinuti napomenute privremene odredbe sigurnostne.

Ustanova §a 76. nije sadržana ni u ugarskom ni u austrijskom stečajnom zakonu, ona je uzeta iz njemačkoga stečajnoga zakona.

Po ovom §u ne mora stečajni sud učiniti nikakove odredbe za osiguranje imovine prezaduženikove ni prigodom predhodnoga riešenja molbe za otvorenje stečaja a niti zajedno sa odlukom, kojom otvara stečaj, ali to može učiniti ako je potrebno, da se sačuva imovina prezaduženikova vjerovnikom.

On može odmah na molbu za otvorenje stečaja, ako ne bude neosnovana, te ju ne valja već prvom odlukom odbiti, kada odredi ročište za saslušanje vjerovnika, koji traži otvorenje stečaja, i prezaduženika, a i tečajem postupka o saslušanju istih, odrediti što je potrebno, da se imovina prezaduženikova sačuva i dotle dok se otvori stečaj. Zakon veli, da može napose dozvoliti u tu svrhu privremenu sekvestraciju dužnikove imovine, zabranu na njegove tražbine i pokretnine, koje su u rukuh trećih osoba, a i dužniku obćenito zabraniti, da ne smije ništa odsvojiti od svoje imovine, te ovu zabranu i javno oglasiti. Ako će sud javnim oglasom obznaniti, da je dužniku povodom time, što je proti njemu predana molba za otvorenje stečaja, te radi toga predhodni postupak u tečaju, zabranio obćenito, da ne smije ništa odsvojiti od svoje imovine, tad će ova javno oglašena zabrana radjati istim pravnim učinkom, kao da je već stečaj otvoren; biti će naime svako podmirenje osobnoga zahtieva na imovinu dužnikovu nevaljano prema vjerovnikom stečajnim.

Sekvestraciju će sud odrediti redovito, ako ima prezaduženik otvoren posao; dočim u predhodnom postupku, prije nego je otvoren stečaj, neće odrediti uzki zatvor nekretnina prezaduženikovih, koje treba za vršenje svoga znanja, jer se ovo ne smije njemu zapriečiti, dok nije faktično proti njemu otvoren stečaj.

(Obrazac za odluku i javni oglas o obćenitoj prenavedenoj zabrani nalaze se na kraju ove knjige pod V. i VI.).

§. 77. O zahtievu, da se otvori stečaj, odlučuje sud obrazloženom odlukom, koja se ima dostaviti učestnikom po propisih izvanstečajnih.

Proti odluci, kojom se otvara stečaj, može prezaduženik, a proti odluci, kojom se odbija predlog stečajni, može svak, koj je podnio takov predlog, uložiti u roku od 3 dana iza dostave utok bez odgodne moći.

Dani, koje pravni liek treba da stigne poštom, ne uračunavaju se u taj rok.

Ako banski stol preinači ili dokine odluku, kojom se otvara stečaj, ne dokidaju se učinjene odredbe osiguranja sve dotle, dok pitanje ob otvorenju stečaja ne bude pravomoćno riešeno.

Ustanova ovoga §a je posve jasna. Pod odredbami osiguranja, o kojih govori zadnja alineja §a 77., razumjevaju se one, o kojih je govor u §. 76. Ove odredbe ostaju u krieposti, ako bi i banski stol odluku, kojom je prvi sud otvorio stečaj, preinačio

te molbu za otvorenje stečaja odbio, sve dok ne postane ta odluka pravomoćna, t. j. sve dok ne mine rok od tri dana nakon dostave ove odluke utjecatelju, ili, ako uz taj rok podnese pravodobno utok, dok ne stigne na prvi sud vrhovna rješitba stola sedmorice, kojom se rješitba banskoga stola, koja je odbila predlog stečajni, potvrdjuje

§. 78. Sud će odbiti predlog stečajni, ako prezaduženik ima samo jednoga vjerovnika osobnoga, osim ako ovaj vjerojatno zasvjedoči, da će se moći pobijati koje pravno djelo glede imovine prezaduženikove.

Isto vriedi u slučaju, ako prema razsudi suda stečajna imovina ne bi dotekla ni da se podmire troškovi postupka, a vjerovnici ne polože po odredbi sudbenoj potrebne svote za osiguranje troškova. O položenju takove sigurnosti može sud ovisnim učiniti otvorenje stečaja i u slučaju, ako bude vjerojatno utvrdjeno, da će se moći pobijati koj pravni čin glede imovine prezaduženikove.

Ako se otvorenje stečaja ne dozvoli radi pomanjkanja imovine, sud će na predlog kojega vjerovnika, koj je zahtievao otvorenje stečaja, naložiti dužniku, da položi prisegu sadržaja, da od svoje imovine nije ništa zatajio. Uzkrati li dužnik položenje te prisege, imadu se proti njemu upraviti §§. 111. do 113.

Ne ima se otvoriti stečaj: 1) ako prezaduženik ne ima drugoga vjerovnika osim onoga, koji moli otvorenje stečaja; 2) ako ne ima ni toliko imovine, koja bi dotekla za podmirenje troškova stečajnoga postupka. Od prvoga slučaja dopušta zakon iznimku samo onda, ako vjerovnik, koji traži otvorenje stečaja, vjerojatno zasvjedoči, da će se moći pobijati koje pravno djelo glede imovine prezaduženikove, jer tad će biti vjerojatno zasvjedočeno, da će pridoći dalnji vjerovnik, t. j. pobijani, i da će u masu pridoći još imovine. Ako ne bude izvan dvojbe, da će doista koji vjerovnik latiti se prava pobijanja ili da će moći uspjeti sa svojom tužbom podignutom u tom pogledu, moći će sud zatražiti sigurnost od vjerovnika, koji traži otvorenje stečaja, za troškove stečajne, koje će vjerovnik naknaditi imati u slučaju, da će se morati stečaj dignuti, što ne bude vršeno pravo pobijanja.

Od drugoga slučaja dopušta zakon iznimku, ako vjerovnici polože po odredbi suda potrebnu svotu za osiguranje troškova stečaja.

Ako dakle koji vjerovnik zatraži otvorenje stečaja, a na ročištu, koji će sud odrediti na molbu istoga za saslušanje prezaduženika, prezaduženik izkaže, da ne ima niti toliko imovine, da će se moći namiriti troškovi stečajnoga postupka, imat će sud pozvati vjerovnika, ako ostane pri zahtjevu, da se stečaj otvori, da položi u gotovom sigurnost za ove troškove u svoti, koju će sud ustanoviti. Stečaj će se tad samo onda otvoriti, ako bude vjerovnik tu sigurnost doista položio.

Zakon doduše ne veli u §u 78., da se stečaj i onda otvoriti ima, ako prezaduženik izkaže, da ne ima nikakove imovine; ali, ako vjerovnik unatoč izjave prezaduženika, da ne ima nikakove imovine, ipak zahtieva, da se proti njemu stečaj otvori, neće biti protuzakonito, ako stečajni sud udovolji tomu zahtievu, ako vjerovnik položi sigurnost za troškove stečaja u iznosu, koji će mu sud označiti; jer nije izključeno, da je prezaduženik, zatajio imovinu, za koju vjerovnik znade, da ju ima, ali koju odmah označiti ne može. Nu vjerojatno ipak ima učiniti vjerovnik, da prezaduženik imovine imati mora.

Ovakov postupak nije izključen ustanovom zadnje alineje §a 78. Ovom bo ustanovom daje se vjerovniku samo pravo, da zahtieva u stečajnog suda, da isti naloži dužniku, ako se otvorenje stečaja ne dozvoli radi pomanjkanja imovine, da položi prokaznu prisegu sadržaja toga, da od svoje imovine nije ništa zatajio. Ovakovom zahtjevu će sud udovoljiti bezuvjetno, te za položenje te prisege izvanparbenim putem odmah odrediti ročište.

Ako prezaduženik na ročište ovo ne dodje, ili ako dodje, a uzkrati položenje ove prokazne prisege, imadu se proti njemu upraviti propisi §§. 111.—118. ovog steč. zakona, t. j. tad će stečajni sud odrediti da se prezaduženik zatvori do 2 mjeseca.

Zato pako mora sud odmah, kada ureče ročište za položenje prokazne prisege, prezaduženika pozvati pod prietnjom da će se u slučaju, ako na ročište ne dodje ili uzkrati položenje prisege, proti njemu izreći primjereni zatvor.

(Obrazac za takovu odluku nalazi se na kraju ove knjige pod VII.)

Valja još ovdje istaknuti, što čini i obrazloženje vladine osnove kod ovog §a, da pri prosudjivanju, ima li dovoljno stečajne imovine, ne dolazi u obzir imovina prezaduženikova, u koliko je obterećena pravi razlučnimi, naime onaj dio imovine, koji će vjerovnici, kojim pripada pravo zaloga, za namirenje svojih tražbina upotrebiti; jer samo neobterećeni dio dolazi na diobu medju stečajne vjerovnike, to jest podpada stečajnom postupku, dočim založnim vjerovnikom ne treba stečaja.

§. 79. Sud odredjuje u odluci, kojom otvara stečaj, ujedno i uzki zatvor i našastar prezaduženikove imo-

vine, imenuje stečajnoga povjerenika (§. 84.) i stečajnoga upravitelja, ovomu potonjemu i zamjenika, te izdaje izrok u smislu §. 80.

Odlukom, kojom se otvara stečaj, ne mora sud odmah imenovati privremeni odbor vjerovnika. On može to i poslie učiniti.

U pravilu neće moći stečajni sud odmah ni privremeni odbor vjerovnika postaviti, jer neće imati u većini slučajeva točan popis vjerovnika sa prebivalištem njihovim.

Zato nije po §u 79. propisano, da sud u odluci, kojom otvara stečaj, imenuje i privremeni vjerovnički odbor.

Kada i kako se postavlja privremeni vjerovnički odbor, odredjuje se u §. 89, ovog zakona.

(Obrazac za odluku, kojom se otvara stečaj, nalazi se na kraju ove knjige pod VIII.)

Ovdje valja opaziti, da nazočni stečajni zakon odredjuje u §§. 239.—241. i skraćeni postupak za stečaje nad imovinom prezaduženika, koja doduše dotieče za podmirbu troškova, ali se sastoji većim dielom od pokretnina, koje se lahko dadu unovčiti, ter ako će tražbine, koje imadu nedvojbeno prvenstvo, valjda izcrpiti cielu imovinu.

Imati će stoga sud i onda, ako je predvidjeti, da će po svoj prilici preostati posve neznatna imovina za osobne stečajne vjerovnike, tako da ne bi troškovi za redoviti stečajni postupak u nikakvom razmierju bili prama kvoti, koja će odpasti kod diobe obćenite stečajne mase na pojedinoga osobnoga vjerovnika, povesti skraćeni stečajni postupak, normirani u §§. 239.—241. ovog steč. zakona.

Ovakovih slučajeva biti će u nas dosta.

Nu skraćeni stečajni postupak imati će sud odrediti samo u slučajevih navedenih u §. 239. Nastaje ovdje pitanje, ne mogu li se svi učestnici složiti na skraćeni postupak i onda, ako zato ne predleže uvjeti §a 239.?

Kako se ne mogu stranke složiti na skraćeni parbeni postupak, naime u nas na malični postupak, ako nije to u zakonu izriekom odredjeno, te u ubće ne odstupiti od pravilnoga postupka, ako to zakon pod stanovitimi uvjeti sam ne dopušta, tako neće moći odstupiti ni od redovitoga stečajnoga postupka, te odabrati skraćeni stečajni postupak, ako i na to svi vjerovnici pristaju.

§. 80. Izrok stečajni treba da sadržaje:

1. ime suda;
2. ime, stališ i prebivalište prezaduženika;
3. ime i uredovno sjedište stečajnoga povjerenika;
4. ime stečajnoga upravitelja i njegova zamjenika;

5. rok za prijavu tražbina stečajnih, koj da ne bude ni kraći od 30 dana ni dulji od 60 dana računajuć od pribića izroka kod suda;

6. obće ročište likvidacionalno, koje valja odrediti unutar 30 dana iza izminuća roka prijavnoga;

7. opomenu za sve, koji imadu u svom držanju predmeta stečajne mase ili su što dužni u masu, da ništa ne izruče ni ne plate prezaduženiku, nego da dotične predmete i svoja prava založna ili priuzdržna, koja im možda pristoje glede tih predmeta, naznače bez odvlake upravitelju stečajnomu;

8. poziv svih, koji misle što zahtievati iz mase stečajne, neka te svoje zahtjeve, sve da o njih teče i posebna parnica, prijave proti upravitelju stečajnom u svrhu, da im se ustanovi istinitost i red, jer će ih inače stići štetne posliedice, naznačene u stečajnom zakonu;

9. opomenu za one, koji imadu prava izlučnih ili prava na razlučenu podmirbu, da ta njihova prava, u koliko ih ne potjeraju, neće smetati unovčenja ni razdiobe mase stečajne;

10. pripomenu stečajnim vjerovnikom, da sobom ponesu sve izprave, kojimi mogu zasvjedočiti svoja prava vjerovnička, te da će se na obćem ročištu likvidacijonalnom nakon likvidacije obaviti izbor vjerovničkoga odbora;

11. naznaku novina, u koje će se uvršćivati sudbeni oglasi tečajem postupka.

Razlike izmedju ustanova o izroku po ovom stečajnom zakonu i onih našega starog steč. reda iztiču se u obrazloženju vladine osnove k §. 80. u kojem se i opravdava shodnost ustanova ovog §a.

Ovo obrazloženje glasi:

„Nova je uredba stečajnoga povjerenika (toč. 3.), koja se obrazlaže kod §§. 84., 85.

Osnova ne pozna više zastupnika mase uz upravitelja stečajnoga (toč. 4), kako se to razlaže kod §. 88.

U toč. 5. steže se najdulji rok prijavni na 3 mjeseca, (konačna redakcija zakona sada glasi 60 dana), kako je to u austrijskom i ugarskom zakonu, dočim naš steč. red ustanovljuje

taj maximum sa 6 mjeseci, što je kraj današnjih sredstva obćenja očito predugo.

Nova je uredba obćega ročišta likvidacijonalnoga (točka 6.). Na tom ročištu ima se obaviti likvidacija svih prijavljenih tražbina (sr. §§. 119., 121. do 124., 128.), a ne ima se više povodom svake prijave odredjivati ročište, kako se to mora po sadanjem zakonu (§. 86.). Na ročištu likvidacijonalnom ima se upravitelj stečajni uz kontrolu svih došavših vjerovnika očitovati o prijavljenih tražbinah, a osim toga i svaki na rošištu prisutni vjerovnik, kojega se tražbina prizna izpravnom ili je navedena u stanju pasivnom, ima pravo da prigovori svakoj prijavljenoj tražbini. Ovakov nuždan sastanak vjerovnika i medjusobna informacija često će mnogo doprinieti tomu, da se odnošaji u stečaju rasjasne ter postupak stečajni razvije što povoljnije za vjerovnike i prezaduženika.

Toč. 7. odredjuje u interesu steč. vjerovnika, da se upozore na otvoren stečaj i svoje dužnosti svi, koji imadu predmeta stečajne mase kao depositari, najmitelji, posudovnici ili po pravu založnom ili priuzdržnom ili koji inače što duguju prezaduženiku, da naime

1. ništa ne izruče ni ne plate prezaduženiku,

2. da eventualna svoja prava založna ili priuzdržna, koja im pristoje glede predmeta u njihovoj vlasti, bez odvlake prijave upravitelju stečajnomu. Što vriedi u slučaju, ako dužnici plate prezaduženiku mjesto u masu, odredjeno je u §. 7. Dužnost vjerovnika razlučnih, da naznače kako predmete, koje imadu, tako i prava svoja razlučna, sliedi već iz prava stečajnoga upravitelja (stečajnih vjerovnika) na uporabu i na odkup predmeta uz izplatu dužne svote. Samo je iztaknuti, da razlučni vjerovnici nisu dužni potjerati svoja prava razlučna, već ih samo imadu naznačiti stečajnomu upravitelju, pa ni onda ne gube tih svojih prava, ako ih ne naznače, već samo jamče za štetu (§§. 104., 168.).

Točka 8. tiče se vjerovnika stečajnih.

Sa točkom 9. su u savezu §§. 28., 145., 162. do 164., prema kojim prava izlučna, dotično razlučna, istina, ne propadaju, ako se ne potjeraju, nu diobom imovine mogu faktično izgubiti vriednost, ako je i preostavši zahtjev proti bezimućnu prezaduženiku bez vriednosti.

Na toč. 10. primjetiti je, da osnova za izbor vjerovničkoga odbora ne odredjuje posebnoga ročišta, kako ga odredjuje ugarski zakon, jer se unapred ne može znati, kako dugo će trajati obće ročište likvidacijonalno, a može li se obaviti brzo, nepriličnoće biti, da se čeka do trećega dana radi izbora vjerovničkoga odbora, koj se može obaviti odmah iza dovršenoga obćega ročišta likvidacijonalnoga.

Prema toč. 11. imadu se svi upozoriti, da će se oglasi tečajem postupka, dakako i oglasi o dokinutu ili zaglavljenu stečaju, oglasiti samo u službenih „Narodnih Novinah".

Obrazac za stečajni izrok nalazi se na kraju ove knjige pod IX.

§. 81. Izrok stečajni ima se isti dan, kojega sud zaključi otvorenje stečaja, odmah izdati i na sudnici pribiti. Pri tom se valja držati ustanova §-a 219. carskoga patenta od 3. svibnja 1853. (br. 81. drž. zak. lista).

Zatim se ima što brže narediti, da se izrok stečajni uvrsti tri puta u službene novine, odredjene za sudbene oglase.

Ako je vjerojatno, da prezaduženik ima vjerovnika u Ugarskoj ili u kraljevinah i zemljah zastupanih u carevinskom vieću, ili u Bosnoj i Hercegovini ima se odrediti, da se stečajni izrok bar jednom oglasi i u dotičnih službenih novinah.

Izrok se može proglasiti bar u izvadku i u dotičnih inozemnih novinah, ako prezaduženik po svoj prilici ima i tamo vjerovnika ili imovine.

Vjerovnike i dužnike prezaduženikove, kojim je poznato prebivalište, ima stečajni upravitelj bezodvlačno ubaviestiti ob otvorenu stečaju i o tom se prigodom ročišta likvidacionalnoga izkazati.

§. 82. Po jedan odpravak odluke, kojom se otvara stečaj, ima se bezodvlačno dostaviti državnom odvjetniku, poreznom uredu, predpostavljenoj oblasti prezaduženikovoj, ter uredu poštanskom i brzojavnom, željezničkom i parobrodarskom.

Poštanski i brzojavni, željeznički i parobrodarski uredi dužni su nakon primitka takove odluke uručivati upravitelju stečajnomu sva pisma, brzojavke i pošiljke, glaseće na prezaduženika. Ta odredba može se dokinuti na zahtjev prezaduženikov i nakon saslušanja stečajnoga upravitelja, a dotle je dužnost upravitelja stečajnoga, da prezaduženiku priobći pisma i brzojavke, te da mu izruči one, koji se ne tiču mase.

§. 83. Ako prezaduženik ima nepokretnih dobara ili uknjiženih tražbina, sud će stečajni odmah odrediti, da se dan otvorena stečaja gruntovno zabilježi. Nu ako se propusti ta zabilježba, ne može se od tuda izvoditi nikakovo pravo.

Ustanove ovih §§. 81.—83. jesu posve jasne, te se slažu sa propisi do sada u kriepost bivšeg našeg stečajnog reda.

Poglavje treće.

Stečajni povjerenik, stečajni upravitelj i vjerovnički odbor.

§. 84. Sudbeni stol imenuje povjerenikom stečajnim koga od svojih viećnika ili drugoga urednika iz svoje sredine, usposobljena za izvršivanje sudstva.

Ako je prebivalište prezaduženikovo ili glavna nastana njegova posla znatno odaljena od sjedišta sudbenoga stola, koj otvara stečaj, dočim je u sjedištu samom ili blizu sjedišta kotarskoga suda, može sudbeni stol, ako to bude očito u prilog razpravi štečajnoj, imenovati u manje znatnih stečajih povjerenikom stečajnim predstojnika ili kojega drugoga za izvršivanje sudstva usposobljena urednika toga kotarskoga suda. U tom slučaju valja izrok stečajni pribit i kod suda kotarskog u sjedištu stečajnoga povjerenika.

Kotarski sud imenuje stečajnim povjerenikom kojega za sudstvo osposobljenoga svoga člana i to i u slučaju, kada postupa u stečajih netrgovačkih naime kao sud inokosni.

O ustanovi §a 84. veli obrazloženje vladine osnove sljedeće: „Po §u 62. nadležni su za stečajni postupak samo sudbeni stolovi i ini kotarski sudovi, kojim je povjerena sudbenost trgovačko-mjenbena. Pošto i ovi potonji u stvarih trgovačkih, dakle i u stečaju proti trgovcu postupaju u sboru, uredovati će kao inokosni sudovi samo u stečajevih netrgovačkih, kojih je malo. Prema tomu će stečajni sudovi u pravilu uredovati kao sborni, a zato se osobito preporučuje uredba stečajnoga povjerenika,

postojeća po ugarskom i austrijskom zakonu. Bez stečajnoga povjerenika bi tegotnost i sporost sbornoga postupka bila zapriekom brzomu razvijanju stečaja. Napose za ravnanje razpravami stečajnimi, za nadziranje uprave i unovčenja, za neparbeni posao likvidacijonalni i razdiobni bez dvojbe nije spretnim organom sbor sudbeni. Otvorenje stečaja i svi ini važniji poslovi, koji su naročito naznačeni u osnovi, pridržani su dakako sudu stečajnom.

Što se tiče alineje 2. §a 84. svakako će biti slučajeva, gdje će ta ustanova, prihvaćena po austrijskom zakonu (§. 72.), posve dobro pristati; iztaknuti je ipak, da ju sudbeni stolovi imadu uporaviti, to jest postaviti stečajnim povjerenikom koga člana kotarskoga suda (ovdje se radi o kotarskih sudovih, koji ne imadu sudbenosti trgovačko-mjenbene) samo u posve iznimnih slučajevih, naime samo u manje znatnih slučajevih, pa i tu samo onda, ako je prebivalište prezaduženikovo ili glavna nastana njegova posla znatno udaljena od sjedišta sudbenoga stola, dočim je u sjedištu samom ili blizu sjedišta kotarskoga suda i ako to povrh toga bude očito u prilog razpravi stečajnoj (napose u pogledu troškova i brzine postupka).

Alineja 3. §a 84. propisuje, da se ima imenovati stečajni povjerenik i onda, kada je kot. sud stečajnim sudom u stečajih netrgovačkih, kada naime postupa kao sud inokosni i to zato, jer bi u slučaju, kada stečajne razprave ne vodi sam predstojnik već ini koji član kotarskoga suda, ovaj potonji u svih vrlo čestih slučajevih, gdje je potrebno djelovanje stečajnoga povjerenika, morao se sporazumievati sa predstojnikom suda; to mu pako neće biti ni moguće kada n. pr. uređuje kao izaslanik izvan sjedišta suda."

§. 85. Stečajni povjerenik upravlja samostalno razpravami stečajnimi, te nadzire uredovno poslovanje osoba, kojim je povjerena uprava imovine stečajne.

U tom djelokrugu izdaje on sam sve odredbe i rješitbe, koje nisu ovim zakonom naročito pridržane sudu stečajnomu. On je napose vlastan, da se o tečaju poslovanja obaviesti, bilo na temelju ustmenoga obćenja sa upraviteljem stečajnim, bilo saslušav ovoga u zapisnik ili dobaviv od njega pismena izvješća, te da poslovanje to službeno izpita makar i uvidiv račune i ine spise, koji se tiču uprave.

Sudovi i oblasti dužni su dati povjereniku pripomoć u svrhu provedbe odredaba, izdanih unutar njegova djelokruga.

Stečajni povjerenik uređuje samostalno napose u sljedećih slučajevih:

On ravna izbor vjerovničkog odbora na ročištu likvidacionalnom nakon dovršena posla likvidacionalnoga (§. 97.).

Ako prezaduženik nije podnio popisa svoje imovine i dugovine još prije otvorena stečaja ima mu stečajni povjerenik naložiti, da ga bez odvlake podnese (§. 107.).

Stečajni povjerenik odredjuje nakon dovršene inventure, ako to zahtieva stečajni upravitelj ili koji stečajni vjerovnik, ročište, da položi prezaduženik prisegu, da od svoje imovine nije ništa zatajio i da nije naveo izmišljenih dugova (§. 108.).

Stečajni povjerenik dozvoljuje prezaduženiku, da se udalji iz svoga prebivališta (§. 109.).

Jedan primjerak pismene prijave o likvidaciji tražbine stečajnog vjerovnika ili, ako je ova u zapisnik primljena, izvorni zapisnik iste, ima biti kod stečajnog povjerenika na uvid učestnikom (§. 118.).

Stečajnomu povjereniku ima upravitelj stečajnine predati stečajni popis prijavljenih tražbina, da ga izpita ili možda popravi (§. 120.).

Stečajni povjerenik ravna razpravom o likvidaciji tražbina stečajnih vjerovnika (§. 122.).

Kada povodom zakašnjenih ili preinačenih prijava valja odrediti novo ročište, odrediti će isto stečajni povjerenik (§. 125.).

Stečajni povjerenik dati će vjerovnikom, kojih tražbine nisu pobijane ni glede izpravnosti ni glede prvenstva, izvadak iz zapisnika likvidacionalnoga (§ 130.).

Stečajni povjerenik će uz naznaku predmeta, o kom se ima glede uprave ili unovčenja mase nakon dovršenoga postupka likvidacionalnoga stvoriti zaključak, sazvati vjerovnike stečajne svagda, kada to zahtieva vjerovnički odbor ili petina stečajnih vjerovnika; a zatim ovim skupštinama ravnati (§. 144.).

Ako prezaduženik vjerojatno zasvjedoči, da se nagadja sa svojimi vjerovnici i da će te razprave imati uspjeha, stečajni povjerenik će, saslušavši vjerovnički odbor i stečajnoga upravitelja, na molbu prezaduženikovu najviše na 30 dana obustaviti unovčenje stečajne mase (§. 146.).

Račun ob upravi ima upravitelj stečajni predati stečajnom povjereniku, koji ga dade vjerovničkomu odboru na izpitivanje, a ovaj opet povratiti će račun stečajnom povjereniku sa svojimi opazkami i dotičnim sjedničkim zapisnikom o pretresanju računa, koji će o predanom računu obavjestiti vjerovnike stečajne (§. 150.).

Diobu glede prvoga razreda stečajnih vjerovnika ima stečajni upravitelj predložiti stečajnom povjereniku na odobrenje (§. 168.). I formalnu diobnu osnovu, učinjenu po §u 169., ima upravitelj stečajnine predložiti stečajnom povjereniku, koji će ju izpitati,

ter ju odobriti, ako odgovara uvjetom naznačenim u §u 169., inače će ju vratiti upravitelju na popravak (§. 171.).

Stečajni povjerenik ima bez odvlake ubavjestiti stečajnoga upravitetelja o tom, da je predana tužba dotično nastavljena parnica glede prepornih tražbina stečajnih vjerovnika, ili da je predan proti diobnoj osnovi pravni liek dotično prigovori (§. 170.).

U riešenju diobne osnove ubavješćuje stečajni povjerenik vjerovnike pribićem kod suda uz poziv, da za 14 dana mogu podnieti svoje prigovore, a istodobno naredjuje za raspravu eventualnih primjetaba ročište. Primjetbe proti osnovi predaju se pismeno ili ustmeno u zapisnik stečajnom povjereniku, koji će ih odmah priobćiti upravitelju stečajnine (§. 173.).

Stečajni povjerenik voditi će ročište o razpravi glede primjetaba proti diobnoj osnovi (§u 174.). Nije li u roku naznačenom u §u 166. prispjelo nikakovih primjetaba, ili je na odredjenom ročištu postignut sporazumak, stečajni povjerenik će naputiti stečajnoga upravitelja, da provede osnovu diobnu (§. 175.).

Ne dodje li na ročištu prenavedenom do sporazumka, stečajni povjerenik će očitovanja učestnika uvrstiti u zapisnik, koji će sa nuždnimi drugimi spisi bez odvlake predložiti stečajnom sudu. (§. 176.).

Nakon provedene konačne diobe sud će na predlog stečajnoga povjerenika odlukom izjaviti stečaj dovršenim (§. 184.).

Ponudu nagode prinudne ima prezaduženik predati stečajnom povjereniku (§. 189.). Ako nagodne ponude ne treba popuniti u smislu §§. 189. i 190. ili ju predložiti stečajnom sudu, da ju odbije obzirom na koju postojeću zapriekų, dostaviti će ju stečajni povjerenik vjerovničkomu odboru (§. 191.).

Izjavi li vjerovnički odbor nagodu prinudnu prihvativom, ima to prijaviti stečajnom povjereniku, koji će odrediti za razpravu o tom ročište (§. 192.).

Na suglasan predlog prezaduženika i vjerovničkoga odbora može stečajni povjerenik odrediti, da se o ponudi nagodnoj razpravlja već na obćem likvidacijonalnom ročištu (§. 193.).

Razpravom nagodbenom ravna stečajni povjerenik (§. 195.). Nagodu prinudnu predlaže on na odobrenje stečajnom sudu Nakon pravomoćno potvrdjene nagode prinudne sud će stečajni izjaviti stečaj dovršenim tek na izvješće stečajnog povjerenika, da su podmireni nepreporni, a osigurani preporni dugovi i troškovi stečajni (§. 205.).

Prigodom preduzeća uzkoga zatvora u stečajnom postupku proti protokoliranu trgovcu uzeti će stečajni povjerenik knjige trgovačke, u našastaru zabilježiti opažene u knjigah nepravilnosti, ter ih predati stečajnom upravitelju (§. 229.).

Nakon dovršene obće razprave likvidacijonalne stečajni će povjerenik izpitati bilancu, koju će mu predati upravitelj stečajnine (§. 281.).

Stečajni povjerenik ravna razpravu za ustanovljenje prinosa članova trgovačke zadruge, koji će svaki pojedini zadrugar, u slučaju otvorena stečaja proti zadrugi, još imati prema svom jamčenju doprinieti pokriću manjka (§. 284.).

Stečajni upravitelj utjerati će odmjerene iznose od pojedinih zadrugara ovršnim putem, ne izpune li zadrugari svoje dužnosti (§. 285).

§. 86. Proti odredbam i riešitbam stečajnoga povjerenika dopustiva je predstavka u smislu §. 9. zakona od 9. kolovoza 1854. br. 208. d. z. l. na stečajni sud.

Proti takovoj rješitbi stečajnoga suda dopustiv je utok na banski stol, koj odlučuje konačno.

U ostalom valja i tu uporaviti ustanove, koje u neparbenih pravnih poslovih vriede u pogledu rokova za predanje predstavka i utoka i u pogledu ovršivosti odluka prije izminuća tih rokova.

Po ustanovi ovog §a odlučuje banski stol konačno sve ako i mienja odluku suda I. molbe.

Ustanove, koje u neparbenih poslovih vriede u pogledu rokova za predanje predstavaka i utoka, sadržane su u našem izvan parbenom postupniku u §§. 7., 9., 10. i 11, a u pogledu ovršivosti odluka prije izminuća tih rokova u §. 12.

§. 87. Stečajni sud može svagda razgledati uredovanje stečajnoga povjerenika, ter od njega zahtievati izviešće, a s važnih razloga i oduzeti mu povjereni posao, te povjerenikom imenovati drugoga.

Proti takovim odlukam stečajnoga suda nije dopustiv pravni liek.

§. 88. Stečajni sud imenuje stečajnim upraviteljem i zamjenikom stečajnoga upravitelja ljude neporočne, pouzdane i vješte, pa im izdaje o imenovanju dekrete.

Ako u mjestu suda ima odvjetnika, ter ako se prezaduženik nije bavio takovim poslom, koji treba osobitoga strukovnoga znanja, da se može uspješno voditi uprava njegovom imovinom, ima se upraviteljem imenovati u pravilu odvjetnik.

Naš sadašnji stečajni zakon ne pozna uredbu zastupnika stečajnine.

On spaja poslove, koje je po do sada u nas u krieposti bivšem stečajnom redu vršio zastupnik stečajnine, u osobi samoga upravitelja. Upravitelj stečajnine po nazočnom stečajnom zakonu ne vrši zato samo sve one poslove, koje je imao obaviti po starom našem stečajnom redu upravitelj stečajnine, već on zastupa i stečajninu u svih pasivnih parnicah, to jest u takovih parnicah, u kojih je masa tuženikom.

Ne pozna nadalje naš sadašnji stečajni zakon privremenoga upravitelja stečajnine, već je usvojio ustanovu ugarskoga stečajnoga zakona, po kojoj upravitelja stečajnoga imenuje odmah sud definitivno, pa se i u §u 88. govori samo o imenovanju definitivnoga upravitelja stečajnine. Ovoga imenuje stečajni sud, a ne bira ga vjerovnički odbor. Uz definitivnoga upravitelja stečajnine ima sud imenovati i zamjenika mu.

Ako ima u mjestu stečajnoga suda odvjetnika, imenovati će i stečajni sud upraviteljem stečajnine u pravilu odvjetnika. Samo ako se je prezaduženik bavio poslom, koji treba osobito strukovnoga znanja, imenovati će sud upraviteljem osobu, koja ima sama o tom poslu strukovnoga znanja. Ne bude li u mjestu stečajnog suda ili blizu istoga takove osobe, tad će dakako biti najshodnije, da sud imenuje i ovom slučaju upraviteljem stečajnine odvjetnika, koji će se tad morati skrbiti za strukovno osoblje, koje će moći dalje posao voditi. Valja ovdje opaziti, da se pod poslom, koji treba osobitoga strukovnoga znanja, može razumjevati samo obrt na veliko, tvornica, veće gospodarstvo a ne i trgovina. Nu i za obrt na veliko i tvornicu trebat će samo strukovnjaka, ako će se raditi o tom, da se obrt nadalje tjera ili da se u tvornici nadalje radi.

Obzirom nato, što ne mora biti upraviteljem stečajnine odvjetnik, već da može to biti svaka neporočna, pouzdana i vješta osoba, to ne ima dvojbe, da se može postaviti zamjenikom upravitelja stečajnine, ako je ovaj odvjetnik, njegov perovodja.

§. 89. Sud će bez otezanja prije obćega ročišta likvidacionalnoga upravitelju o bok postaviti privremeni, od stečajnih vjerovnika ili zastupnika takovih vjerovnika sastojeći odbor vjerovnički.

Ako ima osobitih razloga proti tomu, da se postavi privremeni odbor vjerovnički, sud će u roku od 8 dana izreći o tom obrazloženu odluku, ter ju odmah priobćiti vjerovnikom.

U ostalom vriede i glede privremenoga odbora vjerovničkoga ustanove §§. 97.—100.

Proti odluci suda, kojom se postavlja privremeni odbor vjerovnički, nije dopustiv pravni liek.

Po ovom §u. ne mora stečajni sud postaviti u svakom slučaju beziznimno privremeni vjerovnički odbor. On može, ako ima osobitih razloga, i ne postaviti privremeni vjerovnički odbor. Ali o tome ima najkasnije za osam dana nakon otvorena stečaja svoju odluku izreći i u istoj navesti razloge, zašto ne postavlja pvivremeni vjerovnički odbor, te ovu svoju odluku odmah priobćiti poznatim vjerovnikom. Pošto zakon ne veli, kojim načinom da ima to stečajni sud vjerovnikom priobćiti, to će biti dovoljno, da to čini pribićem.

Koji su odnosni osobiti razlozi, koje može sud imati proti tomu, da se postavi privremeni vjerovnički odbor, ne kaže nam zakon. Prepušta dakle to razsudi suda. Razlog tomu može biti neznatna stečajnina, glede koje pako ipak ne postoje zakonski uvjeti, da se povede skraćeni stečajni postupak, kod kojega se ne ima u obće izabrati vjerovnički odbor, ili pako što ne ima u mjestu suda u obće tri vjerovnika, ili što nisu u mjestu suda poznati zastupnici vanjskih vjerovnika, ili što medju vjerovnici ne ima u obće sposobnih, koji bi mogli vršiti zvanje člana vjerovničkog odbora. Nu zaključi li sud, da se ne postavi privremeni odbor vjerovnika, to ova odredba valja samo do likvidicionalnoga ročišta. Na ovom imadu vjerovnici izabrati definitivni odbor vjerovnika, ne obziruć se na razloge stečajnoga suda, s kojih nije postavio privremeni odbor vjerovnika.

Kad ima sud imenovati privremeni odbor vjerovnika ne ustanovljuje §. 89; on jedino propisuje, da to ima činiti bez otezanja. Nu obzirom na to, da mora sud za 8 dana izreći odluku, ako neće da postavi privremeni vjerovnički odbor, ne ima dvojbe, da će morati i unutar roka od osam dana nakon otvorenja stečaja postaviti vjerovnički odbor. Ako je moguće, biti će svakako uputno, da stečajni sud privremeni vjerovnički odbor imenuje odmah odlukom, kojom otvara stečaj.

Ako zakon izriekom i ne odredjuje, da je dužnost upravitelja stečajnine, da naznači stečajnom sudu, čim primi dekret, vjerovnike, prebivajuće u mjestu suda ili blizu istoga, dotično njihove zastupnike, stanujuće u mjestu suda ili blizu istoga, to će ipak biti najshodnije, da stečajni sud, ako ne zna za prebivalište vjerovnika prezaduženikovih, ili ako mu u obće oni još poznati nisu, naloži upravitelju stečajnine, da odmah izvidi u mjestu suda ili blizu istoga stanujuće vjerovnike ili njihove zastupnike u svrhu, da može stečajni sud postaviti vjerovnički odbor.

I u privremeni odbor vjerovnički imadu se imenovati po sudu bar tri ali ne više od pet članova.

Prema §. 89. steč. zakona stečajni sud imade članove privremenoga vjerovničkoga odbora uzeti samo izmedju vjerovnika ili njihovih zastupnika, dočim vjerovnici mogu u definitivni odbor izabrati i ine osobe, u koje imadu pouzdanja. U definitivni vjerovnički odbor mogu se izabrati vjerovnici stanovali oni i odaljeno od suda.

Zakon doduše ne odredjuje, da se ne imaju i u privremeni odbor izabrati vjerovnici, koji ne stanuju u mjestu suda ili blizu istoga. Ali ako sud ureda radi imenuje u privremeni odbor vjerovnike, osobito kada se ne zna, koliko će preostati imovine za namirenje vjerovnika stečajnih, uputno je svakako, da se ne imenuju u privremeni vjerovnički odbor vjerovnici, stanujući udaljeno od mjesta suda, da se ne učini suvišnog troška dotičnim vjerovnikom a i samoj stečajnini Nu ako sud takove i imenuje, neće biti učinjena nikakova ništetnost, čim mu to zakon ne zabranjuje.

Proti odluci suda, kojom se postavlja privremeni odbor vjerovnički, nije po §. 89. dopustiv nikakav pravni liek. Nije s toga ni dopustiv pravni liek proti odluci suda, kojom se stanovite osobe imenuju članovi vjerovničkoga odbora.

Nasuprot biti će dozvoljen pravni liek, ako sud izreče odluku, da se ne ima postaviti vjerovnički odbor. Ali utok proti takovoj odluci biti će dozvoljen samo upravitelju stečajnine, a ne pojedinom vjerovniku. Prezaduženiku svakako ne pripada proti toj odluci pravo utoka.

(Obrazci za odluku, kojom se postavlja privremeni odvjetnički odbor, kao i za odluku, kojom se izriče, da se ne ima isti postaviti, nalaze se na kraju knjige ove pod X i XI).

§. 90. Rodjaci i tastbina prezadužnikova u lozi upravnoj, njegov drug ženitbeni, te rodjaci do četvrtoga koljena i tastbina do drugoga koljena pobočne loze (§. 41. obć. gradj. zak.) ne mogu biti postavljeni ni upraviteljem stečajnim ni njegovim zamjenikom ni članovi privremenoga odbora.

Ovdje valja opaziti jedino to, da je rodbinstvo i tastbina samo zapriekom za imenovanje kojega vjerovnika ili zastupnika u privremeni vjerovnički odbor, ali rodbinstvo, dotično tastbina nije zapriekom izboru u definitivni odbor vjerovnika.

§. 91. Obzirom na narav mase i napose obsežnost poslova, može sud nakon saslušanja stečajnoga upravitelja i odbora vjerovničkoga, imenovati posebne upravi-

telje imovine za upravu nepokretnih dobara, obsežnijega posla ili poduzeća.

Svaki razlučni vjerovnik može predložiti, da se imenuje posebni upravitelj nepokretnini, glede koje ima pravo razlučno, a sud stečajni će o tom odlučiti saslušav dotične razlučne vjerovnike, stečajnoga upravitelja i vjerovnički odbor.

Posebnim upraviteljem pristoje unutar njihova djelokruga prava i dužnosti upravitelja stečajnoga, nu stečajni upravitelj, akoprem nije odgovoran za njihovo poslovanje, može od njih zahtievati razjašnjenjah; ter prema potrebi predložiti stečajnomu sudu, da im oduzme povjerenu upravu.

Proti odluci suda, kojom se postavlja posebni upravitelj imovine, nije dopustiv pravni liek.

Ustanova §. 90. vriedi i glede posebnoga upravitelja imovine.

U tumačenju ustanova ovoga §a dovoljno je, da navedemo obrazloženje vladine osnove. Ova veli glede ovoga §a sliedeće:

„Kao što imenovanje stečajnoga upravitelja, tako je i imenovanje posebnoga upravitelja imovine povjereno sudu stečajnom. Posebni upravitelj imovine neće imati djelokruga, što ga ima stečajni upravitelj, on napose neće voditi parnica u pogledu imovine stečajne, njegov djelokrug će biti opredieljen po naravi posla ili imovine, kojom upravlja, pri čem dakako nisu isključeni pravni poslovi. Sve ostalo, što nije skopčano sa naravi posla ili imovine, kojom upravlja posebni upravitelj, ide u djelokrug upravitelja stečajnoga. Nastane li dvojba o medji djelokruga jednoga i drugoga upravitelja, valja da ih rieši stečajni sud, koj ih je postavio i koj ima pravo, da im opredieli kompetenciju. Biti će najsgodnije, da sud već u dekretu što točnije označi djelokrug posebnoga upravitelja imovine; bez prave potrebe sud neka ni ne postavlja posebnoga upravitelja, već neka stečajni upravitelj postavi svoga čovjeka. U alineji 2. osnova daje razlučnim vjerovnikom pravo, da predlože posebnoga upravitelja za dotičnu nepokretninu, dočim će sud stečajni odlučiti, da li i koji se upravitelj ima postaviti. Prema tomu razlučni vjerovnici ne imaju prava, kao po ugarskom i austrijskom zakonu, da većinom glasova izaberu takova upravitelja, koj bi se morao postaviti; to naime nije ni potrebno ni shodno, napose kada se uvaži, da bi u svrhu pravedna izbora valjalo ustanovit i vriednost nepokret-

nine i postojanje i obseg prava razlučnih, kako ne bi napose kod nepokretnine preobterećene odlučili oni, koji neće ništa dobit iz kupovnine, kada se nadalje uvaži, da i stečajni upravitelj vodi poseban račun o prihodih i u obće o upravi svake nepokretnine (kao posebne gruntovne stvarnosti) i da plodovi, polučeni već od dana otvorena stečaja, jamče razlučnim vjerovnikom (§§. 38., 149); kada se napokon uzme u obzir, da i u slučaju ovršne sekvestracije sud ima odlučiti glede osobe sekvestra (§ 481. gr. p. p.). Još je iztaknuti, da ne ima opravdana razloga, s koga bi, kako je to po ugarskom i austrijskom zakonu, valjalo pred dotičnim realnim sudom razpravljati o tom, da se postavi posebni upravitelj, jer ničim nije osnovana predpostava, da je razlučnim vjerovnikom lakši pristup k sudu realnomu, nego li k sudu stečajnomu, ako ovaj nije ujedno i realnim".

(Obrazac za odluku za imenovanje posebnog upravitelja i za dekret istoga nalaze se na kraju ove knjige pod XII.).

§. 92. Osim dužnosti, upravitelju stečajnom posebno naloženih ovim zakonom, treba da on nastoji oko toga, kako bi se ustanovila, osigurala i pribrala aktivna imovina stečajna, kako bi se točno uputio o pasivnom dielu imovine, napose u povodu prijavljenih tražbina stečajnih; on ima da vodi sve parnice, aktivne i pasivne, koje se tiču imovine stečajne.

Upravitelj stečajni mora pri upravi postupati pomnjom dobra domaćine, ter voditi točan račun.

§. 93. Upravitelj stečajni je prema trećim osobam već po svojem imenovanju ovlašten na sve pravne čine, koji su spojeni sa njegovom službom.

Ta vlast obsiže i poslove, za koje je po obćem gradjanskom pravu potrebna posebna punovlast, glaseća na istu vrst poslova.

U svrhu preuzeća novca, dragocienosti i vriednostnih papira iz javnih blagajnah, od oblastih i uredah, dobiva on od slučaja do slučaja posebnu povlast od suda stečajnoga.

U koliko je stegnuta ovlast upraviteljeva, spojena sa njegovim imenovanjem, naznačeno je u §. 148.

Ovlast stečajnoga upravitelja ograničena je obćenito time, da može izvesti sve pravne čine, koji su spojeni njegovom službom t. j. koji spadaju na upravu imovinom stečajnom. Pošto upra-

vitelj mora pri upravi postupati pomnjom dobra domaćine, to mora, ako ustreba, da se sačuva stečajna imovina, učiniti i shodne korake da se osigura stečajna imovina, te u koliko nije stečajni sud već prigodom otvorenja stečaja u tom pogledu učinio shodne odredbe, zatražiti takove odredbe u stečajnoga suda.

Ovlast stečajnoga upravitelja obsiže i poslove, za koje je po §u 1008. o. g. z. potrebna posebna punovlast. Predhodno odobrenje suda treba upravitelj samo za pravne čine navedene u §u 148. ovog stečajnog zakona, u koliko ih hoće preduzeti prije obdržanog obćeg likvidacionalnog ročišta.

Nakon obdržana ročišta likvidacionalnoga dobiju vjerovnici pravo, da po stečajnom upravitelju i vjerovničkom odboru samostalno upravljaju masom stečajnom, te ju unovče. U tu svrhu mogu oni dati posebnih naputaka upravitelju stečajnine.

U ostalom o načinu uprave i unovčenju stečajne mase sadržani su potanji propisi u §§. 142. i 148. ovog zakona; dočim normiraju ustanove §§. 149.—151. ovog zakona kada, kako, i komu ima stečajni upravitelj račune o svojoj upravi sa stečajnom imovinom položiti.

Osim dužnosti, koje su spojene same po sebi upravom imovine. ima upravitelj dalnje sliedeće dužnosti: On ima točno uputiti se o pasivnom dielu stečajne imovine, t. j. on se mora uputiti, u koliko stoje pojedine stavke pasiva, te napose učiniti shodna izvidjenja glede obstojnosti i istinitosti pojedine proti stečajnini prijavljene tražbine do likvidacionalnoga ročišta; u tu svrhu saslušati prezaduženika, a i kratkim putem pobrati sve podatke, koji su za to potrebni, da se ne bude moralo u tu svrhu likvidacionalno ročište odgoditi. Dužnost je nadalje stečajnog upravitelja, da vodi sve parnice aktivne i pasivne, koje se tiču imovine stečajne, t. j. da zastupa stečajninu, kada ona radi kao tužitelj. i kada bude tužena. U tom pogledu ima on sva ona prava, koja je imao po dosadanjem našem stečajnom redu upravitelj stečajnine.

§. 94. Stečajni upravitelj može iskati naknadu troška, skopčana sa njegovim poslovanjem i nagradu za trud.

O toj nagradi se mogu pogoditi stečajni upravitelj i vjerovnički odbor. Pogodbu predlaže stečajni povjerenik na odobrenje stečajnomu sudu, koj će nakon možda potrebna saslušaja prezaduženika i vjerovnika ili odobriti pogodbu ili po vlastitoj razsudi sniziti nagradu, kao ju drži previsokom.

Na ročište se učestnici pozivlju pribićem i povrh toga putem dostave po propisih izvanstečajnih.

Ako ne dodje do takove pogodbe, sud će ustanoviti nagradu saslušav stečajnoga povjerenika i odbor, ter obzirom na obseg i važnost posla, pokazanu marljivost i vještinu kao i na veličinu aktivne imovine stečajne.

Odluka se u oba slučaja obznanjuje upravitelju stečajnom, vjerovničkom odboru, vjerovnikom i prezaduženiku po propisu al. 3.

Povodom utoka odlučuje banski stol glede nagrade konačno.

Troškovi se uvršćuju u račun upravitelja stečajnoga.

U ovom §u ne radi se o troškovih uprave, odnosno ob izdatcih, koje je imao upravitelj stečajnine, vršeć upravu nad stečajnom imovinom; ovi bo spadaju u račun ob upravi stečajnom imovinom, o kojem se razpravlja u §§. 149.—151. ovog zakona. U nazočnom §u govori se jedino o nagradi za trud i dangubu, koju je imao upravitelj stečajnine oko uprave, te koju je ovlašten zahtievati od stečajne mase. Ovu nagradu ima posebno zatražiti, a ne uvrstiti ju u račun, koji ima položiti ob upravi. Nagradu tu zatražiti će pismenim podneskom odnosno računom od vjerovničkog odbora, koji će s upraviteljem stečajnine kratkim putem u dogovor stupiti i nastojati, da se s njim pogodi. Pogodi li se, napisat će se pogodba. te će istu vjerovnički odbor zajedno sa pismenim podneskom, kojim je upravitelj zatražio nagradu odnosno računom njegovim o toj nagradi, ili, ako pogodba nije sklopljena, što se vjerovnički odbor nije mogao s upraviteljem složiti glede iznosa nagrade, sa samom molbom upraviteljevom i izvješćem vjerovničkoga odbora o neuspjeloj nagodi predati stečajnom povjereniku, koji će opet pogodbu odmah uz dotične spise sa svojim mnienjem podnieti na odobrenje stečajnom sudu.

Stečajni sud će, bila sklopljena pogodba po upravitelju sa vjerovničkim odborom ili ne, prosuditi sam, koji iznos, da je primjeran za nagradu upravitelja, te po vlastitoj razsudi, nakon saslušanja prezaduženika i članova vjerovničkoga odbora — koje će odrediti u slučaju uspjele pogodbe, ako bude potrebno, inače pako bezuvjetno, — ako je pogodba sklopljena, ili odobriti pogodbu ili sniziti nagradu, negledeć na pogodjeni iznos, ako ga drži previsokim; ako pako pogodba nije sklopljena, ustanoviti će iznos nagrade sam. Pri odmierenju iznosa nagrade stečajni će se sud obazrieti ne samo na doista uloženi trud i dangubu

upravitelja, već i na obseg i na važnost posla, na uspjeh njegova poslovanja, na vještinu i marljivost, koju je pri tom pokazao, a i na veličinu stečajne imovine.

Ako će stečajni sud držati, da je nuždno, da se o iznosu nagrade saslušaju prezaduženik i članovi vjerovničkoga odbora, pozvati će ove ne samo pribićem već i dostavom svoje odluke.

Kako se iz prenavedene zakonske ustanove §a 94. vidi, neće se upravitelj nikada moći nagoditi sa vjerovničkim odborom glede nagrade tako, da bude ova obvezatna. Istu će morati u svakom slučaju sud odobriti, te sud nije u nijednom slučaju vezan na nagodu ovu, već može i unatoč te nagode sniziti iznos nagrade upraviteljeve, ako mu se čini, da je iznos, na koji je vjerovnički odbor pristao, previsok.

Svoju odluku o ustanovljenoj nagradi upraviteljevoj, dostaviti će stečajni sud ne samo vjerovničkom odboru i prezaduženiku, već i svim stečajnim vjerovnikom, a uz to obznaniti će ju pribićem. Svim ovim pripada utok proti ovoj odluci na banski stol, koji odlučuje glede nagrade konačno, t. j. proti rješitbi banskoga stola ne ima dalnjega pravnoga lieka ni u slučaju onomu, da preinači prvosudnu odluku.

Razumieva se, da ako svi vjerovnici na zatraženi iznos nagrade upraviteljeve pristaju ili odobravaju pogodbu sklopljenu u tom pogledu po ovomu sa vjerovničkim odborom, ter ako na to privoli i prezaduženik, da će tada sud težko kada moći ne odobriti iznos nagrade, jer tad ne može nitko povredjen biti u svom pravu.

U slučaju skraćenoga stečajnoga postupka po §§. 239.—241. steč. reda moći će stečajni sud nagradu upravitelju stečajnine dopitati samo tada, ako na to svi vjerovnici pristaju.

§. 95. Ako stečajni upravitelj točno ne izpunjuje svojih dužnosti, može ga stečajni sud od slučaja do slučaja na to prisiliti globom do 200 for.

Sud stečajni može na predlog stečajnoga povjerenika, vjerovničkoga odbora ili ureda radi i odpustiti stečajnoga upravitelja.

Ako stečajni upravitelj točno ne izpunjuje svojih dužnosti, biti će dužnost stečajnoga povjerenika, da ga na to opomene; a ako opomene budu bez uspjeha, imat će prijavu o tom podnieti stečajnomu sudu, koji će tada upravitelja prisiliti primiernom globom na izpunjenje njegovih dužnosti, koja ali ne može u nijednom slučaju prekoračiti iznos od 200 for. Svakako će sud prvi put odmjeriti globu manju, te istom kod opetovanih povrieda dužnosti, upravitelja kazniti većom globom.

Nu ako se povriede dužnosti češće ponavljaju tako, da se uprava odnosnom upravitelju ne može više ostaviti, a da ne bude

na uštrb stečajne mase, ili ako je već prva povrieda upravitelja tako krupna, da očito pokazuje njegovu nesposobnost za upravu, moći će stečajni sud i odpustiti upravitelja i drugoga imenovati. Ovo može učiniti ureda radi ili na predlog stečajnog povjerenika i vjerovničkog odbora.

§. 96. Glede stečajnoga upravitelja postavljene ustanove vriede i glede zamjenika, ako ovaj stupi na mjesto zapriečena upravitelja, i glede posebnoga upravitelja imovine (§. 91.)

Zamjenik upravitelja obavit će samo one poslove, koji su neodgodivi, ako je upravitelj zapriečen. Važne poslove imati će zamjenik samo onda obaviti, ako bude upravitelj zapriečen trajnije (n. pr. boležću). Bude li pako zaprieka upraviteljeva takova, da je vjerojatno, da neće prestati za trajanja stečajne razprave, (n. pr. ako bi obolio na dugotrajnoj bolesti) imati će stečajni sud drugoga upravitelja postaviti. Upraviteljem može postaviti i zamjenika, ali ga ne mora, već može i treću osobu upraviteljem imenovati.

§. 97. Na obćem ročištu likvidacionalnom nakon dovršena posla likvidacionalnoga biraju vjerovnici pod ravnanjem stečajnoga povjerenika vjerovnički odbor.

U odbor se imadu birati, bar tri nu ne više od pet redovitih članova i po potrebi toliko zamjenika i to izmedju vjerovnika ili inih osoba.

Kod izbora imadu pravo glasa vjerovnici, kojih su tražbine likvidirane i kojim je priznano pravo glasa po §§. 131. i 132., a odlučuju nadpolovičnom većinom glasova, računanom prema visini tražbina. Ako su glasovi po svotah razpolovljeni, odlučuje brojevna većina glasova.

Ne poluči li se potrebna većina glasova, ili vjerovnici inače ne izaberu vjerovničkoga odbora, članovi privremenoga odbora će obavljati poslove definitivnoga odbora vjerovničkoga sve dotle, dok vjerovnička skupština ne izabere mjesto njih druge osobe.

Izabranikom daje stečajni povjerenik odmah dekrete, ako ne ima zapreke. Ima li stečajni povjerenik dvojba glede izbora, predložiti će ga stečajnomu sudu na konačnu odluku.

Ni jedan vjerovnik stečajni ne može se bez osobita razloga kratiti, da primi taj posao, jer ga inače sud stečajni može na to prisiliti globom od 100 forinti.

U načelu obavlja se izbor definitivnoga odbora vjerovnika isto onako, kako je to propisao §. 44. dosadanjega našeg steč. reda. Vjerovnički odbor bira se na samom obćem likvidacionalnom ročištu, nakon dovršena posla likvidacionalnoga. Na ovo ročište ne pozivlju se vjerovnici posebno, pošto su na to ročište pozvani već samim stečajnim izrokom.

Prije nego se stupa iza likvidacije tražbina prijavljenih proti stečajnini na biranje vjerovničkoga odbora, valja u slučaju, ako su pri likvidaciji ostale niekoje tražbine prepornimi, ustanoviti, da li i do koga iznosa imade se vjerovnikom ovih tražbina priznati pravo glasa.

Ovo ustanovljuje stečajni povjerenik odlukom nakon saslušanja prisutnih stranaka, ako sporazumak medju strankami ne uspije. (O tom pobližje kod tumačenja §a 131.).

Ovlaštenikom razlučnim i izlučnim, t. j. vjerovnikom, kojim pripada pravo namiriti se iz stanovitih stvarih, spadajućih na masu stečajnu izvan stečajnim putem (o kojih smo govorili u tumačenju §§. 27. i 35. ovoga zakona), pristoji pravo glasa samo onda, ako se odreknu prava na razlučenu podmirbu, dotično prava na izlučbu, inače pako samo na toliko, u koliko iz predmeta razlučene podmirbe, dotično predmetom izlučbe neće biti podmirena njihova prava razlučna dotično izlučna, o čemu će se odlučiti u smislu §a 131. (§. 132.).

Veli se u §u 97., da se u odbor imadu birati bar tri, nu ne više od pet redovitih članova, i po potrebi toliko zamjenika, i to izmedju vjerovnika ili inih osoba. Po tom ako ne bude moguće bar tri člana birati, neće se u obće birati vjerovnički odbor. Nu u takovu slučaju neće biti postavljen ni privremeni vjerovnički odbor.

U ostalom u defenitivni vjerovnički odbor ne moraju se izabirati samo vjerovnici stečajni, ili njihovi zastupnici, već se mogu birati i ine osobe, u koje imadu vjerovnici povjerenja.

Valja ovdje iztači, da je u osnovi nazočnog zakona glasila druga alineja §a 97. ovako: „U odbor se imadu birati, ako je moguće, tri, nu ne više od pet članova . . . .“; dočim u zakonu ova ustanova glasi, kako se gore vidi: „U odbor se imadu birati bar tri nu ne više od od pet članova“. Izmienjene su bo po zaključku pravosudnoga odbora sabora kraljevine Hrvatske i Slavonije rieči „ako je moguće“ sa riečju „bar“.

Po tome ne stoji ono, što se kaže u obrazloženju vladine osnove kod §a 97., naime, da ni odbor od dva člana nije isključen, ter da će ovaj broj biti dovoljan, ako je premalo vjerovnika ste-

čajnih, ako su jako udaljeni, i ako i ne ima ni osoba njihova povjerenja.

Izabrani članovi vjerovničkoga odbora su kao mandatari samih stečajnih vjerovnika, koji ih po tom mogu izabrati ne samo iz svoje sredine ili izmedju svojih zastupnika, nego takodjer izmedju drugih osoba, neizključiv ni rodjaka prezaduženikovih.

Ako se kod izbora ne polnči potrebna većina glasova, ili ako vjerovnici inače ne izaberu — jer možda neće da izaberu — odbora, onda se ne ima postupati po nazočnom stečajnom zakonu onako, kako se je postupalo po dosadanjem stečajnom redu, t. j. neće se ureda radi imenovati definitivni vjerovnički odbor, već će imati po sudu jur postavljeni članovi odbora privremenoga nastaviti svoj posao, dok svi vjerovnici ili petina njih, proračunana po visini tražbina njihovih (anologija §a 144.), ne traži, da se izabere definitivni odbor vjerovnika, što mogu činiti u svako doba. Ako to zatraže, imati će stečajni sud ustanoviti novo ročište u tu svrhu, te na isto pozvati sve vjerovnike pribićem i dostavom sudbenom. Ako ima privremeni odbor vjerovnika nastaviti svoju funkciju, što vjerovnici nisu izabrali definitivni odbor, neće stečajni sud članove privremenoga vjerovničkoga odbora definitivno potvrditi, već će im samo na prosto obznaniti, da imadu nadalje poslovati kao privremeni odbor vjerovnika, te će se u takovu slučaju uprava stečajnine i unovčenje stečajne mase obaviti imati uz opreze navedene u §u 144. i § 148. ovog zakona.

(Obrazac zapisnika o izboru odbora vjerovnika sa riešenjem istoga nalazi se na kraju ove knjige pod XIII).

§. 98. Članovi vjerovničkoga odbora podupiru stečajnoga upravitelja i nadziru njegovo poslovanje. U tu svrhu mogu oni vidjeti knjige i spise upraviteljeve, od ovoga zahtievati ubaviesti o poslovanju, te im je dužnost, da opažene nepravilnosti prijave stečajnomu povjereniku, u koliko ne može odbor sam pomoći.

Gdje je po ovom zakonu potrebno sudjelovanje vjerovničkoga odbora, dužan je ovaj na poziv upravitelja stečajnoga stvarati zaključke, a tako i podavati mnenja na pitanja stečajnoga suda ili stečajnoga povjerenika.

Članovi odbora valja da postupaju pomnjom poštena i revna domaćina.

Vjerovnički odbor ima nadzirati upravitelja, a i sudjelovati u stečajnom postupku, gdje je to u ovom zakonu propisano.

Prezaduženikova je dužnost, da o svemu, što se tiče postupka stečajnoga, daje ubaviesti ne samo upravitelju stečajnomu već i odboru vjerovničkomu.

Stečajni upravitelj mora svaku važniju odredbu glede uprave, u koliko ne ide u nadležnost vjerovničke skupštine, predložiti vjerovničkomu odboru, da o tom zaključi, a zatim bez odvlake izvršiti odborske zaključke (§. 142.).

Vjerovnički odbor ima zaključiti, da li imade stečajni upravitelj nastaviti posao prezaduženikov (§. 143.).

Vjerovnički odbor ima stečajni povjerenik saslušati, ako prezaduženik traži obustavu unovčenja mase, jer se nagadja sa svojimi vjerovnici (§. 146.).

Vjerovnički odbor ima nakon obdržana ročišta likvidacionalnoga da odbri pravne čine navedene pod 1—8 u §u 148.; t. j. on mora dati ovlaštenje upravitelju stečajnine, da pobija pravne čine prezaduženikove, ter da zahtjeva, da se izpune pravni poslovi po njem sklopljeni; mora da odobri nagode sklopljene po upravitelju stečajnine, ako predmet iste vriedi preko 200 for, ili ako upravitelj prizna zahtjeve izlučne; mora dati privoljenje upravitelju stečajnine, da odustane od parnica, povedenih po prezaduženiku, da proda pokretnine bez obdržavanja propisa postojećih za ovršnu dražbu; da zahtieva ovršnu prodaju nekretnina, da prekine zakupne ugovore i da odbije baštine i zapise (§. 148.).

Vjerovnički odbor ima izpitivati račun upravitelja stečajnine i predati ga do naredjena ročišta povjereniku uz primjetbe ili opazku, da je račun u redu pronadjen (§. 150.).

Vjerovnički odbor i eventualni novi stečajni upravitelj imadu da odobre ili manišu račun, a dužni su obazrieti se pri tom i na eventualne primjetbe stečajnih vjerovnika i prezaduženika (§. 151).

Vjerovnički odbor ima podpisati osnovu diobnu sastavljenu po upravitelju stečajnine (§. 172.).

Vjerovničkom odboru ima stečajni povjerenik dostaviti ponudu prinudne nagode. Isti se ima nakon saslušanja stečajnoga upravitelja izjaviti o prihvativosti nagodbene ponude (§. 191.).

Vjerovnički odbor ima učiniti predlog, da li se o ponudi nagodbenoj ima razpravljati već na obćem likvidacionalnom ročištu (§. 193.).

Na razpravi o ponudi nagodnoj ima se vjerovnički odbor odmah nakon izvješća stečajnog upravitelja o stanju mase i o posljedcih, koji se mogu očekivati od nastavka stečajnoga postupka, očitovati glede ponude nagodne (§. 196.).

Vjerovnički odbor može zahtievati, ako se većina pomenuta u §u 198. poluči samo u jednom pravcu, da stečajni povjerenik naredi novo ročište nagodno.

Vjerovnički odbor ima nakon dovršene obće razprave likvidacionalne u trgovačkom stečaju u sporazumku s upraviteljem upodpuniti bilancu, ter ju predati stečajnom povjereniku.

§. 99. Vjerovnički odbor bira bez odvlake glavara iz svoje sredine, komu se na ruke imadu obavljati dostave, tičuće se odbora. Ne postigne li se potrebna većina glasova, imenovati će glavara sud. Ime glavara doznaniti će se vjerovnikom pribicem kod suda.

Za valjan zaključak potrebno je, kako pri napomenutom izboru, tako i u svakom drugom slučaju, prisutnost većine odborskih članova, te da je zaključak stvoren absolutnom većinom glasova. Ako su glasovi prisutnih članova razpolovljeni, odlučuje mnienje, koje prihvati stečajni upravitelj.

Primjerak zapisnika, koj se ima voditi o sjednicah i koj treba da podpišu svi prisutni članovi, ima se najkasnije za 8 dana predati stečajnomu povjereniku.

§. 100. Članove odbora vjerovničkoga može vjerovnička skupština svagda izmieniti drugimi.

Članovi vjerovničkoga odbora mogu zahtievati naknadu troškova i omanju nagradu za osobiti trud. Jedno i drugo ustanovljuje stečajni sud saslušav stečajnoga povjerenika.

Povodom utoka odlučuje o nagradi i troškovih banski stol konačno.

Ustanove ovih §§a su jasne. Jedino glede prve stavke §a 100. valja primietiti, da članove vjerovničkog odbora može skinuti i druge postaviti vjerovnička skupština, t. j. ukupnost svih vjerovnika.

Skupštinu za to sazvati će stečajni sud u svako doba, ako to zahtieva bar petina svih vjerovnika, a da ne treba da se navede razlog, zašto da ima nastupiti promiena u osobah odbora vjerovnika, pošto su članovi definitivnoga vjerovničkoga odbora pouzdanici vjerovnika.

Predlog za promienu vjerovničkog odbora mogu staviti vjerovnici i prigodom u inu koju svrhu sazvane vjerovničke skupštine.

Biranje novih članova vjerovničkog odbora obaviti će se po propisu §u 97. Ne polući li se potrebna većina glasova, ostati će u odboru dosadašnji članovi. Članovi vjerovničkog odbora, koji su skinuti od časti odbornika, ne imadu proti zaključku vjerovničke skupštine u tom pogledu nikakov pravni liek.

Pod omanjom nagradom, koja se može po §u 100. dati članovom vjerovničkoga odbora, ne razumieva se primjerena nagrada, već samo njeka nagrada, i to razmierno prema veličini stečajne imovine. Vladino obrazloženje osnove veli, da je pravedno, da se članovom vjerovničkoga odbora, ma bili oni i sami vjerovnici, dade nagrada za osobiti trud, jer oni obavljaju ipak poslove drugih vjerovnika, a ističe zatim, da je to u skladu sa ustanovom §. 97. (alin. posliednja), da se članovi vjerovničkoga odbora ne mogu bez osobita razloga kratiti, da primu naloženi im posao.

Poglavje četvrto.

Uzki zatvor i inventar stečajnine.

§. 101. Pri otvorenju stečaja sud će odmah odrediti zapečaćenje (uzki zatvor) i inventuru imovine stečajne uz primjerenu upoṛavu propisa, postojećih za neparbeni postupak, te posao taj povjeriti stečajnomu povjereniku, javnomu bilježniku ili komu drugomu izaslaniku sudbenomu.

Zapečaćenje valja odmah preduzeti i tomu, bude li moguće, prizvati stečajnoga upravitelja, komu će se u pohranu predati knjige i bilježke prezaduženikove, koje se tiču uprave prezaduženikove imovine. Dragocienosti, vriednostni papiri i gotov novac predaju se u pohranu sudbenu, u koliko ne budu nuždni u svrhe hitne kakove odredbe, ili u koliko sud stečajni na predlog stečajnoga upravitelja ne odredi, da se imadu predati u drugu sigurnu pohranu.

§. 102. Ako je prezaduženik u javnoj službi, te su po tom u njegovu posjedu blagajničke ili ine zalihe i predmeti, imadu se te stvari, prizvavši izaslanika dotične oblasti, razlučiti od imovine prezaduženikove.

§. 103. Inventuru ima sudbeni povjerenik bezodvlačno preduzeti i tomu poslu prizvati svakako i upravitelja stečajnoga i po mogućnosti prezaduženika.

U svrhu procjene valja uzeti jednoga ili — pri stvarih od veće vriednosti — više vieštaka.

U posebnoj rubrici inventara ima se po mogućnosti naznačiti nabavna ciena robe na temelju knjiga i računa prezaduženikovih ili inih podataka, kojih možda ima.

Kod sastavljanja inventure ima se dotični sudbeni izaslanik držati propisa §§. 92.—106. izvan parbenoga postupnika. Navlastito valja ovdje iztaknuti, da će imati stečajni sud, ako su pokretnine ili nepokretnine, popisati se imajuće u našastaru, na mjestu, nalazećemu se u području inoga suda, nego li stečajnoga suda, za sačinjenje našastara zamoliti dotični kot. sud.

Nu i onda, ako drugi sud sastavi našastar, ima isti neposredno ili putem stečajnoga suda ubavjestiti prezaduženika i upravitelja stečajnine o danu, kada će započeti sa sačinjenjem našastara, dotično uputiti svoga sudbenoga povjerenika, da ih o tom ubaviesti. Za valjanost našastara pako ne treba da prisustvuju ni prezaduženik ni upravitelj stečajnine. Ako dakle ovi ne dodju na poziv k ovom uredovanju, sastaviti će se našastar i bez njihove prisutnosti. Nije li pako pozvan upravitelj stečajnine, morat će se svakako na njegov zahtjev našastar izpraviti odnosno popuniti, ako bude imao temeljitih prigovora proti istomu.

Bude li podnešen stečajnom sudu našastar, pri sastavku kojega nije prisustvovao upravitelj stečajnine, koji nije ni k ovom uredovanju pozvan bio, morat će stečajni sud prije, nego odobri uredovanje svoga sudbenoga izaslanika, saslušati o našastaru upravitelja stečajnine; pa bude li imao ovaj temeljitih prigovora proti našastaru, imat će stečajni sud našastar povratiti sudbenom povjereniku na izpravak odnosno na popunjenje U pravilu imadu se kod sastavljanja našastara i sve pokretnine procieniti i to po jednom vieštaku. Samo pokretnine, za procienu kojih bi trebalo osobitoga znanja strukovnoga, valja uvrstiti u inventar bez prociene (§. 105.).

§. 104. U držanju prezaduženikovu zatečene stvari, o kojih nije očito, da ne idu u masu stečajnu, valja uvrstiti u inventar uz naznaku zahtjevah oblastnoga izaslanika (§. 102.) ili inih osoba.

U inventar se uvršćuju i predmeti, koje tko drži u svojoj vlasti po pravu založnom ili priuzdržnom. Ti vjerovnici dužni su takove predmete javiti upravitelju stečajnom (§. 80. t. 7.), pokazati mu ih na zahtjev, da ih vidi, te dopustiti, da se opišu i prociene.

Koj vjerovnik propusti, ili se krati, da izpuni naznačenu dužnost, ima u masu stečajnu naknaditi nastavšu tim štetu.

U našastar uvrštuju se i predmeti, koji nisu u posjedu odnosno u držanju prezaduženikovu, već koje drži záložni vjerovnik ili ini vjerovnik prezaduženika po pravu priuzdržnom (retencije), pristojećem mu po zakonu. I ove stvari imadu se procieniti, pa će odnosni vjerovnici biti dužni te stvari u tu svrhu sudbenomu izaslaniku predočiti. Krate li se oni to učiniti, neće se smieti upotriebiti proti njima nikakova prisilna sredstva, već će se u našastaru samo opaziti, da se odnosne stvari nalaze u zalogu kod dotičnog vjerovnika, odnosno, da ih dotični vjerovnik drži po pristojećem mu pravu pridržanja (retencije), a da nije htio, da ih predoči sudbenom izaslaniku, da ih u našastaru popiše i procieni.

Stvari tobož tudje, koje se nadju u posjedu prezaduženikovu, imaju se po propisu §a 104. itv. parb. postupnika upisati u inventar, ali ne naznačiv im vriednost, ako se vidi jasno, da trećim osobam pripada na nje pravo vlastničtva i neuzevši ih u račun prigodom proračunavanja imovine. Svagda pako valja pri tom opaziti, tko traži te stvari, a i to iz kojega ih razloga traži.

Baštinski predmeti, prije uručbe prezaduženiku, ne idu u masu (sr. § 37.), pa se zato ne imaju ni u inventar uvrstiti. Samo se u inventaru naznačuje, da je prezaduženiku pripalo nasljedstvo, i kolika je eventualno poznata vriednost nasliedstva.

§. 105. Vriednost nepokretnih dobara uvršćuje se u našastar prema propisu §. 5. toč. 6. zak. od 17. prosinca 1876. o preinaci nekojih ustanova gr. parb. post. od 16. rujna 1852. tičućih se postupka kod ovršne dražbe nekretnih i pokretnih stvari radi novčane tražbine (sbor. br. 1. od godine 1877.)

Pokretnine, za kojih procjenu bi trebalo osobitoga znanja strukovnoga, valja uvrstiti u inventar bez procjene.

Da li se nekretine i takove pokretine imadu poslie procieniti, odlučiti i nakon ročišta likvidacionalnoga vjerovnički odbor, ako nije o tom već odlučila vjerovnička skupština.

Ako u mjestu suda ili blizu istoga ne ima procienitelja, koji mogu pojedine predmete valjano procieniti, jer ne imadu zato strukovnoga znanja ili pako, ako takovih doduše imade, ali ako bi prociena istih skopčana bila sa nerazmierno velikim troškom, tad se ima privremeno od prociene odustati i predmeti ovi samo upisati u našastar. Ostale ustanove §a 105. su jasne.

§. 106. Ako je prezaduženiku prije otvorena stečaja pripala baština ili baštinski dio, a nije mu do toga vremena još uručena, ima se u stečajni inventar uvrstiti, što prezaduženika dopane uručbom. Prije uručbe ima se u inventaru samo napomenuti, da je prezaduženiku pripala baština, te naznačiti možda ustanovljenu njezinu vriednost.

Otvori li se stečaj glede takova nasliedstva ima se razpraviti kao razlučeni stečaj.

Sve to vriedi i glede baštine, koja pripane prezaduženiku za trajanja stečaja.

Ustanova ovog §a temelji se na propisu §a 87., te nam se valja za razjašnjenje §a 106. pozvati samo na tumačenje §a 87. Uz to smo već u tumačenju §a 104. o tom govorili.

Poglavje peto.

Predlaganje aktivnoga i pasivnoga stanja, ter ustanove glede osobe prezaduženikove.

§. 107. Ako prezaduženik nije podnio popisa svoje imovine i dugovine još prije otvorena stečaja, imade mu stečajni povjerenik naložiti, da ga bez odvlake podnese.

Prezaduženik mora taj popis vlastoručno podpisati ili svojim rukoznakom providiti uz izjavu, da je pripravan položiti prisegu toga sadržaja, da od svoje imovine nije ništa zatajio i da nije naveo izmišljenih dugova (§. 199. sl. f) kaz. zak).

§. 108. Čim se dovrši inventura mase, stečajni povjerenik će, ako to zahtieva stečajni upravitelj ili koj stečajni vjerovnik, narediti ročište, na koje će pozvati prezaduženika i vjerovnike u mjestu (§. 94. al. 3.)

Na tom ročištu ima prezaduženik, pošto možda izpravi ili popuni predloženi popis, položiti prisegu u smislu §. 107.

Prezaduženik ima u pravilu popis svoje imovine i dugovine podnieti, ako sam traži otvorenje stečaja, u molbi svojoj; a ako proti njemu koji vjerovnik traži otvorenje stečaja, mora prezaduženik isti popis prinieti na ročište, koje se uriče predhodno za njegovo saslušanje. Nu ne učini li to, neće to biti zaprieka, da se otvori

proti njemu stečaj. Ali iza otvorena stečaja mora prezaduženik svakako da prinese popis svoje imovine i dugovine. Ne učini li to ni onda, imati će mu stečajni povjerenik odmah, kada dobije dekret svoj, pismenom odlukom naložiti, da isti popis podnese, pa će mu zato ustanoviti kratki zaporni rok. Ne bude li ni us taj rok odluci ovoj udovoljio, pozvati će ga opetovano, opredieliv mu novi kratki zaporni rok, da podnese isti popis pod inakom prietnjom zatvora. Ne udovolji li ni sada tomu nalogu, izvjestiti će to stečajni povjerenik stečajnom sudu. Sud će moći tada proti prezaduženiku odrediti zatvor po §u 111. ovoga zakona.

Prezaduženik mora taj popis vlastoručno podpisati, a ako pisati ne zna, providiti ga svojim rukoznakom; a podpisati će ga imenopisac i drugi svjedok. Prije podpisa pako mora biti popis zaključen izjavom, da je prezaduženik pripravan položiti prisegu toga sadržaja, da od svoje imovine nije ništa zatajio i da nije naveo izmišljenih dugova. Ako se ta izjava ne nalazi na samom popisu prije podpisa prezaduženikova, imat će ova izjava sadržana biti u podnesku, kojim prezaduženik predlaže popis stečajnom povjereniku, kadā mu popis predaje; ali tad mora prezaduženik i podnesak, dotično zapisnik, u kojem je ta izjava sadržana, vlastoručno podpisati.

Prisegu gorenavedenu neće stečajni povjerenik ureda radi oduzeti od prezaduženika. Ovu će morati prezaduženik samo onda položiti, ako to zahtievao bude stečajni upravitelj ili koji stečajni vjerovnik. Nato će pako ovlašteni biti istom nakon dovršene inventure, koja će služiti za temelj za prosudjivanje istinitosti popisa. U slučaju ovom naredit će stečajni povjerenik ročište, na koje će pozvati prezaduženika, upravitelja stečajnine i vjerovnike u mjestu stanujuće. Na ovom ročištu pročitati će stečajni povjerenik popis imovine i dugovine podnešeni po prezaduženiku, te ga na to upitati, da li ima u istom što izpraviti ili popuniti, što je prezaduženiku slobodno. Nakon izpravka popisa ili izjave prezaduženikove, da je isti izpravan, oduzeti će steč. povjerenik od njega prisegu sadržaja navedenoga u §u 107.

Ako se bude prezaduženik kratio, da popis imovine i dugovine svoje potvrdi prisegom, predstaviti će mu stečajni povjerenik posljedice za to ustanovljene u §u 111. ter, bude li prezaduženik i nakon toga kratio se položiti prisegu, konstatovati će to stečajni povjerenik u zapisniku, te će isti predati svojim izvješćem na daljnje uredovanje stečajnom sudu. Ovaj će na to izreći proti prezaduženiku po §u 111. primjerenu kazan zatvora.

(Obrazac za poziv prezaduženika, da podnese svoj popis imovi dugovine, da ovaj prisegom potvrdi i za zapisnik o položenju prisege, prileže na kraju ove knjige pod XIV., XV. i XVI.).

§. 109. Bez dozvole stečajnoga povjerenika ne smije se prezaduženik udaljiti iz svoga prebivališta.

§. 110. Prezaduženiku je dužnost, da o svem, što se tiče postupka stečajnoga, daje ubaviestih upravitelju stečajnomu i odboru vjerovničkomu.

Ako prezaduženik neće htieti na zahtiev upravitelju stečajnine ili odboru vjerovničkomu dati ubaviesti o svemu, što se tiče postupka stečajnoga, imat će mu stečajni sud na prijavu upravitelja stečajnine ili vjerovničkoga odbora naložiti, da dade zatražene ubaviesti; a ako se niti tomu sudbenomu nalogu neće htieti pokoriti, opetovati će stečajni sud isti nalog uz prietnju, da će se proti prezaduženiku izreći kazan zatvora, Ne bude li tad udovoljio sudbenom nalogu, moći će stečajni sud prezaduženika kazniti primjerenim zatvorom po propisu §u 111. Zatvor će stečajni sud odrediti proti prezaduženiku i onda, ako se isti proti ustanovi §a 109. bez dozvole stečajnoga povjerenika udaljuje iz svoga prebivališta i tim uklanja svojim dužnostim ili nastoji možda ukloniti imovine.

§. 111. Sud će, kada izdaje odluku, kojom se otvara stečaj, odrediti, da se prezaduženik zatvori, bude li razložite bojazni, da će pobjeći.

I nakon otvorena stečaja može sud odrediti, da se prezaduženik zatvori, ako ovaj ni na opetovani nalog ne predloži popisa svojega aktivnoga i pasivnoga stanja, ili se bez dovoljna razloga krati, da ga potvrdi prisegom, ili se postojano opire nalogom suda.

§. 112. Zatvor prezaduženika valja priobćiti kr. državnomu odvjetniku. Zatvor ne smije trajati ukupno dulje od dva mjeseca. Obskrbni troškovi idu medju troškove stečajne, ako prezaduženik traži uzdržavanje iz mase.

§. 113. Sud će po svojoj razsudi odlučiti o dokinuću zatvora nakon saslušaja stečajnoga povjerenika i obzirom na razlog zatvora.

Slučajevi, u kojih se proti prezaduženiku može izreći kazan zatvora za vrieme stečajnoga postupka, navedeni su već gore kod tumačenja §§a 107.—110.

Ovdje valja samo još iztaći, da sud stečajni može odrediti zatvor proti prezaduženiku i radi bojazni, da će on pobjeći, nu to samo ujedno s odlukom, kojom otvara stečaj u slučaju hitne potrebe. Pokaže li se i poslie otvorena stečaja opravdanom bojazan biega, biti će često uvjeta i prilike kaznenomu zatvoru,

pošto se već otvorenim stečajem mora podnieti državnom odvjetniku prijava proti prezaduženiku.

U svakom slučaju, kada stečajni sud odredi proti prezaduženiku zatvor, imati će tu svoju odluku priobćiti državnom odvjetniku te i ubaviestiti ga kada prezaduženik zatvor nastupa.

Poglavje šesto.

I. Zahtjevi, koji se moraju prijaviti.

§. 114. Samo vjerovnici stečajni (§§. 3. i 49.) su obvezani na prijavu i likvidaciju svojih tražbina u smislu ustanova ovoga poglavja.

Po nazočnom stečajnom zakonu obvezani su svoje tražbine prijaviti i likvidirati dati samo vjerovnici stečajni, t. j. osobni vjerovnici prezaduženikovi (o kojih smo govorili kod tumačenja §§. 8. i 49.), kojih tražbine spadaju u I. II. ili III. razred, ter su navedeni u ovom zakonu u §§ih 50. do 54. Ne imadu pako prijaviti i likvidirati dati svoje tražbine ni vjerovnici, kojim pripada pravo prvenstva, t. j. vjerovnici oni, kojih tražbine spadaju medju troškove ili dugove stečajnine, o kojih govore §§. 32. i 33. ovoga zakona; ni vjerovnici, kojim pripada pravo razlučene podmirbe, o kojih je rieč u §u 35. ovoga zakona, medju koje spadaju vjerovnici založni i oni koji imadu pravo pridržaja, a po ovom pravu drže u vlasti svojoj stvari prezaduženikovih. Nu razlučni ovi vjerovnici ne imadu svoje tražbine prijaviti samo na toliko, u koliko se zadovoljavaju, da budu podmireni iz stvari, na kojoj im pripada pravo razlučene podmirbe (dakle u koliko se zadovoljavaju, da budu namireni samo iz zaloga, ili iz stvari, koju imadu u svojoj vlasti uslied prava retencije). Jesu li pako ovi ujedno i osobni vjerovnici prezaduženikovi, te žele li da budu namireni sa njihovimi tražbinami i iz obćenite stečajne mase, u koliko se nebi mogli namiriti iz zaloga ili pridržane stvari, tad moraju i ovi vjerovnici prijaviti svoju tražbinu proti stečajnoj masi i dati ju likvidirati.

Da imadu prijaviti svoje pravo izlučbe oni, kojim to pravo pripada po §§. 27. do 30. ovoga zakona, ne treba posebno ovdje ni iztica i jer ovo ni nisu vjerovnici u pravom smislu. U §u 117. spominju se doduše i izlučitelji kao stečajni vjerovnici, ali to postaju samo tada, kada zahtjevaju odštetu, bilo za slučaj, da ne dobiju izlučnoga predmeta, bilo inače gledom na izlučni predmet.

§. 115. Prijavu valja ili predati pismeno ili dati ustmeno u zapisnik kod suda stečajnoga, u slučaju

§. 84. alin. 2. kod suda stečajnoga ili onoga kotarskoga suda, gdje je uredovno sjedište stečajnoga povjerenika, ter ju upraviti proti upravitelju stečajnomu.

Jednom prijavom može isti vjerovnik prijaviti više tražbina.

Pismena prijava ne treba podpisa odvjetničkoga, nu ima se predati u dva primjerka u uredovnom jeziku. U prijavi treba da je naznačen stan prijaviteljev, iznos i pravni razlog tražbine, pa da su iztaknuta dokazala i obim primjerkom pismene prijave dotično zapisničkoj prijavi dvogubo priložene u izvoru ili prepisu izprave.

Glede formalnostih manjkavu prijavu može prijavitelj popunit i na samom ročištu likvidacionalnom, nu stečajni upravitelj si može na trošak prijaviteljev dobaviti prepis pismene prijave predane u jednom primjerku.

Ako je o tražbini jur u tečaju parnica, ima prijavitelj priložiti spise od važnosti, koji su mu u rukuh, ter predložiti, da stečajni povjerenik zahtieva spise od dotičnoga suda.

§. 116. Prijavitelj ima u prijavi zahtievati, da se prizna ne samo izpravnost tražbine već i red, u kojem ima da bude namirena.

Kako ima sastavljena biti prijava likvidacionalna dosta se jasno ustanovljuje u §u 115., dočim se u §u 116. normira, kako ima zahtiev iste prijave glasiti.

Po dosadanjem našem stečajnom redu imala je prijava likvidacionalna biti glede sadržaja i oblika uredjena kao tužba, proti masi stečajnoj ili proti zastupniku mase.

Po sadašnjem pako našem stečajnom zakonu ima se prijava podnieti samo u obliku jednostavne molbe, upravljene proti upravitelju stečajnine.

Zahtiev prijave likvidacionalne smiera samo za tim, da se prizna tražbina prijavitelja u novčanom iznosu izpravnom i da se uvrsti u koji od razreda stečajnih.

Prijavu likvidacionalnu valja podnieti kod stečajnoga suda ili onog kot. suda, gdje je uredovno sjedište stečajnoga povjerenika, te mora na sud biti upravljena, a ne na stečajnoga povjerenika.

Ako je prijava formalno manjkava veli zakon da se može ona popuniti i na samom ročištu likvidacionalnom, ter da si upravitelj može na trošak prijaviteljev dobaviti prepis pismene prijave, predane u jednom primjerku.

Iz ovoga zakonskoga propisa sliedi, da se prijava ne ima vratiti na izpravak, ako je podnešena samo u jednom primjerku, već tad, gledom na propis §a 118., ostaje kod stečajnog povjerenika primjerak prijave, kojega je podniela stranka, dočim će upravitelja stečajnine stečajni sud o tome samo ubavjestiti, te on će biti vlastan uzeti prepis prijave kod stečajnog povjerenika na trošak stranke. Pita se, kako će se taj trošak ustanoviti i kako će se od stranke utjerati? O tom nam ne daje ni zakon ni vladino obrazloženje osnove nikakovo razjašnjenje. Držimo, da će imati upravitelj stečajnine naznačiti trošak ovaj stečajnomu sudu, a ovaj da će odlukom naložiti odnosnomu vjerovniku, da plati taj trošak upravitelju stečajnine pod pretnjom ovrhe u roku od 14 dana, a neće li uz taj rok pravomoćno naloženu mu svotu platiti, utjerati će se ista kratkim putem po §u 29. minist. naredbe od 3. srpnja 1854. br. 169. d. z. l.

Vladino obrazloženje osnove nazočnog zakona veli glede manjkavih prijava sljedeće: „U pogledu formalnosti manjkavu prijavu može upravitelj popuniti na samom ročištu; nu ako se iz prijave ne može razabrati, tko je prijavitelj, ili ako je prijava posve nerazumljiva, tako da se ne može razabrati ni zahtjev prijavitelja, mora se u takovom slučaju postupati kao da prijave ni ne ima, ter u potonjem slučaju odmah povratiti prijavu prijavitelju“.

Držimo, da se ovo vladino obrazloženje ne da opravdati po slovu i smislu nazočnog zakona, te da je u oprieci sa propisi parb. postupnika; a da ne bi bilo ni pravedno ovako postupati u slučaju onom, kada je prijava samo nerazumljiva. Ako se iz prijave ne zna, tko je prijavitelj, tada dakako, da se ne može ništa sa prijavom učiniti, pa ju valja jednostavno staviti medju spise; nu ako se zna, tko je prijavitelj, ter ako je prijava samo nerazumljiva ili inače formalno manjkava, ne ima uprave nikakove zaprieke, da se ona vrati na izpravak prijavitelju. Zato mu se neće doduše ustanoviti nikakov zaporni rok, jer će morati prijavu i reproducirati u zakonitom roku, ali on će ipak znati, da mu prijava nije uvažena, jer je manjkava, te da ju ima popuniti. Da ovakov postupak nije po zakonu izključen, sliedi već od tuda, što je prijavitelju slobodno prijavu glede formalnosti manjkavu popuniti i na samom ročištu likvidacionalnom, te što se u zakonu ne kaže, da to ima učiniti samo na tom ročištu.

Svakako će biti shodnije, ako se prijava prije na izpravak vrati, nego da se istom na likvidacionalnom ročištu izpravi, jer se time gubi samo vremena i likvidacionalni postupak zategne. Samo

ako je prijava tako kasno podnešena, da se ne bi mogla do likvidacionalnoga ročišta izpravljena na novo podnieti, može se izpravak ostaviti za likvidacionalno ročište. Nije po zakonu izključena ni brzojavna prijava. Ali tad će se ova vratiti prijavitelju na izpravak, da ju popuni po smislu §a 115., odnosno izpraviti će se ona na samom likvidacionalnom ročištu, ako je kasno već stigla.

U zadnjoj alineji §a 115. veli se, da ima prijavitelj, ako je o tražbini jur parnica u tečaju, priložiti svojoj prijavi spise od važnosti, koji su mu u rukuh, ter predložiti, da stečajni povjerenik zahtieva spise od dotičnoga razpravnoga suda.

Ako je parnica u tečaju, neće imati prijavitelj u rukuh nikakovih parbenih spisa, već jedino tužbu, i priloge parnične. Imat će stoga priložiti prijavi tužbu i odnosne priloge, kojim se razjasnuje i dokazuje njegov tužbeni zahtjev. Izrično staviti predlog odnosno molbu, da stečajni povjerenik zahtieva spise od dotičnog suda, imati će upravitelj samo u toliko, u koliko ima kod istoga suda priloga u parnici, kojimi se razjasnuje i dokazuje njegova tražbina, te će ove i označiti. Ne ima li takovih priloga, ne treba da se pozivlje na upitnu parnicu, a neće biti ni prijava formalno manjkava, ako u istoj ne stavlja molbu, da stečajni povjereuik zahtieva spise od dotičnoga suda, jer to ima upravitelj i onako ureda radi učiniti, u koliko nije sam dotični sud odstupio sve spise parnične stečajnom sudu.

(Obrazci za likvidacionalne prijave nalaze se na kraju ove knjige pod XVII.).

§. 117. Ako kao stečajni vjerovnici prijave svoje osobne tražbine i oni, koji imadu pravo na razlučenu podmirbu (§. 35.), ter izlučitelji (§. 27.), koji zahtievaju odštetu bilo za slučaj, da ne dobiju izlučnoga predmeta, bilo inače gledom na izlučni predmet, treba da razlože stanje stvari uz točnu naznaku predmeta, na kojih imadu pravo razlučne podmirbe, dotično glede kojih traže odštetu, a pristoji im pravo, da bez obzira na to, u koliko će biti podmirena sama prava njihova razlučna dotično izlučna, zahtievaju priznanje izpravnosti i reda, za podpuni iznos svojih osobnih tražbina (§. 167.).

U koliko imadu vjerovnici razlučni i izlučni prijaviti svoje tražbine proti stečajnini, naveli smo već u tumačenju §a 114.

U ovom §u veli se, da imadu razlučni vjerovnici, ako prijave svoju tražbinu proti stečajnini i kao osobni vjerovnici točno ozna-

čiti predmet, na koji im pripada pravo razlučne podmirbe. Ovo trebaju zato učiniti, da se zna, iz kojega predmeta imadu prava namiriti se izvanstečajnim putem, pošto imadu doći do namirenja iz obćenite stečajne mase samo na toliko, u koliko se neće moći namiriti iz predmeta, na kojem im pripada pravo razlučne podmirbe (iz zaloga, pridržane stvari). Ako pako hoće posvema napustiti pravo posebne podmirbe, (ako hoće posve napustiti zalog), imadu to izriekom u prijavi likvidacionalnoj iztaći, jer se tad smatraju glede ciele njihove tražbine osobnimi vjerovnici.

Nu gledom na propis §a 167. ovog zakona, pristoji vjerovnikom pravo, da i u slučaju, da si pridržaju namirenje iz predmeta, na koji im pripada pravo izvanstečajne podmirbe, prijave svoju tražbinu u cielom iznosu, te da zahtievaju priznanje izpravnosti i reda za podpuni iznos svojih osobnih tražbina. Ovo će biti potrebno onda, ako će doći prije do diobe kupovnine postignute za obću masu stečajnu, nego što će biti realizirani predmeti, na kojih pristoji razlučnim vjerovnikom pravo posebne podmirbe. Svakako je dakle uputno, da razlučni vjerovnici, ako se ne zadovoljavaju samo sa podmirbom iz predmeta, na koji im pripada pravo razlučne podmirbe (iz zaloga ili pridržane stvari), uviek prijave proti stečajnini cielu svoju tražbinu

(Obrazac za prijavu razlučnih vjerovnika nalazi se na kraju ove knjige pod XVIII.).

§. 118. Jedan primjerak pismene prijave dotično prepis zapisnika dostavlja se upravitelju stečajnomu, a drugi primjerak dotično izvorni zapisnik treba da je kod stečajnoga povjerenika. Prijave može svaki uvidjeti kod stečajnoga povjerenika ili kod stečajnoga upravitelja.

Prijave likvidacionalne imadu se predati u uručbeni zapisnik stečajnoga suda, dotično kot. suda onoga, gdje je uredovno sjedište stečajnoga povjerenika; posliednje će biti samo onda, kada će stečajni sud po §u 84. imenovati stečajnim povjerenikom (u slučaju ako je prebivalište prezaduženikovo ili glavna nastana njegova posla znatno udaljena od sjedišta stečajnoga suda, dočim je prebivalište ili glavna nastana istoga u sjedištu samom ili blizu sjedišta kotarskoga suda) predstojnika ili kojega drugoga za izvršivanje sudstva usposobljenoga urednika kot. suda.

Prijave likvidacionalne imadu se predati samo u dva primjerka (bez napisa). Stečajni sud odnosno u gore predvidjenom slučaju onaj kot. sud, gdje je sjedište stečajnoga povjerenika, dostaviti će jedan primjerak stečajnom povjereniku a drugi stečajnom upravitelju. Sam prijavitelj ne ubavješćuje se, ako se likvidacionalna

prijava izravno rješava, jer je na likvidacionalno ročište pozvan već izrokom.

Ako je likvidacionalna prijava primljena po sudu u zapisnik; dostaviti će sud, koji je primio prijavu, izvorni zapisnik stečajnom povjereniku, a prepis zapisnika upravitelju stečajnine

(Obrazac za riešenje likvidacionalnih prijava nalazi se na kraju ove knjige pod XIX.).

§. 119. Stečajni upravitelj ima se točnom proukom prijavnih priloga, parničnih spisa prezaduženikovih, kao i čuvši prezaduženika i u obće svakim drugim prikladnim načinom pripraviti za ročište likvidacionalno tako, da se bude mogao stalno i jasno izjaviti glede izpravnosti i reda svake pojedine tražbine.

§. 120. Nakon izminula roka prijavnoga sačiniti će upravitelj stečajni popis prijavljenih tražbina, ter ga bez odvlake predati stečajnomu povjereniku, da ga izpita i možda popravi.

Taj popis, koj se ima posebno sačiniti za svaki razred, treba da sadržaje sliedeće rubrike:

1. redni broj;
2. dan i broj podneska;
3. ime i stan prijavitelja;
4. prijavljena tražbina sa uzgredicami;
5. pravni razlog tražbine, napokon
6. po jednu rubriku za upis posliedka likvidacije i za opazku.

Popis prijava ima se posebno sačiniti za svaki razred, jer i tečajem dalnjega postupka može biti novih prijava.

U zadnju rubriku „opazka“ dolazi naznaka izdanja izvadka iz zapisnika likvidacionalnoga (§. 130.), pravomoćna rješitba o likvidaciji prepornom ostavše prijave (§. 139.); odustaja od prijave i t. d.

Popis prijava ima upravitelj predati stečajnom povjereniku kratkim putem ili kratkim pismenim podneskom (izvješćem).

(Obrazac za popis prijave nalazi se na kraju ove knjige pod XX.).

§. 121. Na ročište likvidacionalno, na koje valja po mogućnosti pozvat i prezaduženika, mora doći osobno stečajni upravitelj ili njegov zamjenik.

Na ročištu može svak uviditi prijavne popise, prijave, spise parnične i knjige prezaduženikove.

U pogledu ovog §a veli obrazloženje vladine osnove slijedeće:

„Ustanova, da na obće ročište likvidacionalno valja po mogućnosti pozvati i prezaduženika, ne ima se shvatiti tako, kao da prezaduženika valja u svrhu uporabe §a 186. alin 2. proti njemu inače pozivati nego ostale interesente (§§. 80., 125. i 66.), već tako, da ga radi možda potrebne informacije po mogućnosti (ako naime nije pobjegao, ako nije bolestan, ako se nije bojati kakovih strastvenih sukoba i t. d.) valja pozvati kratkim putem na osobno prisustvovanje ročištu.

Ako prezaduženik neće da dodje, može se dovesti (§ 192. poslovnog reda).

Ne ročište mora nadalje doći stečajni upravitelj sam, ili njegov po sudu postavljeni zamjenik, a ne možda njihov punomoćnik, takovo izrično riešenje toga pitanja u skladu je sa važnosti predmeta".

§. 122. Razpravom ravna stečajni povjerenik, koj će prisutne učestnike saslušati prije svega glede onih tražbina, kojih ne ima u popisu pasivnoga stanja, zatim glede drugih tražbina i to, po mogućnosti onim redom, kojim su tražbine navedene u popisu.

Stečajni će povjerenik svojski nastojati, da se učestnici slože.

O redu se ima razpravljati i onda, kada se pobija istinitost koje tražbine.

U koliko se ne radi o pobijanju pravnih čina u smislu posebnoga zakona (§. 14.), valjati će razpravu ob istinitosti tražbina, ukriepljenih pravomoćnom rješitbom ili sudbenom nagodom stegnuti na činjenice, koje su sliedile iza konačne rješitbe dotično nagode.

§. 123. O razpravi likvidacionalnoj valja spisati zapisnik, u kojem će se navesti posliedak razprave glede svake pojedine tražbine.

Posliedak razprave valja naznačit i u popisu prijava.

§. 124. Na ročištu likvidacionalnom imadu se uzeti u pretres i one tražbine, koje su prijavljene nakon izmaka roka prijavnoga, ako se tomu ne protivi niti

stečajni upravitelj niti koj vjerovnik; inače se odredjuje novo ročište.

Ta ustanova se uporavlja i u slučaju, kada prijavitelj zahtieva ino prvenstvo ili inače mienja prijavu.

Ročište ima se narediti i za razpravu tražbina, prijavljenih poslije ročišta likvidacionalnoga.

Razprava o likvidaciji prijavljenih tražbina spada u djelokrug stečajnoga povjerenika. Ona će se dakle voditi pred njim na dan za to odredjeni već u stečajnom izroku. Red, kojim se imadu razpravljati prijavljene tražbine, ima ustanoviti stečajni povjerenik. Ali zakon mu nalaže ipak, da ima prije razpravu povesti o tražbinah onih vjerovnika, kojih nije naveo prezaduženik u popisu svom o pasivnom stanju; jer vjerovnici ovi, koji nisu navedeni u pasivnom stanju po prezaduženiku prinešenom, mogu prigovarati drugim prijavljenim tražbinam samo onda, kada budu priznate izpravnimi, a za to valja o njih razpravljati pred tražbinami vjerovnika, navedenih u pasivnom stanju, koji već po tom imadu pravo, da prigovaraju drugim prijavam. Nakon toga imati će povjerenik po mogućnosti držati se reda, kako su prijave navedene u popisu predloženomu po upravitelju stečajnine.

U pogledu posliednje alineje §. 122. iztiče obrazloženje vladine osnove, da ju valja shvatiti u savezu sa §om 13. osnove zakona o pobijanju, po kojoj ustanovi pravo pobijanja, istina, pristoji u pravilu samo upravitelju stečajnom, nu ipak može vjerovnički odbor i vjerovnička skupština zaključiti, da se pobija i proti mnienju stečajnoga upravitelja, u koju svrhu mogu postaviti posebnoga zastupnika.

Neće dakle biti suvišnom ni razprave ob onih činjenicah, koje su od važnosti za pobijanje, a ovo se baš ne tiče onih činjenica, koje su sliedile iza konačne rješitbe ili nagode. Samo to valja imati na umu — veli se konačno u vladinom obrazloženju — da pojedini vjerovnik neće moći voditi takove parnice o pobijanju, kao što će po §u 133. moći voditi parnicu glede istinitosti dotično i reda prijavljene tražbine, kojoj je prigovorio.

Po §u 122. dakle neće se moći u pravilu prigovoriti istinitosti tražbina prijavljenih na temelju pravomoćnih sudbenih osuda i odluka ili na temelju sudbene nagode; već su i kod likvidacionalne razprave dopušteni samo oni prigovori, koji su dopustljivi na ročištu o diobi kupovnine po §u 21. ovršne novele od 17. prosinca 1876. (br. 1. sbornika od godine 1877.) t. j. oni, na temelju kojih je opravdan postupak po §u 444. i 445. grpp.

Samo onda, ako ostali vjerovnici prigovorili budu takovih činjenica i okolnosti, glede kojih se može vršiti pravo pobijanja

po zakonu o pobijanju pravnih djela glede insolventna dužnika, imati će se dopustiti i ovi prigovori i proti tražbinam, glede kojih je vjerovnik, prijavitelj, jur stekao ovršnu izpravu.

Iza tražbina, navedenih u popisu upravitelja stečajnine. imade se razpravljati o tražbinah, prijavljenih nakon već po upravitelju stečajnine stečajnom povjereniku predanoga popisa do dana likvidacionalnoga ročišta. Samo ako se tomu protivi stečajni upravitelj ili koji vjerovnik, imati će se u tu svrhu odrediti novo likvidacionalno ročište. Stečajni povjerenik nastojati će, da se i ob ovih tražbinah svakako razprava povede na samom likvidacionalnom ročištu, u koliko neće biti opravdano, da se istom sakupljaju podatci o istinitosti i likvidnosti koje od ovih tražbina, jer je dvojbena. Nu ako se neće nikako dati skloniti upravitelj stečajnine ni vjerovnici, da se o ovih tražbinah razpravlja na samom likvidacionalnom roćištu, morat će stečajni upravitelj odrediti novo ročište.

Po §u 124. dopušta se odgoda likvidacionalnoga ročišta o razpravi prijavljene tražbine i onda, ako prijavitelj zahtieva ino prvenstvo ili inače mienja prijavu. Nu ta promiena mora biti bitne naravi (n. pr. povišenje zahtieva, promjena pravnoga razloga), a ne da se možda tiče samo neznatnih činjenica ili samo popravka formalnosti, dozvoljenoga po §u 155. U ostalom i kod ovih bitnih promiena, biti će opravdana samo onda odgoda, ako se o istih na samom likvidacionalnom ročištu razpravljati ne može, što je potrebna bud upravitelju stečajnom bud vjerovnikom nova uputa

O razpravi likvidacionalnoj valja spisati zapisnik; na ovom ne upisuje se razprava, koja je vodjena o pojedinoj tražbini; ova se vodi samo ustmeno po stečajnom povjereniku.

U zapisniku razpravnom upiše se samo posliedak razprave glede svake pojedine tražbine, dakle samo, da li je tražbina likvidnom prizata, u kojem iznosu, te sa kojim prvenstvom, t. j. u koji razred osobnih vjerovnika da se uvrstiti imade, ter u kojem iznosu je ostala prepornom; ako nije likvidnom priznata u kratko razlog zašto ne, odnosno i dotični prigovori. Ako prijavitelj mienja svoju prijavu, valja i izjavu njegovu u tom pogledu u razpravni zapisnik uvrstiti. Napokon imadu se u zapisnik razpravni ubilježiti posebna utanačenja medju interesenti u pogledu priznanja prijavljene tražbine, zahtiev onih vjerovnika, kojim su tražbine ustanovljene, da im se vrate njihove izprave (§ 130.), ter potvrda primitka izprava, kako u tom, tako u slučaju §. 136., a i opazka, da se odgadja razprava i da je to ustmeno priobćeno prisutnim.

U ostalom, kako se valja očitovati upravitelju stečajnine, te kakovo pravo imadu vjerovnici stečajni kod likvidacionalnoga ročišta. ustanovljuju §§i 128. i 129., dočim se u §u 131. normira, kako valja postupati glede tražbina, koje su pri likvidaciji ostale prepornimi.

(Obrazac o zapisniku likvidacionalnom nalazi se na kraju ove knjige pod XXI. a obrazac rješitbe istog pod pod XXII.)

§. **125.** Kada povodom zakasnjelih ili preinačenih prijava valja odrediti novo ročište (§. 124.), ureći će stečajni povjerenik po mogućnosti isto ročište za razpravu više prijava, u koliko ne nadje posebnoga razloga, da bez odvlake odredi ročište za razpravu pojedinih prijava, nečekajuć, da ih se nabere više.

Na ročište pozivlju se vjerovnici javnim oglasom ili po propisu § 94. alinea 3. prema razsudi stečajnoga povjerenika.

Takovi zakasnivši vjerovnici ili koji svoje prijave nakon roka prijavnoga preinače, dužni su svakako naknaditi nastavši tim trošak stečajnoj masi, a trošak pojedinim vjerovnikom samo onda, ako su ovi uspjehom prigovorili istinitosti ili zahtievanom prvenstvu (redu) tražbine.

Kada će se morati uslied zahtjeva upravitelja stečajnine ili kojeg vjerovnika za razpravu prijava podnešenih nakon predanog po upravitelju stečajnine stečajnom povjereniku popisa prijavljenih tražbina, odrediti novo ročište, imati će stečajni povjerenik ovo novo ročište u vlastitom djelokrugu odrediti i to, ako je moguće, za sve takove tražbine na jedan dan.

Na ročište ovo može stečajni povjerenik po svojoj razsudi pozvati vjerovnike ili javnim oglasom ili pako samo pribićem uz podjednu dostavu svoje odluke pojedinom vjerovniku.

Ako su svi vjerovnici prisutni ili zastupani na likvidacionalnom ročištu, tada će biti najshodnije, da stečajni povjerenik odmah ustmeno priobći dan, na koji je odgodio likvidacionalno ročište, te da ovo u razpravni zapisnik ubilježi.

Nisu li svi vjerovnici na razpravnom likvidacionalnom ročištu zastupani, te priobći steč. povjerenik ustmeno onim, koji su na razpravu došli dan, kada će se razprava povesti o prijavah zakasnjenih ili preinačenih, tad je dovoljno, da obaviesti ostale, na razpravno ročište ne došavše vjerovnike, dostavom odluke i pribićem.

Trošak novog ročišta imat će gledom na ustanovu treće alin. §. 125. naknaditi vjerovnici, koji su sa svojimi prijavami zakasnili, ili koji su svoje prijave nakon roka prijavnoga promašili, upavitelju stečajnine i svim onim vjerovnikom, koji su došli na ovo novo urečeno ročište, te su stavili temeljitih prigovora proti istinitosti ili

zahtjevanom prvenstvu reda odnosnih tražbina, t. j., koji su stavili prigovora u zakonu osnovanih. Ovakovi će n. pr. biti prigovori proti tražbini, ničim izkazanoj, ili tražbini, izkazanoj izpravom, koja, ako se priznaje istinitom, ne pruža po propisih postupnika podpunu moć dokaza; ili ako se izkaže izpravami, da ne stoji prijavljena tražbina u cielom ili u dionom iznosu. Prigovori pako stavljeni bez ikakova dokaza, koji se niti vjerojatnimi ne ukazuju, odnosno, glede kojih ne ima nikakova uporišta, neće se smatrati za prigovore one, koje razumieva §. 125. pod prigovori uspjelimi.

U tom pogledu veli se u vladinom obrazloženju sliedeće:

„Što se tiče troškova novoga ročišta, sigurno je opravdana ustanova alineje 3., po kojoj dotični vjerovnici imadu naknaditi troškove, nastavše stečajnoj masi povodom novoga ročišta, napose u ime nagrade stečajnoga upravitelja i troškove onih vjerovnika stečajnih, koji su s uspjehom prigovorili istinitosti i prvenstvu prijavljene tražbine. Time se ujedno dužnost naknade troškova pojedinim vjerovnikom svadja na pravu mjeru, jer bi inače možda velik dio stečajnih vjerovnika bez potrebe pristupio na ročište, po čem bi prijaviteljem nastao možda ogroman, stvarno neopravdan trošak".

§. 126. Izostanak stranke, njezina zastupnika ili prezaduženika ne prieči razprave o likvidaciji prijavljene tražbine.

Stečajni zakon izključio je ovim §om oglušni postupak. Ako prijavitelj na ročište likvidacijonalno i ne dodje, morat će se ipak njegova tražbina, ako ju je prijavio do ročišta likvidacionalnoga u pretres uzeti. Postupati će se na likvidacionalnom ročištu anologno propisu §a 561. grpp., po kojem se i pri diobi kupovnine u ovršnom postupku, ako na ročište vjerovnik ne dodje, tražbina njegova mimoići ne smije bez daljnjega pravnoga postupka. Ako se tražbina ne prizna, valjati će postupati po propisu §a 133.

§. 127. Ako se postupak likvidacionalni ne može okončati u jednom danu, valja ga nastaviti sliedećih djelatnih danah. Stečajni povjerenik će to odmah ustmeno obznaniti prisutnim, ter ubilježiti u zapisnik, da je to učinjeno.

§. 128. Upravitelju stečajnom je dužnost očitovati se jasno i uz navod razloga o izpravnosti i o redu svake pojedine tražbine.

Svakomu kod razprave prisutnomu vjerovniku, kojega tražbina je priznana izpravnom ili je navedena u pasivnom stanju, pristoji pravo, da prigovara izpravnosti i redu ostalih tražbina istoga ili višega razreda.

Ustanovljenimi vriede u likvidacionalnom postupku stečajnom samo one tražbine, koje je izrično priznao stečajni upravitelj i kojim nisu prigovorili prisutni vjerovnici.

Ako tražbini kojoj prigovara samo prezaduženik, ne ima to pravne kriepostí u stečajnom postupku, nu radi takove tražbine se nakon dignuća stečaja ne može bez novoga postupka voditi ovrha proti prezaduženiku (§. 186.)

Ustanove ovih §§a su jasne. Konačna ustanova §a 128. ima se tako razumievati: Prezaduženik prisustvuje likvidacionalnom ročištu poglavito samo zato, da može dati uputu o tražbini prijavljenoj proti stečajnini bud upravitelju stečajnine bud vjerovnikom u koliko takovu zatražili budu; za to ne ima nikakove pravne krieposti u stečajnom postupku, ako prezaduženik prigovori kojoj tražbini; ali će ipak imat stečajni povjerenik i prigovore prezaduženika uvrstiti u zapisnik likvidacionalni, jer po §u 186. ovog zakona, mogu stečajni vjerovnici, kojih su stražbine ustanovljene u stečaju bez novoga postupka i nakon dovršenoga postupka stečajnoga, voditi ovrhu proti prezaduženiku, ako dokažu izvadkom iz zapisnika likvidacionalnoga, da tim tražbinam prezaduženik nije izrično prigovorio na ročištu likvidacionalnom.

§. 129. Glede tražbina, koje prijavi stečajni upravitelj kao vjerovnik, ima se očitovati zamjenik stečajnoga upravitelja.

Vjerovnik stečajnine može biti i sam upravitelj stečajnine, ne u pogledu tražbina, kojih imade proti stečajnini kao upravitelj, jer takove nisu predmetom prijave, već može biti osobnim vjerovnikom prezaduženika, jer i osobni vjerovnik prezaduženika može biti upraviteljem stečajnine; ovo nije izključeno po stečajnom zakonu. Imade li upravitelj stečajnine kao osobni vjerovnik tražbina proti stečajnini, morati će i on iste prijaviti na likvidacionalnom ročištu, a o likvidnosti iste valja tad, da se očituje zamjenik stečajnoga upravitelja. Ne bude li se potonji mogao na likvidacionalno ročište za likvidaciju osobne tražbine upra-

viteljeve pozvati kratkim putem, morat će se ročište za likvidaciju ove tražbine odgoditi; razumieva se nakon što bude likvidacija glede svih ostalih tražbina, kod kojih može upravitelj sam prisustvovati, obavljena.

§. 130. Stečajni povjerenik će vjerovnikom, kojih tražbine nisu pobijane ni glede izpravnosti ni glede prvenstva, na zahtjev povratiti izvorne izprave, a isto tako i dati im vjerodostojan izvadak iz zapisnika likvidacionalnoga.

Izdanje izvadka valja zabilježiti u popisu prijava.

Vjerodostojni izvadak iz likvidacionalnog zapisnika trebati će vjerovnici, ako će htieti nakon dovršena stečaja ućerati svoje tražbine proti prezaduženiku; jer su, kako smo već u tumačenju §a 128. iztaknuli, ovlašteni vjerovnici stečajni po §u 186. na temelju ovog izvadka, ako prezaduženik nije prigovorio ovim tražbinam, voditi ovrhu proti prezaduženiku bez ikakovog predhodnog postupka.

§. 131. Glede tražbina, koje su pri likvidaciji ostale prepornimi, valja prisutne stranke u poseban zapisnik saslušati o tom, da li i do koga iznosa ima se tražbinam priznati pravo glasa u vjerovničkih skupštinah. Ne bude li sporazumka, odlučiti će o tom stečajni povjerenik, koj može na dalnji predlog koje stranke kadagod preinačiti svoju odluku.

Jednako se postupa glede tražbina, koje su doduše prijavljene, nu na ročištu likvidacionalnom nisu uzete u pretres (§. 124. al. 1., 2.).

Proti odlukam stečajnoga povjerenika glede prava glasa nije dopustiv pravni liek.

O tražbinah, koje su pri likvidaciji ostale preporne, ne razpravlja se posebno na likvidacionalnom ročištu, niti se za razpravu ovih tražbina odredjuje posebno ročište.

O tražbinah ovih valja razpravljati redovitim posebnim putem, kako se to ustanovljuje u §u 133.

U §u 131. odredjuje se samo, da se odmah na likvidacionalnom ročištu ima ustanoviti, da li se i do kojega iznosa ima preporno ostavšim tražbinam priznati pravo glasa u vjerovničkih skupštinah.

Kada valja vjerovničke skupštine obdržavati, t. j. odrediti ročište za saslušanje svih vjerovnika, ustanovljuje se u konkretnih slučajevih u ovom zakonu. Takova vjerovnička skupština imat

će se obdržavati i odmah poslie likvidacionalnog ročišta, a ako je moguće na samom likvidacionalnom ročištu nakon obavljene likvidacije, u kojoj će se imati izabrati vjerovnički odbor, zatim odlučiti o uzdržavanju, koje bi se imalo davati prezaduženiku iz mase, nadalje odlučiti o poslovih naznačenih u §u 148. točke 9., te napokon, ako uztreba, i stvoriti zaključak glede možda posebnih naputaka u pogledu uprave (§. 144.).

Pravo pako glasa u ovih vjerovničkih skupštinah imadu u pravilu samo vjerovnici oni, kojim su nepreporno likvidirane tražbine. Ostalim vjerovnikom, koji su proti stečajnini prijavili svoje tražbine, mora se glas za to dati. Ovi su pako vjerovnici oni, kojim pri likvidacionalnom ročištu nisu njihove prijavljene tražbine priznate likvidnimi; zatim po drugoj alineji §a 131. vjerovnici oni, kojim na ročištu likvidacionalnom nisu tražbine uzete u pretres, t. j. oni, glede kojih je valjalo za likvidaciju njihovih prijavljenih tražbina obće likvidacionalno ročište odgoditi, jer se je protivio bud upravitelj stečajnine, bud koji od vjerovnika, da se glede istih na samom likvidacionalnom ročištu likvidacija obavi odnosno u tu svrhu iste tražbine uzmu u pretres, što su prijavljene istom nakon izmaka prijavnoga roka, ili što je vjerovnik, prijavitelj, u bitnosti glede tražbine ili prvenstva mienjao svoju prijavu.

O tom, da li se ima ovim vjerovnikom podieliti pravo glasa, odlučuje se odmah nakon obavljene likvidacije ostalih tražbina na samom likvidacionalnom ročištu. Ako ne dotiče za to vrieme, razumieva se, da se može u tu svrhu ustanoviti novo ročište; ali ako je moguće, odmah na sutradan, pa će tu odgodu stečajni povjerenik ustmeno na samom likvidacionalnom ročištu svim učestnikom priobćiti.

Da li se i kojemu od prenavedenih vjerovnika ima dati pravo glasa odlučuju na likvidacionalnom ročištu prisutni vjerovnici. Ako se u tom ne mogu sporazumiti, odlučiti će o tom stečajni povjerenik pravomoćno.

Zakon ne odredjuje izriekom, što ima biti onda, ako svi vjerovnici jednoglasno uzkraćuju glas kojemu od gorenavedenih vjerovnika. Po smislu zakona moći će i onda stečajni povjerenik podieliti takovom vjerovniku glas. Svakako pako morati će stečajni povjerenik u takovu slučaju veoma oprezno postupati, i samo onda proti volji svih vjerovnika dati glas kojemu od prenavedenih vjerovnika, ako se uvjeri pomnim izpitivanjem svih okolnosti, da je bila uzkrata vjerovnika očito neosnovana.

(Obrazac za zapisnik i odluku steč. povjerenika po §u 131. nalazi se na kraju ove knjige pod XXIII.).

§. 132. Ovlaštenikom razlučním i izlučnim (§. 117.) pristoji pravo glasa u toliko, u koliko se odreknu

prava na razlučenu podmirbu dotično prava na izlučbu; inače samo u toliko, u koliko iz predmeta razlučene podmirbe dotično predmetom izlučbe ne će biti podmirena njihova prava razlučna, dotično izlučna, o čem će se odlučiti u smislu §. 131.

Tako će se odlučiti i glede prava glasa stečajnih tražbina odgodno-uvjetnih.

Već smo iztaknuli u tumačenju §a 117., da ovlaštenikom razlučnim i izlučnim, u koliko je prezaduženik i njihov osobni dužnik, pristoji pravo namirenja iz stvarih, na kojih im pripada pravo razlučne podmirbe, odnosno na kojih im pristoji pravo izlučbe; inače se smatraju razlučni vjerovnici stečajnimi vjerovnici samo glede onog diela njihove tražbine, koji imade doći do namirenja iz sveobće stečajne mase samo u toliko, u koliko se ne mogu namiriti iz stvarih, na kojih im pripada pravo razlučne podmirbe, a izlučni vjerovnici se smatraju stečajnimi vjerovnici, za odštetnu tražbinu, koju stavljaju proti stečajnini za slučaj, da ne dobiju izlučnoga predmeta.

Ako se razlučni vjerovnici i izlučni ovlaštenici odreknu svoga prava na razlučnu ili izlučnu podmirbu, te su svoje tražbine pravovaljano proti stečajnini prijavili, pripada im pravo glasa u vjerovničkih skupštinah kao svakom inom osobnom stečajnom vjerovniku. Samo ako su prijavili tražbine svoje proti stečajnoj masi, u koliko ne bi došli do namirenja iz predmetah, na kojih im pripada pravo razlučbe, ne zna se još naprvo, dok nije realizirana dotična stvar, koja sačinjava predmet razlučne podmirbe, odnosno dok im nije predan predmet, koji izlučnim vjerovnikom po njihovom pravu izlučbe pripada, kolika će biti njihova tražbina, koju će imati proti sveobćoj stečajnoj masi. U takovu slučaju ustanoviti valja, da li se i do koga iznosa ima njihovim tražbinam priznati pravo glasa u vjerovničkih skupštinah. U tom pogledu postupati će se kao što je ustanovljeno a §u 131.

Isto tako valja i glede tražbina odgodno-uvjetnih, ma bile i priznane, odlučiti obzirom na vjerojatnost izpunjenja uvjeta.

§. 133. Da se ustanove prepornimi ostavše tražbine, imadu prijavitelji proti prigovarateljem podići tužbu dotično nastaviti prekinutu (§. 10.) parnicu i to samo na temelju pravnoga razloga, naznačenoga na ročištu likvidacionalnom, i samo do iznosa, zahtievanoga na tom ročištu.

U koliko je prigovorena tražbina jur prije otvorena stečaja ukriepljena sudbenom nagodom ili konačnom

ma i nepravomoćnom rješitbom, platežnom zapoviedi, platežnim nalogom, morati će prigovaratelji ustati proti vjerovniku.

Ako je uz upravitelja stečajnoga još koji prigovaratelj, prvotuženim će biti stečajni upravitelj.

Ako na likvidacionalnom ročištu bude prigovoreno kojoj prijavljenoj tražbini po upravitelju stečajnine, ili po kojem vjerovniku, ne ima se razpravljati o tom, da li prigovor stoji ili ne stoji, pa o tom po stečajnom sudu konačna odluka izreći; već imadu stranke nastupiti put parnice, odnosno, ako je parnica glede dotične tražbine jur prije otvorenja stečaja u tečaju bila, nastaviti parnicu medjutim obustavljenu.

Pita se samo ovdje, tko proti komu ima podignuti tužbu, da li prijavitelj proti prigovaratelju, ili prigovaratelj proti prijavitelju. U koliko je prigovorena tražbina jur prije otvorena stečaja ukriepljena sudbenom nagodom ili konačnom ma i ne pravomoćnom rješitbom, morati će prigovaratelji ustati proti vjerovniku tužbom. U svakom drugom slučaju imati će prijavitelji podići tužbu proti prigovarateljem, ili ako je već prije otvorena stečaja bila parnica zametnuta, moći će oni ovu nastaviti tamo, gdje je prekinuta usllied otvorena stečaja; ali samo na temelju pravnoga razloga, naznačenoga na ročištu likvidacionalnom i samo do iznosa zahtjevanoga na tom likvidacionalnom ročištu. Po tom morati će prijavitelj tužbeni zahtjev u prekinutoj parnici prema tomu preinačiti, dakako, samo u koliko je takova preinaka po dotičnom postupku, po kojem je prekinuta parnica vodjena bila, dozvoljena. Ako je dakle prekinuta parnica bila vodjena po u nas još u kriepost stojećemu redovitomu postupku, neće se moći tužbeni zahtjev glede pravnoga razloga preinačiti. U takovu slučaju morat će prijavitelj novu tužbu podnieti, te odustati od prije prekinute parnice. Tužbeni pako zahtjev moći će tužitelj u svakom slučaju sniziti.

Zahtiev tužiteljev morati će glasiti uviek samo tako, da tužena stranka ima priznati izpravnost i zahtjevani razred tužiteljeve novčane tražbine, a ne možda platiti pod prietnjom ovrhe. U tom pogledu valja i tužbeni zahtjev u jur povedenoj parnici preinačiti i to u odnosnom parničnom pismu, koji će imati tužitelj u nastavku prekinute parnice dati.

Stečajni povjerenik će u odluci svojoj, kojom će riešiti likvidacionalni zapisnik glede prijavljenih tražbina, proti kojim je stavljeno bilo na likvidacionalnom ročištu prigovora, samo konstatovati, da su preporne ostale, pa zatim izreći koji proti komu ima nastupiti put parnice; a da neće odrediti nikakov rok, u kojem se ima tužba podnieti, odnosno prekinuta parnica nastaviti, jer su posljedice nepodnešene tužbe, odnosno nenastavljene

parnice, naznačene u §u 170., po kojem se ne smatraju prepornimi tražbine ukriepljene sudbenom nagodom ili konačnom ma i nepravomoćnom rješitbom (osudom, platežnom zapoviedi, platežnim nalogom), ako prigovaratelji ni do dana po stečajnom upravitelju stečajnom povjereniku predane diobne osnove nisu dokazali, da su podigli tužbu; dočim se naprotiv pri dotičnoj diobi ne uzimlju u račun preporne tražbine, koje valja ustanoviti parnicom, koju povesti ima prijavitelj, a ovaj ni do dana predane stečajnomu povjereniku diobne osnove nije dokazao, da je podneo tužbu, dotično nastavio parnicu.

Po tom valja parnice glede priznanja likvidnosti odnosno nelikvidnosti na likvidacionalnom ročištu prijavljenih tražbina podignuti bar do dana, po upravitelju stečajnine stečajnomu povjereniku predane osnove o diobi glede razreda tražbina onih, u koji prijavljena a preporno ostavša tražbina spada.

§. 134. Sve te u §. 133. naznačene parnice valja podići dotično nastaviti kod onoga suda, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga.

Ako je to sud kotarski, te postoje uvjeti postupka maličnoga (zak. od 3. listopada 1876., sborn. br. 88), imadu se parnice provesti po tom postupku.

Inače se mora u svih parnicah postupati prema propisom gradjanskoga parbenoga postupnika od 16. rujna 1852. (br. 190. d. z. l.) uz uporabu §§. 9., 10., 11., zakona od 3. listopada 1876. o trgovačko-mjenbenom postupku (br. 86. sbornika).

Ako je u prvoj molbi jur izrečena rješitba u glavnoj stvari, ne mienja se nadležnost suda. Nadležnost se ne mienja ni u parnicah, povedenih prije otvorena stečaja, u kojih je prezaduženik sutuženikom.

Sve parnice, predvidjene u §u 133. imadu se u pravilu povesti odnosno nastaviti kod onoga suda, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga. U tom pogledu ustanovljena je iznimka alinejom trećom §a 133. samo glede onih parnica, povedenih prije otvorena stečaja, u kojih nije prezaduženik bio jedini tuženik, već sutuženik, dakle u kojih je bio uz prezaduženika bar još jedan tuženik, zatim u onih parnicah, u kojih je jur izrečena bila konačna rješitba u glavnoj stvari. U ovih parnicah ostaje nadležan onaj sud, kod kojega je parnica bila prije otvorenja stečaja u tečaju.

§. 135. Ako tražbina ne podpada sudbenomu postupku, ustanoviti će ju nadležna oblast. Nu o prvenstvu će i u tom slučaju odlučiti sud stečajni.

Ovakove su tražbine, koje ustanovljuje financijalna ili ina upravna oblast, koje valja proti stečajnini prijaviti, kao što su porezi, obćinski nameti i t. d.

Ove tražbine imati će se doduše takodjer prijaviti proti stečajnini i o njih razpravljati na likvidacionalnom ročištu, ali ako bude prigovora proti likvidnosti iste, imati će stečajni povjerenik svagda prigovaratelje uputiti na nadležnu financijalnu ili upravnu oblast, kamo već odnosna tražbina po svojoj naravi spada. O redu prvenstva, dotično o razredu, kamo valja prijavljenu tražbinu uvrstiti, imati će se na likvidacionalnom ročištu izjaviti upravitelj stečajnine i stečajni vjerovnici. Nu ako bude proti tomu prigovora, neće se prigovori ovi riješiti putem parnice, već će stečajni povjerenik imati likvidacionalni zapisnik za riešenje ove preporne točke ustupiti stečajnomu sudu, koji će odlukom riešiti, u koji razred osobnih stečajnih vjerovnika i s kojim prvenstvom ima se uvrstiti odnosna prijavljena tražbina.

Ova je ustanova iznimka od one, sadržane u drugoj alinej §a 137., po kojoj ima stečajni povjerenik odlučiti o prvenstvu ako su nepreporne o tom odlučive činjenice.

(Obrazac za odluku steč. povjerenika glede prenavedenih tražbina, ako se prigovori prvenstvo, kao i obrazac za konačnu odluku stečajnoga suda u tom pogledu nalaze se na kraju ove knjige pod XXIV.)

§. 136. Stečajni povjerenik će vjerovnikom, koji moraju svoja prava potjerati posebnimi parnicami, povratit izvorne izprave i izdati im vjerodostojan izvadak iz zapisnika likvidacionalnoga. Možda dobavljene spise parnične (§. 115. alineja posliednja) valja odstupiti nadležnomu sudu (§. 134.).

Vjerovnici, koji moraju svoja prava potjerati posebnimi parnicami, imadu dokazati u odnosnoj svojoj tužbi, dotično u molbi, kojom će tražiti nastavak parnice, prigodom otvorenog stečaja prekinute, izvadkom iz likvidacionalnog zapisnika istovjetnost tražbine uparničene sa tražbinom, zahtjevanom na ročištu likvidacionalnom. Za to ima stečajni povjerenik ovim vjerovnikom izdati ovaj izvadak.

Izvorne izprave, koje su prijavitelji producirali na likvidacionalnom ročištu, moći će oni odmah sobom uzeti, odnosno ima ih njima povjerenik već na likvidacionalnom ročištu povratiti,

ako ih ne treba za to, da odluči u smislu §a 131. ovog zakona, da li se i na koliko ima odnosnim vjerovnikom dozvoliti pravo glasa u vjerovničkih skupštinah

§. 137. U posebnoj parnici valja da izreče rješitbu i glede prvenstva (razreda) onaj sud, koji prizna istinitost pobijane tražbine.

Ako se stranke ne slažu samo glede prvenstva, a nepreporne su odlučive o tom činjenice, odlučuje o prvenstvu stečajni povjerenik.

Ustanova ovog §a mogla bi se po neshodnoj stilizaciji razumjeti i tako, da onaj sud, koji prizna istinitost pobijane tražbine, ima u posebnoj parnici izreći rješitbu glede prvenstva razreda, u koji ista tražbina spada.

Nu ona se ne ima tako tumàčiti, već po obrazloženju vladine osnove tako, da ima suditi o razredu prijavljene tražbine onaj isti sud, koji prizna istinitost pobijane tražbine, a da ne ima isti suditi o razredu i onda, kada ne prizna izpravnost tražbine, za slučaj, ako bude poslie priznana izpravnom.

Ali, ako je preporno samo prvenstvo prijavljene tražbine, odnosno razred, u koji se ista uvrstiti imade, te su preporne i odlučive činjenice, koje su mjerodavne za ustanovljenje prvenstva, imati će samo o prvenstvu suditi onaj sud, koji prizna istinitost pobijane tražbine, dakle sud onaj, kod kojega je uredovno prebivalište povjerenika stečajnoga.

Ako su pako nepreporne odlučive činjenice za ustanovljenje prvenstva, t. j. ako su po prijavitelju navedene činjenice, na kojih osniva svoj zahtjev glede uvrštenja u stanoviti razred prijavljene tražbine, priznate istinitimi po upravitelju stečajnine i vjerovnicih, ter ako uz to nije sama tražbina preporna, tad se ne ima u obće povesti parnica o prvenstvu, odnosno o razredu, u koji se prijavljena i nepreporna tražbina uvrstiti ima, već ima tada o prvenstvu sam stečajni povjerenik svoju odluku izreći.

Obrazloženje vladine osnove glede ovog §a glasi:

„Ne ima opravdana razloga s koga bi sud i onda, kada ne prizna izpravnost tražbine, izricao presudu o razredu, u koji tražbina ide, ako bude poslie priznana izpravnom; zato osnova odredjuje, da i o razredu sudi tek onaj sud, koji prizna istinitost pobijane tražbine

Naprotiv u slučaju, ako se stranke ne slažu samo glede razreda tražbine, dočim su nepreporne odlučive o razredu činjenice, nije od potrebe kontradiktoran postupak, jer se to pravno pitanje može i mora odmah riešiti bez dalnje razprave.

Nu i u slučaju nepreporne izpravnosti može biti potreban kontradiktorni postupak u pogledu razreda, jer su preporne dotične

činjenice; n. pr. liečnik traži 100 for. u ime liječničkoga honorara od zadnje godine, po čem bi tražbina išla u I. razred (§ 50. toč. 2); nu stečajni upravitelj tvrdi, da je to ili starija takova tražbina, ili da je tražbina zajamska, po čem bi išla u II. razred (§. 52.).“

§. 138. Ako je tražbini prigovorio stečajni upravitelj, može nadvladavša stranka naknadu prisudjenih parbenih troškova zahtievati kao dug stečajni (§. 32. toč. 1.).

Ako je stečajni upravitelj s nepomnje dao povoda parnici, valja ga ujedno osuditi, da u stečajnu masu naknadi troškove, skopčane s parnicom.

Nije li stečajni upravitelj prigovorio tražbini, mogu vjerovnici, koji su prigovorili, zahtievati naknadu troška iz stečajne mase samo do visine koristi, nastavše masi takovimi parnicami.

Ako upravitelj stečajni parnicu vodi sa prijaviteljem radi toga, što nije ovomu priznata na likvidacionalnom ročištu prijavljena tražbina, a prijavitelj uspije u parnici, pa mu budu i dosudjeni parbeni troškovi, tad mu neće u pravilu upravitelj parbene troškove naknaditi, već će ih prijavitelj imati zahtievati kao dug stečajni proti masi stečajnoj.

Samo onda, ako je stečajni upravitelj s nepomnje dao povoda parnici, valja ga je ujedno osuditi, da u stečajnu masu naknadi troškove, skopčane s parnicom

Ima stoga presudni sud, koji rješava konačno odnosnu parnicu, u osudi svojoj izriekom navesti, da li ima dotičnoj stanki dosudjeni parbeni trošak naknaditi stečajnina ili upravitelj stečajni.

Ako pako nije stečajni upravitelj prigovorio prijavljenoj tražbini, pa se zato nije ni u parnicu upustio, već su samo vjerovnici prigovorili istoj tražbini i zato i sami na svoju ruku parnicu vodili proti odnosnomu vjerovniku, kojemu nije prijavljena tražbina likvidirana, tad imadu oni pravo, ako su parnicu dobili, al im nije dosudjen parbeni trošak, iskati naknade troška iz mase do visine koristi, nastavše masi po takovoj parnici.

Razumieva se pako, da ako je prigovarajući vjerovnik, koji je sam likvidacionalnu parnicu vodio, a da nije u parnici sudjelovao stečajni upravitelj, parnicu tu izgubio, neće moći druga stranka (vjerovnik, prijavitelj), koja je u parnici nadvladala, zahtievati naknadu troška iz mase ni kao dug stečajni, a ni kao tražbinu

stečajnu, već samo od dotičnoga prigovaratelja vjerovnika, koji je parnicu izgubio.

§. 139. U posebnoj parnici izrečena pravomoćna osuda, u koliko se njom izjavljuje koja tražbina ustanovljenom ili koji prigovor osnovanim, kriepostna je glede svih vjerovnika stečajnih bez obzira na to, da li je stečajni upravitelj učestvovao u parnici.

Pravomoćnu osudu će sud priobćiti stečajnomu povjereniku, koji će ju dati zabilježiti u popisu prijava.

U likvidacionalnoj parnici izrečena pravomoćna osuda, bila parnica vodjena po samom stečajnom upravitelju ili po jednom ili više vjerovnika sa ili bez uticaja stečajnoga upravitelja, ako se njom izjavljuje odnosna tražbina, koja je bila predmetom prepora, ustanovljenom, odnosno prigovori podnešeni proti njoj neosnovanimi, kriepostna je glede svih vjerovnika stečajnih obzirom na zajednicu, koja po stečajnom zakonu postoji medju stečajnimi vjerovnici.

Presudni sud ima uviek, kada osuda u likvidacionalnoj parnici pravomoćnom postane, istu priobćiti stečajnomu povjereniku, koji će ju dati po upravitelju zabilježiti u popisu prijava kod one stavke, pod kojom se nalazi ubilježena prijava odnosne tražbine, koja je bila predmetom upitnoga prepora

II. Zahtjevi, koji se ne prijavljuju.

§. 140. Prava na podmirbu stečajnih dugova i stečajnih troškova, kao i prava na razlučenu podmirbu i prava na izlučbu mogu se potjerati za vrieme stečaja kao izvan stečaja, nu dotični ovlaštenici moraju svoje zahtjeve naperiti proti upravitelju stečajnomu.

Postupak sudbeni valja u pravilu povesti pred onim sudom, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga.

Ako su izpravnimi priznane tražbine vjerovnika, ovlaštenih na razlučenu podmirbu, (§. 117.), može se na temelju zapisničkoga izvadka, izdana u smislu §. 130., voditi ovrha proti stečajnom upravitelju kao na temelju sudbene nagode.

§. 141. Ne dira se u nadležnost suda realnoga, gruntovnoga, urbarskoga ili rudnoga, osnovanu na inih propisih, niti u nadležnost, jur utemeljenu parnicom, povedenom prije otvorena stečaja, niti u nadležnost, osnovanu po suparničtvu.

Vjerovnici razlučni mogu potjerati svoje tražbine iz predmeta, na kojih im pripada pravo posebne podmirbe za vrieme stečaja, kao izvan stečaja, a da ne trebaju svoje tražbine prijaviti proti stečajnini; samo imadu svoje zahtjeve naperiti proti upravitelju stečajnomu. Razlučni vjerovnici n. pr., koji su stekli ovršno pravo zaloga budi na pokretnu budi na nekretnu imovinu prezaduženikovu, moći će nastaviti ovrhu i nakon otvorenja stečaja kod suda kod kojega su stekli pravo zaloga, dotično kod presudnoga suda, samo će ovršnu molbu svoju imati naperiti proti upravitelju stečajnine. Isto tako vjerovnici, koji imadu ručni zalog za pokriće tražbine, proiztičuće iz posla trgovačkoga, predani im pismenim ugovorom, moći će po §u 305. trgovačkoga zakona, namiriti se iz zaloga po propisu ovog §a, a da ne budu obvezani prije toga podnieti tužbu; ali će morati zato podnieti molbu za prisilnu dražbu zaloga kod onoga suda, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga, jer se §om 141. ne dira samo u nadležnost suda realnoga, gruntovnoga, urbarskoga ili rudnoga, niti u nadležnost jur utemeljenu parnicom, povedenom prije otvorena stečaja.

Tako će i razlučni vjerovnici, navedeni pod točkami 1.—3., 5. i 7. u §u 44. ovoga zakona, imati ostvariti svoje zakonsko pravo zaloga samo kod onoga suda, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga.

Druga alineja §a 140. ima se tako razumjevati:

Razlučni vjerovnici mogu po §u 117. nazočnog stečajnoga zakona prijaviti svoje tražbine, glede kojih im pripada pravo razlučne podmirbe, ako im je prezaduženik i osobni dužnik, proti masi stečajnoj kao svaki ini osobni (stečajni) vjerovnik i onda, ako ne napuštaju pravo razlučne podmirbe (pravo da budu n. pr. iz zaloga namireni); što će učiniti onda, ako je dvojbeno, da budu došli do podpunoga namirenja iz stvari, na kojoj im pristoji pravo posebne podmirbe (iz zaloga) u svrhu da mogu biti djelbenici kod diobe sveobće stečajne mase. Ako se njima tada kao osobnim stečajnim vjerovnikom likvidira njihova tražbina u podpunom iznosu kod likvidacionalnoga ročišta, moći će oni tražiti po smislu §a 130. izvadak zapisnika likvidacionalnoga, te na temelju istoga voditi ovrhu na predmet, na kojem im pripada pravo razlučne podmirbe (na zalog) a da ne trebaju izhoditi za to posebnu ovršivu izpravu.

U tumačenju §§. 140. i 141. veli se u obrazloženju vladine osnove sljedeće:

„I naš steč. red (osnova misli ovdje naš dosadanji steč. red) daje u njekih slučajevih polakšica vjerovnikom realnim. Kada im tražbina bude likvidirana i kada dospije. mogu iskati prodaju i prije izmaka roka prijavnoga, a jesu li već izhodili dozvolu ovršne prodaje, mogu već na temelju toga zahtievati, da se ta prodaja obavi (§. 128.); iz pokretnina, priuzdržanih prema ustanovam trgovačkoga i pomorskoga prava, ter iz pokretnina, založenih ili pridržanih radi duga mjenbenoga, mogu za trajanja stečaja zahtievati namirenje proti zastupniku stečajnine, kao izvan stečaja proti dužniku (§§. 112. i 113.); tko posjeduje mjenicu prezaduženikovu kao zalog, može izvan sudbeno namiriti iz mjenice svoju osiguranu tim zalogom tražbinu bez obzira na to, da li je osigurana tražbina mjenbena ili pako ina (§. 114.).

Osnova se postavlja na jednostavnije i jasnije stanovište: Ne štadij postupka u provedbi prava založnoga, niti narav osigurane tražbine ili zaloga, nego narav realne vjeresije, narav stvarnoga prava zahtieva posebne ustanove, zahtieva poseban položaj vjerovnika realnih povodom stečaja proti dužniku im. U koliko oni ištu podmirbu iz založenih predmeta, ne tiče ih se stečaj, jer je ovaj samo radi vjerovnika osobnih; to pravo njihovo, da se namire iz razlučnih predmeta, ne smije se ustavljati, to jest priečiti radi postupka stečajnoga. S toga i osnova u skladu sa zakoni, uzetimi uzorom, odredjuje, da založni i ini razlučni vjerovnici, koje osnova uzporedjuje u stečaju založnim vjerovnikom (sr. §§. 36. 37., 44.), mogu svoja prava potierati za trajanja stečaja kao izvan stečaja, nu dakako ne proti prezaduženiku, već proti upravitelju stečajnomu.

Ako su takovi vjerovnici ujedno i osobnimi vjerovnici, te im tražbine budu likvidirane, dakle konačno ustanovljene, valja im dati pravo, da vode ovrhu bez dalnjih troškova već na temelju izvadka iz zapisnika likvidacionalnoga (§ 130.), iz kojega će se, pošto u prijavi treba točno naznačiti obterećeni predmet (§. 117.), razabirat identitet tražbine

Prema §§. 162. do 164. mogu razlučni vjerovnici zahtievati samo dražbu, dočim je druga vrst namirbene ovrhe (ovršna sekvestracija, ovršni zakup), suvišna obzirom na to, da već otvorenim stečajem i prihodi obterećene stvari jamče vjerovnikom razlučnim (sr. §§ 38., 42, 46.).

Izlučitelja se, kao ni vjerovnika, kojim što valja platiti kao dug stečajni ili trošak stečajni, takodjer ne tiče stečajna likvidacija i stečajna, to jest zajednička podmirba iz imovine prezaduženikove. Izlučitelji ne zahtievaju ništa iz imovine prezaduženikove, koju treba dieliti medju vjerovnike stečajne, već zahtievaju svoje predmete, dospievše pod upravu stečajnu, a

vjerovnike, kojim se ima što platiti kao dug ili trošak stečajni, valja namiriti pred svimi inimi vjerovnici (sr. §§. 31. do 34.).

Vjerovnici stečajni (t. z. pasivna masa stečajna) dobiju pod svoju vlast (ne vlastnost) u svrhu zajedničke podmirbe onu imovinu, koju je imao u vlasti svojoj prezaduženik (t. z. aktivna masa stečajna). Zahtjevi ovlaštenika izlučnih i razlučnih, te vjerovnika, kojim se što ima platit iz mase kao dug ili trošak stečajni, ne imaju da povećaju t. z. pasivnu već da umanje t. z. aktivnu masu stečajnu; ovi ne konkuriraju sa vjerovnici stečajnimi, pa se njihovi zahtievi ni ne prijavljuju u svrhu likvidacije ni ne podmiruju zajednički s timi vjerovnici, već oni imadu svoje zahtjeve da ostvare proti upravitelju stečajnomu kao izvan stečaja.

U koliko bude u svrhu toga ostvarenja potreban sudbeni postupak (a može biti mjesta i postupku financijalnih i inih upravnih oblasti, sr. napose §. 34. toč. 3), izjavljuje se u pravilu nadležnim stečajni sud, nu stečajni dugovi i troškovi mogu se potjerati kod suda, nadležna bez obzira na stečaj (§. 160.), a u pogledu izlučnih i razlučnih zahtjeva ne dira se prema §. 141. u nadležnost suda realnoga (sr. §. 48. sudovnika), gruntovnoga (sr. §§. 3., 25., 148. grunt. reda od godine 1855., §. 21, 25., 26. zak. od 16. rujna 1876 o sastavljanju grunt. uložaka), urbarskoga (sr. §. 4. zak. od 4. prosinca 1873.) ili rudnoga (sr. § 68. sudovnika i §. 8 zak. od 21. studena 1874.), niti u nadležnost, jur utemeljenu parnicom, povedenom prije otvorena stečaja, niti u nadležnost, osnovanu po suparničtvu (§. 40. sudovnika). Jedino dioba kupovnine imade se vazda obaviti kod onoga suda, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga (§. 164.), jer pri diobi dolaze u obzir i drugi interesenti, kojim će gledom na ini postupak kod toga suda biti taj sud prikladniji od koga drugoga (presudnoga, realnoga)."

Poglavje sedmo.

Uprava i unovčenje stečajne mase.

§. 142. Stečajni upravitelj mora svaku važniju odredbu glede uprave, u koliko ne ide u nadležnost vjerovničke skupštine, predložiti vjerovničkomu odboru, ako je postavljen, da o tom zaključi, a zatim bez odvlake izvršiti odborske zaključke, ako im prije netreba odobrenja sudbenoga (§. 148.).

Stečajni upravitelj ima za svaku takovu odredbu glede uprave, koja ne spada na uredno gospodarstveno upravljanje dotično na

obične poslove uprave, anologno dužnosti tutora i skrbnika, gledom na propis §a 233. o. g. z., prije privolu vjerovničkoga odbora zatražiti. Za koje poslove treba upravitelj izhoditi privolu vjerovničkoga odbora i odobrenje suda, ustanovljuje se u §u 148. ovog zakona.

Ako nije postavljen vjerovnički odbor, izhodit će stečajni upravitelj za sve važnije poslove, koji nisu navedeni u §u 148., odobrenje stečajnoga suda. Za poslove pako, u §u 148. označene, morat će u takovu slučaju upravitelj stečajnine izhoditi odluku vjerovničke skupštine, te sazov takove zatražiti od stečajnoga suda. Za ono što vjerovnička skupština odluči, ne treba odobrenja suda, jer su vjerovnici gospodari stečajne mase.

§. 143. Uprava do ročišta likvidacionalnoga steže se u pravilu na to, da se pribere, ustanovi, osigura i privremeno plodonosno uloži stečajna imovina.

Stečajni upravitelj može do zaključka vjerovničkog odbora odnosno vjerovničke skupštine odobrenjem suda stečajnoga nastaviti posao prezaduženikov, u koliko to bude od koristi masi, ili ako bi obustava posla smetala nagodi. U koliko bi nastavku posla smetala provedba uzkoga zatvora, u toliko se ima ta provedba stegnuti.

Osim toga slučaja mogu se pokretnine odmah prodati samo onda, ako se je inače bojati očite štete, ili ako se prodajom očito namiče korist i ako u potonjem slučaju prodaji ne smeta koje zahtievano ili inače poznato pravo izlučno.

Nadmašuje li vriednost za prodaju odredjenih pokretnina 500 for., upravitelj stečajni će prodajni oglas bar tri dana prije prodaje uvrstiti jednom u službenom listu. Takov oglas nije nuždan samo onda, kada se radi o prodaji pokretnina, koje se ne mogu držati bez očite štete.

Dobra nepokretna smiju se prije obdržana ročišta likvidacionalnoga prodati samo onda, kada vanredne okolnosti to silno zahtievaju u svrhu, da se odvrati veća šteta. Nu i u tom slučaju ima se prodaja obaviti po propisih gradjanskoga postupnika, postojećih za

ovršnu dražbu, osim ako inaku prodaju preporučuju osobito važni razlozi.

Istom nakon obdržavana ročišta likvidacionalnoga znati će se pouzdano za stanje pasiva prezaduženikovih; onda će istom biti na čisto izvedeno, koje tražbine vjerovnika prezaduženikovih stoje i u kojem iznosu; tad će se istom moći znati, da li je nagoda moguća. Za to valja po mogućnosti i odgoditi dok ne mine likvidacionalno ročište sve važnije odredbe s imovinom prezaduženikovom, navlastito pako realiziranje njegove, dotično stečajne imovine, da se ne krnji pravo vjerovnika, koji su ovlašteni nakon likvidacionalnog ročišta samostalno upravljati masom stečajnom, te odlučiti glede načina unovčenja iste.

Za to se ima posao uprave do ročišta likvidacionalnoga stegnuti na to, da se stečajna imovina ustanovi, da se sve, što prezaduženik pravo imade tražiti u imovinsko pravnom pogledu, izvan sudbenim i sudbenim putem nastoji pribaviti za stečajnu masu, da se stečajna imovina osigura, ako će to biti potrebno, a da se gotov novac, koji spada na stečajnu imovinu, plodnonosno uloži sa pupilarnom sigurnosti.

Ako ima prezaduženik otvoreni posao ili inače koji obrt ili poduzeće, koje bi propalo ili koje bi, da se zatvori odnosno obustavi, ne samo materijalno uništio prezaduženika tako, da bi svaka nagoda u naprvo već bila osujećena; ili pako, ako bi koristnije bilo za masu, da se posao prezaduženikov nastavi, jer posao dobro ide, te što bi dobitak iz posla premašio troškove, koji bi se morali uložiti za nastavak posla, to može upravitelj stečajnine odmah, kada preuzme upravu, ne čekajući niti da bude izabran privremeni vjerovnički odbor, zatražiti od stečajnoga suda dozvolu, da se posao prezaduženikov nastavi. Stečajni sud će kratkim putem izviditi stanje stvari, i u koliko ne bude osnovanih zaprieka, dozvoliti, da upravitelj stečajnine nastavi posao. U pogledu odnosnog posla imati će tad upravitelj pravo i dužnosti sekvestra. On će moći ostaviti u poslu i samog prezaduženika; svakako pako neće ovaj smieti imati nikakova uticaja u poslu; navlastito neće smieti sklopiti sam nikakovih pravnih poslova niti primiti novaca. A ako neće moći upravitelj sam nadgledati posla, morat će postaviti u posao sam u istu svrhu poslu vještu osobu.

Čim bude izabran privremeni vjerovnički odbor, imat će stečajni sud ovaj saslušati, da li pristaje, da se posao prezaduženikov nastavi.

Ako se bude vjerovnički odbor tomu protivio, a upravitelj će stečajnine zagovarati, da se posao nastavi, pa ako mu budu razlozi temeljiti, sazvati će stečajni sud vjerovničku skupštinu da o tom odluči.

Vjerovničku skupštinu imati će stečajni sud i onda za to sazvati, ako ne bude postavljen vjerovnički odbor

Što se tiče prodaje pokretne stečajne imovine prije likvidacionalnoga ročišta, to su u tom pogledu ustanove alineje 3. i 4. §a 143. posve jasne.

Glede prodaje nekretnih dobara valja u tumačenju zadnje alineje §a 143. samo to iztaći, da se ova, ako budu nastale okolnosti navedene u ovoj alineji §a 143, koje će to silno zahtievati, obaviti ima samo sudbenom prisilnom prodajom po propisih ovršnog postupka, dočim će se prodaja po propisih izvan parbenoga postupnika ili izvan sudbena (izpod ruke) dozvoliti samo s osobito važnih razloga. Razumieva se, da za sve te čine treba po §u 178. ovog zakona privole privremenog vjerovničkog odbora, ako je postavljen, i odobrenje suda. Ako ne ima vjerovničkoga odbora izdati će sud odluku po svojoj razsudi, ili uputno će biti, da onda, ako se radi o prodaji nekretnina inim načinom nego ovršnom dražbom, sasluša vjerovničku skupštinu odnosno da joj odluku prepusti, čim treba o tome po §u 148. predzadnje alineje privole vjerovničke skupštine i nakon već obdržavanoga likvidacionalnoga ročišta i izabranog definitivnoga odbora vjerovnika.

§. 144. Nakon obdržana ročišta likvidacionalnoga dobiju vjerovnici pravo, da po stečajnom upravitelju i vjerovničkom odboru samostalno upravljaju masom stečajnom, te ju unovče. U tu svrhu mogu oni dati posebnih naputaka pomenutim organom upravnim, ali ne mogu prema trećim osobam stegnuti njihova zakonitoga djelokruga.

Stečajni povjerenik će uz naznaku predmeta, o kom se ima stvoriti zaključak, sazvati vjerovnike stečajne svagda, kada to zahtieva vjerovnički odbor ili po visini tražbina proračunana petina stečajnih vjerovnika glede predmeta, koj ide u djelokrug vjerovničkoga odbora ili vjerovničke skupštine.

Skupštinami ravna stečajni povjerenik, a zaključak se stvara u smislu §-a 97.

Stečajni sud može obustaviti provedbu zaključka vjerovničke skupštine, ako to bez odvlake predloži upravitelj stečajni ili koj vjerovnik stečajni, te ako je zaključak u opreci sa zajedničkimi interesi vjerovnika stečajnih.

Ustanova ovog §a je jasna. Podpunosti radi priobćujemo samo ovdje obrazloženje vladine osnove glede ovoga §a.

Ono glasi:

„Vjerovnici stečajni su dobili pod svoju vlast imovinu prezaduženikovu, da se njom namire, kad ih ne može namiriti prezaduženik, pa njim valja prepustiti, da zaključe, kako hoće da se upravlja i napose unovči stečajna masa.

Ako nakon ročišta likvidacionalnoga valja sazvati vjerovnike u skupštinu, pozivlju se pribićem, u koliko u pojedinom slučaju (sr. na pr. §. 192.) nije odredjena ina ubaviest.

Ustanove alineje posliednje, po kojoj sud može obustaviti provedbu zaključka vjerovničke skupštine, ako to bez odvlake predloži stečajni upravitelj ili koji vjerovnik stečajni, te ako je zaključak u oprieci sa zajedničkimi interesi vjerovnika stečajnih, opravdana je obzirom na to, što bi kojim slučajem ili po spletkah moglo doći do takova štetna zaključka, pa je potrebna zaštita nadglasanih i odsutnih vjerovnika".

§. 145. Nakon obdržana ročišta likvidacionalnoga ima se masa stečajna u pravilu (§§. 146., 191.) što prije unovčiti (§. 143. al. 4.).

Unovčenju ne može smetati ta okolnost, da glede stvarih ili pravah stečajne mase postoje prava izlučna ili prava na razlučenu podmirbu, nu prodaja kako nepokretnina tako i pokretnina treba da se i sada obavi prema propisom gradjanskoga postupnika, postojećim za ovršnu dražbu, ako ne bi inaka prodaja iznimno bila uharnija za masu stečajnu.

§. 146. Ako prezaduženik vjerojatno zasvjedoči, da se nagadja sa svojimi vjerovnici i da će te razprave imati uspjeha, stečajni povjerenik će, saslušavši vjerovnički odbor, ako je postavljen, i stečajnoga upravitelja, na molbu prezaduženikovu najviše na 30 dana obustaviti unovčenje stečajne mase. Taj rok se može produljiti samo onda, ako prezaduženik u svojoj novoj molbi pridonese privolu na produljenje svih stečajnih i onih vjerovnika, kojim se što ima iz mase platiti kao dug stečajni.

Nakon obdržavana ročišta likvidacionalnoga ima upravitelj stečajnine tražiti što prije unovčenje mase, ali prije nego što će se glede toga sa molbom na sud obratiti, imati će tražiti mnienje vjerovničkoga odbora, ako je takovi p stavljen.

Ureda radi neće stečajni sud imati pozvati upravitelja stečajnine, da zatraži prodaju stečajne mase. Ali stečajni povjerenik, koji ima bditi na to, da upravitelj vrši svoje dužnosti, imati će se kratkim putem ubavjestiti, ako upravitelj stečajnine zateže sa unovčenjem mase, što je tomu uzrok. Ovo će navlastito učiniti imati onda, kada nije postavljen vjerovnički odbor.

U ovom slučaju imat će stečajni povjerenik, ako se osvjedoči, da je samo nemarnost upravitelja uzrok tomu, što nije još unovčena stečajna imovina, o tom podnieti izvješće stečajnomu sudu, koji će shodno postupati po §u 95. ovog stečajnoga zakona, eventualno, ako će biti dvojbeno, da li je u interesu stečajnih vjerovnika, da se stečajna masa već sada unovči, predhodno prije, nego što će u tom pogledu izdati shodne odredbe, saslušati sve vjerovnike, te u tu svrhu sazvati vjerovničku skupštinu.

U pravilu moći će se otegnuti s unovčenjem stečajne mase samo ako je nagoda u izgledu. S ovoga razloga može i prezaduženik zatražiti odgodu unovčenja stečajne mase. Ali u odnosnoj svojoj molbi, koju ima predati stečajnomu povjereniku, imati će prezaduženik vjerojatno zasvjedočiti, da se nagadja sa svojimi vjerovnici i da će te razprave imati uspjeha. Stečajni će povjerenik o toj molbi saslušati vjerovnički odbor, ako je postavljen i stečajnoga upravitelja, te tada najviše na 30 dana obustaviti unovčenje stečajne mase. Zakon ne kaže, da ima stečajni sud obustaviti unovčenje stečajne mase, već da to ima učiniti stečajni povjerenik. Ali ako je odnosna odluka izdana po stečajnomu sudu, te se radi o ovršnoj prodaji stečajne mase, imat će stečajni povjerenik o odgodnoj molbi prezaduženikovoj, te o uspjehu saslušanja vjerovničkoga odbora i upravitelja stečajnine, izvjestiti stečajni sud, koji će na to svoju odluku izdati.

Ako pako nije postavljen vjerovnički odbor, imat će stečajni povjerenik svakako molbu prezaduženikovu za odgodu realiziranja stečajne imovine predložiti zajedno sa očitovanjem upravitelja stečajnine i svojim mnienjem stečajnom sudu, koji će o tom odluku izreći. Imade li u takovu slučaju stečajni sud dvojbe, biti će uputno, da prije nego izda svoju konačnu odluku, saslušа sve vjerovnike, t. j. da sazove vjerovničku skupštinu.

Po §u 146. moći prezaduženik moliti odgodu ili obustavu unovčenja mase na dulji rok od 30 dana, odnosno nakon već jednom dozvoljene odgode, moliti ponovno produljenje samo, ako u svojoj novoj molbi pridonese privolu na dulji rok, odnosno na produljenje roka ne samo od svih stečajnih vjerovnika, već i od onih, kojim se što iz mase platiti ima kao dug stečajni.

Ustanovljuje se u drugoj alineji §a 145., da unovčenju ne može smetati ta okolnost, da glede stvari ili prava stečajne mase postoje prava izlučna ili prava na razlučenu podmirbu. Ovo se ima tako razumievati, da se oni, koji imadu pravo izlučno ili raz-

lučno, ne mogu protiviti, da se prodadu nakon likvidacionalnog ročišta predmeti oni, na kojih imadu pravo izlučno, odnosno pravo razlučne podmirbe, što nisu do sada ovo svoje pravo vršili. Oni će morati dopustiti, da se i ti predmeti unovče po upravitelju stečajnine. Nu upravitelj stečajnine će predmete one, na kojih pripada dotičnikom pravo izlučno ili pravo razlučne podmirbe zasebice prodaji izvrći, odnosno glede njih posebno prodaju zatražiti te će u pravilu iste prodati dati po stečajnom sudu prisilnim načinom t. j. ovršnim putem. Samo ako bi inaka prodaja iznimno bila uharnija za masu stečajnu, moći će zatražiti i prodaju izvan parbenim putem odnosno i prodaju izpod ruke. Ali u takovu slučaju imati će stečajni sud po §u 148. predzadnje alineje uviek sazvati vjerovničku skupštinu, na koju će pozvati i vjerovnike izlučne i razlučne, te prepustiti glede toga odluku vjerovničkoj skupštini. Vjerovnici izlučni i razlučni imati će i na takovoj skupštini pravo glasa samo na toliko, u koliko im je takovi podieljen, po propisu §a 132.

U slučaju, kada će se prodati na molbu upravitelja po stečajnom sudu ovršnim putem predmeti iz mase, na kojih imade prijavljenih prava izlučnih, ili glede kojih pripada stanovitim vjerovnikom pravo razlučne podmirbe (koje su obterećene pravom zaloga), imati će se svagda obaviti dioba kupovnine po propisih ovršnog postupka t. j. ovršne novele od 17. prosinca 1876. (br. 1. sbornika od god. 1877.).

Bude li pako dozvoljena po vjerovničkoj skupštini prodaja izvan sudbena odnosno prodaja izpod ruke, imat će se u svakom slučaju usloviti, da se ima kupovnina položiti kod stečajnog povjerenika ili upravitelja stečajnine, pa će tad i glede ove kupovnine imati stečajni povjerenik obaviti diobu analogno propisom prenavedene ovršne novele.

§. 147. Ima li u masi tražbina, koje se po svoj prilici ne mogu ili samo uz veće troškove mogu utjerati do vremena, kada će ostala imovina biti razdieljena, ili ako prezaduženiku pristoje prihodi od dobara, koja nisu u masi stečajnoj, ili rente ili ina opetujuća se plaćanja, valja glede unovčenja tih prava odlučiti u pravilu tek onda, kada bude unovčena sva ostala imovina.

Prije nego se takova imovina vansudbeno unovči, valja upitati o tom prezaduženika; protivi li se ovaj vansudbenom unovčenju, odlučiti će o tom sud stečajni.

Ova ustanova ima praktične vriednosti samo ako se je nadati nagode, a ne ima li toga biti će mnogo povoljnije i za prezaduženika, da se odmah započme sa ućeranjem tražbina mase. Ako zakon i odredjuje izriekom samo, da se prije, nego što se unovči imovina navedena u §u 147., ima upitati o tom prezaduženik, to se razumieva samo po sebi, da se ima saslušati u svakom slučaju, ako je postavljen vjerovnički odbor i ovaj a i upravitelj stečajnine; a ako nije vjerovnički odbor postavljen, biti će uputno, da se o tome sasluša i vjerovnička skupština.

Zakon ne odredjuje izriekom, da se mogu tražbine stečajne mase i javnom dražbom prodati, ali razumieva se samo po sebi, da to nije izključeno, ako su tražbine većim dielom neućerive, ter ako bi utjeranje istih skopčano bilo s nerazmiernim troškom. O tom će odlučiti sud na predlog upravitelja stečajnine nakon saslušanja vjerovničkoga odbora, odnosno ako ovaj nije postavljen nakon saslušanja vjerovničke skupštine.

§. 148. Sliedeći pravni čini mogu se prije obdržana obćega ročišta likvidacionalnoga preduzeti samo uz predhodno odobrenje suda stečajnoga:

1. pobijati pravne čine prezaduženikove, ter zahtievati, da se izpune pravni poslovi, po njem sklopljeni;

2. sklopiti nagode, ako predmet im vriedi preko 200 for.;

3. priznati zahtjeve izlučne;

4. odustati od parnica, povedenih po prezaduženiku;

5. prodati pokretnine bez obdržavanja propisa, postojećih za ovršnu dražbu;

6. zahtievati ovršnu prodaju nepokretnina i povlastica;

7. prekinuti zakupne ugovore;

8. odbiti baštine i zapise;

9. prodati nepokretna dobra ili povlastice bez obdržavanja propisa, postojećih za ovršnu dražbu, prodati u cielosti prezaduženikovo poduzeće trgovačko ili obrtno, priznati prava izlučna glede nepokretnina ili dostati nepokretnine.

Nije dopustiv pravni liek proti dotičnim odlukam stečajnoga suda.

Nakon obdržana ročišta likvidacionalnoga ne ima više stečajni sud, već odbor vjerovnički da odobri

pravne čine, navedene pod toč. 1. do 8., dotično vjerovnička skupština pravne čine, naznačene u točki 9. Ako ne ima vjerovničkoga odbora, vjerovnička skupština će odlučivati i glede pravnih čina, navedenih pod toč. 1. do 8.

Treba li stečajni upravitelj prema trećim osobam ili oblastim potvrde ob odobrenju izdat će mu ju stečajni sud.

Prije, nego što je obdržavano obće, izrokom o otvorenju stečaja ustanovljeno, likvidacionalno ročište, može upravitelj stečajnine pravne čine, navedene u §u 148. pod točkami 1.—8., preduzeti samo nakon odobrenja suda uz predhodnu privolu vjerovničkoga odbora. Ako se i predhodna privola vjerovničkoga odbora u §u 148. izriekom i ne iztiče kao uvjet za sudbeno odobrenje, to se ono samo po sebi razumije već u ustanovi §a 142. Ako nije postavljen vjerovnički odbor, tada je dakako dovoljno, da upravitelj stečajnine za prenavedone pravne čine izposluje jedino odobrenje stečajnoga suda.

Pita se samo ovdje, da li je dovoljno i za pravne čine, navedene pod točkom 9. §. 143. jedino odobrenje suda stečajnoga, ako nije postavljen privremeni vjerovnički odbor.

U tom pogledu ne veli ni zakon ni vladino obrazloženje ništa. Po svoj prilici je u zakonu pometnjom izostavljena u tom pogledu posebna ustanova, pošto je po vladinoj osnovi §. 89., koji govori o postavljanju privremenog vjerovničkoga odbora, inače glasio, nego što isti § sada u ovom zakonu glasi.

Po §u 89. vladine osnove imao je sud stečajni u svakom slučaju beziznimno (razumjeva se osim u skraćenom stečajnom postupku) postaviti privremeni vjerovnički odbor, dočim po §u 89. nazočnog zakona (po promieni učinjenoj na predlog pravosudnog odbora zemaljskog sabora) može sud, ako ima zato osobitih razloga, i ne postaviti privremeni vjerovnički odbor. Po osnovi nije dakle potrebno bilo što posebna ustanoviti u §u 148., jer je ista, stvarajući ovaj paragraf, predpostavila, da je svakako postavljen privremeni vjerovnički odbor, a obzirom na obćenitu ustanovu §a 142. je i suvišno izriekom iztaknuti, da valja i prije, nego što se preduzmu pravni čini, navedeni u §u 148., saslušati privremeni vjerovnički odbor. Iz ovoga razloga nije ni u vladinom obrazloženju ništa rečeno, glede toga, kako se ima onda postupati u slučajevih navedenih u §u 148., ako nije postavljen privremeni vjerovnički odbor.

Nu pošto se u predposliednoj stavci §a 148. ustanovljuje, da ima vjerovnička skupština odobriti pravne čine naznačene u točki 9. istog §a, ma da je vjerovnički odbor na to pristao, to

će se i u slučaju onom, ako se pravni čini navedeni pod točkom 9. §a 148. preduzeti imadu prije likvidacionalnoga ročišta, onda, kada nije postavljen vjerovnički odbor, saslušati imati vjerovnička skupština, odnosno svi vjerovnici.

U zakonu je doduše uvrštena po predlogu pravosudnoga odbora hrv.-slav zem. sabora prije konačne stavke ustanova glaseća: „Ako ne ima vjerovničkoga odbora, vjerovnička će skupština odlučivati glede pravnih čina navedenih pod 1.—8.", koje ustanove ne ima u vladinoj osnovi; ali ta se ustanova proteže samo na predhodnu ustanovu, koja govori o odobrenju pravnih čina navedenih pod točkom 1.—8., ako se preduzeti imadu nakon obdržana ročišta likvidacionalnoga, a ne i u slučaju, ako se imadu preduzeti prije obdržavana ročišta likvidacionalnoga, jer samo nakon likvidacionalnoga ročišta može vjerovnička skupština odlučivati.

Prije likvidacionalnog ročišta neće dakle trebati stečajni sud saslušati sve vjerovnike, odnosno sazvati vjerovničku skupštinu, da se izjavi, da li se ima preduzeti, koji pravni čin naveden pod toč. 1.—8. §a 158, ako i nije postavljen privremeni vjerovnički odbor. Ovo će imati učiniti samo glede pravnih čina navedenih pod toč. 9. ovoga §a, t. j., ako se imadu prodati nepokretna dobra ne ovršnom dražbom, već izpod ruke, ili ako se prodati imade u cielosti prezaduženikovo poduzeće trgovačko ili obrtno ili priznati prava izlučna, prijavljena na nepokretnine prezaduženikove.

Nu ako stečajni sud obzirom na važnost predmeta drži, da je shodno, da se i glede pravnih čina, navedenih pod točkami 1.—8. §a 148., kada nije postavljen vjerovnički odbor, prije saslušaju svi vjerovnici, neće nikad biti ništetnost učinjena, ako odredi saslušanje svih vjerovnika.

Po §u 148. ovog zakona ne treba odobrenja sudbenog niti prije likvidacionalnoga ročišta, ako je postavljen privremeni vjerovnički odbor, za ovršnu dražbu pokretnina i to ni pojedinih ni cieloga skupa više pokretnina; pod toč. 5. spada i ne ovršna prodaja takova skupa pokretnina (skladišta robe, knjižnice itd.). Razumieva se pako, da imade upravitelj stečajnine predhodno zaiskati i za one čine privolu privremenog vjerovničkog odbora. Nije li pako postavljen privremeni vjerovnički odbor, imati će stečajni upravitelj i za ovršnu prodaju pokretnina zatražiti dozvolu suda.

Poglavje osmo.

Polaganje računa.

§. 149. Ako se izmieni stečajni upravitelj, ima odstupajući upravitelj položiti račun.

U inih slučajevih ima stečajni upravitelj, u koliko vjerovnička skupština ne odredi inače, položiti račun izmakom svake pol godine, ako stečaj traje dulje od pol godine.

O svakom nepokretnom dobru i kupovnini, polučenoj za takovo dobro, valja svagda voditi razlučen račun.

Zakon veli u posliednoj ustanovi §a 149. samo, da upravitelj stečajnine ima o svakom nepokretnom dobru voditi razlučen račun; nu on će imati voditi poseban račun i o svakoj posebnoj masi, ma istu sačinjavaju samo pokretnine.

Ovo iztiče izriekom i vladino obrazloženje, koje u tom pogledu kaže: „Pošto u smislu §§. 31, 38, 42, 46. ne samo obterećeni predmeti, već i njihovi prihodi od dana otvorena stečaja jamče za podmirbu dotičnih posebnih troškova i dugova stečajnih, ter dotičnih razlučnih tražbina, morat će stečajni upravitelj o svakoj takovoj posebnoj masi, ma bile to i pokretnine, voditi poseban račun. U pogledu pako nepokretnina propisuje se vodjenje posebnoga računa bez obzira na to, jesu li obterećene ili nisu; jer će tu redovito biti važnih i čestih izdataka i primitaka (pri najmu, popravcih, obradjivanju, plaćanju poreza, unovčenju plodova itd.), koji se bez uštrba za preglednost (napose da li su izdatci u skladu sa primitci i u obće, da li je uprava u redu vodjena) težko dadu svesti u račun glede svih ostalih izdataka i primitaka".

---

§. 150. Račun treba predati stečajnomu povjereniku, koj ga odmah dostavlja vjerovničkomu odboru na izpitanje i ujedno naredjuje ročište, na koje se osim vjerovničkoga odbora i stečajnoga upravitelja ima, u koliko se tim ne zavlači postupak, pozvati i prezadužnik.

Vjerovnički odbor ima sa eventualnim novim upraviteljem stečajnim izpitati račun i predati ga do naredjena ročišta povjereniku stečajnomu uz primjetbe ili uz opazku, da je račun u redu pronadjen. Stečajnomu povjereniku valja predati i dotični sjednički zapisnik o pretresanju računa.

O predanu računu obavješćuju se vjerovnici stečajni dotično u slučaju predana računa o posebnoj kojoj

masi stečajnoj i dotični vjerovnici razlučni prema propisu §. 94. al. 3. tim, da račun mogu razgledati i svoje eventualne primjetbe predati stečajnomu povjereniku najzad na odredjenom ročištu.

§. 151. Vjerovnički odbor i eventualni novi stečajni upravitelj imaju da odobre ili manišu račun, a dužni su obazrieti se pri tom i na eventualne primjetbe stečajnih vjerovnika i prezaduženika.

U slučaju predana računa o posebnoj kojoj masi stečajnoj imaju i dotični vjerovnici razlučni pravo, da manišu račun.

Ako na ročištu ne podje za rukom dobrovoljno izravnanje, imati će stečajni sud, pošto u zapisnik sasluša prigovaratelje i položitelja računah, ter provede možda potreban dokazni postupak (§. 70.), riešiti prigovore meritornom obrazloženom odlukom.

Gdje ne ima vjerovničkoga odbora, vjerovnička će skupština odobriti ili manisati račune, ter u slučaju manisanja odabrati možda potrebna zastupnika za razpravu.

Vladino obrazloženje razjasnuje ustanove §§. 150. i 151., kako sliedi:

„Prema ugarskom (§. 164.) i austrijskom zakonu (§ 153.) valja račun glede svake nepokretnine položiti kod suda realnoga, koji ima narediti ročište radi saslušanja hipotekarnih vjerovnika i na to račun sa dotičnim zapisnikom odpraviti stečajnom sudu (po austr. zakonu onomu sudu, kod koga je uredovno sjedište stečajnoga povjerenika) u svrhu eventualnoga manisanja po vjerovničkom odboru dotično i po novom stečajnom upravitelju.

Već je kod §. 91. navedeno, kako ničim nije osnovana predpostava, da je razlučnim vjerovnikom lakši pristup k sudu realnomu nego li k sudu, gdje je sjedište stečajnoga povjerenika, gdje u pravilu kod likvidacije i onako već sudjeluju i vjerovnici razlučni. Stoga osnova odredjuje, da svaki račun valja predati stečajnomu povjereniku, koji ga dostavlja vjerovničkomu odboru, da ga sa eventualnim novim upraviteljem stečajnim izpita i dade eventualne svoje primjetbe, a vjerovnici stečajni i eventualni razlučni vjerovnici obavješćuju se o položenom računu tim, da

ga mogu razgledati i predati svoje primjetbe najzad na ročištu, koje odredjuje stečajni povjerenik ujedno kada dostavlja račune vjerovničkomu odboru. Iztaknuti je, da su primjetbe vjerovničkoga odbora i eventualno razlučnih vjerovnika druge naravi, nego primjetbe stečajnih vjerovnika, jer vjerovnički odbor i eventualni novi upravitelj te razlučni vjerovnici imadu pravo da manišu račun i da se o tom povede razprava medju njimi s jedne i položiteljem računa s druge strane, dočim su primjetbe stečajnih vjerovnika tek informacija vjerovničkom odboru i novom upravitelju stečajnom (sr. §. 151). Zato će stečajni povjerenik na pomenuto ročište pozvat i razlučne vjerovnike, kada se radi o kojoj masi specijalnoj.

Konačno je još primjetiti, da se računi o specijalnoj kojoj masi tiču vjerovnika stečajnih u pravilu i onda, kada je specijalna masa preobterećena pravi razlučnimi, jer su vjerovnici razlučni u pravilu i vjerovnici stečajnimi (osobnimi), te će nenamireni iz specijalne mase ostatci njihovih tražbina biti veći, a po tom i dividenda ostalih stečajnih vjerovnika manja, čim u pogledu specijalne mase budu veći upraviteljevi izdatci dotično manji njegovi primitci.

Ne uspije li na odredjenom ročištu sporazumak medju vjerovničkim odborom (to jest članovi vjerovničkog odbora, jer ovaj nije osobom, kao ni vjerovnička skupština) i eventualnim novim upraviteljem stečajnim ter eventualnimi vjerovnici razlučnimi s jedne strane i položiteljem računa s druge strane, osnova za taj slučaj ne naredjuje parnicu računsku, kako to biva po sadanjem našem i po austrijskom zakonu već više prema propisu zakona ugarskoga odredjuje neformalnu razpravu i uredovni postupak dakako u okviru zahtjeva stranaka po načelih carsk. patenta od 9. kolovoza 1854. (neparbenoga postupnika), nakon čega valja da stečajni sud izreče meritornu odluku o prigovorih proti računu. Tim se predusreće svim poteškoćam napose dugotrajnosti, troškovom i formalnostim, skopčanim sa parnicom računskom, a uredovan postupak više odgovara naravi ove stvari, u kojoj valja pazit i na interes prezaduženikov i ustanoviti zahtjeve za i proti upravnom, ureda radi po sudu postavljenom organu stečajnom u pogledu njegove uprave.“

Po presavedenih ustanovah §§a 150. i 151. ima se postupat sa računi upravitelja i onda, kada se obaviti ima dioba kupovnine nepokretnoga dobra, budi prodanog po kojem razlučnom (založnom) vjerovniku budi po upravitelju stečajnine, a i kod diobe kupovnine prodane posebne stečajne pokretne mase, t. j. pokretnina, na kojih je stekao pojedini vjerovnik pravo razlučne podmirbe; napokon i onda, kada valja dieliti obćenitu masu stečajnu.

Prije dakle, nego što će se obaviti dioba kupovnine razlučno prodanog nepokretnog dobra i s pravi razlučnimi obterećene posebne pokretne mase, ili napokon prije, nego što će upravitelj stečajnine sastaviti konačnu diobnu osnovu glede diobe sveobće stečajne mase, imat će se ustanoviti troškovi uprave.

Po tome imat će stečajni povjerenik prije, nego odredi ročište za diobu kupovnine prodanog nepokretnog dobra ili prije nego odredi ročište za diobu kupovnine posebne pokretne stečajne mase, obterećene sa razlučnimi tražbinami, pozvati upravitelja stečajnine, da podnese svoj račun ob upravi dotičnog nekretnog dobra, odnosno dotične posebne mase, opredieliv mu zato zaporni rok. Bude li on u otvorenom roku podneo račun svoj, dostaviti će stečajni povjerenik taj račun vjerovničkom odboru, da ga izpita, te da dade eventualne svoje primjetbe do ročišta, koje će ustanoviti u tu svrhu. Na ovo ročište pozvati će on osim članova vjerovničkoga odbora i upravitelja stečajnine i sve razlučne vjerovnike (založne vjerovnike), koji imadu iz upitnog nekretnog dobra ili posebne mase po pravu razlučnom svojem do namirenja doći. Ubavjestiti će pako povjerenik o podnešenom računu ne samo razlučne vjerovnike, već i stečajne (osobne) vjerovnike, sve time, da mogu do ročista podnieti svoje eventualne prijave proti računu upraviteljevom.

Na samom ročištu razpravljati će se o prigovorih podnešenih proti računu upraviteljevom, te će imati pravo ovaj manisati ne samo članovi vjerovničkog odbora, već i svaki pojedini razlučni (založni) vjerovnik, dočim stečajni vjerovnici, ako na ročište dodju, što im je slobodno, neće imati pravo ni manisati račune niti staviti u zapisnik svoja očitovanja, već jedino dati ustmeno uputu vjerovničkom odboru. Nu u zapisnik sam ubilježit će se samo pojedina manisanja, dočim će o istih stečajni povjerenik kratkim putem samo ustmeno razpravu povesti, da omogući nagodu, koja se razprava neće u zapisnik ubilježiti.

Ako nije postavljen vjerovnički odbor, imati će se pozvati na prenavedeno ročište svi vjerovnici, koji će tad i prava vjerovničkoga odbora vršiti, t. j. imati će pravo manisati račun upravitelja.

Na ovom ročištu pokušat će stečajni povjerenik nagodu, a ako takova za rukom ne podje, odstupiti će zapisnik, spisan o ovom ročištu sa svimi možda podnešenimi pismenimi primjetbami i sa računom, stečajnom sudu, koji će tad imati odrediti ročište, te saslušati u zapisnik prigovaratelje i položitelja računa, t. j. primati njihova očitovanja i protuočitovanja, provesti potrebne dokaze i odrediti, ako uztreba, ureda radi izvidjenja po propisu §a 70.; a zatim izreći će konačnu odluku svoju, kojom će riješiti pojedine prigovore proti računu, te i odluku svoju valjano obrazložiti.

Radja se ovdje pitanje, što je onda, ako upravitelj stečajnine u odredjenom roku ne podnese račun? Ako se samo radi o troškovih, što ih je imao upravitelj za upravu, kojih on nije dužan ostao, dakle, koji se samo po njemu imadu namiriti, te o nagradi njegovoj, tad će on gubiti pravo, da mu se ti troškovi namire, ako neće htieti na poziv stečajnoga povjerenika u opredieljenom mu roku predložiti račun, odnosno troškovnik. Biti će s toga uputno, da stečajni povjerenik u odluci svojoj, kojom poziva upravitelja na predloženje računa, navede, da će se smatrati, ako uz taj rok ne podnese svoj troškovnik, da ne ima zahtievati naknadu nikakovih troškova.

Ima li pako upravitelj u obće račun o svojoj upravi položiti, te izkazati, koliko je dohodaka unišlo za stečajnu masu, dotično, ako se je nadati, da je što ubrao za stečajnu masu, tad će se on morati pozvati na položenje računa pod prietnjom globe, odnosno postupati će se proti njemu, kako to propisuje §. 95. ovog zakona.

Nu da se ne zategne dioba kupovnine, moći će učestnici u prenavedenom slučaju, zatražiti, odnosno, kada bi razprava o manisanju računa dulje vremena trajati mogla, već na prvom ročištu pred stečajnim povjerenikom u tom se složiti, da se ustanovi svota, koja će eventualno trebati za namirenje troškova uprave, da se zatim ta svota predhodno izluči a glede ostalog diela kupovnine, da se obavi dioba kupovnine (Analogija §a 157.).

Kod manjih stečaja i kod takovih, kod kojih će se uprava sastojati samo u čuvanju imovine stečajne, biti će uputno, da se nakon prodaje posebne stečajne mase, bud nepokretne bud pokretne, odmah odredi ročište za diobu kupovnine, te na istom pozove upravitelj stečajnine, da svoj račun i svoj troškovnik predloži, pa da se prije, nego što će se započeti dioba kupovnine, ustanovi izpravnost računa upravitelja i iznos njegovih troškova, a ako se u tom pogledu ne bude postigao sporazumak, da se opredieli zato približna svota, ova izluči i zatim obavi dioba kupovnine. Ili pako, ako se radi samo o troškovih i nagradi, koju zahtjeva za se upravitelj, da se postupa po propisih ovršnog postupka, da naime ove upravitelj stečajnine razvrsti u sam zapisnik o diobi kupovnine na svom mjestu medju prvenstvene stavke, dotično da svoj troškovnik zapisniku ovom priloži, o kojem će se zatim vjerovnici očitovati; a ako ga ne priznaju, izreći će stečajni sud prigodom riešenja samog zapisnika o diobi kupovnine i o ovih troškovih konačnu svoju odluku po propisu §a 94. ovog steč. zakona.

(Obrazci za pozivanje upravitelja na položenje računa, zatim za odluku steč. povjerenika za saslušanje učestnika o računu upravitelja, za zapisnik o tom saslušanju sa riešenjem toga za-

pisnika, napokon za odluku stečajnoga suda, za zapisnik o ročištu o manisanju računa kod stečajnoga suda i za riešenje toga zapisnika nalaze se na kraju ove knjige pod XXVI.—XXX.).

Poglavje deveto.

DOVRŠETAK STEČAJA.

1. Ureda radi dotično uz privolu vjerovnika.

§. 152. Stečaj valja ureda radi dokinuti, ako tečajem postupka nastupe uvjeti, pod kojimi se po §. 78. ima odbiti predlog stečajni.

Ako nakon već otvorena stečaja proizlazi, da ne ima dovoljne imovine, koja bi dotekla za podmirenje troškova postupka, ili da ne ima drugog osobnog vjerovnika do onoga, koji je zatražio otvorenje stečaja, a nije nitko ni ustao da pobija koje pravno djelo glede imovine dužnikove, tad se ima stečaj s mjesta dignuti; nu u prvom slučaju samo onda, ako nebi položio vjerovnik potrebnu svotu za osiguranje troškova.

Svakako će stečajni sud, prije nego će u smislu §a 158. ureda radi dokinuti stečaj, predhodno saslušati vjerovnika, koji je zatražio otvorenje stečaja i stečajnoga upravitelja i vjerovnički odbor, ako je ovaj možda medjutim postavljen.

§. 153. Stečaj se ima dokinuti na zahtjev prezaduženikov, ako nakon izmaka roka prijavnoga privole na dokinuće svikoliki vjerovnici stečajni, koji su prijavili svoje tražbine, ter vjerovnici, kojim se što ima iz mase platiti kao dug stečajni.

Sud će na takovu molbu, kojoj valja priložiti u izvoru pismenu privolu vjerovnikah, narediti ročište i na isto pozvati učestnike uz dodatak, da će se izostanak smatrati privolom. Na ročište pozivlju se učestnici po propisu §. 94. alin. 3.

Na ročište ne treba posebno pozivati vjerovnika, kojih je privola dokazana javnom ili ovjerovljenom privatnom izpravom. Ako je privola svih vjerovnika dokazana takovimi izpravami ter je pridonešena i

privola vjerovničkoga odbora, ako je postavljen, i stečajnoga upravitelja, ne treba ni naredjivati ročišta već se ima stečaj odmah dignuti.

§. 154. Ne pristanu li na dokinuće stečaja svi vjerovnici, naznačeni u §. 153., može se stečaj dokinuti na temelju privole ostalih vjerovnika samo onda, ako se ustanovljene tražbine nepristajućih vjerovnika izplate cielim iznosom.

U koliko je potrebna privola ili osiguranje vjerovnika, kojih tražbine još nisu ustanovljene, odlučiti će sud stečajni po slobodnoj razsudi, saslušav stečajnoga upravitelja, naznačene vjerovnike i prezaduženika pa i dobaviv si ine nuždne upute o izpravnosti neustanovljenih tražbina.

Tim povodom naredjeno ročište ne ima se obdržavati prije obćega ročišta likvidacionalnoga.

Osiguranim vjerovnikom valja, nisu li još poveli parnice, opredieliti primjeren rok zaporni, u kojem im je tužbom potjerati njihove tražbine proti prezaduženiku, a treba i naznačiti, kojim će se osobam izdati položena sigurnost, ako tužba u odredjenu roku ne bude podignuta, ili u koliko bude odbijena.

Utok proti dotičnim odlukam suda glede neustanovljenih tražbina ne prieči dokinuća stečaja ni izručbe mase.

Stečaj se može dignuti prije, nego što mine rok stečajnim izrokom ustanovljeni za prijavu tražbina i nakon izmaka toga roka. Pod kojimi se uvjeti može stečaj dignuti prije izmaka prijavnoga roka ustanovljuje se u §u 156., dočim se u §§ 153. i 154. normira, kada se može stečaj dignuti nakon što je minuo prijavni rok.

Nakon izmaka roka prijavnoga, moći će se stečaj dignuti uz privolu svih osobnih (stečajnih) vjerovnika, koji su prijavili svoje tražbine proti stečajnini, a i onih, koji imadu tražbina proti stečajnini na osnovu §a 32.

Prvom odlukom, a da neće odrediti saslušanje učestnika dignuti će stečaj stečajni sud samo onda, ako prezaduženik u molbi svojoj prinese privoljenje svih gorenavedenih vjerovnika, izdano po pojedinom ili po svih ili više njih zajedno u javnoj izpravi ili

izpravi vlastoručno po njima podpisanoj, na kojoj su podpisi sudbeno ili bilježnički ovjerovljeni, ter ako pismeno na to privole članovi vjerovničkoga odbora i upravitelj stečajnine.

Ako ne ima od svih vjerovnika izprava, već samo pismenih privoljenja bez gorenavedenih potrebština, to će tad stečajni sud imati odrediti ročište za saslušanje onih vjerovnika, koji su izdali pismenu privolu svoju bez gorenavedenih potrebština, te će ih na ročište pozvati uz dodatak, da će se izostanak smatrati privolom.

U zakonu se ne veli, da li se ima i onda odrediti saslušanje vjerovnika glede dignuća stečaja, ako prezaduženik ne pridonese glede svih vjerovnika ni jednostavnu pismenu privolu, već ako moli, da se ovi samo salušanja radi na ročište u tu svrhu pozovu.

Mi držimo, da prezaduženik svakako pridonieti ima pismenu privolu većine vjerovnika na dignuće stečaja; ali da se onda, ako takovu prinese, i vjerojatno izkaže, da mu nije moguće bilo izhoditi privoljenje; ostalih vjerovnika ne za to, što su uzkratili privoljenje svoje, već iz inih razloga, da se tad može odrediti ročište za saslušanje i ostalih vjerovnika, kojih nije prezaduženik doprineo pismeno privoljenje; ali tada se ne će ovi smieti pozvati tim dodatkom, da će se njihov izostanak smatrati privolom, nego, neće li oni doći na ročište, i ne budu li do ročišta poslali pismeno očitovanje, koje bude sudbeno ili bilježnički ovjerovljeno, neće se moći stečaj dignuti, u koliko se njihove tražbine ne izplate cielim iznosom.

Po §u 154. moći će prezaduženik, kada dobije samo glede niekojih vjerovnika pismenu privolu na dignuće stečaja, izposlovati, da se digne stečaj, ako izplati tražbine vjerovnika onih, koji mu nisu izdali privolu, u iznosu onom u kojem su ustanovljene; ovo će pako biti samo onda, ako je medjutim likvidacionalno ročište obdržano bilo. Ali ne ima dvojbe, da se mora bezuvjetno dignuti stečaj i onda, ako prezaduženik tražbine ovih vjerovnika u cielom prijavljenom iznosu izplati, ako još i ustanovljeni nisu.

U ostalom se odredjuje u drugoj alineji §a 154. glede još neustanovljenih tražbina, da ima stečajni sud odlučiti po razsudi svojoj, u koliko je u obće potrebna privola ili osiguranje vjerovnika, kojih tražbine još nisu ustanovljene, nakon saslušanja stečajnoga upravitelja, naznačenih vjerovnika i prezaduženika na ročištu, koje se ima ureći iza ročišta likvidacionalnoga.

Ako je medjutim molba za digruće stečaja podnešena prije ročišta likvidacionalnoga, moći će se ovo saslušanje obaviti i na samom ročištu likvidacionalnom nakon obavljene likvidacije.

Obzirom na to, što se i onako likvidacionalno ročište ureći ima po §u 80. unutar 30 dana iza izminuća roka prijavnoga, a molba za dignuće stečaja uvažiti ne može, ako je podnešena prije roka prijavnoga, to je svakako uputno, da se u slučaju da se ima na

takovu molbu odrediti saslušanje vjerovnika, ovo odredi na isti dan, na koji je samo obćenito likvidacionalno ročište urečeno.

U tom pogledu veli se u vladinom obrazloženju osnove ovog zakona k §u 154. sljedeće:

„Ako je prezaduženik stavio svoj zahtjev o dignuću stečaja još prije obćeg ročišta likvidacionalnoga, a ne pristaju svi prijavljeni vjerovnici na dignuće, u takovu slučaju prema alin. 3. valja ročište za saslušanje učestnika narediti tako, da ne bude prije obćega ročišta likvidacionalnoga; jer se na obćem ročištu likvidacionalnom i onako ima obavljati likvidacija, pa je to ročište najprikladnije za razpravu s interesenti o molbi prezaduženikovoj za dignuće stečaja.

Osiguranim vjerovnikom valja dati zaporni rok, u kojem imadu potjerati svoje zahtjeve proti dužniku, jer bi inače dužnik mogao imati štete po tom, da položena sigurnost jamči dok se vjerovnikom prohtije, da zahtievaju svoja prava ili dok ih dužnik možda uzazivom prisili na to.

Alinejom posliednjom uzkraćuje se eventualnom utoku odgodna moć, jer bi se inače lahko mogla osujetiti svrha ovih ustanova, kojimi se po mogućnosti nastoji prezaduženiku što prije izručiti stečajna masa, o čem redovito stoji uspjeh izvan sudbene nagode".

(Obrazac molbe za dignuće stečaja, i za sudbenu rješitbu nalazi se na kraju ove knjige pod XXXI).

§. 155. Ako nakon predane molbe za dignuće stečaja i nakon izminula roka prijavnoga dalnji vjerovnici prijave stečajnih tražbinah, valja se na nje obazreti (§. 154.), ako su prijavljene prije dana ročišta, naredjena po §§. 153., 154.

Ako se u smislu §. 153. ima stečaj dignuti bez naredjenja ročišta, neće se uzeti u obzir takove kasnije prijave.

Po nazočnom stečajnom zakonu mogu se prijaviti tražbine i iza minuloga roka prijavnoga, kako smo već iztaknuli kod tumačenja §a 125., sve dok nije podnešena konačna diobna osnova obćenite mase stečajne.

Ako vjerovnici istom nakon minuloga prijavnoga roka predadu prijave tražbina svojih stečajnom sudu, a medjutim je već predana bila molba po prezaduženiku za dignuće stečaja, valja se na nje obazrieti samo, ako nije već stečaj dignut, odnosno molbi za dignuće stečaja prvom odlukom bez odredjenja ročišta udovoljeno; jer su joj prileżale pismene privole svih vjerovnika, providjene sa potrebštinami propisanimi u konačnoj alineji §a 153.,

ter ako su podnešene prije dana ročišta, urečenoga za saslušanje vjerovnika po §§. 153. i 154.

§. 156. Prije izminuća roka prijavnoga može se dozvoliti dignuće stečaja samo onda, ako nisu poznati ini vjerovnici osim onih, kojih privolu je pridonio prezaduženik.

U tom slučaju valja sve vjerovnike pozvati na ročište u smislu §. 153. al. 2. i javnim oglasom, koj se uvršćuje u novine samo jednom, a do naredjena ročišta mora da je od objelodanjena u novinah oglasa razdobje od bar osam dana.

Po §u 156. dozvoljuje se dignuće stečaja i prije, nego što izmine prijavni rok, ako nisu poznati drugi vjerovnici do onih, kojih privolu je donjeo prezaduženik.

Zakon ne kaže, kada se može ta molba predati, t. j. da li mora njeko vrieme iza otvorenoga stečaja proteći i koje vrieme.

Pošto u tom pogledu nije ništa u zakonu odredjeno, može ovu molbu predati prezaduženik, kada hoće, ali svakako istom nakon što je stečajnom povjereniku predložio popis svoje imovine i dugovine, te čim je položio prisegu, da od svoje imovine nije ništa zatajio i da nije naveo izmišljenih dugova, jer se istom tada može njekom vjerojatnošću zaključiti, da ne ima doista inih vjerovnika.

Nu ipak da bude po mogućnosti kakova zloporaba isključena, valja prije, nego što se digne na takovu molbu stečaj, pozvati sve vjerovnike, koji su poznati te od kojih je pridonio molbom pismeno privoljenje uz dodatak, da će se se izostanak smatrati privolom, i to sudbenom odlukom i pribićem a uz to i javnim oglasom, kojim će se podjedno pozvati i svi oni vjerovnici, koji imadu kakovih tražbina proti stečajnini. Oglas ovaj uvršćuje se u novine samo jedan put, te se mora pripaziti, da ovaj bude uvršten u istih bar 8 dana prije ročišta likvidacionalnoga.

(Obrazac za molbu za dignuće stečaja i rješenje iste nalazi se na kraju ove knjige pod XXXII.).

§. 157. Ako bi dignuću stečaja smetala ta okolnost, što još nisu ustanovljene pristojbe stečajnoga upravitelja i članova vjerovničkoga odbora, stečajni sud će nakon saslušaja tih osoba i prezaduženika ustanoviti onu svotu, koju ima prezaduženik za sigurnost pomenutih pristojba položiti kod suda, dotično ostaviti u sudbenom pologu.

Proti takovoj odluci suda uložen utok ne prieči obustave stečaja ni izručbe stečajne imovine prezaduženiku.

Nakon dignuća stečaja ustanovljuje sud pristojbe, saslušav dotičnike i prezaduženika.

Jednako valja postupati i u slučaju, ako još nije pravomoćno dovršen postupak, možda poveden u smislu §. 94.

Ustanova ovog §a je jasna. Zadnja alineja §a 157. spadala bi u §. 94., te se je tamo imala uvrstiti. Po §u 94. bo može stečajni upravitelj iskati naknadu troška, skopčana sa njegovim poslovanjem i nagradu za trud. Ovu ustanovljuje konačno uviek stečajni sud nakon saslušanja prezaduženika i vjerovničkog odbora odnosno vjerovnika. U slučaju dignuća stečaja na molbu prezaduženika uz privolu vjerovnika, imat će interes glede ustanovljenja iznosa troškova i nagrade upravitelja samo prezaduženik; saslušanje vjerovnika neće biti ovdje potrebno.

U većini slučajeva će se prezaduženik nagoditi već prije, nego što će predati molbu za dignuće stečaja, i glede troškova upravitelja i vjerovničkoga odbora. Ako to ne čini, ustanovit će sud odmah tu pristojbu, pošto i onako u tom pogledu po §u 94. sam ustanoviti ima iznos, ako nagoda za rukom ne podje.

Samo u slučaju, ako bi prezaduženik prigovorio, da su te pristojbe previsoko obredjene, neće se oni doznačiti upravitelju stečajnine ili vjerovničkom odboru, već će se pridržati u sudbenom pologu, dok odluka steč. suda u tomu pogledu ne postane pravomoćna, u koliko se ti troškovi izplatiti imadu iz stečajne imovine, nalazeće se kod suda ili stečajnog upravitelja, jer obvezuje se li taj trošak platiti prezaduženik iz svoje priskrbljene imovine ili one, koju će privriediti, a pristaje li upravitelj i vjerovnički odbor na to, da ih izplati prezaduženik, tada ne treba nikakove dalnje odredbe.

Ustanovljenje pristoja upravitelja i vjerovničkoga odbora nakon dignuća stečaja biti će samo onda potrebno, ako se budu morale radi toga istom poduzeti izvidjenja ureda radi; tad će sudac imati ustanoviti samo apromaksativno onu svotu, koju bi mogao dogodno dobiti upravitelj stečajnine ili vjerovnički odbor u ime svojih pristojba. Tu svotu imati će onda prezaduženik za sigurnost pomenutih pristoba položiti kod suda.

U svakom drugom slučaju neće doći §. 157. do uporabe.

§. 158. Sud ima odluku, kojom izriče dokinuće stečaja, proglasiti jednokratnom uvrstbom u novine,

odredjene za sudbene oglase, kao i priobćiti ju oblastim i uredom naznačenim u §§. 82., 83.

Proti takovoj odluci uložen utok može se uvažiti samo onda, ako utočnik nije valjano pozvan na ročište.

Sto se tiče alineje 2. u pogledu stege pravnoga lieka, ističe se u vladinom obrazloženju osnove kod ovog §a, da obzirom na važnost, ali i jednostavnost predmeta, o kojem valja odlučiti, sud I. molbe sigurno neće dati opravdana povoda utoku proti odluci dokidnoj. Jedino bi se onda moglo povrediti pravo kojega vjerovnika, ako ga ne ima na ročištu, na koje nije možda valjano pozvan, dakle možda nije individualno ubaviešćen o ročištu (§§. 153. i 94. alin. 3.). S toga se samo u takovu slučaju dopušta utok, te prije riešenja takova utoka, ili prije osiguranja dotičnoga vjerovnika, pošto je već predan utok, sud neka ne izruči mase prezaduženiku ni ne proglasi dignuća u novinah (sr. §. 86. alin. posljed. osnove i §. 12. cars. pat. od 9. kolovoza 1854.). S inoga razloga uložen utok odputit će sud I. molbe sam (§. 68.).

Proti odluci naprotiv, kojom se uzkraćuje dignuće stečaja, dopustiv je pravni liek bez pomenute stege svakomu interesentu, napose prezaduženiku i stečajnom upravitelju.

II. Diobom stečajne imovine.

1. Podmirenje zahtjeva izlučnih ter dugova i troškova stečajnih.

§. 159. Čim se pravovaljano ustanovi pravo izlučno, ima se izlučeni predmet, dotično njegova vriednost uz izplatu možda ustanovljene protutražbine u masu izručiti ovlašteniku bez obzira na stanje postupka stečajnoga.

Ustanova ovog §a naravska je posljedica prava izlučnih vjerovnika, kako ih normiraju §§. 27. i 28., te nam se je ovdje jednostavno pozvati na tumačenje tih §§a.

§. 160. Dugove i troškove stečajne valja izplatiti čim dospiju dotično čim budu ustanovljeni. U tu svrhu će upravitelj stečajni pravodobno priskrbiti nuždnu gotovinu.

Ne dobiju li takovi vjerovnici naplate, mogu svoje tražbine potjerati proti upravitelju stečajnomu kod

suda, nadležna bez obzira na stečaj, ili se pritužiti sudu stečajnomu, koj će odrediti, što bude potrebno.

Po nazočnom stečajnom zakonu ne dolaze troškovi i dugovi stečajni, o kojih je govor u §§. 32. i 33. pod likvidaciju i diobnu osnovu, kao po starom našem stečajnom redu.

Ovi se podmiruju odmah čim su ustanovjeni, te ih imade upravitelj izplatiti iz stečajne imovine, a da ne treba za to posebne privole ni od stečajnog suda. Ako ne ima upravitelj za to kod sebe razpoložive gotovine, morat će od stečajnog suda tražiti primjereni predujam. Ove izplate zaračunat će zatim upravitelj u računu svom, koji o upravi sa stečajnim imetkom sudu podnieti ima. Nu nije isključeno, da i sam stečajni sud doznači na izplatu dugove i troškove, ako ne ima upravitelj za to potrebne gotovine, pa se mogu i vjerovnici, koji imadu tražbina po §u 32. i 33., sami neposredno na stečajni sud u svrhu izplate obratiti, koji će se dakako imati prije osvjedočiti, da li su upitne tražbine ustanovljene, pa za to ako uztreba prije i upravitelja stečajnine saslušati.

Ne dobiju li takovi vjerovnici naplate ni od upravitelja ni od stečajnoga suda, mogu oni utužiti svoje tražbine proti upravitelju stečajnom kod suda nadležna bez obzira na stečaj. Ali uputno je, da ti vjerovnici, ako su se glede izplate svojih tražbina samo na upravitelja stečajnine obratili, a nisu po njemu namireni, da prije nego što nastupe put parnice, zatraže izplatu od stečajnoga suda samoga, dotično da se pritu̇že stečajnomu sudu proti upravitelju, jer bi im se inače mogla uzkratiti naknada parbenih troškova.

Ako će se vjerovnici, u slučaju da su za namirenje svojih tražbina kod redovitog suda parnicu podigli, ovršnim putem namiriti iz stvarih prodanih po presudnom sudu, imat će se dioba kupovnine takodjer obaviti samo kod suda onoga, u kojega je uredovno sjedište stečajnog povjerenika, pa će za to odnosni presudni sud sada navedenom sudu imati priposlati dotične ovršne opise sa kupovninom unišlom javnom prisilnom dražbom.

§. 161. Upravitelju stečajnomu može stečajni sud dozvoliti predujmova u ime nagrade i troškova još i prije nego se ustanove.

Troškovi i nagrada članova vjerovničkoga odbora izplaćuju se nakon obredjenja.

Upravitelj stečajnine nije dužan predujmiti ništa u korist stečajne mase, pa je stoga ovlašten za pokriće svojih troškova zatražiti odmah, kada primi upravu, primjerenu svotu kao predujam od stečajnoga suda. Isto tako je isti ovlašten u tu svrhu pridržati i iz imovine stečajne, koja je dospjela u njegove ruke, primjereni iznos, ali mora o tom izvjestiti stečajni sud i tražiti od ovog naknadno odobrenje.

2. Podmirivanje vjerovnika ovlaštenih na razlučenu podmirbu.

§. 162. Razpoložbe stečajnih vjerovnika imovinom stečajnom ne mogu krnjiti prava vjerovnika razlučnih, da se podmire iz stanovitih pokretnih ili nepokretnih dobara.

§. 163. Sudbenu dražbu pokretnih i nepokretnih dobara može zahtievati stečajni upravitelj (§. 148.), a ovršnu dražbu svaki na razlučenu podmirbu ovlašteni vjerovnik, komu pristoji ovršno pravo. Stečajni upravitelj vlastan je, da uz izplatu dužne svote sa uzgredicami izkupi pokretnine obterećene pravom razlučnim, a zahtieva li njihovu ovršnu prodaju — bez povrede prava razlučnih vjerovnika, da se podmire iz kupovnine — dužni su ih ti vjerovnici na zahtjev suda izručiti u svrhu dražbe samo onda, ako su o dražbi obaviešteni bar 14 dana prije dražbe.

Ne dira se u prije stečeno pravo vjerovnika, da se iz stanovitih predmeta namire bez sudbenoga posredovanja, nu i ti su vjerovnici obvezani u smislu §. 104.

§. 164. Ovrha i dioba kupovnine provadja se po propisih ovršnoga postupka uz obzir na ustanove §§. 35. do 48. ovoga zakona i tim, da je za diobu kupovnine nadležan svagda onaj sud, kod kojega je redovno sjedište stečajnoga povjerenika.

Stečajni upravitelj će se pobrinuti, da se suvišak kupovnine predade u obću masu stečajnu.

Posebnim dugovom i troškovom stečajnim mogu prigovarati samo oni razlučni vjerovnici, koji bi inače bili prikraćeni u svom zahtjevu, da im se tražbina podmiri iz posebne mase. O tih prigovorih će se provesti postupak po §§ 94., 100., 149. do 151., u koliko već nije proveden.

Već smo u tumačenju §-a 35. naveli, koji su razlučni vjerovnici, te koja imadu prava, pa smo već tamo iztaknuli, da su razlučni vjerovnici ovlašteni namiriti se iz onih predmeta, na kojih im po zakonu pripada pravo razlučne podmirbe po propisih izvan ste-

čajnih, t. j. istim onim načinom, kojim bi se mogli namiriti iz istih predmeta, da nije proti prezaduženiku stečaj otvoren; dakle po obćenitih ovršnih propisih gradj. parb. postupnika, odnosno k istomu izdanih ovršnih novela; a oni, koji su stekli pravo zaloga, po propisih trgovačkog zakona, navlastito po propisih §§. 305. i 306. trg. zakona, po ustanovah sadržanih u ovih §§-ih. U pravilu će dakle vjerovnici razlučni namirenje svojih tražbina tražiti kod redovitog realnog suda ovršnom sudbenom dražbom predmeta, na koji mu pripada pravo razlučne podmirbe po redovitih propisih ovršnog postupka. Ali ako se radi o nekretnoj imovini postupati će uz shodnu uporabu §-a 40., 47. i 48. ovog steč. zakona.

U svakom će pako slučaju imati razlučni vjerovnici molbu upraviti proti stečajnomu upravitelju.

Nu, ako se oni neće sami za vremena poslužiti s ovim svojim pravom, vlastan je sam upravitelj stečajnine zatražiti sudbenu prodaju i onih predmeta, na kojih pripada razlučnim vjerovnikom pravo posebne podmirbe; ali time ne gube vjerovnici ovi pravo svoje, da budu po prvenstvu svom, kako su već stekli pravo zaloga, namireni iz prodanih stvarih, na kojih im pripada pravo razlučno. Imat će se za to u svakom slučaju, bilo da je ovršna dražba zatražena po kojem razlučnom (založnom) vjerovniku ili sudbena prodaja zamoljena po upravitelju stečajnine glede predmeta obterećenih pravom razlučnim (pravom založnim) sve jedno, da li su nekretnine ili pokretnine, obaviti dioba kupovnine samo po propisih gradj. parb. postupnika, odnosno ovršne novele od 17. prosinca 1876. (br. 1. sbornika od god. 1877). Nu za obavu diobe kupovnine biti će nadležan samo stečajni sud, odnosno, ako je stečajnim povjerenikom imenovan kot. sudac dotično koji sudbeni urednik kot. suda, koji nije zajedno stečajni sud, ovaj kot. sud, dočim će dražbu samu obaviti uviek samo nadležni realni sud. Zato će nakon obavljene dražbe imati realni sud ovršne spise sa dražbenim zapisnikom odstupiti nadležnom stečajnom sudu dotično sudu, kod kojega je uredovno sjedište stečajnoga povjerenika; ali istom onda, kada postane odluka dražbu odobravajuća, koju ima uviek izreći sam realni sud, pravomoćnom. Po tomu će realni sud dražbeni zapisnik riešiti jednostavno tako, da će dražbeni čin odobriti, a da neće podjedno odrediti ročište o diobi kupovnine, već će dodati u odluci svojoj, da će se nakon pravomoćnosti te odluke odstupiti ovršni spisi nadležnom stečajnom sudu, odnosno sudu, kod kojega je uredovno sjedište stečajnoga povjerenika, za obavu diobe kupovnine.

Veli se u §-u 164., da se ovrha i dioba kupovnine provadja po propisih ovršnoga postupka uz obzir na ustanove §§. 35. do 48. ovog stečajnoga zakona, t. j. da se imade obzir uzeti kod diobe kupovnine na sve u ovih §§-ih navedene razlučne vjerovnike, dakle ne samo na one, koji su ovršno pravo zaloga po

spisih stekli. Imat će se po tom na ročište o diobi kupovnine pozvati i vjerovnici navedeni u §-u 44, koji su i samo po ovom stečajnom zakonu stekli pravo zaloga odnosno pravo razlučne podmirbe; razumieva se, ako to njihovo pravo iz spisah vidljivo nije, u koliko su oni to svoje pravo stečajnom sudu odnosno stečajnom upravitelju prijavili; a ako se radi o stvarih, koje su uslied po §§. 44. ovog steč. zakona pripadajućeg im prava retencije pridržali, u koliko su ove predali stečajnomu sudu, da ih sudbeno proda ili sami tražili ovršnu prodaju. Ovdje bo valja opaziti da vjerovnici navedeni u §-u 44. pod točkami 1., 2., 3., 5. i 7. ne imadu pravo poput onih vjerovnika, kojim pripada po trgovačkom zakonu pravo zaloga, namiriti se sami izvansudbenim putem po propisih trgovačkoga zakona; već da moraju svaki put tražiti ovršnu dražbu pridržane stvari, ako se hoće namiriti iz iste po pravu razlučnom, pristojećem im po §-u 44., ako i ne trebaju, da prije svoju tražbinu utuže.

Obzirom na propis §-a 163. ovog zakona, moći će upravitelj stečajnine tražiti i ovršnu prodaju stvari, kojih imadu u posjedu ti vjerovnici glédom na po zakonu pripadajuće im pravo pridržaja. Ali vjerovnici će u tu svrhu izručiti stečajnom sudu ove stvari, ako to od njih stečajni sud traži samo onda, ako su o dražbi ubavješteni bar 14 dana prije dražbe.

Sud će dakle, dozvoljujući dražbu, u istoj odluci pozvati vjerovnika, koji ima po pravu retencije u svom držanju stvar, koja se dražbi izvrći ima, da ju u svrhu obave dražbe predade stečajnomu sudu. Po tom morati će stečajni sud dražbu razpisati na dulji rok od 14 dana, jer mora da bude dotičnom vjerovniku, koji ima predati sudu stvar, koju drži uslied prava retencije, već dostavljena odluka bar 14 dana prije dražbe.

Ne pokori li se takov vjerovnik toj odluci suda, ako mu je pravodobno dostavljena, neće se moći proti njemu upotrebiti nikakova prisilna sredstva, već će imati u masu naknaditi nastavšu joj tim štetu po propisu §-a 104.

I vjerovnici založni, kojim pripada po trgovačkom zakonu pravo da se namire iz stanovitih predmeta bez sudbenoga posredovanja, obvezani su u smislu §-a 104. višak utržka nakon namirenja svojih tražbina predati u stečajnu masu, jer će ih inače stići posliedice navedene u istom §-u t. j. morati će masi naknaditi štetu. Pita se ovdje, kojim će se redom obaviti dioba kupovnine, te koje se tražbine imadu kao prvenstvene stavke prijaviti kod diobe kupovnine, koja se obavlja po §-u 163. Po napose, da li je u pogledu prvenstvenih stavaka mjerodavan i ovdje propis §. 564 gradj. parb. post.?

Ako i stečajni zakon u §-u 164. jednostavno kaže, da se ovrha i dioba kupovnine provadja po propisih ovršnog postupka uz obzir na ustanove §-a 35. i 48., to se ipak iz zadnje alineje iz-

postavlja, da se imadu kod diobe kupovnine u obzir uzeti i posebni dugovi i troškovi stečajni. U ostalom u tom pogledu ima glede nekretnina već prosebni propis u §-u 30. ovog steč. zakona, u kojem je točno naznačen red, po kojem imadu pojedine tražbine doći do namirenja, pa je i ustanovljeno, koje tražbine uživaju prvenstvo pred onimi realnih vjerovnika.

Kod kupovnine nekretnoga dobra dakle imati će se stečajni sud držati propisa §-a 38. odnosno i §-a 39. ovog zakona, te po tamo ustanovljenom redu prvenstva razpravljati o pojedinih tražbinah, koje imadu po istoj zakonskoj ustanovi iz kupovnine do namirenja doći.

Glede pokretne imovine, koja je obterećena pravom razlučnim, ima se obaviti dioba kupovnine po propisu §-a 42. ovog steč. zakona. I iz ove kupovine namiruju se prije razlučnih vjerovnika takodjer posebni troškovi i dugovi, koji u smislu §. 31. terete posebnu tu masu.

Troškovi, koji se kao prvenstvene stavke namiriti imadu iz nekretninah, koje se razlučeno prodaju, te glede kojih mora upravitelj stečajnine poseban popis troškova podnieti, imadu se ustanoviti onako, kako je to propisano u §§. 149. i 150. ovog zakona. Po tom imat će se ti troškovi prije ustanoviti, nego li se pristupa k diobi kupovnine. Nu biti će uputno, kako smo već iztaknuli u tumačenju §§. 149. i 150., da se ti troškovi ustanove na samom ročištu o diobi kupovnine, da se ova nepotrebno ne zavlači. Ovo će biti u pravilu moguće; jer će se troškovi osim u riedkom kojem slučaju sastojati samo u gotovih izdatcih upravitelja po spisih već izkazanih, te u vlastitih njegovih troškovih u ime truda i dangube, napokon u nagradi njegovoj. Nu ne postigne li se sporazumak medju strankami i neće li moći sud odmah te troškove ustanoviti, moći će se za to potrebni iznos kao preporan izlučiti, te dieliti ostala kupovnina; pa zatim istom povesti razprava po §. 149. i 150. glede troškova.

(Obrazac za diobu kupovnine nekretnog dobra a i pokretnina, obterećenih pravom razlučnim, nalazi se na kraju ove knjige pod XXXIII i XXXIV).

3. Podmirba stečajnih vjerovnika.

§. 165. Prije dovršena obćega postupka likvidacionalnoga ne može se započeti naplaćivanjem stečajnih vjerovnika.

Poslie toga vremena dopustiva je dioba svakiput, kada ima dovoljne gotovine.

§. 166. Ako je zališna gotovina dovoljna, da se namire troškovi i dugovi stečajni, ter tražbine prvoga razreda, ne ima se odgadjati naplata ustanovljenih tražbina stoga, što je još preporna takova koja tražbina. Isto vriedi i glede djelomične podmirbe tražbina drugoga i trećega razreda, ako ima prilične gotovine. Što dodje na preporne tražbine, valja položiti kod suda, ili privolom svih dotičnika plodonosno uložiti u zavodu novčanom, što ga oni označe.

Po našem sadašnjem stečajnom zakonu ne ima se sa diobom sveobće stečajne mase čekati, ni dok bude realizirana sva stečajna imovina, ni dok bude glede prepornih tražbina konačna riešitba donešena.

Ona se može djelomično obaviti, čim je stranom stečajna imovina realizirana, samo da je već likvidacija tražbina osobnih stečajnih vjerovnika obavljena na obćem likvidacionalnom ročištu.

Ali ipak, da se započeti može diobom, mora biti bar toliko razpoložive gotovine u masi, da se namiriti mogu osim troškova i dugova stečajnih i tražbine prvoga razreda osobnih (stečajnih) vjerovnika. Nakon namirenja vjerovnika prvog razreda, može se nastaviti diobni postupak svaki put, kada se opet nabere toliko gotovine, da mogu od iste vjerovnici drugoga razreda dobiti njeku znatniju svotu u ime razmiernoga diela odpadajućega na njihovu tražbinu. Kada je pako ciela stečajna gromada realizirana, obavlja se konačna dioba.

Kod ove konačne diobe istom uzimlju se u obzir troškovi i nagrada stečajnoga upravitelja i odbora vjerovnika.

Valja dakle po nazočnom stečajnom zakonu razlikovati konačnu diobu od diobe prednje. Pri potonjih dieli se upravo zališna gotovina, a pri konačnoj diobi sva, ili sva ostala imovina stečajna.

Kako je shodno, da se ne čeka na diobu stečajne mase medju vjerovnike prvoga razreda, ako ima za namirenje istih dovoljne gotovine u masi, tako je neshodno i nepraktično razdieliti postupice, čim ima nješto gotovine u masi, obću stečajnu masu medju vjerovnike drugoga i trećega razreda t. j. namiriti vjerovnike drugoga i trećega razreda ne na jedan put, već po više puta djelomično, kako već u masi ima gotovine.

Biti će veoma riedkih slučajeva u praksi, u kojih bude ovakova djelomična dioba vjerovnikom drugog i trećeg razreda od koristi; jer riedko će kada na njih odpasti prilična kvota, koja bi im zplatila i sam trošak i dangubu za dignuće njihove kvote na dielove. U većini slučajeva odpasti će na njih iz sveobće mase mala kvota, koja će se još umanjiti sa troškovi više diobnih

osnova i više diobnih postupaka, tako da će vjerovnici takovim načinom diobe manje dobiti, nego da se dioba na jedanput obavi, dotično da čekaju na konačnu diobu, dok bude sva stečajna imovina realizirana.

Dioba na više puta, biti će samo onda shodna, ako će u obće odpasti na stečajne vjerovnike veća kvota iz sveobće stečajne mase, ter ako unidje u stečajnu masu na obroke veći iznos gotovine. Ovo će bit tada, ako se proda veće poduzeće, te se kupovnina plaća na obroke u znatnih svotah. Sastoji li stečajnina iz nekretnih dobara, to se i onako obavlja dioba kupovnine od svakog nepokretnog dobra posebno.

U praksi moći se po tom rabiti zakonske ustanove o diobi sveobće stečajne imovine na dielove t. j. na više puta medju vjerovnike drugoga i trećega razreda samo iznimice, ako bude to ne dvojbeno njima od koristi. U pravilu imati će se posebice obaviti dioba samo glede vjerovnika prvoga razreda, a zatim odmah konačna dioba. Ako je pako ciela imovina sveobće stečajnine na jedan put realizirana, moći će se dioba i glede vjerovnika prvoga razreda i ostalih razreda zajedno na jedanput obaviti. Ovo ne zabranjuje zakon.

Za izplatu stečajnih troškova i stečajnih dugova navedenih u §§. 32. i 33. ne treba u obće nikada nikakove diobe. Ovi se imadu odmah po upravitelju stečajnine izplatiti, kada dospjevaju. Samo ako do konačnog realiziranja stečajne imovine nije još sliedila izplata stečajnih troškova i stečajnih dugova, imadu se i oni potegnuti u diobu medju prvenstvene stavke.

U §u 166. izriče se obćenito načelo, da se dioba stečajne imovine ne ima u nijednom slučaju odgadjati glede jur ustanovljenih t. j. likvidiranih tražbina, ako je preporna još koja tražbina. Što dodje na preporne tražbine, valja položiti kod suda ili privolom dotičnih učestnika uložiti u kojem novčanom zavodu, što ga učestnici označili budu.

§. 167. Ako su razlučni vjerovnici prijavili svoje osobne tražbine (§. 117.), a dioba stečajna se obavlja prije diobe kupovnine, polučene ovršnom dražbom stečajnoga dobra, obterećena pravom razlučnim, uzimlju se u račun i njihove osobne tražbine cielim iznosom, nu odpadajući na nje dio ima se u smislu posljednje alineje §. 166. pridržati, dok se ne obavi dioba kupovnine obterećenoga dobra.

Tek nakon te diobe će razlučni vjerovnici dobiti i to cieli za nje pridržani iznos samo onda, ako njihove tražbine ni dielom ne budu podmirene iz kupovine,

a inače samo onaj razmierni dio, koj odpada na nenamireni dio njihovih tražbina.

I za izlučne ovlaštenike, koji gledom na izlučni predmet zahtievaju odštetu (§. 117.), pridržaje se kod suda razmjeran dio, proračunan prema cielom iznosu njihovih označenih tražbina, sve dotle dok ne budu pravomoćno riešeni njihovi zahtjevi izlučni.

Razlučni (založni) vjerovnici, koji su stekli pravo razlučno (pravo zaloga), budi na nepokretno dobro budi na stanovite koje pokretnine, mogu svoje tražbine, ako su podjedno osobni vjerovnici dužnikovi, ne gledeć na njihovo pravo na razlučnu podmirbu — kako smo već iztaknuli u tumačenju §§. 114. i 117. — prijaviti proti stečajnini kao osobni vjerovnici za slučaj, ako nebi došli do namirenja iz zaloga, dotično stvari, na kojih im pripada pravo razlučne podmirbe.

Ako su ovi vjerovnici zatražili na pose razlučnu podmirbu, dakle ovršnu dražbu pokretnina ili nepokretnina, na kojih su ovo svoje pravo (pravo zaloga) stekli, nu medjutim je već prije po stečajnom upravitelu sveobća stečajna imovina (razumieva se bez stvarih onih, na kojih su stečena prava razlučne podmirbe po prenavedenih vjerovnicih, te glede kojih su već razlučno tražili ovršnu prodaju) realizirana, te će tako prije doći do diobe sveobće stečajne mase, nego li do diobe kupovnine po razlučnih vjerovnicih ovršnim putem prodanog nepokretnog dobra odnosno pokretnina, na kojih su stekli pravo razlučne podmirbe, — tad će se postupati kod diobe kupovnine sveobće stečajne mase sa ovimi razlučnimi vjerovnici kao sa svakim drugim osobnim vjerovnikom, t. j. tražbina njihove uzeti će se kod diobe kupovnine u podpunonom iznosu u obzir, ne gledeć na to, da imadu doći do namirenja i iz odnosnih stvari, na kojih su stekli pravo razlučne podmirbe i ne gledeć na to, da se još ne zna, da li neće možda iz ovih razlučnim nj hovim pravom obterećenih dobara doći do podpunog namirenja, ili u obće da li te u koliko da će iz ovih biti namireni. Po tom dobiti će oni iz kupovnine sveobće stečajne mase po istom razmierju svoju kvotu kao ostali osobni vjerovnici stečajni. Nu na njihove tražbine odpadajuća kvota neće se njima doznačiti na izplatu, već će se pridržati u sudbenom pologu, dok nije obavljena dioba kupovnine sa njihovim razlučnim pravom (njihovim pravom zaloga) obterećenoga budi nekretnog budi pokretnog dobra. Nakon one obavljene diobe doznačiti će im se samo ona svota, za koju su manje dobili u namirenju njihove tražbine, iz njihovim pravom razlučnim obterećenoga dobra, nego li što iznosi ona svota, koja im je po diobi

gotovine odnosno kupovnine sveobće stečajne mase po obćenitoj kvoti, koja odpada na sve osobne (stečajne) vjerovnike u obće, odmjerena bila.

§. 168. Diobu glede prvoga razreda predlaže stečajni upravitelj u sporazumku sa vjerovničkim odborom ter ju uz odobrenje stečajnoga povjerenika odmah provadja bez formalne osnove diobne i bez saslušanja neposrednih učestnika.

Ako stečajni povjerenik ne odobri predložene diobe, te ni stečajni sud na predstavku stečajnoga upravitelja ne dozvoli diobe, imati će upravitelj sastaviti formalnu osnovu diobnu. Proti dotičnoj odluci stečajnoga suda ne ima pravnoga lieka.

Glede tražbina ostalih razreda valja svagda sastaviti formalnu osnovu diobnu.

Po §u 168. steč. zakona ne treba glede tražbina prvoga razreda u pravilu da se sastavi formalna diobna osnova, već je dovoljno da upravitelj predlaže diobu glede istih tražbina. Pita se, u čemu sastoji razlika izmedju diobe, koju ima predložiti stečajni upravitelj od formalne diobne osnove.

Ovo nam ne razjasnuje vladino obrazloženje osnove.

Držimo, da pod diobom razumieva stečajni zakon dielenje imovine medju stečajne vjerovnike prvog razreda na temelju jednostavnoga predloga steč. upravitelja i to tako, da svaki vjerovnik dobije u cielosti svoju prijavljenu tražbinu; dočim pod diobnom osnovom razumieva izkaz sastavljeni po stečajnom upravitelju, po kojem se prijavljene tražbine dieliti imadu porazmierno po kvoti, koja na njih odpada iz stečajne imovine, koja ne dotiče za namirenje svih prijavljenih tražbina.

Vladino obrazloženje k §u 168. glasi:

„Ako ima dovoljno gotovine za podmirenje svih tražbina prvoga razreda ter stečajnih dugova i stečajnih troškova, može se po §u 168. predložiti dioba bez formalne diobne osnove i odmah provesti bez postupka propisana u §. 169.—176., ako ju odobri stečajni povjerenik. U tom slučaju valja sve preporne tražbine ma i ne postojali uvjeti §a 170., propisani samo za slučaj diobe po formalnoj osnovi diobnoj, osigurati položbom odpadajućih na nje iznosa.

Takova dioba bez formalne osnove dozvoljava se samo pri diobi medju tražbine prvoga razreda, jer diobe na odbitak, o kojih se u pravilu radi već kod drugoga razreda, redovito nisu tako jednostavne; raditi će se naime redovito o većem broju traž-

bina, pa o tom, da li će se preporne tražbine uzeti u račun (sr. §. 170.). Tako odredjuje i ugarski zakon, dočim austrijski zakon dozvoljuje neformalnu diobu i kod tražbina trećega razreda (t. j. tražbina drugoga razreda po osnovi)".

Po prenavedenom neće trebati sastaviti diobne osnove onda, ako sve tražbine prvoga razreda dodju do namirenja iz stečajne imovine, već samo onda, ako ova za namirenje istih ne dosiže, a dosliedno tomu moći će druga alineja §a 168. do uporabe doći samo onda, ako se radi o diobi tražbina spadajućih u prvi razred, te ako za podpuno podmirenje istih ne dosiže stečajna imovina.

Diobu predvidjenu u prvoj alineji §a 168. predložiti će upravitelj stečajnine u obliku izvješća dotično podneska, upravljenoga na stečajnoga povjerenika, koji će supodpisati članovi vjerovničkoga odbora.

(Obrazci za predlog diobe sa riešenjem i za diobnu osnovu tražbina prvoga razreda nalaze se na kraju ove knjige pod XXXV. i XXXVI.).

§. 169. Pri sastavu formalne osnove diobne valja prije svega izkazati svotu, potrebnu za podmirbu stečajnih dugova i troškova, a zatim svotu, koja se ima razdieliti medju stečajne vjerovnike.

Zatim valja navesti svekolike (§§. 170., 171.) tražbine stečajnih vjerovnika glavnicom i uzgredicami po redu, kako su u popisu prijavah.

Konačno se ima naznačiti postotak svih tražbina, koj dolazi do podmirbe iz diobne gotovine, te po tom proračunati svotu, koja odpada na svaku pojedinu tražbinu.

Ustanova ovog §a valja poglavito za diobe prednje (za diobe djelova kupovnine stečajne mase), o kojih smo govorili u §u 165., ali se ima shodno uporaviti i na diobnu osnovu tražbina prvoga razreda, predvidjenu u drugoj alineji §a 168.

Konačna dioba stečajne imovine obavlja se po §§. 181. i 182. Ona se razlikuje od dioba prednjih samo u toliko, što se kod dioba prednjih ne uzimaju u obzir troškovi i nagrada upravitelja stečajnine i članova vjerovničkoga odbora, već se ti troškovi i nagrade imadu ustanoviti istom kod konačne diobe, ter što pod konačnu diobu dolaze i dielovi, pridržani za tražbine pod uvjetom odgodnim, kao i oni iznosi, kojimi su osigurane prebojne uvjetne tražbine.

Ako se jedna samo diobna osnova sastavlja, što će svakako uputno biti, da se uviek čini onda, ako stečajna imovina znatna

nije, ter ako je ona na jedan put sva realizirana, tad se valja držati propisa §§. 169., 181. i 182.

Kod diobne osnove, i predhodne i konačne, valja izkazati u prvom redu stečajnu imovinu, odnosno svotu onu, koja se ima dieliti u obće, zatim se imadu navesti svekolike tražbine, koje imadu doći do namirenja i u kojem iznosu. Za one, koje ne dolaze do namirenja u cielosti, dakle za tražbine drugoga i trećega razreda, valja ustanoviti kvotu, kojom će svaka pojedina tražbina doći do izplate

Stečajni dugovi i troškovi imadu se navesti samo u prvoj diobnoj osnovi, osim ako nisu iza iste kasnije novi dugovi i troškovi prirasli; ali tad valja samo ove u dalnjoj diobnoj osnovi uvrstiti kao prvenstvene stavke.

Vladino obrazloženje osnove ovog steč. zakona veli u razjašnjenju §a 169. sljedeće:

„U diobnoj osnovi naznačuje se samo cjelokupan iznos, potreban za podmirenje stečajnih dugova i troškova, a ne vrstaju se ovi potonji u osnovi, kao što se moraju vrstati stečajne tražbine. (U svrhu konačne diobe valja svakako ustanoviti nagradu i troškove organa upravnih, te riešiti račune stečajnoga upravitelja, sr. §. 181).

Ako se sa G označi gotovina, koju valja dieliti medju stečajne tražbine, sa S sbroj svih tih tražbina, koje dolaze u račun, sa t pojedinu tražbinu, a sa x onaj iznos, koji odpada na svaku tražbinu (t), onda stoji razmjer:

$$x : t = G : S \text{ dakle}$$

$$x = t \cdot \frac{G}{S}$$

Prema tomu gotovina (G) razdieljena sa sbrojem svih tražbina (S), daje iznos, odpadajući na tražbinu od 1 te će $\frac{G}{S}$ 100 biti postotak, to jest onaj iznos, koj odpada na tražbinu od 100. Ako je na pr. $G = 3375$ for., $S = 22.500$ for., $t = 300$ for., onda stoji:

$$x : 300 = 3375 : 22.500$$

$$x = 300 \frac{3375}{22500} = 45 \text{ for.}$$

naime na 1 for. odpada

$$\frac{3375}{22.500} = 0.15 \text{ for.}$$

a na 100 for, odpada 15 for., pa to je postotak (15%), dočim je 45 dividenda ili kvota."

Obrazci diobe i diobnih osnova razjasniti će najbolje način, kako se imade dioba obaviti. Ovi se nalaze na kraju ove knjige i to pod XXXVII. obrazac glede diobe tražbina prvoga razreda;

pod XXXVIII. obrazac glede diobne osnove tražbina prvoga razreda; pod XXXIX. obrazac glede prednje diobe tražbina drugoga razreda; pod XL. obrazac glede konačne diobe i pod XLI. obrazac glede diobe cielokupne stečajne imovine na jedanput.

§. **170.** Tražbine preporne glede izpravnosti ili prvenstva, uzimlju se u račun zahtievanim iznosom i zahtievanim prvenstvom uz opazku, da su preporne.

Ne smatraju se prepornimi tražbine, ukriepljene sudbenom nagodom, ili konačnom ma i nepravomoćnom rješitbom, platežnom zapoviedi, platežnim nalogom, ako prigovaratelji niti do dana predane stečajnomu povjereniku osnove diobne nisu dokazali, da su podigli tužbu ili proti nepravomoćnoj rješitbi, platežnoj zapoviedi, platežnom nalogu u otvorenu roku (§. 10.) predali pravni liek dotično prigovore (§. 133. al. 2.).

Stečajni povjerenik ima bez odvlake obaviestiti stečajnoga upravitelja o tom, da je predana tužba dotično nastavljena parnica, ili da je predan pravni liek dotično prigovori.

Na protiv se pri dotičnoj diobi ne uzimlju ni u račun preporne tražbine, koje valja ustanoviti parnicom u smislu §. 133. al. 1., a vjerovnici ni do dana predane stečajnomu povjereniku osnove diobne nisu dokazali, da su podnieli tužbe, dotično nastavili parnice.

Ne dolaze u račun ni tražbine, koje još prije dana predane osnove diobne nisu na ročištu likvidacionalnom uzete u pretres.

§. **171.** I tražbine pod uvjetom odgodnim uzimlju se u račun pri diobah predhodnih, nu pri diobi konačnoj uvršćuju se u osnovu samo onda, ako se prije predane osnove diobne dokaže, da je uvjet izpunjen. dotično samo u toliko, u koliko ima uvjetah §a 58. za osiguranje.

I oni iznosi, koji odpadnu na tražbine pod uvjetom razrješujućim, a vjerovnici ne dadu sigurnosti, dužne po §. 58., uvršćuju se i u konačnu osnovu diobnu.

Sa iznosi, pridržanimi za uvjetne tražbine, postupa se u smislu posliednje alineje §-a 166.

U §. 170 ustanovljuje se, kako se ima postupati kod diobe sveobće stečajne imovine sa tražbinami prepornimi, a u §. 171., kako se uzimlju u račun kod iste diobe tražbine pod uvjetom odgodnim i razrješujućim.

Prepornimi tražbinami smatraju se one, koje nisu prigodom likvidacionalnoga ročišta bile priznate likvidnimi, a nastupljen je već put parnice po dotičniku do dana predane po upravitelju stečajnom povjereniku diobne osnove.

Ako je prigovorena bila likvidnost proti tražbinam, koje su na likvidacionalnom ročištu dokazane bile ovršnom izpravom, a do dana predane po upravitelju stećajnine stečajnom povjereniku diobne osnove nisu prigovaratelji dokazali, da su predali proti dotičnoj ovršivoj izpravi pravni liek, ili nastupili put predvidjeni u §-u 444. i 445. gradj. parb. post. ili pako, ako je dotična ovršiva izprava platežni nalog, ako nisu dokazali, da su podnieli prigovore, tada se ove tražbine uvršćuju u diobnu osnovu kao nepreporne. Sve pako ostale tražbine, koje se ne temelje na ovršivoj izpravi, a prigovorena im je likvidnost, neće se niti u diobnu osnovu uvrstiti odnosno kod diobe u obzir uzeti, ako vjerovnik, kojemu je njegova prijavljena tražbina prigovorena, do dana stečajnom povjereniku po upravitelju stečajnom predane osnove nedokaže, da je podneo tužbu, dotično nastavio parnicu, koja je glede ove tražbine već prije otvorenja stečaja bila u tečaju.

Stečajni pako povjerenik ima bez odvlake obavjestiti stečajnoga upravitelja o tom, da je predana tužba dotično nastavljena parnica, ako ima o tom uredovnog znanja.

Pita se, kako će moguće biti stečajnom upravitelju obazrieti se na preporne tražbine u pogledu kojih je tužba predana dan prije predane po njemu stečajnom povjereniku diobne osnove, a na koje se tražbine po zakonu mora obazrieti, jer valja ove tražbine u račun kod diobe uzeti do dana stečajnom povjereniku predane osnove?

Stečajni upravitelj ne može znati još za tužbe, koje su predana stečajnom povjereniku tik pred danom predane mu diobne osnove; on se za to neće moći ni u diobnoj osnovi obazrieti, na takove preporne tražbine, u koliko se ne temelje na ovršivoj izpravi.

U takovu slučaju dakle neće preostati drugo, nego da stečajni povjerenik vrati diobnu osnovu upravitelju stečajnom, da ju izpravi obzirom na to, što su medju tim do dana predane mu diobne osnove stigle tužbe glede dotičnih prepornih tražbina. Ako će nakon po upravitelju stečajnine ponovno sastavljene izpravljene osnove do dana, kada će ju steč. povjereniku predati, stići druga koja tužba glede ine preporne tražbine, tad se dakako neće

više obzira uzeti na ovakove tražbine, jer inače nebi nikad došlo do konačne diobe.

Tražbine pod uvjetom odgodnim uvažuju se redovito kod prednjih dioba; kod konačne diobe samo onda, ako je uvjet nastupio onda, kada je konačna diobna osnova po upravitelju stečajnine predana stečajnom povjereniku; ili ako ima vjerovnik pravo tražiti osiguranja po smislu §. 58. ovog steč. zakona.

Kod prednjih dioba dakle proračunati će se kvota odpadajuća i na tražbine odgodno uvjetne, kao i za ostale tražbine, ali ta kvota ostati će u sudbenom pologu do konačne diobe.

U rješenju konačne diobe doznačiti će se i kvota odmjerena za tražbinu odgodnu uvjetnu prigodom prednje diobe dotičnom ovlaštenom vjerovniku, ako je do stečajnom povjereniku predane osnove o konačnoj diobi uvjet izpunjen. Ako uvjet nije još ni onda izpunjen, ali je izrečeno po propisu §-a 58., da odnosni vjerovnik ima pravo osiguranja, ostaviti će se ciela kvota odpadajuća po prednjih i konačnoj diobi tomu vjerovniku u sudbeni polog dok se uvjet ne izpuni; ali kod konačne diobe valjat će i za taj slučaj odrediti, kako se ima ta kvota dieliti, ako se nebi uvjet nikako izpunio. Ne ima li mjesta tomu osiguranju, a nije li uvjet takove odgodne uvjetne tražbine do konačne diobe izpunjen, neće se na nju kod iste obzira uzeti. Kao što ni u slučaju onom, ako treba osigurati prepornu koju tražbinu, tako ni u slučaju, kada pridržati valja svotu odpadajuću na odgodnu uvjetnu tražbinu, ne ima se obustaviti ni realiziranje konačne diobe ni dignuće stečaja.

Tražbine uz uvjet razrješujući uzimaju se u račun kod diobe kao bezuvjetne, a samo u slučajevih, predvidjenih u §u 58., kada moraju vjerovnici, koji imadu ovakovih tražbina, dati sigurnost, uzkraćuje im se izplata, ako i dok ne dadu sigurnosti.

Za to njihove dividende moraju ostati osigurane i poslie konačne diobe, sve dok ne dadu sigurnost ili dok se uvjet ne izpuni.

Ako dotični vjerovnik i poslie diobe za takovu tražbinu, ovisnu od uvjeta razrješujućega, dade sigurnost, izplatiti će mu se ona; ne dade li sigurnost za takovu tražbinu, dielit će se u sudbenom pologu pridržani iznos medju druge stečajne vjerovnike.

§. 172. U dva primjerka sastavljena osnova diobna, podpisana po stečajnom upravitelju i vjerovničkom odboru, ako je postavljen, ima se predložiti stečajnomu povjereniku na izpitanje.

Ovaj će osnovu bez odvlake izpitati, ter ju odobriti, odgovara li uvjetom naznačenim u §-u 169.; inače će ju vratiti upravitelju na popravak.

Jedan primjerak odobrene osnove diobne ostaje kod stečajnoga povjerenika, a drugi se ima vratiti upravitelju stečajnomu.

§. 173. O riešenju diobne osnove obaviešćuje stečajni povjerenik vjerovnike pribićem kod suda uz poziv, da u roku od 14 dana mogu podnieti svoje primjetbe, a istodobno naredjuje za razpravu eventualnih primjetaba ročište unutar prvih 8 dana iza izmaka roka za primjetbe. O tom ročištu obaviešćuje stečajni povjerenik stečajnoga upravitelja, vjerovnički odbor i vjerovnike, dotično njihove zastupnike u mjestu suda i posebno prema propisom izvanstečajnim.

Vjerovnici mogu viditi diobnu osnovu kod stečajnoga povjerenika ili kod stečajnoga upravitelja.

Primjetbe proti osnovi predaju se pismeno ili ustmeno u zapisnik stečajnomu povjereniku, koj će ih odmah priobćiti upravitelju stečajnomu.

Ove su ustanove dosta jasne. Obrazac za odluku stečajnog povjerenika u rješenju diobne osnove nalazi se na kraju ove knjige pod XLII.

Primjetbe proti osnovi imat će dotičnici podnieti istim načinom kao likvidacionalne prijave. Obrazac za primjetbe te nalazi se na kraju ove knjige pod XLIII.

§. 174. Na ročištu razpravljaju se primjetbe onim redom, kojim su u osnovi navedene dotične prigovorene stavke. Uzimlju se u pretres i one pravodobno predane primjetbe, koje potiču od vjerovnika, nedošavšega na ročište.

Stečajni povjerenik će gledati, da dodje do sporazuma, ter će po mogućnosti nastojati, da se uzmogne bez odvlake provesti osnova u onom dielu, koga se ne tiču podnešene primjetbe.

Glede ročištnoga zapisnika i odgode ročišta valja se držati propisa §§. 123., 127.

§. 175. Nije li u roku, naznačenom u §. 166., prispjelo nikakovih primjetaba, ili je na odredjenom

ročištu postignut sporazumak, stečajni povjerenik će naputiti stečajnoga upravitelja, da provede osnovu diobnu. U tu svrhu se upravitelju opredjeljuje rok, a on će nakon minula roka izviestiti o tom poslu.

§. **176.** Ne dodje li na ročištu do sporazumka, stečajni povjerenik će očitovanja učestnika uvrstiti u zapisnik, koji će sa nuždnimi drugimi spisi bez odvlake predložiti stečajnomu sudu. Stečajni sud riešava preporna pitanja obrazloženom odlukom, u kojoj valja obaviestiti učestnike u smislu §. 173.

§. **177.** Do pravomoćnosti odluke, pomenute u predidućem paragrafu, imadu se iznosi, kojih izplata stoji o toj odluci, položiti kod suda, dotično u smislu §. 166. plodonosno uložiti.

U koliko je diobna osnova u ostalom provediva, provadja se u smislu §. 175.

Na primjetbe, koje će odnosni učestnici predati proti osnovi, ne izdaje se nikakova posebna odluka dotičnim strankam. Primjetbe odstupljuje steč. povjerenik kratkim putem upravitelju stečajnine, da se do ročišta urečenoga za razpravu ob istih pripraviti može. Odluka steč. povjerenika na te primjetbe biti će dakle jednostavno ta, da se jedan primjerak istih odstupljuje stečajnom upravitelju, dočim se drugi pridržaje u spisih.

Pita se samo ovdje, što spada u primjetbe proti diobnoj osnovi, dotično što mogu učestnici primjetiti ili prigovoriti proti diobnoj osnovi.?

Proti obstanku odnosno likvidnosti same tražbine, koja je likvidirana na likvidacionalnom ročištu, neće moći nitko više prigovoriti.

Prigovori takovi neće se moći u obzir uzeti. Prigovoriti će moći vjerovnici proti diobnoj osnovi: da nije ključ, kojim je ustanovljena na svakog vjerovnika odpadajuća kvota, izpravan; da je koja likvidirana tražbina mimoidjena; da je medjutim koja proti stečajnini prijavljena tražbina namirena (n. pr., da je koji razlučni vjerovnik medjutim iz zaloga namiren); da je tužba glede koje preporne tražbine u pravo vrieme podnešena ili parnica glede nje nastavljena; u obće da je upravitelj stečajnine mimoišao koji obvezatni propis §§a 169.—171. Razumieva se, da se mogu samo one primjetbe u obzir uzeti, koje su stavili vjerovnici oni, koji su povriedjeni u svojih pravih.

Postupak sa prigovori odnosno primjetbami proti diobnoj osnovi je jasno razložen u §§. 174. do 177., a uz to tumači ga vladino obrazloženje dostatno. Podpunosti radi priobćujemo ovdje isto vladino obrazloženje. Ono glasi:

„Na ročištu se razpravljaju samo pravodobno (to jest u roku od 14 dana iza pribića, sr. §. 173.) predane primjetbe, jer bi se inače kasnijim upućivanjem stečajnoga upravitelja i kasnijim eventualnim izpravljanjem otezala dioba. U pogledu onoga diela diobne osnove, kojega se ne tiču pravodobno podnešene primjetbe, stečajni povjerenik će po mogućnosti odmah, na pose ako opazi, da neće doći do sporazumka glede ostaloga diela diobne osnove, naputiti stečajnoga upravitelja, neka provede diobu eventualno prema sporazumku dotičnikah (§. 174.). Ako se n. pr. zahtieva, da se uzme u račun još koja tražbina ili da se koja izpusti iz osnove, to bi se, u slučaju uvaženja takova zahtjeva, morali mienjati diobni iznosi svih tražbina; nu ako su dotičnici sporazumni možda time, da inače ne prigovorene stavke dobiju odmah dotični manji iznos, koji im svakako pripada, bio ili ne bio prigovor opravdan, neće biti zaprieke takovoj dielomičnoj provedbi diobe. Takovu će odredbu izdati stečajni povjerenik bez odvlake u pogledu ciele osnove, ako na ročištu dodje do podpuna sporazuma glede svih prigovorenih stavaka. Nije li u odredjenu roku od 14 dana podnešeno nikakovih primjetaba, odredit će stečajni povjerenik odmah provedbu diobe uz obustavu naredjena ročišta (§. 175.).

U ročištni zapisnik valja uvrstiti samo onda važne izjave dotičnika, ako ne dodje do sporazuma; inače valja zabilježiti samo posljedak razprave, to jest sporazum. Stečajni sud će, ako treba, izviditi stvar po §u 70., te na to riešiti prepore u pogledu diobe (§. 176.).

I u pogledu onih stavaka, proti kojim su predane primjetbe valja odrediti provedbu diobe, ako na ročištu dodje do sporazumk medju dotičnici, ma da još valja riešiti prepore glede inih stavaka (§ 177.)“

(Obrazac za razpravni zapisnik po §-u 174. i odluku nalazi na kraju ove knjige pod XLIV.)

§. **178.** Svaka se izplata obavlja uz namiru, a bude li tražbina podmirena podpunim iznosom, valja povratiti izvorne izprave, napose mjenice, zadužnice, sudbene rješitbe te izvadke zapisničke (§. 130.), dočim se dione izplate zabilježuju na pomenutih izvornih izpravah, koje ostaju u rukuh vjerovnika.

Ako se izvorne izprave nalaze kod stečajnoga suda ima stečajni upravitelj.na nje napisati obročnu odpla tu

Odplatne iznose, kojih vjerovnici ne podignu tečajem 14 dana, valja za nje položiti kod suda, dotično prepisati u pologu na njihovo ime.

Ustanova §. 178. vriedi jednako ako izplatu obavi stečajni upravitelj ili ako ju obavi stečajni sud. Ako zakon i odredjuje u §-u 175., da ima stečajni povjerenik naputiti stečajnoga upravitelja, da provede diobnu osnovu, to ipak nije time zabranjeno, da stečajni sud ne smije da obavi izplate. U praksi će biti mnogo shodnije, ako se stečajna gotovina nalazi u sudbenom pologu, da stečajni povjerenik, kada postane diobna osnova pravomoćna, istu dostavi stečajnom sudu, da izda doznačnu odluku.

Izplatu obavit će tad uz doznačnu odluku stečajnoga suda pologovni ured istoga suda, komu će stečajni sud u samoj doznačnoj odluci izdati podjedno nalog, da oni vjerovnici, koji imadu o svojoj tražbini obveznicu ili drugu dugovnu izpravu, imadu ju predati pologovnom uredu, koji će imati na toj izpravi zabilježiti, ako tražbina ne bude podpuno namirena, u kojem iznosu je izplaćena; ako pako bude podpuno namirena, da imade odnosnu dugovnu izpravu oduzeti od vjerovnika i predati ju sudu, koji će ju vratiti prezaduženiku.

Svota, koja će po diobnoj osnovi imati pripasti vjerovnikom, kojih su tražbine prieporne, imati će se ostaviti do konačnoga riešenja parnice u sudbenom pologu.

Uredba, da izplatu obavi sam upravitelj, koja je sadržana bila i u našem dosadanjem stečajnom redu u §u 172., ukazala se je u praksi posve neshodnom, jer valja držati u evidenciji, da li je upravitelj podnio izviešće o svih uplatah, i da li je podneo sudu sve namire, pak će se za to imati redovito upravitelj po više puta uskorivati. Uz to ima u tom pogledu upravitelj novih troškova, koji se njemu bezdvojbeno naknaditi imadu, a naprvo ne će se dati prije točno ustanoviti, koliko će upravitelj troškova imati kod toga posla, da se uzmogne ovaj trošak već prigodom sastavljanja konačne diobne osnove staviti u prvenstvene stavke; a kasnije se pogotovo ne zna, komu da se nametne dužnost plaćanja tih troškova, ter iz koje imovine. Kada su novci u sudbenom pologu, biti će svakako mnogo jednostavnije, da sud doznači vjerovnikom pripadajuće im iznose neposredno kod kr. poreznoga ureda, kao pologovnog svog ureda, nego da izda gotovinu upravitelju, da ju razdieli medju vjerovnike, pa da zatim sud vodi evidenciju o tome, da li je upravitelj doista svim izplatio pripadajuće im iznose.

Ako se radi o realiziranju konačne diobne osnove, ili jedinstvene diobne osnove, t. j. koja je obavljena o cieloj stečajnoj imovini jedanput, tad će sud odmah odlukom, kojom će izdati doznaku na temelju upitne diobne osnove, izjaviti stečajni postupak dovršenim i stečaj dignuti, te dignuće istoga proglasiti jednokratnom

vrstbom u novine, odredjene za sudbene oglase, a podjedno odrediti, da se gotovina, koja ima ostati nadalje u sudbenom pologu za prieporne tražbine, ne vodi više kao polog odnosne stečajnine, već kao prieporni polog u korist vjerovnika, kojemu tražbina nije likvidirana i onih, koje valja iz toga pologa namiriti, ako ne bi prvi uspio svojim potraživanjem.

Obrazac za takovu odluku priliči na kraju ove knjige pod XLV.

. 179. Diobni postupak se prema gornjim ustanovam ponavlja, kada se opet nabere dovoljno gotovine.

U svakoj kasnijoj osnovi diobnoj valja iztaknuti, kolikim je iznosom koja tražbina jur namirena dotično osigurana i o kojih je prepornih stavkah i kako jur konačna rješitba izrečena.

§. 180. Koje tražbine pri diobi prijašnjoj nisu uzete u račun, uvršćuju se u sliedeću osnovu diobnu, ako ne bude zaprieke, naznačene u §. 170. al. 4. i 5., te dobivaju iz nove diobne gotovine, u koliko dotiče, prije svega one postotke, koje su kod prijašnjih dioba dobile tražbine istoga razreda, tako da budu s ovimi izjednačene.

Pod tražbinami, koje pri diobi prijašnjoj nisu uzete u račun, razumieva zakon one tražbine, koje nisu bile predmetom likvidacije prigodom obćeg likvidacionalnoga ročišta, a niti nisu likvidirane kasnije posebice prije sastavljanja diobne osnove. Ove tražbine uvršćuju se u sliedeću diobnu osnovu; ali ove tražbine dobivaju iz stečajne imovine, koja se ima podieliti novom diobnom osnovom, ponajprije onu dividendu, one postotke, koje su dobile tražbine istoga razreda kod prve diobe, a zatim one postotke, koje dobije svaki drugi vjerovnik istoga razreda kod ove nove diobe.

Ovo razjasnuje dovoljno vladino obrazloženje osnove kod ovog §a. Ono glasi:

„Kada koja tražbina nije uzeta u račun u prednjih diobah, te ju prema propisu §-a 170. valja uvažiti kod koje dalnje diobe, nastaje pitanje, da li i u koliko tu tražbinu valja izjednačiti u pogledu podmirbe sa tražbinami, koje su već kod prijašnje koje diobe podmirene?

Austrijski zakon (§. 185.) odredjuje, da se iz zakasnivše tražbine imadu pri dotičnoj diobi, pri kojoj prvi put dolaze na red, uzeti u račun u podpunom iznosu, a tražbine, koje su djelomično već podmirene pri diobah prijašnjih, nepodmirenim ostatkom;

jedino u slučaju, ako su druge tražbine pri diobah prijašnjih namirene **bez formalne osnove diobne**, imadu se izjednačit s njimi i kasnije tražbine, to jest imadu iz razpoložive gotovine prije svega dobiti onaj razmjerni iznos, koji su dobile druge tražbine pri diobah prijašnjih, a na to iz ostatka gotovine dolaze do namirenja tako nepodmireni ostatci zakasnivših tražbina sa nepodmirenimi ostatci onih drugih tražbinah.

To razlikovanje austrijskoga zakona nije osnovano; nije naime pravedno, da se zakasnivši vjerovnici baš kazne po pravu. Ako s kasnijega njihova pristupa nastane **šteta** inim (pomnijim) vjerovnikom, valja da tu štetu naknade (zato imadu naknaditi trošak kasnijih ročišta likvidacionalnih), nu radi zakašnjenja njihova pristupa ne smiju drugi ma i pomniji vjerovnici, da imadu **koristi** na štetu njihovu. S toga osnova prihvaća u § 180. njemački i ugarski zakon, po kojih zakasnivši vjerovnici **vazda** dobiju iz nove gotovine, **dokle ova dosiže**, prije svega one postotke, koje su druge tražbine dobile pri diobah prijašnjih; na pr. ako su druge tražbine pri diobi prvoj dobile 10%. pri diobi drugoj opet 10%, a pri diobi trećoj valja razdieliti 1000 for., i tu prvi put uzeti u račun zakasnivšu tražbinu od 2000 for., ima se u odplatu tražbine te prije svega doznačiti njezinih 10% + 10% = 20%, dakle 400 for., pa tek 1600 for., naime ostatak zakasnivše tražbine dobiva sa nenamirenimi ostatci drugih tražbina opet razmjeran dio iz 600 for., to jest iz ostatka razpoložive gotovine; nu ako ciela još ostatna imovina stečajna **dolazeća na diobu medju vjerovnike stečajne** (izlučna i razlučna prava, dugovi pa troškovi stečajni dolaze prije do podmirbe) iznosi možda samo 200 for., dobila bi zakasnivša pomenuta tražbina od 2000 for. svih tih 200 for.".

§. **181.** Čim je dovršeno unovčenje stečajne imovine, obavlja se konačna dioba po istih ustanovah, koje su dane za prijašnje diobe. U tu svrhu valja da se prije ustanovi nagrada stečajnoga upravitelja (§. 94.), nagrada i troškovi članova vjerovničkoga odbora, te da se rieše računi (§§. 150., 151.) stečajnoga upravitelja.

§. **182.** Pod konačnu diobu dolaze i dielovi, pridržani za tražbine pod uvjetom odgodnim (§. 171.) kao i oni iznosi, kojimi su osigurane prebojne uvjetne tražbine u smislu §. 24. al. 3., u koliko vjerovnici u oba slučaja ne dokažu prije predane konačne osnove diobne, da je odgodni uvjet izpunjen, ili u koliko

prezaduženik nije po gradjanskom pravu obvezan na osiguranje.

§. **183.** Konačna dioba ne ima se odgadjati stoga, što još nisu masi stečajnoj na diobu pripali oni iznosi, koji su pokrićem tražbinam pod uvjetom odgodnim ili razrješujućim (§. 171.) ili još prepornim (§. 166.) ili tražbinam razlučnim ili izlučnim (§. 167.) dotično iznosi, kojimi su iz mase plaćene tražbine pod uvjetom razriešujućim.

Nu stečajnom sudu je dužnost, da te iznose pri konačnoj diobi uzme u obzir tako, da se ustanove postotci, po kojih će se i to, ako dodje pod diobu, razdieliti medju vjerovnike, imenice naznačene. Dalnje odredbe učiniti će sud na zahtjev dotičnih vjerovnika.

§. **184.** Nakon provedene konačne diobe sud će na predlog stečajnoga povjerenika odlukom izjaviti stečaj dovršenim i to nakon pravomoćnosti odluke proglasiti jednokratnom uvrstbom u novine, odredjene za sudbene oglase, možda preostalu imovinu izručiti prezaduženiku na slobodnu razpoložbu, a dovršenje stečaja priobćiti oblastim i uredom naznačenim u §§. 82., 83.

Novi naš stečajni zakon ne odredjuje, kao što dosadanji stečajni red u §u 159., da prije nego što se započeti može namirenje osobnih vjerovnika iz obćenite mase stečajne, u tu svrhu treba da upravitelj stečajnine podnese sudu popis tražbina u ime svojih troškova. Troškovi upravitelja i vjerovničkog odbora ne dolaze u obzir prigodom diobe tražbina spadajućih u prvi razred, niti prigodom prednjih dioba tražbina dalnjih razreda, već samo kod konačne diobe. Prije pako nego se konačna dioba obavi moraju biti riešeni računi upraviteljevi ob upravi stečajne imovine, a i ustanovljena nagrada i troškovi članova vjerovničkoga odbora. Račune valja riešiti po propisih §a 150. i 152., a nagradu i troškove upravitelja po §u 94. ovog zakona; jedno i drugo prije, nego što upravitelj ima podnieti konačnu diobnu osnovu.

Kako se ima postupati sa tražbinami navedenimi u §u 182., naveli smo već u tumačenju §a 171.

Za tumačenje §a 183. dovoljno je, da navedemo vladino obrazloženje osnove. Ono glasi:

„Tu napomenuti iznosi ostaju i nakon dignuća stečaja vezani kao da još postoji stečaj, te ne dolaze pod razpoložbu prezaduženikovu, kao ni imovina stečajna kasnije pronadjena (sr. §. 185.). Za to niti nakon dovršena stečaja ne može prezaduženik, već osobe, naznačene u §u 133. sa dotičnimi vjerovnici stečajnimi nastaviti prepore glede stečajnih tražbina, uzetih u račun pri konačnoj diobi, kao što ne može prezaduženik, već upravitelj stečajni utužiti iznos, kada se izpuni uvjet razrješujući, uz koji je iz mase plaćena koja tražbina stečajna, tako uvjetovana; kada bi naime prezaduženik sam mogao u tih parnicah biti strankom, tim bi on razpolagao pomenutimi iznosi To je od važnosti osobito u slučaju, ako su prepornimi ostale visoke tražbine takovih osoba (možda bližih rodjaka prezaduženikovih), kojim bi prezaduženik možda rado priznao izpravnost i zahtievano prvenstvo.

Ti iznosi pripadaju uvjetno, to jest ako dotični zahtjevi odpadnu, ostalim nenamirenim vjerovnikom, kojih tražbine su pri konačnoj diobi uzete u račun, te se sudu stečajnomu nalaže dužnost, da već unapred u konačnoj osnovi diobnoj budu naznačeni postotci, po kojih se vezani iznosi imadu podieliti medju te vjerovnike, izmjenice označene. Ako se očekuje naknadna dioba na pr. 500 for., a sve prema konačnoj osnovi diobnoj nenamirene tražbine iznose 5000 for., dobit će svaka tražbina 10% svoga nenamirenoga ostatka. Nu iztaknuti je, da se taj postotak mienja, čim se promieni vezani iznos (ovdje 500 for.) ili nenamireni iznos tražbina (ovdje 5000 for.), te će u takovu slučaju valjat postaviti novi postotak i novu diobu, što je na temelju konačne osnove diobne posve jednostavno po formuli ovoj:

$$x : t = J : T$$

gdje J čnači razdielivi iznos, T sbroj svih nenamirenih tražbina prema konačnoj osnovi diobnoj, t pojedinu tražbinu, x pako iznos, koj će od razdielivoga iznosa odpasti na pojedinu tražbinu.

Prema tomu će $J|T$. 100 biti postotak, kako je naznačeno kod §. 169.

Obzirom na moguće mjene u iznosih biti će uputno, da se konačnoj osnovi diobnoj izrično postavi gornja formula.

Dalnje odredbe (možda u pogledu plodonosnog uloga, u pogledu diobe, koju možda žele vjerovnici, da obavi stečajni upravitelj itd.). izdati će sud na zahtjev dotičnih vjerovnika.

§. 185. Ako nakon dovršena diobom stečaja dodje na vidjelo imovina, koja bi imala dospjeti u masu stečajnu, namiruju se njom, izključiv sve druge osobne vjerovnike, oni vjerovnici stećajni, koji sa svojimi prijavljenimi i ustanovljenimi tražbinami nisu namireni.

Upravu i diobu u smislu ovoga zakona valja povjeriti prijašnjemu stečajnomu upravitelju i vjerovničkomu odboru. U koliko to više nije moguće, ima se u smislu ovoga zakona imenovati novi stečajni upravitelj te — ako to sud obnadje potrebnim — izabrati novi odbor vjerovnički. Ako ne bude odbora vjerovničkoga, stečajni sud će imati da odobri važnije odluke stečajnoga upravitelja glede uprave (§§. 142., 148.).

Vjerovnici stečajni, koji sa svojimi prijavljenimi i ustanovljenimi tražbinami nisu namireni, te koji imadu do namirenja doći iz nakon dovršena stečaja pronadjene imovine, su oni vjerovnici, kojim su prekasno bile likvidirane tražbine, prijavljene nakon izminuloga prijavnoga roka. da ih nije mogao stečajni upravitelj u obzir uzeti niti kod konačne diobe.

Ako takovih vjerovnika ne ima, ili ako ovi ne izcrpljuju novu pronadjenu imovinu, imade se glede iste sastaviti nova diobna osnova, te upitna imovina razdieliti medju sve vjerovnike drugoga razreda porazmierno.

§. 186. Nakon dovršena postupka stečajnoga mogu svi nepodmireni vjerovnici potjerati svoje tražbine proti dužniku, sve ako i nisu prijavljene u stečaju.

Stečajni vjerovnici, kojih su tražbine ustanovljene u stečaju, mogu bez novoga postupka voditi ovrhu proti prezaduženiku, ako dokažu izvadkom iz zapisnika likvidacionalnoga, da tim tražbinam prezaduženik nije izrično prigovorio na ročištu likvidacionalnom.

Ako se proti prezaduženiku otvori novi stečaj, valja i te tražbine opet prijaviti te i glede njih obaviti postupak likvidacionalni.

Ustanove ovoga paragrafa vriede i u slučaju dokinuta po §§. 152. do 158. stečaja.

Ovdje hoće zakon samo to kazati, da vjerovnici time, što nisu prijavili svojih tražbina za vrieme otvorena stečaja, nisu time izgubili iste svoje tražbine proti prezaduženiku, kao osobnom njihovom dužniku, jer tražbine svoje imadu samo za to prijaviti, da budu namirene iz stečajne mase. Ako dakle prezaduženik nakon otvorena stečaja steče novi imetak, to će ovi moći potjerati svoje tražbine proti bivšemu prezaduženiku, kao da nije nikada proti njemu bio stečaj otvoren.

Vjerovnici pako, koji su prijavili svoje tražbine na likvidacionalnom ročištu, moći će i nakon dignuta stečaja, proti bivšemu prezaduženiku, ako su njihove tražbine priznate likvidnimi, te ako nije ni prezaduženik na likvidacionalnom ročištu njima prigovorio, na temelju izvadka zapisnika likvidacionalnoga voditi ovrhu proti bivšemu prezaduženiku bez novoga postupka, navlastito bez da ih trebaju posebno utužiti i izhoditi osudu, ali samo dok prezaduženik s nova ne padne u stečaj. Ako se proti istom prezaduženiku otvori novi stečaj, imati će i ovi vjerovnici na novo prijaviti svoje tražbine, te će se glede ovih povesti novi postupak likvidacionalni.

III. Nagodom prinudnom.

§. 187. Nakon obdržana obćega ročišta likvidacionalnoga, a prije, nego se odobri konačna osnova diobna, mogu stečajni vjerovnici, koji ne idu u I. razred, na ponudu prezaduženikovu utanačiti s njim nagodu prinudnu.

Nagoda prinudna, pošto bude pravomoćno potvrdjena, vriedi glede svih stečajnih vjerovnika — izuzev vjerovnike I. razreda — sve ako i nisu prijavili svojih tražbina u stečaju, ili ako i nisu pristali na nagodu. Takovom se nagodom ne dira u pravo vjerovnika proti solidarnim sudužnikom i jamcem.

U stečaju proti zadrugam (§. 223. zajedn. zak. čl. XXXVII : 1875.) nije dopustiva nagoda prinudna.

Pravni učinak nagode prinudne ili prisilne nagode (Zwangsausgleich) sastoji se u tom, da ona djeluje i proti onim vjerovnikom, koji nisu na nagodu pristali, a i proti onim, koji nisu svojih tražbina proti stečajnini prijavili, na toliko, da ne će ni ovi vjerovnici imati prava niti nakon dignutog stečaja zahtievati od prezaduženika za namirenje svojih tražbina više nego onaj postatak, koji odpadne na te tražbine po prisilnoj nagodi.

Prisilna iliti prinudna nagoda ne proteže se na poruke (jamce i platce) prezaduženika ni na njegove solidarne sudužnike; navlastito ne na naledjnike, koji su obvezani na platež po pravu zavrate. Proti ovim dužnikom mogu stečajni vjerovnici svoje tražbine potjerati u cielom iznosu, ne gledeć na prisilnu nagodu sklopljenu s prezaduženikom kao i s glavnim dužnikom i sudužnikom.

Uredbu prinudne nagodbe opravdava obrazloženje vladine osnove ovako:

„Nagoda prinudna je medju vjerovnici stečajnimi — izuzev vjerovnike I. razreda — s jedne strane i prezaduženikom s druge strane utanačena i sudbeno potvrdjena pogodba, kojom se dovršuje stečaj, te koja obvezuje i nepristajuću manjinu vjerovnika i vjerovnike, koji nisu prijavili svojih zahtjeva u stečaju.

Bitnim je sadržajem nagode, da se u njoj radi dovršenja stečaja naznači, u koliko i kako se imadu podmiriti vjerovnici. U pravilu će se raditi o popustu, redje samo o odgodi plaćanja, često o obojem.

Nagoda prinudna pokazala se je toli živom potrebom i kod nas, da se dotične ustanove stečajnoga reda, koje ju zabranjuju, osjećaju kao najznatniji nedostatak našega zakona. Nagoda prinudna postoji u mnogih državah, pa napose i u njemačkom carstvu, u Ugarskoj i u Austriji. Nagoda je ta ne samo blagodat za prezaduženika, koj se njom često spasi od imovinske propasti, nego je i u interesu vjerovnika, koji u pravilu dobiju veću dividendu, nego bi ju dobili uz redovitu i uviek dosta skupu provedbu stečajnoga postupka; po nagodbi vrlo često bude na podmirbu vjerovnika i takova imovina, koja je inače izvan dosega njihova prava; napose će rodjaci ili ine prezaduženiku bliže osobe onomu često prezaduženiku priteći u pomoć. Nagodom prinudnom se nastoji što prije i sa što manje žrtava ukloniti ono nezdravo stanje gospodarsko, koje nastaje po nemogućnosti prezaduženika, da izpuni sve obveze i koje zna zahvatiti široke krugove.

Prema tomu kadra je necessitas, aequitas opravdati ustanovu o majorisanju (§. 198.) i tobožnjem krnjenju stečenih prava (koja su izgubila vriednost), sve da i ne bi ovdje pristajalo — kao što pristaje — načelo, da se vjerovnici otvorenim stečajem nalaze u zajednici nekoj, u kojoj treba da odluči interes zajednički. Valja naime imati na umu, da se tu ne radi o tom, da možda većina oprosti, daruje što prezaduženiku, već dotičnomu popustu prava mora biti razlogom interes zajednički, a da li je nagoda u interesu zajedničkom, to će prosuditi i sud, kojega potvrda je bitnim uvjetom valjanosti nagode.

Stoga i osnova pripušta prinudnu nagodu, nu samo u stečaju (§§. 187. do 215.), a ne i prije otvorena stečaja.

Koji žele nagodu prinudnu izvan stečaja, ističu, da imovina, padša pod upravu stečajnu, gubi od vriednosti, da je stečaj uviek skup, i da traje dulje, nu naprotiv tome valja primietiti, da bi sud i u slučaju izvanstečajne nagode prinudne morao u svrhu potvrde ustanovit i aktiva i vjerovnike, koji će glasovati, a i oduzeti upravu imovine prezaduženiku, ter ju povjeriti skrbniku, da se ne razvuče. Prema tomu ni nagoda izvanstečajna ne bi ni

jeftinija bila ni skorija od stečajne, a povrh toga je potrebno, da se toli važan predmet, kao što je nagoda prinudna, razpravlja uz veće opreze i sigurnije forme, predvidjene u propisih stečajnih.

U §-u 187. odredjuje se, kako je posve naravno, da nagodnu ponudu formalno mora staviti prezaduženik (ili njegov zastupnik), koji je u prvom redu interesovan u tom, da se dovrši postupak stečajni.

Prije obdržana obćega ročišta likvidacionalnoga, naime prije nego se uzmognu sa priličnom sigurnošću pregledati aktiva i pasiva, ne dopušta osnova nagode, a tako ni poslie odobrene konačne osnove diobne, gdje je stečaj skoro već gotov. Ponuda nagodna dopustiva je i prije obćega ročišta likvidicionalnoga tako, da se može o njoj razpravljati na istom ročištu, nu poslie dovršena posla likvidacionalnoga (§. 193).

Što se tiče vjerovnika, koji dolaze u nagodu, očito je, da ne mogu ovlaštenici razlučni, kao ni izlučni (§. 117.), u koliko imaju očekivati podmirbu iz predmeta razlučbe dotično izlučbe (§. 132.), nadalje ni vjerovnici, kojim se ima što iz mase platiti kao dug ili trošak stečajni, jer su ti vjerovnici, bilo posve sigurni bilo toliko pogodovani, da ne imaju interesa pri nagadjanju. Isto vriedi u pravilu glede pogodovanih stečajnih vjerovnika I. razreda, pa osnova i ove izključuje od nagode, dakako štiteć proti eventualnoj šteti i njih i vjerovnike, kojim se što ima platiti kao dug ili kao trošak stečajni (§. 205). Tako ustanovljuje to i njemački zakon (§. 160), a u stvari i ugarski zakon, koji samo nije dosta jasan, jer s jedne strane vjerovnike I. razreda ne izključuje od sklapanja nagode (§. 199.), sa druge strane im daje pravo glasa jedino, ako se odreknu svoga prava, to jest prvenstva (§. 207), te odredjuje, da se ne mogu siliti na nagodu (§. 214.) i da se povodom nagode prinudne ne ima stečaj ni proglasiti dovršenim prije nego budu podmireni ti vjerovnici (§. 222.); nu ako se ti vjerovnici odreknu svoga prvenstva (§. 207. ugars. zakona), što im je uviek slobodno i po osnovi, onda oni više nisu vjerovnici I. razreda. Nije u tom dosta jasan ni austrijski zakon (§§. 207, 209, 222. i 235.), za kojim se u bitnom povadja ugarski zakon u tom pitanju.

Nadalje se izriče alinejom drugom na kraju, da se nagodom ne dira u pravo vjerovnika proti solidarnim sudužnikom i jamcem. I osnova hoće naime, da nagodni popust od prava vjerovničkih bude u prilog samo prezaduženiku za njegovu osobu, pa već zato ne može to koristiti solidarnim sudužnikom prezaduženikovim (§. 894 o. g. z.), a u pogledu poruka (sr. §§. 1376. do 1378, 1380, 1390. o. g. z) valja uvažiti, da oni otvorenim stečajem proti glavnom dužniku odgovaraju kao solidarni sudužnici (sr. §. 1355 do 1357. o. g. z).

Povrh toga je iztaknuti, da se u nagodi prinudnoj ne radi o nagodi vrhu pojedine tražbine već obzirom na sve tražbine proti

prezaduženiku obzirom na zajednički interes svih vjerovnika; da se ne radi o ustanovljivanju spornih ili dvojbenih prava (§. 1380. o g. z.), već o popustu od nedvojbena prava gledom na silu odnošaja, da po tom nikako ne bi opravdano bilo izjednačiti nagodu prinudnu sa nagodom običnom i u tom smislu, da bi popusti koristili i sudužnikom i jamcem.

I osnova (alin. posljed.) s ugarskim i austrijskim zakonom izključuje nagodu kod zadruga privrednih i gospodarskih (§. 223. trg. zak.); zadrugari naime jamče ograničeno ili neograničeno za sve obveze zadružne, a redovito velik broj njihov i neopredieljenost toga broja prieči pregled vriednosti toga jamčenja (to jest pregled imovine pojedinih zadrugara), te bi se nagoda imala ograničiti samo na zadrugu, dočim bi jamčenje zadrugara ostalo netaknuto. S toga poglavito zadrugarom neće biti stalo do takove nagode. Takovo nagadjenje ne ima pravoga temelja, te ga valja izkljnčiti.

Posebne ustanove ob odmjerivanju doprinosa pojedinih zadrugara u stečajnom postupku proti pomenutim zadrugam sadržane su u §§. 232. do 238."

§. 188. Ne može se utanačiti nagoda prinudna:

1. dok je prezaduženik na biegu ili se krati položiti prokaznu prisegu (§§. 107., 108., 219.);

2. dok je prezaduženik pod obtužbom radi prevarne kride (§. 199. sl. f. kaz. zak.), ili ako bude radi toga osudjen.

Pobjegne li prezaduženik ili dodje pod obtužbu radi prevarne kride tečajem nagodbenoga postupka, ima se taj postupak odmah obustaviti.

Ovdje valja samo iztaći, što se čini i u obrazloženju vladine osnove, da nagoda nije izključena, ako se prezaduženik vrati s biega; nadalje, ako bude odriešen od obtužbe radi prevarne kride ili dotični postupak bude obustavljen.

§. 189. Prezaduženikova ponuda nagodna predaje se povjereniku stečajnomu, a mora da je vlastoručno podpisana po prezaduženiku samom ili po njegovu za taj posao posebno ovlaštenu punomoćniku (§. 1008. o. g. z.), te mora da potanko sadržaje, kakova podmirba, da li i kakova sigurnost se nudi vjerovnikom.

Predlog nagodni za prezaduženu ostavinu treba da podpišu svi očitovani nasliednici ili skrbnici nasliedstva.

§. 190. Za trgovačka javna i komanditna družtva podpisuju predlog nagodbeni svi članovi dotično svi javni drugovi.

Za družtva dioničarska treba da podpišu ponudu nagodnu jedan ili više članova glavne skupštine, koje ova odabere. U tu svrhu su članovi ravnateljstva dotično likvidator ovlašteni sazvati izvanrednu glavnu skupštinu, koja u smislu štatuta odlučuje o predlogu nagodbenom.

Obrazac za nagodbenu ponudu nalazi se na kraju ove knjige pod XLVI.

§. 191. Ako nagodne ponude ne treba popuniti u smislu §§. 180., 190. ili ju predložiti stečajnomu sudu, da ju odbije obzirom na postojeću koju zapreku po §. 188., stečajni povjerenik će ju odmah dostaviti vjerovničkomu odboru, koj će se nakon saslušaja stečajnoga upravitelja izjaviti o prihvativosti nagodne ponude.

Nagodna ponuda prieči unovčenje mase — osim slučaja, naznačena u §. 143. al. 3. — sve dok ne bude odbijena, dotično dok nagodi ne bude po sudu stečajnom uzkraćena potvrda; nu ako je već jednom vjerovnički odbor odbio ponudu nagodnu ili sud uzkratio nagodi potvrdu, kasnija ponuda nagodna ne prieči više unovčenja mase.

§. 192. Izjavi li vjerovnički odbor nagodnu ponudu prihvativom, ima to bez odvlake prijaviti stečajnomu povjereniku, koj će odrediti za razpravu o tom ročište unutar 14 dana, na koje se svi učestnici pozivlju prema propisu §. 94. alin. 3. uz uputu, da se nagodna ponuda može viditi kod stečajnoga povjerenika ili stečajnoga upravitelja.

Ako ne ima vjerovničkoga odbora, stečajni će povjerenik odrediti takovu razpravu na sam predlog nagodni, osim ako je vjerovnička skupština već jednom odbila predlog nagodni te ga nakon saslušanja ste-

čajnoga upravitelja i možda kojih vjerovnika obnalazi odbiti stečajni povjerenik.

Ako nagodbena ponuda ne odgovara propisom §§. 189. i 190., t. j., ako ju nije n. pr. prezaduženik vlastoručno podpisao, ili, ako nije u istoj naveo, kakovu podmirbu ili sigurnost nudi vjerovnikom, tada imat će ju stečajni povjerenik povratiti na izpravak odnosno na popunjenje. Odbiti će se nagodna ponuda samo onda, ako postoji koja od zaprieka, navedenih u §u 188.

Osim da će se pokretnosti stečajne imovine prodati, jer se je inače bojati očite štete, ili ako se prodajom očito namiče korist, neće se dozvoliti prodaja stečajne mase, čim je nagodbena ponuda predana, sve dok ne bude vjerovnički odbor odbio ponudu nagodbenu ili sud uzkratio nagodi potvrdu. Nu ako je jednom već vjerovnički odbor odbio ponudu nagodnu ili sud uzkratio nagodi potvrdu, ne će ponovna nagodbena ponuda, ma odgovarala ona svim zakonskim uvjetom, obustaviti više unovčenje mase, dotično prodaju iste.

Ali ako prezaduženik vjerojatno zasvjedoči, da će do nagode prinudne doći, jer da je većina vjerovnika na to sklona, može prezaduženik tražiti obustavu unovčenja mase po smislu §a 146. ovog zakona; o tomu će odlučiti stečajni povjerenik nakon saslušanja vjerovničkoga odbora, ako je postavljen, i stečajnoga upravitelja.

Po §. 191. ima se vjerovnički odbor izjaviti o prihvativosti nagodbene ponude, te ju za to ima stečajni povjerenik, ako ne ima koje od zaprieka predvidjenih u §u 188., dostaviti vjerovničkomu odboru, koji će se nakon saslušanja stečajnog upravitelja izjaviti o prihvativosti nagode.

Ako nije postavljen vjerovnički odbor odlučiti će sam stečajni povjerenik, da li je nagodbena ponuda prihvativa ili ne; ali će prije ipak saslušati upravitelja stečajnine uputе radi, u koliko mu nije samom točno poznato stanje imovine stečajne mase i dugovi njezini. Nu ako je jednom već nagodbena ponuda stavljena bila i ovu odbila vjerovnička skupština, tad će povjerenik kod ponovne nagodbene ponude, ako nije postavljen vjerovnički odbor, saslušati o tom, može li se nagodbena ponuda prihvatiti ili ne, upravitelja stečajnine i vjerovnike u mjestu ili blizu istoga odnosno njihove u mjestu suda postavljene zastupnike.

Po drugoj stavci §a 191. i po §u 192. ne ima dvojbe, da vjerovnički odbor, ako je postavljen, odlučuje konačno sam, da li se ima nagodbena ponuda prihvatiti; a ako se izjavi da nije prihvativa, valja ju odbiti.

Po §u 191. ne bi se imali članovi vjerovničkoga odbora saslušanja radi pozvati na ročište, već stečajni povjerenik imade vjerovničkom odboru dostaviti nagodbenu ponudu na izjavu.

Vjerovnički odbor će kratkim putem saslušati imati upravitelja stečajnine, pa zatim podnieti stečajnom povjereniku pismeno svoju izjavu, koje se ima tad stečajni povjerenik držati. Nu shodnije će biti ako stečajni povjerenik u svrhu saslušanja vjerovničkoga odbora, upravitelja i prezaduženika samoga odredi ročište, jer će tad prije do sporazumka doći, a i prezaduženik će moći eventualno po zahtievu vjerovničkoga odbora svoju nagodbenu ponudu popuniti ili preudesiti.

Ako ovakov postupak i nije u zakonu propisan, to neće ipak biti ništetan, jer se nikako smatrati ne može protuzakonitim, pošto je namjera zakona, da se stečaj ako je iole moguće nagodom dovrši. Dade li se prilike, da se jedna i druga stranka svestrano očituje o nagodbenoj ponudi, doći će se prije do uspjeha.

Austrijski stečajni red ne ima ustanove, po kojoj bi imao stečajni povjerenik ili stečajni sud, bilo i nakon saslušanja vjerovničkoga odbora, odlučiti prije, nego što povede postupak za prisilnu nagodu, da li je tomu postupku mjesta, odnosno da li je nagodbena ponuda prihvativa; niti se ne ima o tom u obće saslušati vjerovnički odbor, a dosliedno tomu ne ima se ni on o tom izjaviti niti glede toga odlučiti. Ali to ustanovljuju njemački stečajni red u §§. 163. i 164., te ugarski stečajni zakon u §§. 203. i 204.

Ugarski pako stečajni zakon odredjuje u §u 204., kada je vlastan vjerovnički odbor u sporazumku sa stečajnim upraviteljem odbiti nagodbenu ponudu onda, ako nije još polovica tražbina prijavljenih vjerovnika ustanovljena, ili ako je već prije nagodbena ponuda bila od vjerovnika ili po stečajnom sudu odbijena, u koliko nije posliednje učinjeno radi krivnje stečajnog povjerenika.

Naš stečajni zakon držao se je njemačkoga stečanoga zakona, koji ničim ne ograničuje vlast vjerovničkoga odbora u pogledu odluke njegove, da li se nagoda ima smatrati prihvativom ili ne.

Nu svakako imati će se ograničiti izjava vjerovničkoga odbora na to, da li drži predlog prezaduženikov koristnim za vjerovnike s obzirom na postotak, koji će oni vjerojatno dobiti iz mase po redovitoj diobi s obzirom na stanje mase ter na sigurnost, koju im pruža prezaduženik ili za njega treća osoba.

Valja li pako stečajni povjerenik sam da odluči o prihvativosti nagodbene ponude (što će biti tada slučaj, ako ne bude postavljen vjerovnički odbor), imati će svakako istu odbiti samo onda, ako se ponudjeni po prezaduženiku postotak ukazuje jednakim ili manjim od onoga, koji će vjerovnici dobiti po redovitoj diobi iz same stečajne mase, ili ako još nije likvidirana bar polovica prijavljenih tražbina vjerovnika stečajnine.

Pita se, da li ima prezaduženik kakvog pravnog lieka proti odluci vjerovničkoga odbora ili stečajnoga povjerenika, kojom mu se odbija ponuda nagode prinudne? Pošto zakon pravni liek izriekom ne izključuje, to se ovaj mora smatrati dopustivim.

Za to će moći prezaduženik poti odluci stečajnoga povjerenika, kojom će mu se priobćiti zaključak vjerovničkoga odbora, da odbija nagodbenu ponudu i proti odluci samog stečajnog povjerenika, izrečenoj u slučaju, kada je u vlastitom djelokrugu odbio nagodbenu ponudu, jer nije postavljen vjerovnički odbor, podnieti, gledom na obćeniti propis §a 86. ovog stečajnog zakona, predstavku na stečajni sud, a proti riešitbi stečajnog suda utok na banski stol, koji će tad odlučiti konačno. Pošto vjerovnički odbor nije po zakonu vezan na nikakova pravila, kojih se ima držati, kada glede nagode izjavlja svoju odluku, već ju izriče po slobodnom svom razsudjenju, — to će se i odluka suda stečajnoga i rješitba banskoga stola, ako je vjerovnički odb r odbio nagodbenu ponudu, ograničiti imati na to, da li su u postupku ovom obdržavani propisi zakona. Ni stečajni sud ni banski stol neće moći preinačiti zaključak vjerovnikoga odbora, koji je stečajni povjerenik samo priobćio prezaduženiku, ali moći će taj zaključak ukinuti, ako nisu obdržani zakoniti propisi, pa odrediti, da se ponuda nagodbena iznovično uzme u pretres. Ako je pako stečajni povjerenik odluku svoju izrekao sam — kada nije postavljen vjerovnički odbor — moći će stečajni sud i banski stol i njegovu odluku preinačiti, čim u zakonu nije odredjeno, da o tom stečajni povjerenik odlučuje konačno.

Izjavi li vjerovnički odbor nagodbenu ponudu neprihvativom, a ne bude učinjena nikakova ništetnost u postupku, ne preostaje prezaduženiku ništa drugo, nego da izhodi od samih stečajnih vjerovnika privolu na nagodu prinudna, ili bar da izposluje, da jedna petina vjerovnika, proračunana po visini tražbina, zahtieva, da se u tu svrhu sazove vjerovnička skupština (anologija propisa §a 144.).

Izjavi li vjerovnički odbor ili stečajni povjerenik, u slučaju ako nije postavljen vjerovnički odbor, nagodnu ponudu prihvativom, imati će stečajni povjerenik odrediti za razpravu o tom ročište unutar 14 dana, na koje će pozvati sve vjerovnike, upravitelja stečajnine a i samoga prezaduženika dostavom dotične odluke, a i vjerovnike uz to pribićem.

§. **193.** Na suglasan predlog prezaduženika i vjerovničkoga odbora dotično stečajnoga upravitelja, gdje ne ima vjerovničkoga odbora, može stečajni povjerenik odrediti, da se o ponudi nagodnoj razpravlja već na obćem ročištu likvidacionalnom, o čem valja sve učestnike pravodobno obaviestiti u smislu propisa §. 192.

§. **194.** Prezaduženik može na ročište ili pristupiti osobno ili poslati zastupnika si, posebno ovlaštena za taj posao.

Ako na razpravu ne dodje ni prezaduženik osobno ni njegov punomoćnik, ne prieči to, da vjerovnici prihvate predlog nagodbeni. Na zahtjev vjerovnika može stečajni povjerenik narediti novo ročište za razpravu.

Predlogu prezaduženika i vjerovničkoga odbora, da se o ponudi nagodbenoj razpravlja već na obćem ročištu likvidacionalnom, moći će steč povjerenik mjesta dati samo onda, ako je stavljen bar 14 dana prije likvidacionalnoga ročišta u svrhu, da se o tome svi vjerovnici pravodobno ubavjestiti mogu. Nije li stavljen u tom roku, imat će se u tu svrhu posebno ročište odrediti.

Na likvidacionalnom pako ročištu razpravljati će se svakako o predlogu glede nagodbene ponude istom nakon obavljene likvidacije prijavljenih tražbina stečajnih vjerovnika.

Da se o nagodbenoj ponudi razpravlja, ne treba prisutnosti prezaduženika. Nu biti će i shodno i od koristi po samoga prezaduženika, da razpravi prisustvuje, pa se zato i on na istu svakako pozvati ima; neće ipak smetati, ako na razpravu ne dodje, da se o nagodbenoj ponudi ne razpravlja, ter se niti neće smatrati, ako od razpravnoga ročišta izostane, da je odustao od nagodbene ponude. Vjerovnici moći će nagodbenu ponudu prihvatit i u njegovu odsuću.

§. **195.** Razpravom ravna stečajni povjerenik.

Prije svega valja razpraviti pitanje, da li i u koliko će imati pravo glasa tražbine, koje su prijavljene do ročišta nagodnoga, a još nisu ustanovljene, niti je glede njih riešeno pitanje o pravu glasa.

Stečajni povjerenik će nastojati, da u tom dodje do sporazuma. Ne uspije li tim, u kratko će uvrstiti važne primjetbe dotičnika u zapisnik, ter odlučiti o pravu glasa stečajni povjerenik sam. Pravni liek proti takovoj odluci stečajnoga povjerenika, koju valja zabilježiti u zapisnik, nije dopustiv, nu eventalne protivne primjetbe može uvažiti stečajni sud, kada bude odlučivao o potvrdi nagode (§. 201).

§. **196.** Nakon riešena pitanja o pravu glasa odrediti će stečajni povjerenik razpravljanje o ponudi nagodnoj.

Nagodnu ponudu ima pročitati stečajni povjerenik, a na to će stečajni upravitelj izviestiti o stanju mase

stečajne i o posliedcih, koji se mogu očekivati od nastavka stečajnoga postupka. Nakon toga izvješća očituje se vjerovnički odbor glede ponude nagodne, te oni vjerovnici, koji žele što primjetiti.

Zatim odredjuje stečajni povjerenik, da se glasuje o ponudi nagodnoj.

Zapisnik o toj razpravi valja prisutnim pročitati, zatim će ga podpisati stečajni upravitelj i prisutni članovi vjerovničkoga odbora, a mora sadržavati osim izvješća stečajnoga upravitelja i očitovanja vjerovničkoga odbora još i uspjeh razprave i glasovanja, te primjetbe vjerovnika, koji se protive nagodi.

Uspije li nagoda, uvrstiti će ju stečajni povjerenik u zapisnik, kako je prihvaćena, te će zapisnik sa svimi spisi uz izvješće predložiti sudu stečajnomu.

Pri odlučivanju o nagodi prinudnoj treba da imadu pravo glasa ne samo vjerovnici, kojih tražbine su ustanovljene prigodom likvidacionalnoga ročišta, već svi vjerovnici, koji su prijavili stečajnih tražbina do ročišta nagodnoga, a bude im priznato pravo glasa prema §§. 131. i 132. ovog stečajnog zakona. Ima li vjerovnika, koji su prijavili svoje tražbine iza likvidacionalnog ročišta, a nisu njihove tražbine još likvidirane, ili su prepornimi ostale, imati će se na samom razpravnom ročištu, ustanovljenom za razpravu o nagodbenoj ponudi, ustanoviti, da li im se i u koliko, t. j. do kojega iznosa njihovih tražbina, može podieliti pravo glasa. U koliko se neće u tom pogledu postići sporazumak medju učestnici, imati će odlučiti o pravu glasa stečajni povjerenik sam. Ako tražbine upitnih vjerovnika u obće još nisu bile likvidirane, saslušati će on vjerovnike za razloge, za što da ne priznaju tražbinu likvidnom, pa će pozvati i prezaduženika, da prinese potrebite dokaze kratkim putem, držeći se pri tom propisa §a 70. ovog steč. zakona.

Ako je ročište za likvidaciju jur obavljeno bilo, a tražbine prepornimi izjavljene, te prijavitelji upućeni na put parnice, saslušat će stečajni povjerenik kratkim putem učestnike o stanju parnice, o prinešenih dokazih jedne i druge stranke, da se osvjedoči, da li je vjerojatno, da će dotični vjerovnik sa svojim zahtjevom glede priznanja likvidnosti svoje tražbine u obće uspjeti, a napose u kojem iznosu. U sam razpravni zapisnik uvrstiti će samo u kratko odlučne u stvari izjave stranaka i dokazna sredstva. Po stanju stvari, ustanovljenom na ovom ročištu, izreći će stečajni povjerenik prema vjerojatnosti uspjeha parnice odluku

glede pojedinoga od odnosnih vjerovnika, da li mu se priznaje pravo glasa kod nagodne razprave za cielu tražbinu ili dioni iznos.

Analogno propisu §. 170. neće stečajni povjerenik, ako se glede toga ne postigne sporazumak medju svimi učestnici, podieliti glasa onim stečajnim vjerovnikom, kojim su tražbine prigodom likvidacije prepornimi ostale, a vjerovnici ti do dana gorenavedenoga ročišta ne budu dokazali, da su podnieli tužbe dotično nastavili parnice.

Proti odluci stečajnoga povjerenika, kojom ustanovljuje pravo glasa prenavedenim vjerovnikom, koju će odmah proglasiti ustmeno svim učestnikom, ne ima mjesta nikakovom pravnom lieku.

Iza izrečene ove odluke pristupit će stečajni povjerenik odmah k razpravi o samoj prinudnoj nagodbi. Ako se razprava glede ustanovljenja prava glasa vjerovnikom, koji ne imadu još likvidiranih, ili još prepornih tražbina, neće moći na jednom ročištu dovršiti, ili ako će se ista moći doduše dovršiti, ali neće preostati vremena, da se razpravlja o prinudnoj nagodi, odgoditi će povjerenik u tu svrhu ročište ako je mogućе odmah na sutra dan, te će o tom obavjestiti sve prisutne vjerovnike ustmeno na samom ročištu. Ako bude potrebno izdati pismenu odluku i ročište odgoditi na više dana, obavjestiti će se svi učestnici pismenom odlukom i uz to pribićem.

Kako se ima razpravljati o nagodbenoj ponudi dosta je jasno obrazloženo u §u 196. Valja ovdje samo iztaći, da se u razpravnom zapisniku mora konstatovati, koji su vjerovnici bili prisutni, te koji je iznos njihovih likvidnih tražbina, ili u kojem iznosu im je podieljeno pravo glasa glede prepornih tražbina. Za tim se moraju u isti zapisnik uvrstiti sve primjetbe odnosno prigovori svih vjerovnika onih, koji na nagodu ne pristaju. Pregovori vjerovnika sa prezaduženikom, koji su vodili do konačnog rezultata, da su dotični vjerovnici na nagodu pristali, ne imadu se uvrstiti u zapisnik.

(Obrazac zapisnika o prinudnoj nagodi predleži na kraju ove knjige pod XLVII).

§. **197.** Nagoda mora svim vjerovnikom (§. 187.) istoga razreda osigurati jednaka prava, osim ako prikraćeni vjerovnici izrično privole na to, da im se dade manje prava. Ništetno je svako ino utanačenje prezaduženika ili drugih osoba sa pojedinimi vjerovnici, po kojem se ovim daju povoljniji uvjeti.

Prinudna nagoda mora svim vjerovnikom istoga razreda, pristajućim i nepristajućim, prisutnim i odsutnim, poznatim i nepoznatim osigurati jednaka prava napose jednake postotke, jednake

uvjete naplatne i jednaku sigurnost, — osim ako koji od vjerovnika naročito privoli, da mu se dadu manja prava.

§. **198.** Nagoda se smatra prihvaćenom:

1. ako na nju izrično pristane većina ovlaštenih na glasovanje te na ročištu prisutnih vjerovnika ili njihovih punomoćnika. Ako ista tražbina pristoji više osobam u opredieljenu ili neopredieljenu dielu, smatraju se sve te osobe pri glasovanju jednom osobom. Isto vriedi u slučaju djelomična ustupa tražbine bez obzira na to, kada je ustupljena i

2. ako sbroj tražbina pristajućih vjerovnika sačinjava bar četiri petine sbroja svih tražbina, ovlaštenih na glasovanje.

Rodjaci i tastbina prezaduženikova u lozi upravnoj, njegov drug ženitbeni, nadalje rodjaci do četvrtoga koljena i tastbina do dugoga koljena pobočne loze (§. 41. obć. gradj. zak.) ne imaju prava glasa kod nagode prinudne. Ako su ti rodjaci dotično tastbina prenieli svoje pravo na druge osobe, neće ni ove imati prava glasa, ako prenos nije posliedio bar šest mjeseci prije otvorena stečaja.

Vjerovnici, koji ne stanuju na području stečajnoga suda, mogu glasovati i pismeno u podnesku, upravljenu na stečajnoga povjerenika. Pismeni glasovi uzeti će se u obzir samo onda, ako dotični podnesci stignu na ruke stečajnoga povjerenika prije nego se započme glasovanjem. Pismena očitovanja moraju biti ovjerovljena po sudu ili javnom bilježniku, ili dotični podnesci podpisani po odvjetniku, ovlaštenu na izvršivanje odvjetničtva u obsegu banskoga stola.

U tumačenju ovoga §a dovoljno je da priobćimo vladino obrazloženje osnove k ovom §u. Ono glasi:

„Osnova propisuje za prihvat nagode *jednostavnu većinu prisutnih na ročištu vjerovnika* ili njihovih zastupnika i *većinu od četiri petine sbroja svih tražbina*. U potonjem se naime ukazuje dovoljna zaštita malih, a u prvom dovoljna zaštita velikih vjerovnika. Većinu od četiri petine po tražbinah zahtieva i ugarski zakon, dočim se u refe-

rentovoj osnovi novele (§. 54.) predlaže u skladu sa njemačkim zakonom jednostavna većina po glavah namjesto većine od dvie trećine, koju zahtieva ugarski zakon.

Prihvaća se kao sho na i ustanova sadržana u pomenutoj osnovi novele (§. 54.), po kojoj je dozvoljeno i pismeno glasovanje. da se vjerovnikom uštedi trošak. Ako se dotični vjerovnici u takovom slučaju posluže odvjetnikom, dakako da će samo podpis odvjetnika sa pravom odvjetovanja u obsegu banskoga stola moći dotičnomu podnesku dati zahtievanu vjerodostojnost.

Bliže rodjake i svojake prezaduženikove izključuje od glasovanja i osnova u skladu sa ugarskim zakonom, a po tom se daje dovoljno, nu i praksom opravdano jamstvo, da će nagoda doista biti izražajem volje pretežne većine pravih vjerovnika."

§. **199.** Polučí li se većina, pomenuta u §. 198., samo u jednom pravcu, stečajni povjerenik će na zahtjev vjerovničkoga odbora ili prezaduženika narediti novo ročište nagodno unutar 8 dana, to ustmeno priobćiti prisutnim i zabilježiti u zapisniku.

Glede novoga razpravljanja i stvaranja zaključka valja se držati ustanova §§. 194. do 198.

Ponude, popusti i priznanja, ter zaključci u prijašnjoj razpravi ne imaju obvezne moći u ponovljenoj razpravi, nu prezaduženik je vezan o svoju prvobitnu ponudu i u novoj razpravi.

Ako se po nagodbenoj ponudi ima razpravljati o više točkah, te poluči li se sporazumak samo glede jedne ili više točka, a ne glede svih; ali ima nade, da će na budućem ročištu doći do sporazumka, pa vjerovnici, ili vjerovnički odbor ili sam prezaduženik traži odgodu; prvi zato, da si pribave potrebne upute, koju ne mogu odmah dobiti, a posliednji za to, da si pribavi potrebna dokazala, ili ino sredstvo ili ino jamstvo, koje vjerovnici traže za svoje osiguranje, tad se može u tu svrhu razpravno ročište odgoditi Zakon veli, da se ima u tu svrhu odrediti novo ročište unutar roka od 8 dana. Ovog roka imat će se svakako stečajni povjerenik držati, ako svi učestnici nisu složni glede duljeg roka odgodnoga. Nu zatraže li svi učestnici sporazumno odgodu roka na dulje vrieme, te ako se dulja odgoda po stanju spisah bude ukazala doista potrebnom, jer si u kraćem roku neće moći vjerovnici pribaviti potrebne upute ili prezaduženik priskrbiti zatraženo osiguranje ili jamstvo, moći će se odgoditi razpravno ročište i preko roka od osam dana. Protivno tumačenje zakonske ove ustanove ne bi bilo ničim opravdano, da se za to što zakon veli, da se novo ročište nagodno ima narediti unuta

8 dana, ne smije isto odgoditi pod nikakovim uvjetom n. pr. na 10 danah, ma da je sigurno, da će tada doći do nagode.

§. **200.** Ako se nagodne tražbine osiguravaju ručnim zalogom ili hipotekom, valja ustanoviti osigurani iznos i označiti osobu, koja će biti vlastna, da ište ručni zalog i da ga vrati, da izhodi gruntovnu uknjižbu prava zaloga i dozvoli brisanje.

Ako se tražbina za sve vjerovnike ili više njih po prinudnoj nagodi osigurati imade ručnim zalogom ili hipotekom, imati će se u istoj ustanoviti osigurani iznos a i označiti osoba, koja će biti ovlaštena u ime svih dotičnih vjerovnika iskati ručni zalog, ili ako je osiguranje pruženo hipotekom, koja će biti ovlaštena u ime dotičnih vjerovnika zatražiti uknjižbu prava zaloga, a ako bude zalogom osigurana svota namirena, izdati brisovno očitovanje.

§. **201.** Nagodi prinudnoj, da bude kriepostna, treba potvrde stečajnoga suda.

Potvrda se ima uzkratiti:

1. ako postoji koj slučaj nedopustivosti nagode prinudne (§. 188);

2. ako se nije pazilo na propise o postupku nagodnom i o utanačenju nagode, a pogreške i manjci ne mogu se naknadno izpraviti dotično popuniti. Proti odluci stečajnoga suda, kojom se odredjuje izpravak pogriešaka ili popuna manjaka nije dopustiv pravni liek ;

3. ako ima vjerodostojno potvrdjenih činjenica, s kojih se može razložno zaključivati, da je došlo do nagode pogodovanjem pojedinih vjerovnika ili inače nepoštenim načinom;

4. na zahtjev kojega na glasovanje ovlaštenoga stečajnoga vjerovnika, ako je nagoda u oprieci sa zajedničkimi interesi stečajnih vjerovnika.

§. **202.** Stečajni sud priobćuje svoju odluku stečajnomu povjereniku ter prema propisu §. 94. alin. 3. prezaduženiku, stečajnom upravitelju, vjerovničkom odboru i svim onim vjerovnikom, kojim u smislu §. 203. pristoji pravo utoka.

§. **203.** Utok proti potvrdjujućoj odluci stečajnoga suda pristoji svim vjerovnikom, koji nisu izričuo privolili na nagodu.

Proti odluci, kojom je uzkraćena potvrda nagodi, mogu osim prezaduženika uložiti utok svi vjerovnici, koji se nisu izrično protivili nagodi.

Banski stol može narediti izpravak manjaka u smislu §. 201. toč. 2., a proti takvoj odluci banskoga stola nije dopustiv pravni liek.

Dostava meritornoga riešenja banskoga stola obavlja se po §. 202.

Zapisnik sa spisanom nagodom prinudnom ima stečajni povjerenik predložiti stečajnom sudu potvrde radi. Bez potvrde stečajnoga suda je prinudna nagoda bez ikakove moći.

Stečajni sud može vratiti stečajnom povjereniku nagodu na izpravak, a može i potvrdu uzkratiti bezuvjetno i to ili ureda radi ili na zahtjev kojega na glasovanje ovlaštenoga stečajnoga vjerovnika.

Stečajni sud vratiti će nagodbeni zapisnik stečajnom povjereniku na izpravak, ako se nije pazilo na propise o postupku nagodnom i o utanačenju nagode, a pogrješke i manjci su naravi takove, da se dadu naknadno izpraviti dotično popuniti. Takovi manjci biti će, kako se to i u obrazloženju vladine osnove primjerice iztiče; ako ne ima valjane punomoći koga glasovavšega zastupnika, ako je nejasna izjava stečajnoga upravitelja ili vjerovničkoga odbora, ili koga vjerovnika protivećega se nagodi, i t. d; dočim ne bi bio manjak, koji se može izpravkom ili popunjenjem ukloniti, ako nije bilo za prinudnu nagodu po zakonu ustanovljene potrebne većine vjerovnika, jer se ne može naknadno pripustiti koj vjerovnik k glasovanju, a niti se ne bi mogla odrediti popuna u tom smislu, da bi se možda ponovilo glasovanje.

Uzkratiti će pako stečajni sud ureda radi odmah prvom odlukom potvrdu prinudne nagode: ako je nagodbeni postupak poveden unatoč tomu, što postoji, te je i u vrieme zametnutoga postupka nagodbenoga postojao koji slučaj nedopustivosti nagode prinudne navedeni u §u 188., ili ako se prigodom utanačenja nagode nije pazilo na ustanove zakona, koje čine nagodu ništetnom, te koje se izpravkom ili popunjenjem postupka uklonuti ne dadu.

Na zahtjev kojega na glasovanje ovlaštenoga stečajnoga vjerovnika uzkratiti će stečajni sud potvrdu nagode, ako je nagoda u oprieci sa zajedničkimi interesi stečajnih vjerovnika Kao slučajeve, kada će to biti, nabraja obrazloženje vladine osnove primjerice, ako je prezaduženik već bio u stečaju, ako je već prije

sklopio a nije održao nagodu i to uz niže postotke, ako je već bio pod obtužbom radi prevarne kride ili je inače osoba nepouzdana, ako ne ima prilične sigurnosti, ako su o nagodi odlučili možda samo oni vjerovnici, kojim za dug prezaduženikov odgovaraju sudužnici ili jamci i t. d.

Odluku svoju, kojom odredjuje izpravak ili popunjenje nagode priobćuje stečajni sud stečajnom povjereniku; a on će morati, u koliko se radi o izpravku ili popunjenju, koji se ne može ukloniti bez da se saslušaju svi učestnici, što će biti u svakom slučaju, ako se ne radi samo o formalnoj kojoj neznatnoj pogrješki, ili očitoj pisarskoj pogrješki ili pako kakovom razjašnjenju, koje steč. povjerenik sam dati može, — odrediti ročište za izpravak nagode i na to pozvati sve učestnike dostavom sudbene odluke i pribićem.

Odluku, kojom će stečajni sud konačno potvrditi nagodu prinudnu ima isti sud po odredbi zakona dostaviti: prezaduženiku, stečajnomu upravitelju, vjerovničkom odboru i svim o n i m v j e r o v n i k o m, k o j i n i s u i z r i č n o p r i v o l i l i n a n a g o d u, dočim ima odluku, kojom će uzkratiti potvrdu nagodi prinudnoj dostaviti: prezaduženiku, stečajnom upravitelju, vjerovničkom odboru i svim o n i m v j e r o v n i k o m, k o j i s e n i s u i z r i č n o p r o t i v i l i n a g o d i. Ali kako se samo po sebi razumieva, neće počiniti ništetnost, ako u jednom i u drugom slučaju svoju odluku svim vjerovnikom dostaviti dade. Svakako će pako on u jednom i drugom slučaju odluku svoju i pribićem obznaniti.

Proti odluci, kojom odredjuje stečajni sud ili u drugoj molbi povodom utoka kojeg od učestnika banski stol izpravak manjaka u prinudnoj nagodbi ili u postupku ob istoj, ne ima mjesta utoku.

Prezaduženiku ne pripada pravo utoka niti proti ovoj odluci niti proti konačnoj odluci, kojom je nagoda potvrdjena ili potvrda uzkraćena po stečajnom sudu, dočim pripada proti odluci, kojom se nagoda potvrdjuje, utok samo onim vjerovnikom, koji nisu na nagodu izriekom privolili, nasuprot mogu utok uložiti proti odluci stečajnoga suda, kojom je uzkraćena potvrda nagode, samo oni vjerovnici, koji se nisu izrično protivili nagodi.

§. 204. Pošto bude nagodi pravomoćno uzkraćena potvrda, odrediti će stečajni povjerenik što treba, da se nastavi postupak stečajni.

Bude li nagoda prinudna pravomoćno potvrdjena, izdat će ju sud stečajni u obliku i sa krieposti sudbene nagode i dostaviti ju učestnikom prema propisom izvanstečajnim.

§. 205. Nakon pravomoćno potvrdjene nagode prinudne sud će stečajni izjaviti stečaj dovršenim tek na izvješće stečajnoga povjerenika, da su podmireni nepreporni a osigurani preporni dugovi i troškovi stečajni, te da su podmirene ustanovljene, a osigurane vjerojatno potvrdjene tražbine vjerovnikah prvoga razreda.

Dignuće stečaja valja bez odvlake proglasiti.

Prezadužniku se vraća pravo, da stečajnom masom slobodno razpolaže, u koliko ne bude što drugo utanačeno u nagodi prinudnoj.

Ako se nagoda prinudna ne potvrdi, valja nastaviti redoviti stečajni postupak. Zakon kaže, da ima stečajni povjerenik u tu svrhu odrediti ono, što treba. Nu za nastavak postupka stečajnoga ne bude trebalo posebne odredbe stečajnoga povjerenika, u koliko nije stečajni postupak prekinut upravo kod uredovanja, koje po zakonu stečajni povjerenik obaviti ima. U takovu slučaju dakako, da će on imati odnosno svoje uredovanje nastaviti. U svakom drugom slučaju teče postupak po propisu zakona, a da ne treba zato stečajni povjerenik izdati kakovu posebnu odredbu.

Ako se nagoda prinudna po stečajnomu sudu potvrdi, imat će sud dostaviti odmah nakon pravomoćnosti svoje odluke svim stečajnim vjerovnikom jedan primjerak uredovnog odpravka nagode. Zakon ne kaže doduše, da ima dostava uredovnog odpravka nagode sliediti istom nakon pravomoćnosti odluke, kojom se potvrdjuje nagoda; ali scienimo, da to ne može inače biti, jer vjerovnici trebaju odpravak nagode samo da mogu vršiti svoje na temelju iste stečeno pravo, što ne mogu činiti dok nije nagoda pravomoćna. Isto tako ne odredjuje zakon, da ima dostava uredovnog odpravka nagode sliediti istom na molbu kojega vjerovnika, po tom morat će isti uredovni odpravak dostaviti stečajni sud ureda radi svim vjerovnikom.

Da li je ta odredba shodna ili nije, ter da li ne bi bilo shodnije, da se uredovni odpravak nagode dostavi poput nagode u parnici samo onoj stranki, koja to zatraži, pošto svakomu vjerovniku neće biti potrebno uredovnog odpravka nagode, nije ovdje mjesto, da se razpravlja, jer kritika zakona ne spada u komentar istoga. Pita se pako, kako će se ta odredba zakona u sklad dovesti sa financijalnimi zakoni? Ne ima zakona, koji ustanovljuje, da nagoda stečajna ili nagoda prinudna uživa oprost od biljegovine, napose, da su prosti od biljegovine sudbeni odpravci prinudnih nagoda. Pošto dakle sudac isto tako vršiti mora financijalne zakone kao što i ine, to će se morati u sklad dovesti

zakon o biljegovini i pristojbah sa zakonom stečajnim, da ne bude ni jedan ni drugi povriedjen, to će se pako u nazočnom slučaju samo tako moći učiniti, ako se izda uredovni odpravak nagode samo onom vjerovniku, koji je pridoneo zato potrebni biljeg. Ako ga nije dao već kod samog ročišta nagodbenoga, izdat će mu se sudbeni odpravak nagode, kada bude taj biljeg doprineo.

Obzirom na ustanovu §a 205. neće stečajni sud dignuti stečaj ni onda, ako je potvrda prinudne nagode pravomoćnom postala, dok nisu podmireni nepreporni a osigurani preporni dugovi i troškovi stečajni, o kojih je rieč u §§. 82. i 88. ovog zakona, te dok nisu podmirene, ustanovljene i osigurane vjerojatno potvrdjene tražbine vjerovnika prvoga razreda.

U obrazloženju vladine osnove kaže se u tom pogledu sljedeće:

„Vjerovnici, kojim se ima što iz mase platiti kao dug ili trošak stečajni, te vjerovnici stečajni I. razreda ne učestvuju pri nagodi (§. 187.) radi pogodnosti, po kojoj se moraju naplatiti pred drugimi vjerovnici, nu zato treba da se na njihove zahtjeve uzme osobiti obzir, kad se nagodom okončava stečaj. Osnova drži najprikladnijim po njemačkom zakonu (§. 176.) odredjeni način, da naime prije izručbe mase na ruke prezaduženikove valja ustanovljene takove tražbine izplatiti, preporne dugove i troškove stečajne, pa vjerojatno potvrdjene tražbine stečajne I. razreda osigurati. Da li je koja tražbina vjerojatno potvrdjena, o tom odlučuje stečajni povjerenik (§. 85.).“

Kako se vidi ni zakon ni vladino obrazloženje nije jasno.

Ni zakon ni obrazloženje nam ne kaže, tko da ima platiti odnosno osigurati stečajne dugove i troškove i vjerovnike I. razreda? Da li to ima učiniti prezaduženik, te kada; ili da li se ima u nagodi o tom što ustanoviti bez učestvovanja vjerovnika, koji imadu tražbina, spadajućih na stečajne dugove i troškove i vjerovnika prvoga razreda? Da li se ima u prinudnoj nagodi izlučiti svota, potrebna za namirenje vjerovnika prenavedenih, te samo glede ostatka stečajne imovine, koja preostaje nakon namirenja ili osiguranja ovih vjerovnika, nagoda prinudna utanačiti?

Pošto se moraju troškovi i dugovi stečajni kao prvenstvene stavke, a tražbine prvoga razreda pred onimi drugoga i trećega razreda namiriti, te pošto se bez saslušanja odnosno bez uticanja vjerovnika prvenstvenih i onih prvoga razreda ne može razpoložiti sa njihovimi tražbinami, oni se pako na ročište o prinudnoj nagodi pozvati ne imadu, to mora prezaduženik ili već u nagodbenoj ponudi izkazati, da su ove tražbine jur podmirene ili osigurane pologom gotovine kod suda — jer ina sigurnost ne može se bez privole učestnika odrediti — ili pako, ako to ne čini, ima se na nagodbenom ročištu izlučiti svota, koja je potrebna za namirenje ili osiguranje vjerovnika prvenstvenih ili

onih prvoga razreda. Ako u tom pogledu nije ništa odredjeno, nego potegnuta ciela stečajna gotovina u prinudnu nagodu te s ovom razpoloženo po vjerovnicih II i III. razreda, tad u obće neće moći stečajni sud ni odobriti nagodu, ako prezaduženik ne položi u sudbene ruke gotovinu potrebnu za namirenje prvenstvenih vjerovnika ili onih prvoga razreda; ili ako ne izkaže, da su ovi jur podmireni.

Po tom je ustanova §a 205. samo onda uporabiva, a k o n i j e j o š u o b ć e b i l a r e a l i z i r a n a s t e č a j n a i m o v i n a ili nije realizirana bar u vriednosti, koja dostaje za namirenje vjerovnika prvenstvenih i onih I. razreda; jer u ovom slučaju neće moći nastati pogibelj nikakova za vjerovnike ove, ako se ne diže stečaj, pošto vjerovnici, koji su sklopili nagodu prinudnu, neće moći proti stečajnini ostvariti prava stečena prinudnom nagodom.

§. **206.** Tekuće parnice preuzimlje prezaduženik u stanju, u kojem su u vrieme dovršena stečaja.

I poslie dovršena stečaja ostaje stečajni sud, dotično kot. sud, gdje je sjedište stečajnoga povjerenika (§. 134.), nadležnim glede jur povedenih parnica, te se ove imadu provesti po istih propisih postupovnih, po kojih su se imale provesti za vrieme stečaja.

Da se ustanove prepornimi ostavše tražbine, imadu prijavitelji proti prigovarateljem podići tužbu dotično nastaviti prekinutu parnicu na temelju pravnoga razloga, naznačenoga na ročištu likvidacionalnom do iznosa zahtjevanoga na tom ročištu. Sve te parnice pako valja podići dotično nastaviti kod onoga suda, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga, ako su i bile jur u tečaju kod drugoga suda, i ako ne bi bio sud stečajni, dotično sud onaj, kod kojega je uredovno sjedište povjerenika stečajnoga, po obćenitih propisih sudovnika izvan stečaja za iste nadležan. Ovaj će sud po drugoj stavci §a 206. ostati nadležan i nakon dovršenoga i dignutoga stečaja, pa će ih imati mjesto stečajnine dotično upravitelja stečajnine prezaduženik sam nastaviti u stanju onom, u kojem su u vrieme dovršena stečaja bile, a iste će se provesti po istih propisih postupovnika, po kojih su se imale voditi za vrieme stečaja.

Vladino obrazloženje osnove ovog §a opravdava ustanovu ovu obzirom na razloge shodnosti.

§. **207.** U stečaju proti javnomu ili komanditnomu družtvu polučena nagoda prinudna kriepostna je, u koliko nije utanačeno što ino, i glede osobno jamčećih članova dotično javnih drugova.

Bude li stečaj proti takovu družtvu dovršen nagodom prinudnom, valja obustaviti i stečaj, možda otvoren proti članu dotično javnomu drugu, ako se nakon saslušaja privatnih vjerovnika pokaže, da gledom na njihov odnošaj prema članu javnoga družtva dotično prema javnomu drugu komanditnoga družtva ne ima uvjeta stečajnomu postupku.

Vladino obrazloženje osnove kaže glede ovoga §a sljedeće:

„Članovi javnoga družtva trgovačkoga, dotično javni drugovi družtva komanditnoga jamče solidarno cielom svojom imovinom za sve obveze družtvene (§§. 64., 88., 125. trg. zak.). S toga, i jer su osobe i broj takovih članova opredieljeni, dapače sa družtvom samim tako spojeni, da prestankom članstva pojedinoga člana u pravilu prestaje i družtvo samo (§. 98. toč. 2.. 3. 8. §. 144. trg. zak.), valja i da oni svi podpišu ponudu nagodnu u stečaju glede družtvene imovine (§. 190.), i da nagoda ta bude kriepostna i glede njihove privatne imovine (§. 207.); inače oni (koji ipak imadu da odluče o nagodbi), ne imaju pravoga razloga, da sklapaju nagodu. S toga i osnova u skladu sa zakoni, uzetimi za uzor, ustanovljuje, da utanačena nagoda družtvena vriedi i za takove članove — u koliko u konkretnom slučaju ne bude utanačeno što ino.

Tomu dosliedno valja uz obustavu stečaja proti družtvu povodom nagode obustaviti i eventualno otvoreni stečaj proti kojem takovu članu, ako pogledom na njegove privatne vjerovnike ne bude uvjeta nastavku postupka."

Prisilna nagoda dakle, koja je sklopljena u stečaju otvorenom proti javnomu ili komanditnomu trgovačkomu družtvu, proteže se, u koliko nije izriekom privolom javnih drugova inače u nagodi utanačeno, i na javne drugove družtva. Imat će s toga stečajni sud, nakon što postane pravomoćna prisilna nagoda glede trgovačkoga družtva, ureda radi saslušati osobne vjerovnike stečajnine javnoga druga (t. j. vjerovnike, koji nisu prijavili tražbine samo zato proti stečajnini javnog druga, jer su družtveni vjerovnici), da li privoljuju na dignuće stečaja otvorenoga proti tom javnom drugu. Ako oni na to privole, imat će se stečaj nad imovinom javnoga druga bezodvlačno dignuti, a da se ne traži zato posebna privola družtvenih vjerovnika, koji su prijavili svoje tražbine i proti stečajnini posebne imovine odnosnoga javnoga druga. Osobni vjerovnici družtvenog člana, proti kojemu je posebni stečaj otvoren povodom time, što je proti trgovačkomu družtvu, kojega je bio javnim članom, otvoren stečaj, moći će zahtjevati samo onda, da se stečajni postupak proti dotičnom javnom članu nastavi, ako su oni kao osobni vjerovnici

istoga člana, a ne samo kao vjerovnici trgovačkoga družtva, kojega je članom prezaduženik, prijavili tražbina proti stečajnini istog člana, koje imadu samo proti njemu a ne i proti trgovačkom družtvu, ter ako je bilo uvjeta da se otvori stečaj proti istomu javnom članu, kad ne bi bio članom dotičnoga trgovačkoga družtva, t. j. ako je sam bio prezadužen onda, kada je proti njegovoj posebnoj imovini otvoren bio stečaj.

§. 208. Ako se nagodom prinudnom dovrši stečaj, otvoren na privatnu imovinu člana javnoga družtva dotično javnoga druga komanditnoga družtva, kriepostna je takova nagoda kako za privatne tako i za družtvene vjerovnike. Pri nagadjanju samo glede privatne imovine družtvenoga člana imadu vjerovnici družtveni pravo glasa cielim iznosom svojih tražbina kao i privatni vjerovnici.

Stečaj otvoren nad privatnom imovinom javnoga druga, može se također dovršiti prisilnom nagodom, ter se tad pravni učinak te nagode proteže i na vjerovnike odnosnoga trgovačkoga družtva, kojega je dotičnik javni drug. Kod nagodbenoga postupka u takovu slučaju imadu se pozvati i družtveni vjerovnici, koji su prijavili svoje tražbine proti stečajnini odnosnoga javnoga druga, ter će se imati oni kod brojenja glasova uzeti u obzir sa cielom njihovom tražbinom, negledeć na iznos, s kojim mogu doći do namirenja iz stečajnine družtva.

Prema tomu nagoda glede privatne imovine osobno jamčećega člana mora obvezavati i vjerovnike družtvene, to jest ovi će proti tomu članu moći njegovo jamstvo za obveze družtvene izcrpljivati samo u smislu nagode, a ne više neograničeno. To vriedi bez obzira na to, je li je ujedno družtvo u stečaju ili nije, samo će u prvom slučaju družtveni vjerovnici moći obzirom na iznimnu ustanovu §a 97. trg. zak. i §a 2¿6. steč. zak. zahtievati namirenje jedino u toliko, u koliko nisu podmireni iz imovine družtvene.

§. 209. Bude li prezaduženik nakon utanačene nagode pravomoćno osudjen radi prevarne kride (§. 199. sl. f. kaz. zak.), gube po samom zakonu svoju kriepost popusti, osnovani nagodom prinudnom, dočim sva vjerovnikom osigurana prava ostaju netaknuta.

Ako se nakon utanačene nagode podigne proti prezaduženiku obtužba radi prevarne kride, može stečajni sud na zahtjev koga vjerovnika uzeti pre-

zaduženikovu imovinu pod uzki zatvor. Takova privremena odredba ima se dokinuti, pošto bude prezaduženik pravomoćno odriešen ili kazneni postupak proti njemu obustavljen.

Glede ovog §a veli vladino obrazloženje osnove sljedeće: „Nagoda prema ovoj ustanovi ne postaje u takovu slučaju ništetnom kao u austrijskom zakonu, nego se na nju ne može pozvati samo prezaduženik, kada vjerovnici proti njemu postupaju bez obzira na utanačenu nagodu. Naprotiv vjerovnikom osigurana prava, napose poručanstva i zalozi, ostaju netaknuta“.

§. 210. Svaki vjerovnik može zahtievati kod stečajnoga suda tužbom proti prezaduženiku, da se prema njemu izjave nekriepostnimi popusti, osnovani nagodom, ako je prezaduženik zamučao dio stečajne imovine, ako je naveo izmišljenih dugova, ili je kojemu vjerovniku radi polučenja potrebne većine glasova osigurao povoljnijih uvjeta, nu sve to samo onda, ako tužeći vjerovnik nije mogao donieti takovih prigovora pri razpravi nagodnoj.

§. 211. Na takovu tužbu, koju valja predati u tri primjerka, postupa se prema propisu §. 134.

Ujedno s prvom odlukom na tužbu obaviestiti će sud izrokom sve vjerovnike stečajne o podnešenoj tužbi uz uputu, da tropis tužbe mogu viditi kod suda i da se svaki od njih, koj kani nagodu prinudnu napadati s istoga razloga, ima pridružiti predanoj tužbi, dok traje postupak parbeni, jer da se tužba, koja bi se osnivala na istom pravnom razlogu, neće više uzeti u obzir.

Ako se tako ustanovi, da je prezaduženik zatajio stečajne imovine, imati će se glede zatajene imovine, postupati u smislu §. 185. nu tim, da se pronadjena imovina dieli samo medju vjerovnike, koji su podnieli tužbu, dotično pridružili se tužbi.

Ne dira se u pravo vjerovnika, da od izmišljenih ili pogodovanih vjerovnika zahtievaju odštetu, u koliko tomu ima uvjeta po propisih gradjanskoga prava.

Svaki vjerovnik može tražiti, da se prisilna nagoda glede njega nekriepostnom izjavi u toliko, da ne imadu prema njemu krieposti popusti nagodni u sliedećih slučajevih: 1) ako je prezaduženik zatajio dio svoje imovine ili izmislio ne postojećih dugova; 2) ako je kojemu vjerovniku zajamčio osobite pogodnosti na štetu ostalih vjerovnika u svrhu da predobije njegov glas za prisilnu nagodu; nu u jednom i drugom slučaju samo onda, ako dotičnom vjerovniku to nije već poznato bilo prigodom onom, kada je prinudna nagoda sklopljena, ter ako nije od vremena sklopljene nagode, odnosno od vremena od kojega je saznao za ove činjenice prošlo već 3 godine (§§. 1487. i 1489. o. g. z.)

Ovaj zahtjev ima vjerovnik staviti putem tužbe, koju ima podnieti kod stečajnoga suda proti prezaduženiku, a u slučaju gore pod 2. navedenom i proti odnosnom vjerovniku, ako je ovaj u zloj vjeri radio.

Tužbu ima dotični vjerovnik u jednom i drugom slučaju predati sudu u tri primjerka, od kojih ima tropis ostati kod suda, dočim se, ako je tužen osim prezaduženika i koji vjerovnik, kao u redovitom postupku drugotuženi i dalnji tuženici sa napisi ubavjestiti imadu.

Podjedno s odlukom na tužbu ovu, izdati će sud izrok, koji će proglasiti pribićem na sudnici i jedanput u službenih novinah, ter ovim ubavjestiti sve vjerovnike o podnešenoj ovoj tužbi s uputom, da se svaki od vjerovnika, koji hoće iz istoga razloga napadati prisilnu nagodu, pridružiti ima ovoj tužbi tečajem trajućega parbenoga postupka, jer da se posebna tužba, osnivajuća se na ovom istom razlogu, neće u obzir uzeti.

Ako tužitelj uspije sa svojom tužbom, pak bude dokazano, da ima prezaduženik imovine, koja nije bila potegnuta u stečaj, ter nije bila predmetom prisilne nagode, imat će se s istom postupati kao sa naknadno pronadjenom imovinom po §u 185. steč. zakona, ili tako, da će se pronadjena imovina dieliti samo medju vjerovnike, koji su podnieli tužbu odnosno istoj se pridružili. Ostali vjerovnici neće imati nikakovo pravo na ovu po prezaduženiku zatajenu imovinu; ali glede njih ostaje prinudna nagoda u cielom obsegu u krieposti.

Ako bude u slučaju, gore pod 2. navedenom, dokazano, da je dotični vjerovnik u zloj vjeri radio, prosto će biti vjerovnikom, koji su oštećeni, tražiti od takovog vjerovnika odštetu po propisih poglavja tridesetog prvog diela obćeg gradj. zak.

Valja ovdje iztaći, da zakon ne propisuje, da se ima u §u 211. dozvoljena tužba u slučaju, kada je prezaduženik kojemu vjerovniku radi polučenja potrebne većine glasova osigurao povoljnih uvjeta u prinudnoj nagodi, upraviti ne samo proti preza-

duženiku, već i proti po ovomu pogodovanom vjerovniku. Nu, ako i nije to izrično propisano, to će biti uputno, da se proti njemu takodjer tužba upravi; jer čim se može proti njemu postupati odštetnom tužbom, valja i proti njemu izhoditi presudu, da je mala fide postupao; ova se pako može najuspješnije izhoditi zajedno s tužbom proti samom prezaduženiku, t j. ako se o zloj vjeri jednoga i drugoga zajedno razpravlja. Time će se zapriečiti druga parnica s istimi alegati i dokazi. Po parbenom postupniku je ovakovo suparničtvo dopušteno.

§. 212. Izgubi li nagoda prinudna svoju kriepost po §. 209., valja na zahtjev kojega nagodnoga vjerovnika otvoriti stečaj ponovno, ako ima imovine (§§. 78., 152.) i proglasiti ga u smislu (§. 80. do- tično 227.

§. 213. U novo otvorenu stečaju mogu učestvovati i oni vjerovnici, kojih tražbine su nastale poslije otvorena prvoga stečaja.

Postupak stečajni se ponavlja, koliko je to potrebno. Jur prijavljene u prvom postupku i ustanovljene tražbine izpituju se u novom postupku likvidacionalnom samo u toliko, u koliko su te tražbine po kasnijih činjenicah prestale.

§. 214. Glede pobijanja pravnih čina, izvedenih u vremenu od obustavljena do ponovljenja stečajnoga postupka, kao i glede nastavših u tom vremenu prava na preboj vriedi kao dan obustave plaćanja onaj dan, kojega je izrečena prva osuda, koja prezaduženika proglašuje krivim.

§. 215. Vjerovnici, glede kojih je kriepostnom bila nagoda prinudna, mogu u novom postupku prijaviti svoje tražbine prvobitnim podpunim iznosom uz odbitak odplata.

Novi vjerovnici ne imaju prava, da se namire iz imovine, koja je dana za sigurnost nagodnih tražbina.

Pošto po našem stečajnom zakonu ne postaje nagoda ni u slučaju predvidjenom u §u 209. ništetnom, nego se na nju samo ne

može pozvati prezaduženik, dočim se vjerovnici mogu zadodovoljiti sa postotci u nagodi utanačenimi, to se neće ureda radi otvoriti stečaj ni u slučaju onom, bude li prezaduženik nakon utanačene nagode pravomoćno osudjen radi prevarne kride. Ali slobodno je u takovu slučaju svakom vjerovniku, koji je i nagodu prinudnu i sklopio bio, zatražiti otvorenje stečaja. Na njegovu molbu otvorit će sud ponovno stečaj, ako bude prezaduženik u obće imao imovine.

U ovaj novo otvoreni stečaj ne dolazi samo prijašnja nego sva imovina, koju ima prezaduženik u času novo otvorenoga stečaja. Zato mogu prijaviti svoje tražbine proti prezaduženiku s v i njegovi osobni vjerovnici, dakle i oni, kojih su tražbine nastale poslie otvorenoga prvoga stečaja.

Nu tražbine vjerovnika, koje su prijavljene bile jur prigodom prvoga stečajnog postupka, neće se s nova likvidirati, već će se one na likvidacijonalnom ročištu samo u tom pravcu izpitati, da li su nastale koje okolnosti ili činjenice iza obavljene kod prvoga stečaja likvidacije, po kojih su iste tražbine prestale u cielosti ili diono.

Pošto nagoda prinudna po našem stečajnom zakonu i u slučaju §a 209. gubi kriepost samo u pogledu popusta, a ne na štetu vjerovnika, to se za to sa odplaćenimi iznosi postupa samo onako kao da su plaćeni. Imat će s toga vjerovnici, koji su se zadovoljili nagodom prinudnom, u novom stečajnom postupku prijaviti cielu svoju tražbinu u podpunom iznosu, u kojem je postojala prvobitno za vrieme, kada su ju kod prvoga stečaja prijavili, a stavit će u odbitak samo one odplate, koje su na temelju nagode jur dobili.

U opravdanju ustanove §a 214. veli se u obrazloženju vladine osnove sljedeće:

„U to medjuvrieme, gdje je prezaduženik imao slobodnu razpoložbu glede svoje imovine, moglo je nastati pobitnih djela, te je sigurno opravdano, da se prema onim, kojim je poznata bila osuda radi prevarne kride, pa su poduzeli pravnih djela, naznačenih u §u 5. osnove zakona o pobijanju, postupa u novom stečaju jednako kao da im je poznata bila obustava plaćanja.

Isto pristaje u slučaju, ako je u to medjuvrieme nastalo pravo na preboj, a preboj je nedopustiv po §u 25. toč. 3.

Razumije se, da se tom ustanovom ne kani poboljšati položaj takovih vjerovnika,. a za to se mora uzeti u obzir eventualna o b u s t a v a p l a ć a n j a, o kojoj bude dokazano, da je nastala prije izrečene osude radi prevarne kride“.

NASLOV DRUGI.

Postupak u stečaju trgovačkom.

Poglavje prvo.

Obćenite ustanove.

§. 216. Ustanove ovoga zakona o trgovačkom stečaju uporavljaju glede trgovaca i trgovačkih družtva, kojim je tvrdka unešena u trgovačkom registru.

Te ustanove uporavljaju se i u slučaju, ako se stečaj otvori na ostavinu trgovca ili prije izmaka jedne godine računajuć od brisanja trgovačke tvrdke. Isto vriedi i glede razriešenih družtva trgovačkih dotle, dok ne bude dovršena likvidacija i dioba družtvene imovine.

§. 217. U koliko u ovom naslovu ne ima posebnih odredaba vriediti će i za trgovački stečaj ustanove, dane za redoviti stečaj.

§. 218. U stečaju zastupaju javno držtvo trgovačko članovi, komanditno družtvo javni drugovi, dioničarsko družtvo i zadrugu zadnje ravnateljstvo, dotično družtva trgovačka u likvidaciji zadnji likvidatori (§. 221).

U nazočnom naslovu drugom stečajnoga zakona sadržani po sebni propisi o trgovačkom stečaju imadu se uporavljivat samo na stečaje o imovini protokoliranih trgovaca protokoliranih trgovačkih družtva, a to i onda, ako je stečaj otvoren nakon smrti trgovca ili nakon što je napustio trgovački posao; u prvom slučaju sve dok nije uručena njegova ostavština, a u drugom slučaja, dok ne mine godina dana, nakon što je njegova tvrdka iz trgovačkoga registra izbrisana.

Isto tako imadu se propisi ovog poglavja uporavljivati na razvrgnuta trgovačka družtva, sve dok nije d vršena likvidacija i dioba družtvene imovine.

U slučaju stečaja zastupaju javna trgovačka družtva svi članovi družtva, komanditska družtva i trgovačke zadruge: članovi ravnateljstva, koji su po družtvenih pravilih na zastupanje družtva ovlašteni, napokon u likvidaciji nalazeća se trgovačka družtva i odnosni likvidatori.

U koliko ne ima u ovom naslovu posebnih propisa za trgovački stečaj, imadu se i na ovaj stečaj uporavljivati svi u ovom zakonu za obći stečaj ustanovljeni propisi.

Kod stečaja proti neprotokoliranu trgovcu dolaze do uporabe samo propisi ustanovljeni za obći stečaj u ovom zakonu u §§. 1.—215. i oni §§a 239.—246.

Poglavje drugo.

Otvorenje i oglas stečaja.

§. 219. Kada trgovac koj ili družtvo trgovačko obustavi plaćanja, ima to još isti dan ustmeno ili pismeno prijaviti sudu (§§. 62., 71.) radi otvorenja stečaja. Istodobno valja trgovačke knjige predati sudu, a isto tako, ako je moguće, i bilancu.

Prezaduženik mora bilancu, koja treba da je sastavljena prema propisom trgovačkoga zakona, vlastoručno podpisati uz izjavu, da je pripravan prisegom potvrditi njezinu izpravnost.

Ime i prebivalište vjerovnika te rodbinski i tastbinski njihov odnošaj prema prezaduženiku valja iztaknuti u posebnom izkazu, priloženu bilanci. Bilanci valja priložiti i izkaz o svih tražbinah uz naznaku, da li su utjerive, dvojbene ili neutjerive, ter u glavnih skupinah naznačiti ostale predmete imovinske uz vriednost im.

U razjašnjenju ovog §a veli se u vladinom obrazloženju osnove sljedeće:

„Kao austrijski i ugarski zakon, pozna i osnova obustavu plaćanja samo u slučaju stečaja trgovačkoga, kako je to iztaknuto kod §a 71.

Obustava plaćanja mora da je pojav nemogućnosti plaćanja, nestašice platežnih (novčanih) sredstva, pojav takova stanja, u kojem dužnik ne može više da udovoljuje obvezam, kojim se u pravilnih odnošajih mora udovoljavati. Nije dakle obustava plaćanja, ako tko radi tvrdoglavosti, nemarnosti ili s inoga kojega razloga, a ne s razloga nemogućnosti plaćanja, ne plaća svojih dugova.

Od obustave plaćanja (Zahlungs-einstellung) valja razlikovati zaustavu u plaćanju (Zahlungs-stockung); ova potonja je naime momentana neprilika, nastavša tim, da n. pr. iznenada nahrupe vjerovnici (kao gdjekada kod štedionicah); ili da dužnik zaboravi za dobe pribaviti gotovine za izplatu dospievajućih dugova, dočim se obustava plaćanja pokazuje kao izraz nemogućnosti plaćevne, koja nije tek prolazno već trajno, značajno, definitivno obilježje imovinskoga stanja dužnikova.

Prema §u 219. trgovac mora prijaviti sudu obustavu svojih plaćanja, a s u d ć e o t v o r i t i s t e č a j i b e z i z r i č n o g a z a h t j e v a.

Prezaduženik mora što prije doprinieti bilancu, koju ovdje zastupa popis imovine i dugovine, napomenut u §u 107.

Bilanca ne ima, da sadržaje popis svih predmeta imovine prezaduženikove te njegovih dugova, nu mora podavati preglednu sliku imovine i dugovine njegove u glavnih dielovih, ter pokazivati razmjerje medju njegovim aktivnim i pasivnim stanjem (sr. §§. 26. i 28. trg. zak.).

Bilancu moraju podpisati vlastoručno prezaduženik, dotično osobe, koje zastupaju družtvo trgovačko (§§. 218, 221.) uz izjavu, da su pripravni prisegom potvrditi niezinu izpravnost."

Konačna stavka §a 219. glaseća: „Bilanci valja priložiti i izkaz svih tražbina uz naznaku, da li su utjerive, dvojbene ili neutjerive, ter u glavnih skupinah naznačiti ostale predmete imovinske uz vriednost im" dodana je ovom §u po zaključku pravosudnoga odbora hrv.-slav. zem. sabora, te nije bilo u vladinoj osnovi.

Ne ima dvojbe da ovakov izkaz služi za razjašnjenje stanja imovinskoga, te da se istom onda, ako se znade, koje su tražbine dvojbene, a koje li nisu, ustanoviti dade, da li je trgovac solventan ili nije. Svakako morat će se prezaduženik pripravnim izraziti potvrditi i prisegom izpravnost ovog izkaza.

Ne traži li trgovac izriekom otvorenje stečaja, a čini li se stečajnom sudu po njemu predložena bilanca sumnjivom, moći će stečajni sud po §u 70. stečajnoga zakona i ureda radi osvjedočiti se iz prezaduženikovih trgovačkih knjiga o njegovom imovinskom stanju.

§. 220. Ne može li prezaduženik udovoljiti propisom prijašnjega paragrafa istodobno sa prijavom, tamo napomenutom, dužnost mu je u prijavi naznačiti zapreke, ter po mogućnosti udovoljiti propisom zakona.

Po ovom §u može se stečaj otvoriti i onda, ako prezaduženik ne predloži bilance i izkaz o svih tražbina svojih. Ako prezaduženik sam zatraži otvorenje stečaja, imati će se stečaj, gledom na propis §a 71., bezodvlačno otvoriti, ako i ne predloži bilancu; u obće ako i ničim svoju molbu ne obloži.

Nu stečajni sud će odmah u odluci, kojom će otvoriti stečaj, pozvati prezaduženika, neka predloži bilancu, izkaz svih svojih tražbina i trgovačke svoje knjige. Ako ni na ovaj sudbeni poziv ne predloži bilancu, postupat će stečajni sud po propisu §a 230., t. j. naložiti će stečajnom upravitelju, da sastavi bilancu. Za sam stečajni postupak ne će s toga imati nikakovih posljedica, ako prezaduženik ne naznači zaprieke radi kojih nije mogao bilancu sastaviti.

Ovo će imat svojih posljedica samo u kaznenom postupku proti prezaduženiku.

§. 221. Za obdržavanje propisa §. 219. odgovorni su kod javnih i komanditnih družtva članovi dotično javni drugovi, kod dioničarskih družtva i zadruga članovi ravnateljstva, kod trgovačkih družtva u likvidaciji likvidatori.

§. 222. Ako otvorenja stečaja ne zahtievaju svi članovi javnoga družtva ili svi javni drugovi družtva komanditnoga ili svi likvidatori družtva u likvidaciji, može se stečaj otvoriti bez saslušaja ostalih samo onda, ako bude obustava plaćanja vjerodostojno utvrdjena. Inače valja sve članove dotično javne drugove ili likvidatore pozvati na ročište u svrhu razprave o predlogu stečajnom.

Isto vriedi glede dioničarskih družtva i zadruga, ako otvorenja stečaja ne zahtievaju svi članovi ravnateljstva ili svi likvidatori.

Zakon kaže u §a 222., da se može stečaj otvoriti proti javnom i komanditnom družtvu, ako to traže samo njeki članovi javnoga družtva ili samo njeki javni drugovi družtva komanditnoga, a da se ne saslušaju svi članovi javnog trgovačkog družtva ili svi članovi komanditnog družtva, samo onda, ako bude obustava plaćanja vjerodostojno utvrdjena.

Kada će pako biti obustava plaćanja vjerodostojno utvrdjena, ne kaže nam ni zakon ni obrazloženje vladine osnove kod ovog §a; ali kada se ima smatrati, da su obustavljena plaćanja, govori se u obrazloženju vladine osnove kod sliedećega §a 223, koje kod istoga §a dolje u cielosti priobćujemo.

Praksa cislitavska, na kojoj se poglavito osniva i vladino obrazloženje §a 223., smatra za dovoljni dokaz obustave plaćanja već ako je podnešeno više tužba proti dužniku. (rješ vrh. suda u Beču od 7. ožujka 1871. G. U. 4032); ako je proti njemu

izdano više platežnih naloga o većih svotah, i ako je na temelju istih proti njemu zatražena ovrha (rješ. vrh. suda u Beču od 24. ožujka 1874. G. U. 5307.); ako su proti njemu zaiskane ovrhe po više vjerovnika (rješ. vrh. suda u Beču od 4. lipnja 1874. G. U. 5392.); pače smatra dovoljnom i po samom vjerovniku prinešenu svjedočbu, kojom dvie protokolirane tvrdka potvrdjuju obustavu plaćanja i insolventnost dužnika (rješ. vrh. suda u Beču od 27. studena 1883. G. U. 9667.).

Sve to ne može se uzeti za pravilo u svakom stečaju. Može biti konkretnih slučajeva, u kojih sve prenavedene okolnosti ipak ne budu mogle pružiti vjerodostojni dokaz, da je dužnik obustavio svoja plaćanja. Valja dakle da sudac, koji otvori stečaj, a da ne saslušа prezaduženika, bude imao takovih podataka, na temelju kojih je stekao i steći mogao podpuno uvjerenje, da je dužnik doista obustavio svoja plaćanja.

Napose u slučaju §a 222., ako otvorenja stečaja ne zahtievaju svi članovi javnoga družtva ili svi javni drugovi družtva komanditnoga, neće u pravilu biti uputno otvoriti stečaj a da se ne saslušaju svi članovi javnog družtva ili svi javni drugovi komanditnoga družtva Samo, ako bude očita pogibelj u odvlaci, moći će se jedino kraj dokazane jedne od gorenavedenih okolnosti, kojimi se može posvjedočiti obustava plaćanja, otvoriti stečaj samo na molbu jednog ili njekojih članova javnog družtva ili jednog ili njekojih javnih drugova družtva komanditnoga.

§. 223. Trgovački stečaj valja otvoriti, kada i ne ima uvjetah §§. 71. do 74., ako nadležni sud po stečajnom predlogu kojega vjerovnika, osnovanu na vjerodostojno potvrdjenoj tražbini, dozna nedvojbenim načinom, da su obustavljena plaćanja.

Pronadje li sud pridonesene podatke nedostatnimi ili ako to zahtieva molitelj, narediti će ročište za razpravu o predlogu stečajnom.

Trgovački stečaj valja otvoriti u svakom slučaju, kada se po zakonu ovom ima otvoriti stečaj redoviti, dakle u svih slučajevih navedenih u §§. 71.—74. ovog zakona.

Zakon veli u §u 223., da se ima trgovački stečaj otvoriti i onda, kada ne ima uvjeta §§ 71.—74., ako nadležni sud po stečajnom predlogu kojega vjerovnika, osnovanu na vjerodostojno potvrdjenoj tražbini, dozna nedvojbenim načinom, da su obustavljena plaćanja. Time pako nije ustanovljen novi slučaj, kada se ima stečaj otvoriti, jer i redoviti stečaj ima se otvoriti na molbu vjerovnika (§. 73. steč. zak.), već samo da ne moraju izkazani biti kod trgovačkoga stečaja svi oni uvjeti za otvo-

renje ovog stečaja, kad otvorenje istoga zatraži jedan vjerovnik, koji uvjeti moraju biti dokazani, kada zatraži vjerovnik otvorenje stečaja proti netrgovcu ili neprotokoliranu trgovcu. Kada bo koji vjerovnik zatraži otvorenje redovitoga stečaja proti prezaduženiku, mora on izkazati, da njegovi dugovi nadilaze njegovu imovinu, dočim, ako zatraži otvorenje stečaja proti protokoliranu trgovcu, ima jedino dokazati, da je prezaduženik obustavio plaćanja. Zatim kada zatraži vjerovnik otvorenje redovitoga stečaja, ima se u svakom slučaju prije, nego što se udovolji njegovoj molbi, saslušati dužnik; kada pako traži vjerovnik otvorenje trgovačkoga stečaja proti protokoliranu trgovcu, ne saslušava se u pravilu dužnik, već se otvara odmah stečaj na jednostavnu molbu vjerovnikovu, samo ako ovaj vjerodostojno izkaže svoju tražbinu i da je dužnik obustavio svoja plaćanja, a i ovo posliednje ima samo onda izkazati, ako nije sud već sam vjerodostojno doznao, da je dužnik obustavio svoja plaćanja.

Saslušanje prezaduženika odredit će stečajni sud kod trgovačkoga stečaja samo onda, ako to sam vjerovnik zatraži, ili ako pronadje, da su pridonešeni podatci, s kojimi vjerovnik hoće dokazati obustavu plaćanja dužnika, nedostatni. Tražbina vjerovnikova pako ima biti u svakom slučaju vjerodostojno potvrdjena. Ako to nije, odbiti će se molba za otvorenje stečaja. U svrhu da vjerovnik svoju tražbinu vjerodostojno izkaže, neće se nikad odrediti saslušanje dužnika odnosno saslušanje stranaka, niti će se ureda radi kakovi izvidi preduzeti.

Kako ima vjerovnik svoju tražbinu vjerodostojno izkazati, razložili smo već u tumačenju §a 73., na koje se ovdje pozivamo

Nu ako nije vjerovnik izkazao dovoljno, da je dužnik obustavio svoja plaćanja, može se stečajni sud o tom gledom na propis §a 70. ovog steč. zakona i ureda radi ubavjestiti a da ne treba za to odrediti saslušanje samoga dužnika, što će biti u svakom slučaju onda uputno, ako bude dvojbe, da će dužnik istinito izkazati stanje svoje imovine i dugovine, ili ako bude pogibelj da će, kada sazna, da se radi o tom, da se proti njemu otvori stečaj, odstraniti ili sakriti imovinu svoju ili veći dio iste, ili pako da će pobjeći.

U takovom slučaju poslati će stečajni sud s mjesta svojega sudbenoga izaslanika sa sudbenim vještakom, koji se razumije u trgovačko knjigovodstvo, u poslovnicu dotičnoga trgovca ili trgovačkoga družtva, da tamo pristojnim načinom, kojim se ne pobudjuje obća pozornost, pregleda trgovačke knjige i po vještaku sastaviti dade bilancu, ter da ju zatim sa svojim izvješćem podnese sudu, na što će sud odmah otvoriti stečaj, ako uvidi iz bilance, da trgovac ili trgovačko družtvo ne može da namiri svih svojih vjerovnika.

Vladino obrazloženje osnove §a 223. glasi ovako:

„Prema toj ustanovi trgovački stečaj valja otvoriti ne samo onda, ako ima uvjeta, naznačenih u §§. 71. do 74., ili ako trgovac sam prijavi obustavu svoga plaćanja (§. 219.), nego i onda, kada koj vjerovnik na temelju vjerodostojno potvrdjene tražbine predloži otvorenje stečaja, a pridonese takovih podataka (ili ih sudac možda inače imade), da je dužnik doista obustavio svoja plaćanja. U tom slučaju dakle ne treba ni naredjivati ročišta, nu kako za postojanje tražbine tako i za prezaduženost zahtieva se veći stupanj vjerojatnosti, nego u slučaju §. 73.; zahtieva se naime vjerodostojna potvrda za postojanje tražbine (pravomoćna osuda, bilježnička ili ina javna izprava, pismena potvrda osoba, posve vjerodostojnih, parnični spis, iz koga se vjerodostojno razabire postojanje tražbine i t. d.) i takovi podatci za obustavu plaćanja, da sud ne treba dvojiti o njoj, što će obično biti onda, ako je prezaduženik pobjegao (§. 74.), ako je zatvorio dućan, ako je dignuto, više protesta ili je utuženo više mjenica proti njemu, ako se proti njemu vodi više ovrha ili jedna znatnija, ako potvrde javni bilježnik ili vjerodostojni svjedoci, da prezaduženik više ne plaća i da ne može plaćati, ili da je prezaduženik to sam izjavio i t. d.

Ne bude li sud pronašao dovoljnimi pridonešene podatke, narediti će ročište za razpravu o predlogu stečajnom; takovo će ročište narediti i onda, ako to zahtieva molitelj vjerovnik".

(Obrazac molbe za otvorenje stečaja po vjerovniku proti protokoliranu trgovcu te za postupak na tu molbu nalazi se na kraju ove knjige pod XLVIII. i XXIX.).

§. 224. Bude li stečaj otvoren proti javnomu družtvu ili družtvu komanditnomu, može se proti članovom dotično proti javnim drugovom otvoriti stečaj samo onda, ako se to predloži i ako ima uvjeta za otvorenje stečaja trgovačkoga.

Po dosadašnjem stečajnom zakonu imao se je uvjek onda, kada je bio otvoren stečaj proti javnomu družtvu trgovačkomu ili proti družtvu komanditnom, ureda radi otvoriti stečaj i proti svakomu članu javnoga družtva, dotično proti svakomu javnomu drugu družtva komanditnoga.

Po §u 224. sadanjega našeg stečajnog zakona pako ima se povodom otvorena stečaja proti družtvu otvoriti stečaj i proti osobno jamčećemu drugu samo onda, ako to zatraži koji vjerovnik družtva, te uz to ako postoje proti samom tomu članu uvjeti za otvorenje stečaja, t. j. ako je sam obustavio svoja plaćanja ili ako predleže ini uvjeti, predvidjeni u §§. 71. do 74. stečajnoga zakona.

Trgovački bo zakon ustanovljuje u §. 97. izriekom, da se vjerovnici družtva namiruju u slučaju stečaja ponajprije iz družtvene imovine, a iz privatne imovine pojedinih članova da mogu vjerovnici družtva u slučaju stečaja tražiti namirenje samo onoga diela svojih tražbina, koji nije došao do namirenja iz družtvene imovine. Po tome jamči javni drug samo u drugom redu svojom vlastitom imovinom, koju posjeduje izvan družtva za tražbine vjerovnika družtva. Bilo bi svakako nepravedno otvoriti stečaj odmah, kada se otvara stečaj proti družtvu i proti javnom drugu družtva, jer ne može biti izključeno, da on ima toliko imovine izvan družtva, da može namiriti one dielove tražbina vjerovnika družtva, za namirenje kojih ne dostaje imovina družtvena.

Nu ni radi privatnih dugova člana družtvenoga ne može se otvoriti stečaj proti njemu na tom osnovu samom, da njegova privatna imovina ne dotiče za podmirenje tih vjerovnika, nego tek onda, kada ni njegov čisti dio, što ga ima dobiti iz imovine družtvene ne dotiče za njihovo podmirenje. Po §u 110. trgovačkog bo zakona vlastan je privatni vjerovnik, iza bezuspješnoga vodjenja ovrhe na imovinu člana družtvenoga, uzeti pod ovrhu dio družtvene imovine, koji imade pripasti dužniku njegovu u slučaju razvrgnuća družtva, pa može u tu svrhu radi namirenje svoje tražbine proti ovom dužniku — javnom članu družtva — zahtievati razvrgnuće družtva bez obzira, da li je družtvo sklopljeno na vrieme izvjestno ili neizvjestno.

§. 225. Ako se otvori stečaj proti kojemu članu družtva trgovačkoga, a ne proti družtvu samom, ima se u smislu trgovačkoga zakona ustanoviti prezaduženikov imovinski dio ter predati upravitelju stečajnom (§. 36.).

Ovaj §. ima se tako razumjevati: Ako se otvori stečaj proti kojemu članu družtva trgovačkoga, ne mora se proti samomu trgovačkom družtvu otvoriti stečaj, ali njegov dio, koji mu pripada iz imovine trgovačkoga družtva, valja izlučiti i potegnuti u stečajninu dotičnoga družtvenoga člana. Postupak u takovu slučaju je predvidjen već u samom trgovačkom zakonu. Po §u 98. toč. 3. i §. 144. druge stavke trgovačkog zakona razvrgava se javno i komanditno družtvo, kada mu koji član padne pod stečaj ili izgubi pravo slobodnoga razpolaganja s imovinom svojom, a tada valja obaviti likvidaciju družtva po propisih §§. 108.—120. trg. zak., kojom se konačno i ustanovljuje, koliko od družtvene imovine ima pripasti pojedinom članu družtva. Što po konačno dovršenoj likvidaciji dopane prezaduženika, dolazi u njegovu masu stečajnu, te imadu likvidatori predati budi stečajnom sudu budi upravitelju stečajnine.

§. 226. Ako uz družtveni stečaj otvoren bude i stečaj proti pojedinim osobno jamčećim članovom, mogu vjerovnici svoje tražbine prijaviti podpunim iznosom i u stečaju pojedinih članova, te se, u koliko je izpravnost njihova ustanovljena u stečaju družtvenom, ne mogu više pobijati u stečaju pojedinih članova. Nu vjerovnici družtveni mogu zahtievati podmirbu iz stečajne mase pojedinih članova samo u toliko, u koliko nisu podmireni iz imovine družtvene, te se ima primjereno uporaviti ustanova §. 167. al. 1. 2.

Naprotiv privatni vjerovnici pojedinih članova družtvenih ne mogu zahtievati, da se naplate iz stečajne mase družtvene.

Ako je stečaj otvoren proti samom javnom ili komanditnom družtvu trgovačkom a podjedno, ili kasnije, ali još za vrieme trajućega stečajnoga postupka proti družtvu, i stečaj proti kojemu javnomu članu družtva toga, tada imadu pravo prijaviti vjerovnici družtveni svoje tražbine i proti stečajnini družtva i stečajnini dodotičnoga javnoga člana družtva. Likvidacija pako tražbina njihovih obavit će se samo u stečaju družtvenom, pa će se one u stečaju dotičnoga javnoga člana družtva samo na toliko u obzir uzeti, u koliko su iste likvidirane u stečaju družtvenom. Imat će s toga stečajni vjerovnici družtveni prije prijaviti svoje tražbine u stečaju družtvenom, te istom nakon tamo obavljene likvidacije ove tražbine prijaviti proti stečajnini dotičnoga javnog družtvenog člana. Za to morat će oni obložiti svoju prijavu, koju će predati proti stečajnini javnoga družtvenoga člana, izvadkom iz zapisnika likvidacionalnoga ročišta, preduzetoga u stečaju proti trgovačkom družtvu, pa se na likvidacionalnom ročištu u stečaju proti družtvenom članu neće ove tražbine na novo likvidirati, već samo u zapisniku konstatovati, da je prijavitelj izkazao, da je tražbina njegova jur likvidirana u stečaju trgovačkoga družtva.

Ovakovoj, u stečaju trgovačkoga družtva jur likvidiranoj tražbini, moći će upravitelj stečajnine i ne družtveni vjerovnici, koji su prijavili svoje tražbine proti stečajnini javnog člana družtva, prigovoriti jedino, da je utrnula budi u cielosti budi diono kojim poznijim činom, koji je sliedio iza obavljene likvidacije u stečaju trgovačkoga družtva.

Vjerovnici družtveni doći će do namirenja iz stečajne mase javnog trgovačkoga druga samo na toliko, u koliko nisu namireni iz stečajne imovine družtva trgovačkoga, a i tad —

kako se u ostalom samo po sebi razumjeva — samo onom kvotom, koja će odpasti na ostatak tražbine njihove, koji nije došao do namirenja iz stečajne imovine trgovačkoga družtva.

Nu ako dolazi do diobe stečajna imovina javnog člana družtvenoga prije, nego li ona stečajnine trgovačkoga družtva, tad će se imati kod diobne osnove uzeti u obzir tražbina družtvenih vjerovnika u cielom prijavljenom iznosu, te će se uvrstiti ona u cielom iznosu u diobnoj osnovi odnosno prema ovom iznosu ustanoviti na pojedinu tražbinu odpadajuća kvota iz stečajne imovine javnog druga kao kod drugih ne družtvenih vjerovnika; ali na izplatu neće se družtvenim vjerovnikom ništa doznačiti, dok ne bude dioba stečajnine družtva trgovačkoga dovršena, već će se na njih odpadajuća kvota pridržati u sudbenom pologu, pa istom nakon obavljene diobe stečajnine trgovačkoga družtva doznačiti onolika svota, koliko odpada na kvotu, računanu od ostatka njihovih tražbina, dočim će se preostatak imati dieliti medju osobne nedružtvene vjerovnike stečajnine dotičnoga družtvenoga člana.

Biti će za to uputno, da stečajni sud, odnosno stečajni povjerenik u takovu slučaju naloži upravitelju stečajnine dotičnog družtvenoga člana, da načini novu diobnu osnovu.

U konačnoj alineji §a 226. veli se, da privatni vjerovnici pojedinih članova družtvenih ne mogu zahtievati, da se naplate iz stečajne mase družtvene, t. j. da privatni vjerovnici družtvenoga člana, koji je u stečaj pao, ne mogu tražbine prijaviti proti stečajnini samoga trgovačkoga družtva. Ovo se razumije samo po sebi obzirom na ono, što je rečeno u tumačenju §a 225., čim se ustanovljuje u trgovačkom zakonu, da se razvrgava samo trgovačko družtvo, kada se otvori stečaj proti javnom drugu trgovačkoga družtva i da samo ono, što po likvidaciji dopane prezaduženika po javnom članu družtva, dolazi u njegovu masu stečajnu.

Pošto se pako kod likvidacije po propisu §a 116. trg. zakona imade imovina družtvena u prvom redu obratiti na podmirenje vjerovnika družtvenih, to je naravno, da osobni vjerovnici pojedinog družtvenog člana neće ni doći do namirenja iz imovine družtvene, ako je proti samomu družtvu stečaj otvoren, jer ako bi imovina družtvena dosegla za to, da svaki družtveni član dobije, nakon namirenja dugova družtvenih, iz iste svoj uložak, nebi nitko proti samomu družtvu ni zatražio otvorenje stečaja.

§. 227. Izrok o stečaju trgovačkom mora osim onoga što je naznačeno u § 80., sadržavati i tvrdku i trgovačku nastanu (poslovnicu) prezaduženikovu.

§. 228. Kod javnih i komanditnih družtva valja uz tvrdku i poslovnicu družtva naznačiti u izroku ime, stališ i prebivalište članova, dotično javnih drugova.

Bude li stečaj otvoren i proti komu članu, mogu se stečaji oglasiti istim izrokom, nu tada valja naročito iztaknuti, da će se svaki stečaj razlučeno razpravljati.

Glede upisa otvorenja stečaja u trgovačke registre valja se držati ustanova trgovačkoga zakona.

Ako se stečaj otvori proti javnom i komanditnom družtvu a istodobno na zahtjev kojega vjerovnika i proti pojedinomu javnomu članu družtva, dopušta zakon, da se za oba stečaja izda jedan samo izrok, ali u ovom ima se onda izriekom iztaknuti, da će se svaki stečaj razlučno razpravljati. Shodnije je svakako, da se svaki stečaj posebnim izrokom oglasi, ali uputno će biti tada, da se u jednom i drugom izroku iztakne, da je podjedno posebnim izrokom otvoren stečaj proti trgovačkom družtvu, odnosno proti javnom članu družtva, da će se moći ravnati družtveni vjerovnici glede prijava njihovih tražbina.

Svaku odluku o otvorenju stečaja budi proti protokoliranu trgovcu budi proti protokoliranu trgovačkom družtvu valja zabilježiti dati u trgovačkom registru u stavci onoj, pod kojom je odnosna tvrdka protokolirana.

§. 229. Prigodom preduzeća uzkoga zatvora preuzeti će stečajni povjerenik knjige trgovačke, u našastaru zabilježiti opažene u knjigah nepravilnosti, ter ih predati stečajnomu upravitelju.

Što se tiče trgovačkih knjiga, koje spominje §. 129., veli se u vladinom obrazloženju osnove, da valja primjereno upraviti propise izvan parbenoga postupnika, navlastito one §a 106. istog postupnika.

Prema tomu će valjati prigodom uzkoga zatvora preuzeti sve knjige trgovačke, na njih iza posliednjega upisa zabilježiti, da je otvoren stečaj, nadalje u inventaru zabilježiti kako knjige, koje je vodio prezaduženik, tako i eventualne vidive neurednosti (ako nisu parafirane, ako je što iztrgano, umetnuto, ako ima praznina itd. sr. §. 25. trg. zakona), čemu neće biti potrebno prizvati vještaka; a na to predati knjige upravitelju stečajnomu.

Poglavje treće.
Bilanca.

§. 230. Ako je prezaduženik predao bilancu, ima ju stečajni upravitelj izpitati i izpraviti.

Nije li prezaduženik predao bilance, ima ju sastaviti stečajni upravitelj.

U oba slučaja će upravitelj po mogućnosti prizvati prezaduženika (§. 110.).

Ustanovljena bilanca prilaže se spisom stečajnim, te ju učestnici mogu viditi i prepisati.

§. 231. Nakon dovršene obće razprave likvidacionalne, stečajni će upravitelj u sporazumku sa vjerovničkim odborom upodpuniti bilancu ter ju predati stečajnomu povjereniku, da ju izpita, eventualno po vještacih.

Kako smo već iztaknuli u tumačenju §. 219., trgovac može tražiti sam otvorenje stečaja jednostavnom molbom, a da joj ne priloži ništa, niti da u obće navadja svoje stanje aktivno i pasivno, te će stečajni sud morat na takovu molbu otvoriti stečaj, a da nikakove izvide prije učiniti ne treba; jer trgovački stečaj valja po §u 228. otvoriti i onda, ako ne ima svih uvjeta §§ 71. do 74.; dakle svakako onda, kada ima uvjeta §§. 71. do 74., a po §u 71. valja stečaj otvoriti, kada tko sam zaište otvorenje stečaja.

U takovu slučaju dakle neće predležati stečajnomu sudu još bilanca. Isto tako ne će imati stečajni sud još bilance, kada koji vjerovnik po §u 223. traži otvorenje stečaja a zasvjedoči vjerodostojno, da je prezaduženik obustavio plaćanja ili ako je sud inim načinom to nedvojbeno doznao, jer i tada će se s mjesta otvorit stečaj, a da se neće predhodno saslušati prezaduženik, te isti pozvati, da predloži svoju bilancu.

U ovih slučajevih imati će stečajni sud odmah, nakon što je otvorio stečaj, pozvati prezaduženika, neka predloži svoju bilancu; ne će li se on tomu nalogu odazvati, naložiti će stečajni sud upravitelju, neka sastavi bilancu, a proti prezaduženiku postupati će onako, kao što §. 111. ovog steč. zakona propisuje.

Nu pošto i bude sastavljena bilanca i inventar, moći će stečajni upravitelj a i svaki vjerovnik, koji je svoju tražbinu prijavio proti stečajnini, zahtievati, da prezaduženik položi prokazanu prisegu prema propisu §u 108. Kod trgovačkih družtvah imati će

tu prisegu položiti one osobe, koje u smislu §§. 218. i 221. ovog steč. zakona zastupaju družtvo trgovačko i podpisuju bilancu.

Poglavje četvrto.

Posebne ustanove glede zadruga trgovačkih.

§. 232. Čim je ustanovljena bilanca, zastupstvo zadruge (§. 218.) će zajedno sa stečajnim upraviteljem sastaviti izkaz o tom, koliko će svaki pojedini zadrugar još imati prema svom jamčenju, ustanovljenom u pravilih, dotično u trgovačkom zakonu, razmjerno doprinieti pokriću manjka, koj se prema bilanci pokazuje u aktivnoj imovini.

Taj manjak po bilanci ima se razdieliti u povišenu iznosu tako, da se uzme odmah u obzir ona svota, koja se po svoj prilici neće moći utjerati radi poznate insolvencije nekih zadrugara, te ju do granice svoga jamčenja imadu platiti ostali članovi.

Taj izkaz valja bez odvlake predložiti stečajnomu sudu, da ga odobri.

§. 233. Stečajni sud će, prije nego odluči ob izkazu prinosa, narediti ročište u svrhu eventualnih primjetaba, ter na ročište pozvati zadrugare načinom propisanim u pravilu uz dodatak, da im je slobodno uviditi izkaz prinosa kod stečajnoga povjerenika ili kod zastupstva.

U tu svrhu valja jedan primjerak izkaza prinosa predati stečajnomu povjereniku, a drugi zastupstvu.

Zastupstvo treba posebno pozvati na razpravu. Nepristupivšim zadrugarom postavlja se skrbnik.

§. 234. Razpravom ravna stečajni povjerenik, koji će po mogućnosti nastojati, da dodje do sporazuma. Ne uspije li u tom, dati će u zapisnik uvrstiti primjetbe i razbistriti činjenice, važne za razsudu pri-

mjetaba, a na to će učestnici podpisati zapisnik ili će se naznačiti eventualni razlog uzkrate podpisa.

Ne može li se razprava dovršiti na jednom danu, narediti će stečajni povjerenik za nastavak razprave novo ročište, to prisutnikom odmah priobćiti ustmeno i zabilježiti u zapisnik, da je to učinjeno.

Zapisnik o dovršenoj razpravi valja odmah predložiti sudu stečajnomu, koji će glede izkaza prinosa izreći obrazloženu odluku i o tom obaviestiti zastupstvo po propisih izvanstečajnih a zadrugare pribićem.

§. 235. Ne izpune li zadrugari svoje dužnosti u roku od 14 dana iza pribića rješitbe glede izkaza prinosa, stečajni upravitelj će odmjerene iznose utjerati od pojedinih zadrugara ovršnim putem.

Ovrhu valja proti svim dužnim zadrugarom zaiskati istom molbom kod stečajnoga suda, koj ju daje provesti prema propisom ovršnim za utjerivanje novčanih tražbina.

§. 236. Proti ustanovljenju i ovršenju izkaza o prinosih nije dopustiv pravni liek. Nu svaki zadrugar može u roku od 30 dana iza pribića izkaza tužbom kod stečajnoga suda proti stečajnom upravitelju ustati glede onoga diela izkaza, koj se tiče toga zadrugara, a medjutim ubrani prinos ima se do pravomoćna riešenja te parnice pridržati u sudbenom pologu.

§. 237. Ne bude li se na taj način moglo ubrati za 6 mjesecih iza pribita izkaza toliko, koliko je potrebno, da se pokrije manjak, ili ako se tečajem postupka stečajnoga pokaže dalnji manjak, odmjeruju se i ubiru prema gornjim ustanovam novi prinosi. U novom izkazu valja izpustiti zadrugare, od kojih se prije odmjereni prinosi nisu mogli utjerati.

Takovo odmjerivanje opetuje se dotle, dok zadružni dugovi ne budu namireni, ili dok se ne izcrpi jamčevna dužnost zadrugara.

U koliko bi se naprotiv pri konačnoj diobi stečajne imovine ukazalo, da je od članova ubrano više nego je potrebno bilo za pokriće dugova, valjati će višak razmjerno vratiti dotičnim članovom.

§. 238. Ustanove u pogledu zadruga trgovačkih valja primjereno uporaviti i u stečaju proti zadrugam netrgovačkim.

Ne može li trgovačka zadruga da namiri družtvenih dugova, što uplaćeni poslovni dielovi članova ne dostaju za to, ter što ne ima ni nade, da će se moći još od članova družtva, koji su u zadocnenju, njihovi poslovni dielova utjerati, dužno je ravnateljstvo takove zadruge po §§. 241. i 187. trg. zak. zahtievati, da se otvori stečaj nad imovinom zadruge.

Ne čini li to samo ravnateljstvo, to su ovlašteni učiniti sami vjerovnici družtva.

U slučaju da je ravnateljstvo trgovačke zadruge zamolilo otvorenje stečaja, a nije doprinielo bilance, ili pako u slučaju da su zamolili otvorenje stečaja sami vjerovnici družtva, postupat će se onako, kao što je navedeno u §§ih 232. i 233.

Čim je pako stečajnomu sudu predložena bilanca te ista izpitana, eventualno izpravljena, odnosno, čim su, na zahtiev upravitelja stečajnine ili kojega vjerovnika zadruge, članovi ravnateljstva, koji su podpisali bilancu, položili prisegu po smislu §a 107. ovog steč. zakona, naložiti će stečajni sud upravitelju stečajnine, da zajedno sa zastupstvom (ravnateljstvom) zadruge sastavi izkaz, koliko imade pojedini zadružni član po družtvenih pravilih prinositi k odplati dugova odnosno, ako tamo ne ima o tom posebne ustanove, koliko ima po propisu trgovačkoga zakona doprinieti po jamstvu svom k namirenju stečajnih dugova, dotično k pokriću manjka, koji se prema bilanci pokazuje u aktivnoj imovini.

Pošto pako u slučaju, ako njekoji zadrugari ne će platiti svoj prinos, u odplatak dugova zadružnih, ustanovljeni gorenavedenim načinom, ili je predvidjeti, da se isti prinos ne će moći od njih utjerati, — ostali zadrugari, ovaj ostatak naknaditi imadu po razmjerju njihova jamstva, to će se odmah kod s stavka gorenavedenog izkaza u obzir uzeti ona svota, koja se po svoj prilici ne će moći utjerati radi insolvencije prepomenutih zadrugara, te koju će do granice svoga jamstva imati platiti ostali članovi; pa će se ova svota odmah podieliti medju one zadrugare.

Razumieva se, da se ova zakonska odredba odnosi bezuvjetno samo na zadrugare sa ne ograničenom odgovornosti: a na zadrugare s ograničenom odgovornosti, koji jamče samo do

iznosa svojih poslovnih djelova samo u toliko, u koliko nisu poslovne svoje djelove uplatili, inače samo u koliko nije njihovo jamstvo po pravilih družtvenih obsežnije od postavljenih djelova, u kojem posljednjem slučaju odgovaraju po ustanovah istih pravila.

Gore navedeni izkaz prinosa, sastavljen po stečajnom upravitelju sa zastupstvom zadruge, ima predložiti stečajni upravitelj stečajnom sudu na odobrenje. Stečajni sud će ureći na to ročište za saslušanje svih zadrugara, zastupstva propale zadruge i upravitelja stečajnine; prve će pozvati uz dodatak da im je slobodno proti izkazu, koji mogu uviditi kod stečajnoga povjerenika ili zastupstva propale zadruge, svoje primjetbe na ročištu staviti. Ubaviest biva načinom propisanim u pravilih. Ako glede toga nije u istih ništa odredjeno, imat će se zadrugari pozvati javnim oglasom, koji će se na sudnici pribiti i jedan put uvrstiti u službene novine, a zastupstvo propale zadruge dostavom sudbene odluke. Onim zadrugarom, koji na ročište ne dodju, imat će se postaviti skrbnik.

Primjetbe imati će se ograničiti na prigovore proti ključu, ustanovljenom u izkazu o prinosah, proti obsegu jamstva pojedinog zadrugara a i proti iznosu onom, koji je u izkazu naveden, da duguje dotični zadrugar još u ime uplate svoga prinosa zadružnoga.

Razpravno ročište o tih primjetbah ima voditi stečajni povjerenik. Kako se ima razprava voditi i što valja u razpravni zapisnik ubilježiti je jasno navedeno u §u 234.

Zapisnik o razpravnom ročištu ima stečajni povjerenik predložiti odmah stečajnomu sudu, koji će izreći svoju odluku o tom, u koliko se izkaz prinosa odobrava, a u koliko ga preinačuje. O toj svojoj odluci ubavjestiti će zastupstvo propale zadruge i upravitelja stečajnine sudbenem dostavom odluke svoje; zadrugare pako pribićem.

Ne plate li zadrugari u izkazu odmjereni im, odnosno u sudbenoj odluci ustanovljeni im iznos prinosa u roku od 14 dana od dana, kada je prenavedena sudbena odluka njima obznanjena pribićem na sudnici, imat će upravitelj stečajnine utjerati od pojedinih zadrugara odnosni iznos prinosa ovršnim putem.

U drugoj alineji §a 225. veli se, da ima upravitelj stečajnine ovrhu zaiskati proti svim dužnim zadrugarom istom molbom kod stečajnoga suda, koju daje provesti prema propisom ovršnim za utjerivanje novčanih tražbina.

Ali jednu molbu moći će upravitelj stečajnine samo onda podnieti, ako se proti svim zadrugarom, koji nisu svoj prinos platili, ima provesti jedna vrst ovrhe (n. pr. na pokretnine po propisih §§. 526.—529., te 533.—537. grpp. a ne podjedno n. pr. ovrha na tražbine, koje možda ima koji zadrugar, koja se ovrha provesti ima po propisih §§. 437.—477. grpp. ili pako ovrha na nekretnine, koje spadaju pod nadležnost jednog te istog realno suda).

Pošto u ovom zakonu nije ništa posebna odredjeno, obaviti će se dioba kupovnine prodanih nekretnina za dug zadrugara u korist stečajnine samo kod realne oblasti.

Propis §a 276., koji veli, da pri ustanovljenju i ovršenju izkaza o prinosih nije dopustiv pravni liek, ima se razumjevati tako, da proti odluci stečajnoga suda, kojom se odobrava odnosno potvrdjuje izkaz o prinosih pojedinih zadrugara ili, kojom se ustanovljuju ti prinosi, nije dopušten utok, već da nezadovoljnom s tom odlukom zadrugaru pristoji jedino pravo u roku od 30 dana podnieti tužbu proti stečajnomu upravitelju glede onoga diela potvrdjenoga izkaza ili ustanovljenoga prinosa, koji se tiče njega.

Pošto pako ta tužba ne obustavlja ovrhu prenavedene odluke, to će imati tužitelj, neglede na svoju tužbu, njemu odmjereni prinos položiti kod stečajnog suda, jer će inače upravitelj proti njemu isti ovršnim putem učerati. Ali po takovom zadrugaru položeni ili proti njemu učerani preporni iznos imati će stečajni sud do pravomoćnosti parnice pridržati u sudbenomu pologu.

Ako se neće moći od onih zadrugara učerati prinosi, na koje se je računalo pri sastavljanju izkaza o prinosih, da će se jamačno ubrati, ili ako koji zadrugar uspije sa tužbom podignutom proti odluci stečajnoga suda, kojom su konačno prinosi ustanovljeni, tad će nastati opet manjak za namirenje tražbina stečajnih vjerovnika propale zadruge

Taj manjak morati će se opet pokriti sa prinosi zadrugara neograničeno jamčećih ili onih, glede kojih nije još jamstvo, po njima preuzeto po pravilih družtvenih izcrpljeno. U tu svrhu će se opet morati sastaviti novi izkaz o prinosih po upravitelju stečajnine u sporazumljenju sa zastupstvom propale zadruge. U pogledu ovog postupati će se jednako kao što sa prvim po propisih 232.—236. ovog zakona.

Vladino obrazloženje osnove ovog zakona veli u pogledu §§. 232.—238. sljedeće:

„Po trgovačkom zakonu ima zadruga sa ograničenim i zadruga sa neograničenim (solidarnim) jamstvom (sr. §§. 225. toč. 14., 231. trgov. zak.) Ako su zadrugari s ograničenom odgovornosti možda samo do iznosa poslovnih dielova jur platili zadrugi poslovne svoje dielove, ne imaju zadružni vjerovnici ništa više tražiti od njih u slučaju nedostatnosti zadružne imovine. Inače je u slučaju neograničene odgovornosti, ili u slučaju ograničene nu prema pravilom obsežnije od poslovnih dielova odgovornosti, ili u slučaju, ako zadrugari još nisu platili svojih poslovnih dielova.

§. 231. trg. zakona glasi ovako:

„Članovi zadruga s neograničenom odgovornosti sklopljenih jamče solidarno s cielim imetkom svojim za obveze družtva, u koliko se iste obveze ne mogu namiriti iz imovine družtvene.

Članovi zadruga s ograničenom odgovornosti sklopljenih jamče, u koliko pravila družtvena ne odredjuju inako, samo do iznosa poslovnih svojih dielova, na koje su se obvezali," —
a §. 332. ovako:

„Vjerovnici družtva mogu tražiti namirenje tražbina svojih proti pojedinim članovom samo iza zaglavljena stečaja, razpisana na imovinu družtvenu i samo u toliko, u koliko su te tražbine u stečaju u račun uzete i dosudjene.

Tražbine takove mogu se bez iznovičnoga postupka sudbenoga iztjerati ovrhom od pojedinoga člana družtvenoga."

Lahko se dade razabrati, što je u tih ustanovah naravi materijalno-pravne, a što naravi postupovne. Materijalno-pravna je ustanova, da vjerovnici zadružni mogu proti pojedinim zadrugarom zahtievati namirenje svojih zadružnih tražbina samo u toliko, u koliko se ne mogu namirit iz imovine zadružne, dočim je naravi postupovne i po tom idø u djelokrug zakonarstva ovih kraljevina propis, kako će se to načelo sudbeno provesti, napose propis, da li će ta provedba sliediti poslie ili još prije zaglavljenja stečaja proti zadruzi.

Na tom je stanovištu bilo ugarsko zakonarstvo, kada je u stečajni zakon ugarski, (zak. čl. XVII. 1881) uvrstilo ustanove §§. 257. do 261., po kojih se nedostatna masu zadružna ima povećati prinosi pojedinih zadrugara, opredieljenimi po sudu stečajnom unutar granica jamčevne dužnosti zadrugara, pa se vjerovnici zadružni namiruju iz tako povećane mase, dakle tečajem postupka stečajnoga.

To je sigurno shodnije od onoga, što propisuje trgovački zakon, jer do zaglavljena stečaja može oslabiti jamčevna sposobnost pojedinih zadrugara, pa onda će u pogledu podmirbe vjerovnika odlučivati preteka ili druge više slučajne okolnosti. Zato i osnova prihvaća ustanove ugarskoga stečajnoga zakona uz neke posve shodne modifikacije referentne osnove zajedničkoga zakona o (privrednih i gospodarskih) zadrugah.

Prva je modifikacija ta, da ne treba čekati do pred konačnu osnovu diobnu, već da odmah, čim bude ustanovljena bilanca (§. 231.), valja sastaviti izkaz o prinosih, što ih imadu platiti zadrugari u svrhu izravnanja aktiva sa dugovi zadružnimi. Nadalje treba manjku, pokazujućem se prema bilanci, dodati onu svotu, koja se radi insolvencije nekih zadrugara po svoj prilici neće moći ubrati, pa će se taj povišeni iznos podieliti medju sve zadrugare, da se tako predusretne ponovnomu podjeljivanju. U koliko možda ubrani iznos ne bude sav potreban u stečaju, ima se višak razmjerno vratiti pojedinim članovom (§§ 232 i 237.).

Dalnja je modifikacija u tom, što proti odluci stečajnoga suda, kojom se ustanovljuju prinosi pojedinih zadrugara, nije dozvoljen

nikakov pravni liek, već samo u roku od 30 dana tužba proti stečajnom upravitelju glede onoga diela ustanovljenoga izkaza, koj se tiče tužitelja. Tako se neće zamrsiti taj odmjerni postupak, a nezadovoljnim zadrugarom daje se mogućnost, da svoje pravo dokažu putem parbenim (§. 236.). Napokon se prihvaća i taj predlog pomenute referentove osnove zajedničkoga zakona, da odmjerivanje doprinosa valja opetovati sve dotle, dok zadružni dugovi ne budu namireni, ili dok se ne izcrpi jamčevna dužnost zadrugara (§. 237.), a ne samo jednom, kako propisuje ugarski zakon, upućujuć vjerovnike glede nepodmirena ostatka njihovih tražbina na §. 232. trg. zakona.

Vodne pa ine gospodarske zadruge, medju koje se ne mogu ubrojati druge trgovačke, mogu imati različitu od ovih potonjih organizaciju, pa će i uporava ustanova §§. 231. do 237. u stečaju proti takovim zadrugam biti primjerena."

NASLOV TREĆI.

Skraćeni postupak.

§. 239. Sud može odrediti skraćeni postupak, ako se pokaže već pri otvorenju stečaja ili poslie, da imovina prezaduženikova, istina dotieče za podmirbu troškova, nu da sastoji većim dielom od pokretnina, koje se lahko dadu unovčiti, pa da će tražbine, koje imadu nedvojbeno prvenstvo, valjda izcrpiti cielu imovinu.

§. 240. U skraćenom postupku:

1. dovoljan je jednokratni oglas izroka;
2. naredjuje se samo likvidacionalno ročište, a prijaviti valja tražbine do toga ročišta;
3. prije početka likvidacije treba pokušati nagodu;
4. ne ima se izabrati odbor vjerovnički;
5. diobom se može pričekati do podpunoga unovčenja stečajne imovine (§§. 165., 181.).

§. 241. Poslovanje vodi sam stečajni upravitelj, nu gdje je potreban zaključak ili odobrenje vjerovničkoga odbora, odlučivat će sami stečajni vjerovnici. Oni mogu zahtievati, da sud stečajni i poslie obdržana ročišta likvidacionalnoga odobrava sve ili

nekoje pravne čine, naznačene u §. 148., ili zaključiti, da sve poslove obavlja sam stečajni upravitelj po vlastitoj razsudi ili po danih u skupštini naputcih.

Ustanova § 239. je dosta jasna. O njoj smo već govorili u tumačenju §-a 79. i tamo naveli, kada valja skraćeni stečajni postupak uporaviti.

U skraćenom postupku ne odredjuje se rok za prijavu tražbina već valja tražbine do likvidacionalnoga ročišta prijaviti.

Po tom će se u izroku kod skraćenog postupka stečajnoga imati navesti: 1) ime suda, koji otvara stečaj, 2) naznaka, da se otvara stečaj po skraćenom postupku, 3) ime, stališ i prebivalište prezaduženika; 4) ime stečajnoga upravitelja i njegova zamjenika; 5) obće ročište likvidacionalno, koje će se u pravilu odrediti za 30 dana, računajuć od pribića izroka; 6) opomene i pozivi navedeni pod točkom 7. do 10. u §u 80. ovog zakona.

Zakon ne odredjuje doduše, da se ima u stečajnom izroku naznačiti, da će se stečajna razprava voditi po skraćenom stečajnom postupku, ali držimo, da je shodno, da se to navede u izroku znanja i ravnanja radi svim vjerovnikom.

Ne ustanovljuje nadalje zakon, na koj rok da se ima odrediti likvidacionalno ročište u skraćenom stečajnom postupku, premda bi to bilo potrebno. Pošto to učinjeno nije, valja anologno uporaviti ustanovu §a 80. steč. zakona pa odrediti rok primjeran zato, da mogu vjerovnici svoje prijave podnieti, te da se može o njih uputiti i upravitelj stečajnine.

Zato biti će primjeran rok od 30 dana, obzirom na to, što će redovito prijaviti samo vjerovnici I. razreda svoje tražbine, dočim oni drugoga i trećeg razreda, jedva da će kad neznatnim iznosom do namirenja doći, pa će zato malo koji i prijaviti svoju tražbinu.

(Obrazac za odluku suda, kojom se otvara stečaj po skraćenom postupku i za izrok nalaze se na kraju ove knjige pod L.)

Daljnja je bitna razlika skraćenoga stečajnoga postupka od redovitog stečajnog postupka ta, što se u skraćenom postupku ne ima nikad postaviti vjerovnički odbor, te što se diobom pričekati ima redovito do podpunoga unovčenja stečajne imovine, to jest da se može načiniti samo jedna diobna osnova, u koju valja uvrstiti vjerovnike prvog razreda i one drugog razreda, u koliko će za njih nješto od mase preostati.

Prije pako imati će se ustanoviti troškovi upravitelja po §u 94. ovog zakona.

Ako je imovina stečajna posve naznatna, moći će se nakon unovčenja stečajne imovine odrediti ročište za ustanovljenje troškova upravitelja i podjedno za diobu stečajne imovine, pa na isto pozvati sve vjerovnike. Na ovom ročištu moći će se u sporazumljenju svih vjerovnika dioba stečajne mase obaviti.

U skraćenom postupku ne imade se stečajna imovina unovčiti odnosno pokretnine stečajnine prodati prije nego što se likvidacionalno ročište ne obdrži. Samo u slučaju ako bi pokretnine bile pokvarenju izložene, ili ako se mogu čuvati samo nerazmiernim troškom, moći će ih upravitelj privolom suda prodati; ali u posliednjem slučaju biti će uputno, da stečajni sud sasluša predhodno stečajne vjerovnike, koje će pozvati na ročište dostavom sudbene odluke i pribićem.

Na samom likvidacionalnom ročištu imati će stečajni povjerenik svagda prije, nego što obavi likvidaciju, pokušati nagodu; a ako ova za r. kom ne podje, odmah nakon obavljene likvidacije vjerovnike saslušati, da li, kada i kako se ima realizirati stečajna imovina, te će oni imati podieliti upravitelju stečajnine u tom pogledu potrebitih naputaka, kojih će se on držati imati.

Ako u tom pogledu upravitelj nije dobio nikakovih naputaka, neće moći ni onda na svoju ruku nakon likvidacionalnoga ročišta realizirati stečajnu masu, već će se morati glede toga obratiti na stečajni sud, koji će tad, ako se bude nagodi nadati, ili pako ako se bude radilo o realiziranju stečajne mase izvan sudbenim putem, predhodno saslušati sve vjerovnike.

Nastaje još ovdje p tanje, da li će se moći prijave stečajnih vjerovnika, koje stignu nakon likvidacionalnoga ročišta u obzir uzeti? Obzirom na propis §a 125. steč. zakona držimo, da će se moći i zakašnjene prijave u obzir uzeti sve dok nije došlo do diobe stečajne imovine, za razpravu ovih pako neće se morati radi prištednje troškova te pospješenje samog stečajnog postupka posebno ročište odrediti, već će se o istih razpravljati na ročištu onom, na kojem će se stečajni vjerovnici saslušati o troškovih upravitelja. Ustanovljuje li se pako za likvidaciju zakašnjenih prijava posebno ročište, to će isti vjerovn'ci po propisu §a 125. stečajnoga zakona naknaditi imati trošak za ovo ročište stečajnom upravitelju a i ostalim vjerovnikom, koje valja za likvidaciju pozvati na ročište, ako su ovi s uspjehom prigovorili istinitost ili zahtievanom prvenstvu prijavljenoj tražbini.

DIO TRECI.

Poglavje prvo.

Kaznene ustanove.

§. **242.** Ako čin ne pada pod strožije ustanove kaznenoga zakona, kriv je prekršaju, te se ima kazniti po nadležnom sudu kotarskom (§. 7. zakona o

17. svibnja 1875. o kaznenom postupku) jednostrukim ili strogim zatvorom od jednoga tjedna do jedne godine stečajni vjerovnik:

1. koji si potajno dade namaknuti ili obećati imovinsku korist za to, da kod glasovanja naročito o nagodi prinudnoj u stanovitom smjeru glasuje ili da se od glasovanja uztegne; ili

2. koji si na štetu ostalih vjerovnika potajno dade namaknuti ili obećati posebnu korist za to, da pristane na dobrovoljno utanačenje, kojemu je svrhom dignuće stečaja; ili

3. koji u stečajnom postupku prijavlja tražbine, znajući da su izmišljene ili da nisu tvrde i to u svrhu, da uzmogne vršiti ne pripadajući mu upliv na izbor vjerovničkog odbora ili da neposredno uzmogne vršiti nepripadajući mu upliv na upravu, realiziranje ili razdiobu stečajne imovine.

§. 243. Kriv je prekršaju, te se ima kazniti po §. 242. stečajni upravitelj ili član vjerovničkoga odbora, koji si za svoje djelovanje u tom svojstvu u obće ili u pojedinom kojem slučaju dade na štetu vjerovnika namaknuti ili obećati imovinsku korist.

U §§-ih ovih sadržane su kaznene ustanove, kojimi se nadopunjuju propisi kaznenoga zakona, te bi strogo onamo spadale, a ne u stečajni zakon, jer su pridržane samo sudovanju nadležnom kr. kot. sudu kao kaznenomu sudu a ne stečajnom sudu.

U opravdanju ovih ustanova veli se u vladinom obrazloženju osnove sljedeće:

„Bez dvojbe je opravdano, da se nepoštena djela. naznačena u tih ustanovah, uzetih iz odborskog predloga austrijske zastupničke kuće o novom kaznenom zakonu proglase prekršaji, koje ima progoniti sud kazneni. Kažnjivo je naime nepoštenje vjerovnika stečajnoga koji si potajno dade namaknuti ili obećati korist imovinsku, da kod glasovanja naročito o nagodi prinudnoj glasuje u stanovitom smjeru, ili da se od glasovanja uztegne (§. 242. toč. 1.); koji si na štetu ostalih vjerovnika potajno dade namaknuti ili obećati posebnu korist za to, da pristane na dobrovoljno utanačenje, kojemu je svrhom dignuće stečaja, gdje dakle ne odlučuje većina glasova (sr. §. 242. toč. 2. §§. 158.

do 156.); koji prijavlja tražbine, znajući, da su smišljene ili da ne valjaju i to u svrhu da umogne vršiti ne pripadajući mu upliv na izbor vjerovničkoga odbora ili da neposredno uzmogne vršiti nepripadajući mu upliv na upravu, realiziranje ili razdiobu stečajne imovine; napokon rade nepošteno i kažnjivo i stečajni upravitelj i članovi vjerovničkoga odbora, koji si kao takovi dadu na štetu vjerovnika namaknuti ili obećati imovinsku korist (§. 243)."

Poglavje drugo.
Prelazne ustanove.

§. 244. Kada ovaj zakon stupi u život, prestaje valjanost privremenoga stečajnoga reda, uvedenoga naredbom ministarstva pravosudja od 18. srpnja 1853., br. 132. d. z. l. zatim svih inih nazočnomu zakonu protivnih propisa o istom predmetu.

Ne dira se u stečena prava naznačena u čl. VII. naredbe ministarstva pravosudja od 18. srpnja 1853., br. 132. d. z. l., o stečajnom redu, nu allatura (donosbina) supruge trgovca kao stečajna tražbina namiruje se u drugom razredu stečajnih vjerovnika pred ostalimi vjerovnici toga razreda samo u toliko, u koliko je iz starih u nove registre trgovačke prenešena u roku od 6 mjeseci iza dana, kojim je u život stupio zak. članak XXXVII.: 1875. o trgovačkom pravu (§. 552. toga zakona.).

Drugu alineju ovog §a razjasnuje potanko i svestrano vladino obrazloženje osnove, pa je posve dovoljno, da samo ovo ovdje priobćimo. Ono glasi:

„Po sadanjem našem steč. redu od 18. srpnja 1853. mirazna tražbina ravna je u stečaju svakoj drugoj tražbini: ako je osigurana zalogom, dolazi do namirenja iz založene stvari po pristojećem joj prvenstvu, ako nije, ide u 3. razred osobnih vjerovnika.

Prema prije postojavšem zakonu stečajnom (§§. 85., 86. zajed. zak. čl. XXII.: 1840.) imala je donosbina (allatura, t. j. mirazne pokretnine) supruge trgovca, ako je protokolirana u registrih trgovačkih u smislu §. 9. zajed. zak. čl. XVI.: 1840. prednost pred vjerovnici hirografarnimi.

Po §. 12. car. patenta od 29. studenoga 1852. broj 247. d. z. l. (o djedinstvu) valja ženidbene pogodbe, sklopljene prije krie-

posti obćega gradjanskoga zakonika (t j. prije 1. svibnja 1853.), prosudjivati po zakonih postojavših do toga vremena (to jest do 1. svibnia 1853.). S toga član. VII. alin. 2. naredbe od 18. srpnja 1853. o stečajnom redu ostavlja u krieposti pomenuto preimućtvo donosbine trgovačke suprnge tim. da se takova donosbina, ako je protokolirana prije 1 svibnja 1853., ima namiriti u trećem razredu, nu pred svimi drugimi vjerovnici toga razreda. Alineja 1. istoga članka VII. u pogledu prednosti **uknjiženoga** miraza (ne samo trgovačkoga) postala je nepraktičnom, pošto je uveden gruntovni red od 15. prosinca 1855.

§. 552. trgovačkoga zakona (zak. član. XXXVII. : 1875.) glasi:

„Dok traje valjanost obstojećega stečajnoga zakona (to jest zak. čl. XXII. : 1840), ostaju u kriepoti odredbe §. 9. XVI. zak. čl. od god. 1840. tičuće se allature, miraza i parafernalija.

Prije uvedenja ovoga (t. j. trgovačkoga) zakona upisana allatura, miraz i parafernalija imadu se radi upisa u novi registar tvrdka prijaviti za roka, u §. 551. ustanovljena (to jest u roku od 6 mjesecih nakon nastale krieposti trg. zakona), inače bo im ne pripada prednost u slučaju stečaja.

Upis taj može potražiti i supruga.

Time se opravdava alineja 2. §. 244. nazočne osnove u pogledu možda protokoliranih i u nove registre trgovačke pravodobno prenešenih starih miraza trgovačkih.

Pripomenuti je, da je u ovih kraljevinah zak. čl. XXII. : 1840. dokinut današjim stečajnim redom počam od 1. rujna 1853., pa da od tada već nije mogao trgovački miraz protokoliranjem steći gore pomenute prednosti; za Ugarsku pako je isto pravno stanje nastalo tek po §. 267. ugar. steč. zakona (zak. čl. XVII. : 1881.), koj takodjer poput nazočne osnove uzdržaje u krieposti jur stečeno preimućtvo naznačenoga miraza upućujuć i na §. 552. trgovačkoga zakona, po kojem mora da je takov miraz pravodobno prenesen u nove registre trgovačke.

Gornje razlaganje tiče se postojavšega gradjanskoga diela kraljevina Hrvatske i Slavonije, dočim u pogledu postojavše vojne krajine valja iztaknuti sliedeće:

U postojavšoj krajini stupio je obći gradjanski zakonik u krieposť već danom 1. siečnja 1812., dočim zak. čl. XVI. i XXII. od god. 1840. tu nisu stekli valjanosti, nego je vriedio obći stečajni red od 1. svibnja 1781. i austrijski trgovački zakon sa §§ 16. i 17., uvedb. zakona od 17 prosinca 1862., sve dok nije uveden i u krajini sadanji naš stečajni red (od 11. srpnja 1858) i trgovački zakon (zak. čl. XXXVII. : 1875), naime 1. siečnja 1873., dotično 1. siečnja 1880.

Iztaknuti je, da mirazna tražbina ženina po obćem stečajnom redu od 1. svibnja 1781. ide u 3. razred, dočim je 4. razred obćim razredom osobnih vjerovnika (koj odgovara 3 razredu na-

šega sadanjega stečajnoga reda), nu ta klasifikacija jednostavno je dokinuta uvedenjem stečajnoga reda od 18. srpnja 1853.

Što se pak tiče bračnih ugovora na korist trgovačke supruge, koji su za krieposti austrijskoga trgovačkoga zakona u krajini pali pod udar §§. 16. i 17. austr. zakona od 17. prosinca 1862., (po kojih takovi ugovori moradoše biti protokolirani, jer inače nisu ni kriepostni prema trgovačkim vjerovnikom muževim), uvedenjem našega sadanjega trgovačkoga zakona u krajini dokinuti su bez ikakova priuzdržaja iztaknuti propisi austrijskoga zakona, te ni ova ustanova ne ima nikakova razloga, da u tom pogledu što naredi. Primjetiti je, da ni stariji, naime prije 1. siečnja 1880. utanačeni, bračni ugovori bez dvojbe nisu vište podvrgnuti stezi, postojavšoj po §§. 16. i 17. austr. zakona od 17. prosinca 1862."

§. 245. Ustanove prvoga diela ovoga zakona ne mogu se uporaviti na stečaje, otvorene prije dana, kojim ovaj zakon stupi u život.

§. 246. Ovaj zakon stupa u život istodobno sa zakonom o stečajnom i izvanstečajnom pobijanju pravnih čina glede imovine dužnika, koj ne može platiti.

Banu se povjerava, da u provedbi zakona ustanovi taj dan ter izdade potrebne prelazne ustanove glede postupka.

Ustanove stečajnoga postupka ovoga stečajnoga zakona, koje valja uporaviti i na stečaje, otvorene prije krieposti ovoga zakona, koji su još u tečaju u času, kada stupa isti zakon u život, sadržane su u provedbenoj naredbi.

OBRAZCI K STEČAJNOMU ZAKONU.

K. §. 71.

I. Obrazci molbâ prezaduženikâ za otvorenje stečaja.

a) ako prezaduženik nije trgovac.

(iz vana)

Kr. kotarskomu sudu

u Karlovcu.

M o l b a

Slavomira Slavnića, opančarskoga majstora u Karlovcu

za otvorenje stečaja nad njegovom imovinom.

(iz nutra)

Slavni kr. kotarski sude!

Uslied raznih nesreća ne mogu da namirim sve svoje vjerovnike, prisiljen sam za to zatražiti otvorenje stečaja nad mojom imovinom.

Prilažem pod ·/. izkaz sve svoje imovine i dugovine, te molim: Slavni kr. kotarski sud izvoli nad mojom imovinom otvoriti stečaj.

Slavomir Slavnić v. r.

(Ako molitelj ne može da odmah predloži izkaz imovine i dugova svojih, može se gorenavedena druga stavka iz molbe izpustiti.)

b) ako je prezaduženik protokolirani trgovac.

(iz vana)

Slavnom kr. sudbenom stolu, kao trgovačkom sudu

u Zagrebu.

M o l b a

Jakova Kornfeinda, trgovca u Zagrebu, Duga ulica kbr. 85.

za otvorenje stečaja nad njegovom imovinom

(iz nutra)

Slavni kr. sudbeni stole!

Ja sam otvorio u Zagrebu u Dugoj ulici kbr. 85. već godine 1880. trgovinu sa nürnberžkom i kratkom robom. Trgovina ova uspjela je spočetka liepo, nu tečajem zadnjih godina otvoreno je u mojem susjedstvu više trgovina robom iste vrsti, u kojih se roba po što po to prodaje uz bezcienu tako, da ja s istimi ne mogu konkurirati, pa je za to moj posao počeo sve više i više nazadovati, te sam došao do toga, da ne mogu više namiriti sve svoje vjerovnike

A. B. Prilažem s toga pod A/, zadnju svoju bilancu; pod B/, točni izkaz o mojoj imovini uz oznaku njezine vriednosti;

C. pod C/, izkaz svih mojih vjerovnika sa iznosi njihovih tražbina; a pod D/, posebni izkaz svih mojih tražbina uz naznaku, koje su od njih utjerive, koje dvojbene, a koje neutjerive.
D.

Podjedno predajem veleslavnomu tomu sudbenomu stolu sve moje trgovačke knjige te molim:

Slavni kr. sudbeni stol kao trgovački sud izvoli otvoriti nad mojom imovinom stečaj i u tu svrhu učiniti shodne odredbe.

Jakov Kornfeind v. r.

(Ako trgovac, prezaduženik, ne može odmah bilancu sastaviti niti podnieti ostale gornavedene izkaze, može molba glasiti ovako:)

Slavni kr. sudbeni stole!

Silna konkurencija i nesreće, koje su me stigle u mojem trgovačkom poslovanju, dovedoše me do toga, da sam postao pasivan, te ne mogu platiti svih svojih vjerovnika.

Prisiljen sam s toga prijaviti stečaj.

Pošto hoće upravo danas više vjerovnika da proti meni izvedu ovrhe, to ne imam vremena, da sastavim bilancu niti da podnesem izkaze moje imovine i dugova, te tražbina utjerivih, dvojbenih i nedvojbenih, već obećajem bilancu i ove izkaze zajedno sa trgovačkimi knjigami predložiti tomu slavnom sudu u što kraćem roku.

Stavljam za to molbu:

Slavni kr. sudbeni stol izvoli nad mojom imovinom otvoriti stečaj.

Jakov Kornfeind v. r.

K §. 73.

II. Obrazac molbe vjerovnika za otvorenje stečaja proti prezaduženiku ne protokoliranu trgovcu.

(iz vana)

Slavnom kr. sudbenomu stolu

u Petrinji.

M o l b a

Jakova Končara, posebnika u Sisku

za otvorenje stečaja nad imovinom Mije Pogačića, remenara u Petrinji.

(iz nutra)

Slavni kr. sudbeni stole!

Mijo Pogačić duguje mi mjenbenu tražbinu od 500 for., za koju sam izhodio proti njemu platežni nalog de praes.

A. 20. prosinca 1896. br. 4980 pod A/, proti kojemu je dao prigovore.

Ja sam pokušao izvesti pljenitbu na njegove pokretnine, ali je njegova supruga darovnim ugovorom zasvjedočila, da su sve pokretnosti njezino vlastničtvo, pa nije zato pljenitba ni izvedena, kako to svjedoči odluka toga slavnoga suda od 10. siečnja br. 25.

Pošto Mijo Pogačić ne ima ine imovine, nego nekretnine upisane u gruntovnom uložku br. 25. obćine Petrinja, koje B. su glasom gruntovnoga izvadka pod B/, preobterećene, te pošto je jur Antun Kolmar, trgovac u Sisku, podneo tužbu na pobijanje darovnoga ugovora, koji je Mijo Pogačić sklopio sa svojom suprugom, kod toga slavnog suda pod br. 46. od god. 1897., to ovime molim:

Slavni kr. sudbeni stol izvoli nad imovinom Mije Pogačića otvoriti stečaj.

Jakov Končar v. r.

(ili:)

Slavni k. sudbeni stole!

Mijo Pogačić duguje mi mjenbenu tražbinu od 500 for. na temelju mjenice od 20. travnja 1897., plative šest mjesecih a dato.

Mjenica nije dospjela, te ja ne mogu tražiti osiguranja za moju tražbinu.

Nu kako sam uvidio iz uručbenoga zapisnika toga suda, tužili su Miju Pogačića, Mirko Kuzmić za glavnicu od 600 for. i Mato Mlinarić za glavnicu 400 for., osim toga zatražio je već Mavro Milčić proti njemu ovrhu za tražbinu od 250 for.

Pošto ne ima Mijo Pogačić inoga imetka već samo nješto pokretnina i robe remenarske, koja ciela imovina ne dosiže ni za podpuno namirenje sada navedenih njegovih vjerovnika, to molim (kao gore).

Jakov Končar, v. r.

(Obrazac za molbu vjerovnika za otvorenje stečaja proti prezaduženiku, protokoliranu trgovcu, nalazi se pod XLVIII.).

III. Obrazac za riešenje molbe vjerovnika za otvorenje stečaja proti prezaduženiku, ne trgovcu.

Odluka.

Na ovu molbu uriče se za saslušanje prezaduženika Mije Pogačića pred ovim sudom ročište na dan 5. kolovoza 1897. u 9 satih prije podne, na koje se pozivlju molitelj Jakov Končar i prezaduženik Mijo Pogačić, ovaj s uputom, da popisom svoje imovine i dugovine potvrdi, da može platiti sve svoje dugove, jer će se, ako to izkazao ne bude, ili pako, ako na ročište doći neće, proti

njemu s mjesta otvoriti stečaj bez svakoga obzira na utok, uložen možda proti ovom odlukom naredjenu ročištu.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj g. Jakov Končar, posebnik u Sisku, i g. Mijo Pogačić, remenar u Petrinji.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji dne 2. kolovoza 1897.

IV. Obrazac za razpravni zapisnik o saslušanju stranaka na molbu vjerovnika za otvorenje stečaja proti prezaduženiku, ne trgovcu ili neprotokoliranu trgovcu.

Zapisnik

od 5. kolovoza 1897.

sastavljen kod kr. sudbenoga stola u Petrinji o saslušanju stranaka o molbi Jakova Končara za otvorenje stečaja proti Miji Pogačiću uslied ovosudne odluke od 2. kolovoza 1897. br. 1802.

Prisutni: podpisani.

Pristupe obe stranke osobno, te g. Mijo Pogačić daje u zapisnik sliedeće:

Očitovanje

Ja nisam bio u stanju u tako kratkom roku sastaviti točan popis svoje imovine i mojih dugova, ali mogu ovdje uztvrditi, da nisam prezadužen, jer moj posao nosi preko 1000 for. na godinu, a uz to imam zalihu kože u vriednosti od 800 for. a i nekretnina, upisanih u gruntovnom uložku br. 500 obćine Petrinja u vriednosti od 1000 for. Molim s toga da se molitelj odbije sa zahtievom na otvorenje stečaja proti meni.

Na to daje molitelj sljedeće

protuočitovanje

Nije istina, da posao protustranke nosi 1000 for.; nije istina, da isti ima zalihe robe od 800 for., već jedva od kojih 50 for. Istina, da ima nekretnina, upisanih u gruntovnom uložku br. 500 obćine Petrinja, ali su one prezadužene. Ostajem s toga kod mojeg zahtjeva.

Postupajući sudac priobći strankam sljedeći

zaključak suda.

Kr. sudbeni stol u Petrinji zaključio je temeljem §a 70. steč. zakona uredu radi izviditi dati, da li su navodi Mije Pogačića istiniti, te odgadja uslied toga ročište do danas 3 sata poslie podne.

Dovršeno i podpisano.

Podpisi sudbenih osoba. Podpisi stranaka.

Nastavljeno u 3 sata po podne.

Pristupi na ročište sam molitelj Jakov Končar, dočim Mijo Pogačić došao nije. Prvi očituje sliedeće:

Pošto je katkim putem obavljenimi izvidi konstatovano, da su nekretnine, upisane u grunt uložku br. 500 obćine Petrinja, obterećene sa tražbinami do iznosa od 980 for., a sam prezaduženik ih cieni samo na 1000 for., pošto je pronadjeno, da ima zalihe kože samo u iznosu od 200 for., te pošto je napokon gradsko poglavarstvo u Petrinji izjavilo, da remenarski posao Mije Pogačića ne nosi više nego do 500 for., to obzirom na to, što izkazano predleži kod toga suda, da ga tjeraju dugovnimi tužbami i to Mirko Kuzmić radi tražbine od 600 for., a Mato Mlinarić radi tražbine od 400 for., molim, da se mojemu molbenom zahtjevu udovolji.

Dovršeno i podpisano.

Podpisi sudbenih osoba. Podpis stranke.

(Opazka: Razumieva se, da se ima kod sudbenih stolova gorenavedeni zaključak stvoriti u sjednici, koju će imati postupajući sudac s mjesta sazvati dati. Ako neće biti nuždno, da se stranke očituju o izvidih zaključenih po sudu, ili ako će biti izvidi takove naravi, da ne bude u obće trebalo daljnjeg saslušanja stranaka, moći će se ti izvidi odrediti i nakon dovršenog zapisnika odlukom suda, a da ne bude trebalo tu odluku ni strankam priobćiti. Izvide te imati će obaviti ili sam postupajući sudac ili odredjeni ini član suda kratkim putem, eventualno uz sudjelovanje jednoga vještaka, koga će sudbeni izaslanik ureda prizvati, bude li trebalo ustanoviti vriednost koje stvari. O tih svojih izvidih morati će član suda bezodvlačno izvjestiti.)

K. §. 76.

V. Obrazac molbe, da se sačuva (osigura) imovina prezaduženikova dotle, dok se otvori stečaj.

(iz vana)

Slavnomu kr. sudbenomu stolu

u Petrinji.

Molba

Jakova Končara, posebnika u Sisku

proti

Miji Pogačiću, remenaru u Petrinji

za sekvestraciju protivničkoga remenarskoga posla i zabranu na tražbinu od 200 for., koju dobiti ima od Josipa Stilinovića iz Lekenika i za obćenitu zabranu odsvojenja za protivnika.

(iz nutra)

Slavni kr. sudbeni stole!

Ja sam zatražio otvorenje stečaja proti Miji Pogačiću. Nu odlukom slav. toga suda od 6. kolovoza 1897. br. 1602. odredjena

su izvidjenja glede prezaduženosti Mije Pogačića, koja su još u tečaju.

Pošto Mijo Pogačić robu svoju za bezcienu na prodaju nudi, samo da ju unovči, što dokazujem pismenom svjedočbom trgovca Arona Brauna i Samuela Gelba pod A/. te pošto ima dospjelu tražbinu od 200 for. kod Josipa Stilinovića, koju može svaki čas dignuti, to ovime molim na temelju §a 176. stečajnoga zakona: slavni kr. sudbeni stol neka izvoli dozvoliti u svrhu da se sačuva imovina prezaduženikova dogodnoj budućoj njegovoj stečajnini:

1) sekvestraciju njegova remenarskoga posla, u koju svrhu predlažem za sekvestra Hermana Bergera, trgovca s kožami u Petrinji;

2) zabranu za tražbinu od 200 for., koju Mijo Pogačić dobiti ima od Josipa Stilinovića iz Lekenika.

Podjedno molim za izdanje obćenite zabrane na protivnika, da ništa ne odsvoji od svoje imovine, dok ne bude konačno riješena moja molba za otvorenje stečaja.

Jakov Končar. v. r.

VI. Obrazao odluke suda za osiguranje odnosno sačuvanje imovine prezaduženika do konačnog riešenja molbe za otvorenje stečaja i za oglas o javnoj zabrani po §u 76. stečajnog zakona.

a) Odluka

Na molbu Jakova Končara, vidiv, da su u tečaju još izvidjenja o prezaduženosti Mije Pogačića, preduzeta na molbu prenavedenoga molitelja za otvorenje stečaja proti njemu, te vidiv, da je molitelj vjerodostojno zasvjedočio sa pismenim svjedočanstvom ovomjestnih trgovaca Arona Brauna i Samuela Gelba, da Mijo Pogačić razsipava svoju imovinu, to se ovime gledom na propis §. 76. stečajnoga zakona dozvoljuje:

1) sekvestracija remenarskog posla Mije Pogačića, pa se za sekvestra imenuje po molitelju predloženi ovomjestni trgovac Herman Berger, a uvedenje sekvestra povjerava ovosudnom pristavu Ferdi Horvatu uz dužnost, da o tom položi izvješće u roku od 24 sata.;

2) zabrana na tražbinu Mije Pogačića od 200 for., koju ovaj od Josipa Stilinovića iz Lekenika dobiti imade, te se ovime nalaže Josipu Stilinoviću, da pod osobnom odgovornosti do dalnje sudbene odredbe Miji Pogačiću upitnih 200 for. ne plati.

Podjedno se ovime zabranjuje Miji Pogačiću, da do dalnje sudbene odredbe u obće ništa od svoje imovine odsvojiti ne smije pod prietnjom zakonskih posljedica.

O toj zabrani izdaje se javni oglas, koji se na sudnici pribija i jedan put oglasuje u službenih novinah, u koju svrhu ima molitelj položiti kod ovog suda pristojbu od . . . for. . . nč.

O tome se obavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj g. Jakov Končar, protustranka g. Mijo Pogačić, sudbeni izaslanik g. pristav Ferdo Horvat i sekvester g. Herman Berger, ovaj uz dostavu dekreta.
Kr. sudbeni stol u Petrinji dne 8. kolovoza 1897.

O g l a s

Kr. sudbeni stol u Petrinji obznanjuje ovime, a je na molbu Jakova Končara, posebnika u Sisku, obzirom na njegovu molbu za otvorenje stečaja proti Miji Pogačiću, remenaru u Petrinji, pošto su još izvidi glede ove molbe kod ovoga suda u tečaju, po §u 76. stečajnog zakona, u svrhu da se sačuva njegova imovina dotle, dok se dogodno proti njemu ne otvori stečaj, istomu obćenito zabranio, da što odsvoji od svoje imovine.

Ova javno oglašena zabrana radja istim pravnim učinkom kao da je stečaj već otvoren; biti će po tom svako podmirenje osobnoga zahtieva na imovinu dužnikovu nevaljano prema vjerovnikom stečajnim, koje bude obavljeno, računajuć od dana objelodanjena ovoga oglasa, ako se bude proti Miji Pogačiću stečaj otvorio.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji od 8. kolovoza 1897.

Podpisi.

(pečat)

K §u 78.

VII. Obrazac molbe i odluke suda, kojom se prezaduženik pozivlje na položenje prokazne prisege.

a) Obrazac za molbu

(iz vana)

Slavnom kr. sudbenom stolu

u Petrinji.

M o l b a

Steve Petrovića, trgovca u Sisku
proti
Lazaru Laziću, mlinaru u Topolovcu

da se protivniku naloži, da položi prisegu sadržaja, da od svoje imovine nije ništa zatajio.

Ja sam tražio otvorenje stečaja proti Lazaru Laziću kod ovog slavnog suda podneskom od 20. rujna 1897. br. 8906. Nu pošto je na ročištu na tu molbu urečenom na 21. rujna 1897. Lazar Lazić izkazao, da ne ima ni toliko imovine, da bi ona dotekla, da se podmire troškovi stečajnoga postupka, nije po slavnom tom sudu stečaj otvoren bio.

Ja sam pako doznao iz vjerojatnoga izvora, da ima sakrivene imovine, bez da sam mogao doznati, gdje se ta imovina nalazi.

Molim s toga, da izvoli slavni kr. kot. sud narediti ročište u svrhu da protivnik položi prisegu, da od svoje imovine nije ništa zatajio.

Stevo Petrović v. r.

b) Obrazac za odluku

Na ovu molbu oriče se po §u 78. steč. zakona ročište na dan 10. listopada 1897. u 9 satih prije podne u svrhu da prezaduženik Lazar Lazić položi prisegu, da od svoje imovine u izkazu svom, pridonešenom na ročištu 21. rujna 1897. nije ništa zatajio.

Na to ročište pozivlju se sa napisi molitelj g. Stevo Petrović i prezaduženik g. Lazar Lazić, posliednji pod prietnjom posljedica §§. 111.—118., ako na ročište ne dodje ili prisegu položio nebi.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji od 6. listopada 1897.

Podpis.

K § 79.

VIII. Obrazac odluke, kojom se otvara stečaj.

a) Odluka.

U rješenju razpravnog zapisnika od 5. kolovoza 1897. o saslušanju prezaduženika Mije Pogačića, remenara u Petrinji, na molbu Jakova Končara, posebnika u Sisku za otvorenje stečaja, — kr. sudbeni stol u Petrinji: vidiv, da je Jakov Končar dokazao izvornom mjenicom, izdanom 20. travnja 1897., a plativom šest mjesecih a dato. da mu Mijo Pogačić duguje kao prihvatnik mjenbenu svotu od 500 for.;

Vidiv, da predleži izkazano kod ovog suda, da su proti Miji Pogačiću podnieli tužbu: Mirko Kuzmić na izplatu glavnice od 600 for., a Mato Mlinarić na izplatu glavnice od 400 for., kojih tužba je razprava u tečaju, ter da proti istomu vodi i Mavro Milčić ovrhu za tražbinu od 250 for.;

vidiv, da na ročištu 5. kolovoza 1897. Mijo Pogačić pozvan, da izkaže, da može platit sve svoje dugove, to izkazao nije, pače niti podneo nije izkaz svoje imovine i dugovine već samo uztvrdio, da nije prezadužen, jer da mu nosi remenarski posao preko 1000 for. na godinu a uz to, da ima zalihu kože u vriednosti od 800 for. te i nekretnina upisanih u grunt. uložku br. 500 obćina Petrinja u vriednosti od 1000 for.;

vidiv, da se je izvidi, ureda radi učinjenimi po §u 70. steč. zakona, da se ustanovi prezaduženo stanje Mije Pogačića, ustanovilo, da su nekretnine upisane u grunt. uložku br. 500 obćine Petrinja obterećene sa tražbinami do iznosa od 980 for., a sam prezaduženik, da cieni vriednost istih nekretnina samo na 1000 for.; zatim, da je pronadjeno, da isti ima zalihe kože samo u iznosu

od 200 for.; napokon, da je gradsko poglavarstvo u Petrinji zasvjedočilo, da remenarski posao Mije Pogačića ne nosi više nego do 500 for na godinu,

vidiv, da je prema prenavedenom vjerovnik Jakov Končar ne samo vjerojatno zasvjedočio, da ima ma i nedospjelu još tražbinu u iznosu od 500 for. proti Miji Pogačiću, već da je i konstatovano, da dugovi njegovi nadilaze imovinu mu, pa da je tako udovoljeno propisu §a 73. stečajnoga zakona, — otvara se ovime stečaj nad cielom imovinom Mije Pogačića remenara u Petrinji i to gdjegod se nalazećom pokretnom imovinom njegovom, a nepokretnom u koliko leži u području kraljevina Hrvatske i Slavonije.

Ovo otvorenje stečaja oglasuje se izrokom, koji se ima na sudnici pribiti i tri puta oglasiti u domaćih službenih „Narodnih Novinah."

(Ako se radi o stečaju otvorenom proti prezaduženiku, koji bi mogao imati tražbina u Ugarskoj ili Cislitaviji ili u jednoj i drugoj poli države Austrougarske valja još nastaviti: zatim u službenih listovih „Közlönyi" u Budimpešti i „Wiener Zeitung" u Beču.)"

Stečajnim povjerenikom postavlja se ovosudni viećnik gosp. Gjuro Gjurgjević.

Upraviteljem stečajnine imenuje se g. odvjetnik dr. Mijo Milković, a njegovim zamjenikom njegov odvjetnički perovodja g. dr. Sava Savić.

Upravitelju stečajnine se nalaže, da čim prije ovomu sudu naznači one vjerovnike, koji bi se mogli birati u privremeni vjerovnički odbor.

Sastav našastara povjerava se kr. javnom bilježniku dru Milanu Milankoviću uz dužnost, da podnese izvješće u roku od 8 dana.

Podjedno mu se nalaže, da s mjesta preduzme uzki zatvor ciele stečajninske pokretne imovine.

Rok za prijavu tražbina stečajnih ustanovljuje se do 15 rujna 1897, a obće ročište likvidacionalno uriče se na dan 1. listopada 1897. u 9 satih prije podne kod ovoga suda.

Konačno odredjuje se zabilježba otvorenja stečaja na nekretnine, upisane u gruntovnom uložku br. 500 obćine Petrinja.

(Ako je stečaj otvoren proti protokoliranu trgovcu valja još odrediti zabilježbu stečaja u trgovačkom registru).

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj g. Jakov Končar u Sisku, prezaduženik g. Mijo Pogačić u Petrinji, stečajni povjerenik g. ovosudni viećnik Gjuro Gjurgjević, upravitelj stečajnine g. odvjet. Dr. Mijo Milković, zamjenik mu g. odvjetnički perovodja Dr. Sava Savić, posljedna trojica, svaki uz prilog od-

nosnog dekreta i kr. javni bilježnik Dr. Milan Milanković i ovosudni gruntovni ured.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji dne 18. kolovoza 1897.

(Pečat). Podpis:

b) Dekret za stečajnoga povjerenika.

Gosp. Gjuri Gjurgjeviću, kr. sudbenom viećniku

Ovdje.

Kr. sudbeni stol u Petrinji imenovao Vas je po smislu §a 84. stečajnog zakona stečajnim povjerenikom za razpravu stečaja, koji je današnjim danom otvoren nad imovinom ovomjestnoga remenara Mije Pogačića.

O tome se ubavješćujete uz prilog odluke o otvorenju stečaja te molbe za otvorenje stečaja sa prilozi pod ·/. tim pozivom, da odmah Vaše uredovanje u svojstvu stečajnoga povjerenika preuzmete, te da se u svemu držite točno propisa stečajnoga zakona.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji od 8. kolovoza 1897.

c) Dekret za upravitelja stačajnine.

Gosp. Dru Miji Milkoviću, odvjetniku

u Petrinji.

Uslied izrokom od današnjega dana br. 1820. nad imovinom ovomjestnoga remenara Mije Pogačića otvorena stečaja imenujete se Vi ovime upraviteljem ove stečajnine, navlastito njezinog g god nalazećeg se pokretnog imetka i u području kraljevina Hrvatske i Slavonije ležećeg nekretnog imetka; glede ovoga tako dugo, dok na molbu hipotekarnih vjerovnika ili na predlog vjerovničkog od bora ne bude za isti postavljen posebni upravitelj.

Pozivljete se s toga, da obzirom na propis §a 92. steč. zakona, prava stečajnine savjestno zastupate i branite, da nastojite, da se stečaj čim prije dovrši, da izkaze o likvidaciji prijavljenih proti stečajnini tražbina po propisu §a 120. steč. zakona točno vodite i u zakonitom vremenu stečajnom povjereniku predložite. Nalaže Vam se nadalje, da stečajninsku imovinu odmah pod svoju upravu preuzmete, da sa povjerenom Vam stečajnom imovinom sa svom brižljivošću marljiva i čestita gospodara upravljate, da točno po propisu §§a 149. do 151. stečajnog zakona o stečajnoj imovini račune vodite, i to posebice glede svakog nekretnoga dobra i posebice glede odnosnih pokretnina, koje su obterećene pravom razlučnim, razlučno od računa obćenite stečajne

mase, ter da se u obće u svemu točno po propisih stečajnoga zakona vladate.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji, itd. kao gore.

d) Dekret za zamjenika upravitelja stečajnine.

Gosp. Dru Savi Saviću, odvjetničkomu perovodji

u Petrinji.

Uslied izrokom od današnjega dana br. 1820 nad imovinom remenara Mije Pogačića otvorena stečaja imenujete se zamjenikom upravitelja stečajnine g. odvjetnika Dra Mije Milkovića, te se ovime pozivljete, da u svih poslovih uprave i zastupstva stečajnine zamjenite rečenoga upravitelja, ako bi zapriečen bio, da sam nadležeće mu u tom pogledu dužnosti vrši, pa da se u svemu po propisu zakona vladate. Navlastito pako nadleži Vam očitovati se glede tražbina, koje prijavi stečajni upravitelj kao vjerovnik.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji dne itd. kao gore.

e) Dopisi.

Slavnom kr. poštarskom uredu

u Petrinji.

Uslied izrokom od današnjega dana br. 1820. nad imovinom ovomjestnoga remenara Mije Pogačića otvorena stečaja umoljava se, da izvoli slavni kr. pošt. ured učiniti shodne odredbe, da se listovi, brzojavke, novčane i tovarne pošiljke, upravljene na Miju Pogačića njemu ne uručuju, već samo po ovomu sudu imenovanom upravitelju stečajnine odvjetniku Dru Miji Milkoviću.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji dne itd. kao gore.

(U mjestih, u kojih se nalazi željeznička ili parobrodska postaja valja sličan dopis upraviti i na željezničku ili parobrodsku postaju. Dopis na ove postaje imao bi jednostavno glasiti ovako: „Slavnoj željezničkoj (ili parobrodskoj) postaji u . . . . Uslied izrokom od današnjega dana br. 1820. nad imovinom N. N otvorenoga stečaja, umoljava se, da izvoli slavnoisti učiniti shodne odredbe, da se tovarne pošiljke upravljene na prezaduženika N. N-a njemu ne uručuju, već samo stečajnomu upravitelju N. N-u).“

Slavnom kr. državnomu odvjetničtvu

u Petrinji.

Ovaj sudbeni stol je današnjim danom otvorio stečaj nad imovinom prezaduženika remenara Mije Pogačića u Petrinji.

Što se priobćuje slavnomu kr. državnomu odvjetničtvu na shodno

uredovanje uz prilog ovjerovljenoga prepisa izkaza o imovini i dugovini prezaduženika.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji itd. kao gore.

(Opazka. Razumieva se, da se ovjerovljeni prepis izkaza imovine i dugovine prezaduženika ovomu dopisu priložiti ima samo ako se već nalazi kod suda; ali ako nije po prezaduženiku podnešen, ne ima se s prijavom pričekati).

K §. 80.

IX. Obrazao za stečajni izrok

Izrok

Kr. *sudbeni stol* u *Petrinji* oglasuje, da je kod ovoga suda otvoren stečaj nad cielom pokretnom imovinom *Mije Pogačića. remenara* u *Petrinji*, ma gdje bila i nad njegovom nepokretnom imovinom, koja je u području kraljevina Hrvatske i Slavonije.

Stečajnim povjerenikom imenovan je g. *Gjuro Gjurgjević* sudb. *viećnik* kod ovoga suda, stečajnim upraviteljem g. *dr Mijo Milković, odvjetnik u Petrinji*, a njegovim zamjenikom *njegov odvjetnički perovodja* g. *dr. Sava Savić* u *Petrinji*.

Opominju se svi, koji imadu u svom držanju predmeta stečajne mase, ili su što dužni u masu, da ništa ne izruče ni ne plate prezaduženiku, nego da dotične predmete i svoja prava založna ili pridržna, koja im možda pristoje glede tih predmeta, naznače bez odvlake upravitelju stečajnomu.

Svi oni, koji kao vjerovnici stečajni (§§ 49. do 61. stečajnoga zakona od 28. ožujka 1897.) kane zahtievati naplatu iz stečajne mase, pozivlju se, da te svoje zahtieve, sve da o njih teče posebna parnica, prema propisom §§. 114. do 117. steč. zakona i pod inakimi štetnimi posliedicami, naznačenimi u tom zakonu, prijave kod ovoga suda najzad do dana *15. rujna 1897.* u svrhu, da im se izpravnost i red ustanovi na obćem ročištu likvidacionalnom, koje je odredjeno na dan *1. listopada 1897.* kod ovoga suda pred stečajnim povjerenikom. Na to ročište, na kojem će se nakon dovršene likvidacije obaviti izbor vjerovničkoga odbora, neka stečajni vjerovnici sobom ponesu sve izprave, kojimi mogu zasvjedočiti svoja prava vjerovnička.

Napokon se pripominje onim, koji imadu prava izlučnih (§§ 27. do 30. steč. zakona), ili prava na razlučenu podmirbu (§§ 35. do 48. steč. zakona), da ta prava, u koliko ih ne potjeraju, neće smetati unovčenju ni razdiobi stečajne mase.

Tečajem daljnjega postupka uvršćivati će se sudbeni oglasi u *Narodnih Novinah u Zagrebu.*

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji, dne 8 kolovoza 1897.

(Pečat) *Podpisi.*

K §. 89.

X. Obrazac odluke za imenovanje privremenoga vjerovničkoga odbora.

Izvješće odvjetnika dra Mije Milbovića, upravitelja stečajnine Mije Pogačića, kojim naznačuje vjerovnike, iz kojih bi se mogao sastaviti privremeni vjerovnički odbor.

a) Odluka.

Na ovo izvješće imenuju se ovime članovi privremenog odbora vjerovnika trgovci gg. Josip Majer i Vjekoslav Arešić, trgovci u Sisku, te sisačka štedion ca, a od ovih prvakom g. Josip Majer, kojim se i posebni dekreti izdavaju.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi stečajni povjerenik sudbeni viećnik g. Gjuro Gjurgjević, upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr Mijo Milković, a pribićem stečajni vjerovnici.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji, dne 20. kolovoza 1897.

(Obrazac obznane pribićem)

b) Javna obznana u stečajnom postupku proti Miji Pogačiću

Kr. sudbeni stol u Petrinji obznanuje ovime svim vjerovnikom stečajnine Mije Pogačića, remenara u Petrinji, da je današnjim danom za istu stečajninu postavljen po ovomu stečajnom sudu privremeni vjerovnički odbor, u koji su imenovani članovi Josip Majer i Vjekoslav Arešić, trgovci u Sisku i sisačka štedionica, od kojih je prvakom Josip Majer.

U Petrinji, dne 20. kolovoza 1897.

Pečat. Podpisi.

(Opazka. Kod ubavješćivanja vjerovnika pribićem je uviek shodno, da se na čelu sudbene odluke, o kojoj se pribićem ubavješćuju, te kojoj valja dati prenavedeni oblik kratkog oglasa, stavi napis „javna obznana u stečajnom postupku proti N. N-u“, da se odmah razabrati može, da se tiče stečaja u obće, a kojega stečaja napose).

c) Dekret za prvaka vjerovničkoga odbora.

G. Josipu Majeru, trgovcu

u Sisku.

Uslied ovosudne odluke od današnjega dana i gornjega broja imenujete se ovime članom privremenoga odbora vjerovnika stečajnine Mije Pogačića, remenara u Petrinji, i ujedno prvakom

istoga odbora, te se pozivljete, da u tom svojstvu interese stečajnine čuvate, Vašim savjetom podupirate upravitelja stečajnine, da se točno uputite o načinu njegove uprave, da nastojite, da se uklone sve neurednosti u istoj, te u slučaju potrebe, da ove prijavite stečajnom povjereniku; da budete stečajnom povjereniku u svemu na ruku, navlatito da mu na njegov zahtjev priobćite mnienja i predloge vjerovničkoga odbora, i u obće da se točno u svemu propisa stečajnog zakona držite.

Kao prvak vjerovničkoga odbora ovlašćujete se, da primate u ime privremenoga vjerovničkoga odbora sve rješitbe i odluke suda i stečajnoga povjerenika, upravljene na isti vjerovnički odbor.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji itd. kao gore.

d) Dekret za člana vjerovničkoga odbora.

Gosp. Vjekoslavu Arešiću, trgovcu

u Sisku.

Uslied ovosudne odluke od današnjega dana i gornjega broja imenujete se Vi članom privremenoga vjerovničkoga odbora stečajnine Mije Pogačića, te se pozivljete, da u tom svojstvu interese stečajnine čuvate. Vašim savjetom na ruke budete stečajnom povjereniku i upravitelju stečajnine; u obće da se u svemu držite točno propisa stečajnoga zakona.

Kr. sudbeni stol.

U Petrinji itd. kao gore.

XI. Obrazac odluke, kojom stečajni sud izriče, da se ne ima sastaviti vjerovnički odbor.

Izvješće odvjetnika dra Ante Markovića, upravitelja stečajnine Mate Rožića, krčmara iz sv. Jane, kojim naznačuje vjerovnike stečajnine.

a) Odluka.

U riešenju ovog izvješća vidiv, da je poznato prebivalište samo triju vjerovnika, od kojih jedan ima tražbinu, koja spada u prvi razred osobnih vjerovnika, a ostala dvojica imadu neznatnih tražbina; vidiv da se stečajna masa sastoji poglavito iz nekretnina, sastojećih se iz dvih oranica, jedne livade i dva vinograda, upisanih u grunt. uložku br. 206. obćine sv. Jana, a osim toga samo iz pokućtva neznatne vriednosti i tri hektolitra vina;

Vidiv, da će prema tomu biti uprava stečajne mase jednostavna, ter da neće biti slučaja, u kojem će u obće nuždno biti saslu-

šati vjerovnički odbor, navlastito što neće biti potrebno, da se bud što od stečajne mase proda prije obdržavanoga likvidacionalnoga ročišta, — odlučio je kr. sudbeni stol u Zagrebu kao stečajni sud ne postaviti privremeni vjerovnički odbor.

O tome se ubavješćuju stečajni povjerenik kr. kot. sudac Mato Ilić u Jaski, upravitelj stečajnine odvjetnik Dr. Ante Marković u Jaski, zatim pribićem na sudnici ovoga sudb. stola i kr. kot. suda u Jaski vjerovnici stečajnine.

Kr. sudbeni stol.

U Zagrebu dne itd.

(Za obznanu pribićem)

b) Javna obznana u stečajnom postupku proti Mati Rožiću, krčmaru iz sv. Jane.

(ima se samo na sudnici pribiti).

Kr. sudbeni stol kao stečajni sud u Zagrebu obznanjuje ovime svim vjerovnikom stečajnine Mate Rožića, krčmara iz sv. Jane, da nije obnašao postaviti za ovu stečajninu privremeni vjerovnički odbor, s razloga, što se stečajna imovina sastoji većim dielom iz nekretnoga imetka, ter što su pokretnine neznatne vriednosti i takove vrsti, da neće biti nuždno prodati ih prije likvidacionalnoga ročišta; a gledom na po naravi stvari jednostavnu upravu, neće ni biti nikakova slučaju predvidjenoga u stečajnom zakonu, u kojem bi valjalo odrediti saslušanje vjerovničkoga odbora.

Uz to poznata su samo prebivališta triju vjerovnika, od kojih spada jedan u prvi razred stečajnih vjerovnika, dočim imadu druga dvojica neznatnih tražbina.

Kr. sudbeni stol.

U Zagrebu dne itd.

K § 91.

XII. Obrazac odluke, kojom se imenuje posebni upravitelj i dekreta za istoga.

Zapisnik od 4. listopada 1897. o saslušanju učestnika za imenovanje posebnoga upravitelja za nekretnine upisane u gruntovnom uložku br. 210. občine Batajnica spadajućih na stečajninu Antuna Alkovića, posjednika u Zemunu na molbu hipotekarnog vjerovnika Save Nedeljkovića.

a) Odluka.

U riešenju ovoga zapisnika, vidiv, da je Savo Nedeljković po §u 91. stečajnoga zakona ovlašten kao hipotekarni vjerovnik, koji ima pravom zaloga uknjiženu tražbinu na nekretnine upisane u gruntovnom uložku br. 210. občine Batajnica, zatražiti,

da se za ovo nepokretno dobro imenuje posebni upravitelj; vidiv da se prigovori hipotekarnih vjerovnika Slavoljuba Purgarića i Mate Matakovića, da će posebna uprava biti skopčana sa velikim troškom, koji će pasti na teret samim hipotekarnim vjerovnikom, osnovanimi ne ukazuju, jer po molitelju predloženi posebni upravitelj Franjo Martinković stanuje u miestu Batajnica, dočim bi upravitelj stečajnine, koji stanuje u Zemunu, morao više puta putovati u Batajnicu, a po posebnom upravitelju neće i za to narasti veći trošak, jer su hipotekarni vjerovnici i onako dužni sami nositi troškove skopčane s upravom nekretnoga dobra, ako s istim i upravlja obći upravitelj stečajnine;

vidiv, da ne imaju prenavedeni hipotekarni vjerovnici niti temeljitih prigovora proti osobi upravitelja, jer jednostavno ističu glede njega, da dvoje, da ima sposobnosti za upravu dobra, a da ne znadu za svoju dvojbu navesti konkretnih činjenica, dočim je po molitelju predloženi upravitelj sam posjednik nekretnina u mjestu, proti kojemu ništa ne predleži, — obnašao je ovaj kotarski sud udovoljiti molbi hipotekarnoga vjerovnika Save Nedeljković, te imenovati za nekretnine stečajnine Antuna Alkovića, upisane u gruntovnom uložku br. 210. obćine Batajnica posebnim upraviteljem Franju Martinkovića posjednika u Batajnici, kojemu se za to i posebni dekret izdaje.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj Sava Nedeljković i hipotekarni vjerovnici (imadu sljediti imena svih hipotekarnih vjerovnika, uknjiženih na gorenavedenom nepokretnom dobru) posebni upravitelj Franjo Martinković uz prilog dekreta, upravitelj sveobće stečajne mase g. odvjetnik Žarko Paunović u Zemunu te stečajni povjerenik.

Kr. kotarski sud.

U Zemunu dne itd.

Podpis kot. sudca.

b) Dekret.

Gosp. Franji Martinkoviću

U Zemunu.

Kr. kot. sud u Zemunu imenuje Vas ovime na predlog hipotekarnog vjerovnika Save Nedeljkovića nakon saslušanja učestnika posebnim upraviteljem stečajnine Antuna Alkovića, i to za nekretnine na istoga prezaduženika upisane u gruntovnom uložku br. 210. obćine Batajnica. Pozivljete se s toga, da smjesta upravu ovih nekretnina od upravitelja sveobće stečajnine gosp. Žarka Paunovića u Zemunu preuzmete, da sa prenavedenimi nekretninami svom brižljivošću i revnošću marljiva i čestita gospodara upravljate, a o upravi toga dobra, navlastito glede svih primitaka točan račun vodite. Upozorujete se pako, da Vam u pravnih

poslovih pripada pravo zastupanja stečajnine samo u koliko se ovi odnose strogo na upravu prenavedenih nekretnina, ter su s ovom skopčane. U koliko budete u dvojbi o obsegu Vašega djelokruga i onoga upravitelja sveobće stečajne mase g. odvjetnika Žarka Paunovića, imate se s istim sporazumiti, a ako se nećete s njim moći sporazumiti, imate tražiti uputu od ovoga stečajnoga suda.

Kr. kotarski sud.

U Zemunu dne itd.

(Pečat) Podpis kot. sudca.

K §. 97.

XIII. Obrazac zapisnika o izboru odbora vjerovnika i odluke o riešenju istoga.

a) Zapisnik

spisan dne 20. listopada 1897. po stečajnom povjereniku kr. sudb. stola kao stečajnog suda u Zagrebu o izboru vjerovničkoga odbora stečajnine Leopolda Wagnera.

Prisutni: podpisani.

Konstatuje se najprije ovdje, da je danas obavljena likvidacija tražbina stečajnih vjerovnika. Likvidirane su sve tražbine, koje su prijavljene bile, do jedino tražbine vjerovnika Josipa Majera, prijavljene u iznosu od 850 for., koja je ostala preporna. Saslušanjem stranaka u posebni zapisnik po smislu §a 131. stečajnoga zakona bude sporazumkom učestnika priznato pravo glasa u vjerovničkih skupštinah stečajnom vjerovniku Josipu Majeru do iznosa od 650 for.

Odmah nakon dovršene likvidacije priobćio je stečajni povjerenik vjerovnikom, da će se još danas obaviti izbor vjerovničkoga odbora. Od vjerovnika, koji su kod likvidacije prisustvovali, ostali su za obavu izbora vjerovničkoga odbora: prva hrvatska štedionica po odvjetniku Dru Andraševiću, zagrebačka štedionica po odvjet. Dru Crniću, hrvatska komercialna banka po odvjet. Dru Kamenaroviću, Vjekoslav Arešić, Josip Majer, Antun Haler, Makso Senečić i Stanko Pavičić.

Privremeni odbor vjerovnika sastoji se od vjerovnika: prve hrvatske štedionice, Josipa Majera i Vjekoslava Arešića, od kojih je prvakom Josip Majer.

Pristupivši prisutni vjerovnici k izboru definitivnoga odbora vjerovnika izabraše jednoglasno u isti dosadanjega člana medjutomnoga odbora vjerovnika prvu hrvatsku štedionicu i kao novog člana Maksu Senečića. Za izbor trećeg člana vjerovničkoga odbora nije se mogao postići jednoglasni zaključak; preduzet je za to izbor sliedećim načinom:

Za potvrdu dosadanjega člana vjerovničkoga odbora Vjekoslava Arešića glasovaše:

prva hrvatska štedionica sa tražbinom od	. . . .	2000 for.
zagrebačka štedionica „ „ „	. . . . .	1000 „
Makso Senečić „ „ „	. . . . .	1000 „
Josip Majer „ „ „	. . . . .	650 „
	Ukupno . . .	4650 for.

Za imenovanje vjerovnika hrv. komercialne banke u vjerovnički odbor glasovaše:

hrv. komercialna banka sa tražbinom od	. . . . . .	1500 for.
Vjekoslav Arešić „ „ „	. . . .	800 „
Antun Haler „ „ „	. . . .	520 „
Stanko Pavišić „ „ „	. . . .	350 „
	Ukupno . . .	3170 for.

Pošto kod izbora vjerovničkoga odbora po §-u 97. steč. zakona odlučuje nadpolovična većina glasova, računana prema visini tražbina, to je izabran članom vjerovničkoga odbora dosadanji član privremenoga vjerovničkoga odbora Vjekoslav Arešić.

Za zamjenike članova vjerovničkoga odbora izabraše na to prisutni vjerovnici jednoglasno hrvatsku komercialnu banku, Antuna Hallera i Stanka Pavišića.

Izabrani članovi vjerovničkoga odbora birali su odmah prvu hrvatsku štedionu za glavara vjerovničkoga odbora.

Iza toga bude u pogledu načela, po kojih se nadalje uprava stečajninske imovine voditi ima, ustanovljeno po svih prisutnih vjerovnicih sljedeće:

1. Upravitelj stečajnine imade stečajninske tražbine pokušati ponajprije izvansudbeno ućerati. Od tražbina, do namirenja kojih ovim načinom doći neće, ima samo one sudbeno ućerati, o kojima se nadati može, da su doista i ućerive; za sve druge ima iskati prisilnu sudbenu prodaju.

2. Trgovački posao prezaduženika ima se nadalje voditi pod upravom po upravitelju stečajnine postavljene pouzdane osobe, sve dok ne bude trgovačka roba prodana, ako medjutim nagoda za rukom ne podje.

3. Upravitelj ima prodaju stečajne imovine istom za tri mjeseca zatražiti, jer se je nagodi nadati. Bude li došlo do prodaje, imati će se dućanska roba prodati djuture samo uz procienbenu vriednost. Samo ako ne bi nitko nudio tu cienu, imati će upravitelj stečajnine tražiti prisilnu prodaju po komadu.

Time bi uredovanje dovršeno.

Dovršeno i podpisano

Podpis steč. povjerenika i perovodje. Podpisi stranaka.

b) Odluka.

Zapisnik ovaj o izboru definitivnoga odbora stečajnine Leopolda Wagnera dostavlja se slavnom kr. sudbenom stolu u Zagrebu kao stečajnom sudu znanja radi.

Upravitelj stečajnine ima se točno držati dane mu po vjerovnicih upute, pa si može prepis zapisnika kod stečajnoga suda uzeti.

Izabranim članovom vjerovničkoga odbora i zamjenikom im izdaju se dekreti.

O tome se ubavješćuje upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Mijo Tkalac te članovi vjerovničkoga odbora i zamjenici mu sa dekreti.

U Zagrebu, dne 21. listopada 1897.

Stečajni povjerenik.

c) dekret
(za člana vjerovničkoga odbora).

Uslied izbora, preduzetoga dne 20. listopada o. g. na obćem likvidacionalnom ročištu po vjerovnicih stečajnine Leopolda Wagnera, postavljate se Vi ovime članom vjerovničkoga odbora rečene stečajnine, te se pozivljete, da se bezodvlačno primite posla po stečajnom zakonu vjerovničkom odboru pridieljenoga, te da se točno držite u svemu propisa istoga zakona. Opozorujete se podjedno, da se po propisu §a 97. stečajnoga zakona nijedan vjerovnik ne može bez osobitoga razloga kratiti, da primi posao člana vjerovničkog odbora.

U Zagrebu, dne 21. listopada 1897.

Stečajni povjerenik.

(Dekret za zamjenika glasi jednako kao što za redovitog člana vjerovničkog odbora, samo da se svagdje, gdje dolaze rieči „član vjerovničkog odbora“ iste imadu izmjeniti sa rieči „zamjenik člana vjerovničkoga odbora“).

d) Odluka povjerenika, ako se ne poluči potrebna većina glasova.

Zapisnik o pokušanom izboru definitivnoga odbora vjerovnika odstupljuje se slavnom k sudbenom stolu kao stečajnom sudu u Zagrebu.

Pošto nije polučena potrebna većina glasova za članove vjerovničkog odbora, imadu nadalje članovi privremenoga vjerovničkoga odbora nastaviti posao, koji je u stečajnom zakonu pridieljen vjerovničkom odboru.

O tome se ubavješćuju upravitelj stečajnine, članovi privremenog vjerovničkog odbora i svi vjerovnici pribićem ove odluke.

U Zagrebu dne 21. listopada 1897.

Stečajni povjerenik.

(Opazka. Ako nisu u obće članovi vjerovničkoga odbora izabrati htjeli vjerovnički odbor, ima se to jednostavno ustanoviti u zapisniku likvidacionalnom prije dovršenja istog, pa će u rješenju istoga stečajni povjerenik to gorenavedenim načinom obznaniti).

K §. 107. i 108.

XIV. Obrazac poziva prezaduženiku, da podnese popis imovine i dugovine.

G. Leopoldu Wagneru, neprotokoliranomu trgovcu

u Zagrebu.

Pošto niste do sada podnieli ni stečajnom sudu ni podpisanomu povjereniku popis svoje imovine i dugovine, to vam se nalaže, da isti bez ovlake, a najdulje za tri dana podpisanomu stečajnomu povjereniku podnesete.

Popis taj imate vi vlastoručno podpisati uz izjavu, da ste pripravni položiti prisegu toga sadržaja, da od svoje imovine ništa zatajili niste i da niste naveli izmišljenih dugova.

Ne udovoljite li Vi ovomu nalogu stići će Vas posljedice §a 111. ovoga steč. zakona.

U Zagrebu, dne 26. listopada 1897.

Stečajni povjerenik.

XV. Obrazac molbe stečajnoga vjerovnika, da se oduzme od prezaduženika prisega i odluka na tu molbu.

(iz vana)

a) Molba.

Poglavitomu gospodinu Franji Ivančeviću, kr. sudb. viećniku, stečajnom povjereniku kr. sudb. stola

u Zagrebu.

Molba

Aleksandra Radovanovića, trgovca u Zagrebu,
da se od prezaduženika Leopolda Wagnera, oduzme prisega po §u 107 steč. zakona.

Poglaviti gospodine stečajni povjereniče!

Prezaduženik Leopold Wagner podneo je 29. listopada 1897. popis svoje imovine i dugovine, te se je pripravnim izjavio istinitost istoga prisegom potvrditi.

Pošto imadem razloga sumnjati, da ovaj popis odgovara posvema istini, to molim služeći se pravom pristojećim mi po §u 108. steč. zakona, da poglaviti gospodin stečajni povjerenik izvoli odrediti ročište u svrhu položenja prisege po prezaduženiku, sadržaja navedenoga u §. 107. steč. zakona.

Aleksander Radovanović v. r.

Odluka.

Na ovu molbu naredjujem na dan 15. studena 1897. u 9 sati prije podne u uredskoj mojoj pisarni br. 28. u sgradi kr. sudb. stola u Zagrebu ročište za položenje prisege po prezaduženiku Leopoldu Wagneru, da u predloženom dne 29. listopada 1897. popisu svoje imovine i dugovine, od svoje imovine ništa nije zatajio i da nije naveo izmišljenih dugova. Na ročište ovo pozivljem prezaduženika g. Leopolda Wagnera i u mjestu stanujuće vjerovnike (imadu sljediti imena istih) sa uredovnimi napisi,

U Zagrebu, dne 8. studena 1897.

Franjo Ivančević v. r.
kr. sudbeni viećnik kao stečajni povjerenik.

XVI. Obrazao zapisnika o položenju prisege po prezaduženiku.

Zapisnik

od 15. studenoga spisan po stečajnom povjereniku u stečajnom predmetu Leopolda Wagnera o položenju prisege po prezaduženiku na odluku steč. povjerenika od 8 studenoga 1897. br. 18.

Prisutni: podpisani.

Pristupe prezaduženik Leopold Wagner osobno, i od stečajnih vjerovnika Martin Martinković, Blaž Blažeković i Mato Mataković.

Nakon što je prezaduženik Leopold Wagner izjavio, da ne ima u ničemu izpraviti ili popuniti po njemu predloženi popis imovine i dugovine svoje, i da je pripravan prisegu po smislu §-a 107. steć. zakona položiti, — polaže isti nakon opomene na svetost prisege i posljedice krive prisege sljedeću

Prisegu.

„Ja Leopold Wagner prisižem Bogu svemogućemu, sveznajućem i posvudnomu, da u popisu svoje imovine i dugovine, koji sam podneo dne 29. listopada ove godine stečajnom povjereniku, te koji mi je sada pročitan, od svoje imovine ništa zatajio nisam i da nisam naveo izmišljenih dugova.

Tako mi Bog pomogao“.

Leopold Wagner v. r.

Dovršeno i podpisano

Podpis steč. povjerenika i perovodje.

K §. 115. i 116.

XVII. Obrazci likvidacionalne prijave stečajnih vjerovnika.

a) pismena likvidacionalna molba

(iz vana)

Slavnom k sudbenom stolu

u Osieku

Molba

Jakova Ehrenfreunda, trgovca u Virovitici

proti

stečajnini Samuela Blaua protokoliranoga trgovca u Osieku, zastupanoj po upravitelju stečajnine odvjetniku dru. Slavku Slavniću

kojom prijavlja svoju kontokorentnu tražbinu od 250 for. spp. time. da se uvrsti u drugi razred stečajnih vjerovnika.

(iz nutra)

Slavni kr. sudbeni stole!

Na temelju izvadka iz mojih uredno vodjenih trgovačkih knjigah duguje mi Samuel Blau, s kojim sam bio u tekućem računu, kontokorentnu tražbinu od 250 for. sa 6% kamati, tekućimi obzirom na § 283. trgovačkog zakona od vremena dospjetka iste tražbine, t. j. od dana 20. svibnja 1897.

Pošto je nad imovinom Samuela Blau-a otvoren izrokom slavnoga toga sudbenoga stola od 24. kolovoza 1897. stečaj, to ovime u otvorenom roku ustanovljenom istim izrokom, prijavljujem prenavedenu moju tražbinu od 250 for. sa 6% kamati tekućimi od 20. svibnja 1897. do dana otvorena stečaja te imovine: slavni kr. sudbeni stol izvoli moju prijavu primiti na znanje, priznati prijavljenu prenavedenu moju tražbinu od 250 for. sa 6% kamati tekućimi od 20. svibnja 1897. do dana otvorena stečaja likvidnom, te uvrstiti ju u drugi razred stečajnih vjerovnika.

Jakov Ehrenfreund v. r.

b) ustmena (zapisnička) likvidacionalna molba

Zapisnik

spisan dne 10. rujna 1897. kod kr. sudbenoga stola u Osieku u predmetu stečajnine Samuela Blau-a o prijavi tražbine trgovačkog pomoćnika Ivana Dobrinića proti rečenoj stečajnini.

Prisutni: podpisani.

Dolazi pred sud Ivan Dobrinić, bivši trgovački pomoćnik prezaduženika Samuela Blau-a, a sada u trgovini Samuela Silberbacha, te daje u zapisnik sliedeću

Molbu:

Ja sam bio u službi kod Samuela Blaua, trgovca u Osieku, kao trgovački pomoćnik uz pogodjenu mjesečnu plaću od 50 for., koju mi je imao svakog mjeseca u naprvo plaćati. Za mjesec lipanj, srpanj i kolovoz nisam ništa dobio u ime plaće moje, te mi stoga duguje Samuel Blau ukupno 150 for. sa 6% kamati tekućimi od iznosa od 50 for. od 1. lipnja, od iznosa od 50 for. od 1. srpnja, a od iznosa od 50 for. od 1. kolovoza o. g.

Pošto je nad imovinom Samuela Blaua, izrokom slavnog tog kr. sudbenoga stola od 24. kolovoza 1897. br. 6780. otvoren stečaj, to ovime u otvorenom roku, ustanovljenom tim izrokom prijavljam moju prenavedenu tražbinu i molim:

slavni kr. sudbeni stol izvoli ovu moju prijavu do znanja primiti, te priznati mi likvidnom tražbinu moju proti stečajnini Samuela Blaua u iznosu od 150 for. sa 6% kamati tekućimi od iznosa od 50 for. od 1. lipnja o. g., od iznosa 50 for. od 1. srpnja o. g., a od iznosa od 50 for. od 1. kolovoza o. g. time, da se ova moja tražbina uvrstiti ima u prvi razred stečajnih vjerovnika.

Dovršeno i podpisano

Podpisi sudca i perovodje. Ivan Dobrinić v. r.

K §. 117.

XVIII. Obrazao likvidacionalne prijave razlučnoga vjerovnika.

(iz vana)

Slavnomu kr. sudbenomu stolu

u Mitrovici

Molba

Ferde Franceekovića, posjednika u Mitrovici

proti

Stečajnini Save Manojlovića, klobučara u Mitrovici, zastupanoj po upravitelju stečajnine odvjetniku dr. Milanu Rajnoviću

kojom prijavljuje svoju tražbinu od 300 for. na koliko ne bude namirena iz zaloga time, da se uvrsti u II. razred osobnih vjerovnika.

(iz nutra)

Slavni kr. sudbeni stole!

Ja sam 15. prosinca 1896. uzajmio Savi Manojloviću 300 for. bez zadužnice time, da mi imade ovaj zajam povratiti nakon šest mjesecih uz 6% kamata. Za moju sigurnost dao mi je on u zalog jedan zlatni remontoir sat sa zlatnim lancem i dvie dionice Mitrovačke štedionice, svaku glaseću na 100 for.

Pošto nisam siguran, da ću doći iz ovoga zaloga do podpunoga namirenja moje tražbine, to prijavljam prenavedenu moju tražbinu proti stečajnini Save Manojlovića unutar roka izrokom od 20. studenoga 1897. za prijave tražbina ustanovljenoga, te stavljam molbu, da blagoizvoli slavni kr. sudbeni stol u Mitrovici ovu moju prijavu primiti na znanje, moju tražbinu u iznosu od 300 for. sa 6% kamati tekućimi od dana 15. prosinca 1876. do dana otvorena stečaja priznati kao stečajnu tražbinu likvidnom time, da se ima uvrstiti u II razred osobnih vjerovnika, ter da imade iz sveobće stečajne mase do namirenja doći, u koliko ne bude naplaćena iz zaloga.

Ferdo Francekovič v. r.

(ili)

Slavni kr. sudbeni stole!

A Glasom gruntovnog izvadka pod A/. uknjižena je moja tražbina od 300 for. 6% kamati na nekretnine Save Manojlovića, upisane u gruntovnom uložku br. 607. obćine Mitrovica na temelju zadužnice od 15. prosinca 1896., izdane po njemu

Ja sam dakle ne samo hipotekarnim, već i osobnim njegovim vjerovnikom, pa imam kao takov pravo tražiti namirenje ne samo iz hipoteke, nego i iz ostale njegove imovine.

Nekretnine prenavedene prodane su; ali ja sam došao do namirenja iz kupovnine istih samo iznosom od 160 for., dočim je ostao nenamiren dio moje glavnične tražbine od 140 for. sa 6% kamati od ciele tražbine od 300 for.

Rok za prijavu tražbina proti stečajnini Save Manojlovića je doduše jur minuo, ali upravitelj stečajnine nije još stečajnom povjereniku predao osnovu o diobi sveobće stečajne mase glede stečajnih vjerovnika drugoga razreda.

Gledom na propis §§. 118. i 125. stečajnoga zakona stavljam ovime molbu.

Slavni kr. sudbeni stol izvoli moju prijavu primiti na znanje, te priznati likvidnom moju tražbinu od 300 for. sa 6% kamati od 15. prosinca 1896. do dana otvorenoga stečaja tekućimi, te iz hipoteke nenamireni dio iste od 140 for. sa 6% kamati od ciele tražbine od 15. prosinca 1896. do dana otvorenja stečaja tekućimi uvrstiti u drugi razred stečajnih vjerovnika.

Ferdo Francekovič v. r.

K §. 118. i §. 125.

XIX. Obrazac riešenja likvidacionalnih prijava.

a) Odluka stečajnoga suda.

Jedan primjerak pismene prijave ove (ako je podnešena prijava ustmeno dana u zapisnik: „Prepis zapisnika o likvidacio-

nalnoj ovoj prijavi) dostavlja se upravitelju stečajnom g. odvjetniku Milanu Nedeljkoviću, a drugi primjerak iste (ili ako je prijava ustmeno dana u zapisnik: izvorni zapisnik primljeni o istoj) odstupljuje se g. stečajnomu povjereniku g Antunu Kovaču na dalnje uredovanje.

Kr. sudbeni stol kao stečajni sud.

U Mitrovici dne itd.

Podpis.

b) Odluka stečajnog povjerenika, ako je prijava podnešena prije likvidacionalnoga ročišta.

Nazočna prijava stavlja se medju spise, te će se predložiti na likvidacionalnom ročištu.

U Mitrovici dne itd. Stečajni povjerenik.

c) Odluka stečajnoga povjerenika, ako je prijava podnešena nakon jur obavljenoga likvidacionalnoga ročišta.

Pošto je jur likvidacionalno ročište minulo, to uričem za razpravu ove prijave posebno ročište na dan 28. studenoga 1897. u 9 sati prije podne u mojoj uredskoj pisarni br. 15., u sgradi kr. sudbenoga stola u Mitrovici, na koje pozivljem prijavitelja g. Ferdu Francekovića i upravitelja stečajnine g. odvjetnika Milana Nedeljkovića sa uredovnimi napisi, a stečajne vjerovnike javnim oglasom, koji će se na sudnici pribiti i jedan put uvrstiti u službeni list Narodnih Novina.

U Mitrovici dne 10. studenoga 1897.

Stečajni povjerenik i sudbeni viećnik
Antun Kovač v. r.

Oglas u stečajnini Save Manojlovića.

Nakon minuloga prijavnoga roka i već obavljenoga likvidacionalnalnoga ročišta u stečajnini Save Manojlovića podnieli su još likvidacionalne prijave stečajni vjerovnici (imadu sljediti imena istih).

Za razpravu ovih prijava urekao je podpisani stečajni povjerenik ročište u svojoj uredskoj pisarni br. 15. u sgradi kr. sudbenoga stola u Mitrovici na dan 28. studenoga 1897. u 9 satih prije podne.

Pozivlju se na ovo ročište svi vjerovnici, kojim su njihove tražbine likvidirane ili kojim je po §. 131. steč. zakona pravoglasa podieljeno na razpravu ovih prijava po propisu do 128. stečajnog zakona.

U Mitrovici, dne 10. studena 1897.

Stečajni povjerenik: kr. sudbeni viećnik
Antun Kovač v. r.

K §. 120.

XX. Obrazao za popis prijava.

Popis prijavljenih tražbina proti stečajnini Save Manojlovića, klobučara u Mitrovici.

Redni br.	dan i broj podneska	ime i stan prijavitelja	prijavljena tražbina sa nuzgredicami	pravni razlog tražbine	posliedak likvidacije i opažke
1.	20. listopada 1897. br. 8609.	Jovan Živković u Viroviticì	500 for. sa 8% kamati od 15. siečnja 1896.	Zajam na temelju obveznice od 15. siečnja 1896.	likvidirana u cielosti time, da se uvrstiti ima u II. razred stečajnih vjerovnika
2.	26. listopada 1897. br. 9208.	Pero Petrović u Mitrovici kbr. 266.	200 for. sa 6% kamati od 1. kolovoza 1897.	mjenbena tražbina na temelju mjenice od 1. svibnja 1897. plative 1. kolovoza 1897., na kojoj je Savo Manojlović prihvatnik.	nije likvidirana, jer su ju priznali samo prezaduženik i upravitelj stečajnine, ali nisu priznali vjerovnici prigovarajući, da se radi samo o prividnoj tražbini. Tražbina ima se kao preporna uzeti kod diobe stečajne imovine u obzir i uvrstiti u II. razred stečajnih vjerovnika.

K § 123.

XXI. Obrazac zapisnika o likvidaciji prijava.

Zapisnik

spisan dne 6. studenoga 1897. u ime kr. sudb. stola kao stečajnog suda u Mitrovici po stečajnom povjereniku za razpravu stečajnine Save Manojlovića, klobučara u Mitrovici, o likvidaciji proti istoj stečajnini prijavljenih tražbina.

Prisutni:

Od suda:

Antu Kovač, kr. sudbeni viećnik kao stečajni povjerenik.

Martin Radinović, perovodja

Od stranaka:

Milan Nedeljković, odvjetnik u Mitrovici kao stečajni uprav.

Sava Manojlović, prezaduženik

Od stečajnih vjerovnika:

Mato Matić, porezni oficijal kr. poreznog ureda u Mitrovici kao pod ·/. izkazani punomoćnik kr. ravnateljstva erarskih pravnih posala u Zagrebu u zastupanju kr. financ. erara;

Radoslav Radosavljević, bivši kalfa kod Save Manojlovića;
Jovan Živković, trgovac iz Virovitice;
Pero Petrović, trgovac u Mitrovici;

Odvjetnik dr. Mile Miljković, kao pod ·/. izkazani punomoćnik stečajnog vjerovnika Mavre Milića iz Rume;

Odvjetnik dr. Žarko Žerjavić kao pod ·/. izkazani punomoćnik stečajnog vjerovnika Rade Radičevića, krčmara u Mitrovici.

Nisu pristupili na ročište od stečajnih vjerovnika, koji su prijavili svoje tražbine Božo Božić i Simo Simić.

Od stečajnih vjerovnika prijavili su svi svoje tražbine unutar prijavnoga roka do jedino vjerovnika Rade Radičevića, koji je svoju tražbinu prijavio istom dva dana prije likvidacialnoga ročišta, pa nije za to ni njegova tražbina uvrštena u popisu prijava.

Na pitanje stečajnoga povjerenika, da li učestnici pristaju, da se i ova tražbina stečajnoga vjerovnika Rade Radičevića kod današnje likvidacije u obzir uzme, izjaviše se i upravitelj stečajni i prisutni stečajni vjerovnici odnosno njihovi zastupnici, da privoljuju na to, da se danas i ova tražbina uzme u pretres.

Stečajni povjerenik priobći učestnikom, da će se ponajprije likvidacija obaviti glede tražbine Radoslava Radosavljevića, koja je navedena u popisu prijava pod tek. br. 8., ali koju nije prezaduženik naveo u popisu pasivnoga stanja svoga; a zatim da će se preduzeti likvidacija glede drugih tražbina, koje su u popisu navedene i to onim redom, kojim su tamo ubilježene; konačno pako da će se uzeti u pretres tražbina, koja je prijavljena nakon prijavnoga roka.

Nakon toga bude likvidacija obavljena kako sliedi:

1. Radoslav Radosavljević prijavlja svoju tražbinu navedenu u popisu prijava pod 8.

Tražbinu ovu u iznosu od 99 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. siečnja 1897. do dana 1. rujna 1897. t. j. do dana otvorena stečaja izjavlja upravitelj stečajnine likvidnom time, da se uvrstiti ima u I. razred stečajnih vjerovnika. Proti toj likvidaciji ne prigovara ni jedan od vjerovnika.

2. Mato Matić prijavlja tražbinu kr. financ. erara, navedenu pod rednim br. 1. u popisu prijava sa 96 for. 24. nč. samo u sniženom iznosu od 65 for. 25 nč., jer se je kasnije izpostavilo, da je svota od 30 for. uplaćena bila.

Upravitelj stečajnine ne likvidira ovu tražbinu niti u ovom sniženom iznosu, jer nije izkazano, da je to porezna tražbina, već je to, kako se je izvansudbeno osvjedočio, dohodarstvena globa. U koliko će pako moći kralj. financ. erar dokazati, da je to doista porezna tražbina, pristaje, da se uvrsti u I. razred stečajnih vjerovnika.

Ovoj izjavi upravitelja stečajnine pridružuje se i prezaduženik, a i stečajni vjerovnici.

3. Ivan Živković prijavlja svoju zajamnu tražbinu nepromienjeno, kako je uvrštena u popisu prijava pod red. br. 2.

Ovu zajamnu tražbinu priznaje upravitelj stečajnine likvidnom na temelju obveznice od 15. siečnja 1896. u prijavljenom glavničnom u iznosu od 500 for. sa 8% kamatama tekućimi od 15. sieč. 1896. do dana otvorena stečaja time, da so uvrsti u II. razred stečajnih vjerovnika. Prisutni stečajni vjerovnici ne imadu nikakovih prigovora proti ovoj likvidaciji.

Prezaduženik ne pripoznaje ovu tražbinu, jer da ima proti Ivanu Živkoviću protutražbina.

4. Pero Petrović prijavlja svoju mjenbenu tražbinu nepromienjeno, kako je navedeno u popisu prijava pod rednim br. 3.

Tražbinu ovu likvidira upravitelj na temelju mjenice od 1. svib. 1897. plative 1. kolovoza 1897., a prihvaćene po prezaduženiku, u prijavljenom iznosu od 200 for. sa 6% kamati od 1. kolovoza 1897. do otvorenja stečaja time, da se uvrsti u drugi razred stečajnih vjerovnika.

Tražbinu ovu pripoznaje istinitom i prezaduženik, ali stečajni vjerovnici prigovaraju istoj, da je to samo prividna tražbina, jer da je izdatnica na mjenici supruga prezaduženikova a prvi naledjnik brat mu, dočim je prijavitelj, koji je drugi naledjnik, njegov stric.

5. Odvjetnik dr. Mile Miljković kao zastupnik stečajnog vjerovnika Mavre Milića preinaćuje prijavu de praes 18. listopada 1897. br. 8516. navedenu u popisu prijava pod red. br. 4. onamo, da tamo navedenu tražbinu ne prijavlja s naslova darovanja, već iz usluge za plaću, pa da za to moli, da se uvrsti u I. razred a ne u III. razred stečajnih vjerovnika.

Niti upravitelj ni stečajni vjerovnici ne pristaju, da se ova tražbina sada ovdje u pretres uzme, jer je prijavitelj mienjao prijavu i glede pravnoga naslova tražbine i glede prvenstva.

6. i 7. Nakon ove tražbine imadu doći na red po popisu prijava tražbine stečajnih vjerovnika Bože Božića i Sime Simića, tamo navedene pod rednim br. 5. i 6., koji vjerovnici na likvidacionalno ročište pristupili nisu.

Pozvan upravitelj i stečajni vjerovnici, da se glede ovih tražbina očituju, izjavi se stečajni upravitelj, da likvidira obe tražbine u tamo prijavljenom iznosu i to onu Bože Božića sa 120 for. a onu Sime Simića sa 136 for. sa 6% kamati od 1. prosinca 1895. do dana otvorena stečaja, time da se jedna i druga

tražbina uvrsti u drugi razred stečajnih vjerovnika. Proti toj likvidaciji ne pripovara ni jedan od prisutnih vjerovnika, a priznaje ih istinitimi i prezaduženik.

8. Odvjetnik dr. Žerjavić prijavlja kao zastupnik Rade Radičevića tražbinu ovoga prijavljenu prijavom de praes 4. studenoga 1896. br. 9683., koju prilaže pod ·/.

Upravitelj priznaje ovu tražbinu likvidnom u prijavljenom iznosu od 300 for. sa 6% kamati od 1. listopada 1895. do dana otvorena stečaja, ter da se uvrsti u II. razred osobnih vjerovnika, ali da se namiri iz obće stečajnine samo do iznosa onoga, kojim neće doći do namirenja iz hipoteke, pošto je uknjižena na nekretnine prezaduženikove, upisane u gruntovnom uložku br. 10. obćine Mitrovica.

Na to pristaje prijavitelj. Proti ovoj likvidaciji ne prigovara ni jedan vjerovnik, a prijavljenu tražbinu priznaje istinitom i prezaduženik.

Time bi likvidacija dovršena.

Glede tražbina kr. financ. erara, navedene gore pod 1) i tražbine Pere Petrovića, navedene gore pod 4/., koje su ostale prepornimi, sastaviti će se poseban zapisnik, da se ustanovi, da li i do koga iznosa ima se ovim tražbinam priznati pravo glasa u vjerovničkih skupštinah.

Vjerovnik Ivan Živković traži, da mu se povrati izdana obveznica i da mu se izda vjerodostojan izvadak iz zapisnika likvidacionalnoga. Izdana zadužnica od 15. siečnja 1896. vrhu 500 for. bude na to vjerovniku Ivanu Živkoviću odmah i povraćena.

Dovršeno i podpisano

Podpis steč. povjer. i perovodje. Podpis svih prisut. stranaka.

(Opazka. Kod većeg stečaja je shodno, da se likvidacionalni zapisnik sastavi u tabularnoj formi. Po tome bi obrazac za takov likvidacionalni zapisnik bio sljedeći:)

Zapisnik

spisan dne 6. studenoga 1896. itd. (kao kod gorenavedenog prvog primjerka zapisnika).

Prisutni: podpisani:

(Imadu se napisati prisutni kao kod gorenavedenog prvog primjerka zapisnika).

Na to bude preduzeta likvidacija prijavljenih tražbina sljedećim načinom:

Tekući broj	Ime, prezime, stališ i prebivalište vjerovnika	Ime i prezime zastupnika vjerovnika	Dan i broj uručbenoga zapisnika prijave	Pravni razlog tražbine te dokaza za istu	prijavljena tražbina			razred zatražen za tražbinu u prijavi	Uspjeh likvidacije				Opazka
					u glavnici		u pripadcih		a) očitovanje upravit. steč.		Izjava vjer. pristup. na likv. ročište glede prij.	Izjava prezadužen. glede prij. tražbine	
					for.	nč.			u pogledu izpravnosti tražbine	u pogledu raz.			
1.	Radoslav Radosavljević klobučarski kalfa sada u Irigu		29. rujna 1897. br. 7607.	zaostala plaća za radnju, ne ima izprave	90	—	6% kamati od 1./7.1897.	I.	likvidira se po zahtjevu	I.	neprigovara nitko	priznaju istu istinitom	
2.	kr. financijalni erar	kr. ravnat. erarskih pravnih posala u Zagrebu po oficialu kr. porez. ureda u Mitrovici Mati Matiću	8. listopada 1897. br. 7906.	zaostali porez tecivarine III. raz; porezni izkaz	65	25		I.	nelikvidiraju, jer nije porezna tražbina već globa	I.	pridružuju se izjavi upravitelja	neočituje se	bila je prijavljena iznosom od 95 fr. 25 nč. ali je snižena na likvidacionalnom ročištu.
3.	Rade Radičević trgovac u Rumi	odvjetnik dr. Žarko Žerjavić u Mitrovici	10. listopada 1897. br. 8216.	kupovnina na robi; izvadak iz trgovačke knjige	300	—	6% kamati od 1/10. 1897.	II.	likvidira se ali ima doći do namirenja iz obće stečajne mase, samo u koliko ne bude izplaćena iz zaloga	III.	ne ima prigovora	priznaje ju istinitom samo u iznosu od 200 for.	uknjižena u gruntovnom uložku br. 10. občine Mitrovica

XXII. Obrazao odluke stečajnog povjerenika na razpravni zapisnik o likvidaciji prijava.

Odluka.

U riešenju nazočnog zapisnika zasvjedočava se, da su tražbine stečajnih vjerovnika, navedenih u popisu prijava, predloženom po upravitelju stečajnine pod tek. br. 2, 5, 6 i 8 priznate likvidnimi onako, kao što su prijavljene, te uvrštene u zahtjevani razred stečajnih vjerovnika.

Isto tako priznata je likvidnom nakon prijavnog roka prijavljena, a u popisu prijava ne unešena tražbina Rade Radoševića u prijavljenom iznosu od 300 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. listopada 1895. do dana otvorena stečaja time, da se uvrsti u II. razred stečajnih vjerovnika; ali da ima doći do namirenja iz sveobće stečajne mase samo, u koliko ne bude namirena iz kupovnine nekretnina upisanih u gruntovnom uložku br. 10. obćine Mitrovica, na kojih je pravom zaloga uknjižena.

Tražbina kr. financ. erara, navedena u popisu prijava pod tek. br. 1., nije priznata likvidnom, ali priznato joj je prvenstvo prvoga razreda stečajnih vjerovnika, ako bude svojim putem izhodjena rješitba o njezinoj likvidnosti. Pošto se ovdje radi o tražbini poreznoj, o likvidnosti koje mogu samo financialne oblasti odlučiti, to se odpućuju prigovoratelji na nadležnu financijalnu oblast, a sama prijavljena tražbina ima se kao preporna u popisu prijava zabilježiti.

Pošto nadalje nije likvidirana tražbina Pere Petrovića, navedena u popisu prijava pod tek. br. 3., po vjerovnicih, ima isti nastupiti put parnice; sama tražbina pako ima se kao preporna označiti u propisu prijava.

Tražbina Mavre Milčića, navedena u popisu prijava pod tek br. 4., nije uzeta u razpravu, jer je prijavitelj promienio i pravni naslov tražbine i zahtjev glede razreda, u koji se ona uvrstiti ima, a tomu su se protivili i upravitelj stečajnine i stečajni vjerovnici. Odredjuje se za to po §u 124. steč. zakona za razpravu o likvidaciji ove tražbine novo ročište na dan 12. studena 1897. u 9 sati prije podne u uredskoj pisarni podpisanog stečajnog povjerenika.

Stečajnom vjerovniku Ivanu Živkoviću dostavlja se na njegov zahtjev vjerodostojan izvadak iz zapisnika likvidacionalnoga, ostalim stečajnim vjerovnikom slobodno je takov u svako doba zatražiti.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi upravitelj stečajnine i stečajni vjerovnici.

U Mitrovici dne i t. d.

Stečajni povjerenik.

(Obrazac izvadka po smislu §a 136).

Izvadak

iz razpravnog zapisnika od 6. studenoga 1897. o likvidaciji tražbina u stečajnini Save Manojlovića, klobučara u Mitrovici.

Zajmovna tražbina stečajnoga vjerovnika Jovana Živkovića, prijavljena na temelju obveznice od 15. siečnja 1896., priznata je glasom točke 8. likvidacionalnoga zapisnika od 6. studenoga 1897. likvidnom po upravitelju stečajnine u prijavljenom iznosu od 500 for. sa 8% kamati, tekućimi od 15. siečnja 1896. do dana otvorenja stečaja time, da se uvrsti u II. razred stečajnih vjerovnika. Proti ovoj likvidaciji nije bilo prigovora od strane nijednog vjerovnika, a priznao ju je i prezaduženik istinitom u cielosti.

Taj izvadak likvidacionalnog zapisnika izdaje se po propisu §a 136. steč. zakona stečajnom vjerovniku Jovanu Živkoviću na njegov zahtjev.

U Zagrebu, dne 7. studenoga 1897.

Stečajni povjerenik.
Antun Kovač v. r.

k §. 131.

XXIII. Obrazac zapisnika o ustanovljenju prava glasa i obrazac odluke stečajnog povjerenika u riešenju toga zapisnika.

Zapisnik

spisan 20. listopada 1897. u ime kr. sudbenog stola u Varaždinu po stečajnom povjereniku u stečajnom predmetu proti Samelu Gelbhausu, trgovcu u Varaždinu.

Prisutni:

Gjuro Femenić, sudbeni viećnik, stečajni povjerenik.

Josip Stilinović, kr. prislužnik, perovodja.

Odvjetnik dr. Janko Seračević, upravitelj stečajnine.

stečajni vjerovnici: (imadu se napisati redom imena svih vjerovnika ili njihovih zastupnika).

Predmet je u smislu §a 131. stečajnoga zakona saslušanje stranaka o tom, da li i do kojega iznosa se ima tražbinam, koje su pri likvidaciji ostale prepornimi, te tražbinam ovlaštenika razlučnih i izlučnih priznati pravo glasa u vjerovničkih skupštinah.

Po likvidaciji ostale su preporne tražbine stečajnih vjerovnika Martira Martinkovića i Milana Milankovića, prvoga u cielom prijavljenom iznosu od 525 for., a posliednjega u dionom iznosu od 300 for.

Svi prisutni stečajni vjerovnici sporazumiše se, da se daje Martinu Martinkoviću pravo glasa glede ciele njegove prijavljene

tražbine od 525 for., dočim se u pogledu tražbine Milana Milankovića nije mogao sporazumak postići. Vjerovnici Andro Andrić, Josip Smekal i Joso Bužić očituju, da se može podieliti Milanu Milankoviću pravo glasa i glede prepornoga iznosa njegove tražbine od 300 for., dočim se vjerovnici Aron Weiss i Herman Hacker izjaviše proti tomu, jer prijavitelj glede preporno ostavšega dionog iznosa tražbine njegove nije doprineo nikakov valjani dokaz, već jedino pismeno svjedočanstvo tobožnjega svjedoka kupoprodajne pogodbe Franje Lalića.

Imade se nadalje ustanoviti, do kojeg iznosa tražbine ima se razlučnim vjerovnikom krapinskoj štedionici i Lovri Lovriću podieliti pravo glasa.

Krapinska štedionica uknjižena je na nekretnine prezaduženika upisane u gruntovnom uložku br. 206. občine Varaždin pravom zaloga za glavnicu od 400 for., dočim ima Lovro Lovrić na iste nekretnine samo predbilježenu tražbinu od 600 for. Obe su tražbine kod likvidacionalnoga ročišta u podpunom prijavljenom iznosu priznate likvidnimi.

Prisutni vjerovnici uzkraćuju jednoglasno pravo glasa hipotekarnoj vjerovnici Krapinskoj štedionici, jer da će podpunoma do namirenja doći iz zaloga, pošto je na prvom mjestu uknjižena. Hipotekarnom vjerovniku Lovri Lovriću daju vjerovnici Aron Weis i Josip Smekal pravo glasa do iznosa od 300 for., s kojim neće vjerojatno iz hipoteke do namirenja doći, dočim vjerovnik Herman Hacker očituje, da prenavedene nekretnine ne vriede ni 600 for., pa za to daje pravo glasa razlučnom vjerovniku Lovri Lovriću za cielu njegovu tražbinu od 600 for.; ostali vjerovnici pako ne daju nikakova prava glasa Lovri Lovriću, jer da će i on podpuno doći do namirenja iz hipoteke.

Sporazumak nije postignut medju vjerovnici, premda je oko toga stečajni povjerenik svojski nastojao.

Time bude uredovanje dovršeno i ovaj zapisnik dovršen i podpisan.

Podpis povjerenika i perovodje. Podpis stranaka.

Odluka.

U rješenju ovog zapisnika zasvjedočava se, da su stečajni vjerovnici, koji su prisustvovali kod ročišta o saslušanju stranaka, obdržavanoga po §u 181. steč. zakona u svrhu, da se ustanovi, da li i do koga iznosa ima se tražbinama prijavljenima proti stečajnini Samuela Gelbhausa, koje su pri likvidaciji ostale prepornimi, kao i tražbinam vjerovnika razlučnih, podieliti pravo glasa u vjerovničkih skupštinah:

1) sporazumno priznali pravo glasa preporno izjavljenoj tražbini Martina Martinkovića glede cieloga prijavljenoga iznosa od 525 for.

2) sporazumno uzkratili pravo glasa razlučnom vjerovniku krapinskoj štedionici glede tražbine njezine od 400 for., uknjižene na nekretnine upisane u gruntovnom uložku br 206. občine Varaždin.

Pošto glede ostalih tražbina, i to glede preporne tražbine Milana Milankovića u dionom iznosu od 300 for. i predbilježene tražbine Lovre Lovrića, nije postignut sporazumak vjerovnika, to odlučuje ovime podpisani stečajni povjerenik:

1) da se tražbini Milanu Milankoviću glede prepornoga njezinoga diela od 300 for. ne ima podieliti pravo glasa u vjerovničkih skupštinah, jer nije ničim izkazana, pošto u tom pogledu prineseno po prijavitelju pismeno svjedočanstvo Franje Lalića ne posvjedočuje samu tu tražbinu, a inim načinom nije prijavitelj ovu svoju tražbinu izkazao.

2. Da se tražbini razlučnoga vjerovnika Lovre Lovrića podieli pravo glasa u cielom prijavljenom iznosu od 600 for., jer će obzirom na to, što se nekretnine upisane u gruntovnom uložku br. 206. občine Varaždin sastoje samo iz jednog vinograda, kojega je filoksera uništila i koji, kako se je podpisani stečajni povjerenik kratkim putem ubavjestio, vriedi do 500 for., jedva doći do namirenja iz istih krapinska štedionica.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Janko Seračević, prezaduženik Samuel Gelbhaus i stečajni vjerovnici, ovi i uz pribiće.

U Varaždinu i t. d.

Stečajni povjerenik.

Javna obznana svim vjerovnikom u stečajnoj stvari Samuela Gelbhausa

(pribićem na sudnici).

Podpisani stečajni povjerenik doznanuje ovime svim vjerovnikom stečajnine Samuela Gelbhausa, da su na ročištu dne 20. listopada 1897. obdržavanom po smislu §. 131. stečajnoga [illegible] a u svrhu, da se ustanovi, da li i do kojega iznosa se ima tražbinam, koje su pri likvidaciji izjavljene prepornimi, te tražbinam razlučnih vjerovnika priznati pravo glasa, prisutni bivši vjerovnici sporazumno priznali pravo glasa preporno izjavljenoj tražbini stečajnog vjerovnika Martina Martinkovića glede iznosa od 525 for., a sporazumno uzkratili pravo glasa razlučnom vjerovniku krapinskoj štedionici glede tražbine njezine od 400 for. uknjižene na nekretnine upisane u gruntovnom uložku br. 206., občine Varaždin.

Podpisani stečajni povjerenik pako odlučuje obzirom na nesporazumak vjerovnika, da se tražbini stečajnoga vjerovnika Milana Milankovića glede prepornoga njezinoga diela od 300 for.

ne ima podieliti pravo glasa, nasuprot pako da se ima podieliti pravo glasa razlučnom vjerovniku Lovri Lovriću glede ciele njegove tražbine od 600 for.

U Varaždinu i t. d. Stečajni povjerenik

K § 135.

XXIV. Obrazao odluke stečajnoga suda o prvenstvu tražbine, koja ne podpada sudbenom postupku.

Kr. financijalno ravnateljstvo u Zagrebu priobćuje sudu dopisom svojim od 10. rujna 1897. br. 80.245, da je porez, koji je odmjeren prezaduženiku Milošu Stankoviću u Karlovcu doista tecivarina III. razreda, te da je u zaostatku u iznosu od 120 for., ali od toga iznosa, da odpada svota od 100 for. na godine 1896., 1895. i 1894. a iznos od 20 for. na god. 1893.

O d l u k a.

Kr. kot. sud kao stečajni sud u Karlovcu:

vidiv, da je stečaj nad imovinom Miloša Stankovića otvoren dne 1. lipnja 1897., ter da s toga uživa prvenstvo I. razreda samo porez stariji od tri godine od 1. lipnja 1897. natrag računajuć;

vidiv da od prijavljenog poreza na to vrieme odpada samo iznos od 90 for., a 30 for., da je stariji zaostali porez;

vidiv, da je na likvidacionalnom ročištu prigovoreno bilo i po stečajnih vjerovnicih ne samo ostatku prijavljene porezne tražbine, već i prvenstvu, ter da je stoga upravitelj stečajnine, koji je sa vjerovnici, koji su obstojnosti prijavljene porezne tražbine prigovorili, na financijalnu oblast upućen bio, izhodio rješitbu financijalnog ravnateljstva gorenavedenog sadržaja, kojom je ustanovljena istinitost i likvidnost prijavljene porezne tražbine, dočim po §. 135. ovaj stečajni sud o prvenstvu prenavedene porezne tražbine odlučiti ima; — obnašao je odrediti, da se ima uvrstiti dio iznos prijavljene porezne tražbine od 90 for., koji odpada na vrieme od 1. lipnja 1897., kao dana otvorena stečaja, 3 god. natrag računajuć, obzirom na propis §. 50. točke 3., u I. razred, a ostatak od 30 for. u II. razred stečajnih tražbina.

Kr. kot. sud kao stečajni sud u Karlovcu i t. d.

Podpis sudca.

K §. 137.

XXV. Obrazao zapisnika o likvidaciji tražbine, prijavljene po stečajnom vjerovniku iza obavljenoga već obćeg likvidacijonalnoga ročišta te obrazao odluke stečajnoga povjerenika po smislu alineje druge §-a 137.

Z a p i s n i k

spisan dne 20. kolovoza 1897. u ime kr. kot. suda u Zemunu po stečajnom povjereniku u stvari stečajnine Jovana Brankovića uslied odluke od 11. kolovoza 1897. br. 8690.

Prisutni podpisani:

Predmet je likvidacija tražbine Miloša Miloševića, trgovca iz Beograda pod praes. 10. kolovoza 1897. br. 8690. proti stečajnin[1] Jovana Brankovića, u kojoj je obćenito likvidacionalno ročište ustanovljeno a i obdržavano bilo jur 6. kolovoza o. g.

Dalnje prijave nisu podnešene.

Na današnje ročište pristupio je samo upravitelj stečajnine Ljubomir Vukobratić i prijavitelj Miloš Milošević.

Podpisani povjerenik konstatuje, da su vjerovnici zakonitim putem ob ovom ročištu dostavom odluke i pribićem pozvani; pristupilo se je za to odmah k likvidaciji gorenavedene tražbine.

Upravitelj stečajnine likvidira po Milošu Miloševiću prijavljenu tražbinu u iznosu od 300 for., koju mu duguje prezaduženik Jovan Branković u ime ugovorene plaće kao njegovom knjigovodji za mjesec ožujak, travanj i svibanj 1897., ali mu se ne priznaje zatraženo prvenstvo I. razreda stečajnih tražbina, već privoljuje samo, da se ona uvrsti u II. razred stečajnih vjerovnika, jer da se pod točkom 1. §. 50. govori samo o zaslužbi osoba, koje su se obvezale na trajne radnje u kućanstvu, gospodarstvu ili privrednom poslu; prijavitelj se pako nije obvezao na trajnu radnju, niti se ne mogu knjigovodje smatrati za osobe, predvidjene u zakonskoj ustanovi ovoga §a.

Prijavitelj ostaje kod svoje prijave i moli, da se po stečajnom povjereniku ustanovi, u koji razred stečajnih vjerovnika, da se ima uvrstiti prijavljena tražbina.

Upravitelj stečajnine moli, da mu se dopita za proučenje prijave, informaciju i današnje ročište ukupno 10 for., te da se naloži prijavitelju, da mu gledom na propis §a 125. steč zakona ovaj trošak naknadi pod prietnjom ovrhe u roku od 14 dana.

Dovršeno i podpisano.

Podpisi steč. povjeernika i perovodje. — Podpisi stranaka.

Odluka.

Riješenjem ovog zapisnika, u kojem je priznao upravitelj stečajnine likvidnom tražbinu Miloša Miloševića, trgovca iz Beograda, u prijavljenom iznosu od 300 for. u ime plaće pripadajuće mu kao knjigovodje prezaduženika za mjesec ožujak, travanj i svibanj o. g.; ali nije privolio na to, da se ona uvrsti u I. razred stečajnih tražbina već u II. razred; navodno za to, što prijavitelj nije bio u trajnoj radnji kod prezaduženika i što kao knjigovodja u obće ne spada medju osobe predvidjene u točki 1. §a 50.

Po tom ne slažu se stranke samo glede prvenstva, dočim su nepreporne odlučne činjenice, po kojih se ima ustanoviti prvenstvo; pa ima za to po alineji drugoj §a 137. o prvenstvu odlučiti stečajni povjerenik.

Uvaživ, da proizlazi iz neporečenoga navoda samog prijavitelja, da je isti bio namješten kod prezaduženika uz ugovorenu mjesečnu plaću i tromjesečni odkaz, a da se po trgovačkom običaju ugovora sa trgovačkim osobljem obično mjesečna plaća te da se stoga smatrati ima, da je bio prijavitelj stalno namješten;

uvaživ nadalje, da je posao knjigovodje svakako radnja u privrednom poslu, kojim se poslom trgovina smatrati mora, obnalazi podpisani stečajni povjerenik odlučiti, da se tražbina Miloša Miloševića uvrsti u I. razred stečajnih tražbina.

Trošak upravitelja stečajnine za ovo likvidacionalno ročište, koji se na 5 for. obredjuje, ima mu po §u 125. stečajnog zakona prijavitelj Miloš Milošević naknaditi pod prietnjom ovrhe u roku od 14 dana.

U Zemunu dne i t. d.

Stečajni povjerenik.

K §§. 150. i 151.

XXVI. Obrazci poziva upravitelja stečajnine za položenje računa.

a) ako se radi radi o redovitom položenju računa

G. odvjetniku Peri Gavrančiću upravitelju stečajnine Samuela Deutscha

u Osieku.

Pošto je već minulo pol godine, odkad ste preuzeli upravu stečajne mase Samuela Deutscha, a niste do sada račune o upravi po propisu §a 149. steč. zakona položili, to se ovime pozivate, da račun za prvo polugodište Vaše uprave podnesete podpisanom stečajnom povjereniku pod prietnjom posljedica §a 95. steč. zakona

U Osieku dne 2. kolovoza 1897.

Stečajni povjerenik.

b) ako se radi o položenju računa, da se može sastaviti konačna diobna osnova po §u 181.

(Naslov kao gore)

U svrhu da se konačna dioba stečajne imovine Samuela Deutscha preduzeti može, pozivljete se, da račune ob upravi stečajnine, a podjedno i račune o vaših troškovih podpisanom stečajnom povjereniku predložite u roku od 8 dana, jer će Vas, ako u

ovom roku račune ob upravi ne podnesete, stići posljedice, predvidjene u §u 95. steč. zakona, a ako ne podnesete račune o Vaših troškovih, držati će se, da takovih ne imate, dotično da naknadu istih ne tražite.

U Osieku i t. d. kao gore.

c) izvješće na stečajni sud, ako upravitelj stečajnine ne podnese račun ob upravi u otvorenom roku.

(iz vana)

Slavnom kr. sudbenom stolu

u Osieku.

Izvješće

Josipa Ivančića kr. sudb. viećnika kao stečajnog povjerenika stečajnine Samuela Deutscha

da upravitelj stečajnine nije podneo
(iz nutra) u zakonitom roku račune ob upravi.

Sl. kr. sudbeni stole!

Odvjetnik dr. Pero Gavrančić, sudbeno postavljeni upravitelj stečajnine Samuela Deutscha, imao je podnieti uslied poziva podpisanog stečajnoga povjerenika od 2. kolovoza 1897. br. 84. dnev. račun ob upravi sveobće stečajninske imovine za 8 dana, da se uzmogne preduzeti konačna dioba po smislu §a 181 steč. zakona.

Pošto je ovaj poziv njemu glasom dostavnice pod ./. priležeće dostavljen jur 3. kolovoza 1897., a on do danas nije istomu udovoljio, to ovime o tome slavni kr. sudbeni sudbeni stol kao stečajni sud izvješćujem uz molbu, da izvoli stečajnoga upravitelja po §u 95 steč zakona prisiliti, da račun ob upravi stečajnine podnese.

Podpis stečajnog povjerenika.

XXVII. Obrazci računa ob upravi stečajne imovine.

1. Obrazac računa sveobće stečajne imovine.

(Opazka Računi o troškovih, što ih je imao upravitelj stečajnine za svoju osobu kod uprave, o kojih se govori u §u 149. stečajnog zakona, te tražbine za svoj trud i dangubu, imade on izkazati u posebnom troškovniku, za koji se mogu upotriebiti obćenite tiskanice odvjetničkih troškovnika).

Račun Pere Gavrančića, odvjetnika u Osijeku ob upravi sveobće stečajne mase Samuela Deutscha za vrieme od 2. siečnja 1897. do 10 kolovoza 1897.

Tekući broj	Dan, mjesec i godina	Primitci	Iznos for.	Iznos nč.	Tekući broj	Dan, mjesec i godina	Izdatci	Iznos for.	Iznos nč.
1.	2. siečnja 1897.	**Preuzeta imovina prigodom započete uprave.** a) Dućanska roba navedena u našastaru pod tek. br. 1—406. b) Pokućtvo popisano u našastaru pod tek. br. 407—490. c) Tražbine naznačene u našastaru pod tek. br. 560—570.			4.	4. travnja 1897.	Plaća za jednoga momka, koji je zraćio dućansku robu za vrieme od 4. siečnja 1897 do 4. travnja 1897. glasom namire pod /1	50	—
		Od imovine ove unovčeni su sljedeći predmeti, te je unišlo:							
2	4. travnja 1897.	Dućanska roba sa svotom od 6500 fr, od koje je platio kupac do sada . .	3000	—	2.	30. siečnja 1897.	Plaćeno služnikom za prenos pokućtva iz stana prezaduženikova k odpremniku Milanu Mašiću	18	—
3.	8. travnja 1897.	Pokućtvo prodano javnom ovršnom dražbom, za koje je unišla kupovnina	260	—					
4.	20. travnja 1897.	Tražbina Makse Maksimovića u našastaru sa 200 for. naznačena pod tek. br. 561., koja je utjerana ovršnim putem te je unišlo	167	60	3.	8. travnja 1897.	Plaćeno u ime skladištnine za pohranjeno pokućtvo odpremniku Milanu Mašiću glasom namire pod /2	90	—
		Prirasla imovina za vrieme uprave.							
5.	1. svibnja 1897.	8% kamati uplaćeni po Martinu Martinkoviću na njegovu zajamnu tražbinu od 200 for. označenu u našastaru pod tek. br. 562	48	—	4.	20. ožujka 1897.	Plaćeno u ime osiguranja pokućtva i dućanske robe odpravničtvu osiguravajućega družtva „Austrija“	50	—
		Ukupno . . .	3475	60			Ukupno . . .	208	—

2) Obrazac računa ob upravi posebne stečajne (nekretne) imovine.

(Račun ovaj ima se predati odmah iza prodane stečajne mase).

Račun ob upravi kuće br. 406 upisane u gruntovnom uložku br. 2082 občine gornjeg grada Osieka, spadajuće na stečajnu masu Samuela Deutscha za vrieme od 4. siečnja 1897. do 12. listopada 1897.

Tekući broj	Dan, mjesec i godina	Primitci	Iznos for.	Iznos nč.
1	5. siečnja 1897.	Najamnina za prvo četvrt godište 1897 za stan razizemlje od Makse Miloševića	80	—
2	6. siečnja 1897.	Najamnina za prvo četvrt godište za stan u prvom katu od Josipa Josipovića	120	—
3.	. listopada 1897	Najamnina za drugo četvrt godište 1897 za stan razizemlje od Makse Miloševića	80	—
4.	2. listopada 1897.	Najamnina za drugu četvrt godište za stan u prvom katu od Josipa Josipovića	120	—
		Ukupno	400	—

Tekući broj	Dan, mjesec i godina	Izdatci	Iznos for.	Iznos nč.
1.	6. siečnja 1897.	Plaćeno za porez za prvo četvrtgodište glasom namire pod ·/1	60	—
2.	7. siečnja 1897.	Plaćeno osiguravajućem družtvu „Dunav“ za osiguranje kuće za god. 1897. glasom namire pod ·/2	30	—
3.	20. veljače 1897.	Plaćeno za pokrivanje krova kuće crieparu glasom namire pod ·/3	25	—
4.	22. ožujka 1897.	Plaćeno vrtljaru za uredjenje vrta kraj kuće glasom namire pod ·/4	20	—
5.	23. kolovoza 1897.	Plaćeno zidaru za bielenje kuće i popravljanje dviju štednjaka glasom namire pod ·/5 . .	26	50
6.	2. listopada 1897.	Plaćeno za porez za drugo četvrtgodište glasom namire pod ·/6	60	—
		Ukupno	221	50

Troškovnik za moj trud i dangubu prilažem posebno pod ·/B.

Pero Gavrančić v. r.
odvjetnik u Osieku kao upravitelj stečajnine.

XXVIII. Obrazci odluke stečajnoga povjerenika na podnešeni mu račun ob upravi i obrazao zapisnika o saslušanju učestnika.

1) za odluku na račun ob upravi.

Pero Gavrančić, odvjetnik u Osieku, kao upravitelj stečajnine Samuela Deutscha podnosi račun ob upravi sv obće stečajne imovine.

Odluka.

Nazočni račun ob upravi sveobće imovine stečajnine Samuela Deutscha dostavlja se vjerovničkomu odboru u ruke prvaka. Daniela Danielića trgovca u Osieku na izpitanje. Podjedno odredjuje se ročište za saslušanje vjerovničkoga odbora, stečajnoga upravitelja a i prezaduženika ob ovom računu na dan 20. rujna 1897. u 9 sati prije podne u uredu podpisanog stečajnog povjerenika (uredska soba br. 20. u sgradi kr. sudbenog stola) u Osieku, na koje se pozivlju članovi vjerovničkoga odbora gg. trgovci Daniel Danielić, Jakov Rupčić i Adolf Weiss, zatim upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Pero Gavrančić i prezaduženik g. Samuel Deutsch; prvak vjerovničkoga odbora navlastito time, da ima do ročišta podpisanom stečajnom povjereniku povratiti izpitani račun ob upravi stečajnine uz primjetbe ili uz opazku, da je račun u redu pronadjen, a podjedno predati i dotični zapisnik vjerovničkoga odbora o izpitanju računa.

O tome ubavješćuju se i vjerovnici stečajni (ako se radi o računu o nepokretnom dobru valja još dodati: „i hipotekarni vjerovnici, koji se imadu poimence navesti), ovi dostavom nazočne odluke i pribićem tim dodatkom, da račun mogu razgledati i svoje eventualne primjetbe predati podpisanom stečajnom povjereniku najzad na gore odredjenom ročištu.

U Osieku dne i t. d.

Stečajni povjerenik.

Javna obznana
(ima se pribiti na sudnici)

Podpisani stečajni povjerenik odredio je za izpitivanje računa ob upravi obćenite mase stečajnine Samuela Deutscha za vrieme od dana otvorena stečaja, t. j. od dana 2. siečnja 1897. pa do 10. kolovoza 1897., ročište u uredskoj svojoj sobi br. 20. sgrade kr. sudb. stola u Osieku.

O tome se ubavješćuju svi stečajni vjerovnici time da im je slobodno doći na ovo ročište, te tamo račun razgledati i svoje eventualne primjetbe predati.

U Osieku i t. d. (kao gore.

Stečajni povjerenik.

2) za razpravni zapisnik

a) ako ne ima prigovora proti računu.

Zapisnik.

Sastavljen dne 20. rujna 1997. u ime kr. sudbenog stola kao stečajnoga suda u Osieku po stečajnom povjereniku stečajnine Samuela Deutscha o izpitivanju računa ob upravi obćenite mase navedene stečajnine za vrieme od 2. siečnja 189i. do 10. kolovoza 1897.

Prisutni: podpisani.

Na ročište pristupiše upravitelj stečajnine odvjetnik g. dr. Pero Gavrančić, a od vjerovničkoga odbora samo prvak g. Daniel Danielić, dočim od stečajnih vjerovnika nitko došao nije.

Stečajni povjerenik konstatuje, da je vjerovnički odbor vratio jučer račun upravitelja stečajnine, koji mu je bio na izpitivanje predan uz opazku, da ga je isti odbor u redu pronašao.

Pošto ne ima nikakovih primjetaba ni od stečajnih vjerovnika, bude ovaj zapisnik:

Dovršen i podpisan.

Podpis steč. povjerenika i perovodje. Podpis stranaka.

Odluka.

U riešenju ovog zapisnika zasvjedočava se, da je račun odvjetnika Pere Gavrančića, upravitelja stečajnine Samuela Deutscha odobren.

Račun pridržaje se kod stečajnih spisah.

O tome se ubavješćuju upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Pero Gavrančić i vjerovnički odbor po prvaku g. Danielu Danieliću.

U Osieku dne i t. d.

Stečajni povjerenik.

b) ako ima prigovora proti računu.

Zapisnik.

i t. d. kao gore.

Prisutni: podpisani.

Na ročište pristupiše upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Pero Gavrančić, članovi vjerovničkoga odbora gg. Daniel Danielić, Jakov Rupčić i Adolf Weiss, zatim razlučni vjerovnik Jakov Frank te stečajni vjerovnici Antun Seračević, Ilija Murgić i Josip Hecht, napokon prezaduženik Samuel Deutsch.

Stečajni povjerenik pozove prisutne stranke, da se očituju o računu upravitelja, koji im daje na uvid.

Glede primitka opazuju razlučni vjerovnik Jakov Frank i prezaduženik, da upravitelj stečajnine nije izkazao, da je plodonosno uložio po kupcu dućanske robe uplaćeni dio kupovnine od 300 for.
Vjerovnički odbor ne ima prigovora proti računu upravitelja glede stavaka primitka. Glede izdatka prigovorio je vjerovnički odbor glasom zapisnika o viećanju toga odbora:

1) jednoglasno, stavki 2., jer nije upravitelj istu stavku ničim obložio, a nije vjerojatno, da je platio služnikom za prenos pokućstva iz stana prezaduženikova u najmljeni magazin 18 for. Ovomu prigovoru pridruži se i razlučni vjerovnik Jakov Frank, bivši najmodavac prezaduženika;

2) većinom glasova, stavki 4., da nije bilo potrebno 20. ožujka 1897. osigurati pokućtvo i dućansku robu, kada je prvo prodano već 4. travnja o. g., a dućanska roba 5. travnja o. g.

Stečajni vjerovnici ne imadu nikakovih primjetaba. Stečajni povjerenik pokuša na ove prigovore, nakon što je poveo o istih ustmenu raspravu, medju učestnici nagodu, nu ova ne uspije u nijednoj točki, uslied toga zaključuje stečajni povjerenik uredovanje svoje i priobći prisutnim strankam, da će račun sa ovim zapisnikom podnieti stečajnom sudu na rješenje.

Dovršeno i podpisano.

Podpisi stečajnog povjerenika i perovodje. Podpisi stranaka.

(Izvješće stečajnog povjerenika na stečajni sud).

Slavni kr. sudbeni stole kao stečajni sude!

Obzirom na prigovore, učinjene proti računu obćenite stečajne mase, položenomu po odvjetniku dru. Peri Gavrančiću, upravitelju stečajnine Samuela Deutscha, te neuspjelu nagodu, predlažem ovime pod ·/. zapisnik od 20 rujna 1897. o saslušanju učestnika glede ovog računa uz prilog samog računa slavnom tom stečajnom sudu na dalnje uredovanje.

Steč. povjerenik.

XXIX. Obrazao odluke stečajnoga suda na izvješće steč. povjerenika, kojim mu se predlaže zapisnik o neodobrenom računu ob upravi.

Izvješće stečajnoga povjerenika stečajnine Samuela Deutscha, kojim podnosi račun ob upravi obćenite mase iste stečajnine položeni po upravitelju stečajnine odvjetniku dru. Peri Gavrančiću za vrieme od 2. siečnja 1897. do 10. kolovoza 1897., sa zapisnikom o saslušanju učestnika, po kojem nije taj račun u svih stavkah odobren.

O d l u k a.

Pošto na ročištu, obdržavanom dne 20. rujna 1897. po stečajnom povjereniku za izpitivanje računa ob upravi stečajnine

Samuela Deutscha za vrieme od 2. siečnja 1897. do 10. kolovoza 1897. dobrovoljno izravnanje medju učestnici, koji tomu računu prigovoriše, uspjelo nije, to se ovime za ustmenu raspravu prigovora stavljenih u zapisniku od 20. rujna 1891. pred stečajnim povjerenikom, uriče kod ovoga stečajnoga suda ročište na dan 10. listopada 1897., na koje se pozivlju upravitelj stečajnine i prigovaratelji pod prietnjom zakonskih posljedica.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi upravitelj stečajnine, članovi vjerovničkoga odbora gg. Daniel Danielić. Jakov Rupčić i Adolf Weiss zatim razlučni vjerovnik Jakov Frank.

Kr. sudbeni stol u Osieku dne 26. rujna 1897.

Podpis ravnatelja pomoćnih ureda.

XXX. Obrazci zapisnika sastavljenoga po stečajnom sudu o manisanju računa ob upravi stečajnine i odluke o rješenju prigovora (manisanja) proti računu.

1) Obrazac za zapisnik stečajnog suda.

Zapisnik.

Sastavljen dne 10. listopada 1897. u stečajnoj stvari Samuela Deutscha o raspravi o prigovorih proti računu ob upravi obćenite stečajne mase za vrieme od 2. siečnja 1897. do 10. kolovoza 1897. uslied ovosudne odluke od 26. rujna 1897. br. 8706.

Prisutni: podpisani.

Pristupljuju na ročište upravitelj stečajnine odvjetnik dr. Pero Gavrančić, članovi vjerovničkoga odbora gg Daniel Danielić, Jakov Rupčić i Adolf Weiss i razlučni vjerovnik Jakov Frank.

Postupajući razpravni sudac pročita strankam razpravni zapisnik od 20. rujna 1897., sastavljen po stečajnom povjereniku o izpitivanju računa sveobće stečajne mase, te im daje na uvid i sam račun, pa ih za tim pozove, neka se očituju, da li ostaju kod prigovora, stavljenih u prenavedenom zapisniku proti istomu računu.

Na to očituju članovi vjerovničkoga odbora jednoglasno, da ostaju kod prigovora proti stavci 2., izdataka u računu, odnosećoj se na zaračunanu svotu od 18 for. za služnike, dočim kod prigovora proti stavci 4. izdataka, glede asikuracije pokućtva i dućanske robe ostaju članovi vjerovničkog odbora Jakov Rupčić i Adolf Weiss.

Razlučni vjerovnik Jakov Frank ostaje samo kod prigovora glede stavke 2. izdatka, dočim odustaje od prigovora glede koristonosno ne uložene kupovnine od 3000 for., jer se je osvjedočio, da ju je upravitelj predao u sudbeni polog treći dan iza pri-

mitka, a da je upotrebljena većim dielom za namirenje prvenstvenih stavka, naime troškova i stečajnih dugova i vjerovnika prvog razreda.

Pozvan na to upravitelj stečajnine po raspravnom sudcu da svoj račun glede manisanih stavka opravda, očituje glede stavke 2. izdataka, da si namiru od služnika pribaviti ne može, jer nije pazio, koji broj imadu, a osobno da ih ne pozna do jedino Franje Kodrića, a ovoga nije mogao naći, kad ga je tražio. Što se manisane stavke 4. tiče, to drži upravitelj, da je ovo namisanje neopravdano, jer se nikad ne zna, kada može nesgoda doći, a mogla je i zadnjega dana prije dražbe nastati vatra i uništiti sasvim dućansku robu.

Na ovo očitovanje upravitelja stečajnine, ne daju prigovaratelji nikakovo pretuočitovanje, već ostaju jednostavno kod svojih prigovora.

Raspravni sudac proglasuje zaključak (razumieva se kod sbornih sudova, nakon što je tražio rješitbu suda, u koju se svrhu ima kratkim putem sjednica sazvati dati), da se u smislu §a 70. stečajnog zakona ima pozvati služnik Franjo Kodrić saslušanja, radi, koliko je upravitelj stečajnine platio za prenašanje pokućtva.

U tu svrhu odgadja raspravni sudac ročište do popodne u 3 sata.

Dovršeno i podpisano.

Podpis sudca i perovodje. Podpis stranaka.

Nastavljeno istoga dana u 3 sata po podne.

Pristupiše iste stranke kao gore i svjedok Franjo Kodrić. Svjedok ovaj, saslušan nakon opomene na izpovjed istine, izkazuje, da je stečajni upravitelj platio za prenašanje pokućtva iz stana prezaduženika u magazin odpremnika Milana Mašića za 4 služnika 9 for. a radili su 3 satih.

Upravitelj stečajnine zahtieva, da se ovaj svjedok zaprisegne. Raspravni sudac zaključi svjedoka zapriseći, ter, nakon što bude svjedoku predstavljena svetost prisege i posljedice krive prisege, bude svjedok propisno zaprisežen.

Pošto niti stečajni upravitelj niti ostali učestnici ne imadu više ništa očitovati, bude ovaj zapisnik

dovršen i podpisan.

Podpis sudca i perovodje. Podpis stranaka.

2) obrazac odluke suda na ovaj zapisnik.

O d l u k a s u d a.

Riješenjem zapisnika od 10. listopada 1896. br. 9 07. o raspravi o prigovorih proti računu, položenom po odvjetniku dru. Peri Gavrančiću, upravitelju stečajnine Samuela Deutscha, o sve-

obćoj stečajnoj imovini za vrieme od 2. siečnja 1897. do 10. kolovoza 1897., obnašao je kr. sudbeni stol kao stečajni sud u Osieku odlučiti:

1) Manisanje stavke 2. izdataka gorenavedenog upraviteljeva računa opravdano je glede dionog iznosa od 9 for., jer računopoložitelj nije istu stavku obložio namirom, niti ju je inače opravdao u zaračunanom iznosu od 18 for. a saslušani svjedok služnik Franjo Kodrić potvrdio je, da je stečajni upravitelj platio za prenašanje pokućtva iz prezaduženikova stana samo 9 for. Pošto ta svota odgovara i služničkoj tarifi gledom na vrieme, za koje je obavljen prenavedeni posao, to se pod stavkom 2. izdataka u računu naznačena svota od 18 for. priznaje likvidnom samo u iznosu od 9 for.

Manisanje stavke 4. izdataka prenavedenoga računa nije opravdano, jer je bilo shodno, da je upravitelj stečajnine osigurao i dućansku robu i pokućtvo proti vatri, ma da je to učinio kasno, pošto se je vatra mogla poroditi i u kratkom vremenu do razpisanoga dražbenoga roka. Premija za osiguranu svotu odgovara pravilom osiguravajućega družtva „Austria“.

Pošto ostale stavke računa ni glede primitka ni glede izdatka manisane nisu, to se isti račun u svih ostalih stavkah izjavlja priznatim

Uslied prenavedenog manisanja izkazuju se izdatci u prenavedenom računu manjimi za 9 for., a primitci veći za istom svotom od 9 for.

Smatra se po tom račun ob upravi sveobće stečajne imovine Samuela Deutscha ustanovljenim sa primitkom u ukupnoj svoti od 3484 for. a izdatkom u ukupnoj svoti od 199 for.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi g. stečajni povjerenik, upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Gavrančić, vjerovnički odbor po prvaku g. Danielu Danieliću i razlučni vjerovnik g. Jakov Frank.

Kr. sudbeni stol u Osieku dne i t. d.

Podpis ravnatelja pomoć. ureda.

K §§. 153. i 154.

XXXI. Obrazac molbe prezaduženikove za dignuće stečaja poslje prijavnoga roka i za rješitbe na tu molbu.

(iz vana)

Slavnom kr. kotarskom sudu

na Šušaku.

M o l b a

Grge Gašpara iz Trsata

za dignuće stečaja otvorena nad njegovom imovinom dne 5. svibnja 1897.

(iz nutra)

Slavni kr. kot. sude!

Dne 5. svibnja 1897. otvoren je stečaj nad mojom imovinom, te je prijavni rok ustanovljen do 15. lipnja 1897.

Do prijavnoga roka prijavili su tražbine svoje proti mojoj stečajnini sljedeći stečajni vjerovnici: Ivan Kauzlarić, Antun Rački, Ivan Antonić, Grga Stimac, Juraj Stajdaher, Juraj Gašparac i Ivan Štimac. Osim ovih imadu još samo Lovro Antonić i Luka Grbac tražbina, koje spadaju po §u 31. točke 1. stečajnog zakona medju stečajne dugove i to: prvi u iznosu od 120 for., a drugi u iznosu od 90 for., kako sam to kratkim putem doznao od stečajnoga upravitelja odvjetnika Galetića.

Pošto sam izhodio od svih stečajnih vjerovnika pismeno očitovanje, kojim privoljuju na dignuće stečaja, koje ovdje pod ·/. prilažem, te pošto su stečajni vjerovnici: Grga Štimac, Juraj Štajdahar i Juraj Gašparac podjedno članovi vjerovničkoga odbora, pa tako gledom na gorenavedeno obćenito njihovo očitovanje kao stečajnih vjerovnika ne trebam, da doprinesem još posebnu privolu njihovu kao članova vjerovničkoga odbora; za vjerovnike Lovru Antunovića i Luku Grbca pako prilažem u sudbeni polog 120 for. i 90 for., te ovime molim:

Slavni kr. kot. sud izvoli dignuti stečaj, koji je otvoren nad mojom imovinom 5. svibnja 1897.

Grga Gašparac v. r.

O d l u k a.

Vidiv, da prezaduženik nije izkazao privolu stečajnih vjerovnika na dignuće stečaja javnom ili ovjerovljenom privatnom izpravom, već samo jednostavnom privatnom izpravom, koju su stečajni vjerovnici stranom vlastoručno podpisali, stranom ju providili svojim rukoznakom i podpisi svjedoka;

vidiv. da valja prije, nego se digne stečaj, ustanoviti i trošak uprave, te ovaj namiriti, a molitelj nije izkazao, da se je u tom pogledu sa upraviteljem stečajnine izvansudbeno izravnao, — urlče se ovime za saslušanje stečajnih vjerovnika i upravitelja stečajnine odvjetnika dra Frana Galetića pred ovim sudom ročište na dan 30. lipnja 1897. u 9 satih prije podne, na koje se pozivlje upravitelj stečajnine time, da doprinese na ročište račun ob upravi i svoj troškovnik, a stečajni vjerovnici uz dodatak, da će se njihov izostanak smatrati privolom.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Galetić i stečajni vjerovnici (imadu sljediti imena istih), ovi podjedno i pribićem.

Kr. kotarski sud.

Na Sušaku dne 22. lipnja 1897.

Kot. sudac.

Javna obznana.

(koja se ima pribiti na sudnici).

Kr. kot. sud na Sušaku kao stečajni sud obznanjuje ovime svim vjerovnikom stečajne imovine Grge Gašparca, da je isti prezaduženik podneo molbu za dignuće stečaja pod praes 20. lipnja 1897. br. 5020., navodno na temelju privole svih vjerovnika, ter da je na istu molbu odredjeno ročište za saslušanje svih učestnika na dan 30. lipnja o. g. pred ovim sudom u 9 sati prije podne, na koje su pozvani svi vjerovnici uz dodatak, da će se izostanak kojega vjerovnika smatrati njegovom privolom na dignuće stečaja.

Kr. kotarski sud.

Na Sušaku itd. kao gore.

Zapisnik

spisan dne 30. lipnja 1897. kod kr. kotarskoga suda na Sušaku u stečajnom predmetu Grge Gašparca o saslušanju učestnika na molbu prezaduženikovu za dignuće stečaja uslied ovosudne odluke od 22. lipnja 1897. br. 5020.

Prisutni: podpisani.

Dolaze pred sud upravitelj stečajnine odvjetnik dr. Fran Galetić, stečajni vjerovnici Grga Štimac i Juraj Gašparac i prezaduženik Grga Gašparac

Upravitelj stečajnine predlaže svoj račun ob upravi stečajne mase od dana otvorena stečaja do današnjega dana i svoj troškovnik.

Prezaduženik Grga Gašparac ne ima prigovora proti predloženom računu, ali prigovara troškovniku upraviteljevom, da su pojedine stavke previsoko naznačene, te moli, da ga sud obredi; ali da ne bude zaprieke dignuću stečaja, stavlja u sudbeni polog cieli iznos od 250 for., zatraženi po upravitelju u ime njegovih troškova.

Upitan upravitelj po uredujućem razpravnom sudcu, da li ne ima više tražbina, koje bi spadale medju stečajne dugove, nego li one navedene po prezaduženiku, naime Lovre Antunovića u iznosu od 120 for. i Luke Grbca od 90 for., očituje isti, da ih ne ima više.

Prisutni stečajni vjerovnici Grga Štimac i Juraj Gašparac izjavljuju, da su doista podpisali očitovanje molbi priloženo, kojim privoljuju na dignuće stečaja.

Time bi uredovanje dovršeno.

Dovršeno i podpisano.

Podpis sudca i perovodje. Podpisi stranaka.

Odluka.

Riešenjem zapisnika od 30. lipnja 1897. u stečajnom predmetu Grge Gašparca o saslušanju svih učestnika na molbu prezaduženikovu za dignuće stečaia:

Vidiv, da je prezaduženik položio u sudbeni polog za tražbine vjerovnika Lovre Antunovića i Luke Grbca 120 for. odnosno 90 for., a da su svi ostali vjerovnici pristali na dignuće stečaja;

Vidiv, da je prezaduženik položio i za sigurnost upravitelja stečajnine za njegove troškove u sudbeni polog iznos od 250 for., te tako u svemu udovoljio uvjetom §a 153. i 154. steč. zakona, to se ovime diže stečaj, koji je otvoren bio nad njegovom imovinom dana 5. svibnja 1897.

O tome se izdaje oglas, koji se na sudnici pribija i jedan put uvršćuje u službenih Narodnih Novinah, u koju svrhu je prezaduženik jur pristojbu položio.

Podjedno obredjuje se troškovnik upravitelja stečajnine dra. Frana Galetića na 120 for.

Po prezaduženiku položene svote: od 120 for. za korist Lovre Antunovića od 90 for., za Luku Grbca od 250. i za dra Frana Galetića primaju se u sudbeni polog, te se nalaže kr. poreznom uredu u Bakru kao ovosudnom pologovnom uredu, da ih stavi u sudbeni polog pod čl. 403., te da izplati uz biljegovanu namiru i odbitak čuvarine Lovri Antunoviću iznos od 120 for. a Luki Grbcu iznos od 90 for. Glede svote položene za upravitelja stečajnine odvjetnika dra. Galetića izdati će se odredba čim postane ova odluka glede obredjenih mu troškova pravomoćna.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi prezaduženik g. Grga Gašparac, upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Galetić, vjerovnički odbor po prvaku Jurju Štajdaharu, napokon kr. poštarski i brzojavni ured na Šušaku i željeznička postaja na Rieci, ovi time, da imadu od današnjega dana opet sve listove, brzojavke, pošiljke i tovare uručiti samomu Grgi Gašparcu.

Kr. kot. sud na Šušaku dne i t. d.

(Pečat) Podpis sudca.

Oglas.

Kr. kot. sud na Šušaku obznanjuje, da je stečaj, koji je bio dne 5. svibnja 1897. otvoren nad imovinom Grge Gašparca iz Trsata današnjim danom na temelju privole svih vjerovnika dignut.

Kr. kot. sud na Šušaku dne i t. d.

(Pečat) Podpis sudca.

K §u 156.

XXXII. Obrazac molbe prezaduženika za dignuće stečaja prije prijavnoga roka i za rješitbe na tu molbu.

(iz vana)

Slavnom kr. sudbenom stolu

u Gospiću.

Molba

Pavla Starčevića trgovca u Gospiću

za dignuće stečaja nad njegovom imovinom.

Sl. kr. sudbeni stole!

Nad mojom imovinom otvoren je stečaj dne 5. kolovoza 1897. Ja sam moj izkaz o mojoj imovini i mojih dugovih podneo slavnomu tomu sudbenom stolu odmah s molbom za otvorenje stečaja, te sam dana 22. kolovoza 1897. na zahtjev upravitelja stečajnine g. Gliše Junaševića položio pred ovim slavnim sudištem i prisegu, da od svoje imovine nisam ništa zatajio i da nisam naveo ni izmišljenih dugova.

Ja ne imam drugih vjerovnika, nego li onih u mojem izkazu navedenih. Od ovih prilažem pod ·/. pismeno očitovanje, da pristaju na dignuće stečaja Isto tako pristaje na dignuće stečaja i upravitelj stečajnine g. Glišo Junašević glasom očitovanja pod ·/. 2., koji tamo i potvrdjuje, da sam ga izvansudbeno podpunoma namirio.

Molim stoga: slavni kr. sudbeni stol, da izvoli dignuti stečaj, koji je otvoren nad mojom imovinom 5. kolovoza 1897.

Pavao Starčević v. r.

Odluka.

Na ovu molbu uriče se ročište za saslušanje svih poznatih vjerovnika stečajnine Pavla Starčevića i upravitelja stečajnine Gliše Jovanovića kod ovog suda na dan 25. rujna 1897. u 9 sati prije podne, na koje se pozivlju molitelj, upravitelj stečajnine i vjerovnici, ovi tim dodatkom, da će se za onoga, koji od ročišta izostane, smatrati, da privoljuje na dignuće stečaja. O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj g. Pavao Starčević, upravitelj stečajnine g Glišo Junašević i vjerovnici (imadu slijediti imena svih poznatih vjerovnika) ovi i javnim oglasom.

Kr. sudbeni stol.

U Gospiću dne itd

Podpis raznatelja pomoć. ureda.

Oglas.

Kr. sudbeni stol u Gospiću kao stečajni sud obznanjuje svim vjerovnikom prezaduženika Pavla Starčevića, trgovca u Gospiću,

da je isti prezaduženik zamolio kod ovog suda molbom svojom od 12. rujna 1897. br. 4206. za dignuće stečaja nad njegovom imovinom, jer da su na to svi poznati vjerovnici njegovi pristali, te da je na ovu molbu za saslušanje svih vjerovnika odredjeno ročište pred ovim sudom na dan 25. rujna, na koje se ovime svi vjerovnici pozivaju time, da će se izostanak smatrati privolom.

Kr. sudbeni stol.

U Gospiću dne itd.

(Pečat). Podpisi.

(Zapisnik o saslušanju učestnika, odluke na zapisnik i oglas o dignuću stečaja vidi pod XXXI.).

K §§. 163. i 164.

XXXIII. Obrazao diobe kupovnine nekretnoga dobra pravom razlučnim (pravom zaloga), obterećenoga.

Zapisnik

spisan dne 20. listopada 1897. kod kr. sudbenoga stola u Požegi.

Prisutni:

Od strane suda;
Josip Haladi kr. sudb. viećnik,
Aleksa Mikić kr. prislušnik perovodja.

Od stanaka;
odvjetnik dr. Gjuro Gjurgjević kao upravitelj stečajnine;
odvjetnik Vaso Vlašić kao zastupnik ovrhovoditelja Mate Kraljevića;
Mato Matić kr. porezni oficial u ime kr. financ. erara;
hipotek. vjerovnici: Pavao Nedeljković i Juro Juranić;
članovi vjerovničkog odbora: Marko Ilić, Jovo Juratović i Izidor Löwenstein.

Predmet je dioba kupovnine nekretnina prezaduženika Nikole Baića, upisanih u gruntovnom uložku br 20. občine Novska, prodanih javnom ovršnom dražbom dne 10. listopada 1897. na molbu hipotekarnog vjerovnika Mate Kraljevića radi dužnih 1200 for. spp.

Pošto nisu još po upravitelju stečajnine izpitani i odobreni bili računi ob upravi prenavedenih nekretnina kao posebne mase stečajnine Nikole Baića, niti još nije obredjen njegov troškovnik glede ove posebne mase, to predlaže ponajprije upravitelj stečajnine račun svoj na odobrenje i troškovnik na obredjenje.

Prisutni članovi vjerovničkoga odbora i hipotekarni vjerovnici ne prigovaraju računu, ali ne likvidiraju troškovnik u zatraženom iznosu, već mole, da ga sud obredi. Da pako ne bude obustavljena doznaka kupovnine do pravomoćnosti sudbenog obredjenja ovog troškovnika, pristaju svi učestnici na to, da se iznos od 200 for., koliki upravitelj traži u ime svojih troškova, za ove troškove u sudbenom pologu pridrži.

Pristupljuje se zatim k diobi kupovnine prenavedenih nekretnina prezaduženikovih, koja iznosi 6000 for.

Na ovu kupovninu prijaviše

I. Prvenstvene tražbine po §u. 31. steč. zakona:

1) Odvjetnik Vasa Vlašić za ovrhovoditelja Matu Kraljevića troškove dražbene molbe i dražbe glasom odluka k. kot. suda u Novskoj od 1. srpnja 1897. br. 4605 i 6. listopada 1897 br. 7601 pod $/_1$ $\cdot/_2$ obredjene ukupno sa	fr. 35.50
Svi prisutni učestnici priznaju likvidnost i prvenstvo ove tražbine.	
2) Upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Gjuro Gjurgjević troškove za upravu nekretnina grunt. uložka br. 20 občine Novska na temelju troškovnika pod $\cdot/_3$ sa	„ 200.—
Članovi vjerovničkoga odbora i prisutni hipotekarni vjerovnici ne priznaju likvidnost ove tražbine, ali očituju gledom na prenavedenu njihovu izjavu, da se upitnih 200 for. izluči i stavi u sudbeni polog na korist prijavitelja, dok ne bude troškovnik upravitelja stečajnine pravomoćno obredjen.	
3) Mato Matić kr. porezni oficial prijavlja u ime kr. financijalnog erara obzirom na točku 3. §a 33. stečajnog zakona porez za vrieme od dana otvorena stečaja do danas od gorenavedenih nekretnina u iznosu od	„ 52.—
Proti likvidnosti i prvenstvu ove tražbine ne ima prigovora.	

II. Tražbine po §u 38. steč. zakona:

4) Mato Matić kr. porezni oficial prijavlja u ime kr. financijalnog erara na temelju poreznog izkaza pod $/_4$ od zadnje tri godine prije otvorenja stečaja zaostali porez sa 6% kamati ukupno sa	„ 450.—
Svi učestnici priznaju likvidnost i prvenstvo ovoj tražbini.	
5) Hipotekarni vjerovnik Pavao Nedeljković prijavlja svoju ukupnu tražbinu od	„ 500.—
sa 6% kamati od dana 24. listopada 1896 do izplate.	

I t. d. (imadu sljediti sada redom prijave tražbina hipotekarnih vjerovnika isto onako, kao što kod diobe kupovnine u redovitom ovršnom postupku).

XXXIV. Obrazac diobe kupovnine pokretnina obterećenih pravom razlučnim te sačinjavajućih posebnu stečajnu masu.

Zapisnik.

Spisan dne 30. rujna 1897. kod kr. sudbenog stola u Požegi u stečajnom predmetu proti Nikoli Baiću

Prisutni od strane suda:
Josip Padavić, kr. sudb. viećnik
Aleksa Stančić, perovodja.

Od stranaka:
Upravitelj stečajnine g. odvjet. dr. Gjuro Gjurgjević.
Članovi vjerovničkoga odbora: gg. Marko Ilić, Jovo Juratović i Izidor Löwenstein, Mato Matić kr. porezni oficial u ime financijalnog erara.
Razlučni vjerovnici: Mato Malvić, Mavro Herzl i Adam Maler.

Predmet je dioba kupovnine ovršnom javnom dražbom na molbu razlučnog vjerovnika Mavre Herzla prodanih pokretnina, naznačenih u dražbenom zapisniku od 20. rujna 1897. br. 5062 a spadajućih na stečajninu Nikole Baića.

Na kupovninu od 350 for., koja je postignuta ovom ovršnom prodajom prijaviše

Prvenstvene tražbine po §u 31. steč. zakona:

1) Mavro Herzl trošak pljenitbe, prociene i dražbe, obredjeni odlukom kr. kot. suda u Požegi od 24. srpnja 1897. br. 6709, od 30. srpnja 1897. br. 7809. i od 21. rujna 1897. br. 9203 po d $/_1$ $/_2$ $/_3$ u ukupnom iznosu od . . . . fr. 24.50

2) Upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Gjurgjević trošak za upravu svih pokretnina, izkazanih pravomoćno obredjenim troškovnikom pod $/_4$ u iznosu od „ 60.20

(Ako troškovnik upravitelja stečajnine za ovu posebnu masu još nije obredjen, valja postupati onako, kako je navedeno u obrazcu XXXIII).

3) Mato Matić u ime kr. financijalnog erara tecivarinu trećega razreda glasom poreznog izkaza pod $/_5$ u iznosu od . . . . „ 12.20

Sve ove prvenstvene stavke priznaše članovi vjerovničkoga odbora i razlučni vjerovnici u prijavljenom iznosu likvidnim, te ne prigovoriše ni prijavljenom prvenstvu.

II. Tražbine razlučnih vjerovnika:

4) Mato Malvić prijavlja u ime zaostale najamnine za stan u njegovoj kući br. 506 u Požegi, u kojem su

bile pokretnine smještene temeljem točke 3. §a 44. steč. zakona iznos od . . . . fr. 50.40

Ovoj tražbini prigovara Mavro Herzl, da joj ne pristoji prvenstvo, jer da prijavitelj nije tražio bio popis ovršnom dražbom prodanih pokretnina prije, nego što je on izhodio ovršnu pljenitbu na iste za svoju tražbinu.

Na ovaj prigovor primjećuje prijavitelj, da je prigovaratelj izhodio ovršnu pljenitbu na upitne stvari, nakon što su se već nalazile u kući njegovoj, pa da je tako prijavitelj stekao bio po smislu §a 1101 o. g. z. već po samom zakonu pravo zaloga na iste, a da mu nije potrebno bilo izhoditi popis istih.

5) Adolf Herzl prijavlja na temelju ovršne pljenitbe odlukom kr. kot. suda u Požegi od 30. svibnja 1897. br. 4602 svoju tražbinu od . . . . „ 100.—
sa 6% kamati od 30 studenoga 1896 do danas u iznosu „ 5.—
i sa dalnjimi 6% kamati do izplate.

Proti likvidnosti i prvenstvu ovo tražbine ne ima prigovora.

6) Adam Maler prijavlja svoju tražbinu na temelju prava zaloga, stečenoga na temelju ovršno-pljenitbene odluke kr. kot. suda u Požegi od 10. lipnja 1897. br. 4963 u iznosu od . . . . „ 56.—
sa ovršnim troškom od . . . . „ 5.50

Ukupno . . . fr. 263.40

Preostatak od 87 for. 60 nč. od prenavedene kupovnine ima se izručit obćenitoj stečajnoj masi.

Dovršeno i podpisano.

Podpisi sudca i perovodje. Podpisi stranaka.

(U riešenju ovoga zapisnika ima se izdati diobna osnova po propisih redovitog ovršnog postupka).

K §. 168.

XXXV. Obrazac predloga diobe za stečajne tražbine prvoga razreda po smislu §a 168. steč. zakona.

(izvana).

Poglavitom gospodinu stečajnom povjereniku Josipu Kovačiću
kr. sudb. viećniku
u
Belovaru.

Janko Oreškovič, trgovac u Belovaru, kao upravitelj stečajnine Makse Rendelia

predlaže diobu glede stečajnih tražbina prvoga razreda.

Poglaviti gospodine stečajni povjereniče!

Od sveobće mase stečajnine Makse Rendelia uplaćeno je po kupcu dućanske robe Hinku Leitneru prvi obrok od 2000 for.; uz to je unišla od prodanog pokućtva i vina kupovnina od 500 for. Od ove ukupne gotovine od 2500 for. izdano je u ime stečajnih dugova Josipu Ferenčiću 120 for., Marku Markoviću 230 for. tako, da ima sada razpoložive gotovine od 2150 for.

Kao vierovnici stečajni sa tražbinami prvoga razreda prijaviše se: kr. financialni erar sa tražbinom od 300 for., trgovački pomoćnici prezaduženikovi Stjepan Stipčić sa tražbinom od 150 for. i Josip Jandrić sa tražbinom od 120 for.

Sve su ove tražbine likvidirane sa prijavljenim prvenstvom.

Stavljam stoga predlog, da se ovi vjerovnici prvoga razreda odmah namire iz razpoložive gotovine u cielosti, a da se načini formalna diobna osnova, te molim izdati mi u tom pogledu dozvolu.

Na ovaj predlog pristaje i vjerovnički odbor, te u znak toga podpisuju i ovo izvješće.

Podpisi upravitelja stečajnine i članova vjerovničkog odbora.

XXXVI. Odluka stečajnog povjerenika na predlog upravitelja za diobu glede prvog razreda.

1) ako se gotovina nalazi u kod upravitelja.

Odluka.

Na ovo izvjeće ovlašćuje se upravitelj stečajnine, da iz razpoložive stečajne gotovine odmah izplati vjerovnike I. razreda, te da o tom izvješće uz prilog odnosnih namira ovamo u roku od 14 dana podnese.

U Belovaru dne i t. d.

Stečajni povjerenik.

2) ako se gotovina kod suda nalazi.

Odluka.

Ovo izvješće prima se na znanje, te se diobni predlog odobrava, pošto pako upravitelj ne ima razpoložive gotovine kod sebe, to se umoljava slavni kr. sudbeni stol kao stečajni sud u Belovaru, da potrebnu gotovinu za izplatu vjerovnika prvoga razreda neposredno doznačiti izvoli upravitelju stečajnine.

U Belovaru i t. d.

Stečajni povjerenik.

XXXVII. Diobna osnova za tražbine stečajnih vjerovnika prvoga razreda.

Diobna osnova za tražbine stečajnih vjerovnika I. razreda stečajnine Ivana Radosavljevića, trgovca u Ogulinu.

Ciela stečajna imovina, koja je unovčena, iznosi u gotovom 400 for.

Od ove imadu doći do namirenja
kao prvenstvene stavke cielim iznosom:

a) troškovi uprave u pravomoćno obredjenom iznosu od . . . . for. 150.—
b) troškovi uzdržavanja dozvoljenog prezaduženiku sa . . . . for. 40.—

Ukupno . . . for. 190.—

Ako se ova svota odbije od ukupne stečajne gotovine od 400 for., ostaje za vjerovnike I. razreda svota 210 for.

Time je kupovnina izcrpljena.

Mato Martinković v. r. Josip Suk v. r.
Marko Rodić v. r. — Vjekoslav Radetić v. r.
članovi vjerovničkog odbora. — stečajni upravitelj.

XXXVIII. Obrazac rješitbe diobne osnove tražbina vjerovnika prvoga razreda.

Upravitelj stečajnine Ivana Radosavljevića predlaže diobnu osnovu glede tražbina vjerovnika I. razreda u dva primjerka.

Odluka.

Pošto diobna osnova glede tražbina vjerovnika I. razreda Jovana Radosavljevića odgovara propisom §§. 168. i 169. stečajnog zakona, to se ista odobrava. Jedan primjerak ove diobne osnove ostaje kod podpisanog stečajnog povjerenika, a drugi se vraća stečajnom upravitelju.

O tome ubavješćuju se sa uredovnimi napisi upravitelj stečajnine g. Vjekoslav Radetić, vjerovnički odbor po prvaku Marku Rodiću, te vjerovnici Rade Rudošević, Martin Matić, Marija Andrić, i kr. finac. erar po kr. ravnateljstvu erararskih pravnih posala u Zagrebu, svi time da mogu viditi diobnu osnovu kod podpisanog stečajnoga povjerenika ili kod stečajnoga upravitelja, ter da mogu svoje eventualne primjetbe u roku od 14 dana podpisanomu stečajnomu povjereniku podnieti.

Javna obznana
(pribićem na sudnici).

Stečajni povjerenik stečajnine Jovana Radosavljevića obznanuje ovime svim vjerovnikom ove stečajnine, da je podnešena po upravitelju stečajnine diobna osnova glede tražbina vjerovnika I. razreda, po kojoj izcrpljuju ovi vjerovnici svu stečajnu imovinu. Diobna osnova može se ugledati ili kod podpisanog stečajnog povjerenika ili kod upravitelja stečajnine. Eventualne

primjetbe proti ovoj osnovi mogu se predati u roku od 14 dana kod stečajnog povjerenika.

U Ogulinu dne i t d. Stečajni povjerenik.

(Opazka. Postupak sa prigovori, ako budu podnešeni, je onaj isti, koji je propisan u §§. 173—176, te se imadu i ovdje shodno uporaviti dolje navedeni obrazci XLII. i XLIII).

K §§. 169—181.

XXXIX. Obrazao predhodne ili dione osnove diobne.

Predhodna osnova diobna o dionoj sveobćoj imovini Jurja Pavičića, trgovca u Djakovu.

Stanje stečajne imovine.

Od stečajne imovine prodana je do sada dućanska roba za 2000 for., od koje ima kupac kupovninu obročno plaćati na četiri puta svaki mjesec jednu četvrtinu, pa je do sada platio tri četvrtine u iznosu od 1500 for.

Ostala stečajna imovina nije do sada unovčena, pa ima za to za diobu samo razpoloživih 1500 for.

Iznosi potrebni za prvenstvene tražbine.

Troškovi uprave iznositi će približno	for.	300. —
Za izplatu tekućeg poreza potrebna je svota od	for.	50. —
Za izplatu stečajnih dugova trebati će se iznos od	for.	102. 50
Ukupno	for.	452. 95

Ostaje za diobu stečajnih vjerovnika iznos od 1057 for. 5 nč., koji se ima ovako podieliti: (Vidi str. 348. i 349.).

XL. Obrazac konačne diobne osnove.

Konačna diobna osnova o sveobćoj stečajnoj imovini Josipa Pavičića, trgovca u Djakovu.

Stanje imovine.

Ciela stečajna imovina sastoji se glasom našastara od dućanske robe, pokućtva i tražbina, ovih posljednih u iznosu od 2500 for.

Sva je stečajna imovina realizirana, te je unišlo:

a) za dućansku robu kupovnina od	for.	2000.—
b) za pokućtvo kupovnina od	„	100.—
c) za tražbine, koje su prodane javnom dražbom ukupno	„	190.—
Ciela imovina iznosi dakle ukupno .	for.	2290. —

Od ove imovine razdieljen je glasom predhodne diobne osnove iznos od 1057 for. 95 nč., dočim je iznos od 442 for. 95 nč. pridržan za namirenje prvenstvenih tražbina i to za troškove uprave iznos od 300 for., a za izplatu tekućeg poreza iznos od 50 for., a za steč. dugove 92 for. 5 nč.

(Nastavak ove diobne osnove na strani 350).

Tekući broj	Stavka izkaza prij.	Ime i prezime stečajnoga vjerovnika	Prijavljena tražbina u glavnici for.	n.	u kamatah for.	n.	u troškovih for.	n.	Ukupna svota prijavljene tražbine for.	n.
		I. razred								
1.	3.	Gjuro Čobanić, trgovački pomoćnik na plaću	100	—	23	80	—	—	123	80
2.	5.	Adolf Friedfeld knjigovodja na plaću	200	—	5	—	—	—	205	—
3.	1.	kr financ erar na tecivarinu III. razreda	40	—	1	20	—	—	41	20
		II. razred								
4.	2.	Herman Hertman trgovac u Virovitici	1000	—	81	50	20	—	1101	50
5.	3.	Ivan Prevendar trgovac u Osieku .	800	—	80	—	100	50	980	50
6.	4.	Joso Matasović kuće vlastnik odštetna tražbina	400	—	10	—	—	—	410	—
7.	6.	Lavoslav Leskovar graditelj u Osieku	2000	—	20	—	5	—	2025	—
8.	7.	Osiečka štedionica	1600	—	111	—	72	—	1783	—
		Ukupni sbroj tražbina uzetih u diobu	6110	—	332	50	197	—	6660	—
9.	8.	Aron Weiss posebnik u Osieku . . .	1000	—	80	—	10	—	1090	—
		Cielokupni broj prijavljenih tražbina	7140	—	412	50	207	—	7750	—

U Osieku 5. rujna 1897.

Josip Majer v. r., Ivan Prevendar v. r. i
Adolf Friedfeld v. r.
članovi vjerovničkoga odbora.

Postotak u kojem dolazi do uplate	Od svote, koja dolazi do namirenja imade se: vjerovniku izplatiti		kod suda položiti		Ostatak koji za sada ne dolazi do namirenja		Opazka
	for.	n.	for.	n.	for.	n	
100	52	90	52	90	—	—	Dioni iznos od 50 for. ove tražbine je preporan, te je izkazano, da je jur parnica zametnuta.
100	205	—	—	—	—	—	
100	41	20	—	—	—	—	
15	—	—	151	54	949	96	tražbina preporna, izkazano da je tužba podnešena
15	122	71	—	—	652	98	
15	61	50	—	—	348	50	
15	—	—	202	65	1822	35	tražbina preporna, izkazano da je tužba podnešena.
15	266	95	—	—	1515	55	
—	649	96	407	09	5289	29	
—	—	—	—	—	1090	—	tražbina preporna, nije izkazano, da je povedena parnica, zato nije se uzelo na nju ovdje obzira.
—	649	96	407	09	6379	29	

Mavro Mlinarić v. r.
odvjetnik u Osieku, kao upravitelj stečajnine.

(Nastavak obrazca XL :)

Tekući porez u iznosu od 50 for. sada je izplaćen glasom namire pod $/_1$, a glasom namira pod $/_3$ i $/_4$ izplaćeni su i stečajni dugovi u iznosu od 92 for. 5 nč., dočim su troškovi uprave obredjeni konačno pravomoćno glasom odluke pod $/_2$ sa iznosom od 298 for. 69 nč. tako, da je sada još za dieliti iznos od 791 for. 31 novč.

Ovaj se iznos ima medju stečajne vjerovnike podieliti ovako: Vidi stranu 352. i 353.

XLI Obrazac diobne osnove cielokupne obće stečajne imovine

(Ako se ciela sveobća stečajna imovina na jedanput dieliti ima.)

Diobna osnova obćenite mase stečajnine Pavla Pavlovića, trgovca i kućevlástnika u Zagrebu.

Stanje imovine.

Glasom našastara sastoji se stečajnina Pavla Pavlovića: iz dućanske robe u vriednosti od 1200 for., iz pokućtva u vriednosti od 120 for., iz vina u vriednosti od 560 for. i iz kuće sa zemljišti, upisanimi u gruntovnom uložku br. 106 obćine Vrabče dolnje u vriednosti od 6000 for. Ciela je ta stečajna imovina realizirana, te je postignuta kupovnina:

a) za dućansku robu u iznosu od .	for.	800.—
b) za pokućtvo u iznosu od . . .	„	110.—
c) za vino u iznosu od	„	800.—
d) a za nekretnine u iznosu od . .	„	5600.—
Ukupno . .	for.	7310.—
Od ove svote valja odbiti iznos od . koji je kod diobe kupovnine prodanih gorenavedenih nekretnina podieljen medju razlučne vjerovnike tako, da ostaje u sveobćoj stečajnoj	for.	5450.—
masi gotovina od ukupno . . .	for.	1860.—

Iz ove gotovine od 1860 for. imadu se namiriti ponajprije tražbine, koje imadu pravo prvenstva po §u 31. stečajnog zakona i to: stečajni troškovi:

1) Trošak uprave glasom pod ·/. priležeće odluke likvidiran iznosom od	for.	420.—
2) Porez dospjeli iza vremena otvorena stečaja glasom poreznog izkaza u iznosu od	„	55.—
Zatim stečajni dugovi:		
3) Tražbina najmodavca Ivana Veselinovića za dućan u kući br. 58. u Ilici, dospjela za vrieme otvorenja stečaja u iznosu od	„	120.—
Ukupno . .	„	595.—

Po odbitku svote od 595. ostaje iznos od 1255 for za namirenje stečajnih vjerovnika, koji se imade medju njima dieliti ovako: Vidi stranu 353.

K §§. 172. i 173.

XLII. Obrazao odluke stečajnog povjerenika za diobnu osnovu podnešenu mu po stečajnom upravitelju.

(valja za sve diobne osnove navedene pod XXXIX. XXI. i XLI).

Dr. Mavro Mlinarić, odvjetnik u Osieku podnosi konačnu diobnu osnovu obćenite stečajne mase Josipa Pavičića, trgovca u Djakovu u dva primjerka

O d l u k a.

Nazočnim izvješćem podnešena konačna diobna osnova obćenite mase stečajnine Josipa Pavičića, trgovca u Djakovu, prima se, te se dioba, jer odgovara uvjetom naznačenim u §§. 189., 180. i 181. stečajnog zakona (kod predhodne diobne osnove ne poziva se na §§. 180 i 181.) odobrava.

Jedan primjerak diobne osnove vraća se upravitelju stečajnine g. odvjetniku dru Mavri Mlinariću, dočim se drugi pridržaje kod podpisanoga stečajnoga povjerenika. Diobnu osnovu mogu uviditi svi stečajni vjerovnici, koji su svoje tražbine do sada prijavili, i kod upravitelja stečajnine i kod podpisanoga stečajnog povjerenika, te se isti upozoruju, da im je slobodno u roku od 14 dana, računajuć od dana pribića ove obznane, kod podpisanoga povjerenika svoje primjetbe proti diobnoj osnovi ili ustmeno ili pismeno podnieti.

Podjedno se naredjuje za razpravu eventualnih primjetaba proti diobnoj osnovi ročište na dan 19. studenoga o. g. u 9 satih prije podne u uredskoj pisarni podpisanog stečajnog povjerenika br. 20 u sgradi kr. sudbenog stola u Osieku, na koji se pozivlju stečajni upravitelj, članovi vjerovničkoga odbora i stečajni vjerovnici.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi stečajni upravitelj g. odvjetnik dr. Mavro Mlinarić, članovi vjerovničkoga odbora (imadu sliediti imena istih) i stečajni vjerovnici (imadu se navesti sva njihova imena) ovi posljeduji i pribićem.

U Osieku dne itd.

Stečajni povjerenik.

J a v n a o b z n a n a.

(pribija se na sudnici)

Upravitelj stečajnine Josipa Pavičića, trgovca u Djakovu, podneo je podpisanom stečajnom povjereniku konačnu diobnu osnovu sveobće mase prenavedene stečajnine.

(Nastavak na strani 355.).

Tekući broj	stavka izkaza prijava	Ime i prezime stečajnoga vjerovnika	Iznos prijavljene tražbine u glavnici sa pripadci		Tražbina je namirena po predhodnoj diobi			
					izplatom		pologom	
			for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.
		I. razred:						
1.	3.	Gjuro Čobanić, trgovački pomoćnik na plaću	1 23	80	52	90	52	90
2	5.	Adolf Friedfeld, knjigovodja na plaću	205	—	205	—	—	—
3	1.	Kr. financ. erar na tecivarinu III. razreda	41	20	41	20	—	—
		II. razred:						
4	2.	Herman Hertman, trgovac u Virovitici	1101	50	—	—	151	54
5.	3.	Ivan Prevendar, trgovac u Osieku.	980	50	122	71	—	—
6.	4.	Joso Mataković, kućevlastnik odštetna tražbina	410	—	61	50	—	—
7.	6.	Lavoslav Lesko ar, graditelj u Osieku	2025	—	—	—	308	75
8.	7.	Osiečka štedionica	1783	—	267	45	—	—
9.	8.	Aron Weiss	1090	—	—	—	—	—
		Ukupno . . .	7770	—	650	76	407	19

Time je izcrpljena ciela masa, koja je još imala 791 fr. 31 nč.

U Osieku dne 20. listopada 1897.

Josip Majer v. r. Ivan Prevendar v. r. i
Adolf Friedfeld v. r.
članovi vjerovničkog odbora.

Još nenamireni iznos		Postotak, koji na ovaj iznos odpada	Od sada namiriti se imajućeg iznosa				Opazka
			ima se izplatiti		staviti u sudbeni polog		
for.	nč.		for.	nč.	for.	nč	
—	—	—	—		—	—	
—	—	—	—	-	—	—	Tražbina bila je preporna, ali je parnica pravomoćno riješena u korist vjerovnika, uslied toga ima mu se i u pologu nalazeća se svota od 51 for. 90 nč. doznačiti.
—	—	—	—	—	—	—	
949	96	10	95	—	—	—	
653	93	10	65	29	—	—	Tražbina bila je preporna, ali je parnica pravomoćno riješena u korist vjerovnika, pa mu je i u pologu pridržana svota od 151 for. 52 nvč. jur doznačena odlukom stečajnog suda od 24. listopada 1897. br. 8920.
348	50	10	34	85	—	—	
1721	25	10	—	—	172	12	Parnica je još u tečaju.
1515	55	10	151	55	—	—	
1090	—	25	—	—	272	50	Tražbina je preporna, ali je sada izkazano, da je parnica povedena.
6278	19		346	69	444	62	

Mavro Mlinarić v. r.
odvjetnik u Osieku, kao upravitelj stečajnine.

Tekući broj	stavka izkaza prijava	Ime i prezime vjerovnika	Ukupni iznos likvidirane tražbine for.	nč.	Postokak	Iznos, koji dolazi do namirenja for.	nč.	Ima se izplatiti for.	nč.	Ostaje u pologu for	nč.	Opázka
		I. razred.										
1.	3.	Donat Tomičić, trgovački pomoćnik za plaću	123	80	100	123	80	123	80	—	—	
2	5.	Luka Lukić, sluga za plaću	41	20	100	41	20	41	20	—	—	
3	2.	Kr. financ. erar za dužnu zemljarinu i kućarinu	205	30	100	205	30	100	30	105	—	Tražbina je u dionom iznosu od 105 fr. preporna, te je izkazano, da su se prigovaratelji obratili na nadležnu financijalnu oblast.
		II. razred:										
4		Prva hrvatska štedionica u Zagrebu . . .	410	—	10	148	50	148	50	—	—	Prijavitelj je podjedno razlučni vjerovnik, te je iznos od 261 for. 50 nvč. od prijavljene tražbine došao do namirenja iz prodanih nekretnina.

i t. d. kao u obrazcu XII.

U Zagrebu dne 2. studenoga 1897.

Članovi vjerovničkog odbora — Stečajni upravitelj.

Ovo se doznanjuje vjerovnikom stečajnim, koji su do sada svoje tražbine proti stečajnini prijavili time, da mogu diobnu osnovu ili kod stečajnoga upravitelja ili kod podpisanog stečajnoga povjerenika ugledati i prepise si uzeti, te da imadu eventualno svoje primjetbe proti osnovi, koje im je slobodno staviti, podnieti podpisanomu stečajnomu povjereniku u roku od 14 dana, računajuć od dana, kada je ova obznana na sudnicu pribita, pa doći na ročište za razpravu ovih primjetaba, koje je urečeno u tu svrhu na dan 9. studenoga o. g. u 9 satih prije podne u uredskoj pisa ni br. 20. podpisanog stečajnoga povjerenika u sgradi kr. sudbenog stola u Osieku

U Osieku dne itd. (kao gore).

Stečajni povjerenik.

XLIII. Obrazci primjetaba (prigovora) proti diobnoj osnovi i odluke na iste.

(iz vana)

Poglavitomu gospodinu sudbenom viećniku Stevi Mikiću, stečajnomu povjereniku za stečajninu Josipa Pavičića.

Lujo Lulić, posebnik u Osieku

prijavlja svoje primjetbe proti konačnoj diobnoj osnovi stečajnine Josipa Pavičića, podnešenoj po upravitelju stečajnine dne 20. listopada 1897.

(iz nutra)

Poglaviti gospodine povjereniče!

Ja sam pravodobno prijavio svoju tražbinu od 500 for. sa 6% kamati od dana 2. listopada 1896. do dana otvorena stečaja na temelju mjenice izdane 1. kolovoza 1896., a plative 1. listopada 1896., koja mi je tražbina i po upravitelju stečajnine likvidirana, ali ju nisu likvidirali članovi vjerovničkog odbora ni ostali na likvidacionalnom ročištu prisutni bivši vjerovnici, pa sam za to ja odpućen na put parnice.

Ja sam tužbu podneo pod praes. 15. listopada 1897. br 6098. kod kr. sudbenoga stola u Osieku, a ipak nije uzet obzir na moju tražbinu, te je ona pače sasvim izpuštena iz diobne osnove.

Ja za to podnašam u otvorenom roku proti prenavedenoj diobnoj osnovi ovaj moj prigovor, te molim, da se ova moja tražbina kod konačne diobe u obzir uzme i naknadno u istu uvrsti.

Lujo Lulić, v. r.

Odluka.

Ova primjetba proti konačnoj diobnoj osnovi sveobće mase stečajnine Josipa Pavičića dostavlja se po ustanovi §a 173. steč. zakona upravitelju stečajnine g. odvjetniku dru Mavri Mlinariću, da se o stanju stvari shodno uputi, i da primjetbu ovu ponese sobom na razpravno ročište dne 9. studenoga 1897.

U Osieku dne itd.

Stečajni povjerenik.

XLIV. Obrazci zapisnika o primjetbah, podnešenih proti diobnoj osnovi i odluke steč. povjerenika u riešenju toga zapisnika

a) uspije li sporazumak medju učestnici.

Zapisnik.

spisan [dne 9. studenoga 1897. u ime kr. sudb. stola u Osieku po stečajnom povjereniku u predmetu stečajnine Josipa Pavičića.

Prisutni:

Stečajni povjerenik kr sudbeni viećnik Stevo Mikić, perovodja kr. prislušnik Petar Petrić.

Predmet je razprava o primjetbah stečajnih vjerovnika proti konačnoj diobnoj osnovi od 20. listopada 1897., podnešenoj po upravitelju stečajnine Josipu Pavičiću.

Pristupiše na ročište upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Mavro Mlinarić, članovi vjerovničkoga odbora Josip Majer, Ivan Prevendar i Adolf Friedfeld, za tim vjerovnici Lujo Lulić i Mato Mataković, Ferdo Francekovič i Mijo Marković.

Konstatira se, da su samo vjerovnici Lujo Lulić i Mato Mataković u otvorenom roku primjetbe proti gorenavedenoj diobnoj osnovi podnieli

Prisutnim bude na uvid predložena diobna osnova, popis prijava, likvidacionalni zapisnik i pismene primjetbe Luje Lulića i i Laze Lazića].

Uspjeh razprave, koja je na to na prenavedene primjetbe ustmeno vodjena, bio je sljedeći:

Stečajni vjerovnik Lujo Lulić se je pravodobno stečajnom povjereniku izkazao, da je podneo tužbu de praes 15. listopada 1897 br. 6098. na priznanje likvidnosti njegove na likvidacionalnom ročištu prigovorene tražbine od 500 for. spr. kod kr. sudbenoga stola u Osieku. Imade se s toga na ovu tražbinu kod konačne diobe obazrieti, te ju za to uvrstiti naknadno u diobnu osnovu

Mato Mataković primjećuje, da su u diobnoj osnovi kod stavke 6 uvršteni 5% na mjesto 6% kamati, koje je pri-

javio i koji su mu i likvidirani bili. I ova se je primjetba uvidom spisa ukazala osnovanom, pa pristaše svi učestnici, da se u smislu zahtjeva prigovoritelja diobna osnova ispravi.

Time je uredovanje dovršeno, a zapisnik

Dovršen i podpisan.

Podpisi steč. povjerenika i perovodje. Podpisi svih stranaka.

O d l u k a.

U riešenju ovog zapisnika vraća se diobna osnova upravitelju stečajnine, da istu prema uspjehu ovog zapisnika izpravi, pa ju u roku od 8 dana podpisanom stečajnom povjereniku povrati.

U Osieku dne itd. Podpis steč. povjerenika.

(Opazka. Izpravak može se i odmah provesti na razpravnom ročištu. U ovom slučaju i u slučaju, kada stečajni upravitelj vraća izpravljenu osnovu, glasiti će odluka stečajnog povjerenika ovako: Na temelju izpravljene diobne osnove nalaže se stečajnom upravitelju, da izplati stečajnim vjerovnikom u istoj diobnoj osnovi doznačene im iznose, te da se o tom izkaže u roku od 14 dana).

b) ako sporazumak medju učestnici ne uspije.

Z a p i s n i k.

sastavljen itd. kao gore od [do].

Upravitelj stečajnine ne priznaje, da se tužba Luje Lulića de praes. 15. listopada 1897. br. 6098. tiče prijavljene mjenbene tražbine od 500 for., jer se u toj tužbi ne govori o nikakovoj mjenici već o zajamnoj tražbini.

Na to očituje Lujo Lulić, da je mjenici za temelj služila zajamna tražbina, a da nije mogao više mjenicu utužiti, jer da je medjutim zastarjela.

Pošto su se članovi vjerovničkoga odbora pridružili prigovoru upravitelja stečajnine, a pokušana nagoda nije uspjela, priobći stečajni povjerenik strankam, da će se ovaj zapisnik predložiti stečajnomu sudu na riešenje po smislu §a 176. steč. zakona.

Dovršeno i podpisano.

Podpisi steč. povjerenika i perovodje. Podpisi stranaka.

O d l u k a.

Nazočni zapisnik odstupljuje se na riešenje u smislu §a 176. steč. zakona slavnom kr sudbenom stolu u Osieku kao stečajnomu sudu.

U Osieku dne itd. Stečajni povjerenik

K. §. 178.

XLV. Obrazac doznačne odluke stečajnog suda na temelju pravomoćne diobne osnove i dignuće stečaja.

Gjuro Pinterović, kr. sudbeni viećnik kao stečajni povjerenik, predlaže ovomu stečajnomu sudu pravomoćnu diobnu osnovu

od 2. studenoga 1897. sveobće mase stečajnine Pavla Pavlovića za izdanje diobne doznake, pošto se ciela gotovina stečajnine nalazi u sudbenom pologu.

Odluka.

Na ovo izvješće izdaje se ovime na temelju pravomoćne diobne osnove od 2. studenoga 1897. sveobće mase stečajnine Pavla Pavlovića diobna doznaka, te se ovime nalaže kr. poreznomu uredu u Zagrebu, kao ovosudnom pologovnom uredu, da izplati iz gotovine, nalazeće se u sudbenom pologu pod čl. 406. 706. i 807. u iznosu od 1850 fr. uz biljegovanu namiru i odbitak čuvarine, i to:

(imade sada sliediti doznaka za pojedinog vjerovnika točno po diobnoj osnovi).

Nalaže se podjedno tomu pologovnom uredu, da od vjerovnika (imadu sljediti imena onih vjerovnika prvoga razreda, koji imadu obveznicu ili inu dugovnu izpravu, a došli su do podpune izplate) oduzme obveznicu (mjenicu itd.) glaseću na svotu (ima se navesti svota) i predloži izprave ove ovomu stečajnomu sudu; zatim da od vjerovnika (imadu se ovdje navesti imena vjerovnika drugoga razreda, koji imadu obveznicu ili inu dugovnu izpravu) zatraži izpravu (ima se naznačiti odnosna dugovna izprava), da na istoj ubilježi učinjeni dioni platež, pa da za tim stranki dotičnu izpravu vrati.

Pošto je time sva stečajna imovina izcrpljena, to se ovime na predlog stečajnog povjerenika diže stečaj i o tom izdaje oglas, koji se na sudnici pribija i jedan put uvrštuje u službeni list Narodnih Novinah (Sve dalje kod obrazca XXXI.).

(Opazka. Ista odluka o dignuću stečaja izdaje se i kada je upravitelj obavio izplatu vjerovnika na temelju diobne osnove, na izvješće stečajnog povjerenika, da je izplata obavljena i da ne ima zaprieke dignuću stečaja).

K §. 189.

XLVI. Obrazac ponude prinudne nagode i odluke na istu.

1) Obrazac nagodbene ponude.

(iz vana)

Poglavitom gospodinu kr. sudbenom viećniku Gjuri Pinteroviću, stečajnomu povjereniku.

Pavao Pavlović, bivši trgovac u Zagrebu, sada nalazeći se pod stečajem

predlaže ponudu prinudne nagode.

(iz nutra)

Poglaviti gospodine stečajni povjereniče!

Silna konkurencija i nesreće, koje su me stigle u mojem trgovačkom poslovanju, dovedoše me do toga, da sam postao pasivan,

te da nisam mogao platiti svojih vjerovnika; pa sam tako bio prisiljen otvoriti stečaj.

Pošlo mi je pako sada za rukom sklonuti moga tasta Gjuru Čakanića, vlastelina u Samoboru, glasom njegova očitovanja pod ·/., da preuzme jamstvo za moje vjerovnike za izplatu 50% tražbina njihovih, do kojeg iznosa sam pripravan i ja obvezati se na platež, te ovime nudjam mojim vjerovnikom do ovog iznosa nagodu, pa se nadam, da će mi poći za rukom sklonuti ih na takovu nagodu.

Pošto ne predleži proti meni nikakov uzkratni razlog, predvidjen u §u 188. stečajnog zakona, to ovime molim:

da izvoli poglaviti gospodin stečajni povjerenik na ovu moju nagodbenu ponudu povesti zakoniti postupak za utanačenje prinudne nagode.

Pavao Pavlović v. r.

2) Obrazci odluka na nagodbenu ponudu.

a) Odluka.

Nazočna nagodbena ponuda dostavlja se vjerovničkom odboru po prvaku odvjetniku dru Derčiću, da se nakon saslušanja stečajnoga upravitelja izjavi o prihvativosti nagodbene ponude.

U Zagrebu dne itd.

Stečajni povjerenik.

b) odluka na izvješće vjerovničkoga odbora.

Izvješće vjerovničkoga odbora, kojim se izjavlja, da je nagodna ponuda prihvativa.

Odluka.

Za razpravu o nagodbenoj ponudi prezaduženika Pavla Pavlovića ūriče se u uredskoj sobi br. 28. kod podpisanog stečajnog povjerenika kr. sudbenoga stola u Zagrebu ročište na dan 24. srpnja 1897. u 9 satih prije podne, na koje se pozivlju prezaduženik, upravitelj stečajnine, članovi vjerovničkoga odbora i svi vjerovnici, ovi uz uputu, da se nagodna ponuda može viditi ili kod stečajnoga upravitelja ili kod podpisanoga stečajnoga povjerenika.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi prezaduženik g. Pavao Pavlović, upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr. Lovrić, članovi vjerovničkoga odbora i prva hrvatska štedionica, gg. odvjetnici dr. Derčić i dr. Gavrilović i stečajni vjerovnici (imadu sljediti imena istih), ovi i pribićem.

U Zagrebu dne itd.

Stečajni povjerenik.

Javna obznana.
(ima se oglasiti pribićem).

Prezaduženik Pavao Pavlović predao je podpisanom stečajnom povjereniku ponudu za prinudnu nagodu.

Pošto je vjerovnički odbor nakon preslušanja upravitelja stečajnine izjavio ovu nagodbenu ponudu prihvativom, to je podpisani stečajni povjerenik odredio za razpravu ob ovoj nagodbenoj ponudi ročište u uredskoj svojoj sobi br. 28. u sgradi sudbenog stola u Zagrebu na dan 24. srpnja 1897. u 9 satih prije podne, na koje se pozivlju svi stečajni vjerovnici.

Što se ovime obznanjuje svim stečajnim vjerovnikom Pavla Pavlovića.

U Zagrebu dne itd.

Stečajni povjerenik.

K §. 195. i 196.

XLVII. Obrazao razpravnog zapisnika o prinudnoj nagodi.

Zapisnik

spisan dne 24. srpnja 1897. po stečajnom povjereniku kr. sudbenoga stola u Zagrebu u stečajnom predmetu Pavla Pavlovića.

Prisutni:
Gjuro Pinterović, kr. sudbeni viećnik, kao stečajni povjerenik,
Antun Malvić, kr. prislušnik, perovodja.

Predmet je razprava o ponudi prezaduženikovoj glede prinudne nagode.

Pristupiše prezaduženik g. Pavao Pavlović, upravitelj stečajnine g. odvjetnik dr Lovrić, članovi vjerovničkog odbora (imadu se navesti imena) i od stečajnih vjerovnika sljedeći vjerovnici (imadu se navesti imena nadošlih vjerovnika), koji imadu prijavljenih tražbina (valja navesti glede svakog vjerovnika iznos njegove prijavljene odnosno likvidirane tražbine).

Povjerenik priobći strankam, da prije svega valja razpraviti pitanje, da li i u koliko će imati pravo glasa tražbine, koje su prijavljene do ročišta nagodnoga, a još nisu ustanovljene, niti je glede njih još riešeno pitanje o pravu glasa.

U tom pogledu izjavi stečajni povjerenik, da je na likvidacionalnom ročištu jur ustanovljeno, da li i do koga iznosa se ima priznati pravo glasa u vjerovničkih skupštinah tražbinam, koje su pri likvidaciji ostale prepornimi, kao i do kojega iznosa pristoji ovlaštenikom razlučnim i izlučnim pravo glasa, koji su prijavili u svojstvu osobnih vjerovnika svoje tražbine proti stečajnini, te primećuje, da je jedino jedan vjerovnik i to sada prisutni trgovac Janko Arbanas prijavio svoju tražbinu nakon likvidacionalnog ročišta, glede kojega valja pravo glasa ustanoviti.

Prisutni vjerovnici sporazumiše se, da se ima ovom vjerovniku podieliti pravo glasa do iznosa njegove prijavljene tražbine.

Nakon toga pristupa se k razpravi o nagodbenoj ponudi.

Upravitelj stečajnine izvješćuje ponajprije o stanju stečajne imovine i dugovine i uspjehu uprave, te o postotku, koji će se moći najviše postići za namirenje tražbina stečajnih vjerovnika

Na to razlaže prezaduženik svoju nagodbenu ponudu. Pošto bude svim vjerovnikom, koji su to tražili, dano razjašnjenje po spisih i poveden ustmeni pregovor o nagodbenoj ponudi, pristupljuje se k glasovanju.

Prisutni vjerovnici predstavljaju tražbinu u iznosu od 15200 fr. Od ovih vjerovnika pristaju svi na nagodbenu ponudu prezaduženikovu do jedino vjerovnika (imadu sljediti imena vjerovnika, koji ne pristaju). Pošto ovi vjerovnici predstavljaju samo tražbinu od 2100 for., to je većina na ponudu pristala. Ova većina čini i četiri petine sbroja svih tražbina ovlaštenih na glasovanje.

Iza toga bude formulirana ponudbena nagoda, te ista u zapisnik uvrštena, kako sliedi:

Ponudna nagoda

(ima sada sljediti od rieči do rieči sadržaj ponudne nagode.)

Pošto nijedan vjerovnik nije imao nikakovih primjetba, bude zapisnik ovaj dovršen i podpisan.

Podpisi stečajnog povjerenika i perovodje. Podpisi svih stranaka.

Izvješće stečajnog povjerenika, koji predlaže ponudnu nagodu stečajnom sudu na odobrenje.

Slavni kr. sudbeni stole!

Prezaduženik Pavao Pavlović predao je ovom sudu dne 3. srpnja 1897. ponudu za prinudnu nagodu. Pošto je vjerovnički odbor, nakon preslušanja upravitelja stečajnine, ovu nagodbenu ponudu izjavio prihvativom, to je podpisani steč. povjerenik odredio odlukom svojom od 6 srpnja 1897. ročište za nagodbenu razpravu na dan 24. srpnja 1897. na kojem je došlo i do utanačenja prinudne nagode.

Razpravni ovaj zapisnik sa prinudnom nagodom podnosi se ovime slavnom kr. sudbenom stolu na odobrenje.

Stečajni povjerenik.

K §. 223.

XLVIII. Obrazci molbe vjerovnika za otvorenje stečaja proti protokoliranu trgovcu, za odluke suda na istu, ako ne treba na istu molbu učiniti izvidjenje.

(Iz vana).

Slavnom kr. kotarskom sudu
u
Zemunu.

Tvrdka Majer et Comp., trgovačka tvrdka u Beču Naglergasse br. 16.
proti
Lazi Živkoviću, protokoliranom trgovcu u Zemunu.

Moli za otvorenje stečaja nad njegovom imovinom.

(Iz nutra).

Glasom platežnog naloga c. kr. trgovačkoga suda u Beču od 10. lipnja 1897. br. 120.306, dužan nam je Lazo Živković, protokolirani trgovac u Zemunu iznos od 400 for. a. vr.

Glasom kod ovog suda nalazećeg se zapisnika o pljenitbi pokretnostih od 20. lipnja 1897. br. 8096. nije se mogla obaviti pljenitba i prociena njegovih pokretnosti, jer je već sve bilo pod ovrhu uzeto, pa je zato izvedena za našu prenavedenu tražbinu samo nadpljenitba na pokretnosti jur zaplienjene u zapisnicih od 4. travnja 1897. br. 5708 i od 2. svibnja 1897. br. 6922 u korist vjerovnika protivnikovih Pavla Šumanovića i Mitra Kuševića. Nu tražbine ovih vjerovnika jedva da će same doći do podpunog namirenja iz protivnikovih pod ovrhu uzetih pokretnina tako, da je naša tražbina nepokrita.

Pošto je protivnik očito prezadužen, molimo, da se nad njegovom imovinom otvori stečaj.

Majer et Comp.

Odluka.

Pošto su molitelji izkazali dovoljno svoju tražbinu platežnim nalogom c. kr. trgovačkoga suda u Beču od 20. lipnja 1897. br. 120.306, ter pošto se je ovaj sud iz ovosudnih spisa ureda radi osvjedočio, da su istiniti i navodi njihove molbe, da su sve pokretnosti Laze Živkovića, ovomjestnoga protokolirana trgovca, jur zaplienjene i to za tražbine tolikog iznosa, da obzirom na procjenbenu vriednost tih pokretnosti neće ni ove tražbine do podpunog namirenja doći, — to se ovime nad imovinom protokoliranog trgovca Laze Živkovića otvara stečaj (i t. d. sve kao što glasi u obrazcu VIII.)

XLIX. Obrazci molbe vjerovnika za otvorenje stečaja proti protokoliranu trgovcu i odluke suda na istu, ako valja učiniti na molbu ureda radi izvidjenja.

(Iz vana).

Slavnomu kr. kotarskomu sudu
u
Senju.

M o l b a
tvrdke Morpurgo et Comp. u Trstu
proti
Antunu Tončiću, protokoliranom trgovcu u Senju,
za otvorenje stečaja nad imovinom istoga.

(Iz nutra).

S l a v n i kr. k o t a r s k i s u d e!

Na temelju sudbeno ovjerovljenog izvadka iz redovito vodjenih naših trgovačkih knjiga pod A·/. duguje nam protivnik za drvenu robu tražbinu od 1260 for. 50 nč.

Kako smo dočuli protivnik je insolventan, te je obustavio svoja plaćanja.

Ovo nam posvjedočuje i u listu pod ·/. s nama u poslovnom odnošaju stojeći protokolirani trgovac u Senju Angjeo Devčić.

Molimo stoga, da se nad protivnikovom imovinom otvovi stečaj.

Tvrdka Morpurgo et Comp.

O d l u k a.

Pošto su molitelji doduše izkazali svoju tražbinu proti protivniku Antunu Tončiću, ovomjestnomu protokoliranom trgovcu, ali nisu dovoljno zasvjedočili, da je obustavio svoja plaćanja, to se ovime za saslušanje stranaka uriče pred ovim sudom ročište na dan 5. srpnja 1897. u 9 sati prije podne, na koje se pozivlju molitelj i g. Antun Tončić, ovaj time, da ima pridonjeti na ročište svoju bilancu i trgovačke knjige.

O tome se ubavješćuje i t. d.

Ili:

O d l u k a.

Pošto su molitelji doduše izkazali svoju tražbinu proti protivniku Antunu Tončiću, ovomjestnomu protokoliranom trgovcu, ali nisu dovoljno posvjedočili, da je obustavio svoja plaćanja, to se ovime izašilje od strane ovoga suda ureda radi, po smislu § 70. steč. zakona, g. sudbeni pristav Vinko Vuković na lice mjesta u dućan trgovca Antuna Tončića, te mu se pridjeljuje sudbeni vje-

-štak u trgovačkih stvarih g. Vinko Rački uz nalog, da pregleda s istim trgovačke knjige Antuna Tončića, da dade po njemu sastaviti sumarni izkaz o aktivih i pasivih, te da ga predloži bezodvlačno ovomu sudu.

Kr. kot. sud u Senju i t. d.

(Opazka: Ako ne stanuje prezaduženik u mjestu suda, može se u gorenavedenom smislu zamolnica upraviti na nadležni sud prebivališta prezaduženikova).

Izvješće Vinka Vukovića na sudbeni nalog od 20 lipnja 1897. br. 3026., kojim podnosi po sudbenom vještaku učinjenu bilancu o imovini i dugovini trgovca Antuna Tončića.

Odluka.

Vidiv, da iz predloženoga izkaza aktiva i pasiva trgovca Antuna Tončića (odnosno iz predložene bilance) proizlazi, da je njegova dugovina veća od imovine (ili: da njegovi dugovi doduše ne premašuju njegovu imovinu, ali da se imovina njegova sastoji u znatnom dielu iz neućerivih tražbina, te da sam priznaje, da ne može namiriti sve svoje vjerovnike),

Vidiv, da je time izkazano, da je obustavio svoja plaćanja,

Vidiv, da je vjerovnik tvrdka Morpurgo et Comp. sa izvadkom iz redovito vodjenih njezinih trgovačkih knjiga dovoljno zasvjedočila svoju tražbinu proti Antunu Tončiću, to se ovime otvara stečaj i t. d. (kao što glasi obrazac VIII).

K § 240.

L. Obrazac odluke za otvorenje stečaja i izroka u slučaju skraćenoga postupka.

1). Odluka.

Na molbu Janka Mudrinića otvara se ovime nad gdje god nalazećom se pokretnom, te u Hrvatskoj i Slavoniji ležećom nepokretnom imovinom njegovom stečaj.

Ovo otvorenje stečaja oglasuje se izrokom, koji se ima na sudnici pribiti i jedan put uvrstiti u službene „Narodne Novine".

Stečajnim povjerenikom imenuje se ovomjestni sudbeni pristav Milan Ristović, a upraviteljem stečajnine g. Janko Slavnić ovomjestni trgovac.

Za pokušaj nagode i za likvidaciju tražbina stečajnih vjerovnika odredjuje se ročište na dan 30. srpnja 1897. u 9 satih prije podne kod ovog suda.

Sastav našastara povjerava se ovomjestnom kr. javnom bilježniku dru Vjekoslavu Gavraniću uz dužnost, da podnese izvješće

u roku od 8 dana. Podjedno mu se nalaže, da s mjesta preduzmenzki zatvor ciele stečajninske pokretne imovine

O tome se ubavješćuje i t. d. (kao kod obrazca VIII),

Kr. kot. sud u Karlovcu i t. d.

(Za ovaj stečaj imadu se upotrebiti i obrazci navedeni pod VIII za dekrete tamo naznačene i za dopise na kr poštarski i brzojavni ured i željeznićku postaju).

2) Izrok.

Kr. kotarski sud u Karlovcu oglasuje ovime, da je današnjim danom otvorio stečaj nad gdjegod nalazećom se pokretnom, a u Hrvatskoj i Slavoniji ležećom nepokretnom imovinom Janka Mudriniéa, postolara u Karlovcu.

Stečajnim povjerenikom imenovan je sudbeni pristav ovog kot. suda g. Milan Ristović, a upraviteljem stečajnine trgovac u Karlovcu Janko Slavnić.

Za pokušaj nagode i za likvidaciju tražbina odredjeno je ročište na dan 30. srpnja 1897. u 9 satih prije podne kod ovog suda. Pozivlju se s toga svi, koji misle što zahtievati iz mase stečajne, neka svoje zahtieve, sve da o njih teče posebna parnica, prijave do dana likvidacionalnoga ročišta proti upravitelju stečajnom u svrhu, da im se ustanovi istinitost i red; jer će ih inače stići štetne posljedice, naznačene u stečajnom zakonu.

Opominju se podjedno svi, koji imadu u svom držanju predmeta stečajne mase, ili su što dužni u masu, da ništa ne izruče ni ne plate prezaduženiku, nego da dotične predmete i svoja prava založna ili priuzdržna, koja im možda pristoje glede tih predmeta, naznače bez odvlake upravitelju stečajnomu. Onim, koji imadu prava izlučnih ili prava na razlučnu podmirbu, neće smetati otvoreni ovaj stečaj, da proti prezaduženiku kao do sada ta prava potjeraju i unovče.

Sudbeni oglasi tečajem postupka uvrstiti će se u ovomjestnih novinah.

Kr. kot. sud u Karlovcu i t. d.

Pečat. Podpis sudca.

ALFABETIČKI SADRŽAJ.

(§§i, kraj kojih se nalazi slovo „p“ su oni zakona o pobijanju pravnih djela glede insolventna dužnika).

A.

B.

C.

D.

F.

O.

P.

R.

S.

T

U.